

SHASTRI INDO-CANADIAN INSTITUTE

156 Golf Links,
New Delhi-3, India

Digitized for Microsoft Corporation
by the Internet Archive in 2007.

From University of Toronto.

May be used for non-commercial, personal, research,
or educational purposes, or any fair use.

May not be indexed in a commercial service.

BIBLIOTHECA INDICA.

WORK No. 224.

ŚIVA PARINAYAH.

KĀSHMIRI TEXT WITH SANSKRIT GLOSS.

JAL.

BIBLIOTHECA INDICA:

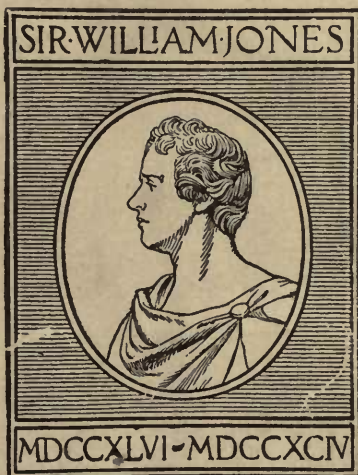
COLLECTION OF ^AORIENTAL WORKS

PUBLISHED BY THE
ASIATIC SOCIETY OF BENGAL.
NEW SERIES NO. 1286.

शिवपरिणयः ।

ŚIVA-PARINAYAH

A POEM IN THE KĀSHMĪRĪ LANGUAGE

BY

KR̥ṢṢNA RĀJĀNĀKA (RĀZDĀN)

WITH A

CHĀYĀ OR GLOSS IN SANSKRIT

BY

MAHĀMAHOPĀDHYĀYA MUKUNDARĀMA ŚĀSTRĪ.

EDITED BY

SIR GEORGE A. GRIERSON, K.C.I.E., PH.D., D.LITT.,

Honorary Fellow of the Asiatic Society of Bengal; Honorary Member of the Nāgaṃ Pracārīnī Sabhā, of the American Oriental Society, and of the Société Finno-Ougrienne; Foreign Associate Member of the Société Asiatique de Paris; Corresponding Member of the Königliche Gesellschaft der Wissenschaften zu Göttingen.

CALCUTTA:

PRINTED AT THE BAPTIST MISSION PRESS,

PUBLISHED BY THE

ASIATIC

Y. 1, PARK STREET.

913.

PK
7035-
K74 S5
1913

PRELIMINARY NOTE (AD INTERIM).

With the few exceptions noted below, the Kāshmīrī portion of this work follows the system of spelling employed by Īśvara Kaula in his *Kāśmīra-śabdāmṛta*, and by me in my *Essays on Kāc̣mīrī Grammar*.

Attention may be called to the extremely frequent use by the author of the emphatic suffix *y*, often employed pleonastically *metri causa*. In the first four chapters this *y* is regularly represented in the Sanskrit *chāyā* by the word *eva*; but from the 5th Chapter on, I have exercised my discretion as editor, in omitting the *eva*, when the suffix is merely pleonastic. By that time the reader will be accustomed to its appearance in this otiose character, and will not be tempted to confuse it with other forms.

According to the *Kāśmīra-śabdāmṛta* (II, iii, 21; cf. *Essays*, p. 92), when this *y* is added to a word ending in a consonant, *ū-mātrā* is used as a junction vowel. Thus करानूय *karānūy* (*karān* + *y*), doing indeed. In the present work *a* is often used instead of *ū-mātrā*, as in करानाय (*करानय*). This is hardly more than a variation of spelling. We may also note that the author frequently employs present participles ending in *-an* instead of the *-ān* prescribed by the grammars. Thus in verse 418 we have गालन् *gālan* instead of *gālān* गालान्. With emphatic *y*, we have वननय् *wananay* instead of वनानूय *wanānūy* in verse 408, and so on. The conjunctive participle of verbs whose roots contain the letter *a*, according to the *Essays*, takes the form करिथ् *karith*. Here, however, the author generally writes करिथ् *karith*. Thus, he writes वरिथ् in v. 24. He similarly

Preliminary Note.

writes the accusative-dative of the second declension with *i-mātrā*. Thus न्यथन^{न्}िस् *nēthananⁱs*, instead of न्यथन^{न्}ि *nēthananis*, in v. 88. He often, *metri causa*, changes a *i* to *ē*, as in गरके *garakē* for गरकि *garaki* (v. 22) and करणे *karanē* for करनि *karani* (v. 126). In other respects its grammar closely follows the system of Īśvara Kaula, as explained in my *Essays*.

The Sanskrit *chāyā* is an extremely literal, word for word, translation, prepared under my supervision by Mahāmahopādhyāya Mukundarāma Sāstrī. In editing it for the press, I have freely relaxed the usual rules of *Sandhi*. In this I have not studied consistency, my sole aim being to assist the reader in disentangling the corresponding Kāshmīrī words from the suffixes with which they are encumbered. As originally prepared, the *chāyā* was inter-linear, each Sanskrit word being written under the corresponding Kāshmīrī word. Practical considerations of typography have led me, against the intention of its author, to print it separately on the page facing the corresponding text. I fully admit that, from the point of view of the Sanskrit scholar, in this condition it strongly resembles *mūrkhā-jalpana*. It is, however, printed solely with the object of assisting students of Kāshmīrī, and not as a specimen of elegant Sanskrit.

G. A. G.

PREFACE.

WITH much regret, I record the death of that excellent scholar Mahāmahôpādhyāya Mukundarāma Śāstrī, which occurred in the year 1921, while this work was passing through the press. His knowledge of the Kāshmīrī language, ancient and modern, was, I believe, unique. I owe much to his teaching and to the help he gave me in the preparation of the *chāyā* printed in the following pages and of the notes which formed the basis of the Kāshmīrī dictionary now being published by the Society.

In regard to other points I have nothing to add to the *ad interim* Preliminary Note issued with the first fasciculus of this work, except to express my regret that in the earlier pages, a great many Kāshmīrī types have broken off in the course of printing. These, so far as I have noted them, are entered in the List of Errata and explain its length. In the later pages, the printers have overcome this difficulty with some success. The spelling of certain Kāshmīrī words is doubtful, and till I had worked several times through the text, I did not always succeed in producing a satisfactory result in this respect. On this account, after the List of Errata, I have added a list of preferable spellings of certain words which may save eyes when correcting the proofs. None of these are of importance, but, in the interests of uniformity, I give them for the benefit of students of the language.

I must also offer my thanks to Professor Jules Bloch, who was kind enough to read through the proofs of the earlier fasciculi. The outbreak of the War called him forth to the defence of his country, and prohibited me from troubling him further with my doubts or difficulties; but I cannot refrain from putting on record my gratitude for his valuable help.

G. A. GRIERSON.

CAMBERLEY,
23rd June, 1924.

ERRATA.

Preliminary Note, p. iii. last line. *Read* करिष्य .

Page 2, line 10, *read* लूरपारयो .
 ,, 4, page heading. *For* 2, *read* 1.

Page 6, page heading. *For* 1, *read* 2.

Page 9, line 2, *read* उन्मोक्ष्ये .
 ,, 11, ,, 11, ,, प्रस्फुर्यैव .
 ,, 16, ,, ,, पननिय .
 ,, ,, ,, 12, ,, सार्थनय .
 ,, 22, ,, 11, ,, हृदयुक .
 ,, 23, ,, 15, ,, संख्यस-
 णेन .

,, 26, ,, 5, ,, मुचरोव-
 नस् .
 ,, 27, ,, 2, ,, मनसा० .
 ,, 29, ,, 6, ,, कर्तुन् .
 ,, 30, ,, 15, ,, शिवजी .
 ,, ,, last line, ,, काल .
 ,, 33, line 16, transfer the
 comma to after नहि .

Page 34, line 2, *read* मश्रोवु-
 थन् .
 ,, 36, ,, 3, ,, रूपस् .
 ,, 37, ,, 8, ,, सहस्रिति-
 मती .
 ,, 38, ,, 3, ,, सूर्य .
 ,, ,, 13, ,, व्यपदोवु .
 ,, 42, page heading, and
 also in heading of Chapter 9,
read ŚIVA.

Page 43, line 2, *read* तस्यै

Page 44, line 1, *read* स्वम्बरा-
 विस् .

,, ,, ,, 3, ,, क्ती .
 ,, ,, heading of Chapter
 10, *read* ŚIVA.

Page 44, line 3, from bottom,
read चोसु .

Page 46, line 3, *read* सांपन् .
 ,, ,, ,, 6, ,, आसय .
 ,, ,, ,, 15, ,, हे-त्तमा-
 करवनि .
 ,, 48, ,, 3, ,, ŚIVA .
 ,, ,, lines 6, 10, 14, 18, 22,
read पननिय .

Page 48, line 8, *read* अग्रस् .
 ,, ,, ,, 17, ,, सूर्य .
 ,, 49, ,, 13, ,, सक्त .
 ,, 50, insert 11, before
 page heading.

Page 50, lines 4, 8, 12, 16, 20,
read पननिय .

Page 50, line 6, *read* यिधिनय .
 ,, 52, ,, 21, ,, दान .
 ,, 54, ,, 9, ,, सूर्य .
 ,, 56, ,, 20, ,, नारायण .
 ,, 57, ,, 9, insert hy-
 phen after प्रत्यंश .

Page 60, ,, 4, *read* सूर्य .
 ,, 64, ,, 23, ,, दिदुर्य .
 ,, 66, head of Chapter 18,
read ŚIVA.

Page 68, line 3, *read* जगदीश्वर .

70, ,, 12, ,, सूर्य .

Page 72, line 1, read वैकुण्ठ .
 „ 74, „ 9, „ यिथित-
 नय .
 „ 77, „ 3, transfer
 (वैजयन्थौ) to the end of line
 5.

Page 82, last line but one.

For खदि वोजु, compare note
 to verse 1876.

Page 88, line 16, read, बख्चुख् .
 „ 90, „ 6, „ तपकिय् .
 „ 95, „ 5, from bottom,
 read संभूतिश्च .

Page 97, line 3, „ „
 read भवेन्ने सिद् .

Page 98, first line of text of
 Chapter 30, read हृदय .

Page 102, line 9, from bottom,
 read साँपनुन् .

Page 104, line 9, read बख्चुस् .
 „ 106, „ 7, „ ल्वकटुय् .
 „ 108, „ 6, „ पाजिस् .
 „ „ „ 11, „ सुव्हस् .
 „ 109, „ 2, from bottom,
 read अत्यर्थ .

Page 110, line 9, „ „
 read बुथिचय् .

Page 110, last line, read नव-
 दार् .

Page 114, line 2, read सूर्य .
 „ „ „ 5, „ आत्मसूर्य-
 क्यु .
 „ „ „ 13, „ सूर्य .
 „ „ „ 3, from bottom,
 read सूर्य .

Page 116, lines 2, 6, 10, read
 सूर्य .

Page „, line 11, read SIVA .
 „ 118, „ 4, from bottom,
 read कुनसुत् .

Page 120, line 6, read पनुनुय् .
 „ „ „ 9, „ निरञ्जन
 „ 122, „ 3, „ विग्वन-
 सेव .
 „ „ „ 7, „ खल् .
 „ 123, „ 4, „ कल्पा-
 रम्भा .
 „ „ „ 13, „ वग .
 „ 124, „ 10, „ यज्ञस् .
 „ „ „ 5, from bottom,
 read सत्युज्य .

Page 128, line 3, of text of
 Chapter 37, read यज्ञस् .

Page 129, line 7, of text of
 Chapter 37, read राजा .

Page 129, line 9, of text of
 Chapter 37, insert comma,
 after देवाः .

Page 130, line 7, read जा-के .
 „ „ „ 2, from bottom,
 read रूप .

Page 131, „ 7, read समौप .
 „ 132, „ 16, „ बूज्ज् स् .
 „ 136, „ 9, „ तननय् .
 „ „ „ 16, „ वननय् .
 „ „ „ 17, „ ग्वननय् .
 „ „ „ 19, „ यिथित-
 नय् .
 „ 140, „ 3, „ तिहूय् .
 „ 141, „ 3, „ अपथा-
 यात् .

„ 142, „ 8, from bottom,
 read माल .

Page 143, line 6, read धर्मेण .

- Page 144, line 11, *read* स्वर्य .
 „ 148, „ 3, from bottom,
read सत्-ग्वन .
- Page 154, line 3, *read* स्वर्य .
 „ 156, „ 5, „ स्वर्य .
 „ 160, „ 7, „ लागान् .
 „ „ 15, „ मन्दकान् .
 „ 162, „ 7, from bottom,
read स्वर्धर् .
- Page 162, line 4, „ „
read कस्तूर्यनाफ् .
- Page 170, lines 1 and 5 *read*
 स्वर्यन् स्वर्य, respectively.
- Page 170, line 3, *read* चुवश् .
 „ 172, „ 5, „ लोलुकुय् .
 „ 175, last line, „ पुष्पं .
 „ 176, line 5, „ कामहास् .
 „ „ 2, from bottom,
read स्वर्य .
- Page 178, line 6, *read* GLORIOUS
 „ „ 1, of text of
 Chapter 12, *read* सुफारि .
- Page 178, line 4, of text of
 Chapter 12, *read* पनुनुय् .
- Page 178, line 11, of text of
 Chapter 12, *read* स्वर्य .
- Page 181, line 11, *insert* प्रति
after लां .
- Page 183, line 9, *read* निरर्थ .
 „ „ 10, „ गर्त .
 „ „ last line, „ परिमल-
 नस्य० .
- Page 184, line 1, „ वनुय्
 क्यथ् for क्यथ् वनुय् .
- Page 184, line 11, „ वन्वास् .
 „ 191, „ 3, from bottom,
read योजययमात्मान .
- Page 192, line 4, from bottom,
read महादेवन् .
- Page 197, line 13, *read* आसीत्-न
 स्वस्वरूपेण .
- Page 197, „ 17, „ करणं for
 चरणं .
- Page 202, „ 5, from bottom,
read महादेवम् .
- Page 208, last line *read* कलस्-
 षट् द्यय् .
- „ 216, line 9, *read* हिमाल .
- „ 218, „ 13, „ यावनस् .
 for योवनस् .
- Page 226, „ 5, „ स्वयोमतु .
- „ 228, „ 6, „ कुसय् .
- „ 230, „ 2, from bottom,
read क्यम्खाब .
- Page 232, line 3, *read* गंडिथ् .
- „ 240, „ 1, „ नाविसय् .
- „ 241, „ 18, *insert* प्रतीतिः
 before आगमिष्यति .
- Page 257, line 11, *read* द्रष्टु .
- „ 261, „ 2, „ द्रष्टु .
- „ 267, „ 4, from bottom,
read ग्रन्थकर्तुः .
- Page 274, line 3, „ „
read नयि .
- Page 276, line 11, *read* ब्रूट् .
- „ 276 and 277, line 12, *add*,
 in each case ६६५ ॥ at end of
 line.
- Page 278 and 279, line 10, *add*,
 in each case ६७० ॥ at end of
 line.
- Page 278, line 13, *read* वञ्ज् .
- „ 280, „ 2, „ वननाव् .
- „ „ 2, from bottom
 of text, *read* विय् .

Page 285, line 2, *read* प्राणात्मना,
and omit marks of paren-
thesis before भर्ग and after च .

Page 290, line 7, *read* फेरव् .

„ 292, „ 4, from bottom,
read य ब॑रु॒ज्जल॑न् .

Page 294, line 2, *read* गर .

„ 304, „ 1, „ चन्द्र॑चूड .

„ 308, „ 5, „ गेरि .

„ 315, „ 2, from bottom,
read प्रापयि॑ष्यति .

Page 318, in page heading, *for*
9, *read* 49

Page 320, line 4, from bottom,
read लग्न॑स् .

Page 346, line 4, *read* उमाधर-
स्य॑ .

Page 354, „ 11, „ खदुरा॑ह् .

„ „ „ 2, from bottom,
read ह्यमो॑न् .

Page 456, line 8, *read* दवस्स॑ .

PREFERABLE SPELLINGS OF KĀSHMIRI WORDS.

Page 4, line 9, read सार्थनिय्.	Page 70, line 13, read ग्वसाञ्ज .
„ „ „ 11, „ वौद .	„ 80, „ 5, „ प्रौम .
„ „ „ 17, „ वसुत्र् .	„ 88, „ 7, „ द्यथ् .
„ „ „ 21, „ शक्ति .	„ 90, „ 16, „ क्रद् .
„ 12, „ 2, „ सथ्-द्यथ्	„ 92, „ 19, „ वौद .
„ 14, „ 19, „ कमारौ .	„ 114, „ 3, „ तौज् .
„ 20, „ 3, „ वौद .	„ 118, „ 9, „ साख्याथ् .
„ 22, „ 1, „ ग्वलाबस् .	„ 132, „ 12, „ सामवौ-
„ „ „ 10, „ निश्कल .	दकि .
„ „ „ 13, „ वसुत्र् .	„ 136, „ 3, „ राज्ञक्-
„ „ „ 14, „ निश्का-	मारौ .
मथ् .	„ 160, last line, „ प्रौम .
„ 28, „ 14, „ सार्थनिय्.	„ 166, lines 7 and 6 from
„ 30, „ 20, „ गांगल् .	bottom, read पान्जन् and पान्ज
„ 34, „ 11, „ शर्मन्द .	respectively.
„ 42, „ 5, „ वानौ .	Page 166, line 3 from bottom,
„ „ „ 6, „ वौद .	read कमारजिय्.
„ 46, „ 2, „ व्वनन् .	Page 178, line 2 of text of
„ „ „ 18, „ ह्यतकार .	Chapter 12, read कमारिय्,
„ 52, „ 10, „ कर्त्ताव-	and so in the 4th line of
तार .	each verse on pp. 178, 180,
„ „ „ 19, „ शडच्चर .	182.
„ 56, „ 1, „ व्वनन् .	Page 180, line 12, read ह्यतकार .
„ 62, „ 18, „ प्राख्	„ 228, „ 15, „ म्वकुटा .
„ 64, „ 16, „ सथ्-द्यथ्.	„ „ „ 17, „ व्दासी .
„ 68, „ 17, „ प्रौम .	„ 296, „ 8, „ व्यथोग .

In several places the word स्वर्य has wrongly appeared as स्वर्य, and the word रूप् (रूप, रूपस्, etc.) as रूप् (रूप, रूपस्, etc.). I believe that I have entered all instances of this in the Errata, but, if any have escaped my notice, they should be corrected accordingly.

CONTENTS.

	Page
Preface	v
Errata	vii
Preferable Spellings of Kāshmīrī words.	xi
Preliminary Note (ad interim)	iii
Sanskrit Preface	v
PART I.	
1. Invocation to Gaṇeśa	2
2. Invocation to the Guru	6
3. The creation of the universe, and birth of Umā. Her marriage to Śiva.	12
4. Dakṣa, rejoicing over Umā's marriage with Śiva, addresses his relations	16
5. The wedding-journey of Śiva and Umā to Kailāsa ..	20
6. Dakṣa visits Śiva and the gods in Kailāsa, and is not received by Śiva with the respect which he considers to be his due. Dakṣa's wrath. He determines to invite all the gods except Śiva to his sacrifice	24
7. The gods come to Dakṣa's sacrifice. Dēvī goes to it without invitation and asks why Śiva is not invited. Dakṣa gives an insulting reply. She casts herself into the sacrificial fire	30
8. Praise of Dēvī under the form of Jwālā	36
9. Praise of Dēvī, as one with Śiva	42
10. Nandin goes to Kailāsa and tells Śiva that Dēvī has become Satī. Creation of Vīrabhadra.. .. .	44
11. Vīrabhadra arrives at Dakṣa's sacrifice. He slays Dakṣa. He routs and slays the gods present. The gods, in order to pacify Śiva, sing his praises	48
12. Kṛṣṇa's hymn in honour of Śiva. <i>The 12th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 133-143)</i>	52
13. Brahmā's hymn in honour of Śiva	52
14. Dharmarāja's (Yama's) hymn in honour of Śiva	52
15. Indra's hymn in honour of Śiva. <i>The 15th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 172-177)</i>	64
16. Varuṇa's hymn in honour of Śiva	64
17. Citragupta's hymn in honour of Śiva. <i>The 17th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 183-186)</i>	66
18. The Gandharvas' hymn in honour of Śiva	66
19. The Sun-god's hymn in honour of Śiva	68
20. The Moon-god's hymn in honour of Śiva. <i>The 20th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 216-223)</i>	76
21. The joint hymn of Lakṣmī and Sarasvatī in honour of Śiva ..	76
22. Hymn of the planet Mars in honour of Śiva	80
23. Hymn of the planet Mercury in honour of Śiva	82

	<i>Page</i>
24. Hymn of the planet Jupiter in honour of Śiva	84
25. Hymn of the planet Venus in honour of Śiva	88
26. Hymn of the planet Saturn in honour of Śiva. <i>The 26th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 258-265)</i> ..	90
27. Nārada's hymn in honour of Śiva	90
28. Hymn sung jointly by all the gods in honour of Śiva. <i>The 28th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 288-299)</i> ..	98
29. Śiva acknowledges the preceding hymn. He is pacified, and expresses himself as pleased with their devotion (<i>Bhakti</i>). He cares not for eating or drinking and has no pleasure in sacrifices. He longs for <i>Bhakti</i> and for nothing else. <i>Chapter 29 is in Hindī, and is here omitted (vv. 300-304)</i> ..	98
30. The author's praise of Śiva. Account of the gods' intercession on behalf of Dakṣa.	98
31. Dakṣa is brought to life. His head having been reduced to ashes, he is given a goat's head	102
32. Dakṣa's hymn describing how he has become freed from worldly desires	106
33. Another hymn of Dakṣa on the same subject	108
34. Dakṣa's self-abasement	114
35. Dakṣa sings a hymn in praise of Śiva, and asks pardon. This is granted	116
36. Another hymn of Dakṣa	118
37. Having finished his praises of Śiva, Dakṣa again commences his sacrifice. Having pacified Śiva the gods obtain permission to depart, and repair to their respective abodes ..	128
38. The sacrifice being completed, Nārada commences a triumph-song in praise of Śiva as the latter departs for Kailāsa ..	132
39. Nārada's triumph-song. <i>The 39th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 397-407)</i>	134
40. Another triumph-song of Nārada. He prophesies the marriage with Pārvatī	134
41. Epilogue of the author in praise of Śiva, as an introduction to the second part	138

PART II.

1. Birth of Pārvatī. Her youth and upbringing. Her desire for Śiva as her husband. She wanders in the forest calling for him	142
2. Pārvatī has memories of her former birth as Satī, and utters praises of Śiva	146
3. Remembering Śiva's comely appearance and his lovable disposition, Pārvatī laments her absence from him and addresses him in prayer. <i>The 3rd chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 453-465)</i>	152
4. Continuation of the foregoing. She claims identity with Śiva ..	152
5. Description of Pārvatī in the forest. The beauty of the forest blessed by her presence. She enters a lake and, standing in the water, invokes Śiva	160

6. Pārvatī sings a hymn of praise to Śiva, alluding to each day of the lunar fortnight 164
7. Śiva disguises himself as an ascetic, and comes to Pārvatī to test her. He urges her to worship Rāma, not Śiva .. 170
8. Continuation of the foregoing. Śiva, in his character of an ascetic, advises Pārvatī to devote herself to Rāma, Lakṣmī, and Kṛṣṇa. *The 8th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 545-552)* 174
9. Pārvatī's reply. She tells the disguised ascetic to go to the Daṇḍaka forest, where he will find that Śiva alone is to be worshipped 174
10. Pārvatī continues her advice to the ascetic to go to the Daṇḍaka forest. He will there find that Śiva is all in all, that he alone exists, that he is Brahmā, Bhagavat, all the gods, and all creation, and that there is no duality. *The 10th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 560-570)* .. 176
11. Śiva's reply. He praises Pārvatī's beauty, and argues that so lovely a person as she, should not undertake such ascetic practices 176
12. Continuation of the foregoing. He advises her to go home. Śiva is not a householder. He is not so glorious as the Sun, so gracious as Viṣṇu, or so righteous as Brahmā. She should worship them 178
13. Pārvatī angrily reproaches the disguised Śiva, and assures him that he is attempting an impossible task in appealing to her 182
14. Continuation of Pārvatī's speech. She threatens him and proclaims Śiva as the one object of worship .. 182
15. Śiva, pleased with Pārvatī's constancy reveals himself in his proper form, and praises the virtues of constancy and devotion 186
16. Description of the glorious appearance of Śiva as he revealed himself to Pārvatī. *The 16th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 607-617)* 188
17. Pārvatī sees Śiva in his proper form, and begins to sing his praises 188
18. Pārvatī's hymn in praise and awe of Śiva. She entreats him to take her for his spouse. He promises to grant her petition, and tells her to go home and wait for Nārada .. 188
19. Śiva comforts the awe-stricken Pārvatī. He promises to marry her in her father's house, and return to Kailāsa .. 192
20. Pārvatī leaves the forest of her austerities, and returns home. Her reception by her people 196
21. Himālaya and Mēnakā praise Pārvatī 198
22. Prayer and praise addressed to Pārvatī by the whole universe 200
23. The legend of the Asura Tāraka. He oppresses the gods. Śiva tells how Brahmā has explained to them that he can only be conquered by Śiva's son, and sends Arundhatī and the seven Ṛṣis and others to Himālaya to ask him and his wife to give their daughter to Śiva in marriage. They consent. Arundhatī, etc., return to Benares and inform Śiva. He is pleased, and directs Nārada to summon Brahmā, Viṣṇu, and the other gods.. .. . 202

	<i>Page</i>
24. Nārada goes to Viṣṇu, and, after praising him, informs him of Śiva's intended marriage	208
25. Viṣṇu, pleased, dispatches Nārada to call Brahmā and the other gods. They all approach Śiva. Śiva dispatches Nārada to warn Himālaya, who notifies the approaching wedding. Nārada informs Śiva of this. The wedding procession is formed and starts. Viṣṇu leads the other gods ..	214
26. The Gandharvas praise Viṣṇu	218
27. The author explains that he cannot describe the glory of Śiva's wedding, which even the gods are unable to praise ..	222
28. The author again expresses his inability and unworthiness ..	222
29. The rejoicing in the home of Himālaya at the approaching arrival of Śiva. Nārada identifies to Mēnakā the members of the procession, as from a high tower she watches the approach. Her lamentations on Śiva, in his ascetic form, being pointed out to her. She refuses to be comforted. Pārvatī, on the other hand, is enraptured, and consoles her mother	230
30. Pārvatī describes Śiva's virtues to her mother	242
31. Mēnakā scolds Pārvatī for thus speaking well of the horrible bridegroom. Pārvatī justifies herself. Nārada reports the state of affairs to Śiva	250
32. Nārada praises Śiva, and asks him to abandon his horrible form	252
33. Śiva takes a beautiful and adorned form. Mēnakā's wonder ..	258
34. Mēnakā, seeing Śiva in a form of unearthly beauty, praises him ..	262
35. Mēnakā's satisfaction	268
36. Mēnakā calls upon the bridesmaids to sing in honour of Śiva ..	268
37. The bridesmaids sing praises of Viṣṇu, who leads the procession ..	270
38. The women assemble to watch the bridegroom	274
39. They sing the wedding song	274
40. The bridesmaids praise Śiva in a song accompanied by drums ..	280
41. A song in praise of Viṣṇu	286
42. A prayer of the author, under the form of a song of the bridesmaids	294
43. A prayer of the author, under the form of a song sung by Mēnakā	300
44. A hymn by the author in his own name, under the form of a song sung by the women	304
45. Another hymn of praise by the author, under the form of the women addressing Pārvatī as a Śārikā bird	308
46. Parable of the means of salvation in the form of a hymn in praise of the Rāsa-līla	310
47. Praise by the author under the form of a parable sung by those desirous of salvation	314
48. The assembling and feasting of the wedding party. They then commence the worship of the deity of the house-door ..	316
49. The song of the women of the wedding party at this worship ..	318
50. The arrival of Mahādēva himself. The wedding dinner ..	322

	<i>Page</i>
51. A further description of the wedding dinner	322
52. The joyful song of Mēnakā	326
53. The gods and Brāhmaṇs recite vedic hymns	330
54. Song for the Puṣpa-pūjā, describing the various forms under which Pārvatī chose Śiva	332
55. Song in praise of Śiva sung at the Puṣpa-pūjā	338
56. Praise of Śiva at the Puṣpa-pūjā, including a list of holy places	342
57. The procedure at the Puṣpa-pūjā	352
58. A rapturous song of the faithful at the Puṣpa-pūjā in honour of Śiva	352
59. Song on putting on the wedding garland	358
60. The women complain that the bride has no ornaments. Śiva creates gold, and it is showered like snow upon the bride ..	366
61. Song of praise to Śiva, on account of the shower of golden snow	368
62. The guests decide to climb on to the roofs of the houses ..	372
63. The people shovel the golden snow from the roofs, and find that the roads are blocked up with it. They lament the inconvenience of the universal wealth and Indra recommends them to ask Śiva to stop the fall	372
64. The Earth finds the weight of the gold inconvenient ..	374
65. The Earth implores Śiva, to stop the fall of gold	374
66. The gods, distracted by the immense mass of the golden snow, praise Śiva, and confess that they have more than they require	378
67. The people pray to Śiva for the cessation of the shower of gold	382
68. Mahādēva asks them why they are frightened. They reply that the earth is covered with gold and will not produce fruit. Moreover, there will be no longer any distinction of rich and poor. He directs the wind-god to collect the gold in a heap. This is done and the world is restored to its former condition	386
69. The author praises Śiva the omnipotent	390
70. Himālaya's joy and gratitude to Viṣṇu for being Śiva's best man	392
71. Himālaya praises Viṣṇu for his mercy and for his incarnations, especially that of Kṛṣṇa	394
72. Viṣṇu is pleased. Led by Nārada, all unite in praising him ..	398
73. Himālaya again praises Nārāyaṇa	400
74. Śiva gives religious instruction to Nārada, recommending inward asceticism while living outwardly a wordly life ..	402
75. The guests prepare to depart. Gratitude of all, including Viṣṇu for this instruction	406
76. Mēnakā's song of gratitude	406
77. The author praises Viṣṇu, who stands as father of the bridegroom	408
78. Another song of Mēnakā in praise of Viṣṇu, detailing the exploits of the youthful Kṛṣṇa	414

	<i>Page</i>
79. The author taking as his text the parting embrace between Viṣṇu and Śiva, explains that Viṣṇu and Śiva are one ..	422
80. The author addresses praises to Śiva and Viṣṇu as one ..	422
81. Praise of the Antaryāmin Nārāyaṇa as one with Śiva ..	426
82. Himālaya praises Kṛṣṇa.... ..	432
83. The women-folk dance the Rāsa dance as Gōpīs, and praise Kṛṣṇa	438
84. A metaphorical prayer to Kṛṣṇa under the form of a song sung at the Rāsa dance	448
85. The salutation of Pārvatī as she mounted the wedding car ..	456
86. Praise of Pārvatī as Śārikā	458
87. Praise of Pārvatī as Mahārājñī	464
88. A prayer of the author to Śiva	470
89. Praise of Viṣṇu as one with Śiva	474
90. Hymn in praise of the Śiva-rātri festival	476
91. Hymn in honour of Śiva	478
92. Praise of Viṣṇu as one with Śiva	484
93. Prayer and praise directed to Śiva	486
94. Prayer and praise directed to Śiva	490
95. Prayer and praise directed to Śiva	492
96. Impossibility of describing Śiva	496
97. Praise of Śiva on his departure for the forest	496
98. The author and Mēnakā proclaim devotion on Śiva's departure	496
99. What Mēnakā and the people said to each other when Śiva departed.. ..	500
100. Lamentation of Mēnakā on Śiva's departure	502
101. Praise of and prayer to Hari-hara	506
102. Praise of and prayer to Hari-hara	510
103. Exhortation by the author to attain salvation by means of Yōga practices	514
104. The women, as Gōpīs, sing Kṛṣṇa's praises	516
105. The author calls upon his hearers to worship Kṛṣṇa	518
106. Song of a woman seeking for Śiva	522
107. The chorus of Himālaya's relations on the departure of Śiva	530
108. Warning given by the author. He praises the Kali-Yuga ..	530
109. The author praises Śiva, using words of Sarasvatī ..	538
110. Praise of one who has taken refuge with Śiva	544
111. Prayer and praise by the same	546
112. Prayer for guidance and praise of the mystic syllable ōm ..	552
113. Praise of the syllable ōm	560
114. Praise of the good way	566
115. The same, united with praise to Rāma.. ..	568
116. The poet explains the source of his own power	570
117. Exhortation as to the unreality of the world	578
118. The poet describes his own condition	592

	<i>Page</i>
119. He eloquently praises Śiva for his gift of knowledge of the means of salvation	596
120. The author's devotion	600
121. Prayer for increase in knowledge of God	604
122. Prayer for acceptance, as Abhinavagupta was accepted	608
123. Prayer for the three great blessings	612
124. The Power of Śiva's name	614

शिवपरिणयचरितकाव्यम्

काश्मीरभाषापद्यात्मकम् ।

ओं नमः शंकराय शंभवे ॥

भूमिका ॥

ओं नुमो विघ्नेश्वरं यस्यानुग्रहावासबुद्धयः ।

प्रौढबुद्धिषु शोभन्ते बालिशा सादृशा अपि ॥ १ ॥

हर्षादम्भोजजन्मप्रभृतिदिविषदां संसदि प्रीतिमत्या

श्वत्वा मौलौ पुरारेर्दुहितृपरिणये साक्षतं चुम्ब्यमाने ।

तद्वत्तं मौलिवक्त्रे मिलितमिति भृशं वीक्ष्य चन्द्रः सहासो

दृष्ट्वा तद्वत्तमाशु स्मितसुभगमुखः पातु नः पञ्चवक्त्रः ॥ २ ॥

नानाविधदेशप्रचलितानां नानाविधभाषाणां नदीनदनागकुल्यादि-
जन्यार्थःस्तोमस्य देशदेशान्तरप्रचारमनु स्वकारणभूतो महार्णव इव शब्द-
ब्रह्मैव गम्यस्थानमन्ततः । तासु च श्रीशारदाक्षेत्रापरपर्याय - काश्मीर -
(सतीसरो)भाषा विस्तीर्णा गम्भीरात्यास्त्रादवती मुख्यापि तज्जलस्तोम
इवानन्यत्रप्रचारा भूमि काले तत्रैव कृतस्थितिरासीत् । अधुना त्वनति-
कालाद्बहिःप्रचाराभिमुखा क्रमशः संजायते । यद्विषयाश्च व्याकरणकोशादि-
ग्रन्था बहुभिर्विद्वद्भिः प्राय इङ्लिशभाषानुवादसंवलित बहवो विरचिता
अप्यसमस्तताऽसामञ्जस्यादिसत्तया संतोषानावहा* एव संभवन्ति स्म ।

अथ चाशेषदेशभाषाभिज्ञानधुरंधरैस्तत्तद्भाषाविषयव्याकरणकोशादि-
निर्माणेन तदुज्जीवनवद्धपरिकरैः श्रीमच्छ्री जी० ए० ग्रियर्सन पी० एच्०
डौ० सी० ऐ० ई० इत्यादिसत्पदाभूषितप्रशस्ताभिख्यमहोदयवर्यैः काश्मीर-
रिक्पण्डित - ईश्वरकौल - निर्मितं संस्कृतभाषासंवलितमुद्दिष्ट (काश्मीर)
भाषाव्याकरणं संस्कारानुवादमुद्रापणाद्यनेकप्रयत्नवृत्तगोज्जीवितं प्रख्यापितं

चास्ति । तदेव समञ्जसं संपूर्णं निर्दोषमुचितरीतिपुक्तिपुक्तं सर्वथा संतोषावहं च समुपलक्ष्यते, आस्तां च प्रसिद्धमहनीयगुणव्रातानां ग्रन्थग्रन्थकृद्ग्रन्थ-प्रकाशकानां गुणानुवादेन ॥

सन्ति हि “हिन्दी”प्रभृतिभाषाणामनेकविधान्यनन्तसंख्यानि ज्ञान-कर्मोपासनाभक्तिस्तुतिकीर्त्तिवृत्तादिविषयकाणि पद्यबद्धकाव्यपुस्तकानि प्रसि-
द्धानि ; तादृशान्येव पुस्तकानि काश्मीरभाषायाश्च प्रयत्नेन संग्रहीतव्यानि संस्कृताद्यर्थेन च विवरणीयानीत्येवंविधामुद्दिष्टमहोदय(साहिब)वराज्ञां तत्प्रसादोत्साहं चावलम्ब्य तादृशानि पुस्तकानि संगृह्यतां इयं शिवपरिणय-चरिताख्यो ग्रन्थः समासादितो मया ॥

आसंश्चास्याधायाः खण्डशः खण्डशो बहुभिर्गीतभक्तगादिरसिकैर्यथा-
रुचि यथाज्ञानं च शारदात्तरलिप्या, पारसिकात्तरलिप्या, कण्ठेकरणादिना च विभज्य स्थापिता रक्षिताश्च ; येनायं ग्रन्थो व्यस्तप्रायो ऽक्रमो ऽसमस्तो ऽप्यासीत् । ज्ञात्वा चास्य पदलालित्य-वृत्तलालित्यालंकारलालित्य-भक्तिरस-
लालित्याद्यनुत्तरोत्कृष्टगुणान् यथावन्निष्पत्तैर महोत्सुकौभूय महाप्रयत्नो
यावद्ग्रन्थकर्तृसमागमं मया व्यधायि ; तत्पार्श्वतश्च परिपूर्णा साक्ष्यसंपत्ति-
मधिगत्य यथाकथंचिदस्य ग्रन्थस्य सम्यक्संपूर्णता समपादि ॥

अस्ति चास्य ग्रन्थस्य कर्त्ता राजानकजात्यङ्कितः कृष्णभिधानः, अनन्त-
नागाख्य - काश्मीरशाखापुरोपकण्ठवर्ति - वनपोष- (वनपुष्ट) -ग्रामवास्तव्यस्य
(बहुग्रामाग्रहाराधिपति-भूतपूर्वाद्वराक्षरसत्तमस्य) राजानक-गणेशाभि-
धानस्य तनूजन्मा, राजकीयकार्यसेवोपयोगिपारसिकविद्याध्ययनाद्यलग्न-
चित्ततया पितृतोऽवामरोषावमानो बाल्य एव वैराग्यवृत्तिमाससाद ।
ततश्चानतिदूरप्रदेशवर्तिनन्दिकेश्वराभिष्य-श्रीमहादेवक्षेत्रे समाश्रितशरणस्या-
न्यानभिज्ञं समनुष्ठितानेकदिवसोपवासव्रतचर्यस्य यस्य “मच्चरितं कीर्तय
तेनेष्टमवाप्ससि” इति स्वप्ने समधिगतमहादेवप्रसादानुशासनस्य द्वादश-
वत्सरप्रायवयोदेश्यस्य देवतासमावेशेनैवैतादृशः सूक्तयो गिरिप्रखवण-
यन्निरर्गला अकस्मात्प्रादुर्बभूवुः ॥

सन्ति चास्मिन्ग्रन्थे बहवः काण्डाः ; येषु प्रथमं मङ्गलाचारमनु संक्षेपेण
ष्टष्टिनिर्णयोत्तरं लौकिकाचारवद्वात्तायणीविवाहादिव्यवहारकीर्तनम् । ततो
इक्ष्वाकुध्वंसनं तत्संयोगिवृत्तानुवर्तिव्रीरानुतभयानकहास्यवीभत्सकरुणादि-
रसयन्वनपूर्वकमनुत्तरेश्वर्यप्रख्यापनम् । ततश्च पार्वतीतपश्चर्याद्यत्तरतत्परिणयो-

पयोगिविभूतिप्रदर्शनपुरःसरं मणिस्वर्णादिदृष्टिवृत्तकीर्तनं, तदनुगुणगीति-
गाथास्तुत्यादिविधानं, कैलासशिखरं प्रति शिवयोः प्रस्थानादिकीर्तनं च ।
अनन्तरं विष्णुशिवयोः स्तुतिप्रस्तावनद्वारा तयोरभेदरूपप्रदर्शनपूर्वकमद्वैत-
ज्ञाननिर्दर्शनम् । ततोऽवशिष्टा बहवः काण्डा भक्त्युपासनायोगधारणामुक्ति-
फलावाप्त्यादिविषयका वर्तन्ते ॥

सोऽयमेतादृशो ग्रन्थः “लिखितं मया पठिष्यतीश्वरः” इति - न्याय-
प्रसिद्धानुवृत्त्या काश्मीरिकभाषालिपिरिति शुद्धतया अज्ञानानैः सर्वैरेव
खण्डशः खण्डशोऽप्यशुद्धरीत्या लिखितोऽभूत्,* मया तु पूर्वोद्दिष्टव्याकरणानु-
सारिनियमेन शुद्धस्वष्टुपदरीत्या लिखित्वा काश्मीरदेशभाषानभिज्ञैरपि
शब्दतोऽर्थतश्च निरर्गलमध्येतुं बोद्धुं च सुशक्यो यथा भवेत् प्रतिपदं संस्कृतानु-
वादात्मकसंक्षिप्तवृत्तियुक्तः समस्कार्यन्ववादि च ॥

अथायं ग्रन्थः पूर्ववर्णितश्रीमच्छ्री जी० ए० त्रियर्सन-महोदय-
वरोत्साहेन मुद्रितः प्रकाशितश्च संभवेत्, अनुग्रहीष्यन्ति च गुणग्राहकाः
सहृदयसज्जना एतस्य सुस्पष्टगुणस्तोमरसास्वादनचमत्करणसमीक्षणस्वीकरणा-
दिना, सर्वथा संजातसत्फलो भविष्यत्ययमेतादृङ्मत्परिश्रमः इति ॥

काश्मीरिकः पण्डित-मुकुन्दराम-शास्त्री ।

ERRATA LIST FOR FASC. 1 OF SIVA PARINAYAH.

CORRECTIONS.

Page	3,	line	18,	read	अवमर्दः
,,	7,	,,	5,	,,	भूतानां
,,	9,	,,	2,	,,	उन्मोक्षे
,,	11,	,,	11,	,,	प्रस्फुर्यैव
,,	16,	,,	11,	,,	पननिय
,,	22,	,,	1,	,,	ग्वलावस्
,,	23,	,,	15,	,,	संख्यस्वर्णेन
,,	30,	,,	20,	,,	गांगल्
,,	33,	,,	16,	transfer the comma to after	नहि
,,	37,	,,	8,	read	सहस्रिनिमती
,,	44,	,,	13,	,,	ŚIVA.
,,	44,	,,	18,	,,	ओम्
,,	46,	,,	2,	,,	व्ववनन्
,,	48,	,,	8,	,,	अग्रस्
,,	49,	,,	13,	,,	सूक्त
,,	52,	,,	21,	,,	द्यान
,,	56,	,,	1,	,,	व्ववनन्
,,	57,	,,	9,	,,	प्रत्यंश-सं०
,,	64,	,,	last,	,,	दिदुर्य
,,	70,	,,	12,	,,	ग्वसाञ्ज

॥ ओं ॥

॥ ओं श्रीगणेशाय विघ्नहर्त्रे नमः ॥

॥ ओं नमो ब्रह्मणे विष्णवे महादेवाय नमः ॥

अथ

शिवपरिणयः प्रारभ्यते ॥

PART I.

1. INVOCATION TO GAṆEŚA.

सिद्धिदाता कुस् विग्रहर्तारो

महागणपत द्यान् दारयो ॥ १ ॥

नालि क्यल् लाल-माल नागिन्द्रहारो

विनायकबल प्रारयो ।

रुद्र-गणनय-हन्दि सरदारो

महागणपत द्यान् दारयो ॥

इन्द्रराजस् य्यलि खेतु अन्दकारो

जोरन्-ति गोस् लूर-पारयो ।

स्वकलोवुथन् कुस् च्छ् बख्चन्-हारो

महागणपत द्यान् दारयो ॥

हे लम्बोदर हे सर्वव्यपकारो

स्वकलाव् इमि संसारयो ।

लम्बोदरिथ करुथ् आहारो

महागणपत द्यान् दारयो ॥

विष्णन् करुनय् न नमस्कारो

खेद्रस् करुथ् वथवारयो ।

गजम्बख व्वय्यनय् जै-जै-कारो

महागणपत द्यान् दारयो ॥ ५ ॥

पूर्वार्धम् ॥ १ ॥

निष्प्रत्यूहसिद्धये श्रीगणेशं स्तौति ॥ १ ॥

सिद्धिदाता असि हे-विघ्नहर्तः

हे-महागणपते ध्यानं धारयिष्यामि-तव-भोः ॥ १ ॥

गले सन्ति-ते मणि-मालाः हे-नागराजहार

विनायकबलिनान्नि-भवत्क्षेत्रे प्रतीक्षिष्ये-त्वां-भोः ।

प्रमथाख्यसुद्रगणानां हे-अधिपते

हे-महागणपते ध्यानं धारयिष्यामि-तव-भोः ॥

इन्द्रस्य-राज्ञः यदा आरूढः अन्यकारः

बलानामपि संपन्नस्तस्य विनाशः ।

उन्मोचितस्त्वया-सः, असि त्वं क्षमाशीलः

हे-महागणपते० ॥

हे लम्बोदर हे विश्वोपकारकर्तः

उन्मोचय-नः अस्मात् संसारात् ।

लम्बोदरीनद्याः कृतस्त्वया आहारः

हे-महागणपते० ॥

विष्णुना कृतस्तेन-ते न नमस्कारः

समुद्रस्य कृतस्त्वया अवमर्दः ।

हे-गजमुख भूयात्ते जय-जय-कारः

हे-महागणपते० ॥ ५ ॥

विष्णु-भगवानस् ब्रूयुः ज्ञार-पारो

कृष्णपिङ्गल ओय् आरयो ।

वक्रतुण्ड बल् कुय् महाविचारो

महागणपत द्यान् दारयो ॥

आद्यमहाशक्ति-हन्दि आद्यकारो

एकदन्त पत-पत लारयो ।

शिवजी-सन्दि टाठि विग्रनिवारो

महागणपत द्यान् दारयो ॥

सारिनिय् ब्रौंठ् व्यय् ग्वड अन्वारो

जप-यज्ञ-स्वाहाकारयो ।

विकट-रूप कुख् वेद-ओंकारो

महागणपत द्यान् दारयो ॥

परमा शख्च-हन्दि सेवाकारो

दक्षाप्रच विस्तारयो ।

बालचन्द्र जगतुकु कुख् व्यवहारो

महागणपत द्यान् दारयो ॥

वस्त्र् नालि द्विय् रंगि गुल्नारो

चतुर्भुज बडि-सरकारयो ।

द्यानि दर्बारय् लब दर्बारो

महागणपत द्यान् दारयो ॥ १० ॥

मन्त्र-नायक शक्ति-अवतारो

पूजहाय् गणपत्यारयो

विष्णु-भगवतः श्रुतस्त्वया सान्त्वप्रणयः

हे-कृष्णपिङ्गल संभूता-ते करुणा ।

हे-वक्रतुण्ड बलं अस्ति-ते महाविज्ञानरूपम्

हे-महागणपते० ॥

आद्यायाः-महाशक्तिः प्रथमक्रियारूप

हे-एकदन्त अनुधाविष्यामि (सरिष्यामि)-त्वां-भोः ।

शिवस्य वत्सल विघ्नहर्तः

हे-महागणपते० ॥

सर्वेषामेव प्रथमं अस्ति-ते प्रथमः (पूजा-)क्रमः

जप-यज्ञ-स्वाहाकारैः ।

महारूपेण असि वेदानामोङ्काररूपः

हे-महागणपते० ॥

परमायाः शक्तिः उपासक

इष्टपुत्र विस्तारयिष्यामि-तव-भोः (त्वदुपासनाम्) ।

चन्द्रमुकुट जगतः असि व्यवहारः

हे-महागणपते० ॥

वस्त्राणि आच्छादितानि सन्ति-ते रागेण अतिरक्तानि

हे-चतुर्भुज महा-सच्चाट् ।

त्वदीयेन समाश्रयेणैव लप्स्यामि अधिकारिपदम्

हे-महागणपते० ॥ १० ॥

हे-मन्त्रनायक शक्ति-स्वरूप

पूजयेयं-त्वां गणपतियारनाम्नि-तीर्थम् ।

कपर्दिन् कर्तं वज्रं मोनुय् चारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥
 वल्लभा सूत्य् व्यय् स्वस्वरूपदारो
 अथन्-कथ्य् चोर् हृथिहारयो ।
 बूतन् त राक्षसन् करान् संहारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥
 अविद्याय साज्ज दन्द-सूत्य् मारो
 मक-सूत्य् पाप् गाल् वारयो ।
 हल त मुसल-सूत्य् क्रूद् दख् न्यवारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥
 सिंहयुगवाहन ज़ोरावारो
 धूमवर्णं संसार-सारयो ।
 इमि बवसर दित वक्तव्यन् तारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥

 2. INVOCATION OF THE GURU.

शिवनाथ आनन्द-अमृत्य् च्यावत्तम्
 सद्-स्वर हावत्तम् गटि-मञ्जु गाश् ॥ १५ ॥
 इति कुख् क़ारथ् कथ् ब्वह् मकानस्
 गोमत्तु कुस् अज्ञानस्-मञ्जु ।
 अन् कुस् ज़ाज्-हज़् वथ् बुक़नावत्तम्
 सद्-स्वर हावत्तम् गटि-मञ्जु गाश् ॥

जटाजूटधारिन् कुरु-नाम अतःपरं अस्माकमेव रक्तोपायम्

हे-महागणपते० ॥

वस्तुभा (शक्तिः) सहचारिणी अस्ति-ते स्व(भवत्)स्वरूपधारिणी

हस्तेषु चत्वारि आयुधानि ।

भूतानां च राक्षसानां कुर्वन् संहारम्

हे-महागणपते० ॥

अज्ञानानि अस्माकं दन्तेन घातय

परशुना पापानि घातय समाधानेन ।

हलेन च मुसलेन क्रोधं दुःखं निवारय

हे-महागणपते० ॥

हे-सिंहयुग्मवाहन अतिपराक्रम

धूस्रवर्ण संसारसारभूत ।

अस्मात् भवसरसः देहि-नाम भक्तानां पारगतिम्

हे-महागणपते० ॥ १ ॥

स्वाभिमतनिष्पत्तये सद्गुरुं स्तौति ॥ २ ॥

हे-शिवनाथ आनन्दरूपममृतं पायय-नाम-माम्

हे-सद्गुरो (शिवात्मन्) प्रदर्शय-नाम-मे मोहतमो-मध्यात् प्रकाशम् ॥१५॥

इहैव अस्मि अन्वेषिष्यामि-त्वां कस्मिन् अहं वेश्मनि

गतोऽस्मि अज्ञानस्र-मध्यम् ।

अन्योऽस्मि प्रज्ञप्तिः मार्गं प्रज्ञापयस्व-नाम-माम्

हे सद्गुरो० ॥ Digitized by Microsoft®

वलुनस् संसारच मायाय

स्वकलय चानिय वपाय-सूत्य ।

दयाय-हृत्तय नजराह् चावतम्

सद्-ग्वर हावतम् गटि-मञ्ज गाश् ॥

कुय् काम क्रूद लूव मुह अन्दकारय्

ममताय-सूत्य विस्तारय् म्योन ।

समताय-सूत्य दमि-मञ्ज स्वकलावतम्

सद्-ग्वर हावतम् गटि-मञ्ज गाश् ॥

संतोश विचार सत्सङ्ग दर्मय्

खटनय् आयवम् ककर्मय्-सूत्य ।

अनिच्छाय परम-गथ् प्रावनावतम्

सद्-ग्वर हावतम् गटि-मञ्ज गाश् ॥

मज्जन-घरश् थिम अस्मि प्रकृति-पर

चिरकालि प्रोबुख् ईश्वर-स्थान् ।

तिमनय् मञ्ज-बाग् आसन् म्य दावतम्

सद्-ग्वर हावतम् गटि-मञ्ज गाश् ॥ २० ॥

अन्दरय् युस् कुम् आनन्द-मन्दिरय्

तथि-मञ्ज करयो योग-पूजा ।

उपनिशदन्-हन्दि सिर म्यति बावतम्

सद्-ग्वर हावतम् गटि-मञ्ज गाश् ॥

त्वक्चार अन्दि गोम् गरके-लूवय्

ज्वान् कुम् रक्तम् लूवय्-निश् ।

आवृतस्तया-अहं संसारस्य मायया

उन्मोष्ये-ते तवैव (अनुग्रह-) उपायेन ।

दयायाः-एव दृष्टिं विसर्जय-नाम-मयि

हे सद्गुरो ॥

अस्ति-एव कामेन क्रोधेन लोभेन मोहेन अन्धकारेण

ममतया विस्तृतिः मम ।

ममतया (अद्वैतज्ञानेन) अस्मात् (कामादितः) उन्मोचय-नाम-माम्

हे सद्गुरो ॥

हे-संतोष, हे-विचार, हे-सत्सङ्ग, हे-धर्म

तिरोहिताः संपन्नाः-पूयं-मे कुकर्मणा-एव ।

आकस्मिकत्वेन परमां गतिं प्रापय-नाम-माम्

हे-सद्गुरो ॥

सच्चरित्रपुरुषाः ये आसन् प्रकृतिपराः (प्रकृतिपुरुषविवेकासक्ताः)

चिरकालेन प्राप्तं-तैः ईश्वर-पदम् ।

तेषामेव मध्ये स्थितिं मे दापय-नाम-मे

हे सद्गुरो ॥ २० ॥

अन्तरेव यत् अस्ति-मे आनन्दाख्यं-मन्दिरम्

तस्यैव-मध्ये कुर्यां-ते योगेन-पूजाम् ।

उपनिषदां सारान् ममापि प्रकटय-नाम-मे

हे सद्गुरो ॥

बालं बहिः (निरर्थं) गतं-मे गृहस्थ-क्षोभेन

युवा अस्मि रक्त-नाम-सां लोभात् ।

बुज्यर् कुह् न॑ङ्गिदीख् मत मन्द॑काव॒तम्

सद्-ग्वर हाव॑तम् गटि-म॒ङ्ग गाश् ॥

व्वपदी॑श-सू॒तिन् बुक्कि॑थ्य् चाव॑तम्

सू॒त्य् मा आ॑स्यम् कुनि के॑ह् ली॒फ् ।

ब्रह्मानन्द॑स्य-प्य॒ठ् वार था॑व॒तम्

सद्-ग्वर हाव॑तम् गटि-म॒ङ्ग गाश् ॥

द्यान॑चू नदिया॑ह् निर्म॑ल् करि॑थ्य्

योग-पा॒ञ्जि-सू॒तिन् ब॑रि॑थ्य् क्य॑ह् ।

व्वय् तन् नाव॑य् च्य् मन॑नाव॒तम्

सद्-ग्वर हाव॑तम् गटि-म॒ङ्ग गाश् ॥

इन्द्रि॑य् थिम् आ॒सि द्रा॑येम् फ॒टिथ्य्

ह्यस् ह्यथ् र॑टि॑थ्य् ख॒टिथ्य्-पा॑ठि ।

सा॒रि स्व॑म्ब्राव॒तम् कुनु॑य् ब॒नाव॑तम्

सद्-ग्वर हाव॑तम् गटि-म॒ङ्ग गाश् ॥ २५ ॥

ज्ञान॑कि निथ॑र्य् वार मु॒च॑राव॒तम्

पंपो॑श् ज॒न् फ॒ल॒नाव॑तम् मन् ।

अद्वै॑त-बाव-सू॒त्य् पान॑स् काव॒तम्

सद्-ग्वर हाव॑तम् गटि-म॒ङ्ग गाश् ॥

मूल॑-तल ओ॒सुस् निर्म॑ल् पो॒ञ्जु॑य्

व्यव॑हार-प्र॒कृ॒तू क॑रु॒न् य॑ख् ।

निर्न॑य-ग॒र्मि॑य-सू॒त्य् व्य॑गलाव॒तम्

सद्-ग्वर हाव॑तम् गटि-म॒ङ्ग गाश् ॥

वृद्धत्वम् अस्ति अद्भुतं मा-नाम लज्जय-नाम-माम्

हे-सद्गुरो० ॥

उपदेशेन उपलक्ष्यैव विसर्जय-नाम-माम्

सह मा-स्वित् स्यात्-मे कुतोऽपि कश्चित् लेपः ।

ब्रह्मानन्दे-एव सुष्ठु स्थापय-नाम-माम्

हे-सद्गुरो० ॥

ध्याननिष्ठारूपां नदीं निर्मलां कृत्वा-एव

योगात्म-जलेन आपूर्णा अस्ति-या ।

(तस्यां) अहमेव तनूं स्थापयेयम् त्वं सान्त्वय-नाम-माम्

हे सद्गुरो० ॥

इन्द्रियाणि यानि आसन् निर्गतानि-मे प्रस्फुटैव (विषयेषु)

चेतनं गृहीत्वा प्रगृह्यैव गूढ-प्रकारेण ।

सर्वाणि संगमयस्व-नाम-मे, एकरूपं संपादयस्व-नाम-माम्

हे-सद्गुरो० ॥ २५ ॥

ज्ञानस्य लोचने-एव सुष्ठु उन्मोचय-नाम-मे

पद्मम् इव विकासय-नाम-मे मनः ।

अद्वैत-भावेन स्वात्मनि उपभुङ्क्ष्व-नाम-माम् (सायुज्यं देहि)

हे-सद्गुरो० ॥

वस्तुतः आसं निर्मल-जल-रूपः

व्यवहारात्म-प्रकृत्या कृतं-तया-मे शीतश्यानत्वम् ।

विचारात्मना-औष्ठ्येन विगालय-नाम-माम्

हे-सद्गुरो० ॥

नाव् कुम् कृष्णं व्यम् च्यात्रय् आशय्
 हावत्तम् सत्चित्-आकाशय् ।
 संसारस्-मज्ञं पुशं मतं पावत्तम्
 सद्-ग्वरं हावत्तम् गटि-मज्ञं गाश्व ॥ २ ॥

3. THE CREATION OF THE UNIVERSE, AND BIRTH OF UMĀ.
 HER MARRIAGE TO ŚIVA.

ओंकार-रूपम् शरने आथ
 ओं नमः शिवाय कर् ॥ २९ ॥
 परमात्मा युस् कुह् परमानन्दय्
 तमिसय् कुह् स्वच्छन्दय् नाव् ।
 स्वच्छन्दम् निशं माया द्राय
 ओं नमः शिवाय कर् ॥ ३० ॥
 माया ईश्वर-दृक्का ज्ञानय्
 तमि-मज्ञं विष्णु भगवानय् द्राव् ।
 ब्रह्मा व्यपदोव् विष्णु-मायाय
 ओं नमः शिवाय कर् ॥
 लक्ष्य-वदि खग-मान् नगर-काण्डय्
 सोर् संसारं ब्रह्माण्डय् ह्यथ् ।
 पैद-कर्ि ब्रह्मा-सङ्ग इच्छाय
 ओं नमः शिवाय कर् ॥

नाम अस्ति-मे कृष्ण-इति, अस्ति-मे तवैव आशा

प्रदर्शय-नाम-मे सच्चिदाकाशस्वरूपम् ।

संसारस्य-मध्ये अपर्याप्ततां (हीनतां) मा-नाम आपातय-नाम-मे

हे सद्गुरो ॥ २ ॥

श्री-उमायाः प्रादुर्भावं विवक्षुस्तावज्जगदुत्पत्तिं

संचेपेण विवृणोति ॥ ३ ॥

ओंकारात्मानं (परमशिवं) शरणम् आगताः-वयम्

ओं नमः शिवायेति कुरु (नित्यमुच्चारयेत्यर्थः) ॥ २९ ॥

परमात्मा यः अस्ति परमानन्दरूपः

तस्यैव अस्ति स्वच्छन्दात्मैति नाम ।

स्वच्छन्दस्य सकाशात् माया निर्गता

ओं नमः ॥ ३० ॥

मायास् ईश्वरेच्छां जानीहि

तन्-मध्यात् श्रीविष्णुः भगवानेव निर्गतः ।

ब्रह्मा उत्पादितः विष्णु-मायया

ओं नमः ॥

लक्षशः युगैः-सह नगर-(भुवन-)समूहाः (भूगदिचतुर्दशभुवनानि)

सर्वः संसारः! ब्रह्माण्डानि गृहीत्वा (तैः सह) ।

उत्पादिताः ब्रह्मणः इच्छया

ओं नमः ॥

दक्ष-प्रज्ञापय् गवड व्यपदोवुन्

जगतुकु होवुन् तस् व्यवहार् ।

वारयाह् ज्ञायैय तस् कन्याय

ओं नमः शिवाय कर् ॥

तिमनैय मङ्ग अख् कोराह् ज्ञायस्

भगवय्-माया गर चायस् ।

नाव-किनि जन्म ह्यतु माज्य उमाय

ओं नमः शिवाय कर् ॥

तस् माज्य मालिस् कुह् जय-जय-कारय्

तस् हिङ् न बक्तावारय् काँह् ।

यमि-सन्दि गरि इक्कू कन्या ज्ञाय

ओं नमः शिवाय कर् ॥ २५ ॥

ब्रह्म-क्षु देवलूकुक् सरदारय्

तप-क्षु बडि आदिकारय् सान् ।

यस् इक्कू दया करू दयाय

ओं नमः शिवाय कर् ॥

त्रैलोक्यनायस् त्रिवुवनसारस्

परमशिवस् गङ्गादरस् ।

मय् कुमारी बागनि आथ

ओं नमः शिवाय कर् ॥

सतोवुह् कोर्य तस् पथ्-कुन् आसम्

त्रिवाह् करनख् चन्द्रमस् सूत्य्

दत्तप्रजापतिः प्रथमम् उत्पादितस्तेन

जगतः प्रदर्शितस्तेन तस्मै व्यवहारः ।

अनेकाः जाताः तस्य कन्याः

ओं नमः० ॥

तासामेव मध्यात् एका कन्या जाता-तस्य

(या) भगवन्माया गृहं प्रविष्टा-तस्य ।

(अर्थतः) नाम्ना जन्म गृहीतं मात्रा उमया

ओं नमः० ॥

तस्याः मातुः पितुः अस्ति जयजय-कारः

तस्य सदृशः न भाग्यशाली कश्चित् ।

यस्य गृहे ईदृशी कन्या जाता

ओं नमः० ॥ ३५ ॥

ब्रह्मर्षिः देवलोकस्य नायकः

तपर्षिषु महता अधिकारेणैव संयुक्तः ।

यस्य ईदृशी दया कृता महामायया

ओं नमः० ॥

त्रैलोक्यनाथाय त्रिभुवनसाराय

परमशिवाय गङ्गाधराय ।

सैव कन्या विवाहे समागता

ओं नमः० ॥

सप्तविंशतिः (अन्याः) कन्याः तस्य अवशिष्टाः आसन्तस्य

विवाहः कृतस्तेन-तासां चन्द्रमसा सह ।

साय् नचच् छय् तिम ताराय

ओं नमः शिवाय कर् ॥

उमा-रुद्रस् कुह् नमस्कारय्

शिव-शक्ति-रूप युस् कुह् सर्व-व्वपकार् ।

विवाह् कर्हस् लोल त माय

ओं नमः शिवाय कर् ॥

प्रज्ञापय् गौव् मन सावदानय्

य्यलि शिवजी मनिदानय् आम्

दपुनस् कन् थव् म्याञ्ज लीलाय

ओं नमः शिवाय कर् ॥ ४० ॥

पननिय् द्वख् स्वख् पनन्यन् बायन्

वननिय् सार्यनय् लाङ्गिम् द्विय् ।

तमि तिह् बोझनाविय् पननि हंसाय

ओं नमः शिवाय कर् ॥

व्वद् म्याञ्ज वातिय् योरय् योरय्

तोरय् तोरय् सोरय् चय् ।

इति योर् कृष्णस् म्य कर् व्वपाय

ओं नमः शिवाय कर् ॥

4. DAKṢA, REJOICING OVER UMĀ'S MARRIAGE WITH ŚIVA,
ADDRESSES HIS RELATIONS.

सावदान मन कुम् परमानन्द

शिवनाथ सापनुम् बान्दव् त वन्द ॥ ४३ ॥

मुहूर्तरूपाः नक्षत्राणि (च) सन्ति-हि ताः ताराः (अश्विन्याद्याः)

ओं नमः० ॥

उमाशक्त्यभिन्नसूत्राय अस्ति नमस्कारः

शिव-शक्ति-रूपेण यः अस्ति सर्वोपकारकः ।

विवाहः कृतस्तैस्तस्याः भक्त्या च प्रेम्णा

ओं नमः० ॥

दत्त-प्रजापतिः संपन्नः मनसा आनन्दपूर्णः

यदा श्रीशिवः संनिधिं आगतस्-तस्य ।

कथितं-तेन-तस्मै कर्णे निधेहि मदीयां (मत्कृतां) स्तुतिम्

ओं नमः० ॥ ४० ॥

स्वकीयानि दुःखानि सुखानि (च) स्वकीयेभ्यः भ्रातृभ्यः (बन्धुभ्यः)

कथनीयानि सर्वेषामेव आवश्यकाः सन्ति-हि ।

तेन तद्दत्तं संप्राविताः स्वकीयाः सहस्थितयः

ओं नमः० ॥

बुद्धिः मदीया प्राप्स्यति यत्र यत्रैव

तत्र तत्रैव सर्वमेव त्वमेव ।

अतः परं कृष्णस्य मे कुरु रक्तोपायम्

ओं नमः० ॥ ३ ॥

दत्तस्योक्तिः स्वसंबन्धिनः प्रति ॥ ४ ॥

समाहितेन मनसा अस्ति-मे परमानन्दः

श्रीशिवः संपन्नः-मे ब्रान्धवः च बन्धुः ॥ ४३ ॥

सर जन् फ़ालुमत्तु कुस् पंपोश्
 ल्वकचारस् कुम् आमत्तु बोश् ।
 तोशान् तोशान् कुस् ब्वह् प्रसन्द
 शिवनाथ् साँपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥
 अमि श्रीगङ्गादरन् गवसाञ्जि
 स्वयंवर वरून् कन्या म्याञ्ज् ।
 आपरस् प्रीम-सूत्य् द्वद-बत-कन्द
 शिवनाथ् साँपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥ ४५ ॥
 तसङ्ग मायाय ब्वद् वातिय् न साञ्ज्
 नय् सय् ब्रह्मा विष्णन् ज्ञाञ्ज् ।
 नय् कुस् गवड् तय् नय् कुम् अन्द
 शिवनाथ् साँपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥
 अथ् कर्पूर गौरम तने
 मुश्कचू कौर्तना कुस् सन वने ।
 यिवान् कैचाह् क्यम् सौगन्द
 शिवनाथ् साँपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥
 सुय् ब्रह्मा त विष्ण् मानुन्
 जगतुकु ईश्वर् सुय् ज्ञानुन् ।
 सुय् अगूर् त सुय् स्वच्छन्द
 शिवनाथ् साँपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥
 अबौद बक्थ् क्यत् तसङ्गुस् ज्ञान्
 सुय् कुय् मन त सुय् कुय् प्रान् ।

सरसः इव प्रफुल्लः अस्मि पद्मः

बाल्यस्य (बाल्यावस्थावत्) अस्ति-मे आगतः अत्यादरः ।

संतुष्यन् संतुष्यन् अस्मि अहं प्रसन्नः

श्रीशिवः ० ॥

अनेन श्रीगङ्गाधरेण योगेन्द्रेण

स्वयंवरेण वृता-तेन (यत्) कन्या मम ।

हस्तेन-भोजयिष्यामि-अमुं अतिभक्त्या दधियुक्तान्नं फाणितम्

श्रीशिवः ० ॥ ४५ ॥

तस्य मायायां बुद्धिः प्राप्स्यति न अस्माकम्

नैव सा ब्रह्मणा विष्णुना (च) ज्ञाता ।

नैव अस्ति-तस्याः आदिः च नैव अस्ति-तस्याः अन्तः

श्रीशिवः ० ॥

अस्याः कर्पूरवत् गौररूपायाः तन्वाः

सुगन्धस्य वर्णनां कः नाम कथयिष्याति ।

संपद्यमाना कियती अस्त्यस्याः सुगन्धततिः

श्रीशिवः ० ॥

स-एव ब्रह्मा च विष्णुः मन्त्रव्यः

जगतः ईश्वरः स-एव ज्ञातव्यः ।

स-एव अघोरेश्वरः च स-एव स्वच्छन्दः

श्रीशिवः ० ॥

भेदरहिता भक्तिः अस्ति-हि तस्यैव ज्ञानम्

स-एव अस्ति-हि मनः च स-एव अस्ति-हि प्राणः ।

सुय् नेरि श्रोशद् शास्त्र् मन्द्
 शिवनाथ् साँपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥
 सुय् कुय् शास्त्र् वेद-सागर्
 सुय् कुय् आसवुन् विद्यादर् ।
 सुय् कुय् सार् ओं-कारुकु ब्यन्द्
 शिवनाथ् साँपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥ ५० ॥
 लक्ष्म-वदि लोल त प्रियम-सूत्य्
 ऋप तप यज्ञ दर्म कर्म-सूत्य् ।
 पोश-पूज् करिथ्य् जुव् तस् वन्द्
 शिवनाथ् साँपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥
 हृष्ण फिर् म कारुय् कर् म तारुय्
 तिथ-पाँठि पूजाय दारुय् कर् ।
 यिथ प्रशपदन्तन् लागिनस् दन्द्
 शिवनाथ् साँपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥ ४ ॥

5. THE WEDDING-JOURNEY OF ŚIVA AND UMĀ TO KAILĀSA.

राजन् खान्दर् य्यलि म्वकलोवुय्
 परम-शख्चू गौव् लक्ष्मनोवुय् ह्यथ् ॥ ५२ ॥
 पन्मोशकि-पाँठि फ्रस् संसारय्
 जगतस् नव् बहारय् आव् जान् ।
 अरिज-पोशम् गौव् ह्यथ् न्योवुय्
 परम-शख्चू गौव् लक्ष्मनोवुय् ह्यथ् ॥

स-एव निर्गमिष्यति औघधरूपः शास्त्राणि मथ्यन्तां (सारभूतः)

श्रीशिवः० ॥

स-एव अस्ति-हि शास्त्रं वेदविद्या-समुद्रः

स-एव अस्ति-हि संभवन् विद्याधरः ।

स-एव अस्ति-हि सारः प्रणवस्य बिन्दुरूपः

श्रीशिवः० ॥ ५० ॥

लक्ष्वारं भक्त्या च प्रेम्णा

जपेन तपसा यज्ञेन धर्मेण कर्मणा ।

पुष्पादिपूजां कृत्वा स्वात्मानं तस्मै उपहारी-कुरु

श्रीशिवः० ॥

(स्वात्मानं प्रत्यालापः) हे-कृष्ण पर्यावर्तय मा ग्रीवां, कुरु मा

[विलम्बम्

तथैव पूजायां धैर्यं कुरु ।

यथा पुष्पदन्तेन समर्पिताः (पुष्पार्थं) दन्ताः

श्रीशिवः० ॥ ४ ॥

अथ श्रीशिवस्योमया सह कैलासं प्रति प्रस्थितिं विवृणोति ॥ ५ ॥

राज्ञा (दक्षेण) उत्सवः यदा समापितः

परमशक्तिं गतः लक्ष्मि(अनन्त)नामा गृहीत्वा ॥ ५३ ॥

पद्मवत् विकासमागतः संसारः (सर्वलोकः)

जगति नवः वसन्तसमयः (इव) आगतः शोभनः ।

(अरिज्) पुष्पविशेषं गतः गृहीत्वा स्थलपद्मः

परम० ॥

गुलाबस् तय् आरवलि म्युलु गौव्

दिल् गौव् मौलिथ् रुदुख् न व्यन् ।

यम्बुरुजलि-हन्दु रङ्ग स्वम्बलन् प्रोवुय्

परम-शखच्च गौव् लक्ष्मिनोवुय् ह्यथ् ॥ ५५ ॥

हृहवरि गरि सुय् वारय्-कारय्

परमाकृन्-व्यवहारय् सान् ।

हग्नि ह्यहरस् ह्यथ् रुख्मथ् द्रोवुय्

परम-शखच्च गौव् लक्ष्मिनोवुय् ह्यथ् ॥

उमा-रुद्र कुख् अस्य न्यथ् वासन्

निष्कल मन् कर्त आसनदार् ।

हृदयुक पम्पोश् अस्य वयरोवुय्

परम-शखच्च गौव् लक्ष्मिनोवुय् ह्यथ् ॥

तस् निश क्वाह् कुय् वस्त्र् त जामय्

विरक्थ् कुय् निष्कामय्-सूत्य् ।

निदान्-अबदन्-हन्दु खन-सोवुय्

परम-शखच्च गौव् लक्ष्मिनोवुय् ह्यथ् ॥

तस् निश क्वाह् गय लक्ष्मी त द्यारय्

युस् आसि लूब-अन्दकारय्-रस्तु ।

ब्रह्मा विष्णय् यमि व्यपदोवुय्

परम-शखच्च गौव् लक्ष्मिनोवुय् ह्यथ् ॥

तस् निश क्वाह् कुय् गण्डुन त क्वावुन

यस्-निश द्राय महामाया ।

पुष्पविशेषस्य च पुष्पविशेषेण संगमः जातः

मनः गतं संमेलनं, अवशिष्टस्तयोः न भेदः ।

पुष्पविशेषस्य रागः पुष्पविशेषेण प्राप्तः

परम० ॥ ५५ ॥

श्वशुरसंबन्धिनि गृहे सः प्रसन्नतया

द्विरागमनव्यवहारेण संयुक्तः ।

श्वत्वाः श्वशुरात् गृहीत्वा गमनाच्चां निर्गतः

परम० ॥

उमारुद्रः अस्मि अस्माकं नित्यं भासमानः

निर्वासनं मनः कुरु-नाम (नः) आधारयुक्तम् ।

हृदयस्य पद्मं अस्माभिः आस्तृतम्

परम० ॥

तस्य निकटे किं-नाम अस्ति वस्त्रं च चोलः

विरागी अस्ति गतस्पृहत्वेन ।

असंख्याबुद्धपरार्थसंख्य स्वर्णेन-आढ्यः

परम० ॥

तस्य समीपे किं-नाम भवन्ति धनानि च द्रव्याणि

यः स्यात् लोभान्यकारेण-रहितः ।

ब्रह्मा विष्णुः (च) येन उत्पादितः

परम० ॥

तस्य समीपे किं-नाम अस्ति आभूषणं च तदुपभोगः

यस्मात् निर्गता महामाया ।

त्रैलोक्यं यस्मिं ईश्वरि व्वपुदोवुय्
 परम-शख्च गौव् लक्ष्मनोवुय् ह्यथ् ॥ ६० ॥
 ज्ञाञ्ज-हृद्य लर्यं ह्यथ् सामवज्ञ हेरय्
 कृष्णस् म्य फेरय्-निश स्वकलाव् ।
 ह्यर् खारुम् कुम् गवडञ्जुकु पोवुय्
 परम-शख्च गौव् लक्ष्मनोवुय् ह्यथ् ॥ ५ ॥

6. DAKṢA VISITS ŚIVA AND THE GODS IN KAILĀSA, AND IS NOT
 RECEIVED BY ŚIVA WITH THE RESPECT WHICH HE
 CONSIDERS TO BE HIS DUE. DAKṢA'S WRATH.
 HE DETERMINES TO INVITE ALL THE GODS
 EXCEPT ŚIVA TO HIS SACRIFICE.

उमारुद्रस् त्रिवुवनसारम्
 मन-किन्नि दारनाय दारस् द्यान् ॥ ६१ ॥
 कैलासस् प्यठ् चमा-करवुनु
 उमा-देविय ह्यथ् य्यलि गौव् ।
 वैकुण्ठ् सांपन् तथ् कह-सारम्
 मन-किन्नि दारनाय दारस् द्यान् ॥
 दह अकि आसिय् त्रशवय् कारन्
 वीद् व्यस्तारन् दीवता ह्यथ् ।
 ममेमन्ति आसिय् मञ्जु स्वर्गद्वारम्
 मन-किन्नि दारनाय दारस् द्यान् ॥
 दच्च-प्रज्ञापथ् मनकामनाय
 तत्तु वोतु दर्म-सवाय मञ्जु ।

त्रैलोक्यं येन परमेश्वरेण उत्पादितम्

परम० ॥ ६० ॥

ज्ञानरूपायाः शालायाः सन्ति सहस्रशः अधिरोहिण्यः

कृष्णं मां विपर्ययात् उन्मोचय ।

ऊर्ध्व-धाम आरोपय-माम्, अस्ति-मे (इदं) प्रथमं सोपानमेव

परम० ॥ ५ ॥

नाकलोके देवानां सभाविधानकथनपुरःसरं दत्तं प्रति

क्रोधाविर्भावं शिवस्य प्रक्रामति ॥ ६ ॥

उमामहेश्वरस्य त्रिभुवनसारस्य

मनसा (निर्विकल्पेन) धारण्या धारयिष्यामि-तस्य ध्यानम् ॥ ६२ ॥

कैलासपर्वतं प्रति क्षमाशीलः

उमा-देवीं गृहीत्वा यदा गतः ।

(शोभया) वैकुण्ठधाम-इव संपन्नं तस्मिन् पर्वतगजे

मनसा० ॥

दिवसे एकस्मिन् आसन् त्रय-एव कारणात्मानः (ब्रह्मविष्णुमहेश्वराः)

वेदं वितन्वन्तः देवताभिः सह ।

समवेताः आसन् मध्ये स्वर्गलोकस्य

मनसा० ॥

दत्तप्रजापतिः स्वाभीष्टाय

तत्र प्राप्तः धर्मसभायाः मध्ये । by Microsoft®

सारि॑य् व्वि॑त्थि तस् जै-जै-कारस्

मन-कि॑न्नि दारनाय दारस् द्यान् ॥ ६५ ॥

गोम॑त्तु मज्झ॑ ओसु॑ मोह-अ॒न्दकारस्

शिव॑नाथन् तोर क॑रु॒नस् न कथ् ।

बुठ् मु॒चरो॑वन्स् न नमस्कारस्

मन-कि॑न्नि दारनाय दारस् द्यान् ॥

करु॑न् ओसु॑ पानय् औ॒निरा॑कारस्

अ॒द कु॑ननोवु॒नस् मा॒याजा॑ल् ।

व्वड॑नोवुन् मज्झ॑ मोह-अ॒न्दकारस्

मन-कि॑न्नि दारनाय दारस् द्यान् ॥

व्वज्ज॑लुय् बुय् गोस् यि॒थु आ॑सि नारस्

जि॑न्नि-अ॒म्बारस् ह्य॑च॒नस् र्य॑ह्

कू॒द-म्व॑ख् गोस् यि॒थु का॑लसं॒हारस्

मन-कि॑न्नि दारनाय दारस् द्यान् ॥

वन॑नि ल॒गु पान॑स्-सू॒त्य ओसु॑ गोदय्

मोद॑य् वो॒लुन॑स् दी॒वन् मज्झ॑ ।

इति॑-योर् ल॒ग व्वज्झ॑ अ॒मि॒कि॒स् चार॑स्

मन-कि॑न्नि दारनाय दारस् द्यान् ॥

वार॑-पा॒ठि य॒ज्ञाह् व्वज्झ॑ व्वह् ब॒नाव॑य्

इच्छा॑य प्रय॒म वा॑वनाय सान् ।

पथ्-कु॑न् ना॒वाह् थव॑ संसारस्

मन-कि॑न्नि दारनाय दारस् द्यान् ॥ ७० ॥

सर्व-एव उत्थिताः तस्मै जयजय-कारोक्तौ (अभ्युत्थानाय)

मनसा ॥ ६५ ॥

गतः मध्ये आसीत् मोहान्धकारस्य

श्रीशिवेन (स्वयं) प्रत्युत्तरेण कृतस्तेन-तस्मै न वृत्तादिप्रश्नालापः ।

(प्रथममेव दत्तेण कृतेऽपि नमस्कारे) ओष्ठौ उद्घाटितौ-तेन-तस्मै न नमस्काराय

मनसा० ॥

कर्तव्यं आसीत् स्वयमेव निराकारस्य (तस्य)

अतः निपातितं-तेन-तस्मै मायाजालम् ।

निमज्जितः-सः मध्ये मोहान्धकारस्य

मनसा० ॥

प्रज्वलं मुखं संपन्नं-तस्य (दत्तस्य) यथा स्यात् अग्नेः

काष्ठकूटस्य (इव) समुद्रता-तेन-तस्य हेतिः ।

क्रोधाविष्टं-मुखं संपन्नं-तस्य यथा कालसंहारस्य

मनसा० ॥

कथयितुं प्रवृत्तः आत्मना-सह (स्वगतं) आसीत् मोहमत्तः

मानात् भ्रंशितो-ऽनेनाहं देवानां मध्ये ।

इतः-परं प्रवर्तयिष्यामि अतः अस्य प्रत्युपायम् (प्रतिक्रियाम्)

मनसा० ॥

शोभनतया यज्ञमेकम् अतः अहं संपादयिष्यामि

अभीष्टेन प्रेम्णा भावनया सह ।

पुरस्तात् नामधेयं (कीर्तिं) स्थापयिष्यामि संसारे

मनसा० ॥ ७० ॥

ब्रह्मा विष्णुस् दीवौ सानय्

सनिदानय् कर आवाहन् ।

फकय् करन गङ्गादारस्

मन-किन्नि दारनाय दारस् दान् ॥

इति-योर् पथ-कुन् वज्र् यिम् आसन्

तिम् तस् वासन्न् यज्ञस् मज्ज् ।

अननसन् जप-यज्ञकिस् व्यवहारस्

मन-किन्नि दारनाय दारस् दान् ॥

व्वति मन्दकोवुनस् सुति मन्दकावन्

ठठ-पाठि कय् पावनावन् याद् ।

अद् गक् पननिस् कारस् त बारस्

मन-किन्नि दारनाय दारस् दान् ॥

दय् गङ्गरोवुन् ज्यग् सपदोवुन्

मारिनिय् वननोवुन् सालस् ।

दपुनस् दपिणिन वस्सादारस्

मन-किन्नि दारनाय दारस् दान् ॥

कृष्ण यिथ-तिथ गरि गरि शिव शिव कर्

अनुबव-बाव-किन्नि द्यव तोठिय् ।

शरन् गकुन् गक् चन्द्रकलादारस्

मन-किन्नि दारनाय दारस् दान् ॥ ७५ ॥ ६ ॥

ब्रह्मणो विष्णोश्च देवैः सह

सांनिध्येन करिष्यामि आह्वानम् ।

केवलं करिष्यामि-न गङ्गाधरस्य

मनसा० ॥

इतः-परं पुरःकाले अतः ये भवेयुः

ते तस्य (शिवस्य) दृष्टिगोचरा-न-भवेयुः यज्ञस्य मध्ये (यज्ञकतुन् न
[द्रव्यति) ।

आनयिष्यन्ति-तं-न जपस्य-यज्ञस्य व्यवहारे

मनसा० ॥

अहमपि ह्वेपितस्तेनाहं, तमपि ह्वेपयिष्यामि-तम्

उपहासपूर्वं वृत्तं स्मारयिष्यामि-तम् ।

ततः गमिष्यामि स्वकीयस्य कार्यस्य च व्यवहारस्य (करणार्थम्)

मनसा० ॥

इदमेव संकलितं-तेन, यज्ञः संपादितस्तेन

सर्व-एव आकारिताः निमन्त्रणाय (निमन्त्रिताः) ।

कथितं-तेन-तेभ्यः (दूतेभ्यः) वक्तव्यं-न (निमन्त्रणं) भक्षधारिणे

मनसा० ॥

(स्व-प्रत्यालापः ग्रन्थकर्तुः) हे-कृष्ण-नामधेय यथा-तथा प्रतित्तणं शिव-शिवेति
[कुरु

अनुभव-भावेन कदाचित् तोक्ष्यति-त्वाम् ।

शरणं गन्तव्यं चन्द्रकलाधरम्

मनसा० ॥ ७५ ॥ ६ ॥

7. THE GODS COME TO DAKṢA'S SACRIFICE. DĒVĪ GOES TO IT WITHOUT INVITATION AND ASKS WHY ŚIVA IS NOT INVITED.

DAKṢA GIVES AN INSULTING REPLY. SHE CASTS HERSELF INTO THE SACRIFICIAL FIRE.

दक्ष-प्रज्ञापतनिस् यज्ञस् तय्

देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यय् ॥ ७६ ॥

आवाहन् गौव् ब्रह्मलोकस् तय्

ब्रह्मा विष्णुभगवान् ह्यय् आव् ।

सत-च्छि तति अस्मि वीद् परनस् तय्

देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यय् ॥

अन्दि-अन्दि तिम्यलि बीठि यज्ञस् तय्

दक्ष-प्रज्ञापतनय् दपुनख् ।

आवाहन् किरिजिन शिवस् तय्

देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यय् ॥

शिवजी ओम् प्यठ् कैलासस् तय्

माज्य-भवाज्ज-कुन् लग् वनने ।

दपनि कोन आव् अस्य काँह् सालस् तय्

देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यय् ॥

माज्य-भवाज्ज फौरिथ् दपुनस् तय्

आस्यख् व्यवहारचू गाङ्गल् ।

पननि छिख् पत निन् आस्यख्न् ह्यस् तय्

देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यय् ॥ ८० ॥

देविय दमि-रङ्ग य्यलि वनूनस् तय्

कूप कर् ईश्वरन् गौव् यचू काल् ।

दक्षस्य यज्ञं प्रति देवानामावाहनं श्रीशिवस्यानाहृत्या-
त्मानादरवृत्तं विवृणोति ॥ ७ ॥

दक्षप्रजापतेः यज्ञे नाम

देवाः आगताः पुष्पवृन्तानि गृहीत्वा ॥ ७६ ॥

आह्वानं गतं (संभूतं) ब्रह्मलोकस्य नाम

ब्रह्मा विष्णुभगवन्तं सहकृत्वा आगतः ।

सप्तर्षयः तत्र आसन् वेदं अधीयानाः नाम

देवाः ० ॥

परितः ते यदा निविष्टाः यज्ञस्य नाम

दक्ष-प्रजापतिनैव कथितं-तेन-तेभ्यः ।

आह्वानं कुर्यान्न श्रीशिवस्य नाम

देवाः ० ॥

श्रीशिवः आसीत् पृष्ठे कैलासस्य नाम

जगन्मातरं-भवानीं-प्रति प्रवृत्तः वक्तुम् ।

कथयितुं कुतो-न आगतः आवयोः कश्चित् निमन्त्रणं नाम

देवाः ० ॥

जगन्मात्रा-भवान्या प्रत्युत्तरं कथितं-तया-तस्मै नाम

स्यात्तेषां व्यवहारस्य व्याकुलता ।

स्वकीयाः स्मः-तेषां, पश्चात् नयिष्यन्ति (नः) स्यात्तेषां-न समाधानं नाम

देवाः ० ॥ ८० ॥

देव्या एतादृक्प्रकारेण यदा कथितं-तया-तस्मै नाम

मौनं कृतं ईश्वरेण, व्यतीतः अतिकालः । soft.®

तोर काँह् दपनि आख्न् आसि तिम् मस् तय्

देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यथ् ॥

अद दप् देविय शिवनाथस् तय्

ग्वर-गर माल्युनु दपन रस्तुय् ।

गक्नुय् वनुव लह्य मज्जु वीदस् तय्

देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यथ् ॥

व्वति गक् ऐब् क्याह् कुम् गक्नस् तय्

पनुनुय् गर लोल-माल्युनु कुम् ।

वनिथ्य् गय रुख्मथ् ह्यथ् तस् तय्

देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यथ् ॥

मायाय-ह्न्दिमथ् जम्पानस् तय्

खच् सृत्य् ओसुस् नन्दिकेश्वर् ।

कहरौ-कनि शक्तिय् आसस् तय्

देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यथ् ॥

खख-सान् वाच् व्यलि तय् थानस् तय्

ब्रौठ काँह् द्रास् नत षोजन-आस् ।

क्याह्-ताज् गोस कुख् सोनु व्वन्दस् तय्

देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यथ् ॥ ८५ ॥

स्यदुय् गय खच् प्यठ् होमस् तय्

वननि लज् प्रजापतमथ् कुन् ।

द्यानि साल रस्तुय् पान आयस् तय्

देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यथ् ॥

तेभ्यः (सकाशात्) कश्चित् वक्तुं आगतस्तेभ्यः-न, आसन् ते मोहमत्ताः नाम
देवाः० ॥

ततः कथितं देव्या श्रीशिवाय नाम

गुरुगृहं पितृगृहं आह्वानं विनैव ।

गन्तव्यमेव कथितं (अनुश्रुतं)-युष्माभिः युष्माभिः मध्ये वेदस्य नाम
देवाः० ॥

अहमपि गमिष्यामि, दोषः किंविधः अस्ति-मे गमने नाम

स्वकीयमेव गृहं प्रेमपात्रभूतं-पितृगृहं अस्ति-मे ।

कथयित्वा गता गमनाज्ञां गृहीत्वा तस्मात् नाम

देवाः० ॥

मायात्मिकां (अनर्घरत्नभरितां वा) शिविकां नाम

आरूढा सहयाता आसीत् नन्दिकेश्वरः ।

वाहकदूपाः शक्तयः आसन्-तस्याः नाम

देवाः० ॥

मुखोपेता प्राप्ता यदा तत् स्थानं नाम

पुरः (प्रत्यभ्युत्थानाय, कश्चित् निर्गतः नहि अनुमितं-(च)-तथा ।

कश्चिद्नाम व्यलीकः अस्ति-अमीषां अस्माकं, मनसि इति

देवाः० ॥ ८५ ॥

निरर्गलं गता, आरूढा प्रति होमं (यज्ञसभायां) नाम

वक्तुं प्रवृत्ता दक्षप्रजापतिं प्रति ।

त्वदीयेन निमःतूणेन विनैव स्वयं आगताहं नाम

देवाः० ॥ Digitized by Microsoft®

है-है क्वाजि गोख् मङ्ग-मोहस् तय्
 मङ्गरोव्यन् च जगदीश्वर् ।
 आवाहन् इति कोन करुवस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यथ् ॥
 प्रज्ञापतनय् तोर दपुनस् तय्
 कस् सूरमत्तिमय् संन्यासस् ।
 न्यथनन्निमय् कल-माल नालि ह्यम् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यथ् ॥
 सालम् अनहान् राज-रङ्गस् तय्
 मन्दहाविहेम् म्यति मार्यनय् मङ्ग ।
 गर्मन्द करिहेम् मङ्ग मारकस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यथ् ॥
 सर्पग्वसाज्जिस् कालकण्ठस् तय्
 व्यहन्-ज्याय् ह्यस् शिमशानन् प्यठ् ।
 ठण्डायाह् च्यथ् आमान् कुह् मस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यथ् ॥ ८० ॥
 देविय दपुनस् वनान्-कुख् कस् तय्
 सुय् कुय् आसवुन् चिबुवन-मार ।
 अमि कथि नाश् व्वज् पज्जिय् वननस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यथ् ॥
 इह् बूजिय् ताज् गय मङ्ग क्रूदस् तय्
 अश्वद पद-सूत्य् ह्यचूनस् र्यह् ।

महाज्जोकः, कुतः गतस्त्वं मोहमयं नाम

(यतः) विस्मारितस्त्वया-सः त्वया जगदीश्वरः-शिवः ।

आवाहनं इह कुतो-न कृतं-युष्माभिस्तस्य नाम

देवाः ० ॥

प्रजापतिना प्रत्युत्तरं कथितं-तेन-तस्यै नाम

कस्य भस्ममलिनाङ्गस्य संन्यासिनः ? ।

नग्नस्य (यस्य) कपालमालाः कण्ठे सन्ति-तस्य नाम

देवाः ० ॥

निमन्त्रणे आनयिष्यामि-तं (चेत्) राज-मण्डपे नाम

अलज्जयिष्यद्वां मामपि सर्वेषामेव मध्ये ।

लज्जितं अकरिष्यद्वां मध्ये सत्संसदि नाम

देवाः ० ॥

व्यालग्राहिरुपिणः कालकण्ठस्य नाम

निवास-स्थानं अस्ति-यस्य प्रमशानानां पृष्ठे ।

भङ्गारसं पीत्वा वर्तमानः अस्ति प्रमत्तः नाम

देवाः ० ॥ ९० ॥

महादेव्या प्रत्युक्तं-तया-तस्मै, कथयन्-असि कस्य नाम

स-एव अस्ति भवन् त्रिभुवन-सार-रूपः ।

अनेन कथनेन विनाशः अतोऽनन्तरं योग्योऽस्ति-ते भवितुं नाम

देवाः ० ॥

एतत् (पूर्वोक्तं दत्तस्य) श्रुत्वा तावत् गता मध्ये क्रोधस्य नाम

रुक्त-पद-वाकीन उद्गतेव-तस्याः स्वाला ।

जै व्वय्यनम् ज्वालम्बख-रूपम् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यय् ॥
 ज्वालाय-रूपम् पूज् करहम् तय्
 कृष्ण वनि लीला वोज्यम् मय् ।
 ख्रिवि क्यय् आसवञ्ज रक्कान् जगतम् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यय् ॥
 शर्वायम् द्वख-शमनायम् तय्
 शक्ति-रूप् दारिथ् सूत्य्-सूत्य् क्यय् ।
 शरने यिम नम यम पायम् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यय् ॥ ७ ॥

8. PRAISE OF DĒVĪ UNDER THE FORM OF JWĀLĀ

ख्रिव् खम पोश-पूज् कर ज्वालाय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥ ८ ५ ॥
 महाविद्याय जगन्माताय
 महालक्ष्मिय शिवप्रियाय ।
 विष्णुमायाय सर्वसिद्धिदाय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥
 ममयाह् अख् ओस् क्काडनि द्राय्
 ज्वालाय-रूपम् विष्णु-ब्रह्मा ।

जयकारः भूयात्तस्याः ज्वालामुखी-रूपायाः नाम

देवाः० ॥

ज्वाला-रूपायाः पूजां कुर्यां तस्याः नाम

कृष्णः* कथयिष्यति वृत्तस्तुतीः श्रोष्यति-ताः सेव ।

खिव्-नाम्नि-क्षेत्रे (यास्ति) वर्तमाना पालयन्ती-सा जगत् नाम

देवाः० ॥

शर्वाय-इति-नाम-चिन्त्याय दुःखशमनायेति-भक्तकीर्तनीयनाम्ने नाम

(या) शक्ति-रूपं धृत्वा सहस्रित्यतिमती अस्ति (यस्य) ।

शरणं आगमिष्यामि नंस्यामि पतिष्यामि रक्षास्मृतौ नाम

देवाः० ॥ ७ ॥

अतःपरं श्रीदेव्या ज्वालारूपायाः स्तुतिरियम् ॥ ८ ॥

खिवाख्य-प्रदेशं (गमिष्यामि) आरोह्यामि (तत्पर्वतं) पुष्पपूजां करिष्यामि
[ज्वालायाः
(तस्या) महामायात्मिकायाः जयकारो (-स्तु) ॥ ९५ ॥

महाविद्यात्मिकायाः जगन्मातुः

महालक्ष्म्याः शिवप्रियायाः ।

विष्णुमायायाः सर्वसिद्धिदायाः

महामायायाः० ॥

समयः एकः (पूर्वकालिकः) आसीत्, अन्वेष्टुं निर्गतौ

ज्वाला-रूपस्य (यस्य) विष्णुर्ब्रह्मा (-च) ।

अन्द् कुनि लवुहस् न फौरिथ् आय

महामायाय जै-जै-कार् ॥

सूर्य-हिहि कननय् किस् कनवालिय्

वज्रलिय् ज्याम किस् नालिय ।

इन्द्राची-रूप श्रीचन्द्रकलाय

महामायाय जै-जै-कार् ॥

वक्तिय वापथ् जगथ् वपदोवुन्

मार्यनय् होवुन् ज्वालम्वख-रूफ् ।

त्रिवुवन् त अकारन् तस् निश द्राय

माज्य ज्वालाय जै-जै-कार् ॥

शिवशक्ति-रूफ् अय् चतुर्बुज् दारिथ्

साज् पालना व्यस्तारिथ् ब्रौठ् ।

प्रारब्द वपदोव् तसङ्ग दृक्काय

महामायाय जै-जै-कार् ॥ १०० ॥

पापन् अय् कर् माजि-भगवती

अय् पार्वती सती-रूफ् ।

दर्शन-वापथ् लारान् आय

महामायाय जै-जै-कार् ॥

मज्जन-घरशौ प्रसन् सपदावूख्

तमि सूत्य् प्रावूख् परम-गथ् ।

आनन्द-गन् करि तसङ्ग सेवाय

महामायाय जै-जै-कार् ॥ soft ®

अन्तः कुत्रापि लब्धस्ताभ्यां-तस्य न प्रत्यावृत्य आगतौ (तौ)

महामायायाः० ॥

सूर्यसदृशे कर्णयोः स्तस्तस्याः कुण्डले

रक्तवर्णानि वसनानि सन्ति-तस्याः वसितानि ।

(तस्याः) इन्द्राक्षीरूपायाः श्रीचन्द्रकलात्मिकायाः

महामायायाः० ॥

स्वभक्तेः करणाय जगत् उत्पादितं-यथा

सर्वभ्य-एव प्रदर्शितं-तथा ज्वालामुखी-रूपम् ।

त्रिभुवनं च त्रिकारणदेवाः तस्याः सकाशात् निर्गताः

मातुः ज्वालामुख्याः जयकारो (-ऽस्तु) ॥

शिवशक्ति-रूपा (या) अस्ति भुजचतुष्टयं धृत्वा

अस्माकं पालनां विस्तार्य पुरा ।

(तस्मादेव) प्रारब्धकर्म उत्पादितं तस्याः इच्छया

महामायायाः० ॥ १०० ॥

पापानां नाशं कुरु हे-मातर्भगवति

असि (त्वं) पार्वती सती-रूपा ।

भवद्दर्शनार्थं धावित्वा आगता-वयम्

महामायायाः० ॥

सज्जन-पुरुषैः प्रसन्ना संपादिता-त्वं-तैः

तेन हेतुना प्राप्ता-तैः परमा-गतिः ।

आनन्द-घनाः कृताः तस्याः सेवया

महामायायाः० ॥

दया-रूप दित वक्तवन् मुक्तिय्
 परम-शक्तिय् साञ्ज् वक्तु बोञ्ज् ।
 नमनि अस्मि आय् प्रथम त माय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥
 हृदयस् मञ्ज् ह्यख् ज्योती-रूप् आसवञ्ज्
 अज्ञपा बासवञ्ज् यिवान् न द्रैठ् ।
 गट काम् वलिमति किह् लूबच क्वाय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥
 चराचर-जगि ह्यय् व्यापख् आसवञ्ज्
 सानि खटि कर्म कामवञ्ज् सय् ।
 पाप् जालि ह्यख् गालि तसङ्ग दयाय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥ १०५ ॥
 प्रज्ञापतसय् व्यलि खेतु क्रूदय्
 चानि स्मरन-निश रुदय् दूर ।
 वीरभद्रन् मोर् यज्ञच ज्याय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥
 घन-राय् च्याञ्जुय् कीर्तना करहा
 चानि खर्-दिन-सूत्य् खरहाय् दान् ।
 मोच-बङ्ग च्यानिय् मन-साञ्ज वाय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥

दया-रूपेण देहि-नाम भक्तानां मुक्तिम्

हे-परम-शक्ते अस्माकं भक्तिं शृणु ।

नम्रीभावाय वयं आगतास्ते प्रेम्णा च हार्देन

महामायायाः० ॥

हृदयस्य मध्ये असि ज्योती-रूपा भवन्ती

अजपात्मिका भासमाना आगच्छन्ती न दृष्टिम् ।

तामिदं विनाशय, संवलिताः स्मः लोभस्य क्लायया

महामायायाः० ॥

चराचरात्म-जगतः अस्ति व्याप्नुवन्ती वर्तमाना

अस्माकं निन्द्यानि कर्माणि विनाशयन्ती सेव ।

पापानि विनाशितानि, दुःखानि अपाकृतानि, तस्याः दयया

महामायायाः० ॥ १०५ ॥

दत्तप्रजापतेः यदा आरूढः क्रोधः

त्वदीयात् स्मरणात् स्थितः (सः) कूरे ।

(तदा) वीरभद्रेण हतः* (सः) यज्ञस्य भूमौ

महामायायाः० ॥

अहोरात्रं तवैव कीर्तनां कुर्याम्

त्वदीयेन स्मृतिदानेन स्मरेयं-ते ध्यानम् ।

मोक्षद-स्वरभङ्गीः त्वत्कीर्तिविषयाः मनो-रूपेण वाद्येन धमास्यामि

महामायायाः० ॥

* यज्ञकाले चण्डालाततायादिपाप्यपि न हन्यते । यत्स दत्तः समस्तदेवानां संमुखेऽपि हतः, तस्माच्छ्रीशिवानादरहृदाततायादितोऽपि गुरुतरः । सर्वदेवताभ्यो ऽप्युत्कृष्टतरसामर्थ्यः शिवोऽस्तीत्यपि सूच्यतेऽनेन ॥

शैलाचक्रस् स्वप्रकाश-रूपम्
 आलवम् द्दफ् तय् रत्नदीप् ।
 खारम् बूजन् मन-कामनाय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥
 पान छय् वाणी माजि-भवानी
 परमज्ञानी वेद-सागर् ।
 सद्गवर् छय् वय् हाव् विद्याय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥
 हृष्ण-जी वलुमत् कुय् ममताय
 स्वकलिय् चानिय् वपाय-सूत्य् ।
 द्यन् वाति नज्दीय् वन् समताय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥ ११० ॥ ८ ॥

9. PRAISE OF DEVĪ, AS ONE WITH SIVA.

शिवनावम् प्यठ् सज्जुय् सतौ
 श्रीपार्वतौ व्वय्यनय् जय् ॥ १११ ॥
 पूजाय पोश् लागहाय् लवहती
 अकिन्गामि आसवज्ज् छय् शिवा ।
 रक्तबीज् मारिय् छय् पान ततौ
 श्रीपार्वतौ व्वय्यनय् जय् ॥

शिलाचक्रात्मनः (प्रद्युम्नपीठस्य) स्वप्रकाश-स्वरूपस्य

ऊर्ध्व-भ्रामयिष्यामि-तस्य धूपं तथा रत्नदीपम् ।

निवेदयिष्यामि-तस्यै भोजनपदार्थं हार्दाभीप्सितेन

महामायायाः० ॥

स्वयं अक्षि वाणी-रूपा हे-मातर्भवानि

परमज्ञानिनी वेदाब्धिः ।

सद्गुरुः अक्षि मार्गं प्रदर्शय विद्यायाः

महामायायाः० ॥

कृष्णनामा (= अहं) आवृतः अस्ति समतया

मोक्ष्यते-नाम तवैव उपायेन-हेतुना ।

दिवसानि प्राप्तानि (तस्य) सामीप्यं आच्चापय समतां (नाम स्वशक्तिम्*)

महामायायाः ॥ ११० ॥ ८ ॥

शिवरूपे लयोक्तिपूर्वकं शिवाभिन्नतां निरूपयति देव्याः ॥ ६ ॥

शिवनामां प्रति संपन्ना-त्वं सती

(हे) श्रीपार्वति भूयात्ते जयः ॥ १११ ॥

पूजायां पुष्पाणि समर्पयेयं-ते हिमजलकणपूर्णानि

अकिन्गोमु-इत्याख्यग्रामक्षेत्रे वर्तमाना अक्षि शिवाख्यदेवतारूपेण ।

रक्तबीजं हत्वा अक्षि स्वयं तत्रैव

श्रीपार्वति० ॥

* अग्निशक्तिः समता नाम प्रसिद्धास्ति ॥

† साक्षात्कृत्येवेयं स्तुतिः ॥ Microsoft ®

पोष् स्वम्बराविम् वज्रलि नीलि छतिम्

पूजा करहाय् दृष्टदेवी ।

जार-पार वार वोज् छिय् आर-कृती

श्रीपार्वती व्वय्यनय् जय् ॥

अमरनाथ-कैलासकिय् सूरमतिम्

वरूनख् त करूनख् अर्दशरीर् ।

न्यय् छय् आसवज् तस् सूत्य् सती

श्रीपार्वती व्वय्यनय् जय् ॥

अष्टस्यज् सूत्य् छय् ब्रूठि तय् पतिम्

शिव-शक्ति-रूप छय् सर्वव्यापख् ।

कृष्णम् तोठ् छय् वोजान् इतिम्

श्रीपार्वती व्वय्यनय् जय् ॥ ११५ ॥

10. NANDIN GOES TO KAILĀSA AND TELLS SIVA THAT DĒVĪ HAS
BECOME SATĪ. CREATION OF VIRABHADRA.

श्रीशिवजी ओसु प्थठ् कैलासम्

नन्दिकेश्वर् गौव् वनने तस् ॥ ११६ ॥

योर-तोर देविय-हन्दु संवाद्

दजनुक् यिह् कैंकाह् ओसु तस् याद् ।

स्वक्तसर् मोरुय् कुस वनुनम्

नन्दिकेश्वर् गौव् वनने तस् ॥

पुष्पाणि संचितानि-मया रक्तानि हरितानि शुक्लानि

पूजां कुर्यां-ते हे-इष्टदेवि ।

विज्ञप्तिविनयान् समाधानेन शृणु वयं-स्मः आर्ति-क्लान्ताः

श्रीपार्वति० ॥

अमरनाथ-कैलासवास्तव्येन भस्मलिप्ताग्रेण

वृता-तेन-त्वं पुनः संपादिता-तेन-त्वं अर्धशरीररूपा ।

नित्यं अस्मि वर्तमाना तेन संयुक्ता सती-रूपा

श्रीपार्वति० ॥

अणिमाद्यष्टसिद्धयः सहचर्यः सन्ति-ते पुरस्तात् च पश्चात्

शिव-शक्ति रूपेण अस्मि विश्वव्यापिनी ।

कृष्णस्य (मे) प्रसन्ना-भव अस्मि शृण्वती इहैव

श्रीपार्वति० ॥ ११५ ॥ ६ ॥

अतः परं नन्दिनः कैलासं प्रति गमनम्, तत्र च सतीदाहादिवृत्तस्य

शिवं प्रति कथनानन्तरं वीरभद्रोत्पादनवृत्तं कथयति ॥ १० ॥

श्रीमहादेवः आसीत् (निवसन्) उपरि कैलासस्य

नन्दिकेश्वरः गतः वक्तुं * तस्मै ॥ ११६ ॥

अत्रत्यं-तत्रत्यां देव्याः (दत्तेण सह) संवादरूपम्

दाहस्य यत् किञ्चित् आसीत् तस्य स्मृतिविषयम् ।

अन्ततः सर्वमेव वृत्तं कथितं-तेन-तस्मै

नन्दिकेश्वरः० ॥

* वक्तुमिति । भूतवृत्तान्तम् सतीदाहादिसंबन्धिनमिति शेषः ॥

† अत्रत्यं-तत्रत्यमिति । कैलासाग्निर्गमनमारभ्य सतीशरीरदाहान्तमिति शेषः ॥

क्रूदस् मङ्गु गौव् कालसंहार्

तिथुय् यिथ् अन् बुवनन् ह्ययि नार् ।

वीरभद्र् सम्पन् तथि क्रूदस्

नन्दिकेश्वर् गौव् वनने तस् ॥

वननि लग् वीरभद्रस् शिवजी

व्वति आसय् छय् च म्याज्जय् द्रिय् ।

तिथ् करुख् यिह् करव् कल्पान्तस्

नन्दिकेश्वर् गौव् वनने तस् ॥

यिम् तति आसन् देव् कारन्

अन्द् ह्यज्यख् मारन् मारन् च्य् ।

वथवार् करिज्यख् बडिस् यज्ञस्

नन्दिकेश्वर् गौव् वनने तस् ॥ १२० ॥

वीरभद्र् ब्रौठ् द्राव् पत शिवजी

करनि लग् यिथ् दप्योनस् तमि तिथ् ।

हे-चमाकरवनि वस् कर् वस्

नन्दिकेश्वर् गौव् वनने तस् ॥

क्रूदम्वख-निश रक्खि कालसंहार्

हितकार-पुब्ब करि छत नरक-नार् ।

व्यह-मङ्गु शहन्धार् दियि कृष्णस्

नन्दिकेश्वर् गौव् वनने तस् ॥ १० ॥

क्रोधस्य मध्यं गतः कालसंहारः (रुद्रः)

तथैव यथा त्रयाणां भुवनानां उद्गच्छेत् अग्निः (दाहाय) ।

वीरभद्रः उत्पन्नः तस्मादेव क्रोधात्

नन्दिकेश्वरः ० ॥

वक्तुं प्रवृत्तः वीरभद्राय महादेवः

अहमपि आगतः अस्ति-ते तव ममेव शपथः ।

तदेव कुरु-तेषां यत् करिष्यामः कल्पान्ते

नन्दिकेश्वरः ० ॥

ये तत्र स्युः देवाः कारणानि (च)

अनुक्रमं निगृह्णीयास्तान् हत्वा हत्वा त्वमेव ।

विनाशं कुर्यास्तेषां महतः यज्ञस्य

नन्दिकेश्वरः ० ॥ १२० ॥

वीरभद्रः अग्रे निर्गतः पश्चात् महादेवः

कर्तुं प्रवृत्तः यदेव कथितमासीत्तेन-तस्मै तेन तदेव ।

(अकथयंश्च ते यथा) हे-क्षमाशील अलं कुरु अलम्*

नन्दिकेश्वरः ० ॥

क्रोधमुख-सकाशात् पालयिष्यति कालसंहारः

हितकरणाय करिष्यति शान्तं नरकानलम् ।

कालकूटादेर्विघात् शीतलत्वं दास्यति कृष्णाख्यग्रन्यकृतः

नन्दिकेश्वरः ॥ १० ॥

11. VIRABHADRA ARRIVES AT DAKṢA'S SACRIFICE. HE SLAYS
 DAKṢA. HE ROUTS AND SLAYS THE GODS PRESENT.
 THE GODS, IN ORDER TO PACIFY SIVA,
 SING HIS PRAISES.

वीरभद्रन् देव्यप दिवनाविन्
 मार्यनूय हाविन् पननिय ज़ोर ॥ १२३ ॥
 ग्वडजय दक्ष-प्रजापय रटियय
 कल चटियय कुनुनम् अग्रम् ।
 कागि-लट्य कडि कडि देव मन्दकाविन्
 मार्यनूय हाविन् पननिय ज़ोर ॥
 केह केह गालिन् केह केह जालिन्
 केह केह वालिन् अहङ्कार-निष् ।
 कल चटि चटि पृथिविय-प्यठ चाविन्
 मार्यनूय हाविन् पननिय ज़ोर ॥ १२५ ॥
 ब्रह्मा रुद्रमन्त्र परनोवुन्
 चाननोवुन् गुहि-ब्वनिमय मज्ज ।
 सूर्य-देवताहस् दन्द फुटराविन्
 मार्यनूय हाविन् पननिय ज़ोर ॥
 विष्णुभगवान् लङ्गु शिव-शिव करने
 अनुग्रह अनुग्रह लङ्गु परने ।
 मारि देवता हर-हर करनाविन्
 मार्यनूय हाविन् पननिय ज़ोर ॥ १२७ ॥

वीरभद्रस्य यज्ञं प्रत्यागमनं देवैः सह दत्तदण्डकरणं
च निरूपयति ॥ ११ ॥

वीरभद्रेण देवाः गूढापक्रम-संचारान् दापिताः(स्वीकारिताः)-तेन
सर्वभ्यः प्रदर्शितानि-तेन स्वानि-एव बलानि ॥ १२३ ॥

प्रथममेव दत्त-प्रजापतिं गृहीत्वा

शिरः कृत्वा प्रक्षिप्तं-तेन-तस्य अग्नौ ।

शिखा-केशवेणीः उद्धृत्य उद्धृत्य देवाः ह्येपितास्तेन
सर्वभ्यः० ॥

केचित् केचित् विनाशितास्तेन केचित् केचित् दग्धास्तेन
केचित् केचित् अवरोपितास्तेन अहंकारात् ।

शिरः भित्त्वा भित्त्वा पृथिव्यां पातितास्तेन
सर्वभ्यः० ॥ १२५ ॥

ब्रह्मा रुद्रमन्त्राख्यां (वैदिकमुक्तस्तुतिं) अथापितस्तेन
प्रवेशितस्तेन गोमयकूटस्य मध्यम् ।

सूर्य-देवस्य दन्ताः विभेदितास्तेन
सर्वभ्यः० ॥

विष्णुभगवान् प्रवृत्तः शिव-शिवेति कर्तुम्
अनुगृहाण अनुगृहाणेति प्रवृत्तः पठितुम् ।

सर्व देवाः हर-हरेति कारितास्तेन
सर्वभ्यः० ॥

सफेद्-बुधिस् चन्द्रम-देवस्
 कण्डु-मण्डुलु कर्नस् त रुदुस् न दाह् ।
 बीम-सूतिन् तस् कल क्खराविन्
 सार्यनूय् हाविन् पननिय् ज़ोर् ॥
 च्यार केह् ज़ोनुख् न गय् अवारय्
 बस्मादारय् यियिनय् आर् ।
 कम् कम् लीलाय तिम् वननाविन्
 सार्यनूय् हाविन् पननिय् ज़ोर् ॥
 यिम् तति असिय् त्रैलोक्य-देवता
 डाङ्गौ-सूतिन् ह्यतुनख् ज्यान् ।
 त्राहि माम् त्राहि माम् बारव् दाविन्
 सार्यनूय् हाविन् पननिय् ज़ोर् ॥ १३० ॥
 ग्वडज़य् विष्णान् वज़्जनम् लीला
 तमि-पत ब्रह्मन् अद देवौ ।
 शिवनाथ्-जी अस्य व्वज्ज् म्वकलाविन्
 सार्यनूय् हाविन् पननिय् ज़ोर् ॥
 बावना-पोश् फ़ालि मनच वार्य
 कृष्णजी दारनाय दारे द्यान् ।
 यिम् पोश् फ़ालि तिम् ईश्वरन् क्काविन्
 सार्यनूय् हाविन् पननिय् ज़ोर् ॥ ११ ॥

शुक्लवर्णमुखस्य चन्द्रदेवस्य,

पङ्ककलङ्कविशेषकं कृतं-तेन-तस्मै, अर्वास्थितं-तस्य च न धैर्यम् ।

विभीषिकाभिः तस्य कलाशिरांसि शोषितानि-तेन

सर्वभ्यः० ॥

उपायः कश्चित् ज्ञातस्त्वैः न, संपन्नाः अनिष्टव्याप्ताः (अकथयंश्च)

हे भस्माङ्गराग उद्भवतु-ते करुणा ।

कानि कानि (विविधविचित्राणि) स्तुतिजालानि ते प्रवादितास्तेन

सर्वभ्यः० ॥

ये तत्र अभवन् त्रैलोक्यदेवाः

मुसलादिघातेन निगृहीतं(निष्कासितं)-तेन-तेषां जीवनं (प्राणः) ।

त्राहि मां त्राहि माम् (इति) करुणाक्रन्दोच्चारणानि विज्ञापिताः (स्वीकारिताः)
[-तेन

सर्वभ्यः० ॥ १३० ॥

प्रथममेव विष्णुना कथिता-तेन-तस्य स्तुतिः

तत्पश्चात् ब्रह्मणा, ततः देवैः ।

श्रीमहादेवः अस्मान् अतः (क्लेशात्) मोचयतु

सर्वभ्यः० ॥

(ग्रन्थकृतः स्वं समुद्दिश्योक्तिः) भक्तिपुष्पाणि विकसितानि मनोवाटिकायाम्

कृष्णाख्यः धारणया धारयिष्यति ध्यानम् ।

यानि पुष्पाणि फुल्लानि तानि ईश्वरेण उपभुक्तानि-तेन (तस्मै समर्पितानि)

सर्वभ्यः० ॥ ११ ॥

12. KṚṢṆA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

The 12th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 133—143).

13. BRAHMĀ'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

The first eight verses (144—151) of this chapter, which consist merely of a string of Sanskrit titles of Śiva, are here omitted. After these titles, which are all in the Sanskrit vocative case, the text proceeds as follows.

कालसंहार भुजगेन्द्रहार

इमि संसार म्वकलावृत्तम् ।

महारुद्र करुणावतार

कर् म्योनु च्यार कुम् आसर ॥ १५२ ॥

हे-सिद्ध-साद्य कालाग्निरुद्र

जटादार त्रिनेत्र

हे-विश्वनाथ दिगम्बर

खरुह् च्योनु कुह् आश्वर ॥

सूरमति उमापति

ज्ञान-वति प्यठय् अन् ।

कृष्ण यिथु करि शिव-शिव

मन्त्र् जपि षडक्षर ॥ १३ ॥

14. DHARMARĀJA'S (YAMA'S) HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

चरनन्-हन्दि द्यान्-स्वरन

इमि वव-सर तर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥ १५५ ॥

सर्व-व्यापक संसार-सार

दारनाय च्योनु दार द्यान् ॥ १६ ॥

श्रीकृष्णस्तुतिः हिन्दी-भाषया शिवं प्रति प्रथममेव ॥ १२ ॥

ब्रह्मस्तुतिः शिवं प्रति ॥ १३ ॥

हे-महाकालनाशक हे-नागेन्द्रहार

अस्मात् संसारात् मोचय-नाम-माम् ।

महासद् दयार्थ-धृतावतार

कुरु मम उपायं अस्ति-मे आश्रयः (ते) ॥ १५२ ॥

हे-सिद्धमेव-साध्यं-यस्य-तादृश, हे-कालाग्निसद्वरूप

जटाधर सूर्यचन्द्राग्न्यात्मनेत्रय ।

हे-जगन्नाथ दिगम्बर

स्वरूपं तव अस्ति आश्चर्यदायि ॥

भस्मोद्धूलितदेह उमापते

ज्ञानमार्गं प्रत्येव प्रापय (अस्मान्) ।

(ग्रन्थकृत्) कृष्णः यथा करिष्यति शिव-शिवेलुच्चारम्

मन्त्रं जपिष्यति षडक्षरम् (श्रीं नमः शिवाय इति) ॥ १३ ॥

धर्मराजकृता स्तुतिः ॥ १४ ॥

(तव) चरणयोः ध्यानसरणेन

अस्मात् संसार-सरसः तरिष्यामि अहम् ।

हे चराचररूप गङ्गाधर, कल्याणरूप, कल्याणकर, कल्याणप्रभव ॥१५५॥

सर्वधापिन्, संसारे-सारभूत

धारणया तव धारयिष्यामि ध्यानम् । ⑤

परमानन्द श्रव-चरनन्

चान्यन् वन्दयो पान् ।

नम च्यक् कुन् दम-दम शम

रिन्द-पांठि जिन्द मर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

हे अविनाश चित्रकाश

मात्र शूरि-बाश वार बोझ् ।

गाश-रस्यन् अजगटि-मञ्ज

सूर्य-प्रकाश सुव सोझ् ।

परमेश्वर कर् च्ह् पूर्यर्

कथ दूर्यर् ज़र ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

वासनाय कायाय

मायाय मञ्ज ब्वह् गोस् ।

देह् गालवुनु ज्ञानवाराह्

काल-ज्ञालस् मञ्ज ब्वह् प्योस् ।

हे दयावान बडि भगवान

ज्ञगतस् क्याह् कर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

विष्णु-ब्रह्मा कुख् च्ह् पानय्

कुख् च्ह् दयालु बड् दय् ।

हे-परमानन्दस्वरूप शुभदचरणयोः

तव उपहारीकुर्यां स्वात्मानम् ।

नंश्यामि त्वां प्रत्येव क्षणे-क्षणे शान्तो-भविष्यामि

प्रागल्भ्येन जीवन्नेव मरिष्यामीव अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

हे अविनाश चैतन्यप्रकाश

अस्माकं बालभाषणानि सम्यक् शृणु ।

निष्प्रकाशानां तामिस्र-मध्ये

सूर्यप्रकाशं प्रत्युषं प्रेषय ।

हे-परमेश्वर कुरु त्वं पूर्तिमभीष्टस्य

कथं (नाम) दूरतां सोढास्मि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

दुर्वासनायाः, शरीरस्य

मायायाः मध्यं अहं गतः ।

देहं विनाशयन् पक्षिरूपः

कालात्मजालस्य मध्यं अहं पतितोऽस्मि ।

हे दयालो महामहेश भगवन्

जगत्यां किं करिष्यामि अहम् ।

हे-चराचररूप० ॥

विष्णुः ब्रह्मा (च) असि त्वं स्वयमेव

असि त्वं दयालुः महान् ईश्वरः ॥

अन् बुवमन्-हन्दि स्वामियो

सोऽन् व्वयिनय् जै-जै ।

वार निश्चय् लव त्यलि य्यलि

शिव-शास्त्र् पर व्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

हंसासन गह्वासन

वृषबासन वन क्याह् ।

हनि हनि मज्ज कुख् च्ह पानय्

फेरवनि मनवुनु क्याह् ।

दय् अर्मान् कुम् राय्-द्यन्

चय् सूतिन् वर व्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥ १ ६ ॥

नरक-मज्जय् स्वकलावत्तम्

गय् पनञ्जय् हावत्तम् ।

कट-संकट बस्मादर

हर हर वननावत्तम् ।

हृदयस् मज्ज हे केवल

द्यान् च्योनुय् दर व्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

श्री-नरायण् कुख् च्ह पानय्

सार्यनय् जीवन् मज्ज ।

परमात्मा श्वद् निर्मल

सार्यनय् देवन् मज्ज ।

(हे) त्रयाणां भुवनानां स्वामिन्

अस्मदीयः भूयान्ते जयजयकारः ।

सम्यक् निश्चयं प्राप्स्यामि तदा यदा

शिव-शास्त्राणि पठिष्यामि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

हंसासनब्रह्मन्, गरुडासनविष्णो

वृषभासनशिव वक्ष्यामि किं-नाम ।

अंशे अंशे मध्यगतः असि त्वं स्वयमेव

हे-प्रत्यंशं संचरणशील (भवतः) सान्त्वनं किं-नाम ।

इदमेव अत्यौत्सुक्यं अस्ति-मे, रात्रिन्दिवम्

त्वयैव सह निर्वाहयेयं अहम् ।

हे चराचररूप० ॥ १६० ॥

नरकमध्यादेव उन्मोचय-नाम-माम्

गतिं स्वकीयां प्रदर्शय-नाम-मे ।

संकट-भेदिन् भस्माङ्गराग

हर हरेति वाचय-नाम-माम् ।

हृदयस्य मध्ये हे कैवल्यस्वरूप

ध्यानं तवैव धारयिष्यामि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

नारायणः असि त्वं स्वयमेव

सर्वेषामेव जीवानां मध्यंगतः ।

परमात्मस्वरूपः शुद्धः निर्मलश्च

सर्वेषामेव देवानां मध्ये ।

सर कर्मख् जगथ्-ईश्वर

च्याञ् सुमरन् फिर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

प्रथ् प्रवातन् सुलि व्यथा

च्याञ् पूजा करहा ।

कन् दारिथ् मन् लागिथ्

च्याञ् लीला परहा ।

नालि कुनहाय् लाल-माल

बिय स्वक्त-लर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

तिथ् खरहाय् यिथ् म्य. मेल्थम्

मन् त प्रान् चय् सूत्य् ।

नत क्याह् अथ् बव-सरसय्

आय् कैत्याह् गथ् कूत्य् ।

मन् मेलन बेह्यम् गक्

नाफहमन् खर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

हे महाकाल कालच जाल

च्यानि नाल-सूत्य् चलनम् ।

वामनायन् संकल्पन्-

हन्दि मूलय् गलनम् ।

उपलक्षणीकृतो-मया-त्वं हे-जगदीश्वर

तव स्मृतिमालां (जपसमाधिं) प्रवर्तयिष्यामि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

प्रतिप्रभातं सुबेलमुहूर्त उद्गच्छेयं (निद्रातः)

तव पूजां कुर्यां-नाम ।

कर्णौ धृत्वा मनः संगमथ्य

तव लीलास्तुतिं पठेयम् ।

कण्ठे पातयेयं-ते मणिमालाः

पुनः मुक्तादामानि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

तथा स्मरेयं-त्वां यथा मम संगंस्थते-मे

मनः च प्राणः त्वयैव सह ।

अन्यथा किं-नाम अस्मिन् भवसरसि

आगताः कति (असंख्याः) गताः चासंख्याः ।

मनसः संयोगेन निःसंज्ञः (इव) संभविष्यामि

(यथा) मूर्खाणां द्वेष्यो-भविष्यामि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

हे महाकालरूप, अन्तकात् भीतयः (त्वरा इव)

तव आक्रन्दसमावेशेन अपयास्यन्ति-मे ।

दुर्वासनानां संकल्पानां

संबन्धूनि मूलानि विनश्यन्ति-मे ।

द्यान्-अय् स्वर कालि-कालस्य्

थरि पोश् जन् हर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥१६५॥

हत सूर्य-खत तीज् कुय्

गङ्ग-चम् छय् नालिय् ।

चन्द्रम कुय् द्यक-प्यठि-किन्

गट-पक्क-निश खालिय् ।

लोल च्याने शोल-दीवन्

जून जन् लग दर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

दर्शनके शबन्म-सूत्य्

फलहा जन् पम्पोश् ।

दर्शन च्यानि अमृतके

वर्शन यियि अस्य बोश् ।

फलरस्तिस् अहंकारकिस्

कुलिस्य् वाल अर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

अहि-मुचरज् चोनु दह् तय्

अहि-वटज् च्याज् राय् ।

आर् यियिनय् काम लोला

कुख् चय् भोला-नाय् ।

साफ् तन् नय् च्याज् डेशन

हिय् कन् गक्क वर ब्वह् ।

ध्यानं-यदि स्मरिष्यामि कदाचिदेव

लतायाः पुष्पाणि इव (दुर्वासनाभ्यः) क्षीणो-भविष्यामि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥ १६५ ॥

शतशः (असंख्येभ्यः) सूर्येभ्योऽधिकं तेजः अस्ति-ते

हस्तिचर्म अस्ति-ते परीधानम् ।

चन्द्रमाः अस्ति-ते ललाटे (अवतंसरूपः)

कृष्णपक्षेण विनाभूतः (नित्यमविगलत्स्वरूपः) ।

प्रेम्णा तव प्रकाशस्वभावः (देदीप्यमानः)

ज्योत्स्ना इव संगंखे निरोधं अहं (समाधिलीनो भवेयम्) ।

हे चराचररूप० ॥

भवद्दर्शनरूपेण तुषारकणपुष्पापातेन

विकसेयं पद्म इव ।

दर्शनेन तव अमृतस्य (इव)

वर्षणेन संभविष्यति अस्माकं महार्घता ।

(येन हेतुना) निष्फलस्य अहङ्कारात्मनः

वृत्तस्य अवतारयिष्यामि क्रकचच्छेदनानि अहम्

हे चराचररूप० ॥

अच्युन्मेषः तव दिवसकालः नाम

अक्षिनिमेषः तव रात्रिकालः ।

दया समुद्रच्छतु-ते अपवारयिष्यामि (दर्शनलाभेन) तदत्युत्कण्ठां

असि त्वमेव साधुसेव्यः-स्वामी ।

निर्मलां मूर्तिं न-चेत् तव द्रक्ष्यामि

मालतीपुष्पं इव संप्रतिष्यामि जीणः-लुप्तस्य अहम् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

परमात्मन् नीलकण्ठा

नालि हटि वासुख् कुय् ।

अर्पन् गक् चरनन् द्वन्

सूत्य्-बाजि सूत्य् ह्यय् ब्वय् ।

यय् ज्याय पाद् थावख्

खन-कनि अक्कि जर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

गक्कि करुनाथ च्यात्र सूतिन्

सार्यनूय् पापन् नाश् ।

दर्मरूप सेनाय-सूत्य्

जेन शहरे अविनाश् ।

संतोश-सूत्य् क्रूद् गालिथ्

मोह-राजस् फर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥ १ ७ ० ॥

हे सदाशिव म्य-ति कृष्णस्

चेतनाय कुन् वास्तम् ।

प्राक्-जन्मकि खटि कर्मय्

कास्तम् खग् आस्तम् ।

संसाराह् द्वख-वरुमत्तु

नत कथ-पाठि दर ब्वह् ।

हे-चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥ १ ४ ॥

हे चराचररूप० ॥

हे-परमात्मस्वरूप नीलकण्ठ

प्रालम्बभूतः कण्ठे वासुकिनागः अस्ति-ते ।

उपायनं भविष्यामि (तव) चरणयोः द्वन्द्वे

सहचरान् सह-कृत्वा अहम् ।

यस्मिन् स्थाने पादौ स्थापयिष्यामि

(तत्र) स्वर्णयोजनकृते स्तनेत्रे उट्टङ्कयिष्यामि अहम्

हे चराचररूप० ॥

संपत्त्यति कस्यया तव हेतुना

सर्वेषामेव पापानां नाशः ।

(भवद्भक्ति-)धर्मरूपया सेनया

जेष्यामि देशं अविनाशात्मानं (मोक्षम्) ।

संतोषेण क्रोधं विनाश

मोहराजं मोहयिष्यामि अहम्

हे चराचररूप० ॥ १७० ॥

हे नित्यकल्याणरूप ममापि कृष्णस्य (ग्रन्थकर्तुः)

चेतनां प्रति भासमानो-भव-नाम-मे ।

पूर्वजन्मनां निन्द्यानि कर्माणि

अपनय-नाम-मे प्रसन्नः भव-नाम-मे ।

संसारस्तु दुःखपरिपूर्णः

अन्यथा केन-प्रकारेण स्थिरो-भविष्यामि अहम् (तत्र)

हे चराचररूप० ॥ १४ ॥

15. INDRA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

The 15th chapter is in Hindi, and is here omitted (vv. 172—177).

16. VARUṆA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

श्रीनिराकारय् त्रिवुवनसारय्

प्रारय् पनने यारय्-बल् ।

बस्मादारय् क्यम् च्याञ्ज् लादन्

सादन् प्यमयो पादन् तल् ॥ १ ७ ८ ॥

लमयो ज्यामन् रटयो दामन्

शिवनाथ क्यम् च्याञ्ज् मनि-कामन् ।

त्रिजगत्-पालय् यित म्योन् सालय्

चावत्तम् प्यालय् अमृत-जल् ।

श्रीनिराकारय् त्रिवुवनसारय्

प्रारय् पनने यारय्-बल् ॥

त्रिवुवनसारो हनि-हनि-मज्ज् कुख्

मायाय-सूत्य् कुख् न यिवान् द्रैठ् ।

सत्-चित्-आनन्द केवल गोविन्द

ज्याय् च्याञ्ज् हृदयकु पंपोशडल् ।

श्रीनिराकारय् त्रिवुवनसारय्

प्रारय् पनने यारय्-बल् ॥ १ ८ ० ॥

मनकिस् वागस् फुलयाह् द्राय

रक्वनि लक्वनावि अक्व-पोश् क्वाव् ।

शोख च्यानि प्रयम बुल्वुल् क्विह् नालान्

बोलान् शिव शिव दिदर्य त जल् ।

इन्द्रकृता स्तुतिः ॥ १५ ॥

अतः परं वरुणः स्तौति ॥ १६ ॥

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षिष्ये-ते स्वकीये स्नानतीर्थे (सुवासनारूपे) ।

हे-भस्मपरिमलितदेह अस्ति-मे तव अनुग्रहः (उपकारः)

त्वङ्मत्तानां (साधूनां) नंस्यामि-भोः पादयोः तले ॥ १७ ॥

आकर्षय-ते-भोः वस्त्राणि, गृह्णीयां-ते-भोः वस्त्राधोभागम्

हे-शिव अस्ति-मे तव मनस्युत्सुकता ।

हे-त्रिजगत्पालक आगच्छ-नाम मत्सन्निधौ निमन्त्रणे

पायय-नाम-मां कंसानि अमृतजलस्य ।

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षिष्ये ० ॥

हे-त्रिभुवनसार (सर्वभूतानां-)प्रत्यंशं-मध्ये अस्मि

स्वमायया अस्मि न आगच्छन् संदर्शने ।

हे-सच्चिदानन्दस्वरूप कैवल्यात्मन् वेदवाग्लभ्य

स्थानं तव (मे) हृदयस्य पद्मषण्डम् ।

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षिष्ये ० ॥ १८ ॥

मनोरूपस्य उद्यानस्य पुष्पविकासः निर्गतः (संपन्नः)

हे-पालक अनन्तनामधेय अहं-नाम पुष्पविशेषं उपभुङ्क्ष्व ।

रागेण तव प्रेम्णा-च भरद्वाजपक्षिणः सन्ति रुवन्तः

रुवन्ति शिव शिवेति दिद्वर्यं-(पक्षिविशेषाः) च पुनः जल-
(पक्षिविशेषाश्च) ।

श्रीनिराकारय् त्रिवुवनसारय्

प्रारय् पनने यारय्-बल् ॥

हे कृष्ण वामना स्यद् थव् श्वद् थव्

व्वद् थव् सतमय् सूत्य् सनिदान् ।

सतमय् मन् थव् सतमय् कन् थव्

सतकिस् कुलिस् वसि आनन्द-फल ।

श्रीनिराकारय् त्रिवुवनसारय्

प्रारय् पनने यारय्-बल् ॥ १६ ॥

17. CITRAGUPTA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

The 17th Chapter is in Hindī, and is here omitted (Vv. 183—186).

18. THE GANDHARVAS' HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

बिल् तय् मादल् व्यन ग्वलाव् पंपोश-दस्तय् ।

पूजाय लागय् परमशिवस् शिवनाथस् तय् ॥ १८७ ॥

जटामुकुट जट-गङ्गा वमान् ह्यस् तय् ।

देविय देवता विष्णु ब्रह्मा किस् दस्-वस्तय् ।

वक्तिय बाव जै-जै कार् आशयन् तस् तय् ।

बिल् तय् मादल् व्यन ग्वलाव्-पोश लागस् तय् ॥

दयासागर लोल-विजयाय करुन्स् मस् तय् ।

हा पोशमत्यो होश व्वल मनि थव दान् ह्यस् तय् ।

असोर् संसार कल्त्रावान् सोर् रोजि कस् तय् ।

पूजाय लागय् परमशिवस् पंपोश-दस्तय् ॥

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षिष्ये ० ॥

(ग्रन्थकर्तुः स्वं प्रत्यालापः) भोः कृष्ण वासनां ऋत्वीं समाधेहि शुद्धां
(च) समाधेहि

बुद्धिं समाधेहि सत्येन सह संनिहिताम् ।

सत्यं-प्रत्येव मनः समाधेहि सत्यं-प्रत्येव कर्णौ समाधेहि

सत्यरूपस्य वृत्तस्य उत्पत्त्यति आनन्दात्मफलम् ।

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षिष्ये ० ॥ १६ ॥

चित्रगुप्तस्तुतिरियम् ॥ १७ ॥

अतः परं गन्धर्वाः स्तुवन्ति ॥ १८ ॥

बिल्व-पत्राणि च मादली(आरण्यतुलसी)पत्रविशेषं व्यनपत्रविशेषं तरुणी-
पुष्पं पद्मपुष्पवृत्तानि ।

पूजायै निवेदयिष्यामि परमशिवाय श्रीमहादेवाय नाम ॥ १८७ ॥

(यस्य) जटामुकुटात् जटागङ्गा प्रवहन्ती अस्ति-तस्य नाम ।

देव्यः देवताः विष्णुः ब्रह्मा (च) सन्ति-तस्मै बद्धाञ्जलयः ।

भक्त्या भावेन (च) जयजयकारः भूयात् तस्मै इति ।

बिल्वपत्राणि च मादलीपत्राणि व्यनपत्राणि तरुणीपुष्पाणि निवेद-
यिष्यामि-तस्मै नाम ॥

हे-दयासमुद्र प्रेमभङ्ग्या कृतस्तयाहं प्रमत्तः नाम ।

हे पुष्पपूर्णदेहं चेतनया आगच्छ, मनसि निधास्यामि ध्यानं स्मृतिं च ।

असारः संसारः क्लयवृत्तिः, स्थिरः स्थास्यति कस्य नाम ।

पूजायै निवेदयिष्यामि परमशिवाय पद्मवृत्तानि ॥

पांरि-पांरि लगहाय् शिव शङ्कर शिवनावस् तय् ।

दर्शन चान्यकु कुह् म्य यक् लोल् यच्च हावस् तय् ।
तोठ्तम् शिवजी जगदीश्वर कुस् बेकस् तय् ।

पूजाय लागय् व्यन ग्वलाब् पंपोश-दस्तय् ॥ १९० ॥
पंपोश-पादौ-सूतय् यितम् अस्तय् अस्तय् ।

चरनन् वन्दय् जुव् त ज्यान् ह्यय् वालिंज् वस् तय् ।
यिन चानि-सूतिन् पोञ्ज् बुज्यम् नागरादस् तय् ।

पूजाय लागय् बिल् त ग्वलाब् पंपोश-दस्तय् ॥
अमरनाथस् नीलकण्ठस् शेरि लागस् तय् ।

दयाय-सूतिन् कृष्णस् प्यठ् आर् यियितन् तस् तय् ।
तवय् कृष्णो अर्पन् गक् शिवनावस् तय् ।

पूजाय लागस् व्यन ग्वलाब् दस्तय् दस्तय् ॥ १९८ ॥

19. THE SUN-GOD'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

वृशवासन निर्वन ग्वन् च्य सारिय्

लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥ १९२ ॥

चैतन्य-लाल-माल अनहा गज गज

प्रेम-सूतय् कुनहाय् चय् नालिय् ।

श्रीभगवान् कुख् सर्व-व्वपकारिय्

लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥

कैलास-वासी करान् आसिय्

आनन्द-अमृत-वासिय् च्याव् ॥ ①

उपहारभावाय संयोजयेयं-(स्वात्मानं)-ते शिवं शङ्करं शिवेति-नामधेयाय नाम ।

दर्शनार्थं तव अस्ति मे इच्छा, हार्दं अतिशयेन कौतूहलं च ।

संतुष्य-नाम-मम, हे-शिव जगदीश्वर अस्मि निःसहायः नाम ।

पूजायै निवेदयिष्यामि व्यनपत्त्राणि तरुणीपुष्पाणि पद्मवृत्तानि च ॥

पद्मकोमलपादाभ्यां आगच्छ-नाम-मे शनैः शनैः ।

चरणयोः निवेदयिष्यामि-ते प्राणं च जीवं सह हृत्कमलेन वपया च ।

आगमनेन त्वदीयेन अमृतमिव-जलं आविर्भवेन्मे हृदात्मवाप्याम् ।

पूजायै निवेदयिष्यामि-ते त्रिलपत्त्राणि च तरुणीपुष्पाणि पद्मवृत्तानि ॥

अमरनाथस्य नीलकण्ठस्य मूर्ध्नि निवेदयिष्यामि-तस्मै नाम ।

स्वदयालुतया भक्तं-कृष्णाख्यं प्रति कृपार्द्रता उद्भवतु-नाम तस्य हि ।

तत्कारणेनैव कृष्णाख्य-भोः (ग्रन्थकर्तुः स्वालापः) समर्पितस्वकर्मा भव-भोः

शिवनाम्नि नाम ।

पूजायै निवेदयिष्यामि-तस्मै व्यनपत्त्राणि तरुणीपुष्पाणि वृत्तं वृत्तम् ॥ १८ ॥

सूर्यदेवकृता स्तुतिः प्रस्तुयते ॥ १९ ॥

हे-वृषभवाहन गुणातीत गुणाः ते सर्वे-एव

प्रेमपुष्पाणि अहं निवेदयिष्यामि-ते विचित्य विचित्यैव ॥ १९३ ॥

चिद्दिमर्शात्ममणिमालाः आनयेयं सान्द्राः सान्द्राः

प्रेम्णा पातयेयं-नाम तवैव कण्ठे ।

श्रीमदैश्वर्यवान् अस्मि सर्वापकारकृत्

प्रेमपुष्पाणि ० ॥

हे-कैलासवासिन् मार्गयन्तः अभूम्-वयम्,

आनन्दात्मासृतकमानि पादय by Microsoft®

स्मरन् च्यानि पाप् सारिन् हरिन्

लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिन् ॥ १८५ ॥

उमादेवी करवञ्ज पाया

अन् ब्ववनन्-हञ्ज महामाया ।

सूत्य् छय् आसवञ्ज कामि म्य खारिन्

लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिन् ॥

शेर् च्योन् आसवुन् स्वर्गापुरी

गौरी-शङ्कर कुलि रग छय् ।

मस्य् च्योन् प्रथ-गास हे जटादारिन्

लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिन् ॥

सूर्य-चन्द्रम क्षिन् अक्क ज्य् च्याञ्ज

हे-गुसाञ्ज च्योन् दान् दारिन्-क्यथ् ।

तारा-मंडलस् शब्-बेदारिन्

लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिन् ॥

आसू कुय् अगुन्, त तरप् दह् कन् क्षिन्

मन् कुय् सावदान् वक्त्यन् प्यठ् ।

द्वख-निश स्वकलाव् वाल् पाप-वारिन्

लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिन् ॥

आकाश् नाप् तय् पृथिवी खोर् क्षिन्

वानी च्याञ्ज्य् वीद् चोर् क्षिन् ।

यड् छय् समुदर् कुख् निराहारिन्

लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिन् ॥ २०० ॥

स्मरणेन तव पापानि सर्वाणि परित्यक्तानि (अस्माभिः)

प्रेमपुष्पाणि० ॥ १६५ ॥

समादेवी कुर्वन्ती पालनां

त्रयाणां भुवनानां महामाया ।

(सा) सहचरी अस्ति-ते भवन्ती, अपनेष्यति मम दुर्गतिम्

प्रेमपुष्पाणि० ॥

शिरः तव वर्तमानं (अस्ति) द्युलोकम्

हे-गौरीशङ्कर, वृक्षाः सिराः सन्ति-ते ।

केशसमूहः तव सर्ववृणानि हे-जटाधारिन्

प्रेमपुष्पाणि० ॥

सूर्याचन्द्रमसौ स्तः नेत्रयोः द्वयं तव

हे-साधो तव ध्यानं धृत्वा ।

नक्षत्रमण्डलस्य रात्रिजागरणं (नियतम्)

प्रेमपुष्पाणि० ॥

आस्यं अस्ति-ते अग्निः, पुनः दिशः दश कर्णौ स्तस्ते

मनः अस्ति-ते समाहितं भक्तान् प्रति ।

दुःखात् उन्मोचय-नः अवतारय पापभारान्

प्रेमपुष्पाणि० ॥

आकाशः नाभिः, पुनः पृथिवी पादौ स्तस्ते

वाणी तवैव वेदाः चत्वारः सन्ति ।

कुक्षिः अस्ति-ते समुद्रः, (तथापि) अस्मि-त्वं निराहार-एव

प्रेमपुष्पाणि० ॥ २०० ॥

आसवुनु च्य कुख् वैक्कंठ-नायख्

मक्क च्याञ्ज इन्द्राञ्ज देवता ह्यय् ।

पान कुख् त्यागी पान व्यवहारिय्

लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥

बन्द च्यानि आसवनि क्कह् त बालय्

हे बूलबालय् कर् रचपाल् ।

मार्यनिय् जीवन् कर् च्ह ब्वञ् चारिय्

लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥

हे महास्वख, स्वख च्यान्यकु वन क्याह्

मास-बदि सूर्य जन् क्किय् यख्-ज्याह् ।

चख् छय् प्रलय् हे काल-संहारिय्

लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥

अविनाश न्यय् कुख् लसवुनु वसवुनु

जगतुकु कल्यान् असनुय् चोनु ।

जय शिव ओंकार हे निराकारिय्

लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥

तोठान् कुख् च्य स्यदन् मादन्

पंपोश्-पादन् वन्दयो पान् ।

गङ्गामाता कल प्पिठि च्य जारिय्

लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥ २०५ ॥

क्कारवनि त गारवनि च्यय् क्किय् सारिय्

ज्यङ्गलन् त क्कहन् काफन् मङ्ग

भवन् त्वमेव असि वैकुण्ठनायकः

भुजौ तव इन्द्रराजः देवताभिः सह ।

स्वयं असि विरक्तः स्वयं व्यवहारकृत्

प्रेमपुष्पाणि० ॥

ब्रह्मवः तव वर्तमानाः पर्वताः च शिखरिणः

हे साधुवत्सल कुरु पालनाम् ।

सर्वेषामेव जीवानां कुरु त्वं अधुना साक्षम्

प्रेमपुष्पाणि० ॥

हे महासुख मुखस्य तव वक्ष्यामि किम्

सहस्रशः सूर्याः इव सन्ति-ते एकत्रैव ।

अन्युः अस्ति-ते प्रलयकालः, हे कालसंहारकृत्

प्रेमपुष्पाणि० ॥

हे-विनाशरहित नित्यं असि जीवन् निवसन्

जगतः कल्याणरूपं स्मितं तव ।

जय शिव ओंकाररूप, हे निराकार

प्रेमपुष्पाणि० ॥

तुष्यन् असि त्वमेव सिद्धानां साधूनाम्

पद्मपादयोः उपहारीकुर्यां-त्वयि-भोः स्वात्मानम् ।

श्रीगङ्गा मस्तकोपरि तव प्रवहन्ती

प्रेमपुष्पाणि० ॥ २०५ ॥

अन्विष्यन्तः च विचयन्तः त्वामेव सन्ति सर्वे-एव

अरण्यानां च पर्वतानां अटवीनां मध्ये ।

जोगौ त संन्यासी ब्रह्मचारिन्

लोल-पोशं ब्वह् लागय् चारि चारिन् ॥

लोल-सूत्य् चीर खण्ड थालाह् बरयो

अर्पन् करयो मोह्य् पान् ।

प्रयमच्यन् बरज्जन् मुचराव् तारिन्

लोल-पोशं ब्वह् लागय् चारि चारिन् ॥

महादेव सर्वदेव बूजन् रनयो

अनयो च्यन् निश कर्त आहार ।

आर् यिचितनय् त कुख् महाविचारिन्

लोल-पोशं ब्वह् लागय् चारि चारिन् ॥

पुनिम् त मावसि आर्ती परयो

पार्थिव-पूजा करयो ब्वह् ।

म्वक्ती-दिववनि हे गङ्गादारिन्

लोल-पोशं ब्वह् लागय् चारि चारिन् ॥

करिन् गोख् प्रजापतस् प्यठ् क्रूदय्

श्रीहर-नाथो क्रूद-निश रक् ।

बुज्ज् छय् देवन् सय् बेमारिन्

लोल-पोशं ब्वह् लागय् चारि चारिन् ॥ २१० ॥

ब्रह्मा च्योनय् रूप् लङ्गु खरने

कर्पूरगौरम् लङ्गु परने ।

सबन् ति देवता गैय् लारि लारिन्

लोल-पोशं ब्वह् लागय् चारि चारिन् ॥

योगिनः च संन्यासिनः ब्रह्मचारिणः

प्रेमपुष्पाणि० ॥

प्रेम्णा क्षीरस्य सितामिश्रितस्य पात्रौ समापूरयेयं-ते-भोः

समर्पितं कुर्यां-ते-भोः सर्वमेव देहं (च) ।

प्रेमरूपाणां द्वाराणां उद्घाटय शर्गलानि

प्रेमपुष्पाणि० ॥

हे-महादेव सर्वेषां-देव भोजनं पश्यामि-त्वदर्श-भोः

आनयिष्यामि-भोः तवैव समीपं कुरु-नाम आहारम् ।

दया समागच्छतु-नाम-ते, असि हि महाविचारवान्

प्रेमपुष्पाणि० ॥

पूर्णिमायां तथा अमावस्यायां करुणाक्रन्दस्तुतिं पठिष्यामि-ते-भोः

पार्थिवलिङ्गपूजां कुर्यां-ते-भोः अहम् ।

मुक्तिप्रदानशील हे गङ्गाधर

प्रेमपुष्पाणि० ॥

कृतवान् असि दत्तप्रजापतिं प्रति क्रोधम्

हे-श्रीहरस्वामिन् क्रोधात् रक्त (अस्मान्) ।

अधुनापि अस्ति-त्वत्तः देवानां सैव (महाभीत्या) अनारोग्यता

प्रेमपुष्पाणि० ॥ २१० ॥

ब्रह्मा तवैव रूपं लग्नः (प्रवृत्तः)-अस्ति स्मरणाय

कर्पूरगौरमित्यादिध्यानमन्त्रं समासक्तः पठितुम् ।

भित्तिषु देवाः अपि गताः संयुज्य संसृष्टम्

प्रेमपुष्पाणि० ॥

पूरन् सर्वव्यापस् कुस् आसवुन्
 सार्यनिय् वासवुन् हृदयस् मङ्ग ।
 राजी आस्त अस्य कास्त लाचारिय्
 लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
 गङ्गा त जमुना गजिगाह् छह् करान्
 ब्रह्मा त विष्णु स्वरान् छिह् दान् ।
 इन्द्राज् दर्मराज् देव् ह्यथ् सारिय्
 लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
 नन्दिराज् ब्रौठ् ब्रौठ् कीरू ह्यथ् दोरन्
 तसन्द्यन् ज़ोरन् वाति न काँह् ।
 [तसन्दि नाव-सूत्य् राख्यस् म्य सारिय्
 लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
 कृष्ण् कुस् राथ्-द्यन् करवुन् ज़ारिय्
 कास्तम् संकट् त नादारिय् ।]*
 सदाशिव स्वामियो लगय् पारि-पारिय्
 लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥ २१ ५ ॥ १८ ॥

20. THE MOON-GOD'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

The 20th Chapter is in Hindi, and is here omitted (Vv. 216—223).

21. THE JOINT HYMN OF LAKṢMĪ AND SARASVATĪ
IN HONOUR OF ŚIVA.

श्वब-लक्षन् सारिय् च् द्वियो
 शिवजीयो ब्वथ्यनय् जय् ॥ २० ४ ॥

* The passage enclosed in brackets is wanting in the best MSS.

पूर्णः सर्वव्यापकः अक्षि वर्तमानः

सर्वेषामेव दीप्यमानः हृदयस्य मध्ये ।

प्रसन्नः भूयाः-नाम, (वीजयन्त्यौ) स्तः अस्माकं अपनय-नाम दारिद्र्यम्

प्रेमपुष्पाणि ० ॥

गङ्गा अपि यमुना चामरं कुचन्त्यौ

ब्रह्मा विष्णुः च चिन्तयन् स्तः ध्यानम् ।

इन्द्रराजः धर्मराजः (च) देवैः सह सर्वैः

प्रेमपुष्पाणि ० ॥

नन्दिगणः पुरः पुरस्तात् वेत्रं गृहीत्वा धावन्नस्ति

तस्य वीर्याणि प्राप्स्यति-पारं न कश्चित् (नोपमिमीते) ।

तस्य नामस्मरणमात्रेण पापात्मराक्षसाः मया मारिताः

प्रेमपुष्पाणि ० ॥

कृष्णाख्यः (ग्रन्थकृतः स्वाकृतं) अस्मि रात्रिन्दिवं कुर्वन् दैन्यविचक्षीः

अपनय-नाम-मे संकटं च (ज्ञानस्य) दारिद्र्यम् ।

हे-नित्यकल्याणरूप स्वामिन् संगंस्यामि-ते उपहारभावाय

प्रेमपुष्पाणि ० ॥ २१५ ॥ १९ ॥

चन्द्रमसः स्तुतिं प्रस्तौति ॥ २० ॥

लक्ष्मीसरस्वत्यौ युगपत्सुवतः ॥ २१ ॥

शुभलक्षणानि सर्वाण्येव तव सन्ति-भोः

हे-शिवस्वामिन् भूयात्तव जयः ॥ २२४ ॥

निर्मल रूपं क्वाराणि कियो
 तनि च्यात्र-हन्दु वनयो क्याह् ।
 मन्दकाववज्रं क्षत्तवज्रं हियो
 शिवजीयो व्वय्यनय् जय् ॥ २२५ ॥
 स्वप्रकाशपरमानन्दय्
 वन्दय् व्वय् जुव् तय् ज्यान् ।
 वन्दहाय् यिय् दपहाम् तियो
 शिवजीयो व्वय्यनय् जय् ॥
 मायाय वजनम् ब्वह् जालय्
 अर्पन् कर बालय् पान् ।
 स्वकलाविय् नाव् च्योन् नियो
 शिवजीयो व्वय्यनय् जय् ॥
 जन्म जन्मय् दारनाय दारय्
 शिवचरनन् हन्दु श्रव दान् ।
 दान् दारिथ् र्तु फल् म्य दियो
 शिवजीयो व्वय्यनय् जय् ॥
 अरे* हो माधो घेरा बनावो
 सब गावो शिव-लीला ।
 मत्संग-सूत्य् शिवनाथ् यियो
 शिवजीयो व्वय्यनय् जय् ॥
 ममताय-रस्तु मन् बान्दी
 ममता-कौ आंधी-में ।

निर्मलं रूपं विचिन्वन्तः स्मस्ते-भोः

मूर्तेः तव वक्ष्यामि-नाम किम् ।

(या मूर्तिः)-इपयन्ती विकसन्ती मालतीम्

हे-शिव० ॥ २२५ ॥

हे स्वप्रकाशात्मपरमानन्दस्वरूप

उपहारीकुर्यां-ते अहं प्राणं अपि जीवात्मानम् ।

उपहारीकुर्यां-ते यदेव कथयेः-मां तदेव-भोः

हे-शिव० ॥

मोहमायया आवृता-तयाहं अहं जालेन (इव)

समर्पयेयं-त्वयि बाल्ये-एव स्वात्मानम् ।

उन्मोच्य नामस्मरणं त्वदीयं नेष्यति-(नः)-भोः

हे-शिव० ॥

जन्मनि जन्मनि धारण्या धारयिष्यामि

शिवचरणयोः शुभदं ध्यानम् ।

ध्यानं धृत्वा शुभं फलं मे दास्यति-भोः

हे-शिव० ॥

अङ्ग भोः साधवः पर्यावृतस्थितिकां-सभां संपादयत

सर्वं गाक्ष्य शिवचरितस्तुतिम् ।

सत्संगेन (ज्ञानकीर्तिचर्चया) श्रीशिवः आगमिष्यति-भोः

हे-शिव० ॥

समतया-रहितं मनः काराबद्धं (इव)

समतात्मनि अन्यतामिच्छे ।

कोड-कर-के लियो लियो
 शिवजीयो ब्यनय जय ॥ २३० ॥
 सब भोजन भोगों खावो
 हस-हस-कर आवो जी ।
 प्रेम-ठंडा पानख पियो
 शिवजीयो ब्यनय जय ॥
 कृष्ण-जी है तेरा दास्य
 संन्यास्य निष्कल कर ।
 चान् बक्यय तस् बडू जियो
 शिवजीयो ब्यनय जय ॥ २१ ॥

22. HYMN OF THE PLANET MARS IN HONOUR OF ŚIVA.

परंब्रह्म परमशङ्करो
 जगदीश्वरो ब्यनय जय ।
 हर हर हर हर गङ्गादरो
 जगदीश्वरो ब्यनय जय ॥ २३३ ॥
 महाशुद्ध महादेव परमेश्वरो
 दयावान अनन्तवान् कुख भगवान् ।
 सदाशिव शिवनाथ दयाकरो
 जगदीश्वरो ब्यनय जय ॥
 परमात्म नीलकण्ठ जटादरो
 हनि-हनि वन्दयो पनुनुय पान ।

(तस्मात्)-उन्मोच्य नयतु-भवान् नयतु-भवान्

हे-शिव० ॥ २३० ॥

सर्वं भोजनं यावद्भोगान् भुङ्क्ष्व

हसित्वा हसित्वा आगच्छ-भोः नाथ ।

प्रेमात्मभङ्गादिरसं पानीयं पिव

हे-शिव० ॥

(ग्रन्थकृतः स्वालापः) कृष्णाख्यो ऽस्ति तव दास-एव

संन्यासिनं-एव निर्वासनं (तं)-कुरु ।

तव भक्तिरेव (अस्ति) तस्य महान् लाभो-भोः

हे-शिव० ॥ २१ ॥

भौमयहः स्तौति ॥ २२ ॥

हे-परंब्रह्मन् परमकल्याणकर-भोः

जगदीश्वर-भोः भूयात्तव जयः ।

पापहर दुःखहर अनिष्टहर विघ्नहर गङ्गाधर-भोः

जगदीश्वर-भोः भूयात्तव जयः ॥ २३३ ॥

हे-महारुद्र महादेव परमेश्वर-भोः

हे-दयावन् अन्तरहितः असि-त्वं ऐश्वर्यवान् ।

नित्यकल्याणरूप शिवस्वामिन् दयाकृत्-भोः

जगदीश्वर-भोः० ॥

हे-परमात्मन् नीलकण्ठ जटाधर-भोः

प्रयशं उपहारीकुर्यां-त्वयि-भोः स्वं आत्मानम् ।

हर कास्त सारिय् अस्य अरमरो

जगदीश्वरो ब्वय्यनय् जय् ॥ २३५ ॥

विष्णुरूप कृष्णजौ वस्मादरो

द्यानि व्वपकार चोनु दारिहे द्यान् ।

मतचू वय् हाव् हे सद्ग्वरो

जगदीश्वरो ब्वय्यनय् जय् ॥ २१ ॥

23. HYMN OF THE PLANET MERCURY IN HONOUR OF ŚIVA.

परमात्म पान कुख् मन् तय् प्रान्

चिन्ताय होश बोज् वासनाय सान् ।

त्रय-ग्वन सस्तु कुख् श्रीभगवान्

सदाशिव स्वामियो वन्दयो पान् ॥ २३० ॥

खख-म्वख कास्तम् पापचू हान्

श्वब-दर्शनकुय् कुम् अर्मान् ।

पद्मपाद सन्त-साद कुख् दयावान्

सदाशिव कर्तम् पारौज्ञान् ॥

प्रथमचू नदियाह् पक्वञ्ज् ज्ञान्

श्वद् वासनाय-सूत्य् करम् कलवान् ।

तमि मज्ञ् द्यान-पाञ्जि-सूत्य् कर आन्

सदाशिव स्वामियो वन्दयो पान् ॥

ख्दि-वोञ्ज् पंढियाह् व्यहान् ओसु वान्

बालकव करूहम् चय-सूत्य् ज्ञान् ।

हे-हर अपनय-नाम सर्वान् अस्माकं व्याधीन्-भोः

जगदीश्वर-भोः ० ॥ २३५ ॥

(हे) विष्णुरूप कृष्णाख्यः (ग्रन्थकृत्) भस्मानुलिप्तगात्र-भोः

तव उपकारेण (अनुग्रहेण) धारयेत् (ते) ध्यानम् ।

सत्स्वरूपस्य मार्गं प्रदर्शय (तस्मै मे) हे सद्गुरो-भोः

जगदीश्वर-भोः ० ॥ २९ ॥

बुधः स्तौति ॥ १२ ॥

हे-परमात्मन् स्वयं असि-त्वं मनोरूपः च प्राणरूपः

चिन्ताः चेतनया (समाधानेन) शृणु वासनया सह ।

त्रैगुण्येन सहितः असि-त्वं श्रीभगवान्

हे-सदाशिव नाथ-भोः उपहारौकुर्याँ-त्वयि-भोः स्वात्मानम् ॥ २३७ ॥

अकस्मात् अपनय-नाम-मे पापौत्यां हानिम्

भवच्छुभदर्शनस्य अस्ति-मे अत्यौत्सुक्यम् ।

(हे) कमलचरण सतां-साधो असि-त्वं दयावान्

हे-सदाशिव कुरु-मे स्वपरिज्ञानम् ॥

भवत्प्रेमरूपा नदी (यास्ति) प्रवहन्ती शोभना

शुद्धया वासनया कुर्याँ-यस्याः मलापहरणायालोड्य-शोधनाम् ।

तस्याः मध्यात् ध्यानजलेन करिष्यामि स्नानम्

हे-सदाशिव स्वामिन्-भोः उपहारौकुर्याँ-त्वयि-भोः स्वात्मानम् ॥

सुदर्शनाख्यवणिग्वृत्तिः ब्राह्मणजातिः तिष्ठन् आसीत् आपणे-व्यवहरन्

बालकैः-कैश्चित् कृता-तैस्तस्य त्वया-सह (परिचय-)ज्ञप्तिः ।

तिथ्य्-पाठि दान-मङ्ग हावत्तम् म्य पान्
 सदाशिव स्वामियो वन्दयो पान् ॥ २४० ॥
 संसारस्-मङ्ग कुस् नादान्
 मन-तन-किनि ह्यम्-न ईश्वर-ज्ञान् ।
 ज्यवि-किनि कुस् च्याञ् गौय् ग्यवान्
 सदाशिव स्वामियो वन्दयो पान् ॥
 शिवकर्मा कुस् कृष्ण-राज्दान्
 शिवजिय मन दारहाय् चोनु दान् ।
 श्वबलख्यन प्रथ्-शाय चोनु यान्
 सदाशिव स्वामियो वन्दयो पान् ॥ २४१ ॥

24. HYMN OF THE PLANET JUPITER IN HONOUR OF ŚIVA.

कुस् कस् ज्यये कुस् कस् मरे
 ह्यरा कुह् थ्यराह् श्रीहर-नाव् ।
 कुस् कस् देवस् पूजा करे
 ह्यरा कुह् थ्यराह् श्रीहर-नाव् ॥ २४२ ॥
 संसार् कुह् कमिस् ऊमिस् त इमिस्
 अमिचू गाँगल् ह्यह् अविद्या ।
 इय् ब्रम-दौशस् मङ्ग कुस् दरे
 ह्यरा कुह् थ्यराह् श्रीहर-नाव् ॥
 कुस् सादसंगकु संवाद् बूजिय्
 बिहिय् सतच शिकार्य-कथ् ।

तत्प्रकारेण ध्यानमध्ये प्रदर्शय-नाम-मे मे स्वं-रूपम्

हे-सदाशिव० ॥ २४० ॥

संसारस्य-मध्ये अस्मि मूर्खः

मनसा-तत्त्वा (च) अस्ति-मे न ईश्वर-ज्ञानम् ।

जिह्वया* अस्मि भवतः कीर्तिं गायन्

हे-सदाशिव० ॥

कुलपरम्परया शिवतन्त्रकर्माख्यकर्मापासकः अस्मि कृष्णाख्यः (ग्रन्थकृत्)
राजदानकुलोत्पन्नः

हे-शिवनाथ मनसा धारयेयं तव ध्यानम् ।

हे-शुभलक्षणं प्रतिस्थानं (स्थाने स्थाने) तव स्थानम्

हे-सदाशिव० ॥ २३ ॥

अथेयं बृहस्पतिस्तुतिः ॥ २४ ॥

कः कस्मात् जनिष्यते, कः कस्य मरिष्यति

केवलं अस्ति स्थिरं श्रीहरनाम(स्मरणम्) ।

कः कस्य देवस्य पूजां करिष्यति

केवलं अस्ति स्थिरं श्रीहरनाम ॥ २४३ ॥

संसारः अस्ति कस्य, अमुष्य, अस्य च,

अस्य (संमतस्य) प्रत्यूहना अस्ति अविद्या

अस्य भ्रान्तिस्थानस्य मध्ये कः स्थिरीभविष्यति

केवलं० ॥

कः सत्समागमस्य संवादालापं श्रुत्वा

उपविश्य सत्यात्मिकायां नाथि ।

* केवलं जिह्वया, न तु मनःप्रमादिततयेत्यर्थः ॥

असार-सरम् अपोर् तरे

अरा कुह् थराह् श्रीहर-नाव् ॥ २४५ ॥

आकाशि पातालि पूरव पक्षिम्

दक्षिणि खोव्रि नज्दीख् दूर् ।

परमशिव् ज्ञानुन् सुह् गरि गरे

अरा कुह् थराह् श्रीहर-नाव् ॥

सुय् सुचरावे ज्ञान-दर्वाज

सुय् करनावुनु कुह् राज-योग् ।

तसन्दि रस्तु कुस् अचि म्वक्त-लरे

अरा कुह् थराह् श्रीहर-नाव् ॥

सुय् शिवशंकर् कुह् सद्गवर् आसवुन्

द्यान-सूत्य् वासवुन् हृदयस् मज्ज ।

तसन्दि रस्तु कुस् शिव-शास्त्र् परे

अरा कुह् थराह् श्रीहर-नाव् ॥

हे कृष्ण सत्संग् हृषाँ च्ह कर्

प्रकाश-रूपकु खरन् द्यान् ।

सय् अय् बोजख् कुस् कम् खरे

अरा कुह् थराह् श्रीहर-नाव् ॥ २४ ॥

असारसरसः (संसारात्मनः) पारं तरिष्यति

केवलं० ॥ २४५ ॥

आकाशे, पाताले, पूर्वदिशि, पश्चिमदिशि,

दक्षिणे, वामे, समीपे, दूरे ।

परमशिवं जानीहि-तं (समाधानेन) तं प्रतिक्षणम्

केवलं० ॥

स-एव उद्घाटयिष्यति ज्ञानकपाटम्

स-एव कारयन्नस्ति राजयोगम् ।

तेन विना कः प्रवेक्ष्यति मुक्ताभूषितवसतिं (मुक्तिस्थानं च)

केवलं० ॥

स-एव शिवशङ्करः अस्ति सद्गुरुरूपः वर्तमानः

ध्यानेन दीप्यमानः हृदयस्य मध्ये ।

तेन (तदनुग्रहेण) विना कः शिवशास्त्राणि अध्येष्यते

केवलं० ॥

भोः कृष्णाख्य* सत्सङ्गं अङ्गं त्वं कुरु

प्रकाशात्मनः (शिवस्य) स्मर ध्यानम् ।

सत्यं यदि श्रोष्यसि कः कं स्मरिष्यति

केवलं० ॥ २४ ॥

25. HYMN OF THE PLANET VENUS IN HONOUR OF ŚIVA.

बन्द् कह्न्स् ब्वह् वाग्, जगतच वाल-वाग् ।

स्वकल्य् च्याञ्ज आग्, शिवनाथ अविनाग् ॥ २५० ॥

बाव-सूत्य् निग् यिमयो, हरस्वख व्नि दिमयो ।

मोह-गटि-हन्दि गाग्, शिवनाथ अविनाग् ॥

कैलास-क्वह क्कारथ्, दारनाथ द्यान दारथ् ।

सथ्-चित्-आकाग्, शिवनाथ अविनाग् ॥

तार् दिम् मोह-वावस्, मायाय-द्रियावस् ।

कड् द्वख-नावि पाग्, शिवनाथ अविनाग् ॥

संसारकि सरथ् ब्वह्, हर-नाव-सूत्य् तरथ् ब्वह् ।

काम् संकठ् चित्रकाग्, शिवनाथ अविनाग् ॥

जप-शब्नम-दारे, पपि ब्योलु तप-वार्य् ।

काह् फलु गक्कि न हाग्, शिवनाथ अविनाग् ॥ २५५ ॥

हे भोलानाथ सादथ्, आवाहन-नादथ् ।

साञ्ज बोज् शुर्-वाग्, शिवनाथ अविनाग् ॥

कृष्णम् आंफ् च्याञ्ज्य्, बख्चुख् पाफ् प्रानिय् ।

शापन् कर्त नाग्, शिवनाथ अविनाग् ॥ २५ ॥

शुक्रस्तुतिः ॥ २५ ॥

बद्धः कृतस्तेनाहं अहं पक्षिविशेषः,* जगतः जालविशेषेण ।

उन्मुक्तो-भवेयं-नाम तव आशया, हे-शिवनाथ विनाशरहित ॥ २५० ॥

भावनया समीपे आगच्छेयं-तव, हरमुख्याख्ये-क्षेत्रगिरौ अन्वेषणानि विधा-
स्यामि-ते ।

मोहतामिच्छस्य-मध्ये प्रकाशस्वरूप, हे शिवनाथ० ॥

कैलासगिरौ मृगयेयं-त्वाम्, धारण्या ध्यानेन धारयिष्यामि-त्वाम् ।

हे-सच्चिदाकाशरूप, हे-शिवनाथ० ॥

तारं देहि-मे मोहवात्याव्याप्तायाम्, मायात्मनद्याम् ।

निष्कासय दुःखनौकायाः खण्डानि (खण्डशो विभेदय तां), हे-शिव-
नाथ० ॥

संसारात्मनः सरसः-एव अहम्, हरेतिनामस्मरणेन उत्तीर्णो-भवेयं अहम् ।

अपनय संकटं हे-चित्प्रकाश, हे-शिवनाथ० ॥

भवज्जपात्मतुषारजलधारया, पर्क-भविष्यति बीजं तपोरूपवाटिकायाः ।

किञ्चनापि बीजफलं संप्राप्स्यति न तुच्छताम्, हे-शिवनाथ० ॥ २५५ ॥

हे सत्साधुनाथ साधो, विहितावाहननादेन ।

अस्माकं शृणु बालभाषणानि, हे-शिवनाथ० ॥

कृष्णाख्यस्य (मे) आशाबाहुल्यं तवैव, क्षमस्व-तानि पापानि पुरातनानि ।

(भाविनां) शापानां (पापानां च) कुरु-नाम नाशम्, हे-शिवनाथ० ॥

२५ ॥

* श्येनगृध्रादिघाती पक्षिविशेषः 'बाह' इत्युच्यते 'बह' इति नामान्तरः ।

26. HYMN OF THE PLANET SATURN IN HONOUR OF ŚIVA.

The 26th Chapter is in Hindī and is here omitted (vv. 258—265).

27. NĀRADA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

नालि क्षय् कपाल-माल ग्रम्भो

साल वल त्रिजगत्पाल ग्रम्भो ॥ २६६ ॥

प्रथम-जंगलस् तपकिय् कुलि

आसन-ग्रबन्म नियम-पोश् फ़लि ।

द्यान-हरनस् दिम क्काल ग्रम्भो

साल वल त्रिजगत्पाल ग्रम्भो ॥

अविद्याय मीगम् य्यलि गक्कि नाश्

दारनाय वाव नेरि ननु आकाश् ।

च्यय् वुज्जमलि मुह् जाल ग्रम्भो

साल वल त्रिजगत्पाल ग्रम्भो ॥

सन्तोश् पोश्वार्य करयो क्काव्

ग्रम दम यम नियम सूतिन् क्काव् ।

काम् क्रोद् लूब् मुह् गाल ग्रम्भो

साल वल त्रिजगत्पाल ग्रम्भो ॥

सूरमति साद-सन्त मञ्चासय्

हृदयावासी कैलासय् ।

भोलानाय बूल-वाल ग्रम्भो

साल वल त्रिजगत्पाल ग्रम्भो ॥ २७० ॥

परमशिव पान कुख् प्रथ्-गाय

अन्तर्यान मज्ज मायाय ।

शनैश्चरकृता स्तुतिरियम् ॥ २६ ॥

नारदर्षिः स्तौति ॥ २७ ॥

वैकृत्तरूपेण सन्ति-ते कपालमालाः हे-शम्भो

निमन्त्रणेन आगच्छ हे-त्रिजगत्पालक शम्भो ॥ २६६ ॥

प्रेमात्मारण्ये तपोरूपाः वृक्षाः

(तेषु) योगासनतुषारजलकणैः नियमपुष्पाणि प्रफुल्लानि ।

ध्यानरूपस्य मृगस्य दास्यामि (दापयिष्यामि तत्र) पुतानि हे-शम्भो

निमन्त्रणेन आगच्छ ० ॥

अविद्यात्मनः मेघजालस्य यदा संपत्स्यति नाशः

धारणात्मना वायुना निर्गमिष्यति प्रकाशं (निर्मलीभविष्यति) आकाशः ।

चैतन्यरूपया विद्युता मोहं दाहयिष्यामि शम्भो

निमन्त्रणेन आगच्छ ० ॥

संतोषात्मिकायां पुष्पवाटिकायां कुर्यान्नाम फलोपभोगम्

शमेन दमेन यमेन नियमेन संयुक्तं उपभुङ्क्ष्व (त्वमपि तत्) ।

कामं क्रोधं लोभं मोहं हनिष्यामि शम्भो

निमन्त्रणेन आगच्छ ० ॥

हे-भस्मोद्धूलिताङ्ग साधूनामपि-साधो संन्यासिन्

हृदन्तर्यामिन् कैलासवासिन् ।

सज्जनस्वामिन् सत्स्वभाव कल्याणप्रभव

निमन्त्रणेन आगच्छ ० ॥ २७० ॥

हे-परमकल्याणरूप स्वयं असि प्रतिष्ठानं (स्थितः)

तिरोहितात्मा मध्ये सायायाः ।

च्योनु दूर्यर् कथ चाल शम्भो

साल वल त्रिजगत्पाल शम्भो ॥

शिव द्यान् दारिर् कथो त्याग्

अमरनाथ मन-किन्नि ह्यमथो जाग् ।

बाल क्वाड्य बाल-बाल शम्भो

साल वल त्रिजगत्पाल शम्भो ॥

सच्चिदानन्द च्योनु दारिर् द्यान्

पूजाय-बाप्य मन साविदान् ।

जंगलन्-हन्दि पोश् वाल शम्भो

साल वल त्रिजगत्पाल शम्भो ॥

परमानन्द पान कुख् सथ्-च्यथ्

च्यात्रिर् अस्मिन् न्यथ् स्मरथ् ।

नख कुख् त मो दिम् डाल शम्भो

साल वल त्रिजगत्पाल शम्भो ॥

निर्वन् निष्कल् निष्काम्य

दारनाथ दारहाथ् सुव-शाम्य् ।

रटथो लोल-सूत्य् नाल शम्भो

साल वल त्रिजगत्पाल शम्भो ॥ २७५ ॥

साम-वेद् ग्यवयो प्रथम-साज्य्

रोज्ज् त बोज्ज् आवाज्य् ।

मारयो लोलज् ताल शम्भो

साल वल त्रिजगत्पाल शम्भो ॥

तव दूरस्थितिं कथं सोढास्मि शम्भो

निमन्त्रणेन आगच्छ० ॥

हे-शिव (ते) ध्यानं धृत्वा कुर्यान्-ते (सर्वस्य वासनादेः) त्यागम्

हे-अमरनाथ मनसा गृह्णीयां-त्वदर्थं जागराम् ।

हे-बालस्वरूप मार्गयेयं-त्वां प्रतिपर्वतं शम्भो

निमन्त्रणेन आगच्छ० ॥

हे-सच्चिदानन्दरूप तव धृत्वा ध्यानम्

पूजार्थं मनसा समाहितेन ।

अरण्यानां पुष्पाणि विचित्र्य-अवतारयिष्यामि (संग्रहीष्यामि) हे-शम्भो

निमन्त्रणेन आगच्छ० ॥

हे-परमानन्दरूप स्वयं असि सच्चिद्रूपः

तवैव भूयान्मे नित्यं स्मृतिः ।

समीपे तु असि मा देहि (विधेहि) उपेक्षणानि हे-शम्भो

निमन्त्रणेन आगच्छ० ॥

गुणातीतः निरपेक्षः निष्कामश्च (भूत्वा)

धारणया धारयेयं-त्वां प्रातः-सायम् ।

गृह्णीयां-त्वां प्रेम्णा आलिङ्गनेन हे-शम्भो

निमन्त्रणेन आगच्छ० ॥ २७५ ॥

सामवेदं गास्यामि-ते प्रेमात्मवाद्येन

तिष्ठ-नाम-मत्संनिधौ तथा शृणु-नाम-मे सत्स्वरान् ।

आह्वन्यां-ते प्रेमरूपान् तालान् हे-शम्भो

निमन्त्रणेन आगच्छ० ॥

दख-संसाराह् अपङ्गयुक् फन्द्
जलैरि-सन्दि पाठिन् गोसय् बन्द् ।

म्वकलावत्तम् म्य अमि जाल शम्भो
साल व्वल त्रिजगत्पाल शम्भो ॥

संकलफ् लूरान् कुम् दानम्
पोशान् कुस्न पननिस् पानम् ।

कस्-सूत्य् कर जंजाल् शम्भो
साल व्वल त्रिजगत्पाल शम्भो ॥

द्यान-दारनाय निश गोसय् दूर्
ल्वकचार् सूरिथ् चलुम् जन् चूर् ।

कतु-त-कोर् वात इमि हाल शम्भो
साल व्वल त्रिजगत्पाल शम्भो ॥

नर्द-पच्य संसार-बीद् जानुन्
गरुम्तु चरुंवाह् देह् मानुन् ।

मार् शिव-शक्ति-दुखाल शम्भो
साल व्वल त्रिजगत्पाल शम्भो ॥ २८० ॥

समदृष्टि-सूतिन् खख् तय् दख्
आसुन् त आसन् जानुन् अख् ।

बुर्ज-ज्याम ज्ञान् जोरि-शाल शम्भो
साल व्वल त्रिजगत्पाल शम्भो ॥

मनकिस् ऐनस् कास्तम् खय्
पान कुख् सैकल् करवुन् दय् ।

दुःखपूर्णः-संसारः (अस्ति) असत्यस्य क्लृप्तभूतः

(यत्र) ऊर्णनाभस्य प्रकारेण गतोऽहं-भो बन्धुम् ।

उन्मोचय-नाम-मां मां अस्मात् जालात् द्वे-शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ ० ॥

दुर्वाधना भिन्दन्ती अस्ति-मे समाधिसु

पर्याप्रवन् अस्मि-न स्वस्यात्मनः (स्वदेहेऽपि नालंभविष्णुः) ।

(तत्) केन-सह करिष्यामि कोलाहलं (संख्यं) द्वे-शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ ० ॥

ध्यानधारणायाः सकाशात् गतोऽहं दूरम्

(सामर्थ्यसंपन्नं तु) बाल्यं श्रवसाय चलितं-मे इव चौरः ।

कस्मिन्-च-कुत्र (देशे) प्राप्स्यामि अनेन व्यवहारेण द्वे-शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ ० ॥

शारिफले (इव) संसारे-द्वैतात्मज्ञानं ज्ञातव्यम्

(तत्र) घट्टितः अक्षतः (इव) देहाभिमानः मन्तव्यः ।

(तत्) आघातय शिवशक्तिरूपेण (तदेकस्वात्माभिन्नज्ञानदानेन)

[अक्षतद्वयगतदुखालाख्यैकैकाङ्कपातनेन द्वे शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ ० ॥ २८ ॥

समदृष्ट्या-हेतुभूतया सुखं दुःखं च

संभूतिश्च स्थितिश्च ज्ञातव्यं-तत् एकरूपमेव ।

भूर्जमयवस्त्राणि जानीयां विशिष्टकोशेषवस्त्रयुग्मकं द्वे-शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ ० ॥

मनोरूपस्य दर्पणस्य अपनय-नाम-मे कलङ्कम्

स्वयं अस्मि तन्मार्जनां कुर्वन् ईश्वरः ।

द्यानि रस्तु कति संवाल शम्भो

साल वल त्रिजगत्पाल शम्भो ॥

द्यतमो ठंडाद् दितमो दूरि

दितमो दर्शन् नितमो तूरि ।

ख्यतमो क्षीर-खंड-थाल् शम्भो

साल वल त्रिजगत्पाल शम्भो ॥

जगतस् सारिस्य् करिथ् संहार्

रोजख् पान्य् श्री-निराकार् ।

परमात्म हे श्री-अकाल शम्भो

साल वल त्रिजगत्पाल शम्भो ॥

अन्तःकर्म-किन् कर्तम् ज्ञान्

ज्ञाहिर् पाठि शूच्राव्य् पान् ।

सारिय् त्रय् द्यानि पाल शम्भो

साल वल त्रिजगत्पाल शम्भो ॥ २८५ ॥

सद्ग्वर द्यय् रस्तुय् वन कस्

म्य ति द्यावत्तम् परमार्थकु रस् ।

अथस्-कथ् कुम् इक्षि-प्याल शम्भो

साल वल त्रिजगत्पाल शम्भो ॥

शिवनाथ कृष्णस् म्य पालना कर्

मरन-विजि फोर्यम् द्यव हर हर् ।

चलनम् कालज्ञ जाल शम्भो

साल वल त्रिजगत्पाल शम्भो ॥ २७ ॥

त्वया विना कुत्र संस्कृतो-भविष्यामि हे-शम्भो

निमन्त्रणेन आगच्छ० ॥

पित्र-नाम-मे (मन्निवेदितं) भङ्गादि-रसम्, आगच्छ-नाम-मे इद्वैव

देहि-नाम-मे दर्शनम्, नय-नाम-मां तत्रैव (स्वसमीपे) ।

भुङ्क्ते-नाम-मे सितोपस्कृतपायसपूर्णपात्रीं हे-शम्भो

निमन्त्रणेन आगच्छ० ॥

जगतीं सर्वामेव कृत्वा संहृताम्

स्थास्यसि स्वयमेव श्रीमान्निराकारः ।

हे-परमात्मन् हे श्रीमदनन्त शम्भो

निमन्त्रणेन आगच्छ० ॥

आन्तरेण-कर्मणा (निर्विकल्पसमाधिना) कुरु-नाम-मे स्वज्ञानम्

(यथा) वाद्येन प्रकारेण (प्रत्यक्षं) शोधयिष्यामि देहम् ।

(यथा च) सर्वाण्येव व्रतानि तव पालयेयं शम्भो

निमन्त्रणेन आगच्छ० ॥ २८ ॥

हे-सद्गुरो त्वामेव विना वक्ष्यामि कम्

मामपि पायय-नाम-मां पारमार्थिकं रसम् ।

हस्ते अस्ति-मे इच्छात्मकंसं शम्भो

निमन्त्रणेन आगच्छ० ॥

हे-शिवस्वामिन् कृष्णाख्यस्य मम रक्षां कुरु

मरणकाले सुखादुच्चरितो-भवेन्मेस्वित् हर हरेति ।

(येन) अपयास्यन्ति-मे महाकालस्य भीतिश्रीतत्त्वराः हे-शम्भा

निमन्त्रणेन आगच्छ ॥ २९ ॥

28. HYMN SUNG JOINTLY BY ALL THE GODS IN HONOUR OF ŚIVA.
The 28th Chapter is in Hindī and is here omitted (vv. 288—299).

29. ŚIVA ACKNOWLEDGES THE PRECEDING HYMNS. HE IS PACIFIED,
 AND EXPRESSES HIMSELF AS PLEASED WITH THEIR DEVOTION
 (BHAKTI). HE CARES NOT FOR EATING OR DRINKING
 AND HAS NO PLEASURE IN SACRIFICES. HE LONGS
 FOR BHAKTI AND FOR NOTHING ELSE.
Chapter 29 is in Hindī and is here omitted (vv. 300—304).

30. THE AUTHOR'S PRAISE OF ŚIVA. ACCOUNT OF THE GODS'
 INTERCESSION ON BEHALF OF DAKṢA.

खयम् हृदय् म्योनु तति च्ह दूञ् जालान
 तेजो-रूप ज्योति-रूप ग्वसाञ्जो ॥ २०५ ॥

वैश्वानर अग्न् अन् कुख् अप्रान
 प्रानस् समान-सूत्य् बाग्रानो ।

प्रथ्-कुनि साची परमात्म कुख् पान
 तेजो-रूप ज्योति-रूप ग्वसाञ्जो ॥

इक्कि च्याञ्ज मज्जन् पत च्यल् लारान
 अकि शब्द-सूत्य् खर मिलवानो ।

ओंकार द्यान-दारनाय द्यान् दारान
 तेजो-रूप ज्योति-रूप ग्वसाञ्जो ॥

लीलाय बूझिथ् मन् ग्वय् साविदान
 आशुतोष कुख् च्यल् कुमलानो ।

युस् यिय् मंगिय् तस् तिह् कुख् दिवान
 तेजो-रूप ज्योति-रूप ग्वसाञ्जो ॥

देवन् दपुथ् कोन क्विव केह् मंगान
 वक्ति वावनाय कुम् तोठानो ।

सर्वदेवानां समवेत्य स्तुतिः प्रक्राम्यते ॥ १८ ॥

अथ प्रसन्नोभूतः श्रीशिवः देवान्प्रति प्रतिवदति ॥ १९ ॥

अतः परं ग्रन्थकृत् स्वयं स्तौति ॥ ३० ॥

स्वयं-नाम-प्रदेशः^१ हृदयरूपेण (वर्तते) मम, तत्रैव त्वं नित्याग्निं
प्रज्वालयन् (असीति)

हे-तेजोरूप, ज्योतिःस्वरूप, यतिव्रत-भोः ॥ ३०५ ॥

वैश्वानरः अग्निः अन्नं अक्षि-त्वं जरयन्

प्राणवाहिनाड्यो समानवायुना (तत्) विभाजयन्-भोः ।

प्रत्येकस्य (वस्तुनः कर्मणश्च) साक्षी परमात्मा स्वयमेव (अक्षि)

हे-तेजोरूप० ॥

इच्छया तव सत्पुरुषाः अनु त्वामेव धावन्तः

एकेन शब्देन (प्रणवादि-)स्वरात्मना संयोजयन्तः ।

श्रीकारेण ध्यानधारणया ध्यानं धारयन्तः

हे-तेजोरूप० ॥

स्तोत्राणि श्रुत्वा मनः संपन्नं-ते प्रसन्नम्

हे-शीघ्रप्रसादशील अक्षि त्वमेव दयाद्रींभवन् ।

यः यदेव प्रार्थयिष्यति-त्वत्तः तस्मै तदेव अक्षि वितरन्

हे-तेजोरूप० ॥

देवान् अकथयः कुतो न स्य किञ्चित् प्रार्थयन्तः

भक्त्या भावनया अक्षि प्रसीदन् ।

^१ यत्र गिरिच्छेदे स्वयंभूरग्निः कालाग्निरुद्ररूपेण भुवो गर्भादुन्मिषति । See note to Stein's translation of the *Rājataranginī*, i, 34.

करुवम् प्रमन् खरुवम् इक्कि पक्कि सान

तेजो-रूप ज्योति-रूप गवसाज्जो ॥

दपुह्य् तोर हे सन्मुख मन्निवास

शिवनाथ इय् किय् मंगानो ।

प्रज्ञापथ् जिन्द गक्कि तप् जप् करि पान

तेजो-रूप ज्योति-रूप गवसाज्जो ॥ ३१० ॥

न-त इमि-योर्-कुन् आमन् इय् वनान

यज्ञ-करनम् कुव नाग् बनानो ।

पथ्-कुन् जग् कुह् ति आमि न करान

तेजो-रूप ज्योति-रूप गवसाज्जो ॥

अद दपुयस् तोर क्वाजि क्विव तम्बलान

तिय् बनि यिय् क्विव वनानो ।

प्रज्ञापथ् जिन्द गक्कि दान् चरि मन-प्रान

तेजो-रूप ज्योति-रूप गवसाज्जो ॥

अमि वानिय य्यलि करुथस् वन्दान ।

प्रज्ञापथ् क्वावलि कल-सानो ।

यज्ञस् प्पठ् गौव् हर हर जपान

तेजो-रूप ज्योति-रूप गवसाज्जो ॥

कृष्णस् ज्वालाय-रूप कुस् बासान

हृदयस् मज्ज् दीप् प्रज्जलानो ।

मोह-गटि मज्ज् कुस् ज्ञाज्-गाग् हावान

तेजो-रूप ज्योति-रूप गवसाज्जो ॥ ३१० ॥

कृतो-युष्माभिरहं प्रसन्नः (यतः) स्मृतो-युष्माभिरहं कामनया अद्भया सह
हे-तेजोरूप० ॥

कथितं-तेरेव प्रत्युत्तररूपेण, हे संमुखरूप सतां-निवास
शिवस्वामिन् इदमेव स्तो-त्रं प्रार्थयन्तः ।

(यथा) दत्तप्रजापतिः जीवन् संपत्स्यति तपः जपं करिष्यति स्वयम्
हे-तेजोरूप० ॥ ३१० ॥

अन्यथा अस्मात्कालादनन्तरं स्युः (लोकाः) इदमेव कथयन्तः
यज्ञकरणस्य अस्ति-हि नाशः भावी (फलम्) ।

तत्पश्चात् यज्ञं कश्चित् भवेत् न कुर्वन्
हे-तेजोरूप० ॥

ततोऽनन्तरं कथितं-त्वया-तेभ्यः (देवेभ्यः) उत्तररूपेण कुतो-नाम स्य
चञ्चलीभवन्तः

तदेव भविष्यति यदेव स्य कथयन्तः ।

प्रजापतिः सजीवः संपत्स्यति ध्यानं संविधास्यति मनसा-प्राणैः (सह)
हे-तेजोरूप० ॥

अनया वाचा यदा कृतस्त्वया-तेभ्यः अङ्गीकारः

प्रजापतिः अजस्र धृतशिराः ।

यज्ञमण्डपं प्रति गतः हर हरति जपन्
हे-तेजोरूप० ॥

कृष्णाख्यस्य (मे) ज्वालारूपेण असि भासमानः

हृदयस्य मध्ये दीप-इव प्रदीप्यमानः ।

मोहात्मतामिहमध्ये असि ज्ञानप्रकाशं प्रदर्शयन्
हे-तेजोरूप० ॥ ३० ॥

31. DAKṢA IS BROUGHT TO LIFE, HIS HEAD HAVING BEEN REDUCED TO ASHES, HE IS GIVEN A GOAT'S HEAD.

दम दम ग्रम नम यम पायस् तय्

कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥ ३१५ ॥

ग्ररन् गक्कहा शर्वायम् तय्

सुय् कुय् आसवुन् करुनावतार् ।

वन्दहास् ज्व् ह्यथ् वालिंज् त वस् तय्

कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥

सूर् ओस् गोमत् मज्ज् अग्रस् तय्

दच्च-प्रज्ञापतनिम् शेरस् ।

करनुय् ओस् तिय् कर्ताहस् तय्

कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥

देवौ दप् तति शिवनाथस् तय्

प्रज्ञापथ् गक्कि ज्जिन्द बुज्ज् सांपनुन् ।

वक्त्यन्-हन्दु वाति बोजुन् तस् तय्

कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥

क्कावुल्वाह् अख् ओस् तय् समयस् तय्

कल चट्टहस् ओस् तिय् काँकान् ।

नमस्कार् च्वय्यन् तस् बाग्यवानस् तय्

कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥

बड् घज्जवान् ओस् प्राख्-ज्जन्मस् तय्

चिवुवन-नाथन् कल चट्टनस् ।

अथ प्रजापतेः पुनरुज्जीवनम् । तस्य भस्मीभूतशिरसः स्थाने
 ऽजशिरःस्थापनम् । तद्रूपमुखेनैव शिवं प्रति स्तुतिं
 च प्रस्तौति ॥ ३१ ॥

निसेषे निसेषे (प्रतिश्वासकालं) शान्तो-भविष्यामि नंस्यामि पतिष्यामि
 स्मृतौ नाम ।

अस्मि निःसहायः च कुरु-मे पालनाम् ॥ ३१५ ॥

शरणं गच्छेयं नमः-शर्वायेति-मन्त्रवाच्याय नाम

स-एव अस्मि वर्तमानः करुणावतारः ।

उपहारीकुर्या-तस्मै प्राणं धृत्वा (प्राणैः सह) हृदयं च वसां च
 अस्मि निःसहायः ० ॥

भस्म आसीत् संपन्नं मध्ये अग्नेः नाम

दत्तप्रजापतेः शिरसः ।

कर्तव्यं आसीत् तदेव सर्वकर्तुः नाम

अस्मि निःसहायः ० ॥

देवैः कथितं तत्र शिवस्वामिनं-प्रति नाम

प्रजापतिः योग्यः सजीवः अधुना भवितुम् ।

स्वभक्तानां (विज्ञापनादि) योग्यमस्ति श्रोतव्यं तस्य च

अस्मि निःसहायः ० ॥

कृगलकः एकः आसीत् (तत्र) तस्मिन् समये नाम

शिरः कृत्तं-तैः(श्रीशिवेन)-तस्य (यतः) आसीत् तदेव (सो ऽजः)
 काङ्क्षन् ।

नमस्कारः भूयात् तस्य (कृगल) भाग्यशालिनः नाम

अस्मि निःसहायः ० ॥

महान् पुण्यकृत् आसीत् प्रागजन्मनि नाम

(यस्य) त्रिभुवनस्वामिना शिरः कृत्तं-तेन-तस्य ।

म्वक्थ् गौव् परम-पदवौ दिच्चूनस् तय्
 कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥ २९० ॥
 सुय् कल दच्च-प्रज्ञापतस् तय्
 लोगुन् त दितुनस् ज्ञौवादान् ।
 यद्दु व्वय् पकान् गौव् प्यठ् यज्ञस् तय्
 कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥
 फीरि फीरि अन्दि अन्दि परमशिवस् तय्
 प्रदख्यन् दौ दौ लङ्गु वनने ।
 वख्चुम् गयोस् मज्ज मोहस् तय्
 कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥
 है-है मोह-मायाय वल्लुनस् तय्
 है-है क्याह् गोम् करुम् दय् कार् ।
 राख्यस-व्वज्ज् शर्मन्द करुन्स् तय्
 कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥
 आकाश दुलविय् व्वन् वोलुनस् तय्
 पृथिविय प्यठ् दितुनस्-दारिय् ।
 किवरन् करुन्स् तख्मौर् कुह् कस् तय्
 कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥ २९१ ॥

(येन सः) मुक्तः संपन्नः परमा-पदवी (सलोकता) दत्ता-तेन-तस्मै नाम

अस्मि निःसहायः० ॥ ३२० ॥

तदेव शिरः दत्तप्रजापतये नाम

संयोजितस्तेन, दत्तस्तेन-तस्मै च जीवादानाख्यो (जीवन-
कृन्मन्त्राभिषेकः) ।

(यामवस्थां प्राप्य) समुत्थितः (दत्तः) द्रुतं गतः प्रति यज्ञस्थानं नाम

अस्मि निःसहायः० ॥

प्रक्रम्य प्रक्रम्य परितः परितः परमशिवस्य नाम

प्रदक्षिणानि दत्त्वा दत्त्वा प्रवृत्तः कथयितुम् ।

क्षमस्व-मे गत-आसं मध्यं मोहस्य नाम

अस्मि निःसहायः० ॥

कष्टं, मोहमायया वृत्तस्तयाहं नाम

कष्टं, किं संपन्नं-मम कृतं-मया ईदृक् कर्म ।

राक्षसबुद्ध्या लज्जितः कृतस्तयाहं नाम

अस्मि निःसहायः०

आकाशात् संनिपात्य अधः अवतारितस्तयाहं नाम

पृथिवीं प्रति (पृथ्वीपृष्ठे) पातितस्तयाहम् ।

अहङ्कारेण कृतमेतन्मे, दोषः अस्ति कस्य नाम

अस्मि निःसहायः० ॥ ३१ ॥

32. DAKṢA'S HYMN DESCRIBING HOW HE HAS BECOME FREED
FROM WORLDLY DESIRES.

दमि॒य् द्यू॒ठुम् श॒बन्म॒ प्यवान्
 दमि॒य् द्यू॒ठुम् प्यवान् सूर ।
 दमि॒य् द्यू॒ठुम् अ॒ज्ञग॑टु॒ रात॑म्
 दमि॒य् द्यू॒ठुम् द॒हस् नू॒र् ॥ ३२५ ॥
 दमि॒य् ओ॒सुस् ल्वक॑टु॒य न्य॑चि॒व्वाह्
 दमि॒य् साँ॑प॒नुस् ज्य॑वान् पू॒र् ।
 दमि॒य् ओ॒सुस् फे॑रान् थो॒रान्
 दमि॒य् साँ॑प॒नुस् द॒ज्ञिथ् सूर ॥
 नय् रो॒ज्ञि व॑न्दत॒य नय् रो॒ज्ञि ऋ॑त-को॒लु
 नय् बो॒लि आ॑वन प॒त क॑स्त्र॒र् ।
 नय् रो॒ज्ञि ख॑शी त नय् रो॒ज्ञि मा॑तम्
 नय् व॒ज्ञि द॒हय् सा॒ज्ञ-ख॑न्तू॒र् ॥
 ओ॒सुस् कु॑नुय् त साँ॑प॒नुस् स्य॑ठाह्
 न॒ज्ञ॒दी॒ख् वा॑तिथ् गो॒सय् दू॒र् ।
 ज्ञा॒हिर् त वा॑तिन् कु॒नुय् द्यू॒ठुम्
 ग॒येम् ख्य॑थ् च्य॑थ् च॒व॒ज्ञाह् चू॒र् ॥
 सं॒सार॑म् म॒ज्ञ क॑ह् न शा रो॒ज्ञि
 रो॒ज्ञि कु॑न् प॒रम॑-शि॒व ओ॒-अ॒गू॒र् ।
 ल्व॒ल्य-म॒ज्ञ-वा॑गन् ब्व॒य ल॑ल॒नावन्
 जि॒गर॑म् म॒ज्ञ-वा॑ग् क॒रम् गू॒र-गू॒र् ॥ ३२ ॥

दत्तस्य वैराग्यकथनम् ॥ ३१ ॥

क्षणेनैव दृष्टं-मया, हिमजलकणाः पतन्तः

क्षणेनैव दृष्टं-मया, पतत् हिमजालम् ।

क्षणेनैव दृष्टं-मया, अत्यन्तमिदं रात्रौ

क्षणेनैव दृष्टं-मया, दिवसे प्रकाशः ॥ ३२५ ॥

क्षणेनैव आसं अत्यवयाः स्तनंधयबालकः

क्षणेनैव संपन्नोऽहं युवा पूर्णः ।

क्षणेनैव आसं संचरन् प्रचरन्

क्षणेनैव संपन्नोऽहं दग्धीभूय भस्मशेषावस्थः ॥

नहि स्यास्यति शीतकालः नहि स्यास्यति ग्रीष्मकालः

नहि विरविष्यति श्रावणमासात् पश्चात् कस्तूरनामपत्नी ।

नहि स्यास्यति प्रसन्नता, पुनः नहि स्यास्यति शोकः

नहि शब्दायिष्यते प्रत्यहं वीणादिवाद्यम् ॥

अभूवं एक-एव संपन्नोऽहं च अनेकरूपः

सामीप्यं प्राप्य संपन्नोऽहं-त्वत्तः दूरः ।

प्रत्यक्षं परोक्षं च एक-एव दृष्टो-मया (त्वं विश्वात्मा)

गता-मत्तः जग्ध्वा पीत्वा चतुष्पञ्चाशत् चौराः ॥

संसारस्य मध्ये किञ्चित् नहि भोः स्यास्यति

स्यास्यति एकाकी परमशिवात्मा श्री-अधोरभट्टारकः ।

(तं) अङ्गमध्यभागे अहमेव लालयिष्यामि

हृदयस्य मध्यभागे करिष्यामि-तस्य लालनाम् ॥ ३२ ॥

33. ANOTHER HYMN OF DAKṢA ON THE SAME SUBJECT.

निश अन्त-रस्ति आगर लो-लो

निर्मल जल गोस् खर लो-लो ।

ननु गोस् मज्ज बव-सर लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥ ३३० ॥

पाजिस् मज्ज ओसु ननु आकाश

सद्विचार-नेत्रन् ज्ञाज्ञ-हन्दु गाश ।

मोह-वुनरि खटु म्य जर जर लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥

मोह कठकार-सूत्य बोजन आम

रातस् दह त सुबहस् श्याम् ।

मन्दित्रन् दह म्य लंगु दर लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥

क्रेठि-व्वन्दके वन्द-सूत्य अन्द-वन्द

खख् आम खटन त गोस् यख् बन्द् ।

पमोश् कन् गोस् वर लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥

चञ्चल् सांपनुम् चित्-चन्द्रम्

त्वकटिस् प्योम् न ग्रम-शब्न्म् ।

बुज्यरकु सूर प्योम् ज्यर लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥

दत्तवैराग्यमेवात्रापि वर्ण्यते ॥ ३३ ॥

सकाशात् अन्तरहितात् प्रभवस्थानात् नाम*

निर्मलं जलं (उद्भूय) संपन्नोऽहं मूर्तरूपः नाम ।

प्रत्यक्षीभूतोऽहं मध्ये भवसरसः नाम

गम्भीरः आत्मा विस्मृतो मम, किं-नाम करिष्यामि ॥ ३३० ॥

जलस्य (मदात्मनः) मध्ये अभूत् प्रकाशः आकाशः

सद्दिचारात्मनेत्रयोः ज्ञानस्य प्रकाशः ।

(तत्र) मोहात्ममिहिकया गूढः मम अंशः अंशः नाम

गम्भीरः आत्मा० ॥

मोहान्धकारेण अतिशैत्यात्मना दृष्टौ आगतं-मे

रात्रौ दिनं, तथा प्रभाते सायंकालः ।

मध्याह्ने दिवसः मम गतः निरोधं (अवसानावस्थां) नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

कठोरचित्तात्मना शीतकालेन निरन्तरम्

मुखं आच्छादनेन पिहितमिव मे, यथा संपन्नोऽहं श्यान-
जलमिव वद्धः ।

पद्मं इव गतोऽहं विशरणां नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

चञ्चलः संपन्नो-मे चिच्चन्द्रमाः

बालस्य पतितो-मे न शमरूपं-शीतजलकणजालम् ।

(अधुना) वृद्धतायाः अवध्यायखुतिः पतिता-मयि अत्यर्थं नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

* लो लो इति वाक्यस्यातिशयोक्तं पदं वाक्यान्ते प्रयुज्यते ॥

कुम् शिश्रर् गाँठू ज्ञन् मन-किन्नि सक्थ्
 जीव-आर-रत्तिस् छम्-न च्याञ्ज् बक्थ् ।
 खर-रस्तु व्यसर मा व्वञ्ज् व्वह् लो-लो
 स॑न् पान् म॑ठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥ ३३५ ॥
 दुयी-ह॑य् त॑र्य म्य आत्म-सूर्य खटु
 अ॑न् बन्योस् त॑न् आसिथ् व गोस् म्वटु ।
 क्रूद-कठ्क॑श्चि क॑रुस् खर लो-लो
 स॑न् पान् म॑ठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
 संसार-हानन् क॑रु म्य द॑रु कार्
 दार-कनि लोगुनम् देह-अहंकार् ।
 तुल-कतर्यु॑कु ल॑दुन् गर लो-लो
 स॑न् पान् म॑ठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
 क॑रुनम् कलिकाल॑कि शिश्रिरन्
 दार-अ॑य वार-बुधिचूय् न॑श्रन् ।
 बु॑र्यनम् पाँ-म्वक्त-लर लो-लो
 स॑न् पान् म॑ठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
 ममताय त्रि॑य क॑रुनस् खानदार्
 द॑पुनम् वि॒शय-बू॒गन् लार् ।
 गर अ॑क् लूबकि वर लो-लो
 स॑न् पान् म॑ठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
 इन्द्रि॑य-शूरि क्खि॑य ताबेदार्
 दायौ॑-कनि क्खि॑य व॑यि नव द्वार् ।

अस्मि श्यानीभूतजलधारा इव मनसा कठिनीभूतः

जीवदयारहितस्य अस्ति-मे-न तव भक्तिः ।

स्मृति(चेतना)रहितः अंशमाप्स्यामि मा-स्वित् अद्युना अहं नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥ ३३५ ॥

द्वैतात्मकेन शीतेन मम स्वात्मात्मसूर्यः गूढः

अन्धः भूतोऽहं, तनुः भूत्वा अपि संपन्नोऽहं स्थूलः ।

क्रोधात्मना शीतातिशयेन कृतोऽहं स्थिरः नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

संसारात्मना-तद्वशा कृतं मम दृढं कर्म

दासकृते संयोजितस्तेन-मे देहाहंकारः ।

(यत्र) श्यानीभूतजलमयशिलेष्टिकाभिः आरोप्य-निर्मितं-तेन गृहं नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

कृता-तेन-मम कलिकालात्मना शिशिरकालेन

धैर्यरूपगेहपटलास्तरणतृणस्य वैरात्मपटलप्रान्तनिःस्रव-
ज्जलविप्रुड्जालकरणिका नश्वरता ।

(तत्र) प्रोम्भितास्तेन-मे जलमयमुक्तावल्यः नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

ममतारूपया स्त्रिया कृतस्तयाहं गृहस्याश्रमी

कथितं-तया-मे विषयभोगान् अनुसर (आसक्तरोपभुङ्क्षु ।

गृहं प्रविश लोभात्मना द्वारेण नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

(अत्र) इन्द्रियात्मापत्यानि सन्ति-ते वशवर्तीनि

पक्षद्वारस्थाने सन्ति-ते उद्घाटितानि नव द्वाराणि ।

बुक् हवाह् कर् हवस् खर लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥ २४० ॥

दश्रा थवूमय् खिदमय्गार्

कृह् दिथ् राथ्-दह् गर कुन् सार् ।

लूटिथ् पनन्ति त व्यपर् लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥

ज्यनु मरुनु मग्राव् स्वख-सान् व्यह्

शिशिरस्-मज्ज यख्-त्रेशाह् च्यह् ।

इथ् गर कुय् आश्वर लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥

बूजिथ् दधिसय् गरस् मज्ज गोस्

यच्च-कालि होग्रस् प्योस् काँप्योस् ।

द्वर्थ-हज्ज द्यम् थर-थर लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥

निर्मल निष्कल निष्कामय्

क्विय् वमन्त-रङ्ग वलिमन्ति ज्यामय् ।

पद्मनाभ पीताम्बर लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥

अमृत-वर्षन-सूत्य् च्याने

यिथि दकमच हिय-थर्थ म्यात्र ।

बामुन् श्याम-स्वन्दर लो-लो

सनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥ २४५ ॥

पश्य सुखवातं, कुरु कुतुकं स्थिरं नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥ ३४० ॥

तृष्णा निहिता-मया-ते दासी

अन्विष्य अन्विष्य रात्रिन्दिवं गृहं प्रति क्रमेण-संगृह्य-संचिनु ।

अभ्यवस्कृत्य स्वान् परान् (च) नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

जननं मरणं विस्मर, सुखयुक्तः तिष्ठ

अतिशीतकालमध्ये अतिशीतलं जलं पिव ।

ईदृक् गृहं अस्ति-ते आश्चर्यरूपं नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

(इत्थं) श्रुत्वा, ईदृशस्य गृहस्य मध्यं गतोऽहम्

अतिकालेन स्मृतौ पतितोऽहं, कम्पितोऽहम् ।

शैत्यस्य अस्ति-मे अतिकम्पः नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

हे-निर्मल, निष्कल, निष्काम

सन्ति-ते पीतवर्णानि वसितानि वस्त्राणि ।

हे-पद्मनाभ पीताम्बर नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

(दयात्मना) अमृतवर्षणेन त्वदीयेन,

उद्भविष्यति दग्धायाः मालतीलतायाः मदीयायाः

अङ्कुरः हे-श्यामसुन्दर नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥ ३४५ ॥

ज्वालारूप ज्योतीस्वरूपं यिम्
 सूर्य-हिङ् प्रत्यस् दृशन् दिम् ।
 चानि तेज-ताप कति दर लो-लो
 मनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
 ननु नेरि आत्मसूर्यकुप् प्रकाश
 मुह कठ-कशिम्य सुय् करि नाश ।
 आकाशं बुद्ध ज़र-ज़र लो-लो
 मनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
 नय् रोजि कठ-कशु नय् मदी
 विय सापन यिय् ओसुस् तिय् ।
 निर्मलं जलं ब्वव स्वर लो-लो
 मनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
 कृष्णस् म्य सूर्य-रूपं हावि ग्वसोऽनु
 ग्रीन-मज्ज बुद्धिहे नेरान् पोऽनु ।
 मरि गोस् करि करि सर लो-लो
 मनु पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥ ३३ ॥

34. DAKṢA'S SELF-ABASEMENT.

जाङ्ग-गाश् मोहज-राचू गट्रोवुम्
 सूर्य पर्जनोवुम् न रोवुम् दह् ॥ ३५० ॥
 प्रत्यस् आसिथ् कति पर्जनोवुम्
 मन्द्यज्जन् होवुम् रातकूलि पान् ।

हे-ज्वालारूप, ज्योतिःस्वरूपः आगच्छ-मे

सूर्य-इव प्रत्यक्षं दर्शनं देहि-मे ।

त्वदीयेन तेजोद्योतेन कुत्र स्थिरीभविष्यामि नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

(येन) प्रत्यक्षं निर्गमिष्यति आत्मसूर्यस्य प्रकाशः

मोहात्मनः श्यानशीतस्य स-एव करिष्यति नाशम् ।

(येनैव) चिदाकाशं द्रक्ष्यामि संपूर्णं नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

नहि स्थास्यति शीतश्यानता, नहि शैत्यम्

पुनः संपत्स्यामि यदेव आसं तदेव ।

निर्मलं जलं भूयासं स्मृत्या नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

(ग्रन्थकृतः) कृष्णाख्यस्य मे सूर्यात्मरूपं प्रदर्शयिष्यति यतिनाथः

हिममध्यात् पश्येत् निर्गच्छत् पानीयम् ।

निमग्नः संपन्नो-ऽहं कृत्वा कृत्वा परीक्षां नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥ ३३ ॥

दक्षस्येयं सत्रीडमिवोक्तिः ॥ ३४ ॥

ज्ञानप्रकाशः मोहात्मरात्रया गूहितो(तामिच्छीकृतः)-मे

सूर्यः उपलक्षितो-मया न, विनष्टो-मे दिवसः ॥ ३५० ॥

प्रत्यक्षीभूतः कुत्र उपलक्षितो-मया

मध्यन्दिने प्रदर्शितो-मे परोष्णिपक्षिणा स्वात्मा (दुर्निमित्तमिव दृष्टम्) ।

खर-पखि हंसाह् कति वुफनोवुम्
 सूर्य पर्जनोवुम् न रोवुम् दह् ॥
 चतकुय् बालुख् कति वुज्जनोवुम्
 भोवुम् आद्य-प्रबातस्-मज्ज ।
 मुख-व्वज्ज मन-मज्जलिय् अलरोवुम्
 सूर्य पर्जनोवुम् न रोवुम् दह् ॥
 सूर-म्यचि मिलविथ् यूज्जाह् चोवुम्
 प्यचि-कानाह् तथ् थोवुम् सूत्य् ।
 गज्जरोवुम् त मद् हस्त्वाह् पोवुम्
 सूर्य पर्जनोवुम् न रोवुम् दह् ॥ ३४ ॥

35. DAKṢA SINGS A HYMN IN PRAISE OF ŚIVA, AND ASKS PARDON.
 THIS IS GRANTED.

वक्ति-बावनाय-सूत्य् कुस् दस्-बस्तथ्
 ज्यव् अम् न परहा च्यान् लीला ।
 कावलि-ज्यव् अम् मन्दकान् कुस् तथ्
 कुस् बेकस् तथ् करुम् रखिपाल् ॥ ३५४ ॥
 कावलि-बोल्थ य्यलि दय् वनुनस् तथ्
 प्रसन् गौव्, असनि लङ्गु शिवशंकर् ।

स्मृतिरूपपक्षेण हंसः (स्वात्मरूपः) कुत्र-नाम (न कुत्रापि) उद्घापितो-मया

सूर्यः उपलक्षितो न० ॥

चित्तात्मा बालकः कुत्र-नाम (न कुत्रापि) उद्बोधितो-मया

(प्रयुत) शायितो-मया प्रभातारम्भे (स्मृत्या शम्भुसारूप्यप्रदे) ।

मूर्ख-बुद्ध्या मनोरूपे-बालशय्यावाहने* लालितो-मया (येन गाढनिद्रां गतःसः)

सूर्यः उपलक्षितः० ॥

भस्म-मृत्तिकया संयोज्य (घटितः) क्रीडनकगुलिकाविशेषः प्रक्षिप्तो-मया

तृणविशेषात्मबाणः तेन सह स्थापितो-मया ।

गणितां तु, मत्तहस्ती पातितो-मया (इति)

सूर्यः उपलक्षितो० ॥

स्वपूर्वकृतस्य क्षान्तिप्रार्थनपूर्वकं दक्षस्तुतिः ॥ ३५ ॥

(अतः) भक्तिभावनया अस्मि बद्धाञ्जलिः

(तादृशी) जिह्वा अस्ति-मे न (यया) पठेय तव स्तुतिम् ।

क्वागस्य जिह्वा अस्ति-मे (तेन) लज्जमानः अस्मि नाम

अस्मि निःसहायः, तत् कुरु-मे पालनाम् ॥ ३५४ ॥

क्वागभाषया यदा इत्यमेव कथितं-तेन-तस्मै नाम

प्रसन्नः संपन्नः, हसितुं प्रवृत्तः शिवशंकरः ।

* बालशय्या तु यदि न चञ्चलिता स्यात्तदा बाल उद्बुध्यते । यदि च चञ्चल्यते तदा स्वयमुद्बुद्धोऽपि बालोऽत्यन्तं निद्रास्त्रीनो भवति इति प्रसिद्धम् । तद्वन्मयापि मनोरूपशय्यायां संचालितश्चित्तबालोऽतिशयेनैव निद्रास्त्रीनो विहित इति भावः ।

† असत्याचंद्रतिरेव समोद्भूवेति भावः ।

बूझि बूझि दपनि लग्नु ब्रह्माहस् तय्

कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥ २५५ ॥

हे-ब्रह्माजी खश् गोसस् तय्

इमिय् बोल्य पूजाय-प्यठ् कांकाह् ।

युस् परि, ज्यल्दय् प्रसन् गक्क तस् तय्

कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥

अमिय् गलमुद्रौ नाव् थवुहस् तय्

तय् बोल्य थिय् परि प्रथ् कांकाह् ।

शिवजी साख्यात् बोझनि थियि तस् तय्

कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥

प्रजापतनय् नीलकण्ठस् तय्

क्वावलि-बोल्य वञ्जु इहय् लीला ।

प्रसन् गोस् गक्कितन् म्य-ति कृष्णस् तय्

कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥ २५६ ॥

36. ANOTHER HYMN OF DAKṢA.

कोफुर-रङ्ग, सफेद्-अङ्ग

लगय् गङ्ग-जटानि ॥ २५८ ॥

कुनुमत्तु कुय् च वासुख् हटि

रक्किनि मटि चय् मारिय् ।

आश् क्यम् गाश् अन् अङ्गगटि

लगय् गङ्ग-जटानि ॥ २६० ॥

श्रुत्वा श्रुत्वा वक्तुं प्रवृत्तः ब्रह्माणं नाम

अस्मि निःसहायः० ॥ ३५५ ॥

हे-ब्रह्मन् प्रसन्नः संपन्नो-ऽहमस्य नाम

अनया वाण्या पूजायां कश्चित् ।

यः पठिष्यति, शीघ्रमेव प्रसन्नः भविष्यामि तस्य नाम

अस्मि निःसहायः० ॥

अनेनैव-हेतुना गलमुद्रेति नाम स्थापितं-तैस्तस्याः (तादृग्वाण्याः) नाम

तां वाणीं यथा पठिष्यति प्रत्येकः पुरुषः ।

श्रीशिवः साक्षात् श्रोतुं आगमिष्यति तस्य नाम

अस्मि निःसहायः० ॥

दक्षप्रजापतिना नीलकण्ठस्य नाम

क्वागवाण्या प्रोक्ता इयमेव स्तुतिः ।

प्रसन्नः संपन्नो(यथा)-तस्य, संभूयात् (तथा) समापि भक्तस्य (कृष्णाख्यस्य) नाम

अस्मि निःसहायः० ॥ ३५६ ॥

दक्षस्य स्तुतिः क्षान्तिप्रार्थनपूर्वकम् ॥ ३६ ॥

हे-कर्पूररागदेह, शुक्लवर्णाङ्ग

उपहारीभवेयं गङ्गाजटन्-नाम्नि-भवदाश्रितक्षेत्रे (गङ्गायुतजटायां वा)

॥ ३५७ ॥

धृतः अस्ति-त्वया त्वया वासुकिः कण्ठावलम्बी

रक्षणाय समर्पिताः तवैव सर्वे ।

आशा अस्ति-मे, प्रकाशं आनय (उत्पादय) अन्धतामिह

उपहारीभवेयं० ॥ ३६० ॥

परं-ब्रह्म हे केवल

क्वावलि कल म्य लोग्य् ।

चानिय-सूत्य् वज्र बिय बल

लग्य् गङ्ग-जटानि ॥

हे परम-शिव परमानन्द

व्वह् चय् वन्द पननुय् पान् ।

म्य क्कोनमख्-न कुस् शर्मन्द

लग्य् गङ्ग-जटानि ॥

निराकार निरञ्जन

त्रिलोचन कुख् मोरुय् ।

आनन्दगन वृशवासन

लग्य् गङ्ग-जटानि ॥

दयावान संकर्षण

सावदान मन दारय् दान् ।

यिथु ओमुस् तिथु बिय-ति वन

लग्य् गङ्ग-जटानि ॥

प्रथ् बाल बाल प्रथ् वन वन

मनातन क्कारय् व्वह्

च्य् कुख् चार च्य् कुख् दन

लग्य् गङ्ग-जटानि ॥ ३६५ ॥

चिन्तामन श्री-आत्मदेव

महादेव ग्वमाजो ।

हे-परंब्रह्मन्, हे-कैवल्यात्मन्

अजस्र शिरः मयि संयोजितं-त्वया ।

तवैव-कारणेन अधुना पुनः उल्लाघीभवेयम्

उपहारीभवेयं० ॥

हे परमकल्याणरूप परमानन्दरूप

अहं त्वय्येव उपहारीकुर्यां स्वकीयं देहम् ।

मया ज्ञातो-मया-त्वं न, अस्मि (तेन) लज्जितः

उपहारीभवेयं० ॥

हे-निराकार, निष्कलङ्क

त्रिलोचन, अस्मि-त्वं सर्वमेव ।

हे-आनन्दधन, वृषभवाहन

उपहारीभवेयं० ॥

हे दयामय, संकर्षण

सावधानेन मनसा धारयेयं-तव ध्यानम् ।

यादृक् अभूत् तादृक् पुनरपि संभवेयम्

उपहारीभवेयं० ॥

प्रत्येकस्मिन् गिरौ गिरौ, प्रत्येकस्मिन् वने वने

हे-सनातन, अनुचरेयं-त्वां अहम् ।

त्वमेव अस्मि द्रव्यं, त्वमेव अस्मि धनम्

उपहारीभवेयं० ॥ ३६५ ॥

हे-भक्तचिन्तामणे, श्रीमन्नात्मदेव

हे महादेव, यतीन्द्र ।

द्यन्-राथ् च्य् करथ् सीव्

लगथ् गङ्ग-जटानि ॥

दच्छा-कुलि चिग्वन् मेव

चिदाकाश शवन्म-सूत्य् ।

तथ्-मङ्ग बेलि-फल् कुख् शिव

लगथ् गङ्ग-जटानि ॥

सुय् बेलि-फल् कुह् सूक्ष् दान

कुलु ह्यथ् लंज्य लंगौ-सान् ।

हनि-हनि वातिथ् कुख् च्य् पान

लगथ् गङ्ग-जटानि ॥

बोजन यिख् च्ह ज्ञाज्ञ-ग्यान

अमि दमि सान् मोरुय् ह्यथ् ।

दारनाय वार दारिथ् द्यान

लगथ् गङ्ग-जटानि ॥

स्यदथ् साद सूरय्मति

उमापति कुख् नज्दौख् ।

चराचर क्काडथ् कति

लगथ् गङ्ग-जटानि ॥ ३७० ॥

दह् लंगु दर स्यमङ्ग-स्वथि

अश्वद् वासनायौ-सूत्य् ।

हैरान् कुम् ब्वह् दमिथ् वति

लगथ् गङ्ग-जटानि ॥

अहो-रात्रं तवैव करिष्यामि-ते सेवाम्

उपहारीभवेयं० ॥

सदिच्छावृत्तस्य त्रिगुणात्मप्राकृतिकरूपाणि फलानि (फलितानि)

चिदाकाशसकाशात् (कल्याणरम्भाद्यतमोरूप) रात्रयन्तपतितहिमकणपुञ्जेन ।

तस्य-मध्ये बीजफलरूपः असि-त्वं हे-शिव

उपहारीभवेयं० ॥

तदेव बीजफलं अस्ति अतिसूक्ष्मम्

(यस्मात्) वृत्तः सह शाखाभिः स्तम्भैश्च सह (संभवति) ।

(तत्र सर्वस्मिन्) प्रत्यंशं व्याप्य असि त्वमेव स्वयम्

उपहारीभवेयं० ॥

मुञ्चातो भविष्यसि त्वं संवित्प्रकाशेन

अनेन (अप्रत्यक्षेण) एतेन (प्रत्यक्षेण च) सह सर्वमेव (कार्यकारण-
वर्ग) सह-धृत्वा ।

धारणया दृढं धृत्वा ध्यानम्

उपहारीभवेयं० ॥

हे-ऋजुप्रकृते साधो, भस्ममलितगात्र

उमापते, असि समीपवर्ती ।

हे-चराचरात्मन् अन्वेषिष्यामि-त्वां कुत्र-नाम

उपहारीभवेयं० ॥ ३७० ॥

दिनं संगतं निरोधे (अवसितं) मध्यभागे-सेतोः (अकृतकृत्यत्वे)

अशुद्धाभिः वासनाभिः

कांदिशीकः अस्मि अहं अनेनैव मार्गेण

उपहारीभवेयं० ॥ Digitized by Microsoft®

भैरव-नाथ महाकाल

स्मरन् च्यानि निश कुम् दूर् ।

तवय् कुम् ब्वह् इमिय् हाल

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

आस्तम् खश् कास्तम् जाल

हे बूलवाल दयालो ।

करय् लोल-पोशन् माल

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

मारय् लोल-स्वरज्ज ताल

यितम् माल यग्यस् प्यट् ।

ख्यतम् ख्यौर-खंडकि थाल

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

ओसुम् वार खंतुम् क्रूद्

इति-योर् रुदु च्यतम् म्य ।

क्रूद्-निश केह् द्राम् नो सूद्

लगय् गङ्ग-जटानि ॥ ३७५ ॥

दयावान हे बडि-दय

मृत्युञ्जय दया कर् ।

बोजन आख् सय्-निर्नय

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

जालय् कांठगनच म्वद्य

रत्नदीप दूपय् सान् ।

हे-भैरवनाथ महाकालरूप

स्मरणकर्मणः तव सकाशात् अस्मि सुदूरः ।

तेनैव अस्मि अहं अनेनैव वृत्तेन (युक्तः) (इमामवस्थामाप्तवान् इति)

उपहारीभवेयं० ॥

भूया-नाम-मे प्रसन्नः, अपनय-नाम-मे ज्वरान्

हे साधुनाथ दयालो ।

कुर्यां-ते प्रेमपुष्पाणां मालाः

उपहारीभवेयं० ॥

आहन्यां-ते प्रेमस्वरोपेतान् तालान्

आगच्छ-नाम-मे निमन्त्रणेन यच्चं प्रति ।

भुङ्क्ते-नाम-मे (मन्निवेदितानि) सितोपस्कृतपायसपूर्णपात्राणि

उपहारीभवेयं० ॥

आसं (तु) साधुवृत्तः, आरुढो-मयि क्रोधः

इतो-ऽनन्तरं स्थितं नित्यस्मृतौ मम ।

क्रोधात् किञ्चिदपि निर्गतं-मे न फलं (प्रत्युत दुष्फलमेव)

उपहारीभवेयं० ॥ ३७ ॥

हे-दयालो, हे महेश्वर

हे-मृत्युञ्जय दयां कुरु ।

प्रतीतौ आगतस्त्वं सत्यनिर्णयेन

उपहारीभवेयम्० ॥

प्रज्वालयिष्यामि (आधूपयिष्यामि)-ते गुग्गुलस्य अञ्जलीन्

रत्नदोषेन धूपेन (च) सह ।

प्रथम-सूत्य ह्यमथ कथ्य

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

दितम् ज्यव् त लौला पर .

पशु-बाव-निश रक्तम् म्य ।

दति-थोर् व्वज् कर हर हर

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

हे अग्न-स्वख जटादार

अग्न-वत्ख् अग्नस् मज्ज ।

ऊमथ् ख्यत शिव-शङ्कर

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

यितम् गर महेश्वर

मनस् दार चोनुय् द्यान् ।

प्रथम च्याज् पूजा कर

लगय् गङ्ग-जटानि ॥ ३८० ॥

चरन् च्यानि दिगम्बर

रटहा हर मनस् मज्ज ।

लवहा तार् इमि बव-सर

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

सादन्-हन्दि हे सत्संग

सतचू म्य-ति कर्तम् लय् ।

संसारन् व्वह् अनुनस् टंग

लगय् गङ्ग-जटानि ॥

अतिप्रेम्णा गृह्णीयां-त्वां अङ्गे

उपहारीभवेयं० ॥

देहि-नाम-मे जिज्ञां, यथा लीलां (स्तुतिं) पठिष्यामि

पशुभावसकाशात् रक्त-नाम-मां माम् ।

(यथा) इतः-परं, अधुना करिष्यामि हर हरेति (नित्यकीर्तनम्)

उपहारीभवेयं० ॥

हे अग्निमुख जटाधर

हविष्यद्रव्यफलानि अग्नेः मध्ये ।

जुहुयां-ते भुङ्क्ष्व-नाम हे-शिव-शङ्कर

उपहारीभवेयं० ॥

आगच्छ-नाम-मे गृहं हे-महेश्वर

मनसि धारयिष्यामि तवैव ध्यानम् ।

प्रेम्णा तव पूजां करिष्यामि

उपहारीभवेयं० ॥ ३८० ॥

चरणौ त्वदीयौ, हे-दिगम्बर

गृह्णीयां हे-संतापहर मनसः मध्ये ।

(येन) लभेयं उद्धारं अस्मात् भवसरसः

उपहारीभवेयं० ॥

सज्जनानां भोः सत्संगरूप

सत्ययस्य ममापि कुरु-नाम-मे प्रीतिम् ।

संसारेण अहं प्रापितस्तेनाहं अत्यन्तमुद्वेगम्

उपहारीभवेयं० ॥

कृष्णस् म्य च्याव् द्यान्^१चू बंग
 स्मरन्-सूत्य् करुम् मस्य् ।
 त्रिधुय् त्रिधु गङ्ग दबंग
 लगय् गङ्ग-जटानि ॥ ३६ ॥

37. HAVING FINISHED HIS PRAISES OF ŚIVA, DAKṢA AGAIN COMMENCES HIS SACRIFICE. HAVING PACIFIED ŚIVA THE GODS OBTAIN PERMISSION TO DEPART, AND REPAIR TO THEIR RESPECTIVE ABODES.

राजन् व्यलि वञ्ज लीला खन्दर्
 प्रसन् साँपन्^१ शिव-शङ्कर् ॥ ३८४ ॥
 यग्यस् प्यठ् गय् समिथ् सारिथ्
 शमिथ् त करुहस् आर-कारिथ् ।
 शिव-द्यान् दोरुख् हृदयस् अन्दर्
 प्रसन् साँपन्^१ शिव-शङ्कर् ॥ ३८५ ॥
 होम करवाया दखन-का राजा*
 घंटा शङ्ख और बाजा नाल ।
 तृप्थ् गैय् देवता खग् गौव् ईश्वर्
 प्रसन् साँपन्^१ शिव-शङ्कर् ॥
 लाखों चीजों अग्नि-में पाया
 सावधान् कराया जगन्नाथ् ।

* This and most of the following lines are in Hindī.

(ग्रन्थकर्तुः स्वनिर्देशः) कृष्णाख्यं (मां) पायय ध्यानात्मकं भङ्गासम्

स्मरणेन (स्वेन) कुरु-नाम-मां प्रसक्तम् ।

तथैव यथा भविष्यामि मदेन-निश्चेष्टुः (इव)

उपहारीभवेयं० ॥ ३६ ॥

स्तुतेरनन्तरं दक्षस्य पुनर्यज्ञारम्भः । तान्देवान्प्रति प्रसन्नौ-

भूतस्य शिवस्य सकाशात्स्वर्गहाणि गन्तुं लब्धसमनुजानानां

देवानां वृत्तं प्रस्तूयते ॥ ३७ ॥

राज्ञा|(दक्षेण) यदा प्रोक्ता स्तुतिः शोभना

प्रसन्नः संपन्नः शिवश्चङ्करः ॥ ३८४ ॥

यज्ञस्थानं प्रति गताः समेत्य सर्वे-एव

शान्त्वा तु कृतास्तैस्तस्मै आर्तविज्ञप्रयः ।

शिवस्य-ध्यानं धृतं-तैः हृदयस्य अन्तः

प्रसन्नः संपन्नः० ॥ ३८५ ॥

यज्ञं कारितस्तेन दक्षिणापथस्य राज्ञा

घण्टाभिः शङ्खैः तथा वाद्यविशेषेण युक्तोत्सववृत्त्या ।

संतृप्ताः संपन्नाः देवाः संतुष्टिं उपगतः ईश्वरः

प्रसन्नः संपन्नः० ॥

लक्षसंख्याकानि द्रव्याणि अग्नौ प्रक्षिपानि

(यथा) अत्यन्तप्रसन्नतां आपादितः जगदीश्वरः ।

त्रिलोकनाथ् ईश्वर् परमेश्वर्
 प्रसन् साँपनु शिव-शङ्कर् ॥
 कोप हटा सिद्ध ऊई मन-की चिन्ता
 आग-से यज्ञपुरुष निकला ।
 ताञ् आव् स्वामियस् निश नन्दिकेश्वर्
 प्रसन् साँपनु शिव-शङ्कर् ॥
 अरुण् यों किया जा-के अकेला
 जाने-का वेला है नज़दीख् अब ।
 सब-को रखसय् करना है ब्यहृत्
 प्रसन् साँपनु शिव-शङ्कर् ॥
 महादेव-ने फिर फिर बोला
 सब जावोगे आनन्द नाल ।
 जाते-हैं हम भी कैलास-के ऊपर
 प्रसन् साँपनु शिव-शङ्कर् ॥ २६ ० ॥
 दुख ढोड-के रखो आनन्द नालय्
 कृष्ण-जी-को रक्ष-पालय् कर् ।
 दिखावो रूप उस-को अपना दिगम्बर
 प्रसन् साँपनु शिव-शङ्कर् ॥ ३७ ॥

त्रिलोकनाथः ईश्वरः परमेश्वरः

प्रसन्नः संपन्नः० ॥

(तस्य) कोपः अपगतः, सिद्धा संपन्ना मनसः कामना

अग्नेः यज्ञपुरुषात्मा-शिवः निर्गतः ।

तावदेव आगतः स्वामिनः समीपं नन्दिरुद्रः

प्रसन्नः संपन्नः० ॥

विज्ञप्तिः इत्थं कृता, गत्वा-समीप रहस्यतया

गमनस्य समयः अस्ति निकटे अघुना ।

सर्वेषामेव गमनानुज्ञानं विधेयं अस्ति योग्यम्

प्रसन्नः संपन्नः० ॥

महादेवेन पुनः पुनः कथितम्

सर्वे गमिष्यथ आनन्देन युक्ताः ।

गच्छामः वयं अपि कैलासं प्रति

प्रसन्नः संपन्नः० ॥ ३९० ॥

दुःखं विहाय (अपाकृत्य) स्थापय आनन्देन युक्तम्

कृष्णाख्यस्य (मे) (च) पालनं कुरु ।

प्रदर्शय रूपं तस्मै (मे) स्वकीयं द्वे-दिगम्बर

प्रसन्नः संपन्नः० ॥ ३९ ॥

38. THE SACRIFICE BEING COMPLETED, NĀRADA COMMENCES A TRIUMPH-SONG IN PRAISE OF ŚIVA AS THE LATTER DEPARTS FOR KAILĀSA.

ज्यग् व्यलि म्वकल्योव् वारय्-कारय्
 नारदु व्यु सेतारय् ह्यय् ॥ ३८२ ॥
 दपुनस् अर्ज् कुम् हे निराकारय्
 गक्वि त्वहि स्वख-मान् कैलास् पठ् ।
 वनहाव बूजितोम् श्रूकहन तारय्
 नारदु व्यु सेतारय् ह्यय् ॥
 शिवनाथ् सापुन वृशवस् सवारय्
 फीरिथ् वननि लंगु नारदस् कुन् ।
 सामवेदकि खर् वन् वार-वारय्
 नारदु व्यु सेतारय् ह्यय् ॥
 रूच वनिजि वानी ब्वह् कन् दारय्
 वक्ति बावनाय प्रयम-बावय् सान् ।
 दपुनस् बूज्यम् त्रिवुवन-सारय्
 नारदु व्यु सेतारय् ह्यय् ॥ ३८५ ॥
 दय् वानिय मज्ज बोज् जार-पारय्
 वस्मादारय् कृष्णम् चय् ।
 रूफ् हावुस् मुचरिथ् नव-दारय्
 नारदु व्यु सेतारय् ह्यय् ॥ ३८८ ॥

अथ यज्ञसमाप्तेरनन्तरं नारदर्षेर्नान्दीवादनं प्रसूयते ॥ ३८ ॥

यज्ञः यदा समाप्तः सुखेनैव

नारदः उत्थितः वीणां सह-कृत्वा ॥ ३९२ ॥

कथितं-तेन-तस्मै (शिवाय), विज्ञापनं अस्ति-मे हे निराकार

गच्छत यूयं सुखेन कैलासं प्रति ।

कथयेयं-वः शृणुत-नाम-मे श्लोकानां त्रितयमात्रम्

नारदः उत्थितः ० ॥

श्री-शिवः संपन्नः वृषभे आरूढः

प्रत्युत्तररूपेण कथयितुं प्रवृत्तः नारदं प्रति ।

सामवेदस्य स्वरान् कथय शनैः शनैः

नारदः उत्थितः ० ॥

मनोहरां कथयेः वाणीम्, अहं कर्णौ निधास्यामि

भक्त्या भावनया प्रीतिभावेन संयुक्तम् ।

प्रत्युक्तं-तेन-तस्मै, शृणुयात-मे (भक्तिगीतं) हे-त्रिभुवनसारभूताः

नारदः उत्थितः ० ॥ ३९५ ॥

अस्याः वाण्याः मध्ये शृणु कर्णविज्ञप्तीः

हे-भस्मानुलिप्तगात्र कृष्णस्य (ग्रन्थकर्तुः मे) त्वमेव ।

रूपं-स्वं प्रदर्शय-तस्मै उद्घाटय नवद्वाररूपद्वाराणि

नारदः उत्थितः ० ॥ ३९८ ॥

39. NĀRADA'S TRIUMPH-SONG.

The 39th Chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 397—407).

40. ANOTHER TRIUMPH-SONG OF NĀRADA. HE PROPHESES THE MARRIAGE WITH PĀRVATĪ.

सेतार-स्वर् गयु कननय-कननय
 वननय क्विय् विस्र-ज्ञारो लो-लो ॥ ४० ८ ॥
 नीरिथ् गोख् मज्ज् ज्यङ्गलन् त वननय
 वृषबस् साँपनुख् सवारो लो-लो ।
 दर्शन चान्यकु कुम् तलव्गारो
 वननय क्विय् विस्र-ज्ञारो लो-लो ॥
 दह-खत दह कुम् लोल् चोनु गननय
 त्रौवुथम् च कत् रफ्तारो लो-लो ।
 खटुथम् पान् तय् रटुथम् गारो
 वननय क्विय् विस्र-ज्ञारो लो-लो ॥ ४१ ० ॥
 वक्तवागनय-किनि र्तु कुम् वननय
 डेगहाय् दुवार विय च्च्य लो-लो ।
 हिमालय-सन्दि गरि कुय् विवाह-कारो
 वननय क्विय् विस्र-ज्ञारो लो-लो ॥
 तय् खान्दरस् म्य-ति क्कारिथ् अननय
 डेगथ् त्रिवुवन-सारो लो-लो ।
 तति बोक्कनावथ् विय सेतारो
 वननय क्विय् विस्र-ज्ञारो लो-लो ॥

नान्दीवादनं नारदस्य ॥ ३९ ॥

पुनर्गानं नारदस्य ॥ ४० ॥

वीणास्वरः गतस्ते कर्णयोः

कथयन्तः स्मस्ते दैन्यालापान् नाम ॥ ४०८ ॥

निर्गत्य गतस्त्वं मध्ये अटवीनां, अरण्यानां च

वृषभे संपन्नस्त्वं आरूढो नाम ।

दर्शनस्य त्वदीयस्य अस्मि अत्युत्सुकः

कथयन्तः ० ॥

दिनादिनं अस्ति-मे प्रेम तव घनीभवत्

आरब्धं (प्रकान्तं)-त्वया-मत्तः त्वया कुत्र गमनं नाम ।

गूहितस्त्वया-मे स्वात्मा, पुनः परिगृहीतं-त्वया-मे सुगूढगुहास्थानम्

कथयन्तः ० ॥ ४१० ॥

सुभाग्यतया शुभं अस्ति-मे भवितव्यम्

पश्येयं-त्वां द्वितीयवारं पुनः त्वामेव नाम ।

हिमालयगिरेः गृहे अस्ति-ते (भविष्यत्) विवाहकर्म

कथयन्तः ० ॥

तस्मिन् विवाहोत्सवे मामपि निमन्त्रयिष्यन्ति

द्रक्ष्यामि-त्वां हे-त्रिभुवनसार नाम ।

तत्र आवयेयं-त्वां पुनः वीणाशब्दम्

कथयन्तः ० ॥

कम् कम् बूजन् च्यय्-क्ति रननय्

साल यिख् गंगादारो लो-लो ।

वरिथ् निहन् बिय राजकुमारो

वननय् क्विक् विस्त्र-ज़ारो लो-लो ॥

मनच वाज्य-मज्ज् नाव् च्योनु खननय्

द्यान-न्यारिनि नाम्दारो लो-लो ।

म्वहर् च्याज् मानन् कुह् सोरु संसारो

वननय् क्विक् विस्त्र-ज़ारो लो-लो ॥

शाफ् क्विम् तननय् पाफ् क्विम् वननय्

आँफ् क्वम् व्वज् कृतु प्रारो लो-लो ।

तार् दिम् बव-सर करुनावतारो

वननय् क्विक् विस्त्र-ज़ारो लो-लो ॥ ४१५ ॥

गरि गरि दर्शनु च्योनु कुम् वननय्

हृदयस्-मज्ज्, क्तु लारो लो-लो ।

यित व्वज् सन्म्वख् दित दीदारो

वननय् क्विक् विस्त्र-ज़ारो लो-लो ॥

कृष्ण् लगि पारि-पारि च्यान्यन् ग्वननय्

व्यत कर्त नरकुनु नारो लो-लो ।

इति-थोर् यियितनय् जगतुकु आरो

वननय् क्विक् विस्त्र-ज़ारो लो-लो ॥ ४० ॥

कानि कानि भोज्यानि त्वत्कृते पाचयिष्यन्ति

निमन्त्रयेन आगमिष्यसि गङ्गाधर-भोः नाम ।

वृत्वा नयिष्यसि-तां पुनरपि राजकुमारीं (सतीम्)

कथयन्तः० ॥

मनोरूपायाः ऊर्मिकायाः-मध्ये नाम त्वदीयं उट्टङ्कयन्तः

ध्यानात्मखनकलोहत्तुरविशेषेण द्वे-प्रशस्तसन्नामधेय नाम ।

मुद्रां त्वदीयां मानयन् अस्ति सर्वः संसारः

कथयन्तः० ॥

शापाः सन्ति-मे क्षीणीभवन्तः, पापानि सन्ति-मे द्विनी-भवन्ति

(महती) आशा अस्ति-मे, अधुना कियत्कालं प्रतीक्षिष्ये नाम ।

उत्तारं देहि-मे भवसरसः, करुणावतार-भोः

कथयन्तः० ॥ ४१५ ॥

क्षणे क्षणे दर्शनं तव अस्ति-मे भवन्,

हृदयस्य-मध्ये (तत्,) कुत्र (सुदूरं) धाविष्यामि नाम ।

आगच्छ-नाम अधुना सांमुखं, देहि-नाम साक्षात्कारम्

कथयन्तः० ॥

(ग्रन्थकृत) कृष्णाख्यः संयोच्यति स्वात्मोपहारं तव गुणेषु

शान्तं कुरु नारकं अग्निं नाम

इतः-परं आगच्छतु-तव (उत्पद्यतां-तव) जगतीं-प्रति दया

कथयन्तः० ॥ ४० ॥

41. EPILOGUE OF THE AUTHOR IN PRAISE OF ŚIVA, AS AN
INTRODUCTION TO THE SECOND PART.

सदाशिव-स्वामियो कुख् पाप् गालन्

सदाशिव-स्वामियो कुख् जगि पालन् ॥ ४१८ ॥

सदाशिव स्वामियो कुख् स्वर्ग दावन्

सदाशिव स्वामियो कुख् स्वकलावन् ।

अपेजु पेजु सोरुय् सोन् कुख् च्ह् दालन्

सदाशिव-स्वामियो कुख् जगि पालन् ॥

स्यठाहन् नाव्वमीज्ज-मज्ज आश् थावन्

स्यठाहन् गटि-मज्ज कुख् गाश् हावन् ।

अग्गवख-सूत्य् कुख् च्च पाप् जालन्

सदाशिव-स्वामियो कुख् जगि पालन् ॥ ४२० ॥

करान् कुख् च्चार लाचारन् त खारन्

विष्णु-रूप कुख् अवतार् दारन्

स्यठाहन् अंदकार-प्यठ कुख् वालन्

सदाशिव-स्वामियो कुख् जगि पालन् ॥

सदा मायाय अन्द-कनि कुख् च्ह् रुज्जिय्

तमाशाह् कुख् वुक्कान् वनि क्याह् अय् ।

तवय् कुख् क्कह् दिवान् कहन् त वालन्

सदाशिव-स्वामियो कुख् जगि पालन् ॥

अगर् काह् वुमरि-मज्ज करि वारयाह् पाप्

अकिय् शिव-नाव-सूत्य् तम् करख् माप् ।

अथ हिमालयसंबन्धि वृत्तं प्रस्तूयते ॥ ४१ ॥

हे-सदाकल्याणात्मन्-नाथ असि पापानि विनाशयन्

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन् असि जगतीं पालयन् ॥ ४१८ ॥

हे-सदाकल्याणात्मन् स्वामिन् असि स्वर्गादिलोकान् दितरन्

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन् असि सर्वबन्धमोचकः ।

असत्यं सत्यं सर्वमेव अस्माकं असि त्वं सहमानः

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥

असंख्यानां (लोकानां) नैराश्य-मध्ये आशां निदधन्

असंख्यानां आन्ध्य-मध्ये असि-त्वं स्वप्रकाशं प्रदर्शयन् ।

अग्न्यात्ममुखेन असि त्वमेव पापानि दाहयन्

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥ ४२० ॥

कुर्वन् असि उपायं निरुपायानां च दुर्गतानाम्

विष्णुरूपेण असि अवतारं बिभ्रत् ।

असंख्यान् गर्वान्धसमुच्छायात् असि-त्वं, अधः-पातयन् ।

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥

नित्यं मायायाः-सकाशात् औदासीन्येन असि त्वं स्थितः

क्रीडामात्रं असि पश्यन्, भविष्यति किं अस्याः (इति) ।

तेनैव-कारणेन असि संचरन् (इव) पर्वतेषु च प्रस्थेषु

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥

यदि कश्चित् संपूर्णवयसि करिष्यति अनेकानि पापानि

एकेनैव शिवनामस्मरणेन तस्य करिष्यसि क्षमां (पापविनाशम्) ।

क्कर्मन् यिथ् डकस् कुख् अथ डालन्

सदाशिव-स्वामियो कुख् जगि पालन् ॥

तिकूय् व्वद् दित यिथु अस्य गम् चलि दूर्

गऊन् चलि वुक्कोथ् जन् चन्द्रमाह् पूर् ।

वलिन् अमि संसारकिथ् माया-जालन्

सदाशिव-स्वामियो कुख् जगि पालन् ॥

व्यह् कर्म्मचू अस्य पथ्-कुन् कर्म हानय्

पत्युमु पथ् त्राव्, नवू नवू हाव् ज्ञानय् ।

नविस् रक्, वुक् म व्वज् पत्तिम्यन् मलालन्

सदाशिव-स्वामियो कुख् जगि पालन् ॥ ४२५ ॥

सती-माताय-हन्दुय् कुय् प्रयम् ज्ञान्

अकिथ् कथि च्याज्जि-बापथ् ज़ोलु तमि पान् ।

स्वकर्म क्वाह् कर्म्मतु ओसु हिमालन्

सदाशिव-स्वामियो कुख् जगि पालन् ॥ ४२६ ॥

॥ इति शिवपरिणये पूर्वार्धे समाप्तम् ॥

दुर्भाग्यानां साक्षादागत्य ललाटे अस्मि हस्तेन स्पृशन्

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन् ० ॥

तादृशीं बुद्धिं देहि-नाम, यथा अस्माकं भौतिः अपयायात दूरम्

उपरागः अपयास्यति, दृष्ट्यामस्त्वां इव चन्द्रमसं पूर्णम् ।

आवृतास्तेन वयं संसारस्यैव मायात्मना जालेन

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन् ० ॥

अस्ति कृता अस्माभिः प्राक्काले कर्मणः हानिः (दुष्टाचरणविधेयत्यागात्म-
दुष्कर्म)

अतीतं पाश्चात्त्यं परित्यज्य (पापं क्षान्त्वा) नवीनां नवीनां प्रदर्शय
सुखमिम् ।

नवीनतया पालय, पश्य मा अधुना पुरातनेषु अलीकेषु (अस्मत्कृतेषु
त्वद्दिषयेषु)

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन् ० ॥ ४२५ ॥

सत्याः-(जगत्-)मातुः अस्ति-ते प्रेम अत्यन्तम्

एकस्या-एव कथायाः-निमित्तेन तव-कृते दग्धः तथा स्वदेहः ।

पुण्यकर्म (अलौकिकं) किं-नाम (अचिन्त्यमनुत्तरं च) कृतं आसीत् हिमा-
लयेन

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन् ० ॥ ४२६ ॥

॥ इति शिवपरिणये पूर्वार्धं समाप्तम् ॥

PART II.

1. BIRTH OF PĀRVATĪ. HER YOUTH AND UPBRINGING. HER DESIRE
FOR ŚIVA AS HER HUSBAND. SHE WANDERS IN THE FOREST
CALLING FOR HIM.

कर्मवान् ओसु हिमाज्जय् बडु दयावान्

मनस्-मज्ज ओसु दारान् शिव-सन्दु दान् ॥ ४१ ॥

बडुय् राजा पर्वतन्-हन्दु आसवुनु सर्

स्यठाह् आसिम् खजानय् लाल गोहर् ।

स्यदन् सादन् दिवान् आसान् दर्म-किन्नि दान्

मनस्-मज्ज ओसु दारान् शिव-सन्दु दान् ॥

करान् ओसु ईश्वरस्-कुन् जार-पार

वनान् ओसुम् च्ह कर्तम् म्योत् च्यार ।

मनस् कुम् दख् स्यठाह्, केह् कुम् न सन्तान्

मनस्-मज्ज ओसु दारान् शिव-सन्दु दान् ॥

स्यठाह् कुम् माल दोलथ् गंज गोहर्

स्यठाह् अस्वाब् खन् त वप्फ जार-जेवर् ।

शुराह् कुम् न तवय् कुम् सक्थ् अर्मान्

मनस्-मज्ज ओस् दारान् शिव-सन्दु दान् ॥ ४२ ॥

सती-माता गयस खग् वान ओसुस्

तमिस् राजस् निग्निन् यित् पान ओसुस् ।

कन् ह्यत् तमि तस्-निग् गौव् स्यठाह् ज्यान्

मनस् मज्ज ओस् दारान् शिव-सन्दु दान् ॥

उत्तरार्धम् ॥ २ ॥

श्रीपार्वत्या जन्म विवक्षुरादौ हिमालयवृत्तं प्रारभ्यते ॥ १ ॥

पुण्यकर्मकृत् आसीत् हिमालयः महान् दयालुः (यः)

मनसि आसीत् धारयन् शिवस्य ध्यानम् ॥ ४२७ ॥

महानेव राजा पर्वतानां वर्तमानः शिरोरूपः

अतिशयेन आसंस्तस्य निधयः रत्नानां मुक्तानां (च) ।

सिद्धेभ्यः साधुभ्यः ददन् वर्तमानः धर्मण-विधिना तद्दानम्

मनसि० ॥

कुर्वन् आसीत् ईश्वरं-प्रति दयोत्पादकविज्ञापनानि

कथयन् आसीत्तस्मै त्वं कुम्भ-नाम-मे सम अनुग्रहोपायम् ।

मनसः अस्ति-मे दुःखं अतिशयेन, (यतः) किञ्चित् अस्ति-मे न अपत्यम्

मनसि० ॥

अत्यन्तं अस्ति-मे द्रव्यं धनं निधयः मुक्तादि

अत्यन्तं वस्तूनि स्वर्णं रूप्यं च सौवर्णपदार्थानि-भूषणादीनि ।

अपत्यमात्रं अस्ति-मे न, तेन-हेतुना अस्ति-मे दृढः अभिलाषः

मनसि० ॥ ४३० ॥

(अथ) सती-जगन्माता संपन्ना-तस्य प्रसन्ना, सौपात्रं आसीत्तस्य

तस्य गिरिराजस्य समीपे आगमनं स्वयं आसीत्तस्याः ।

जन्म गृहीतं तया तस्मात् संपन्नं अतिशयेन शोभनम्

मनसि० ॥

तिथ्य् कोराह् तमिस्-निग् य्यलि ज्ञाय

स्यदय्-लक्ष्मी स्यदुय् तस् गर चाय ।

तिथिस् बाग्यवानस्-सूत्य् कुस् करिय् मान्

मनस्-मञ्ज ओस् दारान् शिव-सन्दु दान् ॥

त्रिकोटौ-देवता क्विय् आमवनि यिम

स्यठाह् असिय् प्रथम् तमि-सन्दु करान् तिम ।

तसन्दि पाद् दर्शनम् यिथ् गेरि दारान्

मनस्-मञ्ज ओस् दारान् शिव-सन्दु दान् ॥

कलान्-क्षम् ज्यव् तसन्दि तौजुकु वनय् क्याह्

करान् असि देव् गन्दर् स्यद् वाह्-वाह् ।

सूर्य-चन्द्रम-खत असूय् स ज्ञोतान्

मनस्-मञ्ज ओस् दारान् शिव-सन्दु दान् ॥

वनय् कोताह् ढद् कन्द नावद-सूत्य्

रक्कान् खद्मथगार् तस् असिष्य कूत्य् ।

बवस् तय् माज्य असूय् टाठू ज्ञन् प्रान्

मनस्-मञ्ज ओस् दारान् शिव-सन्दु दान् ॥ ४३ ॥

बुक्किय् परमशक्तिय-हन्दु दान् दारिथ्

यवुख् तस् पार्वतौ नाव् पान चारिथ् ।

खन्दर्-मालाह् स्यठाह् क्याह् असू शूवान्

मनस्-मञ्ज ओस् दारान् शिव-सन्दु दान् ॥

रक्कान् आम स्यठाह् तस् चञ्ज दाय

रक्कन-आय सतन्-मञ्ज याञ् चाय ।

तथैव कन्या-एका तत्समीपे यदा जाता

सिद्धलक्ष्मीः-एव सम्यक् तस्य गृहे प्रविष्टा

तादृशेन भाग्यवता-सह कः करिष्यति स्पर्धाम्

मनसि० ॥

त्रिकोटिसंख्याकाः-प्रधाना-देवाः सन्ति वर्तमानाः ये

अतिशयेन आसन् प्रीतिं तस्याः कुर्वन्तः ते ।

तस्याः पादौ दर्शनार्थं आगत्य शिरसि धारयन्तः

मनसि० ॥

कुण्डिता-भवति-मे जिह्वा तस्याः तेजसः कथयिष्यामि किम्

कुर्वन्तः आसन् देवाः गन्धर्वाः सिद्धाः कौतूहलानि ।

सूर्यात्-चन्द्रमसो-ऽधिकतया आसीत् सा दीप्यन्ती

मनसि० ॥

कथयिष्यामि कियत् दुग्धेन सिताविशेषेण फणितेन

पालयन्तः सेवकाः तां आसंस्तामेव कियन्तः ।

पितुः मातुः च आसीत्ता वत्सला प्राणाः इव

मनसि० ॥ ४३५ ॥

दृष्ट्वा परमशक्तेः-तस्याः ध्यानं धृत्वा

स्थापितं-ताभ्यां तस्याः पार्वतीति नाम स्वर्यं विचित्र्य ।

अतिसुन्दररूपा-एका अत्यन्तं किं नाम (अवर्णनीया) आसीत् शोभमाना

मनसि० ॥

पालयन्त्यः आसन् ब्रह्मः तां सेवकस्त्रयः धात्रः

पाल्यमानतराभूत् सप्तमे-वर्षे यावत् प्रविष्टा ।

सदाशिव् च्यतस् षोस्, आसूस् पतिम् ज्ञान्
 मनस्-मङ्ग ओस् दारान् शिव-सन्दु द्यान् ॥
 सती आसू मश्रोवुन् माजि तथ् मोलु
 गन्योमत् ओस् तस् शिवनाथ-सन्दु लोल् ।
 प्रथम-सूतिन् इक-लानिस् द्राय क्कारान्
 मनस्-मङ्ग ओस् दारान् शिव-सन्दु द्यान् ॥
 शिव-सन्दु द्यान् करिथ् सथ् न्यथ् मनस्-मङ्ग
 ह्यवान् पथ्, वनि दिवान् द्राय वनस्-मङ्ग ।
 तिथय्-पाठि शिव-लीला आसू बोलान्
 मनस्-मङ्ग ओस् दारान् शिव-सन्दु द्यान् ॥ १ ॥

2. PĀRVATĪ HAS MEMORIES OF HER FORMER BIRTH AS SATĪ, AND
UTTERS PRAISES OF ŚIVA.

थिमय् पत दिमय् नाद्
 कथो याद् म्य षोहम् ॥ ४४० ॥
 च्य् कुख् जप-यज्जुक् जप्
 च्य् कुख् तप-वनुक् तप् ।
 च्य् कुख् सादन्-हन्दुय् साद्
 कथो याद् म्य षोहम् ॥
 च्य् कुख् योगियन्-हन्दु योग्
 च्य् प्रानियन्-हन्दुय् प्रान् ।

सदाशिवः स्मरणे आगतस्तस्याः, आसीत्तु-तस्याः प्राचीनं ज्ञानम्
मनसि० ॥

सती आसीत्सा (अवतीर्णा), विस्मृतस्तया माता पिता च
घनीभूतं आसीत् तस्याः शिवस्वामिनः प्रेम ।

प्रेमैव स्वभर्तारं निर्गता मार्गयन्ती
मनसि० ॥

शिवस्य ध्यानं कृत्वा सैव नित्यं मनसि
समन्विष्यन्ती संकेतं, मार्गणानि ददती निर्गता वनस्य-मध्ये ।
तेनैव-प्रकारेण शिवस्तुतीः आसीत् वदन्ती
मनसि० ॥ १ ॥

वने प्रस्थिता पार्वती प्राचीनस्मरणपूर्वकं शिवं प्रति स्तौति ॥ २ ॥

आगमिष्यामि-त्वां पश्चात् दास्यामि-ते आह्वानानि
कथं-नाम स्मरणे मे आपतितस्त्वं-मे ॥ ४४० ॥

त्वमेव असि जपयज्ञस्य जपरूपः
त्वमेव असि तपोवनस्य तपोरूपः ।

त्वमेव असि सज्जनानां-मध्ये साधुः
कथं-नाम स्मरणे० ॥

त्वमेव असि योगिनां योगात्मा
त्वमेव प्राणिनां प्राणात्मा ।

च्य कुख् सज्जन-संवाद्

कथो याद् म्य षोहम् ॥

च्य कुख् डख च्य कुख् नख

च्य कुख् दूर च्य नज्दीख् ।

च्य कुख् सार्यनिय-हन्दु आद्

कथो याद् म्य षोहम् ॥

च्य कुख् दख च्य कुख् स्वख्

च्य कुख् परम-आनन्द-म्वख् ।

च्य कुख् कम् च्य कुख् ज्याद्

कथो याद् म्य षोहम् ॥

च्य कुख् सादन्-हन्दु सत्संग्

च्य कुय् तनि सफेद् रङ्ग ।

पम्पोश् हिहि किह् च्यानि पाद्

कथो याद् म्य षोहम् ॥ ४४५ ॥

वीदन्-मज्ज कुख् सामवीद्

देवन्-मज्ज च्य् इन्द्राज् ।

दैत्यन्-मज्ज कुख् प्रह्लाद्

कथो याद् म्य षोहम् ॥

रज्जो-ग्वन कुख् ब्रह्मा

सत्त्व-ग्वन विष्णु-भगवान् ।

तमो-ग्वन गालान् व्याद्

कथो याद् म्य षोहम् ॥

त्वमेव असि सज्जन-संवादरूपः

कथं-नाम स्मरणे ० ॥

त्वमेव असि आधारात्मा त्वमेव असि समीपवर्तिसहायात्मा

त्वमेव असि दूरे त्वमेव निकटे ।

त्वमेव असि सर्वेषामेव आदिभूतः

कथं-नाम स्मरणे ० ॥

त्वमेव असि दुःखात्मा त्वमेव असि सुखरूपः

त्वमेव असि (मोक्षात्मा) परमानन्दसुखम् ।

त्वमेव असि न्यूनात्मा त्वमेव असि अधिकात्मा

कथं-नाम स्मरणे ० ॥

त्वमेव असि साधूनां सत्सङ्गरूपः

तव अस्ति-ते भूतैर् शुकः* रागः ।

पद्माभ्यां सदृशौ स्तः तव पादौ

कथं-नाम स्मरणे ० ॥ ४४५ ॥

वेदानां-मध्ये असि सामवेदः

देवानां-मध्ये त्वमेव इन्द्रराजः ।

दैत्यानां-मध्ये असि प्रह्लादात्मा

कथं-नाम स्मरणे ० ॥

रजोगुणप्रधानः असि ब्रह्मा

सत्त्वगुणप्रधानः विष्णुभगवान् ।

तमोगुणेन (रुद्रात्मना) प्रधानेन नाशयन् (संसारस्य) व्याधिम्

कथं-नाम स्मरणे ० ॥

दर्मच लर्थ कर्मकि वर

द्यानिय् वर अचुनु कुम् ।

च्य् कुख् क॑नू च्य् बुनियाद्

कथो याद् म्य प्योहम् ॥

य॑मि युस् ज़ोनु सुय् त॑मि मोनु

च्य् कुख् म्यो॑नु कर्म-लोनु ।

वनय् ब्वह् च्य् लानिनि वाद्

कथो याद् म्य प्योहम् ॥

लो॒ल॑नि साज् प्रयम-ब॑न्

वायय् रो॒ज् दमाह् वो॒ज् ।

यितम् यू॒रि दितम् नाद्

कथो याद् म्य प्योहम् ॥ ४५० ॥

कृष्ण् दारनावुन् द्यान्

सुय् यय् दपान् ब्रह्म-ज्ञान् ।

ह्यय् शिव-राग् दिथ् समाद्

कथो याद् म्य प्योहम् ॥

संकल्प् त्रावि रटि मन प्रान्

वासना गालि दिथि समाद् ।

च्याज् दयाय प्रावि बिन्दु-नाद्

कथो याद् म्य प्योहम् ॥ २ ॥

धर्मात्मनो गृहस्य कर्मरूपेण द्वारेण

तवैव वरदानेन प्रवेष्टव्यं अस्ति-मे ।

त्वमेव अस्मि प्रतिष्ठाशंकात्मा, त्वमेव आधारभूम्यात्मा

कथं-नाम स्मरणे० ॥

येन यः ज्ञातः स-एव तेन प्रमाणितः

त्वमेव अस्मि मदीयं कर्मभाग्यम् ।

कथयिष्यामि अहं त्वां भाग्यभर्तुः-कृते विज्ञापनानि (उत्तरार्थानि)

कथं-नाम स्मरणे० ॥

पेमात्मकानि वीणादिवाद्यवादनानि हार्दभङ्गा

धमास्यामि तिष्ठ, क्षणमात्रं शृणु ।

आगच्छ-नाम-मे इहैव देहि-नाम-मे आह्वानम्

कथं-नाम स्मरणे० ॥ ४५० ॥

(ग्रन्थकर्तारं मां) कृष्णख्यं समाधापय-तं ध्यानम्

तदेव, यत् कथयन्ति ब्रह्मज्ञानम् ।

गृहीत्वा शिवरागं दत्त्वा समाधिम्

कथं-नाम स्मरणे० ॥

दुःसंकल्पान् त्यज्यति संग्रहीष्यति मनसा प्राणान्

दुर्वासनाः अपाकरिष्यति, दास्यति समाधिम् ।

तव दयया प्राप्स्यति विन्दुनादात्मताम्

कथं-नाम स्मरणे० ॥ २ ॥

3. REMEMBERING ŚIVA'S COMELY APPEARANCE AND HIS LOVABLE DISPOSITION, PĀRVATĪ LAMENTS HER ABSENCE FROM HIM AND ADDRESSES HIM IN PRAYER.

The third chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 453—465).

4. CONTINUATION OF THE FOREGOING. SHE CLAIMS IDENTITY WITH ŚIVA.

दया कर् म्य दयावान्

व्वह् छस् पान दयालो ॥ ४ ६६ ॥

च्य् कुख् द्यक-प्यटुकु टिक

व्वह् छस् बुधि-प्यटुकु तोज् ।

द्यकस् टिक कुय् शूवान्

व्वह् छस् पान दयालो ॥

चह् कुख् दह् त व्वह् छस् राय्

चह् आकाश् त व्वह् बुतराय् ।

चह् कुख् दान् त व्वह् छस् दान

व्वह् छस् पान दयालो ॥

चह् कुख् पोश्नूलाह् ज्यान्

व्वह् छस् आरवल् शूवान् ।

अकिय् रंग् किय् आसान्

व्वह् छस् पान दयालो ॥

श्रीशिवस्वरूपं चिन्तयन्ती सविलापमिव स्तौति पार्वती ॥२॥

श्रीपार्वती स्वात्मना शिवैक्यभावेन समाक्रन्दपूर्वकं स्तौति ॥४॥

दयाम् कुरु मे हे-दयावन्,

अहं अस्मि स्वयं हे-दयालो* ॥ ४६६ ॥

त्वमेव अस्मि ललाटपृष्ठस्य ललाटिकाभूषणम्

अहं अस्मि मुखपृष्ठस्य तेजोरूपा ।

ललाटे ललाटिका अस्मि-ते शोभमाना

अहं अस्मि० ॥

त्वं अस्मि दिनरूपः च अहं अस्मि रात्रिः

त्वं आकाशरूपः च अहं भूतधात्री† ।

त्वं अस्मि दाडिमफलं च अहं अस्मि अन्तर्गतफलरूपा,§

अहं अस्मि० ॥

त्वं अस्मि जीवजीवपत्तिरूपः सुन्दरः

अहं अस्मि पुष्पविशेषरूपा शोभमाना॥ ।

एकेनेव रूपेण स्तस्तौ-एव भवन्तौ

अहं अस्मि० ॥

* भवत्सहचारिणी त्वदभिन्नशक्तिस्वरूपा शरणागतास्मि । दयाया शालय-
रूपाहमप्यस्मीति च भावः ॥

† अहं तेजस्वादुत्कृष्टा । तेजोराहित्ये तव का नामोत्कृष्टेति भावः ॥

‡ रात्रिं विना दिनं न शोभत इत्यतोऽहमुत्कृष्टा । पृथ्वीसङ्गादादेव ततो
यज्ञादिद्वाराकाशस्थानां स्थितिः ॥

§ दाडिमस्य फलेभ्य एव पुनरुत्पत्त्यादि । लङ्मात्रे तु विफलत्वमेवातो
मे उत्कृष्टता ॥

॥ आरवल्पुष्पं विना जीवजीवपत्तिः विरावविकासो नोत्पद्यते ॥

व्वह् क्खम् कार्तिकच्च ज्ञन् जून्

स्यठाह् खग् विय भैज्जन्

वच्चककि सूर्य कुख् ज्ञोतान्

व्वह् क्खम् पान दयालो ॥ ४७० ॥

व्वह् क्खम् स्यज्ज त च्ह कुख् साद

अकिय् नाद-सूतिन् यिम् ।

मासम् क्खम् त व्वह् क्काह् ज्ञान

व्वह् क्खम् पान दयालो ॥

च्ह कुख् चैलुकुक्क राज्ञ

व्वह् क्खम् राजर्यञ्ज च्य् हिग्ग ।

च्य हिहु कुम् कुह् सुय् व्वह् मान

व्वह् क्खम् पान दयालो ॥

च्य कुख् आत्म व्वह् क्खम् प्रान्

अकिम् ज्याय किह् मेलान् ।

च्ह कुख् अमृत् त व्वह् क्खम् वान

व्वह् क्खम् पान दयालो ॥

च्ह कुख् मालि-हन्दिय् फलि

व्वह् क्खम् पन् तथ् तलि-तलि ।

पन-सूत्य् मालि किह् ज्ञपान

व्वह् क्खम् पान दयालो ॥

अहं अस्मि कार्तिकमासस्य ज्योत्स्ना इव

अतिशयेन प्रसन्ना तन्वी च ।

वैशाखमासस्य सूर्यरूपः अस्मि-त्वं प्रदीप्यमानः*

अहं अस्मि० ॥ ४७० ॥

अहं अस्मि सरला त्वं च अस्मि साधुः

एकेनेव आह्वानेन आगच्छ-माम् ।

बालिका अस्मि अहं च किं जानामि

अहं अस्मि० ॥

त्वं अस्मि त्रैलोक्यस्य राजा

अहं अस्मि महाराज्ञी तवैव सदृशी ।

त्वत्सदृशः कः अस्ति तमेव अहं मंखे

अहं अस्मि० ॥

त्वमेव अस्मि आत्मा अहं अस्मि प्राणरूपा†

एकस्मिन् स्थाने स्वः मिलन्तौ ।

त्वं अस्मि अमृतरूपः अहं अस्मि तत्पात्रम्‡

अहं अस्मि० ॥

त्वं अस्मि मालायाः फलरूपः

अहं अस्मि सूत्रं तस्याः अधोऽधः§ ।

सूत्रेण मालया सन्ति जपन्तः (जपकर्तारः)

अहं अस्मि० ॥

* कार्तिकज्योत्स्नया कुङ्कुमपुष्पाणां विकासतरत्वं, येषां वैशाखमाससूर्यस्य सादृश्यं प्रसिद्धम् । † प्राणानन्वितात्मनः स्थितिर्नास्ति ॥

‡ पात्रं विना अमृतस्यापि स्थितिर्नास्ति ॥

§ सूत्रं विना माला स्थिरौकर्तुं न शक्यते ॥

च॒ह् कु॒ख् वृ॒शि-म॒ञ्जु च॒न्द्रम्
 स्य॒ठाह् ख॒श् कु॒न्यकु॒ न ग॒म् ।
 रो॒हिन् अ॒स् ब्व॒ह् शू॒वान्
 ब्व॒ह् अ॒स् पा॒न द॒यालो ॥ ४ ७५ ॥
 मे॒श-ह॑न्दु॒ सूर्य॑-भ॒गवान्
 ख॒श् आ॒सान् कु॒ख् तथ्-म॒ञ्जु ।
 मे॒श-सू॑त्य॒ च॒ कु॒य् चारा॑न
 ब्व॒ह् अ॒स् पा॒न द॒यालो ॥
 म॒करि॑-ह॒न्दि हे॒ वौम॑-दौव्
 च्या॒ज्जि॑य् सौव् क॒रय् न्य॑य् ।
 द॒य॒ र॒त् कु॒य् न काँ॑ह् म॒कान्
 ब्व॒ह् अ॒स् पा॒न द॒यालो ॥
 क॒ज्जि॑-ह॒न्दि प्र॒यम॑कि ब्व॒द
 र॒क्थ॑ द॒द त ना॒वद॑-सू॒त्य ।
 ज्य॒ल् यि॒म् कि॒म् लू॒ख् गे॒लान्
 ब्व॒ह् अ॒स् पा॒न द॒यालो ॥
 क॒र्कटि॑-ह॒न्दि वृ॒हस्प॑त
 अ॒स् प॒त प॒त च॒य् क़ा॒रान् ।
 ज्यो॑ति॒श् च॒य् र॒त् ग॒ज्ज॑रान
 ब्व॒ह् अ॒स् पा॒न द॒यालो ॥
 मौ॒नि-ह॒न्दि शु॒क्र म॒न सा॒विदा॑न्
 प्र॒सन् पा॒न रो॒ज्ज॑तम् स्य ।

त्वमेव असि वृषराशौ चन्द्रमाः

अतिशयेन प्रसन्नः, कस्यापि-वस्तुनः न खेदः (यस्य सद्भावात्) ।

रोहिणीनक्षत्रं अस्मि अहं शोभमानम्*

अहं अस्मि० ॥ ४७५ ॥

मेघराशेः सूर्यभगवान्

प्रसन्नः भवन् असि तस्य-मध्ये ।

मेघराशिना तव अस्ति-ते मैत्रम्

अहं अस्मि० ॥

मकर-राशेः हे भौमदेवग्रह

तवैव सेवां करिष्यामि-ते नित्यम्

ईदृक् शोभनं अस्ति-ते न किञ्चित् स्थानम्

अहं अस्मि० ॥

कन्याराशेः प्रेमपात्र हे-बुधग्रह

पालयिष्यामि-त्वां क्षीरेण सिताविकारविशेषेण च ।

श्रीघ्नं आगच्छ-मां सन्ति-मे लोकाः उपहसन्तः

अहं अस्मि० ॥

कर्कटराशेः हे-बृहस्पतिग्रह

अस्मि पश्चात् पश्चात् त्वामेव अन्विष्यन्ती ।

ज्योतिर्विदः त्वामेव शोभनं गणयन्तः

अहं अस्मि० ॥

मीनराशेः हे-शुक्रदेव मनसा सावधानेन

प्रसन्नः स्वयं तिष्ठ-नाम-मां मां-प्रति ।

* रोहिणीं विना वृषचन्द्रो न शोभते । इत्थं सर्वत्रापि खोत्कष्टं स्रोतयन्ती अप्रत्यक्षीभावोपालम्भवाक्यानि गायति तद्बुद्धिमद्भिः स्वयमुद्यम् ॥

मन॑कि सिर॒ क्यस्य॑ बावान

व्वह् क्यस् पान दयालो ॥ ४८० ॥

तोलि-ह॑न्दि शनैश्चर

व्वच्चु॑कु गर पनुनु कुय् ।

क्काड्य् वार दारि॑य् दान

व्वह् क्यस् पान दयालो ॥

मिथु॑नि-मञ्ज॒ खग् कुख् राह्

हे पाद॑ग्राह् खख फोजि-मान् ।

संकटा-द॑श्य कुख् गालान

व्वह् क्यस् पान दयालो ॥

सिह॑मि-ह॑न्दि हर॑गकि केत

यम॑दूत-नि॒श स्वक॑लाव॒तम्

क्यस्य॑ खख त दख् पु॒ग्रान

व्वह् क्यस् पान दयालो ॥

लक्ष्मी-ह॑न्दि नारायण

गय॑स् मन शरन् च॒य् ।

च॒ह् कुख् बाव-सू॑त्य् तोठान

व्वह् क्यस् पान दयालो ॥

सावित्री-ह॑न्दि ब्रह्मा-जिय

चो॑नुय् रू॒फ् म्य यियि॑ खग् ।

दर्श॑न् दिम् क्यस्य॑ क्कारान

व्वह् क्यस् पान दयालो ॥ ४८५ ॥

मनसः रहस्यानि अस्मि-ते प्रकटयन्ती

अहं अस्मि० ॥ ४८० ॥

तुलाधरराशेः हे-शनेश्वर

(यत्) उच्चभावस्य गृहं स्वकीयं अस्ति-ते

अन्वेषिष्यामि-त्वां समाधेन धृत्वा ध्यानम् ।

अहं अस्मि० ॥

मिशुनराशिमध्ये प्रसन्नः अस्मि-त्वं राहुः

हे सम्राट् ! सुखेन सैन्येन-सहितः ।

सङ्कटाख्यां-दशां अस्मि-त्वं नाशयन्

अहं अस्मि० ॥

(हे) सिंहराशेः हर्षयुत केतो

(त्वत्समपुच्छेभ्यो) यमदूतेभ्यः उन्मोचय-नाम-मासु ।

अस्मि-त्वयि सुखं च दुःखं समर्पयन्ती

अहं अस्मि० ॥

लक्ष्म्याः-शक्तेः हे-नारायण (स्वामिन्)

गताहं मनसा शरणं तवैव ।

त्वं अस्मि भावेन (भक्तिमात्रेण) तुष्यन्

अहं अस्मि० ॥

सावित्रीदेव्याः हे-ब्रह्मन् (स्वामिन्)

तवैव रूपं मम आगमिष्यति मनोहरम् ।

दर्शनं देहि-मे अस्मि त्वां अन्विष्यन्ती

अहं अस्मि० ॥ ४८५ ॥

पार्वती-हन्दि परमेश्वर

यितम् गर पनुनु कुय् ।

हृदयम्-मज्ज कुह् चोनुय् थान्

व्वह् अस् पान दयालो ॥

ईश्वर कोन कुख् यिवान्

दर्शुन् कोन कुख् दिवान् ।

मग्-दिल् कुख् न, कुख् लागान

व्वह् अस् पान दयालो ॥

पालन् कुख् च्ह म्याज्ज करान्

व्वह् अस् च्याज्ज सीव् करान् ।

कृष्णस् तोठ् म्य महेशान

व्वह् अस् पान दयालो ॥

यहयन्-मज्ज कुख् सन्निदान्

यहदि-बल् तस म्य-ति काम् ।

लूकन्-मज्ज अस् मन्दकान

व्वह् अस् पान दयालो ॥ ४ ॥

5. DESCRIPTION OF PĀRVATĪ IN THE FOREST. THE BEAUTY OF THE FOREST BLESSED BY HER PRESENCE. SHE ENTERS A LAKE AND, STANDING IN THE WATER, INVOKES ŚIVA.

हृयय्-पाठि शिव-लीला लज्ज वनने ।

वनान् वनान् सदाशिव् लज्ज वनने ॥ ४८० ॥

तिक्रय् गय मय् रुदुस् न कुन्युक् होश् ।

क्रीलिस लोलकिस सरस्-मज्ज प्रेम-पंपोग् ॥

पार्वतीदेव्याः हे-परमेश्वरशिव

आगच्छ-नाम-मां गृहं स्वकीयं अस्ति-ते ।

हृदयस्य-मध्ये अस्ति तवेव स्थानम्

अहं अस्मि० ॥

हे-ईश्वर किं न अस्मि आगच्छन्

दर्शनं किं न अस्मि ददन् ।

कठोरहृदयः अस्मि न, अस्मि तदनुरूपं-कुर्वन्

अहं अस्मि० ॥

पालनां अस्मि त्वं मम कुर्वन्

अहं अस्मि तव सेवां कुर्वन्ती ।

कृष्णं(ग्रन्थकर्तारं मां-)प्रति तुष्य, हे-महेशान

अहं अस्मि० ॥

ग्रहाणां-मध्ये अस्मि संनिहितः

दुर्ग्रहाणामवस्थां तस्य ममापि अपनय ।

लोकानां-मध्ये अस्मि लज्जमानः

अहं अस्मि० ॥ ४ ॥

अतः परं वने यदुत्तं संपन्नं तत्पुरःसरं जले स्थित्वा

समाधानं श्रीपार्वत्याः प्रस्तूयते ॥ ५ ॥

इत्थं-प्रकारेणैव शिवस्तुतिं प्रवृत्ता वक्तुम् ।

उक्ता उक्ता सदाशिवैकरूपा प्रवृत्ता भवितुम् ॥ ४९० ॥

तादृश्यैव संपन्ना मत्ता, अवस्थितं-तस्याः न कस्यापि परिज्ञानम् ।

प्रफुल्लानि-तस्य भक्तिरूपस्य सरसः-मध्ये प्रेमरूपपद्मानि ॥

शिवय् सांपेज् दितुन् शिवनाथस्य दिल् ।

पननि-पानेचू खवर् रुज्जुस् न विल्कुल् ॥

वनस्-मज्ज कूह् दिवान् आसू रुसिकटू जन् ।

शरन् गय ईश्वरस् पुश्रिथ् स तन् मन् ॥

वनय् क्याह् तय् वनस् आसि दन्-बाग्ये ।

यत्यन् माता भवानौ वक्ति लागे ॥

सुह् ज्यङ्गल् ओसु कोताह् कर्मवानय् ।

यमिस्-मज्ज परम-शक्तिय होवु पानय् ॥ ४८ ५ ॥

वनय् कूतु तमि बुतराचू परम् शव् प्रोवु ।

यमिस्-प्यठ् माजि भवानिय कदम् चोवु ॥

वनय् क्याह् आसि यिम् कुलि दस्ताद ।

लबुख् पारिजात-खत कदर् ज्याद ॥

तिमन् आमिथ् कुल्यन् यिम् फल्लिमतिथ् पोश् ।

सपेज् तुलसी ति डौश्रिथ् तिमन् बेहोश् ॥

वसवज्ज आस पाञ्चिच नहर क्याह् खश् ।

बुद्धिथ् म्वर्द्येर् तिहन्दु गौव् नावदस् गश् ॥

सबेज् कच्छ् वथरिथ् तल् पादनय् दन् ।

सपेन् मख्मल् त प्रज्जल्योव् आइनाह् जन् ॥ ५०० ॥

हवाह् कस्तर्यनाफ जन् म्वशख्दार ।

सपेदु आकाश-प्यठ् वक्कू अमृतचू दार् ॥

समिथ् ज्ञानवार् करान् आसि बोल्-वाशय् ।

वनान् आसि शिव शङ्कर अविनाश ॥

शिवरूपैव संपन्ना समर्पितं-तया श्रीशिवे-एव चित्तम् ।

स्वात्मनः प्रवृत्तिः स्थिता-तस्याः न अखिलतया ॥

वनस्य-मध्ये मार्गणां ददती आसीत् मृगी इव ।

शरणं गता ईश्वरं समर्थं सा तनुं मनः ॥

वक्ष्यामि किं (वक्तुं न शक्नोमि) तस्य वनस्य आसन् धन्य-भाग्यानि ।

यत्र जगन्माता भवानौ भक्तत्वं अनुकरिष्यति ॥

तत् महारण्यं आसीत् कियत् (अनन्ततया) भाग्यशालि ।

यस्य-मध्ये परमेशशक्त्या प्रकटितः स्वात्मा ॥ ४९५ ॥

वक्ष्यामि कियत्, तया पृथ्व्या परमं सङ्गलं अवाप्तम् ।

यां-प्रति मात्रा भवान्या (महामायया) पदं स्थापितम् ॥

वक्ष्यामि किं आसन् ये वृक्षाः उत्थिताः ।

लब्धस्तैः पारिजातवृक्षात् आदरः अधिकः ॥

तेषां आसन् वृक्षाणां यानि प्रफुल्लानि पुष्पाणि ।

संपन्ना तुलसी अपि दृष्ट्वा तानि निश्चेष्टा ॥

अवरुहन्तः आसन् जलस्य भराः अतिशयेन सुन्दराः ।

अवलोक्य माधुर्यं तेषां, संभूता फाणितस्य सूक्ष्मा ॥

हरिद्वर्णः वृणः आस्तरणीभूतः तले पादयोः द्वयोः ।

संपन्नः कौशेयवस्त्रविशेषरूपः प्रदीप्तः च आदर्श-एकः इव (निर्मलदीप्तिः)

॥ ५०० ॥

वायुः कस्तूरीमृगनाभ्युद्भवौषधिः इव सुगन्धपूर्णः ।

संपन्नः, आकाशात् अवतीर्णा अमृतात्मनो-जलस्य धारा ॥

समेत्य पक्षिणः कुर्वन्तः आसन् विरावान् ।

कथयन्तः (इव) आसन् शिव शङ्कर अविनाशेति ॥

ग्यवान् आस वागनय्-मञ्जु कुकिल गूगुः ।

मलित् बस्माह् वनान् आस शिव शम्भुः ॥

समित् कुञ्चौ प्रथम-सूतिन् वनान् आसि ।

च कुय् वासुख् हव्य अस्य लोलज्जय् फासि ॥

हवाह-सूतिन् वनान् ओसु पन् कुल्यन्-हन्दु ।

करान् अस्य नालमत् कुय् लोल् तमि-सन्दु ॥ ५० ५ ॥

वनान् ओसु पोञ्जु ज्वयन्-हन्दु हे-सदाशिव् ।

रटन् शिवजौ तवय् छम् त्राव्-मचू दव् ॥

समित् सारित् वनान् आसि हे-भवानी ।

चह् छख् शिव-शक्ति-रूप् अस्मि बक्ति चानौ ॥

करनि आय् देविय-हन्दु देव् दर्शुन् ।

करुख् आकाश-प्यठ तस् पोश-वर्शुन् ॥

नजर् त्रावन् वुक्कुन् अख् नागरादाह् ।

वसित् तथ्-मञ्जु दिचून् लोलचू समादाह् ॥

पहून् लीला, सदाशिव् शाद् साँपन् ।

प्रथम-सूत्य् शिवनाथम् नाद् साँपन् ॥ ५१० ॥ ५ ॥

6. PĀRVATĪ SINGS A HYMN OF PRAISE TO ŚIVA, ALLUDING TO EACH DAY OF THE LUNAR FORTNIGHT.

वेल वोतु मेलनम् दर्शुन् म्य हाव्

प्रथम-सरकित् पंपोश् काव् ॥ ५११ ॥

अदेत रूप् कुख् कुनुय् आसवुन्

अकि ज्योतिरूप-सूत्य् न्यथ् बामवुन् ।

गायन्त्यः आसन् उद्यानेष्वेव कोकिलाः गूगुः (इति शब्दम्) ।

परिमलय्य भक्त कथयन्त्यः आसन् शिव शम्भुः (इति) ॥

समेत्य पत्तिविशेषाः* प्रेम्णा कथयन्तः आसन् ।

तव अस्ति वासुकिः कण्ठे, अस्माकं प्रेमरूपाः (त्वदीयाः) पाशाः ॥

वायुना-संयुक्तः कथयन् आसीत् पर्णसमूहः वृक्षाणाम् ।

कुर्वत् अस्माकं आलिङ्गनानि अस्ति प्रेम तस्य ॥ ५०५ ॥

कथयत् आसीत् पानीयं अल्पकुल्यानां हे सदाशिव ।

ग्रहोष्यामि-तं श्रीशिवं, तेनैव अस्ति-मया आरब्धा द्रुतगतिः ॥

समेत्य सर्व-एव कथयन्तः आसन् हे-भवानि ।

त्वं असि शिवशक्तिरूपा वयं भक्ताः तवैव ॥

कर्तुं आगताः देव्याः देवाः दर्शनम् ।

कृतं-तैः आकाशात् तस्याः पुष्पवर्षणम् ॥

दृष्टिः दत्ता-तया, दृष्टुं-तया एकं देवखातकम् ।

उत्तीर्य तस्य-मध्ये दत्तस्तया प्रेमात्मा समाधिः ॥

अधीता-तया स्तुतिः, सदाशिवः अतिप्रमोदभाक् संपन्नः (यतः) ।

प्रेम्णा शिवस्वामिनः आङ्गानं संपन्नम् ॥ ५१० ॥ ५ ॥

प्रतिपदमारभ्य दैवसस्तुतिः क्रियते श्रीपार्वत्या ॥ ६ ॥

समयः प्राप्तः संगमस्य, दर्शनं मे प्रदर्शय

प्रेमात्मसरसः पद्मानि उपभुङ्क्ष ॥ ५११ ॥

अद्वैत(प्रतिपत्तिषि)रूपः असि एक-एव भवन्

एकेन ज्योतीरूपेण नित्यं भासमानः ।

* कुर्मरि इति प्रसिद्धाः कोकिलसदृशाः पत्तिविशेषाः ॥

कुनुय् कुख् तवय् कुय् केवल नाव्
 प्रयम-सरकिय् पंपोश् काव् ॥
 द्वय-ललन कुख् शिवशक्ति-रूप्
 दुयी त्रविष् कुख् पञ्जलवुनु दौफ् ।
 द्वय-हन्दि दय चय् कुह् रतु स्वबाव्
 प्रयम-सरकिय् पंपोश् काव् ॥

त्रैलोक्य-नाथ् कुख् त्रिवुवन-मार्
 त्रय-ग्वन-सूत्य् कुख् करान् व्यवहार् ।
 त्रिनेत्र-दारवनि नजराह् त्राव्
 प्रयम-सरकिय् पंपोश् काव् ॥

चतुर्भुज वातिष् कुख् चवा-पोर्
 चन् तर्फन् ह्यय् अवस्थाय चोर् ।
 चन् वौदन्-मज्ज कुख् वक्ति-बाव्
 प्रयम-सरकिय् पंपोश् काव् ॥ ५१५ ॥

पञ्च-मख आसवुनु कुख् शिव-जौ
 पाँचन् प्रानन् पैरवुनु च्य् ।
 इमि पाँच-तरज्ज तार् अन् दर्म-नाव्
 प्रयम-सरकिय् पंपोश् काव् ॥

शयि शयि* क्काडय् कुम् च्योनु लोल्
 शम्बखिस् कुमारजिय-सन्दु कुख् मोलु ।
 शडचर् नाव् च्योनु ओशद् द्राव्
 प्रयम-सरकिय् पंपोश् काव् ॥

(यतः) एक-एव असि तेनेव अस्ति-ते केवल-इति नाम

प्रेमात्मसरसः ० ॥

द्वाभ्यां लक्षणाभ्यां असि शिवशक्तिरूपः

द्वैतं त्यक्त्वा असि प्रज्वलन् दीप-इव ।

द्वितीयातिथेः* ईश्वर तवैव अस्ति शुभः स्वभावः

प्रेमात्मसरसः ० ॥

त्रैलोक्यनाथः असि त्रिभुवनसारभूतः

गुणत्रयेण असि कुर्वन् जगद्व्यवहारम् ।

हे-त्रिनेत्रधर शुभदृष्टिमेकां प्रसारय (अस्मासु)

प्रेमात्मसरसः ० ॥

हे-चतुर्भुज व्याप्य असि चतुर्दिक्

चतुर्णां दिग्देशानां गृहीत्वा अवस्थाचतुष्टयम्

चतुर्षु वेदेषु असि भक्ति-भावरूपः

प्रेमात्मसरसः ० ॥ ५१५ ॥

पञ्चमुखः वर्तमानः असि श्रीशिवः

पञ्चानां प्राणानां अलंकुर्वन् त्वमेव ।

अस्मात् संसारात् (पाँचतरन्-नाम्नो) नदीप्रवाहात् तारय, आनय (उत्पादय)
धर्मरूपां-नौकाम्

प्रेमात्मसरसः ० ॥

प्रदेशे प्रदेशे अन्वेषिष्यामि-त्वां, अस्ति-मे तव अतिप्रेम

घण्टमुखस्य स्वामिकुमारस्य असि पिता ।

षडक्षरमन्त्रात्म नामधेयं तव (संसारस्य) ओषधं उद्भूतम्

प्रेमात्मसरसः ० ॥

सथ्-संग् सादन्-हन्दु सत्य-रूप्
सत्य-वादी कुख् कुय् न कैह् लीप् ।

मत्सदाशिव वथ् म्य सतच् हाव्
प्रथम-सरकिय् पंपोश् क्वाव् ॥

अष्टस्यज् सूत्य् व्यय् कर् म्योनु पाय्
अष्टदल-हृदयस्-मज्ज् च्याज्ज् ज्याय् ।

अष्टमूर्त्ति-विष्ण् कुख् च्य् मोच् दाव्
प्रथम-सरकिय् पंपोश् क्वाव् ॥

नव्यम् गर दर्मुकु च्योनु दर दान्
नव् द्वार् मुचरिय् रट मन प्रान् ।

नव् निदान् बरि बरि क्विय् त्राव-त्राव्
प्रथम-सरकिय् पंपोश् क्वाव् ॥ ५२० ॥

दशभुज् नाव् च्योनु नागिन्द्र-हार्
दहवनि दशन्-हन्दु कुख् च्य् सार् ।

दहन् दन्द्रियनय् म्यति शम्राव्
प्रथम-सरकिय् पंपोश् क्वाव् ॥

एकादश-रुद्र च्यानि वक्तिय् क्विय्
तिथुय् कर्त यिथु पर्जनावोथ् च्य् ।

अद कति रावि अस्य काहन् गाव्
प्रथम-सरकिय् पंपोश् क्वाव् ॥

बाहन् बर्जन्-मज्ज् च्योनु व्यवहार्
बाहन् यज्जन्-मज्ज् च्योनु विस्तार् ।

सत्सङ्गात्मा साधूनां सत्य-रूपः

सत्यवादी असि अस्ति-ते न कश्चित् लेपः ।

हे-मन्निव्यक्तल्याणात्मन् मार्गं मे सत्यस्य प्रदर्शय

प्रेमात्मसरसः० ॥

अष्टसिद्धयः संयुक्ताः सन्ति-ते, कुरु मम उपायम्

अष्टदलयुक्तहृदयस्य-मध्ये तव स्थानम् ।

(पृथ्वरादि)भूर्यष्टकात्मा-विष्णुः असि त्वमेव मोक्षं दापय-नः

प्रेमात्मसरसः० ॥

नवमं (ग्रहराशिकुण्डलीरीत्या) गृहं धर्मस्य तव, धारयिष्यामि ध्यानं (ते)

नव द्वाराणि उद्घाटय ग्रहीष्यामि मनसा प्राणान् ।

नव निधयः पूर्णाः पूर्णाः सन्ति-ते अक्लिष्टाः

प्रेमात्मसरसः० ॥ ५२० ॥

हे-दशभुज, नाम तव नागेन्द्रहार-इति

दशानामेव दिशां असि त्वमेव सारभूतः ।

दशेन्द्रियाणि (तद्विषयवासनाश्च) समापि शमय

प्रेमात्मसरसः० ॥

हे-एकादशात्मरुद्ररूप तव भक्ताः स्तो-वयम्

तथैव कुरु-नाम यथा उपलक्षयिष्यामः त्वामेव ।

तदा कुतो-नाम अविनङ्गयत् अस्माकं एकादशसंख्याकानाम् (एका) गोः*

प्रेमात्मसरसः० ॥

द्वादशसु भेषादिराशिरूपगृहविशेषेषु तव व्यवहारः

द्वादशसु (वाजपेयादि-)यज्ञेषु तव विस्तारः ।

* दशेन्द्रियाणां मनस एकादशस्य वाणौ कुतो नाम विनष्टा भवेदिति भावः ॥

बाहन् सूर्यन् चोनु तीज् ननु द्राव्

प्रथम-सरकिय् पंपोश् क्वाव् ॥

हेरच चुग्रश्-हन्दु कुख् रतु फल्

राथ-द्यन् आसितन् म्य चात्रिय् कल् ।

त्रयोदश-आत्म सूर्य-तीर्थ मन् नाव्

प्रथम-सरकिय् पंपोश् क्वाव् ॥

चदाह् रतन् द्राख् च्य् ओमु बक्ति-बाव्

चदश्-हन्दि स्वामियो म्य-ति स्वकलाव् ।

पुनिमू-हज्ज् जून् छम् मत मन्दक्वाव्

प्रथम-सरकिय् पंपोश् क्वाव् ॥ ५२५ ॥

पुनिमू त मावसि व्रथ् दारि दारि

न्यथ् करहाय् पूज् पोश् चारि चारि ।

लोलक्यन् पोश्नन् कर्तम् क्वाव्

प्रथम-सरकिय् पंपोश् क्वाव् ॥

कृष्णस् प्रौम् चोनु यन-प्यठ ज्वाव्

चात्र् सौव् करने जन्मस् आव् ।

कालि मेलि वावस्-सूतिन् वाव्

प्रथम-सरकिय् पंपोश् क्वाव् ॥ ६ ॥

7. ŚIVA DISGUISES HIMSELF AS AN ASCETIC, AND COMES TO PĀRVATĪ TO TEST HER. HE URGES HER TO WORSHIP RĀMA, NOT ŚIVA.

मदाशिव् जूगि लागिथ् ओमु लारान् ।

वनय् क्याह् हाल कमि ओमु काल मारान् ॥ ५२८ ॥

द्वादशसु सूर्येषु तव तेजः प्रत्यक्षं निर्गतम्

प्रेमात्मसरसः ० ॥

शिवरात्र्युत्सवाधारभूतायाः त्रयोदशीतिथेः अस्मि शुभं फलम्

रात्रिन्दिवं भूयान्नाम मम तवैव अनुरागचिन्ता ।

त्रयोदशात्मसूर्यस्य (मार्तण्डस्य) (त्रयोदशस्य स्वात्मसूर्यस्य वा) तीर्थं मनः

संशोधय

प्रेमात्मसरसः ० ॥

चतुर्दशरत्नरूपः उद्भूतस्त्वं त्वमेव, (यतः) आसीत् (देवासुराणां) भक्ति-भावः

हे-चतुर्दशीतिथेः स्वामिन् (तस्यां त्वदुपासकानां मुक्तिश्रुतेः) मामपि

उन्मोचय ।

पूर्णिमातिथेः ज्योत्स्ना-इव अस्मि मा-नाम लज्जय

प्रेमात्मसरसः ० ॥ ५२५ ॥

पूर्णिमायां च अमावस्यायां व्रतानि धृत्वा धृत्वा

नित्यं कुर्यान्-ते पूजां पुष्पाणि विचित्र्य विचित्र्य ।

हार्दात्मकानि पुष्पाणि कुरु-नाम-मे उपभोगम्

प्रेमात्मसरसः ० ॥

(ग्रन्थकृतः) कृष्णाख्यस्य प्रेम त्वदीयं यत्कालात्प्रभृति उत्पन्नम्

तत्र सेवां कर्तुं जन्मनि आगतः ।

कालेन संगंस्यति वायुना-सह वायुः (शरीरं नश्वरम्, भूततन्मात्रमात्रमवशिष्यते)

प्रेमात्मसरसः ० ॥ ६ ॥

श्रीशिवस्य यतिरूपं धृत्वा पार्वतीवञ्चनाय

परौचित्यमागमनवृत्तं वर्ण्यते ॥ ७ ॥

सदाशिवः योगिनो-लिङ्गं अनुरूपं-धृत्वा आसीत् धावन् ।

कथयिष्यामि किं, वृत्तेन केन अभूत् प्रुतानि ददन् ॥ ५२८ ॥

हरन् मुसलाह् वलिथ् बस्माह् मलिथ् आम् ।

बनिथ् वनवांसि त लागिथ् जूगि संन्याम् ॥

महामाया दपान् ओस् ब्रम्रावन् ।

प्रयम् कोताह् कुह तस् म्योन् अज्मावन् ॥ ५३० ॥

कुनु कुस् बाव-वानस् लोलकुय् खन् ।

मनचू कहवटू ब्वह् लागम् क्वा सुह् कुन्दन् ॥

गच्छम् लोलचू नदी ज्यारी कमिस् कुन् ।

इह् गङ्गाराविथ् दितुन् आलव् तमिस् कुन् ॥

करव् संवाद् च्ह् कन् थाव् राज-कूरिथ् ।

कुह् क्याह् कर्मस् च पुश-प्योमतु तिह् पूरिथ् ॥

कुज्ज-ज्ज अथ् वनस्-मज्ज क्याजि आयख् ।

कस्सन्दु कुय् लोल् क्कारने कस् च्ह् द्रायख् ॥

मतन्-मज्ज यिन् पज्या दक्कनय् वतन्-मज्ज ।

गण्डिथ् क्यम्खाव् डुलग्नि दिनि दतन्-मज्ज ॥ ५३५ ॥

दपुस् देविय म्य क्कम् शिवनाथ-मज्ज माय् ।

दपुस् तमि कुय् सुह् वेपर्वाय् है-हाय् ॥

गराह् आमान् कुह् ग्रीतल् जन् सुह् कोपूर् ।

गराह् आमान् स्यठाह् कूदी स्यठाह् कूर् ॥

पकवुन् कुय् न वौदच वति-कुन् सुय् ।

यमिचू दक्का गक्कान्-क्कस् तिथ् करान्-कुय् ॥

शकर-बुठव् म कर् ब्वज्ज शिवनाथ शिवनाथ् ।

सुनावता-हं तस्से अब मै धर्म-की बाय्* ॥

* From here to the end of the chapter, the second half of each line is in Hindī.

मार्गं चर्म वसित्वा भस्म परिमलयित्वा आगतस्तस्यै ।

भूत्वा वानप्रस्थः च अनुरूपयित्वा योगिनं संन्यासिनम् ॥

महामायात्मिकां-पार्वतीं चिन्तयन् आसीत् मोहयिष्यामि-ताम् ।

प्रेम क्रियन्मितं अस्ति तस्याः मम, परीक्षिष्यामि-ताम् ॥ ५३० ॥

विक्रियं अस्ति-तस्याः भक्तगात्मापणे प्रेमात्मैव स्वर्णम् ।

मनोरूपं शाणं अहं संयोजयिष्यामि अस्ति-कीदृकं तत् स्वर्णं (सा शुद्ध-स्वर्णरूपास्ति किम्) ॥

संप्रत्यति-तस्याः प्रेमात्मिका नदी प्रवहन्ती कं प्रति ? ।

इत्थं संकलय्य दत्तस्तेन आह्वाननादः तां प्रति ॥

करिष्यावः संवादं, त्वं कथौ निधेहि द्वे-राजकन्ये ।

अस्ति किं कर्मणः (भाग्यस्य) तव अपूर्णीभूतं ? तत् पूर्णं-भविष्यति ॥

एकाकिन्येव अत्र वनस्य-मध्ये कुतो-नाम आगतासि ? ।

कस्य अस्ति-ते रागः ? अन्वेष्टुं कं त्वं निर्गतासि ? ॥

सप्तमे-वर्षे (सप्तवर्षिकाः) आगमनं योग्यमस्ति-किं इंदृशेषु मार्गेषु ? ।

वसित्वा कम्पुष्पाद्याख्यं-बहुमूल्यवस्त्रं, निपत्य-संचारान् दातुं (योग्यं किं) लोष्टेषु ? ॥ ५३५ ॥

प्रत्युक्तं देव्या, मम अस्ति-मे श्रीशिवस्य प्रीतिः ।

प्रत्युक्तं-तस्यै तेन, अस्ति सः निर्भयः (निर्गौरवः) महत्कष्टमेतत् ॥

कदाचित् वर्तमानः अस्ति शीतलः सः कर्पूरः इव ।

कदाचित् भवन् अत्यन्तं क्रुद्धः अत्यन्तं क्रूरश्च ॥

आचरन् अस्यैव न वेदस्य मार्गं-प्रति सः ।

यस्य (कार्यादेः) इच्छा संपद्यते-तस्य, तदेव करोति ॥

स्वादिष्टौष्ठाभ्यां मा कुरु अतःपरं शिवनाथ शिवनाथेति ।

आवयामि त्वां अधुना अहं धर्म्यां कथाम् ॥

करन् ह्यत तप् त जप् श्रीराम-सन्दु नाव् ।

बहुत लक्ष्मी वही देवे रखो भाव् ॥ ५४० ॥

जपन् कुस् राथ्-द्यन् श्रीराम श्रीराम् ।

मुझे है कुछ नहीं उस-के सिवा काम् ॥

म्य कुम् न लूब् आसवुन् कुम् ब्वह् परदेस् ।

मुझे सब कहते-हैं जोगी-ज्यै आदेस् ॥

अयस्-कथ् कुय् फकथ् म्य अख् कमण्डल् ।

अभी जाता-हूँ मैं मण्डल्-ब-मण्डल् ॥

बनिय् सरतलि खन् कन् थाव् च्ह म्यय् कुन् ।

अरे राजे-की कुमारी गल् मेरी सुन् ॥ ७ ॥

8. CONTINUATION OF THE FOREGOING. ŚIVA, IN HIS CHARACTER OF AN ASCETIC, ADVISES PĀRVATĪ TO DEVOTE HERSELF TO RĀMA.

LAKṢMĪ AND KṚṢṆA.

The 8th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 545-552).

9. PĀRVATĪ'S REPLY. SHE TELLS THE DISGUISED ASCETIC TO GO TO THE DAṆḌAKA FOREST, WHERE HE WILL FIND THAT ŚIVA ALONE IS TO BE WORSHIPPED.

हतो सादो मतो वन्तम् म्य इक् कथ् ।

मतच्च कथ् चावमच्च कथ् रावमच्च वथ् ॥ ५५२ ॥

तिथुय् तप् साद् च् यिथु निर्मल् गक्किय् मन् ।

दुथौ चावख् वुक्ख् पानय् सुह् हन्-हन् ॥

ब्वह् बाबा-जौ वनय् चय् कुन् ज्यवाबाह् ।

अलख् बोलख् फलख् जन् रतु ग्वलाबाह् ॥ ५५५ ॥

कर्तुं प्रवृत्ता-भव-नाम तपः जपं च श्रीरामस्य नामस्मरणरूपम् ।

महतीं विभूतिं स-एव दास्यति-ते आतिष्ठ भावनाम् ॥ ५४० ॥

जपन् अस्मि रात्रिन्दिवं श्रीराम श्रीरामेति ।

मम अस्ति किञ्चित् नहि तद्रहितं कार्यम् ॥

मम अस्ति-मे न लोभः, प्रवर्तमानः अस्मि अहं वैदेशिकः ।

मां सर्वं कथयन्ति हे-योगिनाथ आदेशोऽस्तु-ते (इति आचारोक्तिम्) ॥

हस्ते अस्येव केवलं मम एकः कमण्डलुः ।

अधुनेव गमिष्यामि अहं मण्डलान्मण्डलान्तरम् ॥

संभविष्यति-ते आरकूटस्य (इव) स्वर्णं, कणैर्निधेहि त्वं मामेव (मदुक्तिं)
प्रति ।

अङ्ग राज्ञः कुमारि वाचं मे शृणु ॥ ७ ॥

आदेशपूर्वकमिव पुनर्वञ्चयितुं कथयति पार्वतीं प्रति
श्रीशिवः ॥ ८ ॥

शिवायोगिरूपशिवयोः परस्परविवादः ॥ ९ ॥

रे साधो मा-नाम कथय-मे मे ईदृशीं कथाम् ।

सत्यस्य कथा संत्यक्ता (त्वया) अस्ति-ते विनष्टः मार्गः ॥ ५५३ ॥

तथैव तपः साधय, तव यथा निर्मलं संपत्स्यति-ते मनः ।

द्वैतं त्यक्त्यसि द्रव्यसि स्वयमेव तं निःशेषम् (विश्वमयम्) ॥

अहं हे-योगिरूप कथयिष्यामि त्वां प्रति प्रत्युत्तरम् ।

अलख्(-इति शिवसूचकं पदं) उच्चारयेष्टेत्, विकसिष्यसि सुन्दरं ग्वालाव
(कुमारी) पुष्पं इव ॥ ५५५ ॥

अग्रर् आज्ञा च्छ म्याञ्ज यावख् मनस्-मञ्ज ।

गक्खि स्यादख् च्छ तप् दण्डख्-वनस्-मञ्ज ॥

दयौ त्रावख् कपठ् यावख् न अख् ज्यव् ।

कहेङ्गी मैँ तुझे क्या है मदाशिव* ॥

च कुय् मन एन ख्वदै कामहाम् खय् ।

बतावोङ्गी तुझे शिवनाथ् क्या है ॥

ननन् कुख् जीव् त ख्वदै वनख् देव् ।

सुनाओङ्गी तुझे क्या है महादेव् ॥ ८ ॥

10. PĀRVATĪ CONTINUES HER ADVICE TO THE ASCETIC TO GO TO THE DAṆḌAKA FOREST. HE WILL THERE FIND THAT ŚIVA IS ALL IN ALL, THAT HE ALONE EXISTS, THAT HE IS BRAHMĀ, BHAGAVAT, ALL THE GODS, AND ALL CREATION, AND THAT THERE IS NO DUALITY.

The 10th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 560-570).

11. ŚIVA'S REPLY. HE PRAISES PĀRVATĪ'S BEAUTY, AND ARGUES THAT SO LOVELY A PERSON AS SHE SHOULD NOT UNDERTAKE SUCH ASCETIC PRACTICES.

दपुस् सादन् म्य-प्यठ् नाहख् गयख् तङ्ग ।

करान् छख् ज्यङ्ग दय-पाठि गौव् न सत्सङ्ग ॥ ५७१ ॥

कपठ् त्राविय् म्य वनुमय् मन् थविय् साप् ।

गरज् क्याह् कुम् म्य चय्-निश, कर् च्छ इन्साप् ॥

म्य कुम् फेरान् च्छ छख्-ना क्याह् खन्दर्-माल् ।

वनय् क्याह्, कुय् च गोमत्तु हाल बेहाल् ॥

म्य कुम् फेरान् च्छ छख्-ना सूर्य निर्मल् ।

कमिय् कहनय् च दय क्ल रटय् ज्यङ्गल् ॥

* From here to the end of the section, the second half of each line is in Hindī.

यदि आत्मा त्वं मदीयां निधास्यसि मनसि ।

गत्वा साधयिष्यसि त्वं तपः दण्डकारण्यमध्ये ॥

द्वैतं त्यज्यसि कपटं निधास्यसि न एकं यवमात्रम् ।

वक्ष्यामि अहं त्वां कः अस्ति सदाशिवः ॥

तव अस्ति-ते मनः आदर्शः (इव) यदि अपनेष्यसि तन्मालिनं ।

कथयिष्यामि त्वां, श्रीशिवः किं-वस्तु अस्ति ॥

प्रत्यक्षतया-भासमानः असि-त्वं जीवः, यदि तु संपत्स्यसे देवः ।

आवयिष्यामि त्वां, किं-वस्तु अस्ति महादेवः ॥ ९ ॥

उपदेशादिव कथनं श्रीपार्वत्याः ॥ १० ॥

श्रीशिवस्य प्रत्युक्तिः ॥ ११ ॥

प्रयुक्तं-तस्यै साधुना मदुपरि निरर्थं संपन्ना-त्वं क्रुद्धा ।

कुर्वन्ती असि युद्धमिव, अनेन-प्रकारेण भवति न सत्सङ्गः ॥ ५७१ ॥

कपटं विहाय मया कथितं-मया-ते मनः कृत्वा (स्थापयित्वा) शुद्धम् ।

प्रयोजनं किं अस्ति-मे मे तव-समीपे, कुरु त्वं विचारम् ॥

मम अस्ति-मे संतापः (शोकः), त्वं असि-नाम किंरूपा (अलौकिकी) सुन्दरी ।

कथयिष्यामि-ते किं, अस्ति-ते तव संपन्नं वृत्तं विपरीतम् (देहकान्ति-कार्श्यम्) ॥

मम अस्ति-मे संतापः (शोकः), त्वं असि-नाम सूर्य-इव निर्मल-रूपा ।

केन-नाम कृतं-केन-ते तव ईदृक् कलं (वज्रं) (येन हेतुनाश्रितं)

सृष्टीतं-त्वया विपिनं (ईदृक्) ॥

म्य कुम् फेरान् चह् छख्-ना तीज्ञ-बुज्मल् ।

गक्ख् मा व्वज् चह् नाहक् मीगस्य् तल् ॥ ५७५ ॥

म्य कुम् फेरान् च्य चोवुय् फर्ण मख्मल् ।

क्यथय्-पाठिन् गरि द्रायक् कम्मि कडूय् कल् ॥ ११ ॥

12. CONTINUATION OF THE FOREGOING. HE ADVISES HER TO GO HOME. ŚIVA IS NOT A HOUSEHOLDER. HE IS NOT SO GLORIOUS AS THE SUN, SO GRACIOUS AS VIṢṆU, OR SO RIGHTEOUS AS BRAHMĀ. SHE SHOULD WORSHIP THEM.

च्यथ-स्फारक् चिफ् ऐल सुपरिय्

गर गक्ख् राज्ञ-कुमारिय् ॥ ५७७ ॥

सत-वरिणिय् छख् ख्यत च्यत वारय्

मारय् मत कर्त पननुय् पान् ।

सुह् कवय् ज्ञानिय् करज् खानदारिय्

गर गक्ख् राज्ञ-कुमारिय् ॥

तस् सूरमतिरुय् कति दन-दोलय्

मस्य् कुय् आनन्द-अमृथ् च्यथ् ।

नय् कुय् ग्रहस्य् त नय् व्यवहारिय्

गर गक्ख् राज्ञ-कुमारिय् ॥

वनखय् तीज्ञ-संस्तु सूर्य-भगवानय्

रूप कुय् बडि-बडु देवन्-मज्जु ।

खमज्ज् छस् शूविदार् रथ-सवारिय्

गर गक्ख् राज्ञ-कुमारिय् ॥ ५८० ॥

शूविय् विष्णु-जुव् लक्ष्मीवानय्

सुय् शूवि-मानय् श्याम-खन्दर् ।

मम अस्ति-मे शोकः, त्वं असि-नाम तेजस्विनी-विद्युत् (इव)

गमिष्यसि मा-स्वित अधुना त्वं निरर्थमेव मेघमण्डलस्यैव तले
(तिराधानम्) ॥ ५७५ ॥

मम अस्ति-मे शोकः, त्वया संत्यक्तं शयनीयकं मखमलाख्यबहुमूल्या-
स्तरणोपेतम् ।

केनैव-प्रकारेण गृहात् निर्गतासि, केन समुद्भाविता-तव दुरिच्छा ॥ ११ ॥

श्रीपार्वतीं प्रति विनयदानपूर्वकं श्रीशिवः कथयति ॥ १२ ॥

चित्स्फारमाखादय, अद्वि एलाफलानि पूगफलानि(च)

गृहं गच्छ हे-राजकुमारि* ॥ ५७७ ॥

सप्तवर्षिकेव असि भुङ्क्ष-नाम पित्र-नाम मधु-म्

हतकं मा कुरु-नाम स्वकीयं आत्मानम् ।

सः (शिवः) कुतो जानाति क्रियां गार्हस्थ्यस्य (कुटुम्बभरणस्य)

गृहं गच्छ ० ॥

तस्य भस्मपरिमलिताङ्गस्य कुत्र धनानि-द्रव्याणि

प्रमत्त-इव अस्ति स्वातन्त्र्यानन्दामृतं पीत्वा ।

नहि अस्ति गृहस्थः, पुनः नहि व्यवहारं-कुर्वन्

गृहं गच्छ ० ॥

मन्यसे-चेत् तेजस्वी (वरणयोग्यः) सूर्य-भगवानिव

रूपेण अस्त्येव अनुत्तरः देवानां-मध्ये ।

वाहनरूपेण अस्ति-यस्य शोभमानं रथवाहनमेव

गृहं गच्छ ० ॥ ५८० ॥

अनुरूपो-भवेत्तव (सः) श्रीविष्णुः (यो) लक्ष्मी(महाशोभा)वान्

स-एव सुषमयोपेतः श्याम-सुन्दरः ।

* चित्स्फारमाखादपूर्वकम् अचित्स्फारं आसीकृत्य, गृहं स्वात्मशमूलौनतां प्रयाचीति भावः । एतदनुरूप एवार्थोऽत्र चिन्त्यः ।

तमि॒य् इ॒य् ज॒गतस् अव॑तार् दारि॒य्

गर ग॒क् राज॑-कुमारि॒य् ॥

द॒प॒ख॒य् ब्र॒ह्मा ति॒ कु॒य् ग्व॒न॒वा॒न॒य्

वौ॒द् ब॒ख॒ना॒न॒य् न्य॒थ् स॒थ्-रू॒प् ।

सं॒सा॒र् कु॒ह् व्व॒प॒दा॒वा॒न् च॒पा॒रि॒य्

गर ग॒क् राज॑-कुमारि॒य् ॥

इ॒म् त्रि॒वि॒थ् द्य॒व् क॒म् प॒थ् ल॒ज॒म॒च॒

सं॒क॒ल्प॒-क॒ल्य॒ ज॒न् ग॒ज॒म॒च॒ ज॒न् ।

क॒ह॒न्दि॒ बा॒प॒थ् द्य॒य् ई॒च् ला॒चा॒रि॒य्

गर ग॒क् राज॑-कुमारि॒य् ॥

वु॒क्कि॒ वु॒क्कि॒ च॒य्-कु॒न् ता॒व् कु॒स्-न॒ अ॒न॒न॒य्

व॒न॒न॒य् कु॒स॒य् व्व॒ज् ह॒त॒का॒र॒-पु॒ण्य॒ ।

म॒न् थ॒व् प्र॒स॒न् रो॒ज् बो॒ज् क॒न् दारि॒य्

गर ग॒क् राज॑-कुमारि॒य् ॥

ह॒य् ह॒य् य॒मि॒-स॒ज्ज॒ प्र॒य् द्य॒य् ग॒न॒न॒य्

त्रि॒वि॒थ् सु॒ह् च॒लि॒य् व॒न॒न॒य्-म॒ज्ज॒ ।

बू॒ज्ज॒म॒तु॒ कु॒य् सा॒द् क॒म् द्रा॒य् सा॒रि॒य्

गर ग॒क् राज॑-कुमारि॒य् ॥ ५ ८ ५ ॥

ग॒म॒-र॒स्तु॒ वु॒क्कान् कु॒म् म॒ज्ज॒ व॒य॒व॒हा॒र॒म्

अ॒म॒द॒म् फी॒रि॒ फी॒रि॒ सं॒सा॒र॒म् ।

क॒म् क॒म् रा॒ज् क॒म् क॒म् सं॒सा॒रि॒य्

गर ग॒क् राज॑-कुमारि॒य् ॥

तेनैव अस्मिन् जगति अवताराः धृताः

मृहं गच्छ० ॥

(अथवा) मन्यसे-चेत् ब्रह्मा अपि अस्ति गुणवानेव

वेदं अभ्यसन् नित्यं सत्यरूपः ।

संसारं अस्ति उत्पादयन् समन्तादेव

मृहं गच्छ० ॥

एतान् विहाय, अस्मि-त्वं कस्य पश्चात् लग्ना

(नित्यचिन्तन-) संकल्पकलनया गलिता इव ज्योत्स्ना (अस्मि) ।

कस्य कृते अस्ति-ते इयती दुर्गतिः

मृहं गच्छ० ॥

दृष्ट्वा दृष्ट्वा त्वां सहनधर्मे अस्मि न स्वीकुर्वन्

कथयन्नेव अस्मि-त्वां अधुना हितकाराय ।

मनः निधेहि, प्रसन्नं (प्रसन्ना) तिष्ठ, शृणु कर्णौ निधायैव

मृहं गच्छ० ॥

कष्टं कष्टं यस्य प्रीतिः अस्ति-ते घनीभवन्ती

अपहाय सः अपयास्यति (त्वां) वनानामेव-मध्ये ।

श्रुतं अस्ति-त्वया (प्रसिद्धमेतत्) यतयः कस्य संपन्नाः स्थिराः

मृहं गच्छ० ॥ ५८५ ॥

निर्भयः पश्यन् अस्मि मध्ये व्यवहारस्य

स्वेच्छानुकूल्येन परिवृत्य संचारं-गताः (आश्रिताः) संसारस्य ।

के के-नाम राजानः, के के संसारिणः (अन्येऽपि ब्रह्मो महैश्वर्या

महाराजाः सन्ति)

मृहं गच्छ० ॥ Digitized by Microsoft®

त्याग-वैराग-रस्तु रोज् व्यवहारौ
 व्यवहार-मज्ञ व्यपकारौ आस् ।
 कृष्ण कर् राग-द्वेष-रस्तु खानदारिय्
 गर गक् राज्-कुमारिय् ॥ १२ ॥

13. PĀRVATĪ ANGRILY REPROACHES THE DISGUISED ŚIVA, AND ASSURES HIM THAT HE IS ATTEMPTING AN IMPOSSIBLE TASK IN APPEALING TO HER.

हतो मादो कपट् मोह्य् वनान्-कुख
 न च्च्य जूगौ न च्च्य मज्जन् ननान् कुख् ॥ ५८८ ॥
 हिहिय् फम्ब-डौंगि त हायख् कज् अनान् कुख् ।
 ब्वह् कैह् बोज्य् न, च्च्य नाहख् क्थनान् कुख् ॥
 अबस् खनवट्-सूतिन् खड् खनान् कुख् ।
 अबस् मागस् अन्दर् शौनाह् क्थनान् कुख् ॥ ५८९ ॥
 वनान् खाराह् फलचू, हाराह् रनान् कुख् ।
 गक्थि ब्वलरम् च्चह् नावद्-फलि कुनान् कुख् ॥ १३ ॥

14. CONTINUATION OF PĀRVATĪ'S SPEECH. SHE THREATENS HIM AND PROCLAIMS ŚIVA AS THE ONE OBJECT OF WORSHIP.

न च्चह् कुख् जूगि त न च्चह् संन्यास् ।
 बस्माह् मलनुकु अस्मिन्य् पाम् ॥ ५९० ॥
 अलगड्-सूत्य् कुय् कस्म्य् माफ् ।
 पाफ् मा खस्यम्, न-त दिमहाय् शाफ् ।
 यियु पज्जिहिय् तियु करहाय् त्राम् ।
 बस्माह् मलनुकु अस्मिन्य् पाम् ॥

(ग्रन्थकृतः स्वोपदेशः) त्यागेन-वैराग्येण-सहितः तिष्ठु व्यवहारकृत्

व्यवहारस्य-मध्ये परोपकारशीलः भव ।

हे-कृष्णाख्य कुम्भ रागेण द्वेषेण (च) रहितः गार्हस्थ्यम्

मृहं गच्छ ० ॥ १२ ॥

सक्रोधोपालम्भमिव प्रतिवदति पार्वती ॥ १३ ॥

रे साधो कपटं सर्वमेव कथयसि ।

न त्वमेव योगी न त्वमेव सज्जनः (भासमानः) प्रत्यक्षीभवन्नसि ॥ ५८८ ॥

सादृश्यं पिचु-पिण्डानि तुलाः च शिलाः आनयन्नसि* ।

अहं किञ्चित् ओष्यामि न, त्वमेव निरर्थ (आयासेन) द्वितीभवसि ॥

निरर्थमेव कफोणिना गर्तं खनयन्नसि ।

निरर्थमेव माघमासस्य मध्ये हिममिव विक्रीणासि ॥ ५९० ॥

कथयन् (स्नाद्यमानः) खारीप्रमाणां फलस्य (तण्डुलादेः),

शारीमाणां (अल्पमेव) पचयन्नसि ॥

गत्वा (च) वृलराख्यमहापद्मसरसो-मध्ये त्वं फाणितखण्डानि पातयन्

(माधुर्यसंपादनाय) असि ॥ १३ ॥

पूर्ववदेव पुनर्वदति श्रीपार्वती ॥ १४ ॥

न त्वं असि योगी न च त्वं संन्यासी ।

भस्मनः परिमलनस्य भूषात्ते क्षान्तिः (मत्तः) ॥ ५९२ ॥

कूष्माण्डफलविशेषसंभूतः-कमण्डलुः सहभूतः अस्ति-ते, (तेन) कृता-मया

क्षान्तिः ।

(विभेमि) पापं मा-स्वित् रुढं-भवेन्मे, अनाथा अदास्यं-ते शापम् ।

यथा भवेत्-ते-समुचितं, तथा अकरिष्यं त्रासम् (दण्डम्) ।

भस्मनः परिमलनस्य ॥

* असमञ्जसमेव वदसीति भावः ।

+ सा-पार्वती-सण्णवतिमेतत्कथयामासकाले ।

कथ वनुथ् केह् कुन शिवजौ च्च दथ् ।

जन् पतिमिथ् दह् आमति किय् ।

महाकालन् कुय् कर्मन्तु गाम् ।

बस्माह् मलनुकु अमिनय् पाम् ॥

कलि-कालन् मा पान् होवुय् ।

सूँदुमन्तु सोरुय् कर्म रोवुय् ।

चान्द्रायन् चाफ् कर् व्वपवाम् ।

बस्माह् मलनुकु अमिनय् पाम् ॥ ५८५ ॥

कन् दारिथ् रोज् बोज् संवाद् ।

च्यथ् थाव् तम् कुन् कथ् थाव् याद् ।

अद कुख् साद् तथ् अद वनवाम् ।

बस्माह् मलनुकु अमिनय् पाम् ॥

पंपोग् हिहि किय् तसन्दिय् पाद् ।

सुय् स्यद्-सादन्-हन्दु कुय् साद् ।

सुय् राजयोग् सुय् प्रान्-अथ्याम् ।

बस्माह् मलनुकु अमिनय् पाम् ॥

कनम् कर् थफ् अद वनम् मज्ज फेर् ।

दर्मच लर्य् क्यय् कर्मचू हेर् ।

इति-थोर् शिव शिव करवुनु आम् ।

बस्माह् मलनुकु अमिनय् पाम् ॥

कृष्ण च्योनु मोलु त माज् कुय् ईश्वर् ।

लोल-मान् बोल् शा-शिव शङ्कर् ।

कथितं-त्वया कथं किमपि अस्ति-न श्रीशिवः त्वया इत्यस्म ।

प्रायः अन्यसमयस्य दिनानि आगतानि सन्ति-ते ।

महाकालेन अस्ति-ते कृतः ग्रासः ।

भस्मनः परिमलनस्य ० ॥

कलिपुगेन किंनाम स्वात्मा प्रकाशितस्ते ? ।

(येन) संचितं सर्वमेव सत्कर्म नष्टं-ते ।

व्रतं चान्द्रायणाख्यं चर कुरु (अनुतिष्ठ) उपवासान् (अनशनव्रतानि) ।

भस्मनः परिमलनस्य ० ॥ ५९५ ॥

कौर्णो निधाय समातिष्ठ शृणु सत्संवादम् ।

चित्तं समाधत्स्व तं (शिवं) प्रति, कथां निधेहि स्मृतौ ।

ततः अस्मि-त्वं साधुः तथा ततः वानप्रस्थश्च ।

भस्मनः परिमलनस्य ० ॥

पद्मपुष्पसदृशौ स्तः तस्य (शिवस्य) पादौ ।

स-एव सिद्ध-साधूनामपि अस्ति सद्गुरुः ।

स-एव राजयोगः स-एव प्राणाभ्यासकर्म ।

भस्मनः परिमलनस्य ० ॥

कर्णस्य कुरु हस्तग्रहणं ततः वनस्य मध्ये संचर (हस्तेन कर्णग्रहणं
नाम शपथविशेषः) ।

धर्मरूपे संनिवेशे अस्ति सत्कर्मरूपा अधिरोहिणी ।

इतः-परं शिव शिवेति कुर्वन् भूयास्त्वम् ।

भस्मनः परिमलनस्य ० ॥

हे-कृष्णाख्य-स्वात्मन्*, तव पिता माता च अस्ति-ते ईश्वरः ।

सातिप्रेमभक्त्या रटमानो-भव शिवेति शंकरेति ।

जन्म जन्म आसख् तसन्दुय् दाम् ।

वस्माह् मलनुकु आसिनय् पास ॥ १४ ॥

15. ŚIVA, PLEASED WITH PĀRVATĪ'S CONSTANCY REVEALS HIMSELF IN HIS PROPER FORM, AND PRAISES THE VIRTUES OF CONSTANCY AND DEVOTION.

शरन् डौश्रिथ् फिरनु जूगिस् वर्न् प्योस् ।

सदाशिव-जी तिथुय् साँपनु यिथुय् ओसु ॥ ६०० ॥

सतुकु संवाद् बूज़िथ् साद् खग् गव् ।

शरन् डौश्रिथ् बन्योव् जूगिस् सदाशिव् ॥

सतुकु संवाद् कुय् जि क्कदरय् करान् नञ्ज् ।

सतकि संवाद-सूत्य् क्यय् कञ्ज गक्कान् थञ्ज् ॥

सतुकु संवाद् जि नेचन् कुय् अनान् गाग् ।

सतुकु संवाद् जि पापन् कुय् करान् नाग् ॥

सतुकु संवाद् बूज़िथ् मन च्ह् खग् थव् ।

सतुकु संवाद् कुह् पानय् सत्-सदाशिव् ॥

शरन्-गक्कुनुय् चनस्-मञ्ज् मोच् दावान् ।

शरन् गक्कुनुय् कुह् लूकालूख् हावान् ॥ ६०५ ॥

शरन्-गक्कुनुय् करान्-कुय् स्वात्मचूय् ज्ञान् ।

शरन्-गक्कन कुह् हावान् स्वात्म-शिव् पान् ॥ १५ ॥

(येन) जन्मनि जन्मनि भविष्यसि तस्यैव दासः ।

भस्मनः परिमलनस्य ० ॥ १४ ॥

श्रीपार्वत्याः सकोपोपालम्भप्रतिभाषितोत्तरं दृढभक्तिनिश्चयं
परीक्ष्य श्रीमहादेवस्य लिङ्गिवेशपरावृत्त्या
स्वरूपसाक्षात्कारवृत्तम् ॥ १५ ॥

शरणापन्नतां दृष्ट्वा परिवर्तयितुं योगिलिङ्गिनः (शिवस्य) लिङ्गित्वं आपतितं-
तस्य (लिङ्गित्वं त्यक्त्वा स्वरूपमास्थित इत्यर्थः) ।
(अर्थात्) श्रीसदाशिवः तादृगेव संपन्नः यादृगेव आसीत् (वस्तुतः)
॥ ६०० ॥

वास्तवं संवादं श्रुत्वा साधुः (योगिलिङ्गी) संतुष्टः संपन्नः ।

शरणापन्नतां दृष्ट्वा संपन्नं योगिलिङ्गिनः (वास्तवं) सदाशिवत्वम् ॥

सत्यस्य संवादः अस्ति हि वाङ्मानसातीतं (वृत्तं) कुर्वाणः प्रत्यक्षम् ।

सत्यस्य संवादेन अस्ति शिलायाः भवन्ती नवनीतता (कठोरस्य मार्दवं
संपद्यते इत्यर्थः) ॥

सत्यस्य संवादः नाम अन्धनेत्रयोरपि अस्ति जनयन् सुप्रकाशम् ।

सत्यस्य संवादः हि पापिपापानां संभवति कुर्वन् विनाशम् ॥

सत्यस्य संवादं श्रुत्वा मनः त्वं संतुष्टं संनिधेहि ।

सत्यस्य संवादः (तत्सत्स्वरूपः) अस्ति स्वयमेव सत्सदाशिवः ॥

शरणापन्नता क्षणमात्रकाले-एव मोक्षावस्थां दापयति ।

शरणापन्नतैव संभवति लोके-आलोकं (संसारे सत्प्रकाशं) प्रदर्श-
यन्ती ॥ ६०५ ॥

शरणापन्नतैव कारयति स्वात्मरूप-परिज्ञानम् ।

शरणापन्नतया संभवति प्रदर्शयन् स्वात्मरूपः-शिवः स्वस्वरूपम् ॥ १५ ॥

16. DESCRIPTION OF THE GLORIOUS APPEARANCE OF ŚIVA AS HE REVEALED HIMSELF TO PĀRVATĪ.

The 16th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 607-617).

17. PĀRVATĪ SEES ŚIVA IN HIS PROPER FORM, AND BEGINS TO SING HIS PRAISES.

बुक्कुन् जूगिस् बन्योम¹तु व्याख् रंगा ।

खसिथ् वृशवस् वसान् तस् शेर गंगा ॥ ६ । ८ ॥

सफेद आसु तस् तन् जि ज्ञन् निर्मल् सुह् कोपूर ।

करोर् सूर्यन्-हन्दि यद् क्वाह वन तसन्दु नूर् ॥

अथन् दन् ह्यथ् सुह् पंपोशाह् त्रिशूलाह् ।

तिथय् तमि पंरू दास-बावचू खास लीला ॥ ६२० ॥ १० ॥

18. PĀRVATĪ'S HYMN IN PRAISE AND AWE OF ŚIVA. SHE ENTREATS HIM TO TAKE HER FOR HIS SPOUSE. HE PROMISES TO GRANT HER PETITION, AND TELLS HER TO GO HOME AND WAIT FOR NĀRADA.

हे शिव शंकर परमेश्वर हर ।

भस्मादर काल-संहारी ॥ ६२१ ॥

अमरनाथकि अकाल अमर

व्वह् मर चय्-पत ह्यथ् सारी ।

सुय् जिन्द मरुन् कुह् देवन् ति आश्वर

भस्मादर काल-संहारी ॥

सतचू वय् हाववुनु कुख् सद्ग्वर

चय् कुख् महा-व्यचारी ।

श्रीपार्वतीमोहचिकीर्षयागतस्य श्रीशिवस्य तदनुरूपलिङ्गिरूप-
वर्णनं हिन्दीभाषया ॥ १६ ॥

श्रीशिवस्य योगिलिङ्गितात्यागोत्तरं स्वस्वरूपावस्थान-
दर्शनम् ॥ १७ ॥

दृष्टं-तथा योगिपूर्वरूपस्य संपन्नं अन्यत् स्वरूपम् ।

(यथा) आरुह्य वृषभं (वृषभारुहः सः) प्रखवन्ती तस्य शिरस्तः
गङ्गा ॥ ६१८ ॥

शुक्लवर्णा आसीत् तस्य मूर्तिः हि इव निर्मलं सः (अभूत्) कर्पूरम् ।

कोटिसंख्य-सूर्याणामप्याधिक्येनाभूत्, किंनाम कण्ठे (यत्) तस्याभूत्
प्रभाप्रकाशः ॥

हस्ताभ्यां द्वाभ्यां गृहीत्वा सः (अभूत्) कमलं त्रिशूलं (च) ।

तावत् (तादृक्स्वरूपं दृष्ट्वा) तथा (पार्वत्या) अध्येतुं-प्रस्ताविता
दास्याचरणस्य शुद्धा स्तुतिः ॥ ६२० ॥ १७ ॥

तत्स्वरूपदर्शनमनु श्रीशिवं प्रति पार्वत्याः स्तुतिरियम् ॥ १८ ॥

हे शिव जगत्कल्याणकर परमेश्वर (भवभय-)हर ।

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग महाकालसंहारकर्तः ॥ ६२१ ॥

हे-अमरनाथाख्यक्षेत्रनिवास, अनन्त (वा तत्क्षेत्राश्रयाणां कालहरण)
मृत्युहीन ।

अहं मरिष्यामि (उपहारीकुयां स्वात्मानं) त्वामुद्दिश्य सह-धृत्वा
सर्वपरिवारम् ॥

तदेव जीवदवस्थयापि मरणं समस्ति देवानामपि आश्चर्योत्पादकं
(दुर्लभं) ।

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग ॥

तत्त्वज्ञानस्य मार्गं प्रदर्शयन् अस्मि सद्गुरुमूर्तिः ।

त्वमेव अस्मि सन्महाविवेककृत् ॥

च्य् कुख् प्रश्न त च्य् कुख् वृत्तर

भस्मादर काल-संहारी ॥

च्य् कुख् माता पिता चर-अचर

च्य् कुख् बांदव् त बंद् सारी ।

च्य् कुख् पनुनु त च्य् कुख् वृपर

भस्मादर काल-संहारी ॥

च्य् कुख् विष्णुरूप महेश्वर हे हर

संसारम् आख् अवतारौ ।

राक्षस् गालिथ् वक्थ् करूथ् खर

भस्मादर काल-संहारी ॥ ६९५ ॥

वीदचू शोबा कुख् च्ह विद्यादर

च्य् वातिथ् कुख् च्वापारी ।

कृपा कर्तम् कुम् च्योनु आसर

भस्मादर काल-संहारी ॥

गंगाय गथाय प्रयाग पुष्कर

धर्मकि फल पाप-न्यवारी ।

च्य् देवन्-देव् कुख् महेश्वर

भस्मादर काल-संहारी ॥

न्यथ् सुलि व्वथहा पतिमि पहर

चरनन् लगहाय् द्यान पारी ।

दया म्य कर्तम् दया-सागर

भस्मादर काल-संहारी ॥

त्वमेव असि सत्प्रश्नरूपः त्वमेव च असि उत्तररूपः ।

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥

त्वमेव असि माता पिता चराचरात्म-जगतः

त्वमेव असि ब्रान्यवरूपश्च संबन्धिरूपश्च सर्वे (बन्धवः संबन्धिनश्च सर्वे त्वमेव)

त्वमेव असि स्वीयः त्वमेव च असि परः

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥

त्वमेव असि विष्णुरूपः महेश्वरः (जगत्पालकः) हे हर (जगत्सुखकर्तः)

संसारे आगतस्त्वं अवतारेण ।

राक्षसान् विनाश (सुक्तिकरी) भक्तिः कृता-त्वया स्थिरा

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥ ६२५ ॥

वेदस्य शोभा (सारगम्यः) असि त्वं हे-विद्याधर (सर्वविद्याश्रय)

त्वमेव व्यापकः असि सर्वतः ।

दयां कुरु-मयि, अस्ति-मे तव अवलम्बः

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥

श्रीगङ्गायां गयातीर्थे प्रयागतीर्थे पुष्करतीर्थे

हे-सद्गुर्मफलदातः (तथा) पापनाशन ।

त्वमेव देवानां देवः असि हे-महेश्वर

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥

नित्यं सुवेलायां (ब्राह्ममुहूर्ते) उत्तिष्ठेयं रात्र्यन्त्यप्रहरे

(ते) चरणयोः येजयेयमात्मानं समाधिं धृत्वा ।

दयां मयि कुरु-मयि हे-दया-सागर

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥

महाराज् बनित् यितम् जटादर

सूत्य ह्यथ शूबिदार् सवारौ ।

कृपा कर्तम् वर्तम् म्य स्वयंवर

भस्मादर काल-संहारी ॥

शिवनाथन् तोर दपुनस् ब्वह् तिय् कर

यिय् वनहाम् तिय् राज्-कमारौ ।

खग् रोज् स्वख-सान् गक् ब्वज् पनुनु गर

भस्मादर काल-संहारी ॥ ६३० ॥

शक्वि ह्यथ वातिय् नारद-मुनीश्वर

करनावि खांदरचू तयारौ ।

यिमय् त निमय् हालय् गक्विय् सर

भस्मादर काल-संहारी ॥

च्योनु म्य-ति कृष्णस् प्रयम्-दिगंबर

च्याज्जिय् बक्थ् क्कम् सदारौ ।

ओशद् मनश्च कृप न्यथ् शडचर

भस्मादर काल-संहारी ॥ १८ ॥

19. ŚIVA COMFORTS THE AWE-STRICKEN PĀRVATĪ. HE PROMISES TO MARRY HER IN HER FATHER'S HOUSE, AND RETURNS TO KAILĀŚA.

महदेवन् दपुस् अज्-हद् करुथ् तफ् ।

ब्वह् करुथस् खग् स्थठाह् दफ् क्याह् गक्विय् दफ् ॥ ६३२ ॥

यिक्ख् यद्वय् त पख् म्यय्-सूत्य् च्ह् वुज्जक्यन् ।

पकख्-नय् अद करुन् क्याह् गक्वि तिह् च्थ् वन् ॥

महाराजः (वरः) भूत्वा आगच्छेः-मे (मद्दरणाय) हे-जटाधर

सह धृत्वा शोभमानां जन्यसादिततिम् ।

कृपां कुरु-मयि वृणुयाः-मां मां स्वयंवरेण

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग ० ॥

श्रीशिवनाथेन उत्तरं कथितं-तस्यै अहं तदेव कुर्याम्

यदेव कथयेः-मां तदेव हे-राजकुमारि ।

प्रसन्ना भव सुखेन गच्छ अधुना स्वीयं गृहम्

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग ० ॥ ६३० ॥

संदेशं धृत्वा प्राप्नुयात्-ते नारदमुनीश्वरः

कारयिष्यति विवाहोत्सवस्य सज्जनाम्

आगच्छेयं-ते नाम सह-नयेयं-त्वां शीघ्रमेव भवेत्ते सुजातम्

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग ० ॥

तव समापि कृष्णाभिधस्य (ग्रन्थकृतः) प्रेम (अस्ति) हे-दिगम्बर

तवैव भक्तिः अस्ति-मे प्रोन्नताधिकारित्वम् ।

भवौषधभूतं मन्त्रं जपेयं नित्यं षडक्षरात्मकम् ।

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग ० ॥ १८ ॥

श्रीपार्वत्यास्तपःसंतुष्टः श्रीमहादेवः पुनरपि तत्प्रशंसनोत्तरं

वरदित्तया संवदति ॥ १८ ॥

श्रीमहादेवेन कथितं-तस्यै अत्युत्कृष्टं कृतं-त्वया तपः ।

अहं कृतस्त्वयाहं प्रसन्नः अतिशयेन कथय किं इष्टं-तव कथय ॥ ६३३ ॥

च्छसि यदि तु आयाहि मयैव-सह त्वं अधुना ।

आयासि-न-चेत् ततः कर्तव्यं किं अस्ति तत् त्वमेव वद ॥

द॑पुस् तमि॑ ह्यम् म्य॑ शि॒च्छा हिमाल-स॑न्दु॒ यिख् ।
 त्रि॑कोटी॒ देवता॑ ह्यथ॒ त॑ति॒ म्य वरि॑थ् निख् ॥ ६३५ ॥
 द॑पुस् त॑मि॒ तोर॑ सोरु॒य् चो॒नु कु॒ह् मंजूर॑ ।
 ब्व॑ह् कुम् च॒य् स॒ति-स॒तिन॑य् कुम्-न॒ के॒ह् दूर॑ ॥
 यि॒ह् फ॒र्माव॑ख् ब्व॑ह् तथ्-कुन् न्यथ् यवथ् च॒य् ।
 स॒न्नादथ् कुम् स॒न्नादथ् कुम् स॒न्नादथ् ॥
 ब्व॑ह् यू॒रि सो॒ज्ञख् स॒त-ऋ॑षि॒ ह्यथ् अ॒रुन्ध॑थ् ।
 मु॒कर॑र॒र् तिम् कर॑न् इति॒ खां॑द॒र॒चू कथ् ॥
 ति॒मन् प॒त पान॑ नारद-ऋ॑षु॒ ब्व॑ह् सो॒ज्ञन् ।
 ल॒दख् श॑क्ति॒ तिम् त॒स॒ज्य वा॑निय॒ वो॒ज्ञन् ॥
 च॒ह् ग॒क् ब्व॒ज् मा॒ज्य-मा॑लिस् मा॒ज्यरा॑ह् वन् ।
 इ॒ह् बू॒जिथ् यि॒थु ल॒दन् तिम् ह॒नि-प्य॑ठ् हन् ॥ ६४० ॥
 ब्व॑ह् कुम् शि॒व् श॒क्ति-रू॒प वा॑तिथ् च॒पोरु॑थ् ।
 य॒मिस् दि॒तु म्य॑ तमिस् च॒य् दि॒तुथ् सोरु॑थ् ॥
 ब्व॑ह् कुम् च॒य् स॒त्य च॒य् म्य॑ स॒त्य ह्य॑ख् नितो॒न्यथ् ।
 इ॒ज्ज॑य् कुय् सथ् इ॒ज्ज॑य् कुय् सथ् इ॒ज्ज॑य् सथ् ॥
 च॒ह् ह्य॑ख् गौरी॒ ब्व॑ह् कुम् शं॒कर॑ कु॒ह् क॒याह् व्य॑न् ।
 कु॒ह् क॑रु॒म॒तु क॑र्म॒ला॒निय् अ॒स्य पै॑व्यन् ॥
 च॒ स॒त्य के॒ह् म्य॑ त॒फा॒वथ् ह्य॑-न॒ कन् या॑व् ।
 कु॒ह् गौरी॑-शं॒कर॑ व्य॒द् म्य॑य् कु॒नुय् ना॑व् ॥
 इ॒ज्ज॑य् नाव् यु॒मु ऋ॑पि॒य् तस् का॑स॒ संक॑ठ ।
 द॒या कर॑वु॒न् रो॒ज्ञ न्यथ् ब्व॑य् तमिस् प्य॑ठ् ॥ ६४५ ॥

प्रत्युक्तं-तस्मै तथा अस्ति-मे मम इच्छा हिमालयस्य (गृहे) आगच्छेस्त्वम् ।
 त्रिकोटिसंख्याः देवताः सह-कृत्वा तत-एव मां तृत्वा नयेस्त्वम् ॥ ६३५ ॥
 प्रत्युक्तं-तस्यै तेन उत्तरं सर्वमेव त्वदीयं अस्ति (मे) स्वीकृतम् ।
 अहं अस्मि त्वया नित्यं-सहवर्त्यैव अस्मि न किमपि दूरे (व्यतिरिक्तः) ॥
 यत् आज्ञापयसि अहं तदुपलब्धं नित्यं समाधास्यामि चित्तम् ।
 अतिसंमतं अस्ति-मे अतिसंमतं अस्ति-मे अतिसंमतम् ॥
 अहं इहैव प्रेषयिष्यामि-तान् समर्पेन् सह अरुन्धत्या ।
 निश्चितं ते करिष्यन्ति इह विवाहोत्सवस्य कथां (वृत्तम्) ॥
 तेषां पश्चात् (तान्प्रति) स्वयं नारद-देवर्षिं अहं प्रेषयिष्यामि-तम् ।
 प्रेषयेयं-तान्प्रति संदेशं, ते तस्य वाचा श्रोष्यन्ति ॥
 त्वं गच्छ अधुना मातापितृभ्यां सर्ववृत्तान्तं कथय ।
 इदं-वृत्तं श्रुत्वा यथा आरोपयिष्यतः तौ अङ्गेषु अङ्गानि (हर्षेण स्ववपुषि नो
 मास्यतः) ॥ ६४० ॥
 अहं अस्मि शिवः शक्तिरूपेण (अभिन्नशिवशक्तिः) व्याप्य-स्थितः परितः
 (सर्वत्र) ।
 यस्मै दत्तं (भोगमोक्षफलं) मया तस्मै त्वयैव दत्तं-त्वया सर्वम् ॥
 अहं अस्मि त्वयैव सह त्वमेव मया सह अस्मि नित्यदा
 (न कदापि वियुक्तिरावयोः)
 इदमेव अस्ति सत्यं इदमेव अस्ति सत्यं इदमेव सत्यम् ॥
 त्वं अस्मि गौरी अहं अस्मि शंकरः अस्ति को-नाम भेदः ।
 अस्ति कृतं आद्यदैवेन आवयोः पिण्डैकम् ॥
 त्वया सह कोऽपि मम विशेषः अस्ति-न कर्णौ निधेहि (समाधानेन शृणु)
 अस्मि गौरीशंकर-इति प्रसिद्धं मम एकमेव नाम ॥
 इदमेव नाम यः जपिष्यति तस्य अपाकुर्यां संकटम् (दुःखजालम्) ।
 दयां कुर्वन् भवेयं नित्यदा अहं तं प्रति ॥ ६४५ ॥

दृङ्गय् नाव् जपवन्यन् न्यथ् स्वर्गं दावे ।
 दृङ्गय् नाव् युस् जपिय् सुय् मोक्ष प्रावे ॥
 बन्धेम^१च^२ अख् ब्वय् कुस् ब्वह् सूतिनय् चय् ।
 च्य त म्य अ-न फर्ख् केह् अम् पननञ्ज् द्रिय् ॥
 वनिय् दय् गव् सदाशिव् कोहि-कैलाम् ।
 अमिय् लोल अमिय् प्रयम दहय् आम् ॥
 बनिन् कृष्णम् म्य दूक् बन्तो दयुय् लोल् ।
 च्य म्य गौरी-शंकर कुख् माजू तय् मोलु ॥ १८ ॥

20. PĀRVATĪ LEAVES THE FOREST OF HER AUSTERITIES, AND RETURNS HOME. HER RECEPTION BY HER PEOPLE.

भवानी आय अज-जंगल् ब-खानय् ।
 वनय् क्याह् तफ् करुन् ओसुस् बहानय् ॥ ६५० ॥
 महामाया स आसू-ना पननि-पानय् ।
 कुह् मोर् चैलोक्य तमन्दुय् अख् निशानय् ॥
 शिवस् सूत्य्-शक्ति अजलय् मिलु प्रसिद् ओस् ।
 दयय् ज़ाहिर-जमादाह् तफ् करुन् प्योस् ॥
 ह्योव् तम् तप-सूत्य् तेज् कोताह् ।
 वनव् कोताह् करय् ब्वज् कस् कोताह् ॥
 ह्योव् याज् तमि पकनुय् गर-वते-कुन् ।
 बुक्किय् देवव् तिह् ह्यत् तस् बोझनावुन् ॥
 करुय् देवन्-हन्दिय् देवन् बडु च्य प्रसाद् ।
 च्य गौरी राजकूरी कुय् आफरौ-बाद् ॥ ६५५ ॥

इदमेव नाम जपद्भ्यः नित्यं स्वर्गभोगं दापयिष्यति ।

इदमेव नाम यः (समाधानेन) जपन्त्यात् सः मुक्तिं प्राप्स्यति ॥

संसिद्धा असि-त्वं अहमेव, अस्मि अहं नित्यावियुक्तः त्वया ।

तव अपि समापि अस्ति-न अन्तरं किमपि (तत्कृते) अस्ति-मे स्वात्मनः

शपथः ॥

चक्षा इत्यमेव गतवान् श्रीसदाशिवः शिखरस्थानं-कैलासस्य ।

ईदृशा आसक्त्या ईदृशा प्रेम्णा (युक्ता) नित्यमेव भूयाः (इति) ॥

भवतु-नाम कृष्णस्य मम ईदृशी भक्तिः ईदृगेव प्रेमासञ्जनम् ।

त्वमेव मम हे-गौरीशंकर असि माता पिता च ॥ १९ ॥

श्रीगौर्याः पितृगेहमागत्य तदनुबन्धि वृत्तम् ॥ २० ॥

भवानी आगता वनप्रदेशात् पितृगेहम् ।

वदिष्यामि किंनाम तपश्चरणं आसीत्तस्याः हेतुमात्रम् ॥ ६५० ॥

(यतः) महामायाशक्तिः सा आसीत्-न-न स्वस्वरूपेण (वस्तुतः) ।

अस्ति-हि सर्वं त्रैलोक्यं तस्या-एव एकं कलामात्रम् ॥

शिवेन सहचारिणी (अभिन्ना) शक्तिः (इति) आदित-एव ऐक्यं प्रसिद्धं
आसीत् ।

कारणविशेषेण (स्वातन्त्र्यलीलामात्रेण) लोकाचारदर्शनार्थं तपसः चरणं
आभासितम् ॥

(तत्रापि) अत्युत्कृष्टतां-गतं तस्याः तपश्चर्यया तेजः अत्यन्ततया ।

वक्तुं-शक्यं कियन्नाम, कुर्यां अधुना प्रासङ्गिकवृत्तं समाप्तम् ॥

आरब्धं यावत् तया संक्रमणं सृष्टमार्ग-प्रति ।

समीक्ष्य देवैः तत् आरब्धं तामुद्दिश्य संस्तवनं (प्रशंसनम्) ॥

(यथा) कृतः देवानामपि देवेन महान् तव प्रसादः ।

तव, हे-गौरि, हे-राजकुमारि, अस्ति अभ्युदयवादः (अस्त्यः) ॥ ६५५ ॥

बुद्धिं मैनावती गय वारयाह् खश् ।
 हिमालय् ते स्यठाह् लङ्गु तम् करनि शावश् ॥
 प्रजलवुनु तस् बुकुख् कर्मुकु बडु स्वप्रकाश् ।
 कहख् तस् मरह्वा शावाश् शावाश् ॥
 ल्वकटि-पान-प्यठय् आसूय् च्य सतचू लय् ।
 च्य व्वयिनय् जय् सदाशिव-सङ्गु दया क्यय् ॥ २० ॥

21. HIMĀLAYA AND MĒNAKĀ PRAISE PĀRVATĪ.

प्रयम् ओसुय् शिव-सन्दु ज्यन-कालय् ।
 करय् व्वह् लोल-पोशन् पोश-मालय् ॥ ६५८ ॥
 दिचय् हरनञ्ज कालय् लोल-डालय्
 सदाशिव् पान क्कोडुयन् बाल-बालय् ।
 च्यहय् बाल-पान तोयोय् बूल-बालय्
 करय् व्वह् लोल-पोशन् पोश-मालय् ॥ ६६० ॥
 दत्तन्-दीशुकु च्लुय् जल्दय् मलालय्
 च्य वरने सदाशिव् यिथि कमि हालय् ।
 च्य ल्युखुमंतु र्तु कुह् पानय् पननि कपालय्
 करय् व्वह् लोल-पोशन् पोश-मालय् ॥
 गनान् क्यम् प्रय् वनन्-हन्दि पोश् वालय्
 च्य लागय् पोश् मिलविथ् अर्ग-चालय् ।
 क्यह् कृष्णञ्ज पालना च्यानिय् इवालय्
 करय् व्वह् लोल-पोशन् पोश-मालय् ॥

तां तथाविधां) दृष्ट्वा मेनका (जननी) संपन्ना अत्यन्तं प्रसन्ना ।
 हेमालयः (पिता) च अत्यन्तं (प्रसन्नः) लग्नः तस्याः कर्तुं प्रशंसाम्) ॥
 दीप्यमानः तस्याः दृष्ट्वा भ्यां सौभाग्यस्य अतिमहान् स्वप्रकाशः ।
 तं-ताभ्यां (च) तस्याः अहोभाग्यमिति प्रशंसनं प्रशंसनं (वीक्षया
 प्रशंसनम्) ॥
 गालादेव-प्रभृति आसीत् तत्र सहस्रसंयोगस्य प्रीत्यासक्तिः ।
 व भूयात्ते जयजयकारः श्रीसदाशिवस्य महान् अनुग्रहः अस्ति-यां-प्रति
 ॥ २० ॥

श्रीपार्वत्या मातृकृतस्तुतिप्रस्तावना ॥ २१ ॥

प्रेम आसीत् परमशिवस्य जन्मन-आरभ्य ।

कुर्यां-त्वत्कृते अहं प्रेमपुष्पैः (विचिताः) पुष्पमालाः ॥ ६५९ ॥

दत्तानि- (विहितानि-) त्वया मृगपोतस्येव उच्छलितगतानि

प्रेमविह्वलतया

श्रीसदाशिवः स्वयमेव अन्विष्टः प्रति-पर्वताधित्यकोपत्यकम् ।

तवेव बालावस्थायां संतुष्टीभूतस्ते नित्यबाल्यमनोहरमूर्तिः-शम्भुः

कुर्यां-त्वत्कृते० ॥ ६६० ॥

दाक्षिणात्यप्रदेशस्य (अर्थतो दत्तप्रजापतिसंबन्धी) अपगतस्ते

शौघमेव मनुः

तव वरणाय श्रीसदाशिवः आगमिष्यति केनापि वृत्तेन

(महाप्रश्रयसंबारेण)

त्वया (हि) लिखितं प्रशस्तं अस्ति (सद्भाग्यं) स्वयमेव स्वस्मिन्

भालपट्टे

कुर्यां-त्वत्कृते० ॥

धनीभवन्ती अस्ति-मे प्रीतिः वनानां पुष्पाणि आनयिष्यामि

त्वयि समर्पयिष्यामि पुष्पाणि मेलयित्वा अक्षतहस्तपूरैः ।

अस्ति कृष्णस्य पालनं तव स्वायत्तमस्ति

कुर्यां त्वत्कृते० ॥

करन् वक्ति वक्ष्य च्याञ्ज्य परमशक्ती
 अहं वक्तवन् च्याञ्ज वक्ष्यन् नित्यम्बक्ती ।
 अहं वक्ती च्याञ्ज कासान् साञ्ज सक्ती
 अहं वक्ष्य च्याञ्ज वक्तवन् नेख्वख्ती ॥ २१ ॥

22. PRAYER AND PRAISE ADDRESSED TO PĀRVATĪ BY THE WHOLE UNIVERSE.

हिमालय-पर्वतनि गरि च्य ज्ञायख् ।
 आयख् करने जगि रक्षपाल् ॥ ६६४ ॥
 परमशख्य परमशिव् क्वाडनि द्रायख्
 कर्म-सूत्य सपञ्जुख् शिवशक्ति-रूप् ।
 भगवथ्-माया बोजन्य आयख्
 आयख् करने जगि रक्षपाल् ॥ ६६५ ॥
 परमात्म-सूर्य-मञ्ज तौज् ननु द्रायख्
 प्रजलनि आयख् संसारम् ।
 यमि-मञ्ज द्रायख् तथि मञ्ज चायख्
 आयख् करने जगि रक्षपाल् ॥
 जगतचू दाता अख् फलदायख्
 यस् दिख् च्य तस् दिधि शिवजी ।
 सुय् च्य लायख् च्य तस् दायख्
 आयख् करने जगि रक्षपाल् ॥
 वरने यियि च्य वैकुण्ठ-नायख्
 वीगिस् खसनुकु कुय् काय्यख् ।

कुर्वन्ति (सर्व एव) भक्ताः भक्तिं तवैव हे परमशक्ते

अस्ति (हि) भक्तानां तव भक्तिरेव नित्यमुक्तिरूपा ।

अस्ति (हि) भक्तिः तव नाशयन्ती अस्माकं संकटम्

अस्ति (हि) भक्तिः तव भक्तानां सौभाग्यशालिता ॥ २१ ॥

पार्वतीं प्रति सर्वस्य जगतः स्तुतिपूर्वकं कीर्तनम् ॥ २२ ॥

हिमालय-पर्वतस्य गृहे त्वमेव जाता-त्वम् ।

आगता-त्वं कर्तुं जगत्याः पालनाम् ॥ ६६४ ॥

परमशक्तिरूपा परमशिवं अन्वेष्टुं निर्गता-त्वम्

सत्कर्मणा (लोकाचारविहितेन) संपन्ना-त्वं अभिन्नशिव-
शक्तिरूपा ।

भगवन्माया (साक्षात्) दृष्टिपथं आगता-त्वम्

आगता-त्वं ॥ ६६५ ॥

परमात्म-सूर्य-मध्यात् प्रकाशरूपा प्रत्यक्षं निर्गता-त्वम्

प्रकाशयितुं आगता-त्वं संसारमण्डलम् ।

यन्मध्यात् निर्गता-त्वं तस्यैव मध्यं प्रविष्टा-त्वम्

आगता-त्वं ॥

जगतः दातृरूपा असि फलदात्री

यस्मै दास्यसि त्वमेव तस्मै दास्यति (सत्फलं) श्रीशिवः ।

स-एव तवैव योग्यः त्वमेव तस्य धीसचिवात्मिका

आगता-त्वं ॥

वरीतुं आगमिष्यति-त्वां (सः) सह-कृत्वा वैकुण्ठ-नायकम्

(श्रीविष्णुम्)

विमानचित्रस्य* आरोहणस्य अस्ति-ते संपदुपभोगः ।

* विवाहोत्सवेषु गृहज्ञानमध्ये पञ्चरङ्गादिना यद्विमानाकारं चित्रं लिख्यते

मानर्यञ् पतिव्रत् त सती द्रायख्
 आयख् करने जगि रचपाल् ॥
 कृष्ण लोल-तारौ सेतार वायख्
 वानी भवानी चय् गक्कि स्यद् ।
 सय् करिय् नाद-व्यंद् बोझनस् लायख्
 आयख् करने जगि रचपाल् ॥ ११ ॥

23. THE LEGEND OF THE ASURA TĀRAKA. HE OPPRESSES THE GODS. ŚIVA TELLS HOW BRAHMĀ HAS EXPLAINED TO THEM THAT HE CAN ONLY BE CONQUERED BY ŚIVA'S SON, AND SENDS ARUNDHATĪ AND THE SEVEN ṚṢIS AND OTHERS TO HIMĀLAYA TO ASK HIM AND HIS WIFE TO GIVE THEIR DAUGHTER TO ŚIVA IN MARRIAGE. THEY CONSENT. ARUNDHATĪ, ETC., RETURN TO BENARES AND INFORM ŚIVA. HE IS PLEASED, AND DIRECT NĀRADA TO SUMMON BRAHMĀ, VIṢṆU, AND THE OTHER GODS.

ऋषाह् अख् ओस् ओसुस् शिवसन्दु बाव् ।
 तमिस् क्खिस् सूत-पौरानिख् दपान् नाव् ॥ ६७० ॥
 ऋषीश्वर् बडु तपौश्वर् कर्मवानय् ।
 मनस् अमिस् खनिस् अरदाह् पुरानय् ॥
 दथय् पाठिन् दिवान्-कुय् वीद-साची ।
 तपोवन-प्यठ शिव-जी आव् काशी ॥
 बनारस् नाव् काशिय-हन्दु कुह् मग्गह् ।
 महोदेवस् कुह् तमि दीग्गकु प्रयम् पूरु ॥
 बसान् युस् तति मोच्छूय् गथ् बनान्-व्यम् ।
 सदाशिव् पान शिव-लूकस् अनिय् तम् ॥
 ततुय् वातिथ् सत ऋषि मंगनाविन ।
 तिमन् मारिय् मनकि मिर् वार बाविन् ॥ ६७५ ॥

मानवतौ पतिव्रता सतौ च निर्गता-त्वं (एव)

आगता-त्वं० ॥

हे कृष्णाख्य* हार्दात्म-तन्त्रीभिः वीणां वादयिष्यसि (चेत्)

वाणी (परात्मिका) भवानो तवैव संपत्स्यते सिद्धा ।

सा-एव करिष्यति-ते नाद-बिन्दात्मकां अवधार्य योग्यम्

आगता-त्वं० ॥ २२ ॥

प्रकृतवृत्तकथानकनिरूपणम् ॥ २३ ॥

अग्निरेकः एकः आसीत् आसीच्-(च)-तस्य शिवात्मपरमात्मनः अतिरागः ।

तस्य सन्ति (लोकाः) सूत-पौराणिक-इति कथयन्तः नाम ॥ ६७० ॥

(सः) सुनीश्वरः महान् तपस्विनामग्रः सत्कर्मशीलः (च) ।

मनसि आसन्-यस्य उट्टुङ्कितानीव अष्टादश पुराणानि ॥

(तत्कथनानुरूपं) इत्थं प्रकारेण प्रददाति वेदस्य-प्रामाण्यम् ।

तपोवन-पृष्ठात् श्रीशिवः आगतः काश्याम् ॥

वाराणसीति नाम काशीपुरः अस्ति प्रसिद्धम् ।

महादेवस्य अस्ति तस्य देशस्य प्रेम पूर्णम् ॥

वास्तव्यः यः तत्र मोक्षस्यैव गतिः संभवन्ती-तस्य ।

सदाशिवः स्वयं शिवलोकं आनयिष्यति तम् ॥

तत्रैव प्राप्य समर्पयः आनायितास्तेन ।

तेषु सर्वाण्येव मनसः रहस्यानि सम्यक् आविष्कृतानि-तेन ॥ ६७५ ॥

* ग्रन्थकृतः स्तोत्रः ।

† योगप्रसिद्धः शब्दः ।

‡ एतद्वृत्तं वेदे पूर्वभूतमेव प्रकाशयति सूत इति भावः ।

अरुंधती बमै नारद-मुनीश्वर ।

सपत्नि हाजिर् तिमन् लग् वननि ईश्वर ॥

कुह् तारक-नाम् दैत्याह् अख् बजोरय् ।

तमिन् न्युमत्तु-कुह् देवन् राज्य् सोरय् ॥

क्विह् तस्-निश देवता लाचार् आमति ।

बहार अत्राप् क्विन् तप् करनि द्रामति ॥

तिमन् वनुमत्तु जि कुह् ब्रह्मा-जियन् इय् ।

कुह् राजौ तारकस् प्पठ् पान शिव-जिय् ॥

करिन् तप् शिव-नाथस् वनि संतान् ।

लबिन् अद राज्य् सुय् ह्ययि तारकस् ज्यान् ॥ ६८० ॥

सुह् तारुख् दर्म-कर्म-निश् प्पयि तत्तु-ताम् ।

शिवस् संतान् व्वत्पय् गक्कि यत्तु-ताम् ॥

बहानाह् ज़ाहिस्कु तस् इय् वनुन् प्पय् ।

न-तय् निष्काम निष्कल् कुय् सदाशिव् ॥

गक्किन् त्वहि तस् हिमालम् निश् वनिन् इय् ।

अनोन् गौरौ वनन् इय-पाठि शिव-जिय् ॥

कुह् क्षर्मावान् इय-पाठि शिव शंकर् ।

करन् गौरिय सूतिनय् अस्मि स्वयंवर ॥

व्वय्यन् जै-जै च्य-हिहिस् वाग्यवानम् ।

सदाशिव् पान यियि यम् कज्जदानम् ॥ ६८१ ॥

इह् बूजिय् सत-अपि अरुंधती ह्यय् ।

पकान्-गय् वज्रुख् हिमालम् हकैकय् ॥

अरुन्धती (वसिष्ठर्षिसधर्मिणी) (च) सह नारदर्षिणा ।

(ते सर्व) संपन्नाः संनिहिताः तान्-प्रति प्रवृत्तः वक्तुं ईश्वरः ॥

अस्ति (हि) तारको-नाम दैत्य-एकः एकः अतिबली ।

तेनैव अपनीतमस्ति देवानां राज्यं सर्वमेव ॥

सन्ति (हि) तस्मात् देवाः उद्वेगं आगताः ।

बहिरेव दूरेषु-प्रदेशेषु सन्ति तपः तप्तं निष्क्रान्ताः ॥

तेभ्यः कथितं हि अस्ति श्रीब्रह्मणा इदमेव ।

अस्ति प्रसन्नः तारकं प्रति स्वयं श्रीशिवः ॥

कुरुत तपः (येन) श्रीशिवस्य उद्भविष्यति अपत्यम् ।

अलप्स्यत ततः राज्यं (स्वं) स-एव ग्रहीष्यति (अपनयिष्यति)

तारकासुरस्य जीवनम् ॥ ६८० ॥

सः तारकासुरः धर्मात्-कमर्थः पतिष्यति तत्कालपर्यन्तम् ।

शिवस्य अपत्यं उत्पन्नं संपत्स्यते यावत् ॥

मिथमात्रं प्रत्यक्षं (लौकिकं) तस्य ईदृशं कथयितुं आपतितम् ।

अन्यथा निष्कामः निर्वासनः अस्ति सदाशिवः ॥

गच्छत प्रयं तस्य हिमालयस्य समीपे कथयत इदमेव ।

आनयिष्यामः (आनयिष्यामि)-तां गौरौ कथयन्ति (कथयति)

इत्थं श्रीशिवः ॥

अस्ति आज्ञापयन् इत्थं-प्रकारेण श्रीशिवः शंकरः ।

करिष्यामः (करिष्यामि) गौर्या सह वयं (अहं) स्वयंवरम् ॥

भूयात् जयकारः त्वत्तदृशस्य भाग्यशालिनः ।

सदाशिवः स्वयं आगमिष्यति यस्य कन्यावरणार्थम् ॥ ६८१ ॥

इदं श्रुत्वा समर्पयः अरुन्धत्या सह ।

निर्जग्मुः कथितस्तेः हिमालयाय वृत्तान्तः ॥

च॒ह् कु॒ख् ब॑डु॒ वा॒ग्य॒वा॒न॒य् क॒र्म॒वा॒न॒य् ।

यि॒थि॒य् शि॒व॒ना॒य् ह्यि॒थि॒य् च॒य् क॒ञ्ज॒दा॒न॒य् ॥

कु॒ह् वी॒दु॒क् आ॒द् यु॒स् ओं॑का॒र॒स॒य्-म॒ञ्ज् ।

यि॒थि॒य् स॒न्ध॒व॒ख् सु॒ह् च्या॒नि॒स् द्वा॒र॒स॒य्-म॒ञ्ज् ॥

नि॒रं॒ज॒न् नि॒र्म॒ल् नि॒र्ग॒व॒न् नि॒रा॒का॒र् ।

न त॒स् कू॒द॒य् न त॒स् लू॒ब॒य् नि॒रा॒हा॒र् ॥

म॒हा॒मा॒या॒य ह॑न्दु॒ कु॒य् क॒र्म॒लो॒नु॒य् ।

दि॒थि॒य् द॒र्श॒न् यि॒थि॒य् सु॒य् ग॒र चो॒नु॒य् ॥ ६८० ॥

ति॒थ॒य् मै॒ना॒व॒तो व्य॒लि बो॒ज॒ना॒व॒ख् ।

स्य॒ठा॒ह् साँ॑प॒ञ् प्र॒स॒न् आँ॑का॒र् स दा॒व॒ख् ॥

द॒पु॒ख् हि॒मा॒ल॒न् ति॒ म॒ञ्ज॒र् कु॒ह् म॒ञ्ज॒र् ।

पु॒नि॒मू॒-च॑न्द्र॒म ख॒त् म्य॒य् पू॒रि॒-क॒नि पू॒र् ॥

इ॒ह॒य् क॒थ् च॒थ् य॒वि॒थ् मा॒नि॒व् द॒य॒-ग॒थ् ।

म्य॒ व॒नु॒म॒व वा॒ख् त्व॑हि॒ ज्ञा॒नि॒व् स॒तो स॒थ् ॥

ह्य॒तु॒ख् रु॒ख॒स॒थ् ति॒म॒न्-नि॒ग आ॒य् का॒शी ।

म॒हा॒दे॒व॒स् द॒पु॒ख् हे अ॒वि॒ना॒शी ॥

यि॒ह् केँ॑का॒ह् अ॒स्य आ॒सू॒य् आ॒गि॒या च्या॒ञ् ।

अ॒कू॒य् क॒थ् बो॒ज॒वु॒न् पा॒न॒य् ति॒मौ मा॒ञ् ॥ ६८५ ॥

इ॒ह् बू॒जि॒थ् वा॒र॒या॒ह् ख॒ग् ग॒व् म॒हेश्व॑र् ।

ति॒थ॒य् हा॒जि॒र् स॒प॒न् ना॒र॒द् मु॒नी॒श्व॑र् ॥

म॒हा॒दे॒व॒न् द॒पु॒स् श॒क्वि बो॒ज॒थ॒व् क॒न् ।

ग॒क्वि ब्र॒ह्मा॒-जु॒व॒स् वि॒ष्ण॒स् इ॒ह् क॒थ् व॒न् ॥

त्वं असि महान् भाग्यवान् सुकर्मकृत् ।

आगमिष्यति-ते श्रीशिवः प्रतिग्रहीष्यति-ते त्वत्तः कन्यादानम् ॥

अस्ति (हि) वेदस्य आदिभूतः यः ओं-(प्रणव)-इति-तस्य मध्ये ।

आगमिष्यति-ते संमुखं सः तव द्वारमध्ये (द्वारे) ॥

(यः) निरञ्जनः निर्मलः निर्गुणः निराकारः (च) ।

न तस्य क्रोधः न तस्य लोभः निरपेक्षभोज्यः (चास्ति) ॥

महामायारूपायास्त्वत्कन्यायाः अस्ति भाग्यं (भर्तृरूपः सः) ।

दास्यति-ते दर्शनं आगमिष्यति स-एव गृहं तवेव ॥ ६९० ॥

तथैव सेनका यदा आविता-तैः ।

(सापि) अतिशयेन संपन्ना प्रसन्ना अङ्गीकारं सा दापिता-तैः ॥

प्रतिकथितं-तेभ्यः हिमालयेन अपि स्वीकृतं अस्ति स्वीकृतम् ।

पूर्णिमाचन्द्रमाः (इव) उदितः समैव पूर्वदिग्भागात् पूर्णः ॥

इसामेव कथां (वाचं) चित्ते निधाय मन्यध्वं देवी-गतिम् ।

मया कथितं-वः वाक्यं यूयं जानीत सत्यमेव सत्यम् ॥

गृहीता-तैः गमनानुज्ञा तेभ्यः आगताः काशीम् ।

(तत्र) महादेवाय कथितं-तैः हे अविनाशिन् ॥

यत्किंचिद्रूपा अस्माकं आसीत् आज्ञा त्वदीया ।

एकामेव कथां (वाचं) शृण्वद्भिः स्वयमेव तैः संमता (सा)

॥ ६९५ ॥

इदं श्रुत्वा अतिशयेन प्रसन्नः संपन्नः महेश्वरः ।

तथैव प्रत्यक्तः संपन्नः नारदः सुनीश्वरः ॥

महादेवेन कथितं-तस्मै संदेशं शृणु निधेहि कर्णौ (त्वम्) ।

गत्वा श्रीब्रह्मणे विष्णवे इमां वाचं वद ॥

त्रिकोटी देवता च्छथ् अस्य निग् यिन् ।
 बुद्धिथ् वेलाह् समिथ् तिम् हाजिरी दिन् ॥
 इह् बूजिथ् द्राव् नारद्-जौ तुजून् दव् ।
 पकान्-गव् विष्णुलूकस् वातिथ्य-प्यव् ॥ २३ ॥

24. NĀRADA GOES TO VIṢṆU, AND, AFTER PRAISING HIM, INFORMS
 HIM OF ŚIVA'S INTENDED MARRIAGE.

हरि-नारायणस् लङ्गु बावने हाल् ।
 महाराजा महादेवुन् च्छ कुय् साल् ॥ ००० ॥
 च्छ् राम-रूप-किन्नि सीताय तोयोस्
 च्छ् कृष्ण-रूप-किन्नि राधाय तोयोस् ।
 तुलुथ् च्छथ् किय-प्यठ् गोवर्धनुक् बाल्
 महाराजा महादेवुन् च्छ कुय् साल् ॥
 च्छ लोलचू यञ्ज् ख्ययथ् यगोदाय निग्
 च्छ् रुदुख् लोल-किन्नि कुञ्जाय निग् ।
 सुदामनि अथ ख्ययथ् क्कम्-सिरिचू चाल्
 महाराजा महादेवुन् च्छ कुय् साल् ॥
 वनोवुथन् अकिथ् सिरि-स्वच्छ-सूत्य् दनिय्
 द्वयिम्य स्वच्छ अथ रटुनथ् श्रीरुक्मिणिय् ।
 व्यनथ् कर्ननथ् दिहम् कोताह् ज़रो-माल्
 महाराजा महादेवुन् च्छ कुय् साल् ॥
 विभौषणम् दितुथ् लंकाय-हन्दु राज्य्
 कलस्-प्यठ् . य् यवुथ् सुग्रीवस्य ताज् ।

त्रिकोटिसंख्याकान् मुख्यदेवान् सहकृत्वा अस्माकं समीपे आगच्छेयुः ।

(यथा) समीच्या समयं समेत्य ते साक्षात्कारं दद्युः ॥

इत्थं श्रुत्वा निष्क्रान्तः नारदर्षिः उत्थापिता- (स्वीकृता)-सेन द्रुतगतिः ।

अगमत् (च) विष्णुलोकं प्राप्सौत् ॥ २३ ॥

विष्णुलोकं प्राप्य नारदार्षर्विष्णुं स्तौति प्रवृत्तिं च

प्रस्तौति ॥ २४ ॥

हरये-नारायणाय प्रवृत्तः कथयितुं वृत्तम् ।

हे-महाराज महादेवस्य तव अस्ति निमन्त्रणम् ॥ १०० ॥

त्वमेव राम-रूपेण सीतायाः (परमशक्तेः) अतुष्यः

त्वमेव कृष्ण-रूपेण श्रीराधिकायाः अतुष्यः ।

उत्थापितस्त्वया त्वयैव कनिष्ठिकाङ्गुल्यां गोवर्धनाख्यः पर्वतः

हे-महाराज ० ॥

त्वया प्रेमसमर्पितं नवनीतं भुक्तं-त्वया यशोदायाः समीपे

त्वं आस्थितस्त्वं हार्देन कुञ्जायाः समीपे ।

सुधामन्त्राक्षणस्य हस्तेन भुक्तं-त्वया तण्डुलकण्ठरेणोः

हस्तपूरमात्रम्

हे-महाराज ० ॥

संपादितस्त्वया-सः एकेनैव तण्डुलकण्ठचूर्णदानेन महाधनी

द्वितीयायाः सुष्ठुः (तद्रहणकृते) हस्तः गृहीतस्तथा-ते

श्रीरुक्मिण्या ।

विज्रप्तिः कृता-तथा-ते दास्यसि-तस्मै कियन्-नाम स्वर्णादिद्रविणम्

हे-महाराज ० ॥

विभीषणाय दत्तस्त्वया लङ्कायाः राज्यम्

शिरसि त्वयैव स्थापितं-त्वया सुग्रीवस्य (राज-)मुकुटम् ।

च्य बख्चुथ् बलिदानवस् ति पाताल्

महाराजा महादेवुन् च्य कुय् साल् ॥

वध्यन् त बालकन् ह्यथ् ग्वय् च्य ब्रह्मा

बनाविथ् तिम् तिथिय् तम् करूय् चमा ।

चह् तोयोख् गोपियन् कुय् नाव् गोपाल्

महाराजा महादेवुन् च्य कुय् साल् ॥ ७०५ ॥

मरिथ् आसि देवकिय् गाम्ति श् संतान्

अनिथ् दित्थिस् दिल्कु कडुयस् च्य अर्मान् ।

तिमन् ओसु मरनस् गोमत्तु स्यठाह् काल्

महाराजा महादेवुन् च्य कुय् साल् ॥

परिथ् विद्या म्वरन् दक्षिना मँजूय् ज्ञान्

गद्यमत्यय् दिन् मुदुमत्तु अनिथ् संतान् ।

समुद्रस् फटुम् वदि वदि म्य गलिम् लाल्

महाराजा महादेवुन् च्य कुय् साल् ॥

मनस् यलि राग् संतान-सन्दु स्यठाह् गोस्

अनिथ् तमि रूप दितुयस् यिथ् तमिस् ओसु ।

करून् अस्वथ् च्य-कुन् च्य कुख् फिरान् काल्

महाराजा महादेवुन् च्य कुय् साल् ॥

शंखाखर् दैत्य मोरुथन् शंख् तमिस् द्राव्

कुह् तथ् शंखस् च्य यवुमत्तु पान्चज्ञन् नाव् ।

तवय्-वापथ् दिचूय् पाज्जिस् अन्दर् काल्

महाराजा महादेवुन् च्य कुय् साल् ॥

त्वया परितोषेण-समर्पितं-त्वया बलिदानवाय अपि पातालराक्षसम्

हे-महाराज० ॥

वत्सान् (गोपाल-) ब्रलकान् च संशृङ्ग्य अपगतः त्वत्तः ब्रह्मा

समुद्भावितास्त्वया ते तथैव (तादृशा एव) तस्मै (ब्रह्मणे)

कृता-त्वया क्षमा ।

त्वं संतुष्टस्त्वं गोपीनां अस्ति-ते नाम गोपाल (इति)

हे-महाराज० ॥ ७०५ ॥

मृत्वा आसन् देवकीमातुः गतपूर्वा षट् पुत्राः

आनीय दत्तास्त्वया-तस्मै मनसः निष्कासितस्त्वया-तस्याः

त्वया अत्यौस्तुक्केशः ।

तेषां आसीत् मरणकालात् व्यतीतः अत्यन्तः समयः

हे-महाराज० ॥

अधीत्य (अध्याप्य) विद्याः गुरुणा दक्षिणा प्रार्थिता-त्वत्तः सच्या

इष्टं-देयमस्ति-चेत् दातव्य(स्त्वया) मृतः आनीय पुत्रः ।

समुद्रे निमग्नः-स-मे रुदित्वा रुदित्वा मम विनष्टा-मे कनीनिकाः

हे-महाराज० ॥

(इत्थं) मनसि यदा रागः (अत्यौस्तुक्कोन हठः) पुत्रस्य अतिशयेन

संपन्नस्तस्य

आनीय तेन रूपेण (साक्षात् एव) दत्तस्त्वया-तस्मै यादृश

(-एव) तस्य आसीत् ।

कृता-तेन कृतकृत्यभावेन-स्तुतिः त्वां-प्रति, (यतः) त्वमेव असि

विपर्ययन् मृत्युम्

हे-महाराज० ॥

शङ्खासुरनामा देव्यः हतस्त्वया-सः शङ्खः तस्मात् निर्गतः

अस्ति तस्य शङ्खस्य त्वया संनियतं पाञ्चजन्य-इति नाम ।

तत्कार्यार्थमेव प्रक्षिप्ता-त्वया जलधेः मध्ये भस्मा

हे-महाराज० ॥

करनि लंगि पाङ्क् पांडव् च्याञ्ज पूजा

स्यठाह् गव् रशख् राजन् क्याह् इह् शूया ।

सुदर्शन-चक्र मोरुथन् सुय् शिशुपाल्

महाराजा महादेवुन् च्य कुय् साल् ॥ ७१० ॥

कुह् कम् तागथ् वनिय् ह्यकि च्योन् चर्यथ्

शूराह् साम् ऐठ् अख् हथ् त्रिय वर्यथ् ।

वरिय् कुख् बालुखाह् चटिय् मुहनि काल्

महाराजा महादेवुन् च्य कुय् साल् ॥

वनाविय् रूफ् व्यन् व्यन् प्रथ्-अकिस् सूत्य्

कुनुय् आसिय् करान् ओमुख् च्ह दिह् कूति ।

स्यठाह् शर्मन्द गोसय् तिथु बुक्किय् हाल्

महाराजा महादेवुन् च्य कुय् साल् ॥

च्य खारिय् म्वक्तमालि-किति म्वक्त कुलिय्

मङ्गिमि-यारि राधिकाय-हन्दि कूति तुलिय् ।

तिथय्-पांठि वालि शिवजी रूद-कनि लाल्

महाराजा महादेवुन् च्य कुय् साल् ॥

वरूथ् यिय-पांठि लक्ष्मी आसू च्यय् प्रय्

तिथय्-पांठि शंकरम् गौरी वरूज् क्यय् ।

करनु कुय् वारयाह् खश् तसति हिमाल्

महाराजा महादेवुन् च्य कुय् साल् ॥

कुनुय् कुख् आसवुन् किय् लक्ख-बदि नाव्

सदाशिव-रूप कृष्णम् दर्शनाह् हाव् ।

कर्तुं प्रवृत्ताः पञ्च पाण्डवाः तव पूजाम्

(तेन) अतिशयेन संपन्नः द्वेषः राज्ञः किंनाम इत्थं शोभते
(योग्यं नास्तीति)

(तावत्) सुदर्शनेन-चक्रेण हतस्त्वया-सः स-एव शिशुपालः

हे-महाराज० ॥ ७१० ॥

अस्ति कस्य सामर्थ्यं कथयितुं शक्नुयात् तव चरित्रम्

घोडश सहस्रं अष्टौ एकं शतं स्त्रियः वृतास्त्वया ।

(ताश्च) वृत्वा असि बालकमात्रं कृत्वा मोहस्य जालानि

हे-महाराज० ॥

उद्भावितानि-त्वया रूपाणि भिन्नं भिन्नं प्रत्येकया सह

एक-एव भूत्वा कुर्वन् आसीः त्वं रूपाणि कियन्ति (असंख्यानि) ।

अतिशयेन लज्जितः संपन्नो-ऽहं-ते तादृशं दृष्ट्वा चरितम्

हे-महाराज० ॥

त्वया आरोपिताः राधिकायाः-कृते (मुक्तमालाया वा) मुक्तफलात्मकाः
वृत्ताः

मध्यस्थेन (विवाहार्थं) (येभ्यः) राधिकायाः असंख्याः

(मुक्ताः) उत्थापिताः (प्राप्ताः) ।

तादृक्-प्रकारेण वर्षिष्यति श्रीशिवः वर्षणरूपेण रत्नानि

हे-महाराज० ॥

वृता-त्वया येन-प्रकारेण लक्ष्मीः आसीत् तवेव अनुरागः

तादृक्-प्रकारेण शङ्करस्य पार्वती वरणीया अस्ति ।

कर्तव्यः अस्ति अतिशयेन संपन्नः तस्यापि हिमालयः

हे-महाराज० ॥

एक-एव असि वर्तमानः सन्ति-ते लक्षशः नामानि

सदाशिव-रूपेण भक्तस्य (कृष्णाख्यग्रन्यकर्तुः) दर्शनं प्रदर्शय ।

अवीद-वक्थ् वख्चुस् तस् दुयी गाल्

महाराजा महादेवुन् ज्य कुय् साल् ॥ ७१५ ॥ २४ ॥

25. VIṢṆU, PLEASED, DISPATCHES NĀRADA TO CALL BRAHMĀ AND THE OTHER GODS. THEY ALL APPROACH ŚIVA. ŚIVA DISPATCHES NĀRADA TO WARN HIMĀLAYA, WHO NOTIFIES THE APPROACHING WEDDING. NĀRADA INFORMS ŚIVA OF THIS. THE WEDDING PROCESSION IS FORMED AND STARTS. VIṢṆU LEADS THE OTHER GODS.

इह् बूज़िथ् श्री-विष्णुजी ख्वश् स्यठाह् गव् ।

वननि लंगु मोनु खामी श्री-सदाशिव् ॥ ७१६ ॥

अच्छिक्-किन्नि असि पक्व् हरश्चस् थविथ् मन् ।

चह् गक् ब्रह्मा-जियस् वन् सूत्य् सुय् अन् ॥

गंडिथ् गुलि द्राव् नारद-जी इहय् कथ् ।

वज्रून् ब्रह्मा-जियस् कथ् आव् तस् ह्यथ् ॥

खवर् नारद-जुवन् करू ज्याय-ज्याय ।

त्रिकोटी देवता बूज़िथ् तिय् आय ॥

खसिथ् गरुडस् मुरारी करू तयारी ।

शिवस् निश आव् अद ह्यथ् देव् सारी ॥ ७१० ॥

गंडिथ् गुलि त करूश् शिवनाथस् नमस्कार् ।

अह् क्याह अस्य आगिया, सारिथ् किह् तयार् ॥

महादेवन् दपुख् नारद-मुनीश्वर् ।

ग्वडज् शक्कि ह्यथ् गक्किन् तंतु तिय् कुह् ब्यहर्त् ॥

गक्किथ् वन् नारदन् हिमालयस् इय् ।

त्रिकोटी देवता ह्यथ् ओय् शिव-जिय् ॥

अद्वैतरूपां-भक्तिं वितर-तस्मै तस्य (भक्तस्य) द्वैतं विनाशय ॥ ७१५ ॥ २४ ॥

हे-महाराज० ॥

श्रीविष्णुना तच्छ्रुत्वा प्रत्युच्यते यच्च विधीयते तद्वृत्तम् ॥ २५ ॥

इत्थं श्रुत्वा श्री-विष्णुः प्रसन्नः अतिशयेन संपन्नः ।

कथयितुं प्रवृत्तः अस्माकं स्वामी श्री-सदाशिवः (अस्ति)

॥ ७१६ ॥

अस्तिद्वारा (इव) वयं (अहं) आगमिष्यामः (-मि) हर्षं

स्थापयित्वा मनः ।

त्वं गच्छ ब्रह्माणं वद, सह तं आनय ॥

बद्धा अञ्जलिं निर्गतः नारदर्षिः इयमेव वार्ता ।

(गत्वा) कथिता-सेन श्री-ब्रह्मणे कथा (प्रवृत्तिः), आगतः

(नारदः) तं सह-कृत्वा ॥

प्रवृत्तिः नारदर्षिणा कृता (आविता) प्रति-देश-देशं (सर्वान्देवादीन्) ।

त्रिकोटिसंख्याकाः मुख्यदेवाः श्रुत्वा तदेव आगताः ॥

आरुह्य गरुडं मुरारिणा कृता सज्जना ।

शिवस्य समीपे आगतः अनन्तरं गृहीत्वा देवान् सर्वान् ॥ ७२० ॥

बद्धा-तैः अञ्जलीन् कृतस्तैः च शिवस्वामिने नमस्कारः ।

अस्ति का-नाम अस्माकं आज्ञा सर्व-एव सः सज्जाः ॥

महादेवेन प्रत्युक्त-तान् नारदमुनीश्वरः ।

प्रथमं संदेशं गृहीत्वा गच्छतु तत्र तदेव अस्ति समञ्जसम् ॥

गत्वा (च) कथितं नारदेन हिमालयस्य इदमेव ।

त्रिकोटिसंख्यात्मकान् देवान् सह-कृत्वा आगतस्त्वत्समीपे

श्रीशिवः ॥

पकान् छय् म्यय् पतय् तसञ्जय् सवारौ ।

तयारी कर् तयारी कर् तयारी ॥

खवर् बूज्जिथ् बजाविन् शादियान ।

तज्जान् ओसु ज्याबज्या बहु नगारखान ॥ ७१५ ॥

मुवाफिख् आव् म्य व्वज्ज् दोर्य-जमान ।

बनिथ् महाराज् यियि शिव-नाथ् पान ॥

सदाशिवस् निश नारद् मुनीश्वर् ।

सपनु हाजिर् दण्णोनस् हे महेश्वर् ॥

पक्वि हिमाल-सन्दि-किनि छन कुत्तिचू तारू ।

वुकूम् तस् वारयाह्-पाठि ह्यमथ् त दारू ॥

खवर् बूज्जिथ् सपज्ज् सारिचू तयारी ।

सवारौ आसू देवन्-हज्जु चपारी ॥

वुकुख् लग्नाह् ग्रहदि तथ्-प्यठ् किंदरि बीठि ।

स्यदथ् आय योगिनी ह्यथ् तथ् दितिन् मीठि ॥ ७३० ॥

सदाशिव् द्राव् ह्यथ् त्रैलोक्य मोरुय् ।

लक्कन्-हन्दि लक् करोरन्-हन्दि करोरय् ॥

खसिथ् गरुडस् चतुर्भुज्ज् श्री-नरायण् ।

पकान् अमृथ् छकान् ओसु शंख् वायन् ॥

करान् आसिस् त्वता गन्दर्व सारी ।

हरे गोपाल श्री-गोवर्धन-दारी ॥ ७५ ॥

आगच्छन्तः सन्ति समैव पश्चात् तस्य सादिमुखाः (सहचराः) ।

सज्जनां कुरु सज्जनां कुरु सज्जनानाम् ॥

वृत्तान्तं श्रुत्वा वादितास्तेन (हिमालयेन) उत्सवार्थपटहाः ।

ध्मायमानः आसीत् प्रतिस्थानं महान् आनकादिवाद्यनिवहः

॥ ७२५ ॥

इष्टानुकूलः समागतः मे अधुना प्रचारः-समयस्य ।

(यतः) भूत्वा महान्वरः आगमिष्यति श्रीशिवः स्वयम् ॥

(अनन्तरं) श्रीसदाशिवस्य समीपे नारदः मुनीश्वरः ।

संपन्नः प्रत्यक्षः कथितं (-च)-तेन-तस्मै हे-महेश्वर ॥

आगच्छत हिमालयस्य-द्वारा नास्ति कस्यापि (वस्तुनः) विलम्बः ।

दृष्टुं (-च)-मया तस्य अत्यन्त-प्रकारेण औदार्यं धैर्यं (च) ॥

(एतत्) वृत्तं श्रुत्वा संपन्ना सर्वप्रकारेण सज्जना ।

अश्वहस्तादिवाहनानि आसन् देवानां समन्तात् ॥

समीक्षितं-तैः विवाहमुद्धूर्तलग्नं ग्रहाः (सूर्यादयः) तत्र-स्थानेषु

केन्द्राणां स्थिताः ।

सिद्धिः आगता योगिनीः गृहीत्वा तस्य (लग्नस्य) दत्तानि-तथा

शुभचुम्बनानि ॥ ७२० ॥

सदाशिवः निर्गतः गृहीत्वा त्रैलोक्यमुख्यान् सर्वान् ।

लक्षसंख्याकानां लक्षान् कोटिसंख्याकानां कोटीः ॥

आरुह्य गरुडं चतुर्भुजः श्रीनारायणः ।

गच्छन् अमृतं सिञ्चन् आसीत् शङ्खं वादयन् ॥

कुर्वन्तः आसन्-यस्य स्तुतीः गन्धर्वाः सर्व-एव ।

हे-हरे गोपाल हे-गोवर्धनधर (इति) ॥ २५ ॥

26. THE GANDHARVAS PRAISE VIṢṆU.

तोठान् च्य् कुख् वक्ति-नावम् ।

श्याम-रूप लगयो राम-नावम् ॥ ७३४ ॥

सामिख् गौथ् कुय् ग्यवान् शेषनाग्

राथ्-द्यन् आसितन् म्य च्योनुय् राग् ।

जनख्-राज् च्य् करनोवुथन् त्याग्

राज्-भर्तृहरियस् दितुथ् वैराग् ।

योग-किन्नि तोयोख् भुसुण्ड-कावम्

श्याम-रूप लगयो राम-नावम् ॥ ७३५ ॥

शंख-मङ्ग शब्द्-चावनम् लगयो

बोजवुनु मोच् दावनम् लगयो ।

असवुनु म्बख् हावनम् लगयो

नाश-रस्तिस् योवनम् लगयो ।

लगयो मथ्-रूपकिस् खबावम्

श्याम-रूप लगयो राम-नावम् ॥

हे शिव केशव कुम् च्योनु दास्

शिव-रूप वसवुनु कुख् च्ह् कैलास् ।

राम-रूप लंकाय करवुनु डास्

कृष्ण-रूप-किन्नि कुख् खेलान् राम् ।

तार् दिम् मोहनस् दरियावस्

श्याम-रूप लगयो राम-नावम् ॥

मुख्यमयं च श्रीविष्णुं प्रति गन्धर्वादीनां स्तुतिप्रस्तावः ॥ २६ ॥

तुष्यन् त्वमेव अक्षि भक्तिभावस्य ।

हे-श्यामरूप उपहारीभूयासं-ते रामेति-नाम्नि ॥ ७३४ ॥

सहस्रमुखैः कीर्तिगीतिं अस्ति-ते गायन् शेषनागः

गन्धर्विवं भूयान्नाम मे तवैव अनुरागः ।

जनकराजः त्वयैव कारितस्त्वण-सः सर्वसंसारत्यागम्

राज्ञे-भर्तृहरये दत्तं-त्वयैव वैराग्यम् ।

योगविधानेन संतुष्टत्वं भुसुण्ड-काकस्य

हे-श्यामरूप ॥ ७३५ ॥

शङ्खमध्यात् शब्दप्रकाशनस्य उपहारीभवेयं-ते

तच्छ्रुतिसमकालमेव मोक्ष-वितरणस्य उपहारीभवेयं-ते ।

हसनशीलस्य मुखस्य प्रदर्शने उपहारीभवेयं-ते

अनन्तस्य यौवनसौन्दर्यस्य उपहारीभवेयं-ते ।

उपहारीभवेयं-ते सत्यरूपस्य स्वभावस्य

हे-श्यामरूप ॥

हे शिवात्मन् केशवात्मन् अस्मि तव दासः

शिवस्वरूपेण वास्तव्यः अक्षि त्वं कैलासे ।

रामरूपेण लङ्कायाः कुर्वन्नक्षि सर्वनाशम्

कृष्णरूपेण अक्षि-त्वमेव क्रीडन् रामलीलाम् ।

तारं देहि-मे मोहात्मिकायाः महानद्याः

Digitized by Microsoft ®
हे-श्यामरूप ॥

कति य॑वि समयन् कंसस् ज़ोर्

कति रू॒ज् रावणस् तिक्कू॑ दोर-दोर् ।

कति रु॒दि लंकाय बाह् शय॑ पोर्

अ॒ज्-ता॒ज् संसार॑ कस् रु॒द् सोर् ।

क॑मि दौ॒फ् प्र॒जलो॑वु म॒ज् वावस्

श्याम-रू॒प लग॑यो राम-नावस् ॥

सर्व॑-व्याप॒ग् कु॒ग् म॒ज् मनस्

कृ॒ष्ण-रू॒फ् दा॑रि॒य् म॒ज् वनस् ।

कल॑ ह्य॒य् वाम॑न्-ज्जीवनस्

आश्च॑र् च॒ होवु॑य् अ॒र्जुन॑म् ।

चा॒ज् व॒क्तिय॑-ह॒न्दु कु॒म् म॒य हा॑वस्

श्याम-रू॒प लग॑यो राम-नावस् ॥

राम॑च॒न्द्र शी॑तल् कु॒य स्व॑वाव्

पु॒निमू॑-द॒ह शि॒व-आ॒र्त्तो कर॑नाव् ।

च॒न्द्रचू॑ड॒ सूर्य॑-हि॒ज् द॒र्शुन् म॒य हा॑व्

कृ॒ष्णस् शि॒व-लो॒ल ति॒थु ग॑ज॒राव् ।

यि॒थु पा॒र्यी करि॑ द॒रि मा॑वस्

श्याम-रू॒प लग॑यो राम-नावस् ॥ ७४० ॥ ९६ ॥

कुत्र-नाम निहितानि समयेन कंसस्य वीर्याणि

कुत्र-नाम स्थिता रावणस्य तादृशी प्रभावशीलता ।

कुत्र स्थितानि लङ्कायाः द्वादश शतं पुराणि

अद्य-यावत् संसारः कस्य स्थितः सारभूतः (ध्रुवः) ।

केन दीपः प्रज्वलितः मध्ये वातस्य

हे-श्यामरूप ॥

सर्वव्यापकः असि-त्वं मध्ये मनसः

कृष्णरूपं धृत्वा मध्ये वनस्य ।

शिरः कृत्वा वामनजीवनाख्यस्य

आश्चर्यरूपं त्वया प्रदर्शितं-त्वया अर्जुनाय ।

तव भक्ति(-दार्यस्य) अस्ति-मे मे कुतुकम्

हे-श्यामरूप ॥

हे-रामचन्द्रात्मन् शीतलः अस्ति-ते स्वभावः

पूर्णिमा-दिने शिव-आरती-नामिका-दयाक्रन्दस्तुतिं कारय-मास् ।

हे-चन्द्रचूड सूर्यवत्प्रदीप्यमानं दर्शनं मम प्रदर्शय

कृष्णाख्यस्य (मे-ग्रन्थकर्तुः) शिवप्रीतिं तादृशीं धनौकुम् ।

यथा (नित्यं) पार्थिवलिङ्गात्मशिवार्चनां करिष्यति व्रतानि-करिष्यति

अमावस्यादीनाम्

हे-श्यामरूप ॥ ७४० ॥ २६ ॥

27. THE AUTHOR EXPLAINS THAT HE CANNOT DESCRIBE THE
GLORY OF ŚIVA'S WEDDING, WHICH EVEN THE GODS
ARE UNABLE TO PRAISE.

कलन् द्यम् ज्यव् डलन् कुस् कुय् मय्य-मय् ।

कुह् कस् ताकय् सुह् करि तमि खांदरचू कय् ॥ ७४१ ॥

समेमति आसि सालर् क्याह् वनय् कूति ।

सदाशिव् ओस् किथु त कम् आमिस् तमिस् सूत्य् ॥

महापुरुषन् महादेवुन् महात्मिन् ।

वनुन् दुर्लब् म्य व्वद् कय्य-पाठि वातिन् ॥

तमञ्जु लौला कठिञ् गामचू द्यह् देवन् ।

वनुन् पञ्चा अद अस्य मूर्खन् त जीवन् ॥

वनय् क्याह् मूर्ख-बावाह् दथु वनुन् कुय् ।

फकय् शिवनाथ-सन्दु नावाह् वनुन् कुय् ॥ ७४५ ॥

रनिस् खनवट-सूतिन् खड् खनुन् कुय् ।

अनिस् रूपम् अदर वावाह् अनुन् कुय् ॥

दयिस् कुलिसय् कुह् कति त्युह्कय् कुह् कति मूल् ।

करान् कुस् मक्तमर् अति कुम् गङ्गान् तूल् ॥

कलन् द्यम् ज्यव् डलन् व्वद् द्यम् वनय् क्याह् ।

परय् लौला करय् व्वञ्ज् क्स् कोताह् ॥ ९७ ॥

28. THE AUTHOR AGAIN EXPRESSES HIS INABILITY AND UNWORTHINESS.

सदाशिव स्वामियो कुस् वक्ति ह्यनुय् ।

वन्योमतु पाप-गैलाह् ङड् त ह्यनुय् ॥ ७४८ ॥

ब्रह्मादिभिरपि स्तोतुमशक्यस्य श्रीशिववृत्तस्य वर्णितुमत्यशक्तत्वं

स्वीयं मन्यमानो ग्रन्थकृद्वदति ॥ २७ ॥

मूकीभवन्ती अस्ति-मे जिह्वा चञ्चलीभवन् अस्मि अस्येव

सत्यमेव-सत्यम् ।

अस्ति कस्य सामर्थ्यं सः करिष्यति तस्य उत्सवस्य निरूपणम्

॥ ७४९ ॥

समेताः आसन् जनाः किं वदिष्यामि कियन्तः (असंख्याः) ।

सदाशिवः आसीत् कीदृशः के च आसन्तस्य तस्य सहचराः ॥

महापुरुषाणां (अपि) महादेवस्य माहात्म्यम् ।

वक्तुं दुष्करं मम बुद्धिः केन-प्रकारेण पर्याप्स्यति (तन्माहात्म्यं
वक्तुम्) ॥

तस्य स्तुतिक्रिया कठिना संभूता अस्ति देवानाम् ।

कथयितुं योग्यमस्ति-किं ततः अस्माकं मूर्खाणां देहिनां च ॥

कथयिष्यामि किं मौख्यमेव ईदृक् कथनीयं अस्ति ।

केवलं श्रीशिवस्य नाममात्रं कथनीयं अस्ति ॥ ७४५ ॥

कुकरस्य कफोणिना गर्तः खननीयः (इव) अस्ति ।

ग्रन्थस्य (इव) रूपस्य दर्शनविषये वायुः (कीदृग्रूपोऽस्तीति
पृच्छा इव) आनेयः अस्ति ॥

ईदृशस्य वृत्तस्य अस्ति कुत्र अग्रभागः अस्ति कुत्र मूलभागः ।

कुर्वन् अस्मि संक्षेपणं (परंतु) अत्र अस्ति-मे संभवन् दीर्घम् ॥

मूकीभवन्ती अस्ति-मे जिह्वा, तरलीभवन्ती बुद्धिः अस्ति-मे,

कथयिष्यामि किम् ।

पठिष्यामि स्तुतिं करिष्यामि अधुना वृत्तान्तं समाप्तम् ॥ २७ ॥

स्वासामर्थमयोग्यत्वं च प्रकटयन्ग्रन्थकृदेव पुनर्वदति ॥ २८ ॥

हे-सदाशिव स्वामिन् अस्मि भक्त्या हीन-एव ।

Digitized by Microsoft®

संपन्नः पापात्माशिलारूपः जडः भित्तिरूपः च ॥ ७४६ ॥

दया दर्मस् कुनय् केह् कुम् न मैलय् ।

कचैलय् कुस् कचैलय् कुस् कचैलय् ॥ ७५० ॥

अहंकारन् बनोवुमत् ग्वनौ रस्तुय् ।

म्वहाह् असिथ् म्वहन् करुमत्तु ब्वह् हस्तुय् ॥

मलिनि वस्त्र् वलिथ् किम् कुम् न अचय् ।

फकय् इन्द्रिय्-खखच्चु अय् वार रुचय् ॥

पश्यन्-हन्दि-पाठि कुस् खय् चय् शंगान् ब्वह् ।

मशान् सय् कुम् दिङ्गकु खख् कुम् मंगान् ब्वह् ॥

शमान् कुम् न लमान् कुम् लूवसय् कुन् ।

कुनान् तश्चा तवय् अय् लूवसय् कुन् ॥

स्यठाह् कुम् मद त अय् न वामना श्वद् ।

गङ्गख् कथ-पाठि स्यद् म्य अय् न तिकूय् ब्वद् ॥ ७५५ ॥

न ज्ञानय् योग् पूजा नय् त्वता दान् ।

न ज्ञानय् यज्ञ बक्य् न संद्या आन् ॥*

न ज्ञानय् वौद् परुन् खरुन् न नावय् ।

न ज्ञानय् तफ् न ज्ञानय् बक्ति-बावय् ॥

न कुम् परुमत् शास्त्र् नय् पुरानय् ।

बुक्किय् लूकन् कुनय् कुम् व्रथ् दरानय् ॥

यविय् व्रथ् अय् खनच्चु आसान् मनम् कल् ।

खसान् कुम् क्रूद् असान् आसान् पतय् लल् ॥

* न ज्ञानय् पार्थि-पूजा नय् त्वता दान् ।

न ज्ञानय् चारतौ न आन् संद्या ॥ इति पाठान्तरम् ॥

† न ज्ञानय् जप करन । इति पाठान्तरम् ॥

दयायां धर्मं प्रत्येव कापि अस्ति-मे न रुचिः ।

कुचैल-एव अस्मि कुचैल-एव अस्मि कुचैल-एव ॥ ७५० ॥

आभिमानेन संपादितः गुणैः विहीन एव ।

मषकः भूत्वा मोहेन कृतो-ऽस्मि अहं हस्तिरूपः ॥

मलिनानि वस्त्राणि आच्छादितानि सन्ति-मे, अस्मि न शुद्धः ।

केवलं इन्द्रियसुखस्य अस्ति-मे सुष्ठु रुचिरेव ॥

पशूनां-सदृशवृत्त्या अस्मि जग्ध्या पीत्वा स्वपन् अहम् ।

विस्मरन् सत्यं अस्ति-मे, देहस्यैव सुखं अस्मि कामयन् अहम् ॥

शान्त्यन् अस्मि न अनुसरन् अस्मि लोभं प्रत्येव ।

पातयन्ती तृष्णा तेनैव-हेतुना अस्ति-मे लोभं प्रति ॥

अतिशयेन अस्ति-मे मदः अस्ति-मे च न वासना शुद्धा ।

संपत्स्यसि केन-प्रकारेण सिद्धः मम अस्ति-मे न तादृशौ
बुद्धिः ॥ ७५५ ॥

(तव) न जानामि योगं पूजां नैव स्तुतिं ध्यानम् ।

न जानामि यज्ञं भक्तिं न संध्यां स्नानम्* ॥

न जानामि वेद-पाठां स्मरणं न नाम्नः (तव) ।

न जानामि तपः न जानामि भक्ति-भावम् ॥

न अस्ति-मया अधीतं शास्त्रं नैव पुराणम् ।

समीक्ष्य लोकान् प्रत्येव अस्मि व्रतानि धारयन् ॥

निधाय व्रतानि अस्ति-मे भुक्तार्थमेव वर्तमाना मनसि कलना ।

आरोहन् अस्ति-मे क्रोधः हसन्ती वर्तमाना अन्वेष्ट ललना
(कुत्तिष्ठ) ॥

* न जानामि पार्श्वलिङ्गपूजां न स्तुतिं तव ।

न जानामि आर्तिस्तुतिं न स्नानं संध्याम् ॥ इति पाठान्तरस्य ॥

† न जानामि जप-करणम् । इति पाठान्तरस्य ॥

म बुक् म्यक् कुन् उमानाथो चमा कर् ।

च्ह बुक् पनञ्जय दयाय कुन् दया कर् ॥ ७६० ॥

खवर् ज्यय छय बह् कुम् अन्तर्बहिः कियु ।

च्ह कुख् यियु यियु नमस्काराह् ज्य तिथु कुय् ॥

स्वद्योमत्तु कुस्, स्यठाह् कुस् मूर्ख् नादान् ।

तवय् ज्ञानान् बह् कुस् कुम् मासकु पान् ॥

खवर् केह् छम् न इय् मासस् बन्योव् कथ् ।

खवर् केह् छम् न छम् कथ-पाठि व्यत्य् ॥

अन्द्रि-किनि काल मारान् कुम् चपोरय् ।

न्यवर्-किनि कुम् वनान् प्रारब्द कुह् सोरय् ॥

असथ् वानी वनान् कुस् कुम् डलान् मन् ।

अपञ्जु पञ्जु बूजि बूजिय् कुस् थवान् कन् ॥ ७६५ ॥

न्यवर् तञ्जर् अन्दर् सोरय् स्वच्यर् कुम् ।

खच्यर् कुम् तय् खच्यर् कुम् तय् खच्यर् कुम् ॥

तिक्रय् कामचू म्य छम् नेत्रन् अन्दर् ज्याय् ।

नज्जर् यामथ् दिवान्-कुस् छम् गङ्गान् राय् ॥

म बुक् म्यक् कुन् उमानाथो चमा कर् ।

च्ह बुक् पनञ्जय दयाय कुन् दया कर् ॥

खवर् सोरय् ज्य छय मन् म्योन् कूठु कियु कुय् ।

च्ह कुख् यियु यियु नमस्काराह् ज्य तिथु कुय् ॥

गराह् वनान् कुसय् निर्गन् निराकार् ।

गराह् वनान् कुसय् शंभो जटादार् ॥ ७७० ॥

मा पश्य मामेव प्रति,* हे उमानाथ त्वमां कुरु ।

त्वं पश्य स्वकीयामेव दयालुतां प्रति, दयां कुरु ॥ ७६० ॥

विदितं तवैव अस्ति-ते अहं अस्मि अन्तर्बहिः (च) कीदृशः ।

त्वं अस्मि यादृक् यादृक् (रूपः) नमस्कारः (मम) ते तादृक् अस्ति ॥

त्रिमलेन-स्थूलभूतः अस्मि, अतिशयेन अस्मि मूर्खः निर्बुद्धिः ।

तेनैव-हेतुना जानानः अहमस्मीति (ममतां) अस्ति-मे मांसमयः

स्वात्मा ॥

विदितं किञ्चित् अस्ति-मे न इदं मांसं संपन्नं कस्य-वस्तुनः ।

विदितं किञ्चित् अस्ति-मे न अस्ति-मे केन-प्रकारेण उत्पत्तिः ॥

अन्तःकरणद्वारा भ्रम्याः ददन् अस्मि समन्तादेव ।

ब्राह्मणव्यवहारेण अस्मि कथयन् प्रारब्धं अस्ति सर्वमेव ॥

असत्यां वाचं कथयन् अस्मि, अस्ति-मे तरलीभवन् मनः ।

असत्यं सत्यं श्रुत्वा श्रुत्वा अस्मि संनिदधन् कर्णौ ॥ ७६५ ॥

बहिः तनुता अन्तः सर्वमेव स्थौल्यं अस्ति-मे ।

मालिन्यं अस्ति-मे मालिन्यं च अस्ति-मे पुनः मालिन्यं अस्ति-मे ॥

तादृश्येव कामनायाः मम अस्ति-मे नेत्रयोः मध्ये स्थितिः (ते) ।

दृष्टिं यदा ददामि अस्ति-मे संभवन् संकल्पः ॥

मा पश्य मामेव प्रति, हे-उमानाथ त्वमां कुरु ।

त्वं पश्य स्वकीयामेव दयालुतां प्रति, दयां कुरु ॥

विदितं सर्वमेव तव अस्ति-ते मनः मदीयं कठोरं कीदृक् अस्ति ।

त्वं अस्मि यादृक् यादृक् नमस्कारः (मम) ते तादृक् अस्ति ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां निर्गुणः निराकारः ।

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां हे-शम्भो जटाधर ॥ ७७० ॥

Digitized by Microsoft®

* मत्कर्माणि कुर्वितानि मा समीक्षस्व इति भावः ।

गराह् वनान् कुसय् कुय् न च्य काँह् रंग् ।

गराह् वनान् कुसय् कोफुर् क्विय् अंग् ॥

गराह् वनान् कुसय् निर्लूव् निग्निय् ।

गराह् वनान् कुसय् क्वय् बावच्चय् प्रय् ॥

गराह् वनान् कुसय् खटिथ् रटिथ् वन् ।

गराह् वनान् कुसय् पानय् च्ह् हन् हन् ॥

गराह् वनान् कुसय् ओकारुकुय् ब्यंद् ।

गराह् वनान् कुम् नय् ग्वड् न च्यय् अंद् ॥

गराह् वनान् कुसय् अगोर हे-स्वच्छंद् ।

गराह् वनान् कुसय् वे-मिस्लु-मानंद् ॥ ७७५ ॥

गराह् वनान् कुसय् कुख् आत्मा प्रान् ।

गराह् वनान् कुसय् कुख् योग् त ज्ञान् ॥

गराह् वनान् कुसय् बड् क्वय् च्य दया ।

गराह् वनान् कुसय् केँह् कुय् न पर्वा ॥

गराह् कुय् विष्णुरूपय्-किन्नि भ्वकुटा ।

गराह् क्वय् शिवरूपय्-किन्नि च्य जटा ॥

व्वह् कुम् द्वन्-त्यन्-अंदर् गोमंतु उदासी ।

कुनुय् कुख् आसवुनु कैलाम-वासी ॥

च्य कुम् ज्ञानिय् च्ह् कुख् किथु-हिहु निराकार् ।

च्ह् कुख् यिथु तिथु तिथय् व्वय्यनय् नमस्कार् ॥ ७८० ॥ २८ ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां अस्ति-ते न तत्र कश्चित् रागादिः ।

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां कर्पूरस्य(-इव) सन्ति-ते अङ्गानि ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां निर्लोभः निष्क्रियः (इति) ।

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां अस्ति-ते भावस्यैव प्रीतिः ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां गूढं गृहीत्वा वनरूपः (इवागाधः) ।

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां स्वयमेव त्वं अंशमशंसु ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां प्रणवस्य विन्दुरूपो (ऽसीति) ।

कदाचित् कथयन् अस्मि नहि आदिः न तव अन्तः ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां अघोर हे स्वच्छन्देति ।

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां अनुपमसादृश्य-इति ॥ ७७५ ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां असि आत्मा प्राणरूपः ।

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां असि योगः ज्ञानं च ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां महती अस्ति-ते तव दया ।

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां किञ्चित् अस्ति-ते न भयम् ॥

कदाचित् अस्ति-ते विष्णुरूपस्य मुकुटम् ।

कदाचित् अस्ति-ते शिवरूपस्य तव जटा ॥

अहं अस्मि दोलायमानः संपन्नः उदासः ।

एक-एव असि वर्तमानः कैलासवास्तवः ॥

त्वां कः जानाति त्वं असि कीदृक् निराकारः ।

त्वं असि यादृशः तादृशः, तादृशः (तादृशाय) भूयात्ते नमस्कारः ॥

७८० ॥ २८ ॥

29. THE REJOICING IN THE HOME OF HIMĀLAYA AT THE APPROACHING ARRIVAL OF ŚIVA. NĀRADA IDENTIFIES TO MĒNAKĀ THE MEMBERS OF THE PROCESSION, AS FROM A HIGH TOWER SHE WATCHES THE APPROACH. * HER LAMENTATIONS ON ŚIVA, IN HIS ASCETIC FORM, BEING POINTED OUT TO HER. SHE REFUSES TO BE COMFORTED. PĀRVATĪ, ON THE OTHER HAND, IS ENRAPTURED, AND CONSOLES HER MOTHER.

वनय् क्वाह् वाति तिम् नङ्गदीख् यख्-वार् ।

हरेः नारायणम् ब्रय्यनस् नमस्कार् ॥ ७८१ ॥

तिथय् अद पाञ्चङ्गन्य् नोम् शंख् वोयुन् ।

शिवः शंभुः करिथ् श्रव-शब्द लोयुन् ॥

शब्द बूजिथ् स्थठाह् खग् गैय् सारी ।

वननि लङ्गि वाच् शिव-नाथञ् सवारी ॥

तिथय् मैनावतौ गय वारयाह् खग् ।

लयौ खत थद् बुकुन् बंगालुकुय् पग् ॥

खमिथ् तथि-पठ् दपुन् पित्तम् नङ्गर् दूर् ।

बुक्कन् शिव-जी आसि किथु कुम् प्रयम् पूर् ॥ ७८५ ॥

यिथ्यम् महाराज् किथु राज्जकार्य ।

कथ चाविथ् लगस् बह् रथ-सवार्य ॥

लगस् अथ् स्वक्त-ङ्गम्पानम् लगस् बह् ।

लगस् महाराज्-सामानम् लगस् बह् ॥

गुरिस् खमनम् पथर् वसनम् लगस् बह् ।

खंदर्-स्वखम् रतिम् असनम् लगस् बह् ॥

लगस् ख्यम्खाव-ज्यामन् लगस् बह् ।

लगस् अतलास-पैज्यामन् लगस् बह् ॥

प्रकृतवृत्तमेतत् ॥ २६ ॥

कथयिष्यामि किं-नाम, प्राप्ताः ते समीपस्थानं युगपत् ।

हरये नारायणाय (प्रधानपुरुषाय) भूयान्नाम-तस्मै नमस्कारः ॥ ७८१ ॥

तथैव (तत्काजे) ततः पाञ्चजनं नाम शङ्खः ध्यापितस्तेन ।

शिवः शम्भुरिति कृत्वा कल्याणप्रदशब्दः प्रचालितस्तेन ॥

शब्दं श्रुत्वा अतिशयेन प्रसन्नाः संपन्नाः सर्व-एव ।

कथयितुं प्रवृत्ताः प्राप्ताः श्रीशिवस्य अश्वहस्त्यारोहादयः ॥

तथैव (विशेषतः) मैनावती संपन्ना अतिशयेन प्रसन्ना ।

गृहेभ्यः अत्युन्नतः समीक्षितस्तथा (यः) प्रासादस्य पटलः (ऊर्ध्वभागः) ॥

प्रासङ्ग* तस्मिन्नेव कथितं-(विचारितं)-तथा पर्याप्स्यति-मे दृष्टिः सुदूरं
(अस्मादेव) ।

द्रक्ष्यामि-तं, श्रीशिवः स्यात् कीदृशः अस्ति-मे प्रेम (औस्तुकं) पूर्णम् ॥

७८५ ॥

समागमिष्यति-मे वरश्रेष्ठः कीदृक् राजकुमारीः ।

(अन्याः) कथाः परित्यज्य उपहारीभवेयं-तस्य अहं सहागतरथिभ्यः ॥

उपहारीभवेयं-तस्य अस्मिन् मुक्तामययाप्ययाने उपहारीभवेयं-तस्य अहम् ।

उपहारीभवेयं-तस्य वरार्हसामग्र्यं उपहारीभवेयं-तस्य अहम् ॥

प्रशं-प्रति आरोहणे तस्मान्द्रूमौ अवतरणे उपहारीभवेयं-तस्य अहम् ।

सुन्दरमुखे शोभन-स्मिते उपहारीभवेयं-तस्य अहम् ॥

उपहारीभवेयं-तस्य बहुमूल्यवस्त्रविशेषेषु उपहारीभवेयं-तस्य अहम् ।

उपहारीभवेयं-तस्य बहुमूल्यवस्त्रविशेषाधरीयवस्त्रे उपहारीभवेयं-तस्य

अहम् ॥

यिथय् पाठिन् गनान् ओसुस् प्रयन् बाव् ।

तिथय् नारद् मुनीश्वर् तस् निशिन् आव् ॥ ७८० ॥

गडिथ् गुलि तस् दपुन् इय् हे मुनीश्वर् ।

दमन् मज्ज कुस् कुह् हावुम् शिव-शंकर् ॥

इह् वन्तम् श्याम-रूपय् कुस् कुह् ज्योतन् ।

स्वकटाह् दिथ् हटिस् कुस् कोस्वव-मन् ॥

खसिथ् गरुडस् कुनिथ् कुय् लाल-मालय् ।

वलित् कुस्-ना पीतांबरकुय् दुशालय् ॥

निथर् पंपोश् किस् जि कुय् तीजवानय् ।

म्य अमि-सन्दु स्वय् वुक्थि कुय् द्वय् चलानय् ॥

इय् मा महाराज् आस्यस् खश् गच्छम् मन् ।

गनिथ् यक् छम् स्यठाह् पक् म्य अन्तम् ॥ ७८५ ॥

दपुस् नारद्-जियन् लक्ष्मी-नरायन् ।

इज्जय् कुय् पाञ्चजन्य् नोमु शंख् वायन् ॥

सत्त्व-ग्वन् कुस् स्यठाह् कामान् कुह् संकट् ।

भृगज्ज लथ् छम् मृगालत्ता वक्कस्-प्यठ् ॥

इज्जय् शिवनाथ-सज्ज स्वरन् फिरान् कुय् ।

शरन् गक्कि गक्कि चरन् तमन्दिय् स्वरन् कुय् ॥

दप्योनस् विय हे नारद मुनीश्वर् ।

म कर जल्दी म्य सूतिन् अय् गराह् वर ॥

इह् वन्तम् कुस् कुह् ह्यथ् गंदर्व-लूखय् ।

स्वखौ चोरौ परान् कुय् वौद-अखय् ॥ ८०० ॥

येनैव प्रकारेण घनीभवन् आसीत्तस्याः प्रेम भक्तिः ।

तथैव (तत्काले) नारद-मुनीश्वरः तस्य समीपे आगतः ॥ ७९० ॥

बद्धा अब्रुलिं तं-(नारदं-)प्रति कथितं-तया इदमेव हे मुनीश्वर ।

एतेषां मध्ये कः अस्ति प्रदर्शय-मे शिव-शङ्करः ॥

इदं कथय-नाम-मे श्यामरूपः कः अस्ति देदीप्यमानः ।

मुकुटं धृत्वा वैकृत्तकं अस्ति-तस्य कौस्तुभ-रत्नम् ॥

आरुह्य गरुडं निपात्य अस्ति मणिमालाः ।

वसितं अस्ति-तस्य-नाम पीतरागवस्त्रस्य बहुमूल्यकम्बलयुग्मम् ॥

नेत्रे पद्मपुष्पे-इव स्तो-ऽस्य हि अस्ति महातेजस्वी ।

मम अस्य मुखं दृष्ट्वा अस्ति दुःखं अपगच्छत् ॥

अयं स्वित् महावरः स्यान्मे प्रसन्नं संपत्स्यति-मे मनः ।

घनीभूता कामना अस्ति-मे अत्यन्तं प्रतीतिं मे आनय-नाम-मे ॥

७९५ ॥

प्रत्युक्तं-तस्यै नारदर्षिणा लक्ष्मी-नारायणः ।

अयमेव अस्ति पाञ्चजन्यं नाम शङ्खं वादयन् ॥

शुद्धसत्त्वगुणः अस्यस्य अतिशयेन अपनयन् अस्ति संकटम् ।

भृगुमुनेः पादघातचिह्नं अस्ति-तस्य भृगुलत्तेति-नाम वत्तसि ॥

अयमेव श्रीशिवस्य स्मरणं अभ्यस्यन् अस्ति ।

शरणं गत्वा गत्वा चरणौ तस्यैव स्मरन् अस्ति ॥

प्रत्युक्तं-तया-तस्यै पुनः हे नारद मुनीश्वर ।

मा कुरु श्रेष्ठं मया सह एक-घटिकाकालं व्यतिक्रमस्व ॥

इदं कथय-नाम-मे कः अस्ति सहधृत्वा गन्धर्वलोकान् ।

मुखैः चतुर्भिः पठन् अस्ति वेदश्रुतीः ॥ ८०० ॥

खसिथ् हंसस् वलिथ् वस्त्र् वज्रलि कुय् ।

अथन् चन् ह्यथ् चतुर्विदय् परान् कुय् ॥

दपुस् नारद्-जियन् शक्ति बोज् चह् कन् दार् ।

इह् कुय् ब्रह्माजवय् बय्यनस् नमस्कार् ॥

अमिय् वपदोवमत्तु कुह् संसार मोहय् ।

असज्ज वांनिय निश् द्राय् वीद् चोरय् ॥

दण्डोनस् बिय वन् कुम् शिव-सन्दु लोल् ।

म्य सारिय् हावत् वज्र् यिथु चक्षम् होल् ॥

इह् वन्तम् ह्यथ् कसज्ज इक् रथ-सवारौ ।

पकान् कुय् स्रुत्य् ह्यथ् बालस् चपारौ ॥ ८०५ ॥

स्यठाह् कुय् तीज्-संस्तुय् तीजवानय् ।

म्य अमि-सन्दु दर्शनुय् कुय् खग्-यिवानय् ॥

इह् मा महाराज् आस्यम् खग् गच्छम् मन् ।

दपुस् नारद्-जियन् वन व्वह् चह् थव् कन् ॥

इह् कर्मुक् गाग् कुय् दर्मुक् निदानय् ।

इह् प्रत्यच् देवता कुय् तीजवानय् ॥

अमिस् क्षिय् सूर्य-भगवानय् वनानय् ।

इज्जय् कुय् परमशिव-सन्दु रथवानय् ॥

इथय्-पांठि हाविनस् वनि-दिथ् चपारिय् ।

दर्म-राज् बमै इन्द्राज् सारिय् ॥ ८१० ॥

दण्डोनस् बिय वन्तम् ह्यम् इच्छा इय् ।

अक्खि वुक्कहान् किथु कुह् महाराज् शिव-जिय् ॥

आरुह्य हंसं वसित्वा वस्त्राणि रक्तवर्णानि अस्ति ।

हस्तेषु चतुर्षु गृहीत्वा चतुर्वेदान् पठन् अस्ति ॥

प्रत्युक्तं-तस्यै नारदर्षिणा संदेशवाचं शृणु त्वं कर्णैर् धारय ।

अयं अस्ति ब्रह्मा भूयादस्मै नमस्कारः ॥

अनेनैव उत्पादितं अस्ति जगत् सर्वमेव ।

अस्य वाणी-सकाशात् निर्गताः वेदाः चत्वारः ॥

प्रत्युक्तं-तया-तस्मै पुनः कथय अस्ति-मे श्रीशिवस्य हार्दम् ।

मह्यं सर्वानेव प्रदर्शय-नाम अधुना यथा अपयास्यति-मे

अत्यौत्सुकाधिः ॥

इदं कथय-नाम-मे अस्ति कस्य ईदृक् रथगामिसमूहः ।

ब्रजन् अस्ति सह कृत्वा बालकान् समन्तात् ॥ ८०५ ॥

अतिशयेन अस्ति तेजःसहितः महातेजस्वी ।

मम अस्य दर्शनमात्रं अस्ति अतिरोचकम् ॥

अयं खित् महावरः स्यान्मे प्रसन्नं संपत्स्यति-मे मनः ।

प्रत्युक्तं-तस्यै नारदर्षिणा कथयिष्यामि अहं त्वं निधेहि कर्णैर् ॥

अयं कर्मणः प्रकाशात्मा अस्ति धर्मस्य हेतुभूतः ।

अयं प्रत्यक्त-देवः अस्ति महातेजस्वी ॥

अस्य सन्ति सूर्यभगवानिति (नाम) कथयन्तः ।

अयमेव अस्ति परमशिवस्य रथवाहकः ॥

इत्यमेव प्रदर्शितास्तेन-तस्यै अन्विष्य परितः ।

धर्मराजः सह इन्द्रराजादिभिः ॥ ८१० ॥

प्रत्युक्तं-तया-तस्मै पुनः कथय-नाम-मे अस्ति-मे इच्छा इयमेव ।

नेत्राभ्यां पश्येयं-तं कीदृक् अस्ति महावरः श्रीशिवः ॥

कुह् सादाह् अख् इमन् मज्ज् कमि हाल ।

हटिस् प्रथ्-तर्फं गंडिथ् सर्प-माल ॥

असन्दु स्वख् कासवुनु द्वख् गालवुनु व्याद् ।

इज्जय् गव् साद् किस् पंपोश-हिहि पाद् ॥

ग्वसोऽवाह् नालि कुनिथ् कुय् कमि हाल ।

इथिस् निर्मल् रूपसय् कल-माल ॥

इह् तन् ज़ोतन् स्यठाह् क्यस् कुस् मलिथ् सूर् ।

सफेद् साफ् त निर्मल् ज़न् कुह् कोफूर् ॥ ८१५ ॥

अंगन् वस्त्राह् अमरबूथाह् मलिथ् कुस् ।

गज़-चम् त सह-मुसलाह् वलिथ् कुस् ॥

खसिथ् टृशवस् असवुनु न्यथ् लसवुनु ।

ननन्-कुम् मज्ज् वनन् आसिय् बसवुनु ॥

करिथ् वन्वासू सत्र्यास-चालाह् ।

कुह् ज़न् सूर-सासस् तल् खास लालाह् ॥

कुह् मस्तानाह् कुन्यकु कुस् न खयालाह् ।

स्यदाह् सादाह् विरक्ताह् बूलबालाह् ॥

इह् मारान् आसि क़ाल बाल-बाल ।

इह् वन्तम् कथ-पांठि आमत्तु कुह् साल ॥ ८२० ॥

दप्योनस् तमि च्च कुय् दन्-बाग्य कन् थव् ।

पयस् वाचूख् इज्जय् कया गव् सदाशिव् ॥

इज्जय् शिवनाथ् कुय् महाराज् चोनुय् ।

कुह् कोय् च्याज़-हन्दुय् कर्म-लोनुय् ॥

अस्ति (हि) साधुः एकः एतेषां मध्ये केन चरितेन (अलौकिकरूपः) ।

कण्ठे (यस्य) प्रतिस्थानं (परितः) बद्ध्वा सर्पात्ममालाः ॥

अस्य सुखं अपनयन् दुःखं विनाशयन् व्याधिम् ।

अयमेव अस्ति साधुः स्तो-ऽस्य पद्मसदृशो पादौ ॥

योगीन्द्रः कण्ठावलम्बं पातयन् अस्ति अचिन्त्य-रूपेण ।

ईदृशे निर्मले रूपे-ऽपि कपालमालाः ॥

इयं (अस्य) तनुः दीप्यन्ती अतिशयेन अस्त्यस्य, अस्त्यस्य परिमलितं भस्म ।

शुक्तः शुद्धः निर्मलः च अस्त्ययं कर्पूरः इव ॥ ८१५ ॥

अङ्गेषु भस्म अमरभूतिः परिमलितं अस्त्यस्य ।

गजचर्म सिंहचर्म च वसितं अस्त्यस्य ॥

आरूढः वृषभं हसनशीलः नित्यं जीवन् ।

परिज्ञायते-मया (अयं) मध्ये वनानां स्यात् निवसन् ॥

कृत्वा वनवासयोग्यां संन्यासितृत्तिम् ।

अस्ति भस्मरेणोः अधस्तात् शोभनं रत्नं इव ॥

अस्ति आमोदमग्नः कस्यापि अस्त्यस्य न स्मरणमात्रम् ।

सिद्धः साधुः वैरागी ऋजुस्वभावः ॥

अयं प्रचारयन् स्यात् प्लुतवत्संचारान् गिरौ-गिरौ ।

इदं कथय-नाम-मे केन-हेतुना आगतः अस्ति निमन्त्रणे ॥ ८२० ॥

प्रत्युक्तं-तेन-तस्यै तेन (नारदर्शिणा) तव अस्ति धन्यवाद-भाग्यं, कर्णौ

समाधत्स्व ।

संज्ञानं प्राप्ता-त्वं अयमेव नाम अस्ति सदाशिवः ॥

अयमेव श्रीशिवः अस्ति महावरः त्वत्संबन्धी ।

अस्ति कुमार्याः तव कर्मभाग्यभूतो-वरः ॥

इङ्गय् सन्न्यास् कुह् आसान् कोहि-कैलास् ।

क्विह् सारिय् अमि-सन्दि दासन्-हन्दिय् दास् ॥

इह् ब्रुजिय् प्योस् मातम् गोस् हाला ।

वनान् क्याह् कुख् च्ह् इय् वनुनुय् बह् चाला ॥

दप्योनस् बिय नारद्-जौ इह् क्याह् गोम् ।

ग्वसोङ्वाह् हिहु इह् कियु महाराज् यिथ् प्योम् ॥ ८२५ ॥

इह् क्मि इकुनम् इयुय् महाराज् यियिनय् ।

ग्वसोङ्वाह् राज्कमार्य् च्च निधिनय् ॥

इकुम् क्मि पोशसय् सूत्य् खार् रुजिन् ।

इकुम् क्मि सूरसय् सूत्य् नार् रुजिन् ॥

दिचून् अद् बाख् लैजस् व्वज् लूक-पामन् ।

मलनि लैज् खाख् वालिन् च्याख् ज्यामन् ॥

दमन्-मज्ज् वुक् बनान् क्याह् व्यवहारस् ।

सपज् मातम्-सरायाह् राज्-द्वारस् ॥

समिय् घ्रह्यज् यिम आसय् वनवान् ।

वुठन् ब्रिडि कडिथ् गय अथ हावान् ॥ ८२६ ॥

सपनि हैरान् सारिय् इयि हालय् ।

लज्योव् अद् बोङ्गनावने तस् हिमालय् ॥

म वद् कर् बद् गयख् च्य् कथ् खयालम् ।

त्रिलोकेश्वर् कुह् आमत् पान सालम् ॥

इकुय् इक्का गयस् दोरुन् इथु लिवासाह् ।

मलुन् अथ् नूर-रूपम् सूर-सासाह् ॥

अयमेव संन्यासिरूपः अस्ति वर्तमानः कैलासपर्वते ।

सन्ति सर्व-एव अस्य दासानामपि दासाः ॥

इत्थं श्रुत्वा आपतितस्तस्याः शोकः संपन्नं-तस्याः (च) वृत्तं-कठिनम् ।

कथयन् किं-नाम अस्मि त्वं, ईदृक् कथनं अहं सहिष्यामि-किम् ॥

कथितं-तया-तस्मै पुनः हे-नारद इदं किं संपन्नं-मे ।

वैराग्यवान् इव अयं कीदृक् वरः आगत्य आपतितो-मे ॥ ८२५ ॥

इदं केन (द्विषता) अभीष्टितं-तेन-मम ईदृगेव वरः आगच्छतु-ते ।

विरक्तसाधुः राजकुमारीं तव नयतु-ते ॥

अभीष्टं-मे केन (द्विषता) पुष्पेणैव सह कण्टकजालं तिष्ठतु ।

अभीष्टं-मे केन (द्विषता) भस्मनेव सह अग्निकणः तिष्ठतु ॥

प्रसारितं-तया ततः आक्रन्दनं लग्नाहं अतः-परं लोकनिन्दापात्रताम् ।

परिमलितुं प्रवृत्ता (स्वदेहे) मृगसादि, कृतानि-तया खण्डनानि

वस्त्राणाम् ॥

क्षणे-क्षणे पश्य संपद्यते किं-वृत्तं (विपर्ययः) व्यवहारस्य ।

संपन्नं शोकाक्रन्द-मृहं (इव) राजद्वारस्य ॥

समेताः संवन्धतिथिस्त्रियः याः आसन् गायन्त्यः ।

ओष्ठेषु संकोचान् विधाय गताः हस्तान् प्रदर्शयन्त्यः ॥ ८३० ॥

(यदा) संपन्नाः विमनस्काः सर्व-एव ईदृशेन वृत्तेन ।

प्रवृत्तः तदा आवयितुं तां हिमालयः ॥

मा सदिति संविधत्स्व बुद्धिं गता-त्वं त्वमेव कस्यां चिन्तायाम् ।

त्रिलोकेश्वरः अस्ति आगतः स्वयं निमन्त्रणे (स्वयंवरे) ॥

ईदृशी इच्छा संभूतास्य, धृतो-ऽनेन ईदृशः वेषः ।

परिमलितोऽनेन अस्य ज्योतिःस्वरूपस्य भस्मरेणुव्यूहः ॥

अमिस् लक्ष्म-नाविमय् किय् लक्ष्म-वदि रंग् ।

च्य द्यूठय् अकुय् रंग् इक्कू गयस् तंग् ॥

इज्जय् शंभू स्वयंभू कुम् इज्जय् रूफ् ।

इज्जय् कुय् प्रजलावान् सतवय् दीफ् ॥ ८३५ ॥

सूर्य अमि-सन्दि तीज्जुकु अस् ज्जाह् कुय् ।

समंदर् सय् असंज्जु अस् कल्-क्काह् किय् ॥

इयय् पाठि तस् हिमालन् य्यलि वज्जोनस् ।

दपुस् तमि तोर हे खामी व्वज्ज करिव् वस् ॥

कुह् फारमावुन् तुहन्दु सोरुय् सयय्-सय् ।

म्य कुम् फेरान् इह् छम्-ना खांदरू कय् ॥

इह् गरू छय् सार्यनिय् शूवाय सानय् ।

तवय् लूकन् वुक्किय् छस् मंदकानय् ॥

महाराजस् पज्या दारुन् वरन् इय् ।

ग्रहस्थन् लूव-सस्थन् कुय् खरान् इय् ॥ ८४० ॥

दपिव् य्वदै त्वम्ल् दाजस् कुह् नेरान् ।

म्य वुज्ज-क्यन् पक्क यिय्यम्-न कुम् जि फेरान् ॥

इह् गम् य्यलि वोज्जनोवुन् ज्यूठु तय् क्रूठु ।

हिमालय् गव् व्वथिय् अद लवि-कनि ब्यूठु ॥

इयय्-पाठि सारिवय् व्यन् व्यन् वनुस् तस् ।

कमी तस् गयस्-न केह् क्रूद-चूवस् ॥

खवर् देविय गय रूदुम्-न केह् होश् ।

महादेवन् महोवतन् दितु तमिस् जोश् ॥

अस्य लक्षशो-(अनन्त-)-नामधेयस्य सन्ति अनन्ताति रूपाणि ।

त्वया दृष्टं त्वया एकमेव रूपं ईदृशी संपन्ना-त्वं विद्वा ॥

अयमेव कल्याणप्रभवः स्वयंभूः अस्त्यस्य इदमेव रूपम् ।

अयमेव अस्ति विद्योतयन् सप्त दीपान्* ॥ ८३५ ॥

सूर्यः अस्य तेजसः एकं कणमात्रं अस्ति ।

समुद्राः सप्त अस्य एकं गण्डूषमात्रं सन्ति ॥

इत्थं प्रकारेण तस्यै हिमालयेन यदा कथितं-तेन-तस्यै ।

प्रत्युक्तं-तस्मै तथा उत्तरं हे स्वामिन् अतः-परं कुरुत श्रमम् ॥

अस्ति आच्चापनं यौष्माकीणं सर्वमेव सत्यमेव ।

मम (तु) अस्ति-मे वैमनस्यं, इयं अस्ति-मे-नाम महोत्सवस्य कथा
(अवसरः) ॥

इयं वेला अस्ति सर्वेषामेव शोभया सहिता (भवितव्या) ।

तेनैव लोकान् समीक्ष्य अस्मि लज्जमाना ॥

वरस्य योग्यमस्ति-किं धारणीयं रूपं ईदृक् ।

गृहस्थानां सदा-कामनोपेतानां अस्ति अरोचकं ईदृक् (विधानम्) ॥

८४० ॥

कथयिष्ये यदि तण्डुलं धान्यात् अस्ति निर्गच्छत् ।

मम संप्रति (तादृङ्-नियमवाक्ये) आगमिष्यति-मे-न, (यतः) अस्ति-मे
हि वैमनस्यम् ॥

इत्थं शोकः यदा आवितस्तया-सः दीर्घः क्लिष्टः च ।

हिमालयः गतः उत्थाय ततः कोष्ठात्तभागे आस्थितः ॥

इत्थमेव सर्वैरेव भिन्नं भिन्नं कथितं-तैः तस्यै ।

नूनता तस्याः संपन्ना-तस्या-न काचित् क्रोधस्तोभयोः ॥

विहितं देव्याः (पार्वत्याः) संपन्नं समास्थितं-तस्यै-न किंचित् स्मरणम् ।

महादेवस्य प्रेमातिशयेन वितोर्णं तस्यै पाठवम् ॥

पकान्-गय माज्य निश तस् वननि लज् इय् ।

चूह् क्याह् ज्ञानख् कमिस् प्यव् नाव् शिव-जिय् ॥ ८४५ ॥

जगथ् कुनि ओसु-न तथ् ब्रौट् सुय् ओसु ।

त्रिग्वन-रूपाह् करुनु इच्छाय-पुच्छ् प्योस् ॥

इथिस् आकाशस्य वीदस् ति गव् ज्यूट् ।

खसुनु ह्यर् सु-ति अकिस् हेरि-प्यट् ब्यूट् ॥

कुह् कस् ताकथ् महात्मा वनि अमि-सन्दु ।

कठिनु ब्रह्मा-जुवस् गोमत्तु कुह् यमि-सन्दु ॥

इज्जय् बेरंग् कुय् प्रथ् रंगस्य मज्ज ।

इज्जय् सादन्-हन्दिस् सत्संगस्य मज्ज ॥ २६ ॥

30. PĀRVATĪ DESCRIBES ŚIVA'S VIRTUES TO HER MOTHER.

परम-शक्ति वरवुनु परमेश्वर् है ।

इज्जय् शंकर् है त्रिवुवन-मार् ॥ ८५० ॥

ब्रह्म-रूप आमवुनु वीद-सागर् है

विष्णुरूप दारवुनु जगि अवतार् ।

शिव-रूप राक्षसन् ति दिववुनु वर् है

इज्जय् शंकर् है त्रिवुवन-मार् ॥

इज्जय् चूरि निवनाववुनु सीताय है

इज्जय् लंकाय है करवुनु डाम् ।

इज्जय् राम-लक्ष्मण् श्याम-खंदर् है

इज्जय् शंकर् है त्रिवुवन-मार् ॥

आगमत् (च) मातुः समीपे तां कथयितुं प्रवृत्ता इदमेव ।

त्वं किं-नाम जानासि कस्य आपतितं नाम शिव-इति ॥ ८४५ ॥

जगत् कुत्रापि आसीत्-न तस्मात् प्राक् स-एव आसीत् ।

त्रिगुणात्मकरूपं करणीयं स्वेच्छार्थं आपतितं-तस्य ॥

एतादृशे चिदाकाशे (स्तोतुं) वेदस्य अपि संपन्नं दीर्घम् ।

आरोहणं ऊर्ध्वं सो-ऽपि एकस्मिन् सोपाने आस्थितः ॥

अस्ति कस्य सामर्थ्यं माहात्म्यं वदिष्यति अस्य ।

कठिनं (दुष्करं) श्रीब्रह्मणः संपन्नं अस्ति यस्य (माहात्म्यानुकीर्तनम्) ॥

अयमेव नीरूपः अस्ति प्रति-रूपस्य मध्ये ।

अयमेव साधूनां सत्सङ्गस्य मध्ये ॥ २९ ॥

अथात्र पार्वती मातरं प्रति श्रीशिवस्य सद्गुणान्वर्णयति ॥ ३० ॥

परमायाः शक्तेः वरः परमेश्वरः अयि (मातः) ।

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥ ८५० ॥

ब्रह्मात्मना वर्तमानः वेदसमुद्रः अयि

विष्णुरूपेण धारयन् जगत्यां अवतारम् ।

शिवरूपेण राक्षसेभ्यः अपि वितरन् वरं अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

अयमेव चौर्यमिषेण नाययन् (रावणद्वारा) सीतां अयि

अयमेव लङ्कायाः अयि कुर्वन् सर्वनाशम् ।

अयमेव रामलक्ष्मणात्मा श्यामसुन्दरः अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

पानुन् पांडवन्-हन्दु ईश्वर् है
 इज्जय् अरदाह् अचौहिनी गालवुनु ।
 इज्जय् कृष्ण-जुव् मुरली-मनोहर् है
 इज्जय् शंकर् है त्रिवुवन-सार् ॥
 मक्-अवतार कुय् ज्ञान् व्यपदाववुनु
 सावर्णि-राजस् प्रलय् हाववुनु ।
 कल्याण् अमि-मन्दु चन-माथर् है
 इज्जय् शंकर् है त्रिवुवन-सार् ॥
 कूर्म-रूप समुद्रस् कुय् मंदनाववुनु
 चदाह् रत्न दाववुनु बाग्राविथ् ।
 अथि ह्यथ् त अमृथ् धन्वन्तर् है
 इज्जय् शंकर् है त्रिवुवन-सार् ॥ ८५५ ॥
 पाताल वराह-रूप पृथिविय खारवुनु
 हिरण्णाक्ष-दैत्यस् इज्जय् मारवुनु ।
 गजेन्द्रस् भवकलावुनु हरिहर् है
 इज्जय् शंकर् है त्रिवुवन-सार् ॥
 प्रह्लाद-वक्तिस् इज्जय् पालवुनु है
 मद-माज्ञ वालवुनु हिरण्यकश्यपस् ।
 नरसिंह-जी इज्जय् नर्मदेश्वर् है
 इज्जय् शंकर् है त्रिवुवन-सार् ॥
 इज्जय् भव्य् करवुनु मुक्तीश्वर् है
 इज्जय् भुव-राजुन् गोपीनाथ् ।

पञ्चानां पाण्डुपुत्राणां ईश्वरः अयि

अयमेव अष्टादश अक्षौहिणीः विनाशयन् ।

अयमेव श्रीकृष्णः सुरलीमनोहरः अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

मत्स्यावतारेण अस्ति ज्ञानं उत्पादयन्

सावर्णिमनवे प्रलयं प्रदर्शयन् ।

कल्पमितकालः अस्य क्षणमात्रकालः अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

कूर्मात्मनावतारेण ससुद्रं अस्ति मथयन्

चतुर्दश रत्नानि दापयन् विभज्य (देवासुरेभ्यः) ।

हस्तेन धृत्वा च अमृतं धन्वन्तरिः अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥ ८५५ ॥

पातालात् वराहात्मावतारेण पृथिवीं उद्धारयन्

हिरण्याक्षदेवं अयमेव निघ्नन् ।

गजेन्द्रं उन्मोचयन् हरिहरात्मा अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

प्रह्लाद-भक्तं अयमेव पालयन् अयि

मदान्मांसात् (निर्मदवीर्यं कुर्वन्) अवरोपयन् हिरण्यकशिपुम् ॥

नरसिंहरूपी अयमेव नर्मदेश्वरः अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

अयमेव मुक्तिं विदधत् मुक्तीश्वरः अयि

अयमेव ध्रुवराजस्य हृष्टदेवो-वरपदस्य ।

अटल-पद् दिववुनु विश्वेश्वर् है
 इज्जय् शंकर् है त्रिवुवन-सार् ॥
 इज्जय् वामन-जी गंगादर है
 बलि-राजस् बडु दात करवुनु ।
 इज्जय् पान आसवुनु कुह् स्खर् त अस्खर् है
 इज्जय् शंकर् है त्रिवुवन-सार् ॥
 अमिसय् सादन-हन्दु न्यथ् प्रनाम् है
 भार्गव-राम् है इज्जय् आसवुनु ।
 चत्रियन् गालवुनु अथि तब्ख् ह्यथ् है
 इज्जय् शंकर् है त्रिवुवन-सार् ॥ ८६० ॥
 ब्वद्ध-रूप् दारिथ् न्यंदर् चाववुनु है
 ज्यग-निश थाववुनु राचमन् पथ् ।
 इज्जय् दन-दिववुनु दामोदर है
 इज्जय् शंकर् है त्रिवुवन-सार् ॥
 कर्कि-अवतार् कुय् इज्जय् दारवुनु है
 अदमीं गालवुनु तथ् कालस् ।
 दर्म् बड्राववुनु विद्याधर् है
 इज्जय् शंकर् है त्रिवुवन-सार् ॥
 इज्जय् विष्णु-भगवानुनु सद्-ग्वर् है
 पोश-कनि लोगुनस् त्रियुम् निथर् ।
 राम-सन्दु पूजनी रामेश्वर् है
 इज्जय् शंकर् है त्रिवुवन-सार् ॥

अचलपदं (तस्मै) वितरन् विश्वेश्वरः अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

अयमेव श्रीवामनः गङ्गाधरः अयि

बलिदानवराजं महान्तं वदान्तं कुर्वन् ।

अयमेव स्वयं वर्तमानः अस्ति देवात्मा असुरात्मा च अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

अस्मा-एव साधूनां नित्यं प्रणामः अयि

भार्गवरामरूपेण अयि अयमेव वर्तमानः ।

क्षत्रियान् विनाशयन् हस्ते परशुं धृत्वा अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥ ८६० ॥

बुद्धावतारं धृत्वा योगनिद्रां आस्थितः अयि

यज्ञात् निधापयन् राक्षसान् विमुखान् ।

अयमेव धनदाता दामोदराख्यः अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

कल्कावतारं अस्ति अयमेव धारयन् अयि

पापात्मनः विनाशयन् तस्मिन् काले ।

धर्मं विवर्धयन् विद्याधरेति अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

अयमेव विष्णोर्भगवतः सद्गुरुः (पूज्यश्च) अयि

(येन) पुष्पार्चं निवेदितं तृतीयं नेत्रम् ।

रामस्यापि पूजायोग्यः रामेश्वरः अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

कालस् जालवुन् वस्मादार् है
 तवय् नाव् दवुहस् कालसंहार् ।
 यमराज्ञस् अमि-सङ्गु थर-थर है
 दङ्गय् शंकर् है त्रिवुवन-सार् ॥
 दङ्गय् अमरनाथकु अमरेश्वर् है
 अयोध्याय द्वारकाय विय मथुरा ।
 नैपाल काशिय कश्मीर-पर् है
 दङ्गय् शंकर् है त्रिवुवन-सार् ॥ ८६५ ॥
 बूगन् बूगवुन्* योगेश्वर् है
 चय् व्वद् मन् प्रान् दङ्गय् आत्मा ।
 दङ्गय् अंदर् है दङ्गय् न्यवर् है
 दङ्गय् शंकर् है त्रिवुवन-सार् ॥
 पुष्पदन्त-रूप कुय् बूग-मूच् दाववुन्
 दङ्गय् वननाववुन् महिम्न-पार् ।
 दङ्गय् आनन्द-गन् नन्दिकेश्वर् है
 दङ्गय् शंकर् है त्रिवुवन-सार् ॥
 हनि-हनि मङ्ग दङ्गय् चराचर् है
 कृष्णस् वननाववुन् लीला ।
 थापना अमङ्ग हृदयकु मंदिर है
 दङ्गय् शंकर् है त्रिवुवन-सार् ॥ ३० ॥

कालं दाहकः भस्ममलितार्कः अयि

तेनैव नाम नियतं-तैरस्य कालसंहार-इति ।

यमराजस्यापि अस्मात् महाकम्पो-भीतिश्च अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

अयमेव अमरनाथक्षेत्रस्य असृतेश्वरः अयि

अयोध्यायां द्वारकायां पुनः मथुरायाम् ।

नेपालदेशे काश्यां कश्मीरदेशे अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥ ८६५ ॥

भोगानां भोगकृत् योगेश्वरः अयि

चित्तरूपः बुद्धिरूपः मनोरूपः प्राणरूपः अयमेव आत्मा ।

अयमेव अन्तः अयि अयमेव बहिःश्च अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

पुष्पदन्तात्मना अस्ति भोगमोक्षात्मफलं दापयन्

अयमेव वाचयन् महिम्राख्यं-स्तोत्रम् ।

अयमेव आनन्दराशिः नन्दिकेश्वरः अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

अंशस्य-अंशस्य मध्ये अयमेव चराचरात्मना (परिणतः) अयि

कृष्णस्य वाचयन् स्तुतीः-कीर्तीश्च ।

वासस्थानं अस्य हृदयरूपं मन्दिरं अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥ ३० ॥

31. MĒNAKĀ SCOLDS PĀRVATĪ FOR THUS SPEAKING WELL OF THE HORRIBLE BRIDEGROOM. PĀRVATĪ JUSTIFIES HERSELF. NĀRADA REPORTS THE STATE OF AFFAIRS TO ŚIVA.

इथय् पांठि पार्वतीय शिव-लीला ।

कनन् माताय क॑ह् छस् ब॑ड् दलीला ॥ ८६८ ॥

महात्मा तस् व॑नुन् कोताह् वनय् क्याह् ।

द॑पुस् तमि इय् व॑नुन् प॒ज्या च॑ वाह् वाह् ॥ ८७० ॥

मंदक् छय्-ना वनान् छ॑ख् ऊर्-तैशूर् ।

च॑ह् छ॑ख् कि॒कू कू॒ह् म्य-नि॒श् व्व॒ञ् दूर॑ च॒ल् दूर॑ ॥

अ॒क्वि॒ वु॒क्कन॑य् वनान् छ॑ख् ब॑ड् दलीलाह् ।

अ॒स॒ञ्ज॒ ब्रौ॑ठय् ब॒न्ये॒म॒च॒ छ॑ख् वकीलाह् ॥

चपाय् तस् दि॒च॒न् छ॑य् वारयाह् श॒र्म ।

यि॒वान् के॑ह् छ॑ख्-न अ॒क्वि-ते॒लि छ॑ख् च॑ह् न॒र्म ॥

स॒प॒ञ्ज॒ श॒र्म॒न्द गौरी॑ इय् वु॒क्किय्॑ हा॒ल् ।

इ॒ह् क्या॑ह् बो॒ज्य॒म् अ॒मिस् व॑लु॒मेतु॑ मु॒हन् ना॒ल् ॥

महादे॒वुन् महा॑त्माह् बो॒जि सु॑य् पू॒र् ।

अ॒हं॒का॒रस् ब॒न्यो॒मेतु॑ आ॒सि यस् सू॒र् ॥ ८७५ ॥

व्व॒लंगि॑य् रो॒जि सु॑य् मा॒याय॑ जालय् ।

प्र॒यन् यस् पर॑म॒शि॒व॒ञ्ज॒ सर्प॑-मालय् ॥

स॒फेद॑स्-प॒य॒ठ् लगान् क्किय् वारयाह् रंग् ।

स॒फेदौ॑ मा॒नि सु॑य् युस् ज्ञा॒नि स॒त्संग् ॥

शरी॑रस् कुय् पतव्-ला॒कन् व॑नान् सू॒र् ।

वस् प्र॒थि तस् युस् रो॒जि दे॒ह-नि॒श् दूर॑ ॥

इत्थं पार्वत्युक्तिं श्रुत्वा सभर्त्सनमिव प्रतिवदति मेना ॥ ३१ ॥

इत्थं प्रकारेण पार्वत्या शिवकीर्तिस्तुतिः

कर्णयोः मातुः कृता (गोचरीकृता) अस्ति-तस्यै महती कथा
(वार्त्ता) ॥ ८६९ ॥

माहात्म्यं तस्यै कथितं-तया कियत् कथयिष्यामि किं (अलौकिकम्) ।

प्रत्युक्तं-तस्यै तया (मात्रा) इदमेव कथनीयं योग्यमस्ति-किं त्वया
अहो अहो ॥ ८७० ॥

लज्जा अस्ति-तव-न-किं कथयन्ती असि असमञ्जसम् ।

त्वं असि कीदृशी कन्या मत्तः अधुना दूरं गच्छ दूरम् ॥

अक्षिभ्यां श्रद्धैव कथयन्ती असि महतीं वार्त्ताम् ।

अस्य (शिवस्य) पुरस्तादेव संपन्ना असि मध्यस्थरूपा ॥

चपेटिका तस्यै प्रक्षिप्ता-तया अस्ति-तव अतिशयेन लज्जा (काका नेति) ।

आगच्छन्ती किञ्चिदपि असि-न अक्षिविषये असि त्वं सुकुमारीव ॥

संपन्ना सुलज्जिता गौरौ ईदृक् दृष्ट्वा वृत्तम् ।

(व्यचारयच्च) इयं किं-नाम श्रोष्यति-मां अस्याः आवृतं मोहेन
वेष्टनम् ॥

महादेवस्य माहात्म्यं श्रोष्यति स-एव पूर्णम् ।

अहंकारस्य संपन्नं स्यात् यस्य भस्म ॥ ८७५ ॥

उल्लङ्घ्य स्यास्यति स-एव मायायाः जालम् ।

प्रीतिजनकाः यस्य परमशिवस्य सर्पात्ममालाः (भवेयुः) ॥

शुक्लवर्णे संलग्नः सन्ति अनेकाः रागाः ।

शोक्लं मंस्यति स-एव यः जानाति सत्सङ्गम् ॥

शरीरस्य अस्ति अन्ततः संभवत् भस्म ।

भस्म प्रियं-भविष्यति तस्य यः स्यास्यति देहात् दूरं (उदासीनः) ॥

तिथ्य् नारद्-जियन् व्यलि वुकु द्युय् रंग् ।

व्यथिथ् गव् पकनि लंगु साँपनु स्यठाह् तंग् ॥

सदाशिवस् निग् दवान् दवान् आव् ।

व्यनथ् करूनस् प्रवो अर्जस् म्य कन् थाव् ॥ ८८० ॥

अह् व्यस्स त्वह्य आसवज्ज् मैनावतौ हग् ।

वुक्थिथ् सथ् मुख्-व्वज्ज्-किनि गथ नाखग् ॥

इक्कान् आसू महाराजाह् ज्यान् थिय्यम् ना ।

वरिथ् सुथ् राजकमार्य् निथ्यम् ना ॥

कुनिय् क्विव त्वहि तुहज्ज् माया अह् प्रजा ।

दुयी त्सि वासि यम् आसि लूक-लज्जा ॥

मंदक् यमि त्रावू तमिय् प्रावू गथ् वेगख् ।

च्ह् मंदक्ख् कस् कुख् सर्वव्यापख् ॥ ३१ ॥

32. NĀRADA PRAISES ŚIVA, AND ASKS HIM TO ABANDON
HIS HORRIBLE FORM.

लज्जाय-रस्ति प्रजाय ।

अनुग्रह् कुह् चोनु ज्याय-ज्याय ॥ ८८५ ॥

कुस् कुय् द्युमु कस् मंदक्ख्

निर्मल-रूप-किनि कुय्-न गख् ।

ग्वन् चानि न गज्जरन आय

अनुग्रह् कुह् चोनु ज्याय-ज्याय ॥

बालक-अवस्था अय् चय् न्यथ्

कुय् बूल-बालय् नाव् चय् सथ् ।

तथैव नारदर्षिणा यदा दृष्टं ईदृक् चरितम् ।

उत्थाय गतः चलितुं प्रवृत्तः संपन्नः अत्यन्तं बद्ध-हव-क्रुद्धः ॥

सदाशिवस्य समीपे धावन् धावित्वा आजगाम ।

विज्ञप्तिः कृता-तेन-तस्मै हे-प्रभो विज्ञप्तेः मम कर्णौ निधत्स्व ॥ ८८० ॥

अस्ति या युष्माकं वर्तमाना मैनावती श्वश्रूः ।

दृष्ट्वा सैव भूढबुद्ध्या संपन्ना अप्रसन्ना ॥

इच्छन्ती आसीत् महावरः रुचिरः आगच्छतु-मे नाम ।

वृत्त्वा स-एव राजकुमारौ नयतु-मे नाम ॥

एकरूपाः स्य यूयं भवतां मायाविवर्तः अस्ति प्रजात्मभूतसर्गः ।

द्वैतं तस्यैव भासिष्यते यस्य स्यात् लौकिकी-लज्जा ॥

लोकलज्जा येन परित्यक्ता तेनैव प्राप्ता गतिः निःसंदेहम् ।

त्वं लज्जितो-भविष्यसि कस्मात्, असि (यतः) सर्वव्यापकः ॥ ३१ ॥

नारदस्तुतिवृत्तं श्रीशिवं प्रति ॥ ३२ ॥

हे-लज्जया-विहीन प्रजायाः ।

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥ ८८५ ॥

कः अस्ति-ते द्वितीयः कस्मात् लज्जिष्यसे

निर्मलेन-रूपेण अस्ति-ते-न संशयः ।

गुणाः त्वदीयाः नहि संकलने (सर्वत्र) आगताः

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

बालकस्यैवावस्था अस्ति-ते तवैव नित्यम्

अस्ति-ते बालबालेति (सदाजवोपेतार्थकं) नाम तव सत्यम् ।

जै-जै कुय् इक्कि दयाय

अनुग्रह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥

निर्लूव मुह् कुय् गोलुमंतुय्

आश्चर्य काम् कुय् जोलुमंतुय् ।

आसिध् इधु तौज् उमाय

अनुग्रह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥

विरक्त वस्त्र् किय्-न नालि

फेरान् चय् कुख् बालि-बालि ।

कुस् ज्ञानि कुख् चह् कय् ग्राय

अनुग्रह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥

न्यथननि अमरनाथ् चह् कूख्

वस्त्र् त्रिवि तमि यमि लबुख् ।

नालमति करि प्रतिमाय

अनुग्रह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥ ८८ ० ॥

परमशक्ति-सस्ति बूलबाल

नालि छय् कुज्जमच कल-माल ।

मस्तान बेपर्वाय

अनुग्रह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥

खकट-कनि छय् चय जटा

नाव् प्यय् संकट-कटा ।

जटा-खकट-गंगाय

अनुग्रह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥

जयजयकारः अस्ति-ते ईदृश्याः दयायाः

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

हे-निर्लोभ मोहः अस्ति-त्वया विभाशितः

आश्चर्यं कामः अस्ति-त्वया दग्धः ।

भूत्वा ईदृक् तेजः उमायाः

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

हे-विरक्त वस्त्राणि सन्ति-ते-न वसितानि

संचरन् त्वमेव असि प्रतिपर्वतप्रायप्रदेशेषु

कः जानाति असि त्वं कस्मिन् स्थाने

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

हे-नग्नमूर्ते अमरनाथः त्वं असि

वस्त्राणि त्यक्तानि तेन येन लब्धस्त्वम् ।

आलिङ्गनानि करिष्यति प्रतिमायाः (तव तत्र)

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥ ८९० ॥

हे-परमशक्त्युपेत सदाजवस्वभाव

वैकृत्तरूपेण सन्ति-त्वया धृताः मुण्डमालाः ।

आनन्दमग्न निर्भय

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

मुकुटस्थाने अस्ति-ते तव जटा

नाम पतितं-ते संकटहर्तृति ।

जटामुकुटस्थायाः-गङ्गायाः

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

नव् निदान् क्विन् दन-पूर
आश्वर् तिह् त्रविन् मलुन् सूर ।

वलुनख् न मुह-मायाय

अनुग्रह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥

वृशवस् खसिन् बस्माह् मलुन्

हस्ति-चम् त सह-मुसल वलुन् ।

खश् ग्वय् च दय् इच्छाय

अनुग्रह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥

महाराज् आयोख् वनिन्

कस् कोर्य् कुस् ह्यकि वनिन् ।

मैना च वुक्ने द्राय

अनुग्रह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥ ८६ ५ ॥

डीग्रिन् च गय् लूबस् अंदर्

हावत्स् तिथुन् रूफाह् खंदर् ।

यिथ् लगिहिन् पत्-क्काय

अनुग्रह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥

हंसनाद-प्यठ साहाय

रोज् त्राव् हंसुन् साय ।

हंसा म्य क्यम् हंसाय

अनुग्रह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥

कृष्णस् तिथ् दित दर्शनुय्

यिथ् वासिहेख् त्रिवुवन् कुनुय् ।

नव शङ्खगदयो-निधयः सन्ति-ते धनेन-पूर्णाः

आश्चर्यं तत् त्यक्त्वा परिमलितं-त्वया भस्म ।

आवृतस्तथा-त्वं नैव मोहमायया

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

(अधुना च) वृषभं आरुह्य भस्म परिमलितं-त्वया

हस्तिचर्मं सिंहचर्मं च वसितं-त्वया ।

रोचकं संपन्नं-ते तव इदमेव इच्छया

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

महावरः आगतस्त्वं भूत्वा

कस्याः कन्यायाः (एतच्च) कः पर्याप्स्यति कर्षयितुम् ।

मेनका त्वां द्रष्टुं निर्गता

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥ ८९५ ॥

दृष्ट्वा त्वां गता क्षोभस्य मध्ये

प्रदर्शय-नाम-तस्यै तादृशं रूपं रुचिरम् ।

यथा उपहारीभवेत्ता-तव पाश्चात्यशोभायाम्

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

हंसनादस्थानात् सहाय

तिष्ठु प्रक्षिप (अस्मासु) राजहंसस्य क्वायां (राजत्वनिमित्तभूताम्)

हिंसा (तृष्णा) मम अस्ति-मे समीपवास्तवा

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

कृष्णस्य (अन्यकर्तुः) तादृक् देहि-नाम दर्शनम्

यथा भासिष्यते-तेषां त्रिभुवनं एकरूपमेव ॥ ८९६ ॥

आविहे लूक-लज्जाय

अनुग्रहं कुहं चोन् ज्याय-ज्याय ॥ ३९ ॥

33. ŚIVA TAKES A BEAUTIFUL AND ADORNED FORM. MĒNAKĀ'S WONDER.

दृहं लीला बूजियं खग् गव् महेश्वर् ।

अमान् अमान् दप्योन् तस् हे मुनीश्वर् ॥ ८९९ ॥

कुहं सोरुय वनुन् चोनुय् म्य मङ्गूर् ।

बरावर् न-त म्यय् निग् म्वक्त तय् सूर् ॥ ९०० ॥

समदृष्टौ वनय् क्वाह् छय् म्य कथ् हिग् ।

हिज्जय् कुय् बुज्जं तय् क्यम्खाब् म्यय् निग् ॥

वनन्-वनन् नज्जर् नारद्-जियन् चावू ।

महादेवन् महामाया पनज्ज् हावू ॥

स माया यय् दपान् विश्वरूप-दर्शन् ।

सुह् दर्शन् यय् वनन् अमृत-वर्शन् ॥

करोर् सूर्यन्-हन्दुय् तीज्जाह् बनोवुन् ।

परं ब्रह्मन् पनुन् प्रकाग् होवुन् ॥

परमशिवन् पनुन् प्रचण्ड् चोवुन् ।

करोर्-सूर्य-तीज् यख्-ज्याह् मिलनोवुन् ॥ ९०५ ॥

यविव् त्वहि बोज्जवन्यव् वार द्यानय् ।

करिव् बद् चय् यविय् सय् कुस् वनानय् ॥

कुनुय् सूर्य वुकुन् कुव न बनानय् ।

नियर् तय् दर्शनस् क्विव न दरानय् ॥

(यथा) अत्यक्षत लौकिकी-लज्जाम्

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥ ३२ ॥

शिवस्य सच्छोभिसालङ्कारादिवेषोद्भवं वृत्तं प्रकाम्यते ॥ ३३ ॥

एतां स्तुतिं श्रुत्वा प्रसन्नः संपन्नः महेश्वरः ।

हसित्वा हसित्वा अकथयत् तं (नारदं) हे मुनीश्वर ॥ ८९९ ॥

अस्ति (हि) सर्वमेव कथनं तव मम अङ्गीकृतम् ।

समानं अन्यथा ममैव समीपे मुक्ता भस्म च ॥ ९०० ॥

समदर्शनं कथयिष्यामि किं अस्ति मम कस्य समानम् ।

सदृशमेव अस्ति भूर्जं बहुमूल्यवस्त्रविशेषश्च मम समीपे ॥

कथानुसारं दृष्टिः नारदं प्रदत्ता ।

महादेवेन महामाया स्वकीया प्रदर्शिता ॥

सा माया यां प्रवदन्ति विश्वरूपदर्शनमिति ।

तत् दर्शनं यत् कथयन्ति अमृतवर्षणमिति ॥

कोटिसंख्याकानां सूर्याणां तेजः उद्भातितं-तेन ।

परब्रह्मणा स्वकीयः प्रकाशः प्रदर्शितस्तेन ॥

परमशिवेन स्वकीयं तीक्ष्णतेजः आविष्कृतं-तेन ।

कोटिसूर्यतेजः- (इव) युगपत् संयोजितं-तेन ॥ ९०५ ॥

समादद्धं पूयं, हे-ओतारः, सुष्ठु ध्यानेनैव ।

कुरुत बुद्धिम्, चित्तं निदद्धं, सत्यं अस्ति कथयन् ॥

एकमेव सूर्यं द्रष्टुं अस्ति-वः न प्रभावः ।

नेत्रे तस्मिन् दर्शने स्तो-वः न स्थिरीभवतः ॥

करोर् यति आसि तति क्याह् आसि प्रकाश् ।

बुद्धिथ् कुस् ह्यकि कस् आसि तिथु गाश् ॥

व्वह् क्याह् वन अद महाराजाह् बन्योव् किथु ।

तिथिम् परिवारम् यिथु शूबिहे तिथु ॥

डलन् छम् बद् वनय् क्याह् मांझि बदल् ।

शफख् आव् ब्यूठु तम् तति पादनय् तल् ॥ ८१० ॥

बुद्धिथ् नारद्-जियन् करुन्स् नमस्कार् ।

चह् कर्ता सारिकुय् कुख् हे निराकार् ॥

कुनुय् ओसुख् मनस् य्यलि ग्वयु च यख्-वार् ।

स्यठाह् वनहा त दिमहा ज्यूठु व्यस्तार् ॥

अकिस् चन-मात्रस्-मञ्जु मोह् संसार् ।

करुथ् व्वत्पथ् त क्याह् ताजिब् कुह् दथु कार् ॥

बनाविथ् पाङ्क् कारन् शक्लि-ओंकार् ।

चह् कुख् परमात्मा मञ्जु-बाग् म्वख्तार् ॥

दयालो दय् चह् कुख् छय् बावचूय् प्रय् ।

च्य व्वय्यनय् जै च्य व्वय्यनय् जै च्य व्वय्यनय् ॥ ८१५ ॥

व्यनथ् छम् बिय दय् हे मृत्युंजय् ।

बुक्नुवान्यन् तिक्कु अकि दिह् यिथु बुक्कनय् ॥

अमान् अमान् पकनि लंगु अद सदाशिव् ।

वनय् कोताह् प्रचंडाह् पर्वतस् प्यव् ॥

बुद्धिथ् मैनावती सांपंज् खबर्दार् ।

नङ्गर् चाविथ् बुक्कुन् शंभू जटादार् ॥

कोटिसंख्या यत्र स्यात् तत्र कौटुकं स्यात् प्रकाशः ।

द्रष्टुं कः शक्नुयात्, कस्य स्यात् तादृक् प्रकाशः ॥

अहं किं वदिष्यामि ततः महावरः संपन्नः कौटुक ।

तादृशस्य परिवारस्य यादृक् योग्यमासीत् तादृक् ॥

चञ्चलीभवन्ती अस्ति-मे बुद्धिः, कथयिष्यामि किं मञ्जिष्ठारागस्य विधानार्थं ।

दिग्भागः (यः सूर्योदयास्तसमये उत्पद्यते) आगतः निविष्टः तस्य तत्र
पादयोः तले ॥ ९१० ॥

दृष्ट्वा नारदर्षिणा कृतस्तेन-तस्मै नमस्कारः ।

(अवदच्च तं) त्वं कर्ता सर्वस्यैव असि, हे निराकार ॥

एक-एव आसीः मनसि यदा उद्गतं-ते तव एकदा ।

बहु कथयेयं, दद्यां च दीर्घं विस्तारम् ॥

एकस्मिन् क्षणमात्रकाले सर्वः संसारः ।

विहितस्त्वया उत्पन्नस्त्वया, किं च आश्चर्यं अस्ति ईदृक् (वर्तमानं)
कार्यम् ॥

समुद्भावा पञ्च कारणानि प्रणवाकारेण ।

त्वं असि परमात्मा तन्मध्यभागे स्वच्छन्दः ॥

हे-दयालो, ईश्वरः त्वं असि, अस्ति-ते भक्तिभावस्य प्रीतिः ।

ते भूयात्ते जयकारः, ते भूयात्ते जयकारः, ते भूयात्ते ॥ ९१५ ॥

(पुनरवदत्) विज्रप्तिः अस्ति-मे पुनः इयमेव, हे सृष्ट्युजय ।

अवलोकयितृणां तादृशीं दृष्टिं वितर यथा पश्येयुस्त्वाम् ॥

स्मित्वा स्मित्वा गन्तुं प्रवृत्तः ततः सदाशिवः ।

कथयिष्यामि कियत् प्रवृद्धं-तेजः पर्वतं व्यापत् ॥

अवलोक्य मेनावती संपन्ना विदितवृत्ता ।

दृष्टिं प्रसार्य दृष्टुस्तया शम्भुः जटाधरः (यः पूर्वदृष्टः) ॥

बन्योमत् राज्ञ-घृत्राह् तौजवानाह् ।

वरिथ् तमन्दिय् तौज-सूत्य् आमत् ज्यहानाह् ॥

सुह् महाराज्ञाह् सुह् साज्ञाह् राज्ञ-च्यालाह् ।

कुह् कम् ताकथ् तम्यकु करि अख् खयालाह् ॥ ८२० ॥

सुह् जंपानाह् सुह् सामानाह् विमानाह् ।

कुह् कम् ताकथ् तम्यकु वनि अख् निशानाह् ॥

महाराज्ञस् बुक्किथ् इथु तौजुकुय् स्वख् ।

चलुस् दख् तस् बन्योस् परमात्मुकुय् स्वख् ॥

वननि लज्जू कयाह् मनकि तमन्ना म्य द्राया ।

इह् क्वा पज्जु किन बुक्कान् क्यम् स्वप्न-माया ॥

वनन् वनन् इथय्-पाठि गय हर्गम् ।

ग्रहिदि सारि किंदरि बीठिम् म्य वर्गम् ॥

च्य वज्ज् हर्गेश्वरो हर्गम् ब्रह् कर्ह्यम् ।

च्य आनंदेश्वरो आनन्द ब्रह् ब्रह्म्यम् ॥ ८२५ ॥ ३३ ॥

34. MĒNAKĀ, SEEING ŚIVA IN A FORM OF UNEARTHLY BEAUTY,
PRAISES HIM.

म्य गम् कोसुथ् दिगंबरय् ।

पंपोग-पूजा करयो ॥ ८२६ ॥

प्रथमय् च्यानि द्रायस् ब्रह् गरय्

करहा हर्गेश्वरकु दर्शन् ।

आनाह् कर्हम् कुरुचेत्र-सरय्

पंपोग-पूजा करयो ॥

(स-एव) संपन्नः राजपुत्रः अतितेजस्वी ।

पूर्णतां तस्यैव तेजसा समागतं जगत् ॥

(समुत्पन्नः) सः (तादृक्) महावरः तत् अलङ्कारजालं राजयोग्यवेष्टादिकम् ।

अस्ति कस्य सामर्थ्यं तस्य करिष्यति (यः) केवलं स्मरणमात्रम् ॥ ९२० ॥

तत् याप्ययानं तं सामग्रीसमुदायं विमानं (च) ।

अस्ति कस्य सामर्थ्यं तस्य कषयिष्यति (वर्णनेन) एकं चिह्नमात्रम् ॥

महावरस्य अवलोका ईदृशं तेजस्वि मुखम् ।

अपगतं-तस्याः दुःखं, तस्याः (मेनकायाः) उद्भूतं-तस्याः परमात्मनः
मुखम् ॥

कथयितुं प्रवृत्ता किं-नाम मनसः श्रोतुःशक्तेशाः मम अपगताः ।

इदं अस्ति-किं सत्यं किंवा पश्यन्ती अस्ति स्वप्नमायाम् ॥

कथयित्वा कथयित्वा इत्यमेव संगता-सा हर्षम् ।

(व्यवहारयच्च) ग्रहाः सर्वे (सूर्यादयः) केन्द्रस्थानेषु स्थिताः-मे मे
वर्षचक्रे (ज्योतिषप्रसिद्धे) ॥

त्वया अधुना हे-हर्षेश्वर हर्षं अहं आपादिता-त्वयाहम् ।

त्वया हे-आनन्देश्वर आनन्देन अहं पूर्णोद्भूता-त्वयाहम् ॥ ९२२ ॥ ३३ ॥

अनुत्तररूपसौन्दर्यं श्रीशिवस्य दृष्ट्वा मेनका स्तौति ॥ १४ ॥

मम शोकः अपनीतस्त्वया, हे-दिगम्बर ।

पद्मेः-पूजां कुर्यां-ते ॥ ९२६ ॥

प्रेम्णा तव निर्गताहं अहं सृष्टात्

कुर्यां-नाम हर्षेश्वरस्य दर्शनम् ।

स्नानमात्रं कृतं-मया कुरुक्षेत्रसरसि

पद्मेः-पूजां कुर्यां-ते ॥

प्रयमच पृथिविय परात्परय्

इयवान् इयवन कुह् बावुकु व्योलु ।

जोवरि जन्म-पाप् जालिथ् हरय्

पंपोश-पूजा करयो ॥

जोव^१रि-नाग-जल जगदीश्वरय्

अथ् बाव-ब्यालिम् बन्योव् सग् ।

परमार्थ-रम् प्योस् परमेश्वरय्

पंपोश-पूजा करयो ॥

ग^१लुम् चूब् अकि चनमातरय्

च^१लुम् खनमुह् वातिथ् मुह् ।

भुवनेश्वरिय तारुस् बवसरय्

पंपोश-पूजा करयो ॥ ८ व ० ॥

अनंत अकाल हे अमरय्

यम्हेरि खसान् बन्योम् शम् दम् ।

यमकिंकर् गालिथम् शंकरय्

पंपोश-पूजा करयो ॥

कामकि क्रूदकि भस्मास्वरय्

अस्वर् प्रह्व^१च क^१रुनय् सूर ।

हर्शस् बह् क^१रुथस् हर्शेश्वरय्

पंपोश-पूजा करयो ॥

हे शिव केशव ग्वफि अंदरय्

दय आकार कुख् अदय-रूप^१ । ॥

प्रेमात्मिकायाः पृथिव्याः हे-परात्पर

तत्पट्टमानं ज्यवनाख्यक्षेत्रे अस्ति भावरूपं बीजम् ।

ज्ञोर्वरु-आख्ये-क्षेत्रे जन्मार्जितपापानि दग्ध्वा त्यज्यामि

पद्मैः-पूजां कुर्यां-ते ॥

ज्ञोर्वरु-क्षेत्रेनागजलेन हे-जगदीश्वर

अस्य भावात्मबीजस्य संपन्नः सेकः ।

(यत्र) परमार्थरूपरसः आपतितः हे-परमेश्वर

पद्मैः-पूजां कुर्यां-ते ॥

विनष्टो-मे क्षोभः एकेन क्षणमात्रकालेन

नष्टो-मे खनमुद्वाह्यं-क्षेत्रं प्राप्य मोहः ।

(तत्र) भुवनेश्वरीदेव्या-प्रतिष्ठितया (स्वकन्याया च) तारिताहं भवसरसः

पद्मैः-पूजां कुर्यां-ते ॥ ९३० ॥

हे-अन्तरहित कालरहित हे अमृतमूर्ते

यमुद्देर-नाम्नि-गिरौ आरोहन्त्याः संपन्नो-मे शमः दमः ।

यमकिङ्कराः नाशितास्त्वया-मे हे-शंकर

पद्मैः-पूजां कुर्यां-ते ॥

(स्वप्रकृतिं निन्दति) कामात्मनः क्रोधात्मनः भस्मासुरस्य

आसुर्यां प्रकृत्या कृतं-तया-तव भस्म ।

हर्षं अहं आपादिता-त्वयाहं हे-हर्षेश्वर

पद्मैः-पूजां कुर्यां-ते ॥

(तत्र) हे शिवात्मन् केशवात्मन् गुहायाः मध्ये

द्वयेन आकारेण अक्षि (वस्तुतः) अद्वैतरूपः ।

रामेश्वर त श्यामखंदरय्

पंपोश-पूजा करयो ॥

संकट-कटा च जटादरय्

नाव् प्ययु म्य कोसुय् सोरु संकट् ।

वर् लब्धु म्य चय्-निश हरे-हरय्

पंपोश-पूजा करयो ॥

हे अमरय् हे अजरय्

बुक्थि च ज़रय् रुदुम्-न होश् ।

चराचरय् कुख् आश्वरय्

पंपोश-पूजा करयो ॥ ८ ३ ५ ॥

तिक् अद्य म्य दितम् विश्वेश्वरय्

बुक्थाय् करोर-सूर्यकु तीज् ।

न-त अय् तीजस्-निश कति दरय्

पंपोश-पूजा करयो ॥

तीज् ईयु बनोवुय् बस्मादरय्

बय्यनय् च दयस् जै-जै-कार् ।

वाचुस् पयस् गयस् व्यस्मरय्

पंपोश-पूजा करयो ॥

कृष्णस् दिह् बक्ती मक्तीश्वरय्

गदादरय् सदाह् बोज् ।

आनन्द् दिह् आनन्देश्वरय्

पंपोश-पूजा करयो ॥ ३ ४ ॥

रामेश्वरः श्यामसुन्दरश्च

पद्मैः-पूजां कुर्यां-ते ॥

संकट-हर्ता तव हे-जटाधर

(तदेव) नाम प्रसिद्धं-ते मम अपकृतस्त्वया सर्वः संकटः ।

वरः लब्धः मया त्वत्त-एव हे-हरे-हर

पद्मैः-पूजां कुर्यां-ते ॥

हे अमर हे अजर

अवलोक्य त्वां अल्पशो-ऽपि स्थिता-मम-न चेतना ।

चराचरात्मरूपेण असि आश्चर्यरूपः

पद्मैः-पूजां कुर्यां-ते ॥ ९३५ ॥

तादृशे नेत्रे मद्यं देहि-नाम-मे हे-विश्वेश्वर

पश्येयं-ते कोटिसूर्याणां तेजः ।

अन्यथा अस्मात् तेजसः कुत्र स्यास्यामि

पद्मैः-पूजां कुर्यां-ते ॥

तेजः ईदृक् समुद्भावितं-त्वया हे-भस्मपरिमलिताङ्ग

भूयात्ते तव ईश्वरस्य जयजयकारः ।

प्राप्ताहं स्मृतिं गताहं (च) विस्मृतिं (निश्चेष्टताम्)

पद्मैः-पूजां कुर्यां-ते ॥

(ग्रन्थकतुः) कृष्णस्य देहि भक्तिं हे-मुक्तेश्वर

गदाधरात्मविष्णुमूर्ते विघ्नमिशब्दं शृणु ।

आनन्दं देहि हे-आनन्देश्वर

पद्मैः-पूजां कुर्यां-ते ॥ ३४ ॥

35. MĒNAKĀ'S SATISFACTION.

स्य॑ठाह् व्यलि॑ सौ॑प॒नुस् मन् सावि॑दान॒य् ।

वन॑नि ल॒ज्ज् द्यम् क॑मारौ बा॒ग्यवा॑न॒य् ॥ ८३८ ॥

नम॑स्कार् आ॒श्वन॑स् कुस् कर्म॑लोनु॒य् ।

स्य॑ठाह् रु॒पिठ् त खं॑दर् नुंद॒बोनु॑य् ॥ ८४० ॥

ज॒नान॑न्-कुन् द॒पुन् दय् है स॑प॒नु न॑नु ।

खं॑दर् वा॒णिय॑ ह्य॒यितो॑म् त्व॒हि वन॑वुन् ॥ ८४१ ॥

36. MĒNAKĀ CALLS UPON THE BRIDESMAIDS TO SING
IN HONOUR OF ŚIVA.

स॑मि॒वे वि॒गिज्ज॑व् वन॑वुन् ज॒ोनु है ।

म॒हारा॑ज॒ सोनु॑ है त्रि॒बुवन॑-सा॒र् ॥ ८४२ ॥

बु॒ज्ज् ओस् बु॒डु तय् बु॒ज्ज् ब॒न्योव् बा॒लय्

सोनु॑ है सा॒लय् क॒मि हा॒ल आ॒व् ।

न॒व्यन्-ह॑न्दु न॒वु है प्रा॒न्यन्-ह॑न्दु प्रो॒नु है

म॒हारा॑ज॒ सोनु॑ है त्रि॒बुवन॑-सा॒र् ॥

स्य॑ठाह् ती॒ज॒वान् है शू॒बाय॑-सा॒न् है

गर॑ सोनु॑ पा॒न भ॒गवान् है चा॒व् ।

जोनु॑ है जु॒वान् है मोनु॑ है सोनु॑ है

म॒हारा॑ज॒ सोनु॑ है त्रि॒बुवन॑-सा॒र् ॥

सं॒कट॑-ग॒टि-म॒ज्ज॒ अन॑वुन् गा॒श् है

थ॒ववुन् आ॒श् है आ॒ग्नि-र॒स्यन् ।

अनुत्तरशोभाशालिरूपमवलोक्य मेनाया यदुदत्तं तद्वर्णयति ॥ ३५ ॥

अतिशयेन यदा संपन्नं-तस्याः मनः सानन्दम् ।

वक्तुं प्रवृत्ता अस्ति-मे कुमारी महाभाग्यवती ॥ ९३९ ॥

नमस्कारः भूयात्तस्यै (यतः) अस्ति-तस्याः सत्कर्मभाग्यं (भर्ता)

अतिशयेन रूपवान् सुन्दरश्च मनोहर-एव ॥ ९४० ॥

जन्य-स्त्रियः-प्रति अकथयत् ईश्वरः अयि संपन्नः प्रत्यक्षः ।

सुन्दररूपया वाण्या आरभध्वमस्यार्थं यूयं उत्सवगीतिम् ॥ ३५ ॥

मेनाया जन्यस्याङ्गानपूर्वं गानं वरं प्रति कटाक्षीकृत्य ॥ ३६ ॥

समावेता-भवथ हे-दिव्यस्त्रियः गानं ज्ञातं (अस्माभिरुचितं) अयि ।

(यतः) महावरः अस्मत्संबन्धौ अयि त्रिभुवनसारभूतो-(ऽस्ति) ॥ ९४२ ॥

अधुनेव आसीत् स्यविरः ननु अधुनेव संपन्नः बालकरूपः

अस्मद्गृहे अयि निमल्लयेन केन (अलौकिकेन) वृत्तेन आगतः ।

नवीनानां नवीनः अयि पुरातनानां पुरातनः अयि

महावरः अस्मत्संबन्धौ अयि त्रिभुवनसारभूतो-ऽस्ति ॥

अतिशयेन तेजस्वी अयि शोभावान् (च) अयि

गृहे अस्माकं स्वयं भगवान् अयि प्रविष्टः ।

ज्ञातः (चायं) अयि जीवात्मभूतः अयि संमतः अयि (च) अस्माकं अयि

महावरः अस्मत्संबन्धौ अयि त्रिभुवनसारभूतो-ऽस्ति ॥

संकटात्मनस्तामिखात् उत्पादयन् प्रकाशं अयि

निधापयन् आशां अयि निराशानाम् ।

साज्ज कमारिय-हन्दु कर्म-लोन् है
 महाराज् सोन् है त्रिवुवन-सार् ॥ ८४५ ॥
 ज़ोतन् तनि-सूत्य मन् निववुन् है
 खख् दिववुन् है म्ख् हाविथ् ।
 कृष्णस् हृदयस् मज्ज बासवुन् है
 महाराज् सोन् है त्रिवुवन-सार् ॥ ८६ ॥

37. THE BRIDESMAIDS SING PRAISES OF VIṢṆU, WHO LEADS THE PROCESSION.

नंदलाल् आव् गिंदने रास् ।
 आर करिवे आरय् ॥ ८४७ ॥
 आरवल् दज्ज लोल-नारय्
 आर-रस्ति कर्ह् वन्वास् ।
 आर-कच्च् फीर्ह् आर-आरय्
 आर करिवे आरय् ॥
 देह-द्वारकाय मज्ज वारय्
 बुद्धितोन् खेलवुन् रास्
 दार्थ मुचरिथ् नवद्वारय्
 आर करिवे आरय् ॥
 हरम्बख तय् हरद्वारय्
 वनि-कडितोन् सञ्चाम् ।
 सूत्य ज्ञान सुव्यचारय्
 आर करिवे आरय् ॥ ८५० ॥

अस्माकं कुमार्याः सुकर्मभाग्यभूतो-भर्ता अयि

महावरः अस्मत्संबन्धी अयि त्रिभुवनसारभूतो-ऽस्ति ॥ ९४५ ॥

देदीप्यमानः सूर्या मनः हरन् (अस्ति) अयि

सुखं ददत् अयि सुखं प्रदर्श्य ।

कृष्णस्य (अन्यकर्तुः) हृदयस्य मध्ये भासमोनो-(ऽस्ति) अयि

महावरः अस्मत्संबन्धी अयि त्रिभुवनसारभूतो-ऽस्ति ॥

सहागतसभ्याग्र्यं श्रीविष्णुं स्तुतिभिर्गायन्ति जन्यस्त्रियः ॥ ३७ ॥

नन्द-नन्दनः आगतः क्रीडितुं रासलीलाम् ।

दयया कुरुत-भोः मण्डलीविशेषम् ॥ ९४७ ॥

पुष्पविशेषवाटिका दग्धा हार्दात्मसन्तापेन

निष्कस्येन कृतः वनवासः ।

दयया-आद्रीभूता संचारंगता जलाटवीषु

दयया कुरुत-भोः मण्डलीम् ॥

देहात्मिकाया-द्वारकायाः मध्ये सुष्ठु

पश्यत-नाम-तं (दृश्यतां सः) क्रीडनशीलः रासलीलायाम् ।

पक्षद्वाराणि उद्घाट्य नवद्वारात्मिकानि

दयया कुरुत-भोः मण्डलीम् ॥

(प्रतिमुखं) हरमुखाख्ये-गिरिक्षेत्रे पुनः हरद्वाराख्ये-श्रीगङ्गातीर्थे

उपलक्ष्यतां-सः संन्यासी ।

हेतुना ज्ञानेन सद्दिचारेणैव

दयया कुरुत-भोः मण्डलीम् ॥ ९५० ॥

लारि क्वाह् इमि संसारय्

सासन् ति क॑रिवे मास् ।

अख् दय-नाव् तारि तारय्

आर क॑रिवे आरय् ॥

हार-पर्वत दरवारय्

लब्ध-ब॑दि मास-ब॑दि मास्

नियिवे दय-दन-धार॑य्

आर क॑रिवे आरय् ॥

ब॑निवे यिथ् गुपकार॑य्

ग्रहर-मञ्ज वन॑वास् ।

ग्य॑विवे शंकराचारय्

आर क॑रिवे आरय् ॥

क॑रिवे खंदरीनारय्

रुव्-करनुकु अव्या॑स् ।

श्याम-खंदर् बो॑जि वारय्

आर क॑रिवे आरय् ॥

कृष्ण-जुव् चाव् सानि दारय्

सू॑त्य् ह्य॑य् हरम्बख॑वास् ।

सूर्य॑-चंद्र॑म प्रकारय्

आर क॑रिवे आरय् ॥ ८ ५ ५ ॥

अनुयास्यति किं-वस्तु (सारात्मना) अस्मात् संसारात्

सहस्रशः-संख्याकानि-द्रव्याणि अपि कुरुत-भोः भस्म ।

एकं ईश्वरनाम तारयिष्यति पारं (भवसरः-पारम्)

दयया कुरुत-भोः मण्डलीम् ॥

शारिकागिरिरूपात् महाधिकारिपदात्

लक्षसंख्याकानि सहस्रशः सहस्रम् ।

स्त्रीकुरुत-भोः ऐश्वर्यात्मधनद्रव्याण्येव

दयया कुरुत-भोः मण्डलीम् ॥

भवत-भोः आगत्य गुपकाराख्ये-गोपाद्रिप्रदेशे

नगरमध्यात् वनवासिताम् ।

गायत-भोः शङ्कराचाराख्यगिरिस्थज्येष्ठेश्वरमन्दिरे

दयया कुरुत-भोः मण्डलीम् ॥

कुरुत-भोः स्वन्दरिनाराख्ये-स्थाने*

संमुखं-पङ्क्तिद्वयविधानेन† अभ्यासम् ।

(येन) श्यामसुन्दरः ओष्यति सुष्ठु

दयया कुरुत-भोः मण्डलीम् ॥

(अयं) कृष्णचन्द्रः प्रविष्टः अस्माकं द्वारे

सह धृत्वा हरमुखवाक्त्वयं-महादेवम् ।

सूर्याचन्द्रमसोः प्रकारेण (स्त इमौ)

दयया कुरुत-भोः मण्डलीम् ॥ ९५५ ॥

* विष्णुपादनिकटे ॥

† पुरःपञ्चाङ्गतिविशेषपूर्वकः स्त्रीणां गानविशेषः ॥

कृष्णस् स्तूत्य लुकचारय्
 कृष्ण-जुव् करि अथवास् ।
 गिंदनकि क्किह् दह् तारय्
 आर करिवे आरय् ॥ २७ ॥

38. THE WOMEN ASSEMBLE TO WATCH THE BRIDEGROOM.

इह् बूजिथ् त्रयलूकच त्रिय आय ।
 महाराजस् बुद्धनि कमि लोल द्राय ॥ ८५७ ॥
 नजर दायौ बरौ-किनि याज् त्रिवूख् ।
 महादेवज् सवारौ पर्जनवूख् ॥
 निथर् दितिनख् तिथिय् यिथु बोजन आख् ।
 खंदर् वानिय वज्जेहस् वनवन्-वाख् ॥
 ह्यतुख् जन् वैकुण्ठ् मंडुल् बनावुनु ।
 समिथ् त्रिय-वाव ह्यतुहस् वननावुनु ॥ ८६० ॥ २८ ॥

39. THEY SING THE WEDDING SONG.

पारि पारि लंगितोस् रथ-मवार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥ ८६१ ॥
 वय च्लु मृत्युंजयने जय-स्तूत्य्
 दय-सज्ज नय मज्ज तोताह् द्राव् ।
 हिमालय-पर्वतज् वन्-हार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥

(ग्रन्थकृतः स्वात्मात्मापः) कृष्णाख्येन सह बाल्य-एव

श्रीकृष्णः करिष्यति हस्तावलम्बनम् ।

क्रौडाविधानस्य सन्ति दिवसाः त्रिकसंख्याकाः

दयया कुरुत-भोः मण्डलीम् ॥ ३७ ॥

जन्यस्त्रीणां समितत्वम् ॥ ३८ ॥

इदं श्रुत्वा त्रैलोक्यस्य स्त्रियः समागताः ।

महावरं द्रष्टुं केन (महता) श्रौत्सुकेन निर्गताः ॥ ३५७ ॥

दृष्टिः पक्षकेभ्यः द्वारैः (च) यावत् प्रक्षिप्ता-ताभिः ।

महादेवस्य हस्त्यारोहादयः उपलक्षितास्ताभिः ॥

नेत्राणि वितीर्णानि- तेन-तासां तादृशानि यथा अवलोकने आगतः-
स-तासाम् ।

रुचिरया वाण्या उदितानि-ताभिस्तस्मै उत्सवगान-वाक्यानि ॥

आरब्धं इव वैकुण्ठ-सदृशं मण्डलं भावयितुम् ।

समेत्य स्त्रीभावेन प्रक्रान्तं-ताभिस्तस्य गाणनम् ॥ ३६० ॥ ३८ ॥

शिवमुपलक्ष्य विवाहोपयोगि गानम् ॥ ३८ ॥

स्वात्मनः-समर्पणे लगत-तस्य रथावरोहणम् ।

महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ३६१ ॥

भयं अपगतं मृत्युञ्जयस्य जयेन

ईश्वरात्मनः उपत्यकायाः (नियतिशक्तेर्वा) मध्यात् शुक्लविशेषः
निर्गतः ।

(सः) हिमालय-पर्वतस्य वनशारिकात्मिकायाः (कन्यायाः)

महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥

सानिस् पोश-वागस् ओसु गोशाह्
 गोशस्-प्यठ् पंपोशाह् व्यूठु ।
 रोश चाव् पोशनूल् मञ्जु पोश-वार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥
 पंपोश-पाद वुक्कु साद शाह्जादाह्
 वागस्-मञ्जु नागरादाह् द्राव् ।
 आकाश-अमृथ् प्यव् दारि-दार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥
 पंपोश फर्शाह् कर् बंगालस्
 त्रिजगत्पालस् सालस् दपु ।
 बाल व्यूठु बालादर्य प्यठ्-दार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥
 वनचूय विगिजाह् वनवनि द्राय
 आकाश-प्यठ वक् अक्करक् ब्वन् ।
 ग्वन् व्यस् वननावान् कन् दार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥
 विमानन्-क्यथ् किह् पंतु-महाराज्य
 सिंहासनन् प्यठ् किह् राज्य-च्छि ।
 वमि प्यैय् अमि वुक्किथ् हस्ति-अवार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥
 सालरौ डाल दिच प्यठ् डालानम्
 दीवान्खानम् देवता बीठि ।

आस्माकौनस्य पुष्पोद्यानस्य आसीत् शोभाविशेषः

शोभाविशेषे पद्मं निविष्टम् ।

शनेः-शनेः प्रविष्टः जीवजीवपक्षी मध्ये पुष्पवाटिकायाः

महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥

पद्मचरणोपेतः दृष्टोऽस्माभिः अजुस्वभावः सम्राट् नन्दन-इव

तस्मिन्नुद्याने देवखातकमिव निर्गतम् ।

(यत्र) आकाशात् अमृतं पतितं धारासारेण

महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥

पद्मेरेव आस्तरणं कृतं प्रासादविशेषे

(यत्र) त्रिजगत्पालस्य निमन्त्रणं कथितम् ।

बालात्मा (शम्भुः) निविष्टः महोच्चस्वस्तिकस्य पक्षद्वारे

महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥

वनवास्तव्या वनदेवता उत्सवगानगानाय निर्गता

आकाशात् (च) अवतीर्णाः अप्सरसः भूमौ ।

गुणान् सन्ति-तास्तस्य गापयन्त्यः कर्णौ समाधास्यति (इति अतः)

महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥

विमानानां-मध्ये सन्ति वरसमानवेषा-बालकाः

सिंहासनेषु-स्थिताः सन्ति राजर्षयः ।

अधः-पतिता-इव* वयं अवलोक्य हस्तिपृष्ठस्थपरिस्तोमविमानानि

महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥

जन्यैः आसनविशेषाः दत्ताः (कृताः) पृष्ठे सर्वतोभद्रमृदमध्यभाग-

विशेषस्य

कोष्ठकविशेषे देवाः निविष्टाः ।

* अपूर्वतेजःपुञ्जावलोकनेन जातसूक्ष्माः संपन्ना इति भावः ।

अडि अपार्थ त अडि दपार्थ

महाराज राज-कमार्थ आव् ॥

शिव-सत्संग-नोमु अन् कर्म-ज्याय

वांग्रोवु दर्म-सवाय मझ् ।

परमार्थ रस् फिस् प्रयमच नार्थ

महाराज राज-कमार्थ आव् ॥

ख्यावनस् च्यावनस् छिख् सेवाय

कम् कम् राज् क्षि खदमथगार्

मैल छिख् ख्यावान् ऐल-सुफार्थ

महाराज राज-कमार्थ आव् ॥

दथु महाराज पजि द्दय थज्य कार्य

ज्यल् ज्यल् वालितोम् राज-कमार् ।

वौगिस्-प्यठ् ब्वज् कोताह् प्रार्थ

महाराज राज-कमार्थ आव् ॥

द्वारस् सानिस् बन्योव् खर्गद्वाराह्

काज्ज् सान् शालमाराह् जन् ।

माल्त्रौ कमि-हाल तति क्काल मार्थ

महाराज राज-कमार्थ आव् ॥

वन्दन् चाविथ् कल छिस् वन्दन्

वन्दन् छप् दिच् लन्दन् वोतु ।

चन्दन-जिनु वोलु जोलु बुखार्थ

महाराज राज-कमार्थ आव् ॥

केचित् (जन्याः) पारभागे (तस्य) केचित् च अवारभागे

महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥

शिवशास्त्रानुसारिसत्सङ्गनामकं भोजनं सत्कर्मात्मनि-स्थाने

विभक्तं धर्मात्मसभायाः मध्ये ।

परमार्थात्मा रसः प्रस्त्रावितः प्रेमात्मिकायाः नाडीकुम्भ्याः

महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥

भोजयितुं पाययितुं सन्ति सेवायाम्

के के (अलौकिकमाहात्म्याः) राजर्षयः सेवाकारिणः ।

रोचकानि सन्ति भोजयितारः रेलापूगीफलानि

महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥

(अस्ति हि) ईदृक् महावरः युक्तः* ईदृशेन उन्नतेन ग्रीवाङ्गेन-
वर्तमानः

श्रीघ्नं श्रीघ्नं समानीयतामस्य (अवतार्य) राजकुमारी ।

(सोऽयं) अजिरलिखितपञ्चरागात्मकविमानचित्रे अतः-परं कियन्तं-
कालं प्रतीक्षिष्यते

महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥

द्वारस्य आस्माकीनस्य संपन्नं स्वर्गद्वारम्

वलभी (गृहोर्ध्वपुरं) अस्माकं शालमाराख्यप्रसिद्धोद्यानगृहं
इव (प्रतिभाति) ।

जन्यैः अचिन्त्यचरितेन तत्र संचारविशेषाः विहिताः

महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥

सर्वब्रन्धनानि परित्यज्य शिरांसि सन्ति-तस्मै उपहरन्तः

(यत्र) शीतकालेन गूढं आस्थितं नन्दनं प्राप्तश्च-सः ।

चन्दनात्मकाष्टं अवरोपितं प्रत्वालितं कोष्ठमध्यगते-श्रीष्योत्पादके-
ऽग्निपन्तविशेषे

महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥

कृष्ण अर्दनारौश्वर-सङ्गु द्विद्य् क्वय्
 त्रिय-बंग मर्द-पान दर्द वननान् ।
 शिव-शक्ति-रूप् द्यव कँक्काह् यार्य
 महाराज् राज-कमार्य आव् ॥ ३८ ॥

40. THE BRIDESMAIDS PRAISE ŚIVA IN A SONG
ACCOMPANIED BY DRUMS.*

हे अगोर नीलकंठ • कुख् हन् हन् तय् ।
 शिव-रूप् दारिथ् • वृशवासन् तय् ॥ ८ ७५ ॥
 चंद्रचूड च्यान्यन् • पद्मपादन् तय् ।
 मौठि दिम ग्रम कुख् • त्रिलोचन् तय् ।
 भैरवनाथ कर् • चय् पापन् तय् ।
 हे अगोर नीलकंठ • कुख् हन् हन् तय् ॥
 ब्रह्म-रूप संसार • संवालन् तय् ।
 विष्णु-रूप् दारिथ् • जगि पालन् तय् ।
 संहार-रूप कुख् • थय् गालन् तय् ।
 निर्ग्वन चय् क्विथ् • अग्रवय् ग्वन् तय् ।
 हे अगोर नीलकंठ • कुख् हन् हन् तय् ॥
 नागिंद्रहार क्विथ् • नालि आसन् तय् ।
 सख-म्वख कुख् बडु • दख् कामन् तय् ।

* In each line of this song, the passage beginning with the mark • should be read twice. The verses contain a varying number of lines, and, at the end of each verse, verse 975 is to be repeated.

(ग्रन्थकृतः स्वात्मात्मापः) हे कृष्णाख्य अर्धनारीश्वरस्य शपथः

अस्ति-ते ।

(यतः) स्त्रीवाग्भङ्गा पुंष्वरूपेण हार्देन गापय ।

(सो ऽर्धनारीश्वरः) शिवशक्त्यात्मरूपेण ननु-स्वित् किञ्चिद्नाम

संख्या-पुर्णतां-नयिष्यति ॥

महावरः ॥ ३९ ॥

जन्यस्त्रीभिः स्वरविशेषेण पुनरपि गीयते* ॥ ४० ॥

हे अघोरात्मन् नीलकण्ठ असि अंशे अंशे च

शिवरूपं धृत्वा वृषभासनो (ऽसि) नाम ॥ ९७५ ॥

हे-चन्द्रचूड त्वदीययोः कमलरूपचरणयोः च ।

दुम्बनानि दास्यामि शान्तो-भविष्यामि असि त्रिलोचनः नाम

हे-भैरवात्मस्वामिन् कुरु क्षणं पापानां पुनः ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

ब्रह्मात्मना संसारं विस्तारयन् च ।

विष्णुरूपं धृत्वा जगतीं पालयन् (असि) नाम ।

रुद्रात्मना-संहाररूपेण असि स्थितिं (जगतः) नाशयन् पुनः ।

हे-निर्गुण तवैव सन्ति त्रय-एव गुणाः पुनः ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

सर्पराजात्महाराः सन्ति-ते वैक्लव्यरूपेण भवन्तः नाम ।

अकस्मादेव असि महत् दुःखं अपनयन् पुनः ।

* स्तुतिरियमानकविशेषे वादनगानोपयुक्ता । सर्वेषु पदेषु ० एतच्चिह्नद्वाराभ्य
द्वारावृत्तिपाठः पाठकाले विधेयः । सर्वस्मिन्नस्मिन्सोत्रे ऽयं क्रमो ऽस्ति ।

निर्मल तनि कुख् । वस् मलन् तय् ।

अन् ब्वनन्-हन्दु । कुख् कारन् तय् ।

हे अगोर नीलकंठ । कुख् हन् हन् तय् ॥

त्रैलोक्यनाथ ह्रिय् च्य । श्व-लख्यन् तय् ।

महाकल्पांथ् य्यलि । कुय् बनन् तय् ।

चन-माथर् च्योनु । वीद् वखनन् तय ।

माथा च्यय्-कुन् । शांथ् गक्कन् तय् ।

च्याञ्ज इच्छाय-सूत्य् । विय साँपनन् तय् ।

हे अगोर नीलकंठ । कुख् हन् हन् तय् ॥

जौवन् त देवन् । कुख् न्यंगलन् तय् ।

अविनाश च्यय्-निश । विय नेरन् तय् ।

हे अगोर नीलकंठ । कुख् हन् हन् तय् ॥ ६८० ॥

च्योनु द्यान् दारिथ् । सारि मज्जन् तय् ।

खटवनि पान् तय् । रटवनि वन् तय् ।

परम-शिव हृदयस् । मज्ज बत्तन् तय् ।

परमात्म-ज्योती-रूप् । कुख् बामन् तय् ।

हे अगोर नीलकंठ । कुख् हन् हन् तय् ॥

मथ्-च्यथ्-रूप । कुख् आनन्द-गन् तय् ।

अनुवव-बाव-किनि । कुख् तोठन् तय् ।

हे अगोर नीलकंठ । कुख् हन् हन् तय् ॥

परम-शक्ति-सस्ति च्यानि । द्यान-खरन तय् ।

खनस् मादन् । क्यय् मादन् तय् ।

निर्मलायां तनौ असि भस्म परिमलयन् पुनः ।

त्रयानां भुवनानां असि । करणं नाम ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

हे-त्रैलोक्यनाथ सन्ति-ते तव शुभलक्षणानि पुनः ।

महाप्रलयात्मा यदा (यावान्) अस्ति भवन् पुनः ।

(तत्) क्षणमात्रं त्वदीयं वेदः कथयति नाम ।

महामाया त्वामेव-प्रति शान्तिं गच्छति पुनः ।*

तव इच्छया-हेतुना पुनरपि संभवति (जगत्) पुनः ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

जीवान् देवान् च असि निगिलन् नाम ।

हे-अविनाश तवैव-सकाशात् पुनरपि निर्गच्छति पुनः ।

हे अघोरात्मन् ० ॥ १८० ॥

तव ध्यानं धृत्वा सर्वे सज्जनाः च ।

गूह्यन्तः स्वात्मानं गृह्णन्तः च वनानि पुनः ।

हे-परमकल्याणात्मन् हृदयस्य मध्ये भक्तानां च (असि) ।

परमात्मज्योतिःस्वरूपः असि भासमानः पुनः ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

सच्चिदात्मरूपेण असि आनन्दघनः नाम ।

अनुभव-भाव-हेतुना असि तुष्यन् च ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

हे-परमशक्तिसंयुक्त त्वदीयेन ध्यानस्मरणेन च ।

स्वर्णस्य साधकं अस्ति सादनाख्यमौषधं नाम ।

शिव शिव गङ्गन्-कुय् । पाँ-कूलन् तय् ।
 पवन-सूत्य् वर्ग- । -स्वरन् फिरवन् तय् ।
 अज्ञपाय पाणि-पान । कुख् जपन् तय् ।
 हे अगोर नीलकण्ठ । कुख् हन् हन् तय् ॥
 वासनाय-किनि अस्मि । देह् मानन् तय् ।
 सो-ऽहं-सो वन् । सानि प्रानन् तय् ।
 अस्मि बेखवर् केह् । किन ज्ञानन् तय् ।
 दह् प्रान् जुव-सान् । चय् अर्पन् तय् ।
 मुक्तौश्वर कर् । जन्मन् द्यन् तय् ।
 हे अगोर नीलकण्ठ । कुख् हन् हन् तय् ॥
 शेर् चोन् थदु प्थठ् । आकाशन् तय् ।
 तल् पातालन् । पाद् चानि ब्वन् तय् ।
 आदिकार् चोन् कुन । काँह् ज्ञानन् तय् ।
 बडि आदिकार-सस्तु । कुख् शूबन् तय् ।
 हे अगोर नीलकण्ठ । कुख् हन् हन् तय् ॥ ८ ८ ५ ॥
 पाद्य-प्रनाम् कुय् । अष्ट-भैरवन् तय् ।
 सूत्य् सूत्य् रोजहा । चय् राय्-द्यन् तय् ।
 लीलाय च्याञ्ज क्यम् न । ब्वद् वातन् तय् ।
 चय् कुम् डलन् ज्यव् । क्यम् कलन् तय् ।
 हे अगोर नीलकण्ठ । कुख् हन् हन् तय् ॥
 अनायन्-हन्दि नाथ । श्वव-चरनन् तय् ।
 शरने आम् कुख् । संकर्षन् तय् ॥ ९

शिव शिव (इति स्मरणं) उद्भवति निर्भराणां नाम ।

वायुना (पाणात्मना) (भर्गमन्त्रात्म पन्नाणि च) स्मरणं
वर्तयिष्यन्ति च ।

अजपामन्त्रं स्वात्मना असि जपन् नाम ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

(यत्त्वत्स्वात्मारूपं) वासनया वयं देहं मन्यमानाः-स्मः पुनः ।

सोऽहं सः (इति मन्त्रः) उच्चारितः (उच्चार्यते)

आस्माकौनेन प्रायेण पुनः ।

वयं अज्ञाः किञ्चित् स्मो न जानन्तः नाम ।

दश प्राणाः जीवेन-सह त्वय्येव समर्पिताः (सन्तु) पुनः ।

हे मुक्तीश्वर कुरु जन्मनां क्लेशं (निःशेषतां) नाम ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

शिरः तव उन्नतं उपरि आकाशेभ्यः नाम ।

तलव्यापकौ पातालानां पादौ तव अधस्तात् च ।

अधिकारं तव नास्ति कश्चित् जानन् च ।

महता अधिकारेण-सहितः असि शोभमानः नाम ।

हे अघोरात्मन् ० ॥ ९८५ ॥

पादप्रणतिः अस्ति-ते अष्टभैरवाणां पुनः ।

सहवासः सहवासः तिष्ठेयं त्वयैव रात्रिन्दिवं च ।

स्तुतिकीर्तौ तव अस्ति-मम न बुद्धिः प्राप्नुवती नाम ।

चित्तं अस्ति-मे तरलीभवत् जिह्वा अस्ति-मे मूकीभवन्ती च ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

हे-अनाथानां नाथ शुभदचरणयोः पुनः ।

शरणं आगतो-ऽस्मि असि दुःखसंघर्षणः नाम ।

कर् दया पूरक० कुख् पूरन् तय् ।
 निष्कल लीन् कर्० स्योनुय् भन तय् ।
 हे अगोर नीलकंठ० कुख् हन् हन् तय् ॥
 ब॑क्ति च्याञ्जुय्० व॑ञ्ज् कृष्णन् तय् ।
 यिथु ब्वति रोजहा० मञ्ज् बक्त्यन् तय् ।
 गङ्गादर हर० हर यव् कन् तय् ।
 हे अगोर नीलकंठ० कुख् हन् हन् तय् ।
 शिव-रू॑प् दारिथ्० वृ॒शबा॑सन् तय् ॥ ४० ॥

41. A SONG IN PRAISE OF VIṢṆU.

मुरली-शब्दाह् अस्य गव् कनन्
 वनन्-क्विह् राधाकृष्ण् आव् ॥ ८८८ ॥
 यशोदा क्विह् नन्द-गूरिस् वनन्
 जगथ् यम् ज्ञाव् सुय् अस्य ज्ञाव् ।
 आसु मुचरोवुमस् त आश्वर् कुह् ननन्
 वनन्-क्विह् राधाकृष्ण् आव् ॥ ८८० ॥
 यिम ग्वन् खटिमति आसि निर्वनन्
 तिम ह्यथ अंदर न्यबर् द्राव् ।
 प्रकठ्-क॑रि औ॒कृष्ण॑नि ज्यनन्
 वनन्-क्विह् राधाकृष्ण् आव् ॥
 उद्धव-जि॒यस् क्विह् गो॒पिय वनन्
 च॑ह् क॒खु ज्ञान् वनन् ज्ञाव् ।

कुरु दयां पूरकानां अस्मि पूरकः पुनः ।

हे-निष्कल लीनं कुरु समैव मनः पुनः ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

भक्तिः त्वदीया कथिता कृष्णाख्येन (मया) नाम ।

यथा अहमपि तिष्ठेयं मध्ये भक्तानां नाम ।

हे-गङ्गाधर हर पापहर निधेहि कर्णौ च ।

हे अघोरात्मन् ॥ ४० ॥

मभ्यमुख्ययजमानं श्रीविष्णुमुपलक्ष्य गायन्ति ॥ ४१ ॥

मुरलीनाम्नो-वंशस्य-स्वरः अस्माकं संपन्नः कर्णगोचरः

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति राधाकृष्णः* समागतः ॥ ९८९ ॥

यशोदा-गोपिका अस्ति नन्दाख्यं-स्वस्वामिनं कथयन्ती

जगत् यस्मात् जातं स-एव अस्मत्तः जातः ।

आख्यं उद्धाटितं-मयास्य तु (तत्र) आश्चर्यं अस्ति प्रत्यक्षीभवन्

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति ० ॥ ९९० ॥

यानि चरितानि (गुणाः) गोपितानि आसन् निर्गुणेन

तानि गृहीत्वा अन्तरात् बहिः निर्गतः (अयम्) ।

प्रकटौकृतानि-तानि (वयं वा) श्रीकृष्णस्य जन्मना

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति ० ॥

उद्धवाख्याय-यादवाया† सन्ति गोप्यः कथयन्त्यः

त्वं शुष्कं (नीरसं) ज्ञानं वक्तुं त्यज‡ ।

* राधया चिच्छक्त्या अभिन्नः परमात्मा ॥

† श्रीकृष्णे मथुरायां दृढतया कृतनिवेशे गोपीनां समाश्वासार्थं गोकुले उद्धवः
पिन इत्याख्यानम् ॥

‡ श्रीकृष्णभक्तिं विना ज्ञानं शुष्कम् । तत्कथनं परित्यजेति भावः ॥

ब॒क्ति॒यि-सू॒तिन् क्व॑ह् मु॒क्ती ब॒नन्
 व॒नन्-क्वि॑ह् रा॒धाकृ॑ष्ण् आ॒व् ॥
 कु॒ख्य च॑ह् आ॒त्मा ए॒क्य व॒नन्
 सु॒य गो॒ख च॑र अ॒ख ख॒ख्ताह् हा॒व् ।
 न-त॑ कु॒ख अ॒शकृ॑थ् जी॒वाह् न॒नन्
 व॒नन् क्वि॑ह् रा॒धाकृ॑ष्ण् आ॒व् ॥
 गो॒वर्ध॑न् तु॒लु नि॒रञ्जन॑न्
 ष॒ठ् कि॒स्य यि॒थ प॒न-ब॑र्गस॒ वाव् ।
 ति॒थुय॑ ना॒व अ॒मि क्व॑ह् म॒न-वा॒ज्य ख॒नन्
 व॒नन्-क्वि॑ह् रा॒धाकृ॑ष्ण् आ॒व् ॥
 ब॒क्ति त॑मि-स॒ञ्जु क॑रु अ॒र्जुन॑न्
 सु॒भद्रा॑ नि॒थ ति॒ ब्व॒ज्ज॒वान् द्रा॒व् ।
 यस् व॑रि॒ तस् पा॑पन् क्वि॒ह् घ॒ञ्ज ब॒नन्
 व॒नन्-क्वि॑ह् रा॒धाकृ॑ष्ण् आ॒व् ॥ ८८ ५ ॥
 द्रौ॒पदि॑य॒ क्वाह् क॑रु॒ द॒र्याध॑नन्
 च्य॒तस् या॒ञ्ज षो॑म अ॒ख कृ॑ष्ण-ना॒व् ।
 अ॒वर-अ॒वर् ग॑येस् व॒र्दन॑न्
 व॒नन्-क्वि॑ह् रा॒धाकृ॑ष्ण् आ॒व् ॥
 द्यु॒युम् का॑ह् कु॒न तस् हि॑हु॒ न॒नन्
 कस् आ॑मि॒ तमि॑-स॒न्दु हि॑हु॒ ख॒वाव् ।
 वैकु॑ण्ठ-ग॒थ प्रा॑व बि॒न्द्राब॑नन्
 व॒नन्-क्वि॑ह् रा॒धाकृ॑ष्ण् आ॒व् ॥ ९ ॥

केवलया-भक्तैरेव अस्ति मुक्तिः संभवन्ती

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति ० ॥

असि-चेत् त्वं आत्मा (सर्वव्यापी) एक-एव (इत्थं) आसनन्ति (वेदाः)

सः (तदा) भवसि त्वमेव एकां पुक्तिं-कांचित् प्रदर्शय ।

अनाथा असि असमर्थः जीवमात्रः उपलक्ष्यमाणः

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति ० ॥

गोवर्धनाख्यो-गिरिः उत्थापितः निरञ्जनात्मना-कृष्णेन

प्रष्टुं कनिष्ठिकाङ्गुलौ यथा वृक्षपलाशं वायुः (उत्थापयति) ।

तादृशमेव नाम (श्रीकृष्णाख्यं) वयं स्मः मनोरूपायामूर्तिर्मकायां
खनन्तः

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति ० ॥

भक्तिः तस्य कृता अर्जनेन

(येन भक्तत्वेन) सुभद्राख्यां (श्रीकृष्णभगिनीं) अपहृत्य
अपि बुद्धिमान् निर्गतः* ।

यं वृणुयात् तस्य पापानां (अपि) अस्ति (सन्ति) पुण्यता
(पुण्यानि) संभवन्ती (भवन्ति)

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति ० ॥ ९९५ ॥

द्रौपद्याः (पाण्डवपत्न्याः) कौटुक (चीरहरणाद्यात्मावमानं) कृतं
दुर्योधनेन

स्मरणे यावत् आपतितं-तस्याः एकं कृष्णनामधेयम् ।

असंख्यत्वं-राशित्वं संपन्नं-तस्याः वस्त्राणाम्

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति ० ॥

द्वितीयः कोऽपि नास्ति तस्य (ईश्वरः) सदृशः प्रत्यक्तरूपः

कस्य स्यान्नाम तस्य सदृशं सामर्थ्यं (स्वभावः) ।

वैकुण्ठगतिः (त्रिणालोकानुत्थिता) प्राप्ता वृन्दावनेन

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति ० ॥

* तद्भक्तिमत्त्वादेव कृतपापा ऽपि निर्मलबुद्धिर्निष्पाप एव गण्यते इति भावः ।

न्यथनञ्ज द्राय अ॒मि म॒ञ्जु अ॒ङ्गनन्

मुरली-शब्द॑ या॒ञ्ज कनन् चाव् ।

न्य॑द॒रि-हृ॒चन् व॒ठ-क॑डू म॒नन्

वनन्-क्विह् राधाकृष्ण॑ आव् ॥

यिह् अस्य॑ व॒न्योव् त तिह् कस् कुह् वनन्

सुय् ज्ञानि॑ यस् इथु॑ व॒निथ् आव् ।

न्यथनञ्ज नेरव् त फेरव् वनन्

वनन्-क्विह् राधाकृष्ण॑ आव् ॥

गूरि-बाव् प्राव॑नाथ॒ आनन्द॑गनन्

व्यद् गय॑ स्यद् अस्य॑ द्दद् याम् ज्ञाव् ।

मोरुय् ह्यक॑ना॒वि त॑मि-स॒न्दि च॑नन्

वनन्-क्विह् राधाकृष्ण॑ आव् ॥ १००० ॥

बोजुनु॑ अवन् त करुनु॑ म॒नन्

निदि॑द्यासन् कुह् अ॒ख् ब॒क्तौ-बाव् ।

साचा॑त्कार् बुकु॑ त योगी॑ क्विह् क॒नन्

वनन्-क्विह् राधाकृष्ण॑ आव् ॥

यिक्कन् रा॑चून् त यिथ्यन् च॒नन्

राम् अ॒मि खे॒लान् ति॒य् याद् पाव् ।

ति॒य् याद् प्यथ् अस्य॑ क्विह् हन् हन् क॒नन्

वनन्-क्विह् राधाकृष्ण॑ आव् ॥

प्रयम् त॑मि-स॒न्दु ग॒नन्-ग॒नन्

अ॒मि सु॒य् क्विह् व॒नन् च॒ह् मो न॑ग्राव ।

नद्याः (दिगम्बराः) निर्गताः वयं मध्ये अङ्गनभूमौनाम्
(तस्य) सुरली (वंश)-स्वरः यावत् कर्णेषु प्रविष्टः ।

निद्रालीनानां (अस्माकं) प्रोञ्चलितं मनसा

कथयन्ति ० ॥

यत् (अवस्थानं) अस्माकं संभूतं तु तत् कस्य भवति संभवत्

स-एव जानाति यस्य ईदृक् संभूय आपतितम् ।

दिगम्बराः (भूत्वा) निर्गमिष्यामः तु संवरिष्यामः वनेषु

कथयन्ति ० ॥

गोपालिकात्वं प्रापिता-वयं अनेनैवानन्दघनमूर्तिना

क्रियाः संपन्नाः सिद्धाः अस्माकं दुग्धं यावत् उद्धृतम् ।

सर्वमेव शिक्षिताः तदीयेन पानेन

कथयन्ति ० ॥ १००० ॥

(प्रथमं) श्रोतव्यं अवश्यं पुनः कर्तव्यं मननम्

(ततः) निदिध्यासनं अस्ति एकः भक्तिभावः (उक्तदुष्कर-
साधनोत्कृष्टः) ।

(येन) साक्षात्कारः (तस्य) दृष्टो-ऽस्माभिः पुनः (यदर्थं) योगिनः
सन्ति खिद्यन्तः

कथयन्ति ० ॥

यादृशीषु रात्रिषु यादृशेषु च दिनेषु

रासलीलां आस क्रीडत्यः तदेव स्मृतौ आपातय ।

तदेव स्मृतौ आगत्य अस्माकं अस्ति निखिलं (अवयवजातं)
क्षीणीभवत्

कथयन्ति ० ॥

प्रेमेव तस्य घनी-घनीभूय (अस्माकं दृढमस्ति)

वयं स-एव स्मः भवन्त्यः (तदाकारचित्तवृत्तयः स्मः) त्वं
मा-भो नाशय-नः* ।

वनुन् दुर्लब् कुह इथु मज्जनन्
 वनन्-क्विह् राधाकृष्ण् आव् ॥
 इह् कर्ह् अस्य अकूरनि निनन्
 गक् श्रीकृष्णस् इतु वातनाव् ।
 न-त थिख् ह्यन मज्ज् सान्यन् ऋणन्
 वनन्-क्विह् राधाकृष्ण् आव् ॥
 इह् बूजिथ् उद्धव् कुह् कृष्णस् वनन्
 इक् गोपियाह् अस् म्य-ति वननाव् ।
 वक्ती इहज्ज् व्यम् जिगरस् मनन्
 वनन्-क्विह् राधाकृष्ण् आव् ॥ १००५ ॥
 ज्ञान-दद् वौद-कामदौनि थनन्
 ह्यथ् च्यथ् ज्ञानुथ् म्य दामाह् च्याव् ।
 बद् म्याज् दद् ज्ञन् व्यह् तनन् त गनन्
 वनन्-क्विह् राधाकृष्ण् आव् ॥
 बँबुरम्-कुन् थिह् व्यह् गोपिय वनन्
 तथ् प्यव् बँबुर-गौता नाव् ।
 बूजिथ् तिह् वक्तवन् मुक्ती व्यह् वनन्
 वनन् क्विह् राधाकृष्ण् आव् ॥
 बँबरुजलन् कुह् अंबर व्यनन्
 मव् रोष् बँबुर अंबर क्वाव् ।
 अद्यन्-कुन् वुक् त तन् लाग् तनन्
 वनन् क्विह् राधाकृष्ण् आव् ॥

कथनीयं अतिदुष्करं अस्ति इंदृगस्मदवस्थानं सज्जनानां (मुनीश्वराणां)

कथयन्ति० ॥

इदं कृतं अस्माकं अक्रूरयादवस्य-कर्तृकेण नयनेन (इतः श्रीकृष्ण-
संबन्धिनः)

गच्छ श्रीकृष्णं इहैव प्रापय ।

अनया आगमिष्यसि बन्धने मध्ये आस्माकीनानां ऋणानाम्

कथयन्ति० ॥

(गोपीभ्यः) इत्थं (वृत्तं) श्रुत्वा उद्भूतः अस्ति श्रीकृष्णं कथयन् (पुनः)

इंदृशीं कांचिद्गोपीं एकां मामपि सम्पादय ।

भक्तिः (भवद्विषया) अमौषां अस्ति मे हृदये मग्नौभवन्ती (अगाधं
इव)

कथयन्ति० ॥ १००५ ॥

ज्ञानात्मकं-दुग्धं वेदात्मकामधेनोः स्तनयोः

गृहीत्वा त्वयैव ज्ञातं-त्वया (गृहीतुं त्वमेव जानामि) मां
पानग्रासमात्रं पायय ।

बुद्धिः मदीया दधि इव अस्ति विरलीभवन्ती (कदाचित्)
घनीभवन्ती च

कथयन्ति० ॥

अमरं-उपलक्ष्य यत् सन्ति गोप्यः कथयन्त्यः*

तत् (शास्त्रस्य) आपतितं (भूतं) अमरगीता इति नामधेयम् ।

श्रुत्वा तत् भक्तानां मुक्तिः अस्ति भवन्ती

कथयन्ति० ॥

पुष्पविशेषेभ्यः अस्ति अम्बराख्यं (महासुगन्धिं द्रव्यं) निर्गच्छत्

मा-नाम रुष्टो-भव अमर अम्बराख्यं (सुगन्धं) उपभुङ्क्त ।

अतिपार्श्वेषु पश्य त् तनुं (स्वः) संगमय अस्तत्तनुषु

कथयन्ति० ॥

* दृढवृत्तयो गोप्यः कृष्णममानयणं अमरमुपलक्ष्योक्तो भूता इव हृदि निवेदयन्ति यत्र ॥

महाराज ज्ञाननावि यिथ यजुमनन्
 सूर्य त चन्द्रम गर जन् चाव ।
 श्यामस् त प्रवातस् मिलु रत् कुह वनन्
 वनन्-क्विह राधाकृष्ण आव् ॥
 कृष्णानु अथ अस्मि क्विह चय-कुन् अनन्
 अथस्-सूतिन् अथ मिलनाव् ।
 इथि राम अथ-वास ज्ञाह कुह न क्यनन्
 वनन्-क्विह राधाकृष्ण आव् ॥ १०१० ॥ ४१ ॥

42. A PRAYER OF THE AUTHOR, UNDER THE FORM OF A SONG
OF THE BRIDESMAIDS.

हंस पख ह्यथ चय-फंवमीर्य शम्भो
 वनि यित म्य हरम्बख-नीरि शम्भो ॥ १०११ ॥
 गांति-शहरुक् दिम् विज्ञान राज्यय्
 बक्ति व्वडि दिम् शक्तिपातुक् ताजय् ।
 मक्त मेलि पानय् ब्रगतीर्य शम्भो
 वनि यित म्य हरम्बख-नीरि शम्भो ॥
 कल्प-वृत्त बक्ति रखि कुख् दख् कामन्
 निशकाम कर्मो कर् निर्वासन् ।

वरः (प्रसिद्धज्योतीरूपः शिवः) सञ्जापिता-वयं आगत्य (साक्षात्कारं
दत्त्वा) यजमानेन (श्रीकृष्णेन)

सूर्यः चन्द्रमाः च गृहे इव प्रविष्टो-नः ।

सायंकालस्य (श्यामरूपस्य कृष्णस्य) पुनः प्रभातकालस्य (प्रभातशुक्ल-
रूपस्य शिवस्य) संगमः शुद्धः अस्ति भवन्*
कथयन्ति० ॥

कृष्णस्य (ग्रन्थकर्तुः) हस्तौ वयं स्मः त्वामेव-उपलक्ष्य आनयन्त्यः
हस्तेन-सह हस्तं संगमय ।

इदृशेन रासलीलाविधानेन हस्तसंयोगः जातु अस्ति न भेदं-(क्लेशं-)
गच्छन्
कथयन्ति० ॥ १०१० ॥ ४१ ॥

जन्यस्त्रीगानद्वारा ग्रन्थकृत्वयं प्रार्थयति ॥ ४२ ॥

हंसात्मपक्षौ गृहीत्वा चित्तात्मक(चेतना)-फमसीरुनामकपक्षिणा हे-शम्भो
उपलक्षणे आगच्छ-नाम मम हरमुखगिर्यधित्यकायां (प्रतिमुखं
सांमुख्ये च) हे-शम्भो ॥ १०११ ॥

शान्ति-पुरस्य देहि-मे विज्ञानात्मकं-राज्यम्

भक्तिरूपे शिरसि देहि-मे शक्तिपातात्मकं मुकुटम् ।

(तेन) (मुक्तिरूपा) मुक्ता संयोज्यति (लब्धा भविष्यति) स्वयमेव
त्रकपत्तिविशिष्टपक्षेण (चित्तवृत्तिश्च) हे-शम्भो
उपलक्षणे० ॥

हे-कल्पवृक्षात्मन् भक्तिरूपायाः शाद्वलभूमेः अस्मि दुःखात्मकवृत्तकान् अपनयन्
निष्कामेन कर्मणा कुरु निर्वासनताम् ।

* यस्य श्रीकृष्णस्य साक्षात्कारेण मुक्तिः सम्पन्ना नः । तथा च स्वर्गाचन्द्रमसोः
'दिनरात्रिकालस्य' दृढा-पिङ्गलाधिदैवात्मकस्य गृहे सुषुम्नामार्गे प्रवेशो जायते ।
योगिसिद्धं चैतद्यदि हि सुषुम्नायामग्निनाद्यां प्राणापानात्मकप्राणद्वयस्य लयः सम्पद्यते ।
तदा मुक्तिर्भवति । दिनरात्रिरूपकालादिदैतवृद्धिर्विलीयते ॥

ग्रहज्यार् फिर् म्य प्रकृच वीर्यं ग्रम्भो

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि ग्रम्भो ॥

निर्वान-इन्द्रम् कुय् वर् विज्ञान्

पखचौ-कनि इन्द्रिय् योज्ज-कनि प्रान् ।

नाम-रूप-पन् कत् वाव-सौर्यं ग्रम्भो

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि ग्रम्भो ॥

प्रारब्धस्-प्यठ् रोज्ज् थव् म शुरि-बाव्

दक्खि वाज्जि मज्ज उद्योग डोनाह् चाव् ।

डुल्ल गक्खितन् फच्चि या मौर्यं ग्रम्भो

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि ग्रम्भो ॥ १०१५ ॥

देह-दृष्टि-रस्तु युम् रोज्जि देहस्य मज्ज

करि आत्मस् व्यवीक-पूजाय मज्ज ।

मालिग्राम्-हिहु शूवि प्यठ् पौर्यं ग्रम्भो

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि ग्रम्भो ॥

शांति विज्ञया च्याविथ् चाविथ् गम्

दम-दम ह्यम खारिथ् वालिथ् दम् ।

स्वर-दम ग्रम दम-ज्जंजूर्यं ग्रम्भो

वनि यित म्य हरम्बख नीरि ग्रम्भो ॥

अन्तःकरनन् मज्ज च्योनु प्राकार्

कार्-कारवनि च्यानि-सूत्य इन्द्रिय-द्वार ।

हलि ज्जिदि कर् खदि नलिचौरि ग्रम्भो

वनि यित म्य हरम्बख-नीरि ग्रम्भो ॥

शीतलत्वं निर्वर्तय मे प्रकृत्यात्मकस्य वेतसदृक्षस्य हे-शम्भो

उपलक्षणे ॥

(पुनश्च) निर्वाणात्मनः-सूत्रादिकर्तनयन्तस्य अस्ति वेष्टनं विज्ञानात्मकम्

बाह्यं शार्थं इन्द्रियाणि बन्धनसूत्रार्थं प्राणाः ।

(तव) नामात्मकं-सूत्रं कर्तितं वायुरूपपिचवादिखण्डस्य हे-शम्भो

उपलक्षणे ॥

प्रारब्धानुसारेण तिष्ठ मृल्लीष्व मा बाल-भावम्

ईदृश्याः मायायाः मध्ये उद्योगात्मकं अक्षोटफलं प्रक्षिप

(क्रीडाविशेषार्थम्) ।

(तत्) गोलवद्भ्रान्तं गच्छतु नाम (संभवतु) गर्तविशेषाद्बहिः

अथवा गर्तविशेषमध्ये हे-शम्भो

उपलक्षणे ॥ १०१५ ॥

देहात्मालोकनेन-विना यः स्थास्यति देहस्य मध्ये

करिष्यति आत्मनः विवेकात्मपूजाय सज्जनाम् ।

(तस्मिन् कृते) सालिग्राम-सदृशः शोभिष्यते उपरि पौठस्य हे-शम्भो

उपलक्षणे ॥

शान्त्यात्मकं भङ्गरसं पाययित्वा त्यक्त्वा आधिसु

क्षणे-क्षणे सावधानतया ऊर्ध्वारोहणं अधोऽवरोहणं श्वासस्य

शब्ददमेन शान्तो-भविष्यामि प्राणनिःस्पन्दात्मशृङ्खलाया* हे-शम्भो

उपलक्षणे ॥

(यतः) अन्तःकरणानां मध्यभागे तव अन्तःस्थितिः

हे-सर्वकार्यकर्तः तव सहायेन (स्वाधीनानि विधाय) इन्द्रिय-
द्वाराणि ।

वक्राणि रन्ध्राणि कुरु ऋजूनि नालिकाकृदनयन्ते† हे-शम्भो

उपलक्षणे ॥

* शमदमात्मकभङ्गारेणुपानयन्ते च ॥

† नलिचूर् नाम्नो यन्त्रस्य पञ्चरत्नात्मकस्य कमन्द्रियपञ्चकदार-समूहस्य च

परमहंस ज्ञाननावत्तम् मोहम् पद्

तथ् पदस्य यथ् स्वत्ति मदग्वन् श्वद् ।

धूल दृष्टौ रंगि ह्यम् गौर्यं शम्भो

वनि यित म्य हरस्वख-नीरि शम्भो ॥

बाव काव य्यलि अन् जन् फलवन आख्

प्रयम् तमि-सन्दु कुय् स्वयम्-पाख् ।

मेल् इक्कि कालि इक्कि शालि टीर्यं शम्भो

वनि यित म्य हरस्वख-नीरि शम्भो ॥ १०२० ॥

विश्वरूप् ज्ञान् निर्लेप् विश्वम्भर्

विरक्त-बाव-किनि रोज् दिगम्बर् ।

आश-यप् चाव् अज्ञान-चीर्यं शम्भो

वनि यित म्य हरस्वख-नीरि शम्भो ॥

सुय् कलि निर्मल जल निष्कामय्

मुह-मल वृच् वरिमति यम् किह् ज्यामय् ।

युम् दार-दर ग्वर-वर चौरि शम्भो

वनि यित म्य हरस्वख-नीरि शम्भो ॥

कृष्णम् मुह-आवलन-मञ्जु बटु खार्

गट दृष्टि फटनम् कुम् तार् व्यचार् ।

ग्वलि-रस्तु डूनु कलि मञ्जु ईरि शम्भो

वनि यित म्य हरस्वख-नीरि शम्भो ॥ ४९ ॥

हे-परमहंसस्वरूप ज्ञापय-नाम-मां सोऽहं पदम्

तस्मात् पदादेव यस्मात् अवशिष्यते सद्गुणरूपं शुद्धम् ।

स्यूता दृष्टिः रागेण-युक्ता (या) अस्ति-मे गैरिकेण हे-शम्भो

उपलक्षणे ० ॥

भावात्मकेन अन्नपाकेन यदा अन्नं इव विकासं आगतस्त्वम्

प्रेम तस्य अस्ति-ते स्वयं-पाकः ।

संयोगः संभविष्यति कालेन ईदृशस्य अणुधान्यविशेषस्य पक्वान्तराशेः

हे-शम्भो

उपलक्षणे ० ॥ १०२० ॥

विश्वरूपं जानीहि लेपरहितं विश्वंभरम्

विरागात्मना-भावेन तिष्ठ दिगम्बररूपः ।

आशावलम्बं त्यज अज्ञानात्मक-चीरिनाम्नः कण्टकस्य हे-शम्भो

उपलक्षणे ० ॥

स एव शोधयिष्यति निर्मलेन जलेन निष्कामात्मना

मोहरूप-मलस्य वृत्त्या मलिनीकृतानि यस्य सन्ति वस्त्राणि ।

यः धैर्यात्माकर्षणविशेषेण सद्गुरुवररूपेण निष्पीडयिष्यति हे-शम्भो

उपलक्षणे ० ॥

कृष्णाख्यं* मीढात्मवर्तात् तीरं-प्रति आरोपय

तामिखव्याप्तदृष्टिमध्ये विकासप्रकाशरूपः अस्ति-तस्य

तारणोपायः विचारात्मा ।

(अन्यथा) त्वग्रहितं अक्षोटफलमिव महानद्याः-संसारान्तिमायाः

मध्ये भ्रान्तो-भविष्यति हे-शम्भो

उपलक्षणे ० ॥ ४२ ॥

* ग्रन्थकर्तुः स्वानुकूलः संकेतः ॥

† यथाक्षोटफलं सत्वकं निमज्जति तदूरभावे सति निमज्जति नैव तथा गत-
देहात्मबुद्धिः पुरुषोऽपि न निमज्जतीति भावः ॥

43. A PRAYER OF THE AUTHOR, UNDER THE FORM OF A SONG
SUNG BY MĒNAKĀ.

बाल् नेरि च्याञ्ज वेरि शम्भो

निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥ १०२४ ॥

रंग-रंग क्लृ वेरंग कुलु

सत्संगकुय् रंग-बुलबुल् ।

लोल-ओल्वाह् येरि शम्भो

निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥ १०२५ ॥

फिरनावत्तम् दिथ् ज्ञान-बल्

सूक्ष्म-स्थूल थलि समदृष्टि-जल् ।

परमशिव कर्म कौरि शम्भो

निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥

खस-वसि हंस-तोलवार्य

आत्म देह ल्वति ग्वबि वार्य ।

ग्रानापान जेर्य शम्भो

निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥

गोश्रि-गोश्रि होश्रि पोश्र-वार्य

द्यान-योग अमृत-दार्थ ।

कर्म-डोरि दर्म-वेरि शम्भो

निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥

काफिल आसि वायान् डोल्

ब्रौट् अंगुमतु होश्र-वोल् ॥

पुनरपि स्ववाण्यात्मिकां मेनामभिमुखीकृत्य स्तौति ॥ ४३ ॥

बाला (अहं) निर्गमिष्यति तत्र आशया (लब्धेः) हे-कल्याणप्रभव

निर्णयात्मिकायामधित्यकायां संचरिष्यति हे-शम्भो ॥ १०२४ ॥

नानाविधेन त्रिकक्षितः अनंशः वृत्तः (संसारात्मा)

(तत्र) सत्तद्गात्मा (मदीयः) धूम्याटाख्यः-पक्षी ।

प्रेमरागात्मनीडं संतनिष्यति हे-शम्भो

निर्णया० ॥ १०२५ ॥

संचारयस्व-नाम-मां दत्त्वा ज्ञानात्मबलम्

सूक्ष्मस्यूलभूतवर्गात्मके स्थले साम्यज्ञानात्मजलं (यत्र) ।

हे परमेशिव सत्कर्मात्मनः कृपात् हे-शम्भो

निर्णया० ॥

आरोहावरोहात्मना (प्राणाभ्याससिद्धेन) हंसमन्त्रात्मजलसंयुक्तनो-

त्थापनपात्रेण

(१) जीवात्मना (२) देहात्मना (१) लघुना (२) गुरुणा

भारेण ।

प्राणापानयोः चालनया (अभ्यासरूपया) हे-शम्भो

निर्णया० ॥

शोभासमूहपल्लव्य चेतनारूपायाः पुष्पवाटिकायाः

ध्यानयोगात्मिकया अमृतधारया (युक्ताया यत्र) ।

सत्कर्मात्मात्पक्षेत्रभागेषु धर्मात्मावृत्तिसेतुषु हे-शम्भो

निर्णया० ॥

(यत्र) पान्यसमूहः स्यात् धमन् आनकान्

पुरस्तात् संविष्टः स्मृतिभृत् ।

प॑तु वाति ब्रौ॑ट् क्ये॑यं श॒म्भो
नि॒र्नय॑-नयि फेरि॑ श॒म्भो ॥

श॒हर॑ म॒ञ्जु॑ कर् ह॒र॒म्ब॒ख ज्ञा॑न्
न व॒नम् म॒ञ्जु॑ म॒श्रि॒रि॒थ् पान् ।

महा॑लि॒श-ह॒न्दि ते॒रि श॒म्भो
नि॒र्नय॑ नयि फेरि॑ श॒म्भो ॥ १०३० ॥

कर् कथ् त्याग् कर् कथ् राग्
ब॒क्थ् ब॒ख्चि॒थ् प्र॒यम॑-पो॒श् लाग् ।

अ॒म॒रेश्व॑र-शेरि॑ श॒म्भो
नि॒र्नय॑-नयि फेरि॑ श॒म्भो ॥

द्यन् त रा॑चू-ह॒न्दु ज॒ग् त प्र॑नु चार्
सू॒र्य-अ॒ग्नि-जो॒श सोम॑-हो॒श् फ्या॒र् ।

सू॒त्य् व्य॒चा॒र-थे॑र्यं श॒म्भो
नि॒र्नय॑-नयि फेरि॑ श॒म्भो ॥

पञ्च॑-त॒व श॒म द॒म र॒ट द्वा॒र्
ज्योति॑-रूप॒ स॒ग्रह॑-र्य॒ह कौ॑द॒ खा॒र् ।

प्र॒ख॒त ब॒क्ति-वा॒व से॑र्यं श॒म्भो
नि॒र्नय॑-नयि फेरि॑ श॒म्भो ॥

मो॒क्ष-दा॒य॒ख् कु॒ह चो॒नु॒य् ना॒व्
सू॒र्य-ने॒त्र॑च॒ न॒ज॒रा॒ह् चा॒व् ।

म॒ञ्जु॑ मो॒ह-अ॒न्दि॒हे॒र्यं श॒म्भो
नि॒र्नय॑-नयि फेरि॑ श॒म्भो ॥

पाश्चात्यः प्राप्स्यति अग्रतः ध्वजस्य हे-शम्भो*

निर्णया० ॥

(तस्मात् स्वदयया) नगरस्येव मध्ये कुरु हरम्बखतीर्थस्य ज्ञानं
(यावद्भूतजातं स्वात्माभिन्नज्ञानम्) ।

न-तु वनस्य मध्ये विस्मर्य स्वात्मानम् ।

महालिशिनामाधित्यकाख्यलगतस्य मेघस्य (इव) हे-शम्भो

निर्णया० ॥ १०३० ॥

कुरु-नाम कस्य त्यागं कुरु कस्य रागम्†

भक्तिं प्रसार्य प्रीति-पुष्पाणि संयोजय ।

अमरेश्वरात्मनः-शिवस्य-शिरसि हे-शम्भो

निर्णया० ॥

(तच्छुलात्) दिनात्मनः च रात्र्यात्मनः (च) रक्तवर्णं शुक्लवर्णं च
संशोधय

सूर्याग्निसंतापेन (वामदक्षिणप्राणाभ्यासेन) सोमात्मसंविदं

(रसं) विभिन्नीकुरु (निष्कर्षय) ।

सह-कृत्वा विचारात्मकं-मार्जनविशेषं हे-शम्भो

निर्णया० ॥

(यथा) पञ्चतत्त्वानां (भूरादीनां) शमेन दमेन बद्धीयां द्वारम्

हे-ज्योतिःस्वरूपं स्वस्वहात्महेत्या भ्राष्ट्रविशेषस्य परिपाकं-कुरु ।

परिपक्वायाः भक्तिभावात्मिकायाः इष्टकायाः हे-शम्भो

निर्णया० ॥

मोक्षप्रदं अस्ति त्वदीयमेव नामधेयम्

सूर्यात्मनेत्रस्य प्रसाददृष्टिं वितर ।

मध्य-एव मोहान्धकारस्य हे-शम्भो

निर्णया० ॥

* भक्तिं विना योगमार्गादिषु भ्रमणमायासमाचदमापाततः फलितं भवति, भक्ति-
स्त्वदनुग्रहलब्धात्यन्तिकसिद्धिदा इति भावः ॥

† यथेच्छं रुचित्यागौ विषयविषयौ विभेदि इति भावः ॥

चन्द्रोड चोनु चरनारविन्द्
 चय् बँवुरम् तति करि वन्द ।
 फौरिथ् कतु सुह् नेरि शम्भो
 निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥ १०३५ ॥
 स्वक्त-लर्य् प्यठ् कुह् चोनु दर्बार्
 बक्ति-वत्सल कृष्णम् ति खार् ।
 शक्ति-पातच हेरि शम्भो
 निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥ ४३ ॥

44. A HYMN BY THE AUTHOR IN HIS OWN NAME, UNDER THE FORM OF A SONG SUNG BY THE WOMEN.

कम् वस्त्र् नालि क्याह् वन लो-लो
 मन क्कारय् वस्त्र्-वन लो-लो ॥ १०३७ ॥
 शिव-नाथनि श्रव-दर्शन लो-लो
 च्यत्तके श्रमृत-वर्गन लो-लो ।
 वनि यित म्य वक्ताह् नन लो-लो
 मन क्कारय् वस्त्र्-वन लो-लो ॥
 हर-मङ्ग्य वेरि लग दन-पन लो-लो
 हर्द वीरू जन् छन पन-पन लो-लो ।
 सुय् छननुय् कुख् च्छ् यावन लो-लो
 मन क्कारय् वस्त्र्-वन लो-लो ॥
 जटदारवनि वृषवामन लो-लो
 मंकट-गट कुख् कामन लो-लो ।

(यथा) हे-चन्द्रावतंस त्वदीयं चरणकमलम्

चित्तात्मकं भ्रमरं तत्रैव (स्वमर्थे) करिष्यति बद्धम् ।

प्रत्यावृत्तं कुत्र-नाम सः निर्गमिष्यति हे-शम्भो

निर्णया० ॥ १०३५ ॥

मुक्तामये-गृहे (मुक्तात्मनि-गृहे च) अस्ति त्वदीयः संनिवेशः

हे-भक्तिप्रिय कृष्णाख्यं (मां) अपि अधिरोहय ।

शक्तिपात (अनुग्रह) रूपायां अधिरोहिण्यां हे-शम्भो

निर्णया० ॥ ४३ ॥

ग्रन्थकृत्यं स्तौति ॥ ४४ ॥

कानि-नाम (विचित्राणि) वस्त्राणि वसितानि (तस्यासन्) (इति)

किं वक्ष्यामि (वक्तुं शक्नुयां) नाम

मनसा (समाधानेन मनोरूपे वा) अन्विष्येयं-त्वां

वनविशेषे नाम ॥ १०३७ ॥

श्रीशिवस्य शुभदर्शनेन नाम

चिदात्मनः अमृतदृष्टिसेकरूपेण नाम ।

दृष्टिविषये आगच्छ-नाम मम (यथा) भक्तः प्रकटीभूयामहं नाम

मनसा अन्विष्येयं-त्वां० ॥

श्रीहरस्य गणे संगंस्यामि धनद्रव्यादिना (मनोवाक्कायादिना सर्वतो

भावेन) नाम

शरदि वेतसतप्तः इव क्षीणीभवेयं प्रतिपन्नं नाम ।

तादृशं क्षीणावस्थाभवनमेव अस्ति त्वं यौवनाद्यवस्थदेह नाम

मनसा अन्विष्येयं-त्वां० ॥

हे-जटामुकुटधारिन् वृषभवाहन नाम

संकटात्मान्धं अस्ति-त्वं अपहरन् नाम

हटि वासुख् कुय् आमन लो-लो

मन क्कारथ् वसुत्र्-वन लो-लो ॥ १०४० ॥

कस्स पूजा करय् कमि ग्वन लो-लो

कम्बक्तम् बक्ति छन लो-लो ।

निर्दन-सन्दु खन-पोश् व्यन लो-लो

मन क्कारथ् वसुत्र्-वन लो-लो ॥

प्रथ् मावसि पुनिमू-हन्दि द्यन लो-लो

श्रूचि बूजन् चय्-कित्ति रन लो-लो ।

स्वक्य् वन च्यानि ख्यन अकि वन लो-लो

मन क्कारथ् वसुत्र्-वन लो-लो ॥

मन-वाज्य नाव् चोनु खन लो-लो

राज-योगकु राजाह् वन लो-लो ।

चैतन्य तोठ् चय्-चैनन लो-लो

मन क्कारथ् वसुत्र्-वन लो-लो ॥

च्यानि डेशन छन व्यचन लो-लो

खश् साँपन् रहि-वचन लो-लो ।

अस्य त्रियनय् त्रयलोचन लो-लो

मन क्कारथ् वसुत्र्-वन लो-लो ॥

सत्त्वरग्न-हन्दि सज्जन लो-लो

हे सच्चिदानन्द-गन लो-लो ।

कृष्णम् तोठ् श्रवलख्यन लो-लो

मन क्कारथ् वसुत्र्-वन लो-लो ॥ १०४५ ॥ ४४ ॥

गले वासुकिनागः अस्ति-ते भवन् नाम

मनसा अन्विष्येयं-त्वां ॥ १०४० ॥

कां पूजां कुर्या-ते (कर्तुं शक्नुयां) केन गुणेन नाम

दुर्भाग्यस्य (मे) भक्तिः (तव) नास्ति नाम ।

(प्रसिद्धं च) निर्धनस्य (दरिद्रस्य) स्वर्णमयपुष्पतुल्यं श्लोघधि

(तृणविशेषपत्रमात्रं) नाम

मनसा अन्विष्येयं-त्वां० ॥

प्रत्येकस्मिन् अमावस्यायाः पूर्णिमायाः दिने नाम

शुद्धसंपन्नानि भोजनानि त्वत्कृते-एव पचेयं नाम ।

मुक्तः संपत्स्यामि त्वत्कर्तृकेन आहारेण एकेन क्षणेन नाम

मनसा अन्विष्येयं-त्वां० ॥

मनोरूपोर्मिकायां नाम त्वदीयं खनिष्यामि नाम

राजयोगस्य (प्राप्तस्वाराज्यसिद्धिः) राजा-एकः संपत्स्यामि नाम

हे-चैतन्यरूपं तुभ्यं चेतनानां-(जीवानां)-चेतनप्रदं नाम

मनसा अन्विष्येयं-त्वां० ॥

त्वदीयेन दर्शनेन स्मो-न स्वशरीरे-मान्यः नाम

प्रसन्नो भवस्व क्रमपङ्क्तिगाथाभिः नाम ।

अस्माकं स्त्रीणामेव हे-त्रिलोचनं नाम

मनसा अन्विष्येयं-त्वां० ॥

सत्पुरुषाणां (ब्रह्मादीनां) हे-सज्जन (महनीय) नाम

हे सत्यज्ञानानन्दघनं नाम ।

कृष्णाख्याय (ग्रन्थकृते-मे) तुभ्यं हे-शुभ-(सत्त्वप्रधान)-लक्षणं नाम

मनसा अन्विष्येयं-त्वां० ॥ १०४५ ॥ ४४ ॥

45. ANOTHER HYMN OF PRAISE BY THE AUTHOR, UNDER THE FORM OF THE WOMEN ADDRESSING PĀRVATĪ AS A ŚĀRIKĀ BIRD.

रंग बुलबुल् कुय् जटदारी
 हारी कर् पारीज्ञान् ॥ १०४६ ॥
 गौरि-रंग क्खिस् वसुत्तर् सारी
 ननु होवुन् ब्रह्मचारी पान् ।
 त्याग-मङ्गय् कुय् व्यवहारी
 हारी कर् पारीज्ञान् ॥
 राग-द्वेष-निश्च कुय् ल्वति-वारी
 पोश्च-लञ्जनय् प्यठ् कुह् शूबान् ।
 संतोश्च वृत्तु प्राण-सन्दारी
 हारी कर् पारीज्ञान् ॥
 ब्रम् मानिथ् करान् खानदारी
 गास-कच्यनय् ओलु येरान् ।
 गक्खि आसुनु दयुय् संसारी
 हारी कर् पारीज्ञान् ॥
 पर-पद-संस्तु यदि प्रकारी
 कर्म आश्रन् परम-शिव-स्थान् ।
 अस् दाञ्जरान् अनेक-प्रकारी
 हारी कर् पारीज्ञान् ॥ १०५० ॥
 ब्रह्म-आज्ञाय-किन्नि व्यवहारी
 बाल-वच्यनय् आम्म आपरान् ॥

पुनरपि ग्रन्थकृत् स्तौति स्त्रीणां मुखेन शारिकारूपां

पार्वतीं संलक्ष्यीकृत्य ॥ ४५ ॥

धूम्राटपत्नी (मस्तकचूडः) अस्ति जटामुकुटधरः (जटया लक्षणीयः)

हे-शारिके-देवि (पत्तिणि वा) कुरु उपलब्धिज्ञप्तिम् ॥ १०४६ ॥

गैरिकानि सन्ति-अस्य वस्त्राणि सर्वाणि

प्रत्यक्षं प्रदर्शितः-अनेन ब्रह्मचारिरूपः स्वात्मा ।

परित्राड्धर्ममध्ये-एव अस्ति व्यवहरन् (गार्हस्थ्यम्)

हे-शारिके-देवि (पत्तिणि वा) कुरु उपलब्धिज्ञप्तिम् ॥

रागात्-द्वेषात् अस्ति लघु-भारः (तद्रहितः)

पुष्पशाखासु पृष्ठे अस्ति शोभमानः ।

संतोषरूपया वृत्त्या प्राणायामनकरः

हे-शारिके-देवि (पत्तिणि वा) कुरु उपलब्धिज्ञप्तिम् ॥

भ्रान्तिरूपं (संसारं) मत्वा कुर्वन् गार्हस्थ्यम्

तृणा-लवकैरेव कुलायं वितन्वन् ।

इष्टं-हि भवितव्यं ईदृशेनैव संसारिणा (मादृशेन)

हे-शारिके-देवि (पत्तिणि वा) कुरु उपलब्धिज्ञप्तिम् ॥

परमपदस्थितः* अत्युच्चैः प्रकारेण

कर्मणा आश्रयन् परमकल्याणस्थानम् ।

एकं ध्यायन् अनेकप्रकारभूतम्

हे-शारिके-देवि (पत्तिणि वा) कुरु उपलब्धिज्ञप्तिम् ॥ १०५० ॥

देवस्यान्नाकर्तृभावेन व्यवहरन्

बालांशिशुकादीन् वृषिभुक्तिलवान् भोजयन् ।

जीव-दयाय पर्-व्वपकारी
 हारी कर् पारीजान् ॥
 यज्ञरस् वनि-दिथ च्वापारी
 अविनाश बाण कुय् बोलान् ।
 कृष्णस् वुफि तारि हंसदारी
 हारी कर् पारीजान् ॥ ४ ५ ॥

16. PARABLE OF THE MEANS OF SALVATION IN THE FORM OF
A HYMN IN PRAISE OF THE RĀSA-LĪLĀ.

मन् म्योन् बिन्द्रावन् त लो-लो
 आत्म-रूप-नारायण् त लो-लो ॥ १०५३ ॥
 सूत्य् सूत्य् वृत्-गोपियन् त लो लो
 तथि मज्ज कुह् राम् खेलन् त लो-लो ।
 मन् म्योन् बिन्द्रावन् त लो-लो ॥
 अन्दकार-काल-सर्पन् त लो-लो
 भूतात्म वलु हन्-हन् त लो-लो ।
 इन्द्रिय-गूरि-बालकन् त लो-लो
 व्यह् दिथ् कुह् होश डालन् त लो-लो ।
 मन् म्योन् बिन्द्रावन् त लो-लो ॥ १०५५ ॥
 ज्ञान-रूप-कृष्णन् त लो-लो
 मुह-ग्वलु दिथ् त मद्ग्वन् त लो-लो ।
 प्रकृत्-जल हन्-हन् त लो-लो
 शब्द कर् अमृथ जन् त लो-लो ।
 मन् म्योन् बिन्द्रावन् त लो-लो ॥

जीवदयालुत्वेन परोपकरणशीलः

हे-शारिके-देवि (पत्तिणि वा) कुरु उपलब्धिज्ञप्तिम् ॥

अत्युच्चस्थानेषु अनुसृत्य परितः

अविनाशेति भाषणानि अस्ति भाषमाणः ।

कृष्णाख्यं-मां उड्डाय तारय-भोः हंसद्वाराख्यगिरेः (हंसमन्ताभ्यासमिद्धेः)

हे-शारिके-देवि (पत्तिणि वा) कुरु उपलब्धिज्ञप्तिम् ॥ ५ ॥

रासलीलामिव लक्ष्मीकृत्य पुनर्ग्रन्थकृत् स्तौति ॥ ४६ ॥

मनः मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम

(तत्र) परमात्मरूपः (मदीयात्मरूपो वा)-नारायणः तु नाम

॥ १०५३ ॥

सह सह (कृत्वा) वृत्तिरूपाः-गोपीः तु नाम

तत्रैव मध्ये अस्ति रासलीलां क्रीडन् तु नाम ।

मनः मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम ॥

अन्धकारात्मना-कालसर्पेण तु नाम

जीवस्वरूपः आवृतः प्रत्यंशं तु नाम ।

इन्द्रियात्म-गोपालबालकानां तु नाम

विषं दत्त्वा अस्ति (स सर्पः) स्मृतिं अपाकुर्वन् तु नाम ।

मनः मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम ॥ १०५५ ॥

ज्ञानात्मना-श्रीकृष्णेन तु नाम

आबिलीभावं दत्त्वा तु सद्गुणरूपं तु नाम ।

प्रकृत्यात्मकं-जलं प्रत्यंशं तु नाम

निर्मलं कृतं अमृतं इव तु नाम ।

मनः मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम ॥

बावनाय-जमुनाय तन् त लो-लो

वृच-गोपिय नावन् त लो-लो ।

न्ययनञ् पान् हावन् त लो-लो

लूक-लज्जाय चावन् त लो-लो ।

मन् म्योनु बिन्द्रावन् त लो-लो ॥

वृच तुलसी छावन् त लो-लो

श्रीकृष्णस् प्रावन् त लो-लो !

कृष्ण-नाव् कुह् आनन्द-गन् त लो-लो

कृष्ण-नाव् कुह् मोच् बक्त्यन् त लो-लो ।

मन् म्योनु बिन्द्रावन् त लो-लो ॥

कृष्ण-नाव् कुह् प्रान् प्रानियन् त लो-लो

कृष्ण-नाव् कुह् अन् प्रानन् त लो-लो ।

कृष्ण-नाव् कुह् संजीवन् त लो-लो

कृष्ण-नाव् कुह् आर्त्यन् दन् त लो-लो ।

मन् म्योनु बिन्द्रावन् त लो-लो ॥

कृष्ण-नाव् कुह् ग्वनियन् ग्वन् त लो-लो

कृष्ण-नाव् कुह् अविज्यथ जन् त लो-लो ।

कृष्ण-कृष्ण कर्स् कृष्णन् त लो-लो

सरत्तलि सपदस् स्वन् त लो-लो ।

मन् म्योनु बिन्द्रावन् त लो-लो ॥ १०६० ॥ ४६ ॥

भावनार्त्तिकायां-यसुनायां तनूः तु नाम

वृत्तार्त्तिकाः-गोप्यः स्तार्पयिष्यन्ति तु नाम ।

दिगम्बराः देहं प्रदर्शयिष्यन्ति तु नाम

लोकेभ्यः-त्रपां त्यज्यन्ति तु नाम ।

मनः मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम ॥

भक्तिरूपां तुलसीं उपभोक्ष्यन्ति तु नाम

श्रीकृष्णं (तत्साक्षात्कारं) प्राप्स्यन्ति तु नाम ।

कृष्णनामधेयं अस्ति परमानन्दपूर्णं तु नाम

कृष्णनामैव अस्ति मुक्तिः भक्तानां तु नाम ।

मनः मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम ॥

कृष्णनामैव अस्ति प्राणरूपः प्राणिनां तु नाम

कृष्णनामैव अस्ति अन्नं (तृप्तिकारणं) प्राणानां तु नाम ।

कृष्णनामैव अस्ति संजीवनं तु नाम

कृष्णनामैव अस्ति दीनानां धनरूपं तु नाम ।

मनः मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम ॥

कृष्णनामैव अस्ति गुणिनां गुणरूपं तु नाम

कृष्णनामैव अस्ति सर्वसिद्धिदं-मुहूर्तं इव तु नाम ।

कृष्ण-कृष्णेति कृतं कृष्णाख्येन (अन्यकृता मया) तु नाम

रीतिधातोः संपन्नं-तस्य स्वर्णं तु नाम ।

मनः मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम ॥ १०६० ॥ ४६ ॥

47. PRAISE BY THE AUTHOR UNDER THE FORM OF A PARABLE
SUNG BY THOSE DESIROUS OF SALVATION.

बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्य शंभो

हर-दृष्टि गच्छि वरि कति हरि शंभो ॥ १०६१ ॥

राचू-वन-खत वन् कुम् वन् कुह् गंबीर्

तथि मज्ज साद् तफ् अद मानोथ् वीर् ।

गाल् अज्ञान अखालु हरि शंभो

बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्य शंभो

स्वप्रकाश-रूप सन्मुख् वुक्त्त कुय् न दूह्

अन्दकार-काय् जाल् मल् विज्ञान-सूर ।

हाह् कुय् मज्ज अनिस् ठरि शंभो

बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्य शंभो ॥

हंस-पखवय्-सूत्य् वुफनावुन् पान्

जीवात्म हालव् होश-मैदान् ।

लूब-तोन्ति मज्ज चल्तु मुहचर्य शंभो

बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्य शंभो ॥

सुय् वांग्जि-वारि अन् बरि शंभो

युस् पर्जन्यावि खानदार् गरि शंभो ।

नर्य बाड्रान् लोस लूक-लर्य शंभो

बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्य शंभो ॥ १०६५ ॥

मोचदायक् प्रावनावि साचात्कार्

चन-मात्रम् मज्ज गालि मुह-अन्दकार् ।

मुमुक्षुजनोपकृतये पुनरपि ग्रन्थकृदेव स्तौति ॥ ४७ ॥

भावनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्पलतायाः हे-शम्भो

हरदयादृष्ट्या संपत्स्रति पुष्टं (तदा) कुत्र-नाम जीर्णीभूय-

पतिष्यति हे-शम्भो ॥ १०६१ ॥

रात्रिरूपात्-वनात् कथय किं-नाम वनं (अधिकं) अस्ति गम्भीरम्

तस्यैव मध्ये साधय तपः ततो मंश्यामस्त्वां वीरम् ।

नाशय अज्ञानात्मकं दुःस्पर्शदारु पतितं-तद्भवेत् हे-शम्भो

भावनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्पलतायाः हे-शम्भो ॥

स्वात्मप्रकाशरूपेण संमुखं पश्य-नाम अस्ति न दूरम्

अन्धकारात्म-कृपायां दाहय परिमलय विज्ञानात्मभक्ष ।

निःश्वासवायुः अस्ति मध्ये आदर्शस्य निरोधः हे-शम्भो

भावनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्पलतायाः हे-शम्भो ॥

हंसाभ्यासात्मपक्षाभ्यामेव (हे हंस पक्षाभ्यां च) उड्डापय-नाम-तं

स्वात्मानम्

जीवात्मरूपः शलभः चैतन्यस्थले ।

लोभात्मचञ्चोः मध्यात् संचलितः मोहात्मचटिकायाः हे-शम्भो

भावनानात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्पलतायाः हे-शम्भो ॥

स-एव परसद्मनिवासे दिनं व्यत्येष्यति हे-शम्भो

यः उपलक्षिष्यति कुटुम्बनं स्वगृहे हे-शम्भो ।

बाहवः निर्माय भ्रान्ताः परगृहाणि हे-शम्भो

भावनानात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्पलतायाः

हे-शम्भो ॥ १०६५ ॥

मोक्षप्रदानशीलः प्रापयिष्याति स्वसाक्षात्कारम्

क्षणमात्रस्यैव मध्ये नाशयिष्यति मोहात्मान्धकारम्

सूर्यस् निग् गट कति दरि ग्रंभो

बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्य ग्रंभो ॥

राजयोग-राज यस् पकि चय् हिव् सूत्य्

दय-दन-वालि तस् वति मेलन् कूति ।

दन्द्रिय-चूरन् कति डरि ग्रंभो

बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्य ग्रंभो ॥

यदि सूर्यकु प्योमत् कुह् सज़रस् गाह्

बुक्किज़ि तज़रस् गज़रस् अज़रस् क्याह् ।

नज़रस् प्यठ् बालादर्य ग्रंभो

बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्य ग्रंभो ॥

विण्णवर्पन् कृष्णस् स्व-स्वरूप् हाव्

चय्-आनन्द-अमृत् न्यत् चावनाव् ।

निमेश उन्नेश् गरि-गरि ग्रंभो

बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्य ग्रंभो ॥ ४ ७ ॥

48. THE ASSEMBLING AND FEASTING OF THE WEDDING PARTY. THEY THEN COMMENCE THE WORSHIP OF THE DEITY OF THE HOUSE-DOOR.

महाराजस् सूत्य् सालर् आय

कर्मवान् दर्म-सवाय बीठि ॥ १ ० ७ ० ॥

दक्कि मान पक्कि सान् बीठि ओच्य ज्याय

दक्का-बूज़न् आसि तयार् ।

(तदा) सूर्यस्य (इव) समीपे तमः (इव) कुत्र स्थिरीभविष्यति

हे-शम्भो

भावनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्पलतायाः हे-शम्भो ॥

राजयोगेश्वरः यस्य चरिष्यति त्वयैव सदृशः सह

दैवधनयुक्ताः तस्य मार्गं संगंक्षन्ति किपन्तः (अनेके) ।

इन्द्रियात्माचौरेभ्यः कुत्र भेष्यति (भयं प्राप्स्यति) हे-शम्भो

भावनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्पलतायाः हे-शम्भो ॥

उच्चस्यानात् सूर्यस्य आपतितः अस्ति निम्नस्थाने प्रकाशः

पश्येन्नाम तनुत्वस्य घनत्वस्य आन्धे किं-नाम (कं भेदम्) ।

प्राकाशो पृष्ठतः प्रांशुपुरप्रासादस्य हे-शम्भो

भावनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्पलतायाः हे-शम्भो ॥

विष्णुप्रीत्यर्थं (धर्मकारणेन) कृष्णाख्याय (मे) स्वस्वरूपं प्रदर्शय

चेतनात्मानन्दाश्रुतं नित्यं पायय ।

प्रतिनिषेधं प्रत्युन्नेधं प्रतित्तणं हे-शम्भो

भावनात्मकं यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्पलतायाः हे-शम्भो

॥ ४७ ॥

जन्यागमनवृत्तम् ॥ ४८ ॥

महावरेण सह जनाः समागताः

सत्कर्मशालिनः धर्म्यसभायां निविष्टाः ॥ १०७० ॥

इच्छया मानेन श्रद्धया सह निविष्टाः शुद्धायां भूमौ

(तत्र) इच्छानुकूलानि-भोजनानि आसन् निष्पन्नानि ।

खग् गव् इय् ईश्वर-दक्षाय

कर्मवान् दर्म-सबाय बीठि ॥

ताज-ताज बूजन् रननय् आय

माजरचू-हन्दु कुख् न कैह् ति हाजय् ।

राज सवि बीठि वाज बाग्रनि आय

कर्मवान् दर्म-सबाय बीठि ॥

बूजन् ख्यथ् तिम् आँगन् चाय

ढफ्थ् गैथ् तिहङ्ग सेवाय-सूत्य् ।

तन मन वार लङ्गि द्वार-पूजाय

कर्मवान् दर्म-सबाय बीठि ॥ ४८ ॥

49. THE SONG OF THE WOMEN OF THE WEDDING PARTY
AT THIS WORSHIP.

वनवनि अकरक्क वक्क स्वर्गद्वारय्

वारय् करयो द्वारय्-पूज् ॥ १०७४ ॥

चानि सत्संग-सूत्य् गंगाद्वारय्

द्वारम् कर्म-कूलु खार वारय् ।

रंग-रंग बरहंग द्राव् गंग-आरय्

वारय् करयो द्वारय्-पूज् ॥ १०७५ ॥

हर-दृष्टि द्वारम् बन्योव् हरद्वारय्

दास-बाव दासम् बन्योव् कैलाम् ।

अभौषितं संपन्नं इदमेव ईश्वरेच्छायाः

सत्कर्मशालिनः धर्मसभायां निविष्टाः ॥

अपर्युषितानि भोजनानि पच्यन्ते स्म

पौनःपुन्येन-यथेच्छानुकूलभोजनपृच्छायाः अस्ति-तेषां

न काचित् अपि अपेक्षा ।

राजानः पङ्क्तौ निविष्टाः सूदाः विभाजयितुं (अन्नादीनि) आगताः

सत्कर्मशालिनः धर्मसभायां निविष्टाः ॥

भोजनानि भुक्त्वा ते अजिरप्रदेशे प्रविष्टाः

संतृप्ताः (संतुष्टाः) संपन्नाः तत्कृतया सेवया ।

तन्वा मनसा (तत्समाधानतया) सुष्ठु प्रवृत्ताः द्वारदेवतापूजने

सत्कर्मशालिनः धर्मसभायां निविष्टाः ॥ ४८ ॥

तत्काले जन्यस्त्रीवाक्यगानं विवृणोति ॥ ४६ ॥

प्रगातुं अप्सरसः अवतीर्णाः स्वर्गद्वारात्

सुध्वेव करिष्यामि द्वारदेवता-पूजाम्* ॥ १०७४ ॥

त्वदीयेन सत्सङ्गेन हे-गङ्गाधर

द्वारे सत्कर्मात्मकचित्रविशेषं आरोपयिष्यामि सुध्वेव ।

नानाविधतया द्वारनासातः प्रसृतः गङ्गाप्रवाहः

सुध्वेव करिष्यामि द्वारदेवता-पूजाम् ॥ १०७५ ॥

हरस्य-दृष्ट्या द्वारस्थाने संपन्नं हरद्वारतीर्थम्

हरदासभावेन अधोदारुस्थाने संपन्नं कैलासस्थानम् ।

* स्वात्मपूजाविधानं च श्लेषेणात्र बोध्यं यत्र शिवस्य प्रवेशः प्रार्थ्यते इत्यप्यवशेषं बुद्धिमद्भिः । Digitized by Microsoft®

कूलु खोर् लव गय नबच तारय्

वारय् करयो द्वारय्-पूज् ॥

बौद-रस्ति शिव वीदकि ओंकारय्

शुकदेव् त व्यास् किय् वीद् वखनान् ।

ग्वनवान योज्जस् छय् खन-तारय्

वारय् करयो द्वारय्-पूज् ॥

नवद्वार् मुचरिय् दारनाय दारय्

जटादार संकट-कट चोनु दान् ।

पादन् तल् बह् च् इन्द्रिय् मारय्

वारय् करयो द्वारय्-पूज् ॥

अस्य दरकारय् कति छय् हारय्

खहर त द्वारय् ठेलि बरि बरि ।

कल प्पठि अकोय् लूब-रस्ति शूविदारय्

वारय् करयो द्वारय्-पूज् ॥

बुज् सोनु वैकुण्ठ बन्योव् वार-कारय्

कूयन् मज्ज बूठु कूटि-तौरय् ।

चन्दनुकु खबाव् द्राव् देवदारय्

वारय् करयो द्वारय्-पूज् ॥ १०८० ॥

लग्जस् वेल वोत् विग्न-न्यवारय्

अग्नस्-प्पठ् किय् प्रारान् देव् ।

ग्वनवान खन हेरि खस् वार-वारय्

वारय् करयो द्वारय्-पूज् ॥ १०८१ ॥

चित्रविशेषः आरोपितः वरणाः संपन्नाः नभसः ताराव्याप्ताः

सुष्ट्वेव करिष्यामि द्वारदेवता-पूजाम् ॥

हे-भेदरहित शिवात्मन् वेदस्य ओंकाररूप (तद्वाच्य)

शुकदेवः व्यासः च स्तः वेदं अधीयमानौ ।

हे-सद्गुण त्वद्गुणवतीस्य सन्ति-ते सौवर्णतन्त्रवः

सुष्ट्वेव करिष्यामि द्वारदेवता-पूजाम् ॥

नवद्वाराणि उन्मोच्य धारणया धारयिष्यामि

हे-जटाधर संकटहर्तः तव ध्यानम् ।

पादयोः तले अहं तव इन्द्रियाणि (एव मेघोपहारः) क्षयिष्यामि

सुष्ट्वेव करिष्यामि द्वारदेवता पूजाम् ॥

अस्माकं प्रयोजनार्हाणि कुत्र-नाम (न कुत्रापि) सन्ति क्षेपकाक्षिण्यः

स्वर्णमुद्राः-द्रव्याणि च पोटलिकाविशेषेषु पूर्णं पूर्णं ।

शिरसः ऊर्ध्वभागात् प्रक्षेप्यामः हे-निर्लोभ शोभायमान

सुष्ट्वेव करिष्यामि द्वारदेवता-पूजाम् ॥

निःसरणं अस्माकं वेकुण्डरूपं संपन्नं साधुकारमेव

महादारुषु मध्ये निविष्टं कोटितीर्थाख्यं-तीर्थम् ।

प्रीचन्तस्य स्वभावः समुद्भूतः वेवदारुणा

सुष्ट्वेव करिष्यामि द्वारदेवता-पूजाम् ॥ १०८० ॥

विवाहसमयस्य वेला प्राप्ता हे-विघ्ननिवारण

अग्नि-समीपे सन्ति-तव प्रतीक्षमाणाः देवाः ।

हे-सद्गुणोपेत सौवर्ण्यां निःश्रेण्यां आरुह्य शनैः-शनैरेव

सुष्ट्वेव करिष्यामि द्वारदेवता-पूजाम् ॥

कृष्णम् परमात्मा निराकारय्
 प्रानरूप नाडियन् कुख् फेरान् ।
 विग्रयन् दारवुन् कुख् नवदारय्
 वारय् करयो द्वारय्-पूज् ॥ ४८ ॥

50. THE ARRIVAL OF MAHĀDĒVA HIMSELF. THE WEDDING DINNER.

महादेव् य्यलि महाराजाह् वनिथ् आव् ।
 तिहन्दु बावाह् वुक्किथ् बागम् अन्दर् चाव् ॥ १०८३ ॥
 करिथ् ओस् थवुमत्तु फर्गाह् तिमौ ज्युठु
 इच्छा बूजन् ख्यने ह्यथ् देवता ब्युठु ॥
 इच्छा बूजन् वनय् क्याह् कथ् वनान्-क्किथ् ।
 यमिस् यमिचू इच्छा गक्कि तम् वनान् तिय् ॥ १०८५ ॥
 प्रयन् ओस् यस् यिह् तम् तिय् दयन् लदु
 वयन् यिय् ओस् तम् तिह् मृत्युंजयन् लदु ॥ ५० ॥

51. A FURTHER DESCRIPTION OF THE WEDDING DINNER.

इच्छा-बूजन् ख्यथय् आंगन्-अन्दर् चाय्
 व्वत्तम् वैकुण्ठ-खत सांपंज् ततिचू ज्याय् ॥ १०८७ ॥
 पद्म-पादौ कदम् तमि याज् ओवुन् ।
 सुह् आंगुन् परम-पदवी प्रावनोवुन् ॥
 खसिथ् वीगिस्-प्यठय् य्यलि थवि तमि पाद् ।
 करुख् तथ् सर्वतीर्थौ देवप्रसाद् ॥

(ग्रन्थकृतः स्वस्यालापः) कृष्णाख्यस्य परमात्मान्तर्यामिन् निराकारात्मन्
प्राणरूपेण नाडीनां-मध्ये अक्षि संचरन्
विषयाणां संग्रहकर्ता अक्षि नवद्वारद्वारा
सुखेव करिष्यामि द्वारदेवता-पूजाम् ॥ ४९ ॥

वरस्य महादेवस्यागमनवृत्तम् ॥ ५० ॥

महादेवः यदा महावरः भूत्वा आगतः

(तत्र) तेषां भावनां अवलोक्य उद्यानस्य मध्ये प्रविष्टः ॥

१०८३ ॥

विधाय आसीत् स्थापितं आसनं तैः सुदीर्घम्

स्वेच्छानुकूलं भोजनं भोक्तुं गृहीत्वा देवान् निविष्टः ॥

स्वेच्छानुकूलं भोजनं कथयिष्यामि किं किं-वस्तु प्रवर्तन्ति

यस्य-पुरुषस्य यस्य-वस्तुनः इच्छा संभवेत् तस्य भवति-प्राप्ति-

विषयं तदेव ॥ १०८५ ॥

(तत्रापि) रुचिकरं आसीत् यस्य यत् तस्मै तदेव ईश्वरेण प्रेषितं

(प्रापितं)

पथ्यानुसारि यदेव आसीत् तस्मै तत् मृत्युञ्जयेन (महादेवेन)

प्रापितम् ॥ ५० ॥

उक्तवृत्तमेव पुनर्विवृणोति ॥ ५१ ॥

स्वेच्छानुकूलभोजनानि भुङ्क्तेव अजिर-मध्ये प्रविष्टाः ।

सत्तमं वैकुण्ठस्थानादपि संपन्नं तत्रत्यं स्थानम् ॥ १०८७ ॥

पद्मसदृशवरणाभ्यां पादसंचारः तेन (महादेवेन) यावत् प्रक्रान्तस्तेन ।

तत् अङ्गनं परमपदस्थानं प्रापितं-तेन ॥

आरुह्य चित्रितरेखात्मकविमानप्रतिबिम्बस्थाने यदा स्थापितानि तेन

पदानि ।

कृतस्तैः तत्र-स्थाने सर्वतीर्थैः निवेशात्मा-देवप्रसादः ॥

महार्यञ् वीगिसय्-प्यठ् वातनावूख्
 महाराजस् स खोवरिय्-कनि थावूख् ॥ १०८० ॥
 महाराज ओस् कुस् कस्स आस् महार्यञ् ।
 महादेवस् महामाया साँपनञ् नञ्* ॥
 स्यदथ् आयस् जंगि कस्नस् नमस्कार् ।
 क्किस् लक्ष्मिय कल प्यठि स्वहर त द्यार् ॥
 अथस्-कथ् दौफ् ह्यथ् आस् दौपमाला ।
 रत्न-चाँगिज्य आलवान् आस् पान ज्वाला ॥
 महाविद्या तिमन् आस् अपरावन् ।
 तिथिय् नाबद्-फलिय् धिम् मोच् दावन् ॥
 वनिय् आस् संपदा मज्जु किसि वाज्य् ।
 बन्धेमच्च सरस्वती आस् द्वद-माजिय् ॥ १०८१ ॥
 अन्दर् गंगासागर्थ आस् पान गंगा ।
 गंगजल् ह्यथ् गंगादर् जल् च्यय्यम् ना ॥
 पकान् गैथ् वेगि-प्यठ् याञ् वार वारय् ।
 करनि लंगि द्वार्-पूजा वार-कारय् ॥
 क्यह् क्याह् कथ् वन ब्रान्दन् प्रावू किकू गथ् ।
 यमिस् प्यठ् सच्चिदानन्दन् थवून् लथ् ॥
 वनिय् कुस् ह्यकि ततिकिस् व्यवहारम् ।
 नजर् चावून् बन्धोव् हरद्वार् द्वारम् ॥

* महादेवस् महामाया खोवरि किनि (महादेवस्य महामाया वामभागतः) इति पाठान्तरम् ॥

(तदेव) महाराज्ञीरूपा-वधूः विमानप्रतिबिम्बे-एव समानीता-तैः ।

महावरस्य सा वामभागतः निवेशिता-तैः ॥ १०९० ॥

महावर आसीत् कश्च का-च आसीत् वधूः ।

(तत्) महादेवस्य महामाया संभवन्ती-आसीत् प्रत्यक्षा ॥

सिद्धिः समागता-ताभ्यां सुशकुनार्थं कृतस्तया-ताभ्यां नमस्कारः ।

प्रक्षिप्तं-तयोः लक्ष्याः शिर ऊर्ध्वतः मुद्राः धनम् च ॥

हस्तयोः नीराजनदीपान् गृहीत्वा आसीत् दीपमालादेवता ।

(तान्) नीराजनदीपान् आमयन्ती (तच्छिरसि) आसीत् स्वयं
ज्वालामुखी ॥

महाविद्यादेवता तयोः आसीत् भोजयन्ती ।

तादृशानि फणित-खण्डानि यानि मोक्षं दापयन्ति ॥

भूत्वा आसीत् संपदेवी मध्ये कनिष्ठिकायाः ऊर्मिका ।

संभूता सरस्वतीदेवी आसीत् धात्री ॥ १०९५ ॥

अन्तःस्थितं गङ्गासागराख्यकमण्डलौ आसीत् स्वयं गङ्गा ।

गङ्गाजलं गृहीत्वा अयं-गङ्गाधरः जलं पिबतु-मे नाम ॥

संचरन्तौ गतौ विमानचित्रस्यानात् यदा शनैः शनैः ।

कर्तुं प्रवृत्तौ द्वारदेवता-पूजां साधुकारेणैव ॥

अस्ति का-नाम कथा (यां) कथयिष्यामि देहल्या अवाप्ता कौदृशी

गतिः ।

यस्याः पृष्ठे सच्चिदानन्दात्मना निहितं पदम् ॥

कथयितुं कः शक्नुयात् तत्रयं व्यवहारम् ।

दृष्टिः (यत्र) निहिता-तेन संपन्नं हरद्वारसौम्यं द्वारस्य-स्थाने ॥

वनोवुन् दासबावय् दास् कैलाम् ।

हरिः-हर् श्याम-खन्दर् ह्यथ् अन्दर् चाम् ॥ ११०० ॥

बिहिय् यति ओस् ब्रह्मा ह्यथ् ब्राह्मन् ।

महाराजा ततुय् वोत् ह्यथ् नरायन् ॥

बिहिय् पद्मामनस्-प्यठ् शकुलि ओंकार् ।

दितुख् अग्नुकु त लग्नुकु ज्यान् व्यस्तार् ॥

मपञ्ज मैनावतौ खग् द्यु बुक्किय् रंग् ।

परनि लज्जु त्रिय-वानिय बावुकुय् बंग् ॥

नचन् नचान् दपुन् तमना म्य है द्राम् ।

जगदौश्वर् हरिः-हर् गर है चाम् ॥ ५१ ॥

52. THE JOYFUL SONG OF MĒNĀ.

राज-हंसाह् गर चामय्

अज् म्य द्रामय् तमना ॥ ११०५ ॥

बाल बाल-पान वनि आमय्

लाल-माल द्यस् नालौ ।

कमि हाल किस् साल-ज्यामय्

अज् म्य द्रामय् तमना ॥

हनि हनि युस् काँकामय्*

ग्रहर गामय् आलमस् ।

मनि-मज्ज-बाग् वनि आमय्

अज् म्य द्रामय् तमना ॥

* काँकामय् (अन्विष्टो-मथा) इति पाठान्तरम् ॥

संपादिता-तेन दासभावेन-स्थिता शिला कैलासरूपा ।

(यन्मार्गेण) हर्यभिन्नो-हरः श्यामसुन्दरं सह-धृत्वा अन्तः

प्रविष्टस्तस्याः ॥ ११०० ॥

आसीनः यत्र आसीत् ब्रह्मा सह-कृत्वा ब्राह्मणान् ।

महावरः तत्रैव प्राप्तः सह-धृत्वा नारायणम् ॥

स्थित्वा पद्मासने (यत्राभूत्) आसनेन ओंकारात्मा ।

दत्तस्तौस्तत्र अग्नेः लग्नस्य च शोभनः विस्तारः ॥

संपन्ना मेनावती प्रसन्ना ईदृक् अवलोक्य प्रकारम् ।

पठितुं प्रवृत्ता स्त्रीवाणीयोग्यां भक्तिपूर्णां गीतिभङ्गिम् ॥

नृत्यं-विधाय नृत्यन्त्या कथितं-तया अत्यौत्सुक्यं मम भोः फलितं-मे ।

(यतः) जगदीश्वरः हरिहरात्मा गृहं भोः प्रविष्टो-मे ॥ ५१ ॥

अतिहर्षेण गानं मेनाया एतत् ॥ ५२ ॥

राजहंसरूपः गृहं प्रविष्टो-मे

अद्य मे फलितं-मे (निर्गतं-मे) अत्यौत्सुक्यं (प्रयोजनम्)

॥ ११०५ ॥

बालरूपः बाल्यात्मनि उपलक्ष्ये आगतो-मे

मणिमालाः सन्ति-अस्य वैकल्यकरूपाः ।

केन (अचिन्त्येन) वृत्तेन सन्ति-अस्य निमन्त्रणयोग्यानि-वसनानि

अद्य मे फलितं-मे ० ॥

अंशं अंशं यः काङ्क्षितो-मया

नगरेषु ग्रामेषु विश्वस्मिन् ।

(सः) मनो-मध्य-भागे उपलक्ष्ये आगतो-मे

अद्य मे फलितं-मे ० ॥

श्याम-रूपं ह्यथ मयि देव्यामयं

पठ वामयं शिव-जी ।

शिव कर्तुं मयि तंति राम रामयं

अङ्गं मयि द्रामयं तमना ॥

मन-नागस्त्वाव-सामयं

गण्डि मयि दैर्घ्यं किंचिल-सूत्यं ।

प्रीम-जलं चोमं दाम-दामयं

अङ्गं मयि द्रामयं तमना ॥

शिव-रागकुप्यं मयि वक्ष्यामयं

कर्म-बुतराच्चत्वाव-ब्योले ।

मय्यथ-जलं सूत्यं ज्ञामयं

अङ्गं मयि द्रामयं तमना ॥ १११० ॥

न्यथ अविचारं च हामयं

नेम-न्यन्दं दिथं कज्यमम् ।

प्रथम-रसं वसननं आमयं

अङ्गं मयि द्रामयं तमना ॥

अनुग्रह-स्यह-निग्राह्यामयं

प्रसूतं गयं स्वक्तिं स्वकृत्वाहम् ।

गज्यम् फिकिरं तच्च ज्यम् पामयं

अङ्गं मयि द्रामयं तमना ॥

कृष्णं निष्कलं निष्कामयं

शिव-नामयं स्वस्व-वर् ।

श्यामरूपं (विष्णुं) सह-धृत्वा मया अवलोकितो-मया

पृष्ठात् पटलस्य श्रीशिवः ।

शिवेति कृतो मया तत्रैव राम रामेति (च)

अद्य मे फलितं-मे ० ॥

सनोरूपे-ऽखातके भावात्मनिःश्रेष्ठः

सिताः मया धैर्यात्मना कौलकेन ।

प्रेमात्मजलं पीतं-मया घानविशेषेण

अद्य मे फलितं-मे ० ॥

शिवरागात्मकं मया उग्रं-मया

कर्मात्मिकायां-भूमौ भक्ति-बीजम् ।

सच्चिदात्मकजलेन (तत्) जातम् (उद्भिन्नम्)

अद्य मे फलितं-मे ० ॥ १११० ॥

नित्यं अविचारात्मकाः नीवाराः

नियमात्मकषणानि विधाय निष्कासिता-मया (यत्र) ।

प्रेमरसेन आवृत्तेः-श्लेषप्रकाशावस्थं समागतं-मे

अद्य मे फलितं-मे ० ॥

अनुग्रहात्मना-लेहेन अपकीभूतपूर्वम्

पक्वं संपन्नं मोक्षात्मकं मुक्तहालनामकं-धानम् ।

(येन) विनष्टाः-मे दुस्स्थिताः पुनः अपगताः-मे लोकनिन्दाः

अद्य मे फलितं-मे ० ॥

(ग्रन्थकर्तुः स्वालापः) कृष्णाय निष्कलरूपेण निष्कामतया

शिवनामस्मरणेनैव सुखं समातिष्ठ ।

सुव हाविय् मञ्जु शामय्

अज् म्य द्रामय् तमना ॥ ५ २ ॥

53. THE GODS AND BRĀHMAṆS RECITE VEDIC HYMNS.

गनन् गनन् प्रथम् व्यलि तमि इथुय् वनु ।

कनन् यस् गव् सुह् जीवन्-स्वय्य् साँपनु ॥ १११४ ॥

परान् ओसु माम-वौदकु श्रूख् ब्रह्मा ।

उमा व्यय् सूत्य्-सूतिन् कर् च्ह चमा ॥ १११५ ॥

परान् ओसु वौद-श्रूचू तय् वक्ति-श्रूख्य् ।

ब्रह्मा-जुव् सूत्य् ह्यथ् गन्दर्व-लूख्य् ॥

तुलान् ओस् पान नारायण् चतुर्भुज् ।

शिव-शास्त्र् त्वता-नाम परि परिय् यज् ॥

लग्न् वुक्कु ब्राह्मणौ ह्यत् वौद्-वखनुनु ।

विगन् चलु ज्योति-रूप् गव् अग्न-मञ्जु ननु ॥

त्रिग्वन-प्ररुशाह् अग्न-मञ्जु गव् नमूदार् ।

बिहिय् मग्म्वख् करुन् प्रथ-चीज् आहार ॥

जटौ-मञ्जु अगुन् नेरान् वौरभद्रय् ।

दपान् तस् नाव् किय् कालाग्निरुद्रय् ॥ ११२० ॥

प्रथम्-बावुकु स्वयम् तस् कुय् मकानाह् ।

कुह् अन्-अपनुकु अगुन् तसन्दुय् निगानाह् ॥

कुह् सुय् च्यत्तुकु विमर्शाह् दीप्तिमान् ।

तवय् हृदयस् अन्दर् तसन्दुय् कुह् यान् ॥

प्रभातविकासं प्रदर्शयिष्यति-त्वां मध्ये सायाह्नस्य

अद्य मे फलितं-मे ० ॥ ५२ ॥

इत्थं मेनोक्तगौतिविशेषमनूद्य प्रक्रान्तं विवृणोति ॥ ५३ ॥

घनीभूतं घनीभूय प्रेमातिशयवाक्यजालं यदा तथा ईदृगेव कथितम् ।

कर्णयोः यस्य गतं सः जीवन्मुक्त (इवानन्दपूर्णः)

संपन्नः ॥ १११४ ॥

(तस्मिन्नवसरे) पठन् आसीत् सामवेदस्य श्लोकान् ब्रह्मा ।

उमा अस्ति-ते सहचारिणी कुरु त्वं क्षमां (अस्तत्पापादेः) ॥

१११५ ॥

पठन् आसीत् वेदश्रुतीः पुनः भक्तियुक्तश्लोकान् ।

ग्रीवब्रह्मा सह धृत्वा गन्धर्वलोकान् ॥

उत्थापयन् आसीत् स्वयं नारायणः चतुर्भुजः ।

शिवज्ञानशास्त्राणि स्तुतिसूक्तीः अधीत्य अधीत्य उच्चैः-शब्दम् ॥

(यावत्) लग्नवेला समीक्षिता ब्राह्मणैः आरब्धं वेदाध्ययनम् ।

विघ्नः अपगतः ज्योतीरूपः संपन्नः अग्निमध्यात् प्रत्यक्षः ॥

त्रिगुणात्मा-पुरुषः अग्निमध्यात् संपन्नः प्रकटः ।

निविश्य संमुखं कृतस्तेन प्रत्येकद्रव्यस्य आहारः ॥

जटामध्यभागात् अग्निः(यः) निर्गच्छति वीरभद्रात्मा ।

वदन्ति तस्य नाम कालाग्निरुद्र-इति ॥ ११२० ॥

प्रेमभक्तिभावात्मा स्वयमाख्यप्रदेशः तस्य अस्ति निवासस्थानम् ।

अस्ति अन्न-जीर्णनस्य अग्निः (जाठराग्निः) तस्यैव चिह्न-

(कला-) मात्रम् ॥

अस्ति स-एव चित्तसंवन्धी विमर्शः देदीप्यमानः ।

तेनैव हृदयस्य मध्ये तस्यैव अस्ति स्थानम् ॥

सुह् ज्योती-रूप् सदाशिव् ओसु पान ।

अग्न-मज्ज ननु-गकुनु ओसुस् बहान ॥

कुह् सुय् ज्योती-रूप हृदयस् मज्ज स्वप्रकाश् ।

कुह् सुय् ज्योती-रूप् न्यथ सञ्चिदाकाश् ॥

सुह् ज्योती-रूप् कुय् नेत्रन् अन्दर् गाश् ।

सुह् ज्योती-रूप् कुय् लग्नन् अन्दर् राश् ॥ ११ २ ५ ॥

सुह् ज्योती-रूप् कुय् सूर्यस् अन्दर् तीज् ।

सुह् ज्योती-रूप् कुय् प्रथ-चौज् कुय् बीज् ॥

सुह् ज्योती-रूप् पानय् शिव् त केशव् ।

प्रमन् गव् अग्न-मज्ज तस् ननु-गकुनु प्यव् ॥

महामायाय मन् हरशस् स्यठाह् गव् ।

करुन् अनुग्रह् वरुन् शंभू सदाशिव् ॥

ज्ञानानौ वनु दयन् करू पान दया ।

दयाय दय् दयन् वरू पान दया ॥

परंब्रह्मस् पनुनु त्रिय-बाव् बोवुख् ।

खन्दर् वानौ भवानौ वननावुख् ॥ ११ ३ ० ॥ ५ ३ ॥

54. SONG FOR THE PUṢPAPŪJĀ, DESCRIBING THE VARIOUS FORMS
UNDER WHICH PĀRVATĪ CHOSE ŚIVA.

ओं कर् श्रूख् पर् श्रीगणेशाय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥ ११ ३ १ ॥

कमे पंपोश् सोनु ल्यंबि-मज्ज खतु सर

हर मोनु गर मानि वर याज् चाव् ।

स-तु ज्योतीरूपः सदाशिवः आसीत् स्वयमेव-प्रत्यक्षः ।

अग्नि-मध्यात् प्रकटीभावः आसीत्तस्य मिथमात्रम् ॥

अस्ति स-एव ज्योतीरूपेण हृदयस्य मध्ये स्वप्रकाशात्मा ।

अस्ति स-एव ज्योतीरूपः नित्यं सच्चिदाकाशात्मा ॥

सः ज्योतीरूपात्मतया अस्ति नेत्रयोः मध्ये प्रकाशः ।

सः ज्योतीरूपात्मना अस्ति लग्नानां मध्ये (मेषादि)

राश्यात्मा ॥ ११२५ ॥

सः ज्योतीरूपात्मना अस्ति सूर्यस्य अन्तर्गतं तेजः ।

सः ज्योतीरूपात्मना अस्ति प्रत्येकवस्तुनः बीजम् ॥

सः ज्योतीरूपात्मना स्वयमेव शिवः केशवः च ।

प्रसन्नः संपन्नः अग्नि-मध्यात् तस्य प्रकटीभवनं आपतितम् ॥

महामायात्मपार्वत्याः मनः हर्षपूर्णं अतिशयेन संपन्नं (यतः) ।

कृतस्तया अनुग्रहः वृत्तस्तया कल्याणप्रभवः सदाशिवः ॥

जन्यस्त्रीभिः कथितं ईश्वरेण कृता स्वयं (प्रत्यक्षतया) दया (यतः)

दयया (पार्वत्या) ईश्वरः, ईश्वरेण वृता स्वयं (प्रत्यक्षं) दया

(पार्वती) ॥

परस्मै-ब्रह्मणे स्वकीयः स्त्रीभावः प्रकटीकृतस्ताभिः ।

सचिरां वाणौ भवानौ अनुवादिता-ताभिः ॥ ११३० ॥ ५३ ॥

पुष्पपूजार्थं स्तुतिः ॥ ५४ ॥

ओंकारं (मुख्यं) कुरु श्लोकान् अधोहि (यदादौ) श्रीगणेशाय

(इत्यस्ति)

पुष्पपूजायाः अवसरः भोः प्राप्तः ॥ ११३१ ॥

सत्कर्मरूपं पद्मं अस्मदीयं पङ्क-मध्यात् आरुढं सरसः

हरः अस्माकं यच्च अस्मदीये द्वारे यदा प्रविष्टः ।

स्वर्गच अकरक् वनवनि द्राय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥

जोनुन् त मोनुन् जगतच माज्य

तवय् द्रास् त्रिबुवन-राज नाव् ।

लगस् ना पतु-काय तय् ब्रौठ्-गाय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥

एकस् अनेकस् शरने आय

शिव-शक्ति-रूपस् सूत्य्-सूतिन् ।

ब्यनु ब्यनु रूफ् दोर् महामायाय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥

सुलि-बुलि तुलसुलि ग्वर-आजाय

पूजा करू म्य बावनाय सान् ।

भूतेश्वर् वर् माज्य राजाय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥ ११ २ ५ ॥

सत-सूत्य् पर्वत प्रयम त माय

तथि बज्य-ज्याय दिम प्रदख्यन् ।

जय् करू वामदेव् वर् शारिकाय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥

ख्रिवि करू ज्योती-रूपन् मोनु पाय

साज-पालनाय षठ् व्यह् देवी ।

श्री-महादेव् वर् माज्य ज्वालाय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥ ११ ३ ५ ॥

स्वर्गाः अप्सरसः गातुं निर्गताः

पुष्पपूजायाः ० ॥

परिज्ञातस्तया च संमतस्तया जगतः मात्रा (पार्वत्या)

तेनैव निर्गतं (निष्पन्नं)-तस्य त्रिभुवनस्य-राजेति नाम ।

उपहारीभवेयं नाम प्राश्नात्यशोभायां च पौरस्त्य-तरलतायाम्

पुष्पपूजायाः ० ॥

एकरूपस्य अनेकौभूतस्य शरणं अगता-वयम्

शिवाभिन्नशक्तिरूपस्य नित्यसंयुक्तस्य ।

(लोकव्यवहारेण) भिन्नं भिन्नं रूपाणि धृतानि महामायया (च यत्र)

पुष्पपूजायाः ० ॥

सुवेलावसरे* तुलमुलुनाम्नि-क्षेत्रे गुर्वाक्षया

पूजा कृता (तस्याः) मया भक्तिभावनया उपेता ।

(तत्र तद्रूपदेव्या) भूतेश्वरात्मा-शिवः वृतः जगन्मात्रा राज्ञीदेव्या

पुष्पपूजायाः ० ॥ ११३५ ॥

सत्येन (प्रद्युम्नपीठाख्ये) पर्वते प्रेम्णा हार्देन च

तस्मिन्नेव महास्थाने दास्यामि (नाम) प्रदक्षिणानि ।

(तेन) जयः कृतः (अस्माभिः) (तत्र) वामदेवात्मा-शिवः वृतः

श्रीशारिकादेव्या

पुष्पपूजायाः ० ॥

स्त्रिवु-नाम्नि-क्षेत्रे कृतः ज्योतीरूपेण (शिवेन) अस्माकं रक्षोपायः (यत्र)

अस्तत्पालनार्थं (गिरि-)पृष्ठे अस्ति देवी ।

(तत्र) श्रीमहादेवात्मा (शिवः) वृतः जगन्मात्रा ज्वालासुख्या

पुष्पपूजायाः ० ॥

अकिन्गामि अस्य कर्ह् मन-कामनाय

पूजा त्रिजगत्-माताय ।

ज्यम्बकेश्वर् वर्ह् माज्य शिवाय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥

शिव् वर्ह् शक्ति दय् वर्ह् दयाय

पार्वतीय वर्ह् परमेश्वर् ।

ईश्वर् वर्ह् ईश्वर-इच्छाय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥

मनकिय् तमना सारिय् द्राय

कोसल्या आय माय-सूत्य् ।

श्यामरूफ् राम-जुव् वर्ह् सीताय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥ ११ ४० ॥

बाग्यवानौ किक्कु आसू यशोदाय

तिष्ठ यज्ञमान्-बाय पाद्य-प्रनाम् ।

विष्णु-रूफ् कृष्ण-जुव् वर्ह् राधाय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥

श्रीमहागणपत् वर्ह् वल्लभाय

सावित्रीय वर्ह् पान ब्रह्मा-जुव् ।

ग्वनवान् भगवान् वर्ह् संपदाय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥

दसुक्कु स्वधु दितु कर्मलेखाय

शक्ति वर्ह् शिव् त शिवन् वर्ह् शख्त् ।

अकिङ्गोमु-नाम्नि-क्षेत्रे अस्माभिः कृता (क्रियते) मनःकामनासिद्धेय
पूजा त्रिजगन्मातुः ।

(यत्र) ज्यम्बकेश्वराख्यः (शिवः) वृतः जगन्मात्रा शिवादेव्या
पुष्पपूजायाः ० ॥

शिवः वृतः शक्त्या ईश्वरः वृतः दयया
पार्वतीरूपया वृतः परमेश्वररूपः ।

ईश्वरः वृतः ईश्वरेच्छया
पुष्पपूजायाः ० ॥

मनसः चिरन्तनान्यौत्सुक्यानि सर्वाण्येव फलितानि (यत्र)
कौसल्या आगता अतिप्रेम्णा ।

श्यामरूपः श्रीरामः वृतः श्रीसीतादेव्या
पुष्पपूजायाः ० ॥ ११४० ॥

सुभाग्यशालिता कीदृशी (न/स अलौकिकी) आसीत् यशोदायाः
तादृश्याः यजमानपत्न्याः पादप्रणामो (ऽस्तु) ।

(यस्याः सविधे) विष्णुरूपः श्रीकृष्णदेवः कृतः राधिकया-देव्या
पुष्पपूजायाः ० ॥

श्रीमहागणपतिः वृतः वल्लभादेव्या
श्रीसावित्र्या वृतः स्वयं ब्रह्मदेवः ।

सद्गुणोपेतः श्रीभगवान् वृतः संपदेव्या
पुष्पपूजायाः ० ॥

(यत्) सद्गुणस्य सेतुः दत्तः सत्कर्मलेखया

शक्त्या वृतः शिवः शिवेन च वृता शक्तिः ।

श्रीमहारुद्रं वरु माज्य उमाय
 पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥
 प्रान् वरु व्वज्ज दान् वरु दारनाय
 बक्ति-बावनाय वरु सत्त्वबाव ।
 स्वक्य कर् वृष्ण वरु शिव-लीलाय
 पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥ ५४ ॥

55. SONG IN PRAISE OF ŚIVA SUNG AT THE PUṢPA PŪJĀ.

स्वक्त-कनि तारख् क्खिम् तापदानम्
 क्खम् ईशानम् पोश-पूजा ॥ ११४५ ॥
 आकाशि पोश-वर्णुन् हनि हनि कुम्
 रथवान-कनि कुम् सूर्य-देवता ।
 सायवान वन्योमत्तु कुम् आस्मानम्
 क्खम् ईशानम् पोश-पूजा ॥
 द्यकम् प्यठ् चन्द्रम प्रजलान् लाल् कुम्*
 वाव-लूकपाल् कुम् करान् गजिगाह् ।
 ब्रह्मा त विष्ण् क्खिम् सूर्य जपानम्
 क्खम् ईशानम् पोश-पूजा ॥
 चित्रग्वप्य् ताह् कुम् करान् सामानम्
 इन्द्राज्ज म्बरकल-बर्दार कुम् ।

* अथम् कथम् चन्द्रम क्ख्य् रमाल् कुम् इति पाठान्तरम् ॥

श्रीमहामूर्तिः वृतः जगन्मात्रा उमादेव्या

पुष्पपूजायाः ० ॥

प्राणः वृतः बुद्ध्या ध्यानं वृतं धारण्या

भक्तिभावनया वृतः सत्स्वभावः ।

प्राप्तमुक्तिः कृतः कृष्णः (यतः) वृतः शिवसूक्तिस्तुत्या

पुष्पपूजायाः ० ॥ ५४ ॥

पुनरपि पुष्पपूजोचिताः सहभूतसामग्रौवर्णनोपेत-

कीर्तिगीतौः प्रस्तौति ॥ ५५ ॥

मुक्तास्थाने तारकाः सन्ति-यस्य आतपत्रे

(तस्य) अस्ति-मत्तः ईशानस्य पुष्पपूजा ॥ ११४५ ॥

आकाशमार्गेण पुष्पवर्षणं अंशे अंशे अस्यस्य

रथवाहक-स्थाने अस्यस्य सूर्यदेवता ।

वितानरूपता संभूता अस्यस्य आकाशस्य

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥

ललाटस्य पृष्ठे चन्द्रमाः देदीप्यमानः मणिः अस्यस्य

वायुलोकपालः अस्यस्य कुर्वन् चामरवीजनम् ।

ब्रह्मा विष्णुः च स्तो-ऽस्य सहचरौ याप्ययानस्य

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥

चित्रगुप्तः क्रमस्थापनं अस्यस्य कुर्वन् सामग्र्याः

इन्द्रराजः संपूरयिष्यवीजनकर्ता अस्यस्य ।

दर्मराजं यवुमंतु प्यठ् दर्म-दानम्

अयम् ईशानस् पोश-पूजा ॥

मत-च्छिपि सय् जल् ह्यथ मज्ज बानस्

अत्र् कोफूर् अकान् क्खिस् ।

मतवय् ग्रहदि क्खिस् ह्यथ विमानस्

अयम् ईशानस् पोश-पूजा ॥

गंगामागर् ह्यथ अयस् गंगा

बुद जालान् अयस् दीपमाला ।

लक्ष्मी मौठि अयस् दिवान् दामानम्

अयम् ईशानस् पोश-पूजा ॥ ११ ५० ॥

नाबद् आपरान् महाविद्या अयम्

करान् जमुना अयम् वावज्य-वाव् ।

द्वद-माजू मरखती सूत्य् अयस् पानम्

अयम् ईशानस् पोश-पूजा ॥

जंगि-थाल् अनवज्ज् अयस् पान सिद्धा

व्यूग् लेखान् अयस् कर्मलेखा ।

आत्म-रूप वसवुन् कुह् मनकिस् थानम्

अयम् ईशानस् पोश-पूजा ॥

वासुख् त शेषनाग् केरि-वर्दार् क्खिम्

रत्नन्-हन्दु स्वक्त-हार कुस् नालि ।

गट चंजू गाग् आव् सारिसय् जहानम्

अयम् ईशानस् पोश-पूजा ॥

धर्मराजः नियतः प्रति धर्मदानदारणे

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥

सप्त-ऋषयः सप्त तीर्थजलानि गृहीत्वा मध्ये कमण्डलुपात्रस्य

सुगन्धपुष्पस्वदविशेषं कर्पूरं आसिञ्चन्तः सन्त्यस्य ।

सप्तैव सूर्यादिग्रहाः सन्त्यस्य धृत्वा विमानम्

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥

गङ्गासागराख्यकमण्डलुविशेषं धृत्वा अस्त्यस्य गङ्गा

रक्षोघ्नबीजविशेषं दाहयन्ती अस्त्यस्य दीपमालादेवता ।

महालक्ष्मीः चुम्बनानि अस्त्यस्य ददन्ती वस्त्राधोभागे

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥ ११५० ॥

फाणितानि मुखे-ऽर्पयन्ती महाविद्या अस्त्यस्य

कुर्वन्ती यमुना अस्त्यस्य तालपत्रव्यजनवायुचालनम् ।

धात्री सरस्वती सहचरन्ती अस्त्यस्य स्वरूपात्मनः-शिवस्य

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥

शकुनोचितामन्त्रादिपूर्णा-स्थालीं समीपमानयन्ती अस्त्यस्य स्वयं

सिद्धिदेवता

चित्ररेखात्मकविमानबिम्बं लिखन्ती अस्त्यस्य कर्मलेखा ।

(यो ऽयं) आत्मरूपेण वासशीलः अस्ति मनसः स्थाने

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥

वासुकिः शेषनागः च वेत्रवाहकौ-पुरोगौ स्तो-ऽस्य

रत्नानां मुक्तानां-हारः अस्त्यस्य वैकृत्तकरूपेण ।

तमः अपगतं प्रकाशः समागतः सर्वस्यैव जगतः

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥

कुवीर-जो त वरुण किम् खर्च-वरदारय्
 मोरु खर्गदारय् सूत्य-सूत्य ह्यय् ।
 रथ किख् गंडिमति मज्ज मैदानम्
 ह्यम् ईशानम् पोश-पूजा ॥
 डकस्-प्यठ चन्दन्-व्यकु कुस् तौजवानम्
 बुथिस् कुस् करोर-सूयकु तौज् ।
 ह्यस् दया गुलि गंडिय् तस् दयावानम्
 ह्यम् ईशानम् पोश-पूजा ॥ ११५५ ॥
 अर्ग् कर् मनस् त पोश् कर् प्रानम्
 कृष्ण पूजाय लाग् सनिदानम् ।
 जालिय् पाफ् गालिय् अजानम्
 सय् ह्यह् भगवानम् पोश-पूजा ॥ ५५ ॥

56. PRAISE OF ŚIVA AT THE PUṢPA-PŪJĀ, INCLUDING A
 LIST OF HOLY PLACES.

बाव-पंपोश् फ़लि प्रथम-मरसय्
 शिव-शंकरसय् ह्यह् पोश-पूजा ॥ ११५७ ॥
 शिव-द्यान् दारन् वौद् व्यस्तारन्
 अमृथ् छिह् हारन् कारन् त देव् ।
 वैकुण्ठ् मापेनु सानिम् गरसय्
 रामेश्वरसय् ह्यह् पोश-पूजा ॥
 अमरनाथकिम् निश अमरसय्
 तीर्थयात्राय द्राय् ह्यय् पुन्य-फलम् ।

कुबेरः (लोकपालः) वरुणः (लोकपालः) च स्तो-ऽस्य व्ययविधाना-
धिकारिणौ

सर्वे स्वर्गाद्वारमेव (तत्रत्यधनसंपदं) सह-कृतं धृत्वा ।

गथाः सन्ति-एतैः नियम्य-स्थापिताः मध्ये दीर्घस्यलस्य

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥

ललाट-पट्टे चन्दन-तिलकं अस्यस्य तेजोमयदीप्तिकम्

मुखस्य अस्यस्य कोटिसूर्यस्यैव तेजः ।

अस्यस्य दयाधिदेवता अब्रुलिं बद्ध्वा तस्य महादयालोः

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥ ११५५ ॥

अर्घं (अत्ततरूपं) कुरु मनः पुष्परूपान् च कुरु प्राणान्

हे-कृष्णाख्य पूजार्थं संयोजयस्व संनिधिस्थाय ।

(स शिवः) दाहयिष्यति-तव पापानि विनाशयिष्यति-तव अज्ञानं
(तत्कार्यभूतजन्ममरणादिकं च)

सैव अस्ति भगवत-ईशानस्य पुष्पपूजा ॥ ५५ ॥

शिवस्तुतिः पुनरपि पुष्पपूजावसरे ॥ ५६ ॥

भक्तिपद्मानि प्रफुल्लानि प्रेमसरसः

(तैः) शिवशङ्करस्य अस्ति पुष्पपूजा (विधेया) ॥ ११५७ ॥

शिवध्यानं धारयन्तः वेदान् विस्तारयन्तः

अमृतं (इव) सन्ति सिञ्चन्तः कारणानि देवाः च ।

वैकुण्ठस्थानं (इव) संपन्नं अस्माकं गृहमेव

रामेश्वरात्मनः (शिवस्य) अस्ति पुष्पपूजा ॥

अमरनाथक्षेत्रस्य समीपात् अमरस्य

तीर्थयात्रायाः निर्गीताः (वधं) गृहीत्वा पुण्यफलम् ।

सर्व-तौर्य-फलं कुह् वडु कश्मौर-मरसय्

मुक्तौश्वरसय् छह् पोश-पूजा ॥

खड आदिदेवस् कुह् जै-जै-कारय्

गडु दिस् त छम् अन्वारय् ब्रौठ ।

गनिगवल-जल हल-मुसल-दरसय्

लम्बोदरसय् छह् पोश-पूजा ॥ ११६० ॥

नवदल कल वन्द अमरेश्वरसय्

यजिवारि कर शंकरसय् पूज् ।

व्यज्यन्नारि प्रदखन् दिम चकदरसय्

विजयेश्वरसय् छह् पोश-पूजा ॥

बाल प्यठ् तोतलाय अर्चन् करसय्

अनयनाग कर माग-माससय् आन् ।

शाफ् चेलु इन्द्रस् त गव् आश्वरसय्

विश्वम्भरसय् छह् पोश-पूजा ॥

अर्ग पोश भर्गशिखाय पूज् करसय्

मटन् वातिथ् हटन् अपराद् ।

स्वक्थ् गक्कि प्यतरन् चन-मातरसय्

श्रीभास्करसय् छह् पोश-पूजा ॥

शिव-राग कार्कोट-नाग वौद् परसय्

पापहरन्-नाग हरनम् पाफ् ।

भौमसेननि-पाठि ह्यथ् हलधर सय्

हरौहरसय् छह् पोश-पूजा ॥

सकलतीर्थानां-फलं अस्ति महत् कश्मीरमण्डलस्यैव

मुक्तेश्वरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

प्रथमं आदिदेवस्य अस्ति जय-जय-कारः

जल-स्नानं देहि-तस्य नाम अस्ति-तस्य क्रमप्राप्तिः, प्रथमं

(पूजादेः) ।

गणेशब्रह्माख्यक्षेत्रजलेन हलमुसलायुधधारिणः

लम्बोदरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥ ११६० ॥

नवदलतीर्थे शिरः समर्पयिष्यामि अमरेश्वराय

यजिवोम्-नाम्नि-क्षेत्रे कुर्यां शङ्करस्य पूजाम् ।

विजयेश्वरक्षेत्रे प्रदक्षिणानि विधास्यामि चक्रधराख्यशिवस्य

विजयेश्वरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

गिरि-पृष्ठे तोतलादेव्याः अर्चनां करिष्यामि

अनन्तनागतीर्थे कुर्यां माघमासे स्नानम् ।

(यत्र) शापः अपगतः इन्द्रस्य पुनः गतः आश्चर्यम्

विश्वम्भरशिवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

अर्घ्येण पुष्पैः भर्गशिखायाः पूजां करिष्यामि-तस्य

मार्तण्डक्षेत्रं प्राप्य अपगमिष्यन्ति अपराधाः ।

मुक्तिः संपत्स्यति पितृगणस्य क्षणमात्रे-एव

श्रीभास्करशिवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

शिवरागेण कार्कोटनागक्षेत्रे वेदं अधीयीय-तस्य

पापहरणनागक्षेत्रे अपगमिष्यन्ति-मे पापानि ।

भीमसेनवत् आश्रित्य हलधरम्

हरिहरात्मनः अस्ति पुष्पपूजा ॥

प्रीम-पोश-माल ह्यथ बाल-प्यृष्टि तरमथ्

सुनशाय उमाय कर पोश-पूज् ।

क्षमा करि न्यति द्यानाह् स्वरमथ्

उमाधरमथ् अह पोश-पूजा ॥ ११६५ ॥

कूटिहेर अन्दि-अन्दि फेर तथ् सरमथ्

कूटी-तौर्यकु कुस् महिमा ।

आग् थव संकर्षणनिस् वरमथ्

कूटीश्वरमथ् अह पोश-पूजा ॥

खस रुखमथ् ह्यथ नन्दिकेश्वरमथ्

शिवम् त शिवाय कर पोश-पूज् ।

परमेश्वरिय त परमेश्वरमथ्

जम्बुकेश्वरमथ् अह पोश-पूजा ॥

अशवनि मज्ज करिथ् न्यथ् व्रथ् दरमथ्

त्रिनवनि ब्वय्यनख् पाद्य-प्रनाम् ।

खन्दनार्य वन्द पान् श्याम-खन्दरमथ्

पौताम्बरमथ् अह पोश-पूजा ॥

क्षीर-खंड कन्द-सूत्य् शालाह वरमथ्

प्रीम-सूत्य् आपरिथ् वन्दहाम् पान् ।

नील-नाग नीलकंठम् दिगंबरमथ्

वौद-सागरमथ् अह पोश-पूजा ॥

देव-स्थली अह देवसरमथ्

सार्यनिय देवन् पाद्य-प्रनाम् ।

प्रेमात्मपुष्पमालाः गृहीत्वा गिरिपृष्ठात् तरिष्यामि-तस्य

मुनशायाः (देव्याः) उमायाः (तत्क्षेत्रे) करिष्यामि पुष्पपूजाम् ।

दयां करिष्यति ममापि ध्यानं (यथा) स्मरिष्यामि-तस्य

उमाधरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥ ११६५ ॥

कोटीश्वरक्षेत्रे परितः परिवर्तय तस्य सरसः

कोटितीर्थतीर्थस्य अस्ति-यस्य माहात्म्यम् ।

(तत्र) आशां निधास्यामि संकर्षणाख्यमहादेवस्य वरस्य

कोटीश्वरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

आरुक्ष्यामि आज्ञापनं गृहीत्वा नन्दिकेश्वरात्

शिवस्य च शिवायाः करिष्यामि पुष्पपूजाम् ।

परमेश्वरीरूपायाः च परमेश्वरात्मनः

जम्बुकेश्वरमहादेवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

त्रयाणामेव (पूजनाय) सज्जनां कृत्वा नित्यदा व्रतानि धारयिष्यामि

त्रिभ्य-एव भूयान्नाम-तेषां पाद-प्रणामः ।

त्रिसन्ध्याक्षेत्रे (तत्रस्थाय) उपहारी-कुर्यां स्वात्मानं श्यामसुन्दराय

पीताम्बरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

सितासंयुक्तपायसेन फाणिनेन स्थालीं पूरयिष्यामि-तस्य

अतिप्रेम्णा भोजयित्वा उपहारयेयं-तस्मै स्वात्मानम् ।

नीलनागाख्यक्षेत्रविशेषे नीलकण्ठस्य दिगम्बररूपस्य

वेदसागरभूतस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

सर्वदेवानां-क्षेत्रस्थानं अस्ति देवसरः-नाम्निपुरगणे

(तत्र) सर्वभ्य-एव देवेभ्यः पादप्रणतिरस्तु ॥ ११६६ ॥

वासुक-नाग आन शम यम स्वरस्य

स्य कौंसरस्य ह्यह पोश-पूजा ॥ ११७० ॥

कपाल-मोचन वक्ति-बाव् बरस्य

पाप-क्षय गच्छिथ पर शाप-मोचन् ।

पालवनि कपाल-माला-दरस्य

त्रिशूलधरस्य ह्यह पोश-पूजा ॥

न्यथ सूत्य ह्यथ पननिस् व्वपरस्य

शिव-राग प्रयाग-मङ्ग कर आन् ।

कूटी-तीर्थ पोश लाग ईश्वरस्य

त्रिपुष्करस्य ह्यह पोश-पूजा ॥

गंग-जटन् वातिथ् वर् मंग हरस्य

अमृतच दार च्यावनाव्यम् ।

तमन्दिस् प्रारवुन् कुम् आसरस्य

जटाधरस्य ह्यह पोश-पूजा ॥

स्वयम् गच्छिथ त प्रयम् बरस्य

कालाग्नि-रुद्रस् त भद्रकालिय ।

पूज निष्कल कल-माला-धरस्य

कालशेखरस्य ह्यह पोश-पूजा ॥

तुलमुलि पर्जन्याविथ् सथ-ग्वरस्य

राजर्यज्ञ माज्य राज्ञिय कर पूज ।

दूप-दीप् आलवस् ह्यथ चामरस्य

भूतेश्वरस्य ह्यह पोश-पूजा ॥ ११७५ ॥

(यत्र) वासुकिनागतीर्थं स्नानेन शान्तचित्तो-भविष्यामि पतिष्यामि
(च) स्मरणे
सैव कौंसरेति-नाम्ना-प्रसिद्धस्य-तीर्थस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥ ११७० ॥

कपालमोचनाख्ये-तीर्थविशेषे भक्तिभावनानां धारयेयं-तस्य

पापक्षयः भूत्वा (क्षीणपापो भूत्वा) पठिष्यामि शापमोचनाख्य-
स्तोत्रमन्त्रान् ।

जगत्पालकस्य कपालमालाधरस्यैव

त्रिशूलधरनाम्नः-शिवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

नित्यदा सह धृत्वा स्वीयं परकीयं (च)

शिवानुरागेण प्रयागतीर्थमध्ये करिष्यामि स्नानम् ।

कोटितीर्थाख्यतीर्थं पुष्पाणि निवेदयिष्यामि ईश्वराय

(तत्र) त्रिपुष्कराख्यमहादेवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

गङ्गाजटन्-नाम्नि-तीर्थं प्राप्य वरं प्रार्थयिष्यामि हरादेव

(तत्र) अमृतस्य धाराः पाययिष्यति-मां-सः ।

तस्यैव प्रतीक्षमाणः अस्मि आश्रयदानस्य

जटाधरमहादेवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

स्वयम्-नाम्नि-गिरिक्षेत्रे गत्वा तु प्रीतिं धारयिष्यामि-तस्य

कालाग्निरुद्रात्मनः-शिवस्य (तत्सहवासिन्याः) भद्रकाल्याः च ।

पूजां-करिष्यामि निष्कलस्य कपालमालाधरस्यैव

कालशेखराख्यस्य-महादेवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

तुलमुलु-नाम्नि-क्षेत्रे उपलब्ध सद्गुरुमेव

महाराजगः जगन्मातुः राज्ञीदेव्याः करिष्यामि पूजाम् ।

धपं-रत्नदीपं ऊर्ध्वं-भ्रामयिष्यामि-तस्य सह चामरेणैव

भूतेश्वरस्य-तद्रूपदेवतास्वामिनः अस्ति पुष्पपूजा ॥ ११७५ ॥

रामरादन-प्यठ मन पूज् करस्य
 प्रारम् हरस्वस्व वरस्य तल् ।
 वरज्ज-बल खस वात प्यठ् ब्रह्मसरस्य
 जगदीश्वरस्य ह्यह् पोश-पूजा ॥
 हंस-द्वार नेर वात प्यठ् कोलसरस्य
 शिव-लोल गंगाथ मज्ज कर आन् ।
 विश्वरूप् ज्ञानिथ् विश्वेश्वरस्य
 गंगधरस्य ह्यह् पोश-पूजा ॥
 अर्जुन-देवन् ह्यथ् युधिष्ठिरस्य
 नारान्-नाग करू दान पूजा ।
 मनकिस् मन्दिरस् मज्ज श्रीधरस्य
 बोधेश्वरस्य ह्यह् पोश-पूजा ॥
 पर्वत शारिकाथ लीला परस्य
 वामदेव् रक्कि अस्य परनय तल् ।
 गाल्यम् संकटकस् अस्वरस्य
 चक्रेश्वरस्य ह्यह् पोश पूजा ॥
 रंग-रंग कंग्-पोश् क्लि पाँपरस्य
 ज्वालाय बालाय पूजि लागम् ।
 श्री-महादेवस् त भस्माधरस्य
 हर्षेश्वरस्य ह्यह् पोश-पूजा ॥ ११८० ॥
 नाग नाग फेर कूतु दथ् बवसरस्य
 लाग नाग-नाथस् कुन् मन प्रान् ।

गमराधनगिरिसमीपवर्तिक्षेत्रात् मनसा पूजां करिष्यामि-तस्य

प्रतीक्षित्य-तस्य हरमुखगिरेः द्वारस्य उपत्यकामूले ।

(तत्र) वरज्ज्वल-नाम्नि-प्रदेशे आरोच्यामि प्राप्स्यामि पृष्ठे (समीप-
स्थाने) ब्रह्मसरसः

जगदीश्वरस्य (तद्देशवर्तिदेवावतारस्य) अस्ति पुष्पपूजा ॥

(ततः) हंसद्वारात् निर्गमिष्यामि प्राप्स्यामि (च) समीपं कौलसरसः

(तत्र) शिवहार्देन गङ्गायाः मध्ये करिष्यामि स्नानम् ।

विश्वरूपं परिज्ञाय विश्वेश्वरं-शिवम्

गङ्गाधरस्यैव अस्ति पुष्पपूजा ॥

अर्जुन-देवेन (यथा) सहायीकृत्य युधिष्ठिरम्

नागाण-नाग-नाम्नि-क्षेत्रे कृता (करिष्यामि) ध्यानेन पूजाम् ।

(तत्र) मनोरूपस्य देवालयस्य मध्ये श्रीधरस्यैव

बोधेश्वर-देवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

(ततः) पर्वताख्ये-प्रद्युम्नगिरौ शारिकायाः कीर्तिस्तुतौः पठिष्यामि-
तस्याः

(यत्र) वामदेवाख्यः-शिवः पालयिष्यति अस्मान् पादयोः तले
(समाश्रितान्) ।

विनाशयिष्यति-मम संकटात्मकं असुरम्

चक्रेश्वरशिवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

नानाविधानि कुङ्कुमपुष्पाणि विकसितानि पाँपर-नाम्नि-प्रदेशे

ज्वालामुख्याः बालादेवतायाः पूजायै समर्पयिष्यामि-तस्याः-तानि ।

श्री-महादेवस्य (तद्देवताभिन्नस्य) तु भस्मपरिमलिताङ्गस्य

हर्षेश्वरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥ ११८० ॥

क्षेत्रे क्षेत्रे (प्रतिक्षेत्रं) संचरिष्यामि कियत् अस्मिन् भवसरसि

संयोजयिष्यामि नागनाथं प्रति मनः प्राणांश्च ।

पूज् कर अ॒न्दर् शिव-म॒न्दिरस्य॑
 आ॒त्म-रूप॑ हरस्य॑ अ॒ह् पो॒श-पू॒जा ॥
 कृष्ण॑स् शिवप्रयमुकु॑ च्यावि च॒रस्य॑
 ती॒र्थ-फल॑ दा॒व्यस् गर॑स्य॑ म॒ञ्जु
 रू॒फ् हा॒व्यस् म॒ञ्जु च॑नमा॒तरस्य॑
 श॒डच॑रस्य॑ अ॒ह् पो॒श-पू॒जा ॥ ५६ ॥

57. THE PROCEDURE AT THE PUṢPA-PŪJĀ.

अ॒नि॒ख् व॒नि-दि॒थ् च॒पा॒रि॒य् पो॒श स॒रि॒य् ।
 कर॑नि ल॒गि पो॒श-पू॒जा च॒रि च॒रि॒य् ॥ ११८३ ॥
 यि॒ह्-के॒का॒ह् ओ॒सु ला॒जि॒म् कर॑नि ल॒गि ति॒य् ।
 प्र॑सन् स॒प॒नु ति॑मन् प॒य॒ठ् पा॒न शि॒व-जि॒य् ॥
 करि॑थ् प्र॒थ्-रं॒ग रं॒ग पो॒श॒न॒य् डे॒र् ।
 क॒रु॒ख् शि॒व-श॒क्ति-रू॒पस् अ॒न्दि-अ॒न्दि॒य् गे॒र् ॥ ११८५ ॥
 प॒रा॒न् ओ॒सु वो॒द-मं॒गल्-श्रू॒ख् ब्र॒ह्मा ।
 उ॒मा अ॒य॒ स्तू॒त्य्-स्तू॒ति॒य् क॒र् च॒ह् च॒मा ॥
 ति॑मन् बा॒स्यो॒व् न्य॒व॒र् अ॒न्दर् शि॒व॒य् शि॒त् ।
 च॒लु॒ख्-नो॒रि॒थ् शि॒व-म॒न्दि॒य् लो॒ल आ॒ल॒व् ॥ ५७ ॥

58. A RAPTUROUS SONG OF THE FAITHFUL AT THE PUṢPA-PŪJĀ
IN HONOR OF ŚIVA.

वृ॒ष॒व॒स् यु॒म् कु॒ह् ख॒स॒वु॒नु॒य
 हृ॒द॒य॒स् म॒ञ्जु॑ कु॒ह् व॒स॒वु॒नु॒य ।

पूजां करिष्यामि अन्तःकरणात्मनि शिवालयै-एव

स्वात्मदेवतारूपस्य हरस्यैव अस्ति पुष्पपूजा ॥

कृष्णाख्यस्य शिवप्रीत्यात्मकं पाययिष्यति भङ्गारेणुधूमम्

(यथा) तीर्थसेवनफलं अदापयिष्यत् गृहस्यैव मध्ये ।

रूपं अप्रकटयिष्यत्-तस्मै मध्ये क्षणमात्रकालस्यैव (शीघ्रमेवेत्यर्थः)

घटत्तरमन्तात्मनः-शिवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥ ५६ ॥

पुनरपि प्रक्रान्तं स्तुतिपूर्वकपूजोपयोगितया प्रस्तौति ॥ ५७ ॥

आनीतानि-तैः विचित्र्य समन्तादेव पुष्पाणि सर्वाण्येव (नानाविधानि) ।

कर्तुं प्रवृत्ताः पुष्प-पूजां अन्विष्य अन्विष्यैव ॥ ११८३ ॥

यत्-किञ्चित् आसीत् आवश्यकं विधातुं प्रवृत्ताः तदेव ।

प्रसन्नः संपन्नः तान् प्रति (तेन) स्वयं श्रीशिवदेवः ॥

कृत्वा सर्वप्रकारेण नानावर्णानां पुष्पाणां कूटानि ।

कृतस्तैः शिवाभिन्नशक्तिरूपस्य परितः आवृत्तिक्रमः ॥ ११८५ ॥

पठन् आसीत् वैदिकमङ्गलश्लोकान् ब्रह्मा ।

उमा-देवी अस्ति-ते सहचरन्ती कुरु त्वं क्षान्तिम् ॥

तेषां (तु) भासमानो-ऽभूत् बहिः अन्तश्च शिवात्मैव शिवः ।

निर्गतश्चान्तरात्-तेषां शिवस्यैव प्रेम्णा आहूतिशब्दः ॥ ५७ ॥

हार्दाद्बहिर्निस्सृतभक्त्युपेतस्तुतिप्रस्तावना ॥ ५८ ॥

तृपभं यः अस्ति आरोहणशीलः

हृदयस्य मध्ये अस्ति (स एव) निवसन् ।

Digitized by Microsoft®

यिधि-ना दिधि दर्शुनय

करमय् पोश-वर्शुनय । ११८८ ॥

पानस् कुह् बस् मलवुनय

इकस् कुस् चन्द्रम ननुय ।

दयुम् काँह् कुस् न कुय् कुनय

करमय् पोश-वर्शुनय ॥

प्रय् ज्याय सुय् कुह् आसवुनय

संकट् त दख् कुह् कामवुनय ।

ल्वलि-मङ्ग ह्यमोन् ललवुनय

करमय् पोश-वर्शुनय ॥ ११८० ॥

मायाय खदण्ह् कुह् सनुय

कुय् तय् मुग्निकल् तरनुय ।

तमि मङ्ग सुय् कुह् तारवुनय

करमय् पोश-वर्शुनय ॥

स्वप्रकाश् रूफ् कुस् ननुय

गाश-रस्त्यन् कुन वनुय ।

गाश-निश् रातम्बगुल् अन्नुय

करमय् पोश-वर्शुनय ॥

गक्कि-ना पालनाय कुनय

जाङ्ग-गाश् ह्ययि बख्चुनुय ।

अस्मि ह्यमोन् पर्जनवुनय

करमय् पोश-वर्शुनय ॥

आगच्छन्नु ददातु साक्षात्कारम्

कुर्या-नाम-तस्य पुष्पवर्षणमेव ॥ ११८८ ॥

स्वमूर्तौ अस्ति (यः) भस्म परिमलयन्

(यस्य) भाले अस्ति-तस्य चन्द्रमाः प्रकटः ।

द्वितीयः कोऽपि अस्ति-तस्य न, अस्ति-सः एकाकीव

कुर्या-नाम-तस्य ० ॥

प्रत्येकस्मिन् स्थाने स-एव अस्ति वर्तमानः

संकटं (अस्माकं) दुःखं च अस्ति अपनयन् ।

परिष्वङ्गमध्ये आरप्स्यामहे-तं लालयितुम्

कुर्या-नाम-तस्य ० ॥ ११९० ॥

मायारूपः समुद्र-एकः अस्ति अतिगम्भीरः

अस्ति तस्य अतिदुष्करं तरणम् ।

तस्य मध्यात् स-एव अस्ति तारयन्

कुर्या-नाम-तस्य ० ॥

(तस्य) स्वप्रकाशात्मा स्वरूपः अस्ति-तस्य प्रत्यक्ष-एव

प्रकाशरहितानां नास्ति उपलक्षणविषयः ।

(यतः) प्रकाशात् (प्रकाशकाले दिवसे ऽपि) पेचकपत्ती अन्ध-एव

कुर्या-नाम-तस्य ० ॥

गच्छतु-नाम (संभविष्यति ननु) पालनायां संमुखः

ज्ञानात्मकं प्रकाशं प्रवृत्तो-भविष्यति अनुग्रहीतुम् ।

(येन हेतुना) वयं प्रवृत्ता-भविष्यामस्तं उपलक्षयितुम्

कुर्या-नाम-तस्य ० ॥

अथ॑ यव॑ ज्यथ॑ कुन॑ ज्यनुय॑

सुय॑ सय॑ रोजि॑ पथ॑-कुनय॑ ।

दहय॑ कथ॑ न्यथ॑ मानवुनुय॑

करस॑य॒ पोश॑-वर्शनुय॑ ॥

ग्वन॑-सूत्य॑ मनस॑य॒ सनुय॑

वनस॑य॒ ह्यमोन्॑ क्कारुनुय॑ ।

दारनाय॑ दान॑ दारुनुय॑

करस॑य॒ पोश॑-वर्शनुय॑ ॥ ११८५ ॥

खन॑ पोश॑ व्यन॑ ज्ञानुनुय॑

शरन॑य॒ गक्त॑ तस् कुन॑य॒ ।

लूव॑ कुस् न कुय॑ न्यथ॑ ननुय॑*

करस॑य॒ पोश॑-वर्शनुय॑ ॥

हर॑-नाव॑ वालिञ्ज्य॑ खनुय॑

शिव॑-लूख॑ ह्यतु॑ प्रावुनुय॑ ।

तति॑ कुन॑ ज्यथ॑ त मरुनुय॑

करस॑य॒ पोश॑-वर्शनुय॑ ॥

स्थूल॑-रूप॑ सुय॑ कुह॑ शबवुनुय॑

सूक्ष्म॑-रूप॑ देह॑-निश्च॑ व्यनुय॑ ।

मायाय॑ अन्द॑ रोजवुनुय॑

करस॑य॒ पोश॑-वर्शनुय॑ ॥

अस्य॑ मज्ज॑ सुय॑ कुह॑ कुनु॑ जनुय॑

शख॑च॒-सूत्य॑ बख॑च॒ तोठवुनुय॑ ।

Digitized by Microsoft®

(तत्सद्भावात्) चित्तं निधेहि जनित्वा नास्ति पुनर्जन्य

स-एव सत्यात्मा स्यास्यति पञ्चादवशिष्य ।

इमामेव कथां नित्यं मन्यमानो-ऽहम्

कुर्या-नाम-तस्य ० ॥

सद्गुणसंपत्तया मनस-एव अतिगम्भीरः

वनात् प्रवृत्ता-भविष्यामस्तं मार्गयितुम् ।

(तदर्थं) धारण्या ध्यानेन धारणीयः-सः

कुर्या-नाम-तस्य ० ॥ ११९५ ॥

स्वर्णपुष्पमिव व्यनाख्यलतापत्रं ज्ञातव्यम्

शरणमेव गच्छ-नाम तं प्रत्येव ।

लोभः (पूजादेरन्यकृतायाः) अस्ति-यस्य न, (यतः) अस्ति-सः नित्यं
नग्न-एव

कुर्या-नाम-तस्य ० ॥

हरेति-नाम हृत्कमले खातमस्माभिः

(येन) शिवलोकः आरब्धः अवाप्तुम् ।

तत्र नास्ति जनित्वा पुनः मरणम्

कुर्या-नाम-तस्य ० ॥

स्थूलरूपेण (देहादिना) स-एव अस्ति शोभमानः

सूक्ष्मात्मना देहात् भिन्न-एव ।

मायासकाशात् बहिरेव स्थितिशीलः

कुर्या-नाम-तस्य ० ॥

अस्माकं (सर्वेषां) मध्ये स-एव अस्ति एकः पुनः

शक्त्या-हेतुभूतया भक्तिविधानस्य तुष्यन् ।

पो॒श-पू॒जाय॑ ख॒तु ब॑नुय
 कर॑स्य॒ पो॒श-व॑र्ण॒नुय ॥
 अ॒ग्नन् ह्य॑तु प्र॒जल॑नुय
 अ॒क्र॒च॒-सू॒त्य ब॑ल् नि॒ववु॑नुय ।
 ब्र॒ह्मा-म॑न्दु वि॒ष्णु॑नुय
 कर॑स्य॒ पो॒श-व॑र्ण॒नुय ॥ १२०० ॥
 सं॒सार-स॑र् कु॒ह् ब॑डु स॒नुय
 व्व॒न्दुकु॑य॒ च्य॑न्द कु॒न क॑नुय ।
 हर॑ ना॒व-ता॑र् ता॒रवु॑नुय
 कर॑स्य॒ पो॒श-व॑र्ण॒नुय ॥
 क्षी॒र-ख॑ड॒-धा॒लाह् अ॑नुय
 क॒न्द-ना॑व॒द-सू॒त्य ग॑नुय ।
 द॒य॒ ह्य॑यि द॒य-व॑त त्व॒नुय
 कर॑स्य॒ पो॒श-व॑र्ण॒नुय ॥
 कृ॒ष्णन् ब॑क्ति॒-बा॒व् व॑नुय
 र॒ंग-र॑ंग॒ ब॒ंग व्य॑नु॒ व्य॑नुय ।
 दि॒यि त॑म् लो॒ल म॑म् च॒नुय
 कर॑स्य॒ पो॒श-व॑र्ण॒नुय ॥ ५८ ॥

59. SONG ON PUTTING ON THE WEDDING GARLAND.

ब॒क्त-व॑त्स॒ल मो॑नु॒ख॒ म्या॑नि॒ मन॑न॒य्
 श॒क्ति-ना॑य ग॒डयो॑ मन॒न॒य्-मा॑ल्* ॥ १२०४ ॥

* शक्तिराहित्ये मननात्ममालाया असंभव इति च द्योत्यते ।

भवता चण्डाली मुक्तिं प्रापिता, द्यूतकृत्यचन्द्रः संपादितः, इत्यादि कार्याणि स्वशक्त्यैव कृतानि । तत्स्मरणं च मननमुच्यते ॥

पुष्पपूजापुष्पाणां आरुढः (संपन्नः) कूटः

कुर्यान्-नाम-तस्य ० ॥

अग्निना (च) आरब्धं प्रज्वलितुम्

आहुतीभिः बलं स्वीकुर्वन् ।

(यत्र) ब्रह्मदेवस्य विष्णोश्च (बलमित्यन्वयः)

कुर्यान्-नाम-तस्य ० ॥ १२०० ॥

संसारान्तरः अस्ति महत् गम्भीरम्

चित्तात्मकं “ पाकट ”-विशेषकं नास्ति रिक्तम् ।

हरेति-नाम नौतरपण्यमस्ति (नः) तरणोपायः

कुर्यान्-नाम-तस्य ० ॥

शर्करामिश्रपायसस्थाली आनीता (या)

सिताविशेषेण-फाणितादिना (च) घनीभूतासीत् ।

ईश्वरः आरप्यते विवाहविध्युपयुक्तान्नं भोक्तुम्

कुर्यान्-नाम-तस्य ० ॥

(ग्रन्थकर्तुःस्वालापानुकूलोक्तिः) कृष्णाख्येन भक्तिभावः कथितः

नानाप्रकारेण भङ्ग्या (कृन्दसां) भिन्नं भिन्नमेव ।

दास्यति तस्मै स्वप्नमात्मानं आसवं पानाय

कुर्यान्-नाम-तस्य ० ॥ ५८ ॥

(प्रसङ्गतो मङ्गल्यमालाख्यविवाहोपयोगिपुष्पमालाबन्धन-

गीतिं तद्योग्यकीर्तिंश्च गायन्ति ॥ ५९ ॥

हे-भक्तवत्सल संमतस्त्वं ममैव मनसैव

हे-शक्त्यभिन्नस्वामिन् बध्नीयां-ते मङ्गल्यमालाख्यपुष्पमालाम् ॥

बूझि बूझि अवनय्य युम् करि मननय्य

निदिद्यामन ज्ञान-दौफय्य ज्ञाल् ।

साक्षात्कार कुख् शिवरूप नननय्य

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्य-माल् ॥ १२०५ ॥

आदिकार् दितु-मतु कुय्य सय्य-जननय्य

मज्ज कुय्य अन्द ह्यय्य माया-ज्ञाल् ।

निर्ग्वन लगयो दय्यनय्य ग्वननय्य

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्य-माल् ॥

यियु कुख् त तियु कुख् कियु कुख् नननय्य

सुय्य ज्ञानि यम् वनि दय्य हिहु ह्वाल् ।

वेनु दिय्य ननु वुक्कि वुक्कि अग्नि किह् वननय्य

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्य-माल् ॥

देहान्दकारुक् कुलु ह्ययि कननय्य

तौव्र-वैराग्यकु सूराह् वाल् ।

शिवरूप तिय्य वनि यिय्य ग्रहि-पननय्य

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्य-माल् ॥

बीशन यिय्य स्वय्य चय्य कुन् अननय्य

तिमनय्य आय्य मंगि काल् यच्च-काल् ।

तिहय्य अक्कि-नाँटि मज्ज कल्पान्य वननय्य

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्य-माल् ॥

लोल आलव अग्नि-फय्य वैम् कननय्य

चान्यन् गक्किना तर किम् लाल् ।

श्रुत्वा श्रुत्वा पुराणादिश्रवणानि यः करिष्यति मननम्

तस्य निदिध्यासनात्मना ज्ञानदीपमेव प्रज्वलय ।

साक्षात्कारदानेन असि शिवरूपः प्रत्यक्षीभवन्

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥ १२०५ ॥

प्रधानभावः दत्तः अस्ति-त्वया सज्जनेभ्यः

मध्ये अस्ति-ते अन्तश्च गृहीत्वा मायाजालम् ।

हे-निर्गुण उपहारीभवेयं-ते ईदृशेषु गुणेषु

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥

यादृशः असि, तादृशः च असि, कीदृशः असि प्रत्यक्षीभवन्

स-एव जानाति यस्य भविष्यति ईदृक् सदृशी अवस्था ।

मार्गणानि दत्त्वा प्रत्यक्षं दृष्ट्वा दृष्ट्वा अन्धाः सन्ति भवन्तः

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥

(अयं जीवात्मा) देहान्धकारात्मा दृक्तं प्रवृत्तो-भविष्यति निष्पतत्पत्नी-
भवितुम्
तीव्र-वैराग्यात्मकान् तुष्टारकणान् अवरोपय (अत्र विधेहि) ।

शिवभावेन तदेव भविष्यति (यदेव) पौषमासे-दृक्तपर्णानाम्

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥

हे-भीषणात्मन् ये सांमुख्यं त्वामेव प्रति आनयिष्यन्ति

तेषामेव आयुर्वलं कामयिष्यति महाकालः चिरकालपर्यन्तम् ।

तेषां अक्षिनिमेषमात्रस्य मध्ये कल्पान्तकालाः संभविष्यन्ति

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥

प्रेमात्मना आह्वानेन (युक्ताः) बाष्पकणाः (मदीयाः) वंशात्मनोः कर्णयोः

तव संगच्छन्तु-नाम सखे हे स्तो-मे कनीनिके ।

सुय् स्वक्त बनिहेस् यथ् क्रिह् स्वक्त वननय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥ १२१० ॥

पजि बाव पर् माननाव पान् पनुनुय्

शाह् पूस् वर्तावि अथि ह्यथ् माल् ।

मज्ज बाज़रम् वान् लदु निर्दननय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥

ह्यलि ह्यलि लावि लावि मावि मावि ग्वन्यनय्

कुज़रकि खल फल वक्स् स्वक्तहाल् ।

गाटम् गाट प्यव् हर्टरम् कुह् कूननय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥

नेमच्यन् नारिज्यन् यमक्यन् यननय्

समदृष्टि-ज़ल् फिर् मालामाल् ।

निश्काम-कर्म-बूमि कल्पवृत्त् वननय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥

च्यथ्-आकाश हाव् न्यथ् स्वख् पनुनुय्

क्वाडनम् लंगुमत्तु कुम् पाताल् ।

रनु कुम् खनवट खड् कुम् खननय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥

योग अग्न विन् कुम् ज्ञान अन् रननय्

योगेश्वर कुय् मुख-मन्दु माल् ।

अनिच्छाय कर्तम् अनुग्रह् पनुनुय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥ १२१५ ॥

(यत्र) तदेव मुक्तारत्नं अभविष्यत्तस्य यस्य सन्ति मुक्ता-इति (विशिष्टं)
कथयन्तः (विज्ञाः)

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥ १२१० ॥

सत्येन भावेन (वास्तवमूल्येन च) उत्कृष्टं संमानयिष्यामि (परमाणाख्यं
तोल्यपरिमाणं च) आत्मानं स्वकीयम्
श्वासं (वणिक्त्वं च) पूर्णं प्रवर्तयेयं हस्ते गृहीत्वा मालाम् ।

मध्ये विपण्येः-आपणं आरोपितं निर्धनेन (मया)

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥

कणिशं कणिशं मुष्टिबन्धं मुष्टिबन्धं हस्तपूरं हस्तपूरं आवसितस्थानेषु

कैवल्यात्मनि खले फलरूपं (धान्यं) निःसृता मुक्तहालनामकं-
विशिष्टधान्यभेदं (मुक्तात्मफलं वा) ।

प्रज्ञायाः हीनता (यत्र) संपन्ना आधिक्ये-सति अस्ति न्यूनोभवन्

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥

शौचादिनियमात्मिकासु जलनालिकासु अहिंसादियमात्मिकासु अल्प-
क्षेत्रभूमिषु (निम्नोन्नतस्वभावासु)

समदृष्ट्यात्मक-जलं प्रवर्तय परिपूर्णम् ।

(येन) निष्कामात्मकृतकर्मभूमेः कल्पवृक्षाः संभविष्यन्ति

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥

हे-चिदाकाशात्मन् प्रदर्शय नित्यं सुखं स्वकीयम्

अन्विष्यार्थं लग्नः अस्मि पाताले ।

कुणिः अस्मि कफोणिना गतं अस्मि खनन्

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥

योगात्मना अग्निना विना अस्मि ज्ञानात्मकं आदनं पचन्

हे-योगेश्वर अस्ति-तव मूर्खस्य (मम) निमन्त्रणम् (तत्र भोजने)

(तत्सद्भावेऽपि) अकस्मादेव कुरु-नाम-से अनुग्रहं स्वकीयम्

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥ १२१५ ॥

दय-दन प्रापथ् कुह् प्रथ्-कैसि वननय्

वान-रस्तु कर्म-ह्यनु कुस् कंकाल् ।

वडि-भगवान् वज्रं स्य लदत् वान पनुनुय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥

गंड-गंड् वुज्ज ह्यम् आस्यन् पननय्

वर् दिम् इन्द्रचन्द्र कुख् दयाल् ।

दग्नाव् वलंगिथ् कुख् अन् ग्वननय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥

साद ह्यम् इच्छा कमारी नननय्

स्यज् साज्जगुरू सूज्जिथ् संबाल् ।

वरुनस् सज्जिवरिकिथ् वर्तननय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥

शक्तिपात-सूत्य् वक्ति-बाव न्यथनन्यनय्

वक्थ् कर् मैना-बाव् हिमाल् ।

ताह् खूलु वर्-दिनक्यन् वर्दननय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥

थप् करू मनस् चिदानन्द-गननय्

तप् गव् स्यद् अथि मठ् जप्-माल् ।

मस्य् करुनस् दथि प्रथम-मस्-च्यननय्

शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥ १२२० ॥

मैनाय हिमाल पर्वथ् कुह् वननय्

चक्रेश्वर् कुय् त्रिजगत्पाल् ।

दैवात्मधनस्य प्राप्तिः अस्ति प्रत्येकस्य संभवन्त्येव

(अहं) पात्ररहितः (कुपात्रः) सत्कर्मभाग्यहीनः अस्ति दरिद्र-
पात्ररः ।

हे-महेश्वर्यशालिन् संप्रति मद्यं प्रेषय-नाम पात्रं (दयात्मकं) स्वक्रीयमेव

हे शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥

ग्रन्थयः (संबन्धाः) अधुनापि अस्ति-मे अपक्वानां सूत्राणामेव

वराख्यकर्तनं (वरं च) देहि-मे इन्द्र(यन्त्र)रूपप्रकाशस्वभाव
(हे-भगवन्) असि (यतः) परमदयालुः ।

द्विगुणीकुरु उल्लङ्घ्य असि त्रिभ्यः गुणेभ्य-एव

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥

ऋजुस्वभावा अस्ति-मे इच्छात्मिका कुमारी प्रत्यक्षीभवन्ती

सिद्धिं (ऋज्वीं च) प्रसाधिकां प्रेषयित्वा संस्कारय (ताम्) ।

दृतपूर्वाहं-तस्य समुद्रकस्य* वर्तनेन

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥

परमानुग्रहोद्भूतेन भक्तिभावेन दिगम्बराणां (विनाभूतानां) (नः)

भक्तिं कुरु सेनका-भावं हिमालयम् ।

संबन्धनानि उद्धाटितानि वरप्रदानात्मनां वधूयोग्यवस्त्राणाम्

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥

अवलम्बना कृता मनसः चिदानन्दधनेनैव

तपः संपन्नं सिद्धं हस्ते विस्मृता जपविधानमाला ।

उन्मत्त-इव कृतस्तेनाहं ईदृशेन प्रेमात्ममद्यपानेन

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥ १२२० ॥

सेनां हिमालयपर्वतः अस्ति कथयन्

(अयं) संसारात्मचक्रेश्वरः अस्ति त्रिजगत्पालकः ।

* यत्र विवाहादौ कुक्कुमादिपूर्णा वरपक्ष्यैः संस्थाप्य वधूपक्ष्येषु तत्काले समर्प्यते ।

सौरि देव् चक्रम् फौरि प्रदख्यननय्
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥
 कृष्णम् हरम्बख् स्वख् हाव् पनुनुय्
 थपि खार्तन् प्यठ् सोहंस-बाल् ।
 फौरि फौरि नेरि नेरि निर्नय-वननय्
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय् माल् ॥ ५८ ॥

60. THE WOMEN COMPLAIN THAT THE BRIDE HAS NO ORNAMENTS
 SIVA CREATES GOLD, AND IT IS SHOWERED LIKE SNOW
 UPON THE BRIDE.

दयन् दयाय सूत्य् ह्यतु दय-वत ख्यनु ।
 जनानौ वनवन्-वानिय अन्दर् वनु ॥ १२२० ॥
 शख्य् थियि व्वलसनम् संसार् दार्थ ।
 गच्छम् आसज्ज लौकरन् राज्ञ-कमार्य ॥
 दहय् कथ् गय शिवनाथम् कनन्-मज्ज ।
 सुह् कुय्-ना सार्यनिय् वातिथ् मनन्-मज्ज ॥ १२२५ ॥
 दपुख् तमि लौकरन् क्याह् गय म्य वनितोम् ।
 सुह् कुस् ओगद् कुह् वनियथ् पक् म्य अनितोम् ॥
 व्यनय् करुहम् महाराजा थविव् कन् ।
 महार्थज्ज लौकरन् गय गहन तय् खन् ।
 दपुख् तमि गहन तय् खन् कथ् किह् वनन् ।
 कनन् करितोम् कुवना कैमि वनन् ॥

सर्वं देवाः चक्रस्य संचीर्णाः प्रदक्षिणेपु*

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥

(ग्रन्थकृतः स्वालापः) कृष्णख्यस्य हरमुखगिरौ मुखं प्रदर्शय स्वकीयमेव

हस्तावलम्बेन आरोपय-नाम पृष्ठे हंसबालाख्ये-सोहंसात्मयोग-
भूमिकायां ।

पुनः पुनः अधित्यकासु निर्गमिष्यति निर्णयात्मवनेभ्यः

हे-शक्तप्रभिन्न-स्वामिन् ० ॥ ५९ ॥

स्वर्णमणिवृष्टिवृत्तविवक्षया वृत्तान्तान्तरं प्रक्रामति ॥ ६० ॥

ईश्वरेण दयया (महामायया) सह आरब्धं विवाहविध्युपयोगि-भोजनं
भोक्तुम् ।

जन्यस्त्रीभिः गीतिवाण्याः मध्ये कथितम् ॥ १२२३ ॥

(यथा) शक्तिः आगमिष्यति उल्लसनं गृहस्थव्यवहारं धारयिष्यति ।

(तथा) योग्या-अस्याः भवितुं अलंकृतिः राजकुमारीरूपायाः ॥

इयमेव कथा संगता श्रीशिवस्य कर्णयोः ।

सः (हि) अस्ति-नाम सर्वेषामेव व्याप्नुवन् मनःसु ॥ १२२५ ॥

प्रत्युक्तं-ताभ्यः तेन अलंकृतिः किं-नाम भवति मां कथयत-नाम-माम् ।

तत् किं औषधं अस्ति कथयित्वैव प्रतीतिं मे आनयत-नाम-मे ॥

विज्ञप्तिः कृता-ताभिस्तस्य हे-महाराज निधास्यथ कर्णैर् (शृणु) ।

महाराज्ञाः-कृते अलंकृतिः अस्ति आभूषणानि पुनः स्वर्णम् ॥

प्रत्युक्तं-ताभ्यः तेन भूषणानि पुनः स्वर्णं किं-वस्तु सन्ति कथयन्तः ।

कर्णयोः कुरुत-नाम-मे (श्रावयत) अस्ति-युष्माकं-न-किं कस्यापि
प्राप्तियोग्यम् ॥

सुह् क्वा अन् हिहु चिथु सुह् सन्दारि प्रानन् ।

कुह् क्वाह् ग्वन् तथ् ब्रह् दथु खन् कुम् न ज्ञानन् ॥

व्वपदु य्यलि कम् त अम्दन् दथु म्वलुलु गव् ।

हिवुय् शाह् त गदाह् व्वज्ज् अस्य कहनु प्यव् ॥ १ २ २ ० ॥

तिथुय् बुतराच्च-प्यठ् व्वत्पथ् वनिन् खन् ।

हिविय् मारिय् वनन् अद लूब-निग् प्यन् ॥

वनिथ् दय् तस् बेपर्वायसय् गय राय् ।

कहन् गगराय् जि गहनस् किच्चु करिव् ज्याय् ॥

ह्यतुन् खन-ग्रीन् वालुन् दारि-दार्य् ।

गहन वोतु वारिविक्कु राज्जकमार्य् ॥ ६ ० ॥

61. SONG OF PRAISE TO ŚIVA, ON ACCOUNT OF THE
SHOWER OF GOLDEN SNOW.

खन-ग्रीन् बुतराय् वरनय् आय

जै-जै भगवथ्-मायाय ॥ १ २ २ ४ ॥

मार्यनिय् गहनकि तमनाह् द्राय

गंकरन् कैचाह् लांकरन् चावु ।

डाय्-गज् खनकि खति बूमिकाय

जै-जै भगवथ्-मायाय ॥ १ २ २ ५ ॥

गरने आय् व्वज्ज् च्य बेपर्वाय

वडि दय चित अस्य दयाय-प्यठ् ।

दारि नय् लर्य फेरन् लर्य ज्याय

जै-जै भगवथ्-मायाय ॥

सः अस्ति-किं अन्नं इव यथा सः जीवयति (स्वस्थीकरोति) प्राणान् ।

अस्ति को-नाम गुणः तस्य अहं ईदृक् सुवर्णं अस्ति न जानन् ॥

उत्पन्नं यदा अल्पं मुञ्जातरूपेण च ईदृक् दुर्मूल्यं संपन्नं ।

समानमेव राजा भिक्षुः च अधुना अस्माकं कर्तव्यः आपतितः ॥

१२३० ॥

तथैव भूतधात्रां उत्पन्नं भवतु सुवर्णम् ।

समानाः सर्वे-एव भविष्यन्ति ततः लोभात् पतिष्यन्ति (विमुखा
भविष्यन्ति) ॥

कथयित्वा इत्यमेव तस्य निर्भयस्य संपन्ना मतिः ।

कृता-तेन मेघनिर्घोष-इव-गर्जना हि भूषणादेः कृते कुरुत प्रदेशं ॥

प्रवृत्तं सुवर्णमयहिमं पतितुं धारासारवत् ।

(तत्) भूषणजातं प्राप्तं अश्वशुरगेहीयं (वरगेहीयं) राजकुमार्याः ॥

६० ॥

सौवर्णहिमवर्षणवृत्तं गौतिरूपेण प्रस्तौति ॥ ६१ ॥

सौवर्णहिमेन भूतधात्री पूरणं समागता

जयजयकारो-ऽस्तु भगवन्मायायाः ॥ १२३४ ॥

सर्वेषामेव भूषणजातस्य औत्सुक्यानि फलितानि

शंकरेण कियती (अविच्छिन्नरूपा) स्वर्णालंकृतिः अवरोपिता ।

सार्धद्वयदण्डप्रमाणं सुवर्णस्य अधिरुढं भूमिपट्टे

जयजयकारो-ऽस्तु भगवन्मायायाः ॥ १२३५ ॥

शरणार्थी समागता-वयं अधुना त्वां हे-निर्भय

हे-महन् ईश्वर आगच्छ-नाम अस्माकं दयासांमुख्यं ।

निरुद्धं-भविष्यति न-चेत् विरुद्धपातेन पतिष्यन्ति सद्मानि निवासस्थानानि

जयजयकारो-ऽस्तु भगवन्मायायाः ॥

Digitized by Microsoft®

ममदृष्टि-सूत्य पथ ह्यतु तश्चाय

वाजन् व्यह राजन् सूत्य कस्त कोम् ।

राज-बाध-हिश्य द्राय चञ्ज तय् दाय

जै-जै भगवथ्-मायाय ॥

खनुकुय् अवतार् दोर् खनशाय

खति प्रथ-शाय खनकिय् डेर ।

खग् गव् दय ईश्वर-दृक्काय

जै-जै भगवथ्-मायाय ॥

सार्यनिय् स्यद् गय मन-कामनाय

लूब् च्लु त कुम् कम् रुद् स्वह्ताज्

मोरुय् संसार गव् कुज् त्राय

जै-जै भगवथ्-मायाय ॥

दय-दन आसवुनु कुह मज्ज बावनाय

सुय् दन गक् दमि-निश गैय् सेर् ।

अद् मंगु सारिय् तिय् प्रजाय

जै-जै भगवथ्-मायाय ॥ १२४० ॥

कर्म-फल व्वपदोवु दर्म-अद्दाय

लूब् य्यलि ग्लु त मुह् पानय् च्लु ।

पर् त पान् यख्मान् वोज्जन आय

जै-जै भगवथ्-मायाय ॥

लूब् कामि कृष्णम् कर्यम् व्वपाय

यथ-शख्च-हृद्य शूबाय सूत्य ।

समदर्शनेन निवृत्तिः गृहीता तृष्णाया

पाचकानां अस्ति राजभिः सह का क्रिया ।

राज्ञीसमानवेशः निर्गताः (संपन्नाः) चेष्टः पुनः दास्यः

जयजयकारो-ऽस्तु भगवन्मायायाः ॥

सुवर्णस्यैव अवतारः धृतः सुनशानाम्ना-देव्या

(येन) अधिरूढाः प्रतिष्ठानं सुवर्णस्य राशयः ।

अभीष्टं संपन्नं इदमेव ईश्वरेच्छायाः

जयजयकारो-ऽस्तु भगवन्मायायाः ॥

सर्वेषामेव सिद्धाः संपन्नाः मनःकामनाः

लोभः अपगतः कश्च कस्य संस्थितः अधीनः ।

सर्व-एव संसारः संगतः एकस्यां अवस्थायाम्

जयजयकारो-ऽस्तु भगवन्मायायाः ॥

ऐश्वर्यधनं संभवत् अस्ति मध्ये भक्तेः

तदेव धनं अस्मदिष्टं अस्मात् संपन्ना-वयं तृप्ताः ।

अनन्तरं प्रार्थितं सर्वयैव तदेव प्रजया

जयजयकारो-ऽस्तु भगवन्मायायाः ॥ १२४० ॥

कर्मफलं उत्पादितं धर्म्य-अद्भुता

लोभः यदा विनष्टः मोहश्च स्वयमेव विनष्टः ।

परः स्वात्मा च एकरूपेण समीक्षणे आगताः

जयजयकारो-ऽस्तु भगवन्मायायाः ॥

(ग्रन्थकर्तुः स्वंप्रत्यालापः) लोभं अपनयिष्यति कृष्णाख्यस्य करिष्यति-
तस्य उपायम्

त्वदीयायाश्चित्तशक्तेः (स्वकीयायाः) शोभया हेतुभूतयम् ।

हावि तस् वलसुन् पनुनु ज्याय ज्याय
जै-जै भगवय्-मायाय ॥ ६१ ॥

62. THE GUESTS DECIDE TO CLIMB ON TO THE ROOFS OF THE HOUSES.

महामायाय प्रत्यख् होवु दर्शन् ।
दुदलि-बदल् पवान् ओसु लाल-वर्शन् ॥ १२४३ ॥
करान् आसि पानवज्ज् संवाद् सारिय् ।
करिव् बा व्वज्ज् लर्यन् खसनच्चू तयारिय् ॥ ६२ ॥

63. THE PEOPLE SHOVEL THE GOLDEN SNOW FROM THE ROOFS, AND
FIND THAT THE ROADS ARE BLOCKED UP WITH IT. THEY
LAMENT THE INCONVENIENCE OF THE UNIVERSAL
WEALTH AND INDRA RECOMMENDS THEM
TO ASK ŚIVA TO STOP THE FALL.

समिवो लूकौ खन-शीन् वालव्
पश् आय् बरि-बरि लालौ-सूत्य् ॥ १२४५ ॥
आंगनन् टङ्ग खति पय् ह्यतु बालौ
कुठि-पोरन् खतु तालवन्-सूत्य् ।
द्वर्गय् त्रावू गय् प्रावू जदालौ
पश् आय् बरि-बरि लालौ-सूत्य् ॥
शिव-नाय स्वामियो द्यु न-स चालव्
क्याह् बनि कृत्यौ त यालौ-सूत्य् ।
वय् मत लङ्गितन् प्यठ् बंगालौ
पश् आय् बरि-बरि लालौ-सूत्य् ॥

प्रदर्शयिष्यति तस्मै उल्लासं स्वकीयं स्थाने स्थाने

जयजयकारो-ऽस्तु भगवन्मायायाः ॥ ६१ ॥

स्वर्णमणिमयवृष्टिपातवर्णनम् ॥ ६२ ॥

महामायया प्रत्यक्षतया प्रदर्शितं दर्शनम्

(येन) करक-रूपेण निपतन् आसीत् मणिवर्षणम् ॥ १२४३ ॥

कुर्वन्तः आसन् परस्परं संवादं (मन्त्रणं) सर्वे-एव ।

कुरुत भोः अतो-ऽनन्तरं सद्म-पटलेषु आरोहणस्य सज्जनाम् ॥ ६२ ॥

लोकानां वृष्टिमनु संवादः ॥ ६३ ॥

समवेता-भवथ हे-लोकाः सौवर्णहिमं अधः पातयिष्यामः

पटलानि संपन्नानि परिपूर्णानि मणिभिः ॥ १२४५ ॥

अजिरेषु कूटानि आरूढानि (यथा) पश्चाद्भावः (पराजयः) गृहीतः

पर्वतैः

कोष्ठकपुरेषु (गृहोर्ध्वपुरेषु) आरूढं (स्वर्णवर्षणं) पटलैः-

संयुक्तम् ।

दुर्गतिः (दरिद्रता) परित्यक्ता गतिः प्राप्ता चण्डालविशेषैः

पटलानि संपन्नानि ० ॥

हे-शिवनाथ स्वामिन् ईदृक् नहि-भोः शक्नुयाम

किं संपत्स्यति काण्डोलैः स्थालीभिः च ।

मार्गः (गमनार्थं) सा-नाम संयुक्तो-भवतु पृष्ठभागात् गृहोर्ध्वभागेभ्यः

पटलानि संपन्नानि ० ॥

कम् कुन प्यो-मंतु कुच्छ संबालव्
 क्याह् बनि साजौ जालौ-सूत्य् ।
 वान-वालि वानन् गैय् दिथ् फालव्
 पश् आय् बरि-बरि लालौ-सूत्य् ॥
 इन्द्राजन् तोर दितुनख् आलव्
 क्याह् बनि तुहझौ नालौ सूत्य् ।
 बूजितन् शिव-जौ अब्रम् ति डालव्
 पश् आय् बरि-बरि लालौ-सूत्य् ॥
 लोलुकु अशु चाव् चालौ-चालौ
 स्वक्त वाल् नेत्रक्यौ लालौ-सूत्य् ।
 कृष्णो जफ् कर् मालौ मालौ
 पश् आय् बरि-बरि लालौ-सूत्य् ॥ १२५० ॥ ६३ ॥

64. THE EARTH FINDS THE WEIGHT OF THE GOLD INCONVENIENT.

वननि लज्जू पृथिवी कथ पठि दरय् बह् ।
 दथय्-पाठि वालि खद्वै क्याह् करय् बह् ॥ १२५१ ॥
 वननि लज्जू दय् स जगत्पालमय् कुन् ।
 पड़या इमि हाल चावुनु लाल-वर्णन् ॥ ६४ ॥

65. THE EARTH IMPLORES ŚIVA TO STOP THE FALL OF GOLD.

पालवनि इमि हाल वथ् लगि बाल-बाल
 बाल यूतु चाल कृतु लाल-वर्णन् ॥ १२५२ ॥

अल्पं (ईदृग्वर्णं) नास्ति पतितं (येन) कोष्ठानि (धान्यावस्थिति-
मृहविशेषाः) संस्करिष्यामः
किं संपत्स्यति अस्माकं चिन्तात्मशीतज्वरेण ।

आपणव्यवहारिणः आपणेषु गताः दत्त्वा कवाटबन्धनानि
पटलानि संपन्नानि ० ॥

इन्द्रराजेन प्रत्युत्तररूपेण दत्तं-तेन-तेभ्यः संबोधनम्
किं-नाम भविष्यति यौष्माकीनैः आक्रन्दनादैः ।

शृणोतु-नाम श्रीशिवः अभ्रस्य अपि निवृत्तिं-करिष्यामः
पटलानि संपन्नानि ० ॥

प्रेमपूर्णं अश्रु परित्यज हस्तपूरतया (प्रसूतिपूर्णमात्रेण)
मुक्ता (इव) वृष्टिवत्-निपातय नेत्रान्तर्गताभिः तारकाभिः ।
(अन्यकृतः स्वालापः) हे-कृष्णाख्य शिवेति-जपं कुरु मालाभिः
मालाभिः (निरन्तरतया)
पटलानि संपन्नानि ० ॥ १२५० ॥ ६३ ॥

पृथिव्याः भविलापकथनम् ॥ ६४ ॥

कथयितुं प्रवृत्ता पृथिवी केन-प्रकारेण स्थिरा-भविष्यामि अहम् ।
इत्यमेव वृष्टिपातो-भवेत् यदि किं-नाम करिष्यामि अहम् ॥
१२५१ ॥
कथयितुं प्रवृत्ता इदमेव सा जगत्पालकं-शिवं प्रति ।
योग्यमस्ति-किं अनेन प्रकारेण पातनीयं मणिवर्षणम् ॥ ६४ ॥

पृथिव्याः शिवं प्रति सदयं विज्ञापनं प्रस्तौति ॥ ६५ ॥

पालनकर्तः अनेन प्रकारेण अयनं संगंस्थति पर्वतशृङ्गेषु
बालभूताहं इयत् शक्रुयां (सहिष्ये) कियत् मणिवर्षणम् ॥
१२५३ ॥

च्याज्ज पालनाय सूय् बाल त्रिजगत्पाल

चालवज्ज् अयम् वयम् जगत्कु वार् ।

हिरण्याच् मारिष्य् खारुथम् पाताल

बाल यूतु चाल कूतु लाल-वर्णन् ॥

दशमुज्ज चाव कैचाह् अशज्ज चाल

नशि मा संसार् पश कोताह्

पालवनि इथि साल शूबा इमि हाल

बाल यूतु चाल कूतु लाल-वर्णन् ॥ १२५५ ॥

वय काम् हे मृत्युञ्जय वज्ज निष्काल

जय शिव ओंकार अयम् च्याज्ज मय् ।

कम् कर्त स्वन-शौनस् दम्-संबाल

बाल यूतु चाल कूतु लाल-वर्णन् ॥

खंड खंड काशिय कश्मीर नैपाल

वक्ति च्यानि थावान् किह् मय्य् प्यट् पाद् ।

तिहन्दि पास कैलाम-वाम काम्तम् जाल*

बाल यूतु चाल कूतु लाल-वर्णन् ॥

शुक्ल-रंग गंगजट दारवनि बूल-बाल

न्यथननि नंग नालमति रटहाय् ।

मंग क्याह् च्य टंग आयम् बोज्जत्तम् नाल

बाल यूतु चाल कूतु लाल-वर्णन् ॥

* अन्यथा कैलासवासस्त्वमेकाकौ अवशेषिष्यसे, कैलासोऽपि निमग्नो भविष्यतीति द्योत्यते

त्वदीयया पालनया हेतुभूतया हे-बाल हे-त्रिजगत्पालक

सहमाना अस्मि अहमेव जगतः भारम् ।

(विष्णुरूपेण) हिरण्याक्षदैत्यं हत्वा आरोपिता-त्वयाहं पातालात्

बालभूताहं इयत् ० ॥

हे-दशभुज (स्वच्छन्दमूर्ते) निःसारयिष्यामि कियतीः अस्त्रुणः प्रसूतीः

विनष्टो-भविष्यति मास्वित् संसारः विषादं-करिष्यामि कियत् ।

हे-रक्षणशील ईदृशे निमन्त्रणे (उत्सवे) शोभिता-भविष्यामि-किम्
अनेन प्रकारेण

बालभूताहं इयत् ० ॥ १२५५ ॥

भयं अपनय हे मृत्युञ्जय इतोऽनन्तरं हे-अविनाश

जय शिव ओंकारात्मन्, अस्ति-मे तव आशा ।

नूनतां कुरु-नाम स्वर्णमयहिमस्य (यथा) समाश्रस्ता-भविष्यामि

बालभूताहं इयत् ० ॥

खण्डे खण्डे काश्यां कश्मीरेषु नेपालदेशे

भक्ताः तव निदधन्तः सन्ति ममैव पृष्ठे पादौ ।

तेषां हेतोः (निमित्तं) हे-कैलासवासिन् अपनय-नाम-मे दुःखात्मज्वरम्

बालभूताहं इयत् ० ॥

शुक्लवर्णां गङ्गात्मजटां धारणशील ऋजुस्वभाव

दिगम्बरं नग्नमेव आलिङ्गनेन गृह्णीयां-त्वां-नाम ।

प्रार्थयिष्यामि किमन्यत् त्वत्तः उद्देगं आगताहं शृणु-नाम-मे उच्चैर्नादान्

बालभूताहं इयत् ० ॥

थावरन्-मञ्जु बडि-बल-सस्ति हिमाल*

स्वन-श्रीन-सूतिन् कावरान् छस् ।

निचक्यौ लालौ कोताह् स्वक्त वाल

बाल यूतु चाल कृतु लाल-वर्शन् ॥

निश्कल कलमाल-दारवनि कलवाल

प्रीम-मसकिय् प्याल कृष्णस् च्याव् ।

मसितौ अनि तस् अद् बनि मंतु-वाल

बाल यूतु चाल कृतु लाल-वर्शन् ॥ १२६० ॥ ६५ ।

66. THE GODS, DISTRACTED BY THE IMMENSE MASS OF THE GOLDEN SNOW PRAISE ŚIVA, AND CONFESS THAT THEY HAVE MORE THAN THEY REQUIRE.

बुक्किय् स्वन-श्रीन् गैय् हैरान् सारिय् ।

वज्रोख् शंभो लगोयो पारि-पारिय् ॥ १२६१ ॥

शक्तिनाथो वक्थ्-दिनस् लगोयो ।

शक्ति-सूत्य् व्वलसन यिनसय् लगोयो ॥

अनाहत शब्दकि नादो लगोयो ।

पद्मपादो स्यदो सादो लगोयो ॥

जितेन्द्रिय योगाव्यासो लगोयो ।

गवसाज्जो जूगि संन्यासो लगोयो ॥

अवीद-बख्-च-हन्दि बावो लगोयो ।

प्रयवनि राम-सन्दि नावो लगोयो ॥ १२६५ ॥

Digitized by Microsoft®

* सहायार्थं हिमालयं प्रति कथयति ।

पर्वतादिस्थान-मध्ये महाबलिन् हे-हिमालय

सुवर्णमयहिमेन श्यामीभवन्ती (दुर्बलतया) अस्मि ।

नेत्रयोः कर्नौनिकाभ्यां कियत्प्रमाणानि मुक्तात्म(-अश्रूणि) वृष्टिवन्ति-
पातयिष्यामि

बालभूताहं इयत् ० ॥

हे-निष्कलात्मन् मुखमाला-धारणशील स्वानन्दामृतपायिन् (मद्यप)

स्वप्नेमात्मासवस्य कंसान् कृष्णख्य(-ग्रन्थकृतः) पायय ।

मत्तता आगमिष्यति तस्य ततः भविष्यति उन्मत्त-इव

बालभूताहं इयत् ० ॥ १२६० ॥ ६५ ॥

पृथ्याः कौर्तितविज्ञप्तिस्तुतेरनन्तरं देवानां तत्काले यत्संपन्नं

तैश्च यद्वर्णितं तद्वर्णयति ॥ ६६ ॥

समीक्ष्य स्वर्णमयहिमं संपन्नाः विमनसः सर्वे-एव ।

अकथयंश्च हे-शम्भो संयोजयिष्यामस्त्वयि स्वात्मोपहारम् ॥
१२६१ ॥

हे-शक्तिनाथ भक्तैः-दानस्य उपहारीभवेमत्वयि ।

शक्त्या-सह विकासभावं आगन्तुं उपहारीभवेम-त्वयि ॥

अनाहतात्मनः शब्दस्य नादात्मन् उपहारीभवेम-त्वयि ।

पद्मसमानपाद सिद्ध साधो उपहारीभवेम-त्वयि ॥

जितेन्द्रियाणां योगाभ्यासरूप उपहारीभवेम-त्वयि ।

विरागिन् योगिन् संन्यामिन् उपहारीभवेम-त्वयि ॥

भेदरहित-भक्तैः भावरूप उपहारीभवेम त्वयि ।

परानन्दवत्प्रीतिजनक रामस्य (रामेति) नामात्मन् (नामवाच्य)
उपहारीभवेम-त्वयि ॥ १२६५ ॥

कमल-चरनो मनकि स्वरनो लगोयो ।

अन्दर् हृदयकि खन्दर्-वर्नो लगोयो ॥

च्यतकि चेतन सतकि संगो लगोयो ।

रंगन्-हन्दि रंग बेरंगो लगोयो ॥

शमिथ् संसार-वैरागो लगोयो ।

देहकि त्यागो सतकि रागो लगोयो ॥

अविनाशो चिदाकाशो लगोयो ।

मनकि गाशो स्वप्रकाशो लगोयो ॥

ज्ञानकि योगकि होशो लगोयो ।

फलित् हृदयकि पंपोशो लगोयो ॥ १२७० ॥

असथ् त्रविथ् सतकि दैर्यो लगोयो ।

सत्त्व-ग्वन-रूप निर्वैरो लगोयो ॥

दया-दर्मकि सुव्यचारो लगोयो ।

निराकारो निराहारो लगोयो ॥

शिव-प्रयमकि आनन्दो लगोयो ।

अमरनाथकि स्वच्छन्दो लगोयो ॥

कुनुय् आसिथ् बज्जस्यामो लगोयो ।

मनकि आरम श्रीरामो लगोयो ॥

दक्का गननस् प्रकठ्-वननस् लगोयो ।

च्य बिय पानस्-कुनय् अननस् लगोयो* ॥ १२७५ ॥

देहच स्वरचू करञ्ज-तगनस् लगोयो ।

देहस् मज्जु स्वह् गक्किथ् लगनस् लगोयो ॥

कमलसमचरण मनसः स्मरणरूप उपहारीभवेम-त्वयि ।

अन्तःस्थ हृदयस्य रुचिरवर्ण उपहारीभवेम-त्वयि ॥

चित्तस्य चेतनात्मक सत्यस्य सद्भात्मक उपहारीभवेम-त्वयि ।

रागाणां (प्रकाराणां) (उत्तम) रागात्मक (प्रकारात्मन्)

रागरहित (निष्प्रपञ्च) उपहारीभवेम-त्वयि ॥

शान्तिं-प्राप्य (शमप्राप्तेरनन्तरं) संसार-वैराग्यात्मन् उपहारीभवेम-त्वयि ।

देहस्य त्यागरूप सत्यस्य रागरूप उपहारीभवेम-त्वयि ॥

अविनाशात्मन् चिदाकाशरूप उपहारीभवेम-त्वयि ।

मनसः प्रकाशात्मन् स्वप्रकाशस्वरूप उपहारीभवेम-त्वयि ॥

ज्ञानस्य योगस्य (च) चैतन्यरूप उपहारीभवेम-त्वयि ।

विकसितस्य हृदयस्य पद्मात्मन् उपहारीभवेम-त्वयि ॥ १२७० ॥

असत्यं परित्यज्य सत्यस्य धैर्यात्मन् उपहारीभवेम-त्वयि ।

सत्त्वगुणरूप निर्वैर उपहारीभवेम-त्वयि ॥

दयोपेतधर्मस्य सद्बिचारात्मन् उपहारीभवेम-त्वयि ।

निराकारात्मन् निराहारस्वभाव उपहारीभवेम-त्वयि ॥

नित्यकल्याणात्मप्रेम्णः आनन्दस्वरूप उपहारीभवेम-त्वयि ।

अमरनाथक्षेत्रस्य स्वच्छन्दरूप उपहारीभवेम-त्वयि ॥

एक-एव भूत्वा एकोऽहं-ब्रह्मस्यामितीच्छाशील उपहारीभवेम-त्वयि ।

मनसः विश्रान्तिधामरूप श्रीराम उपहारीभवेम-त्वयि ॥

इच्छायाः प्रादुर्भावे प्रकटीभवनस्य उपहारीभवेम-त्वयि ।

तव पुनरपि स्वात्मानं-प्रत्येव आनयने उपहारीभवेम-

त्वयि ॥ १२७५ ॥

देहस्य चित्रात्मतायाः विधानतः उन्नतायां उपहारीभवेम-त्वयि ।

देहस्य मध्ये सोऽहं अप्रयाय त्वसंगीभवने उपहारीभवेम-त्वयि ॥

च्य साक्षी रोजनस् प्वरशो लगोयो ।

खरूप-दृष्टि-हन्दि हरशो लगोयो ॥

कमार-सन्दि गणेश-सन्दि मान्यो लगोयो ।

जगथ् व्यत्यथ्-करन्वाख्यो लगोयो ॥

लगोयो जुव् पनुनु अर्पन् करयो ।

करिथ् अर्पन् जुवस् जिन्दय् मरोयो ॥

खवर् कति आसू द्यु आसख् च्ह् शिवजौ ।

पननि पानय्-मज्ज बासख् शिवजौ ॥ १२८० ॥

खवर् कति आसू कुख् च्य हनि-हनि-मज्ज ।

कुनुय् आसिथ् च्ह् आसख् प्रथ्-कुनि-मज्ज ॥

महात्म च्यानि निश आसि डलिमतिथ् आसि ।

च्य कोसुथ् लूव् लूबन् वलिमतिथ् आसि ॥

खनुकु च्लु लूव् दनुकु द्राव् तमन्ना ।

सपेनु मोलुम् सोरुय् कर् च्ह् चमा ॥ ६६ ॥

67. THE PEOPLE PRAY TO ŚIVA FOR THE CESSATION OF THE
SHOWER OF GOLD.

स्वर्गु ज्ञोनु शिवरूप् द्रुगु ज्ञोनु खन्

राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन्* ॥ १२८४ ॥

अस्य ओसु राजसी-हन्दु अन्दकार्

पान्नि म्वहरि कडहोन् राज्-कमार ।

खन् वप दिमहोस् सूत्य् अख् ज्ह् मन

राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन् ॥ १२८५ ॥

* अस्य गज्-बदि प्यन् इति पाठान्तरम् ॥

तव साक्षितया स्थितीभावस्य अन्तर्यामिन् उपहारीभवेम-त्वयि ।

स्वीयरूपप्रदर्शनात्मन् हर्षरूप उपहारीभवेम-त्वयि ॥

स्वामिकुमारस्य महागणेशस्य पितृरूप उपहारीभवेम-त्वयि ।

जगतः उत्पत्तिविधानकर्तः उपहारीभवेम-त्वयि ॥

प्रवृत्ता-भविष्यामस्त्वयि जीवस्य स्वकीयस्य समर्पणं विधास्यामस्त्वयि ।

कृत्वा समर्पणं जीवस्य जीवन्त-एव लीना-भविष्यामस्त्वयि ॥

विदितं कुत्र-नाम आसीत् ईदृशः स्याः त्वं श्रीशिवः ।

स्वात्मना स्वात्ममध्ये भासिष्यसे श्रीशिवः ॥ १२८० ॥

विदितं कुत्र आसीत् आसि त्वमेव प्रत्येकप्रत्यंशमध्ये ।

एक-एव भूत्वा त्वं स्याः प्रत्येकवस्तुमध्ये ॥

माहात्म्यात् तव सकाशात् वयं उल्लङ्घ्य-स्थिताः (विपर्यय-गताः) आस्म ।

त्वया अपनीतस्त्वया लोभः लोभेन परिवृता-एव आस्म ॥

स्वर्णस्य विगतः लोभः धनस्य निर्गतं (फलितं) औत्सुक्यं (प्रयोजनम्) ।

संपन्नं विदितं सर्वमेव कुरु (नाम अस्माकं) त्वं क्षमास् ॥ ६६ ॥

लोकप्रवृत्तिप्रस्तावना ॥ ६७ ॥

मुलभं ज्ञातमस्माभिः शिवरूपं दुर्लभं ज्ञातं सुवर्णम्

ज्ञप्तिः (शङ्का वा) कुत्र आसीत् (नासीत्) अस्माकं सार्धद्वि-
दण्डमानं पतिष्यति (स्वर्णवर्धणम्) ॥ १२८४ ॥

अस्माकं आसीत् आधिराजस्य मोहान्धकारः

पञ्चशः सुवर्णमुद्रा (दान-) पूर्वकं विस्मयामस्तां राजकुमारीम् ।

स्वर्णस्य रूपस्य अदास्याम-तस्यै संपुक्तं एकं द्वौ (वा) चत्वारिंशत्सटक-
मित (मन्) मानम्

शङ्का कुत्र आसीत् ॥ १२८५ ॥

शिवनाथ खग् साँपन् किह काँपन्

दरि नय् ज्यल् लर्य लर्य-फेरन् ।

ब्रन् प्यैय् बोज़ प्यय वरन आय् वन्

राय् कति आसू अस्य डाय्-गज़् प्यन् ॥

वानी वज्रमच्च आसू वीदन्

श्रूचु गव् खन् तमि पान् कुह् ओचन् ।

सूर बन्यनय्-प्यठ् अज़् कुह् डोलन्

राय् कति आसू अस्य डाय्-गज़् प्यन् ॥

वय कास् दय अस्य द्राव् अर्मान्

इह् वुक्किथ् लक्ष्मी ति गय हैरान् ।

इक्कि मायाय निग स क्यह् मन्दकन्

राय् कति आसू अस्य डाय्-गज़् प्यन् ॥

नाव-किन्नि बूज़िमति आसि अस्य लाल

राज़स् सानिस् आसू अख् माल् ।

ढद-ढद आंगनन् मज़् किह् डोलन्

राय् कति आसू अस्य डाय्-गज़् प्यन् ॥

खेतुमत् अन्दकार् व्यथु राजन्

व्यचि कुस् म्यचि-खत स्वग् गव् खन् ।

राज़-कमारन् चंबि कुस् कन्

राय् कति आसू अस्य डाय्-गज़् प्यन् ॥ १२८० ॥

आपदा क्यह् ताप-सूत्य् गलि कति खन्

वाप कति वुतराच्च फल नेरन् ।

हे-शिवस्वामिन् प्रसन्नः भव, स्मः (वयं) कम्पमानाः

निरोधो-भवेत् (वर्षणस्य) नचेत् शीघ्रं सद्मानि विपर्ययेण-निपतिष्यन्ति ।

वृत्तविशेषाः-ब्रन्-नामानः निपतिताः ब्रोज्जनामानः (क्वायावृत्ताः) पतिताः
परिपूर्णानि संपन्नानि वनानि

शङ्का कुत्र आसीत्० ॥

वाणीयं कथिता आसीत् वेदब्रह्मण

शुद्धं (स्वभावतः) अस्ति स्वर्णं तेन देहः अस्ति शुभ्यन् (शुद्धिभाक्) ।

भस्मनः कूटेष्वेव अधुना अस्ति अपरिचयाहं (सुलभतयानादरणीयम्)

शङ्का कुत्र आसीत्० ॥

भयं अपनय हे-ईश्वर अस्माकं निर्गतं (लब्धं) औत्सुक्यं (लभ्यं)

इदं अवलोका लक्ष्मीः अपि संपन्ना सुगन्धा ।

ईदृश्याः द्रव्यसंपत्तेः सकाशात् सा अस्ति लज्जमाना

शङ्का कुत्र आसीत्० ॥

नाममात्रेण श्रुतानि आसन् अस्माभिः रत्नानि

राज्ञः अस्मदीयस्य आसीत् एका माला ।

राशिरूपेण अजिराणां मध्ये सन्ति (रत्नानि) अपरिचेयानि (अनादराहर्हाणि)

शङ्का कुत्र आसीत्० ॥

अधिरूढः (विहितस्थितः) (द्रव्य-)अन्धकारः उत्तीर्णः (नष्टः) राज्ञाम्

स्वात्मनि-मितो-भविष्यति कः मृत्तिकातो-ऽपि सुलभं संपन्नं स्वर्णम् ।

राजकुमाराणां व्यत्यति (कुण्डलादिभूषणार्थं) कः (न कोऽपि) कर्णौ
(कर्णरन्ध्रं विधास्यति)

शङ्का कुत्र आसीत्० ॥ १२९० ॥

आपद्रूपं अस्ति (यत्) आतपेन विनश्यति (प्रसृत्य) कुत्र सुवर्णम्

बीजवापेन कुत्र भूमिपृष्ठात् फलानि उत्पत्स्यन्ति ।

प्रान् कथ-पांठि नवि ब्ववि नय् अन्
 राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन् ॥
 सूरमति पंपोश्-हिवि च्यानि पाद्
 अस्य व्या खवर् इमि शख्चू आसि साद् ।
 नूर् आसि सूर् तय् सूर् आसि खन्
 राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन् ॥
 न्यथ् च्य् सथ्-च्यथ्-आनन्दगन्
 कृष्णस् पादन् कुन् यव् मन् ।
 कुन्दन् खन् व्यस् सथ् सुम्रन्
 राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन् ॥ ६७ ॥

68. MAHADÉVA ASKS THEM WHY THEY ARE FRIGHTENED. THEY REPLY
 THAT THE EARTH IS COVERED WITH GOLD AND WILL NOT PRODUCE
 FRUIT. MOREOVER, THERE WILL BE NO LONGER ANY DISTINCTION
 OF RICH AND POOR. HE DIRECTS THE WIND-GOD TO COLLECT
 THE GOLD IN A HEAP. THIS IS DONE AND THE WORLD IS
 RESTORED TO ITS FORMER CONDITION.

असान् असान् लज्योख् वनने सदाशिव् ।
 मंगूव लह्य वारयाह् खन् वुज् कयाह् प्यव् ॥ १२८४
 स्यठाह् खग् साँपनुस् तुहज्जन् बह् लहरन् ।
 स्यदुय् वनितोम् व्वज् क्वि कयाजि चहरन् ॥ १२८५
 गण्डिथ् गुलि तम् दपुख् इय् हे महेश्वर् ।
 हरे-हर कर् दया वुतराँचू च्ह वक्कू यर् ॥
 क्विह् काँपन् ताप-सूतिन् गलि-ना खन् ।
 न्यवर् वुतराँचू फल् कथ-पांठि नेरन् ॥

प्राणसमूहः केन-प्रकारेण अतिशयीभवेत् (वृद्धिं यास्यति) उत्पत्त्यति
नचेत् अन्नम्

शङ्का कुत्र आसीत् ० ॥

हे-भस्ममलिताङ्ग पद्म-सदृशौ त्वदीयौ पादौ

अस्माकं अस्ति-किं प्रवृत्तिः ईदृशेन सामर्थ्येन (युक्तः) स्यात् साधुः ।

तेजःपुङ्गवः स्यात् भस्मरूपं पुनः भस्म स्यात् स्वर्णरूपम्

शङ्का कुत्र आसीत् ० ॥

नित्यं त्वमेव हे-सच्चिदानन्दघनात्मन्

कृष्णाख्यस्य पादद्वयं (त्वदीयं) प्रति निधेहि (निधापय) मनः ।

अतिशुद्धं स्वर्णं अस्ति-तस्य सैव (तादृशी त्वत्पादयोः) स्मरणमाला

शङ्का कुत्र आसीत् ० ॥ ६७ ॥

इत्थं वृत्तस्तुतौः संश्रुत्वा महादेवस्य वृत्तं प्रस्तौति ॥ ६८ ॥

हसित्वा हसित्वा प्रवृत्तस्तान्प्रति वक्तुं श्रीमहादेवः ।

प्रार्थितं-युष्माभिः युष्माभिः अतिशयेन स्वर्णं अधुना कियत् (अल्पमेव)
पतितं (तद्वर्षणम्) ॥ १२९४ ॥

अत्यन्तं प्रसन्नः संपन्नो-ऽहं यौष्माकीनासु अहं स्तुतिगाथासु ।

आर्जवेन (सत्यतया) कथयत-नाम-मां अतः-परं स्य कुतो-नाम
विभ्यन्तः ॥ १२९५ ॥

बद्ध्या अञ्जलीन् तस्मै प्रत्युक्तं-तैः इदमेव हे महेश्वर ।

हरिरूप-हर कुरु दयां भूतधात्र्याः त्वं उद्भूतं (निमग्नं च) कम्पं (पृष्ठं च) ॥

सः कम्पमानाः आतपेन नङ्क्ष्यति-स्वित् सुवर्णं (इतीच्छामः) ।

बहिः भूतधात्र्याः फलानि केन-प्रकारेण उद्भविष्यन्ति (निर्गमिष्यन्ति) ॥

हिविय् सारिय् बनन् अद मानि कुस् कस् ।

स्यठाह् एमि^१ति किह् पायस् बस् करिव् बस् ॥

करिव् जीवन्-हन्दुय् बचनुकु^१ वपायाह् ।

जगथ् रक्कनचू^१ कडिव् नञ् विष्णु-मायाह् ॥

व्यनथ् बूजिय् अमरनाथन् असुनु^१ ह्यतु ।

तिथय् आकाश-प्यठ अवरन् वसुनु^१ ह्यतु ॥ १३०० ॥

वनुन् वाव-लूकपालस् दाञ्ज दाञ्ज ।

वटुनु^१ ह्यह् खन-शीनस् शीन-माञ्ज ॥

वटिय् सोरुय् करिय् थव् ज्यम थख्-ज्याह् ।

बन्यस् सुमीर-पर्वथ् क्याह् कुह् पर्वाह् ॥

वनिय् इथ् तस् दितुन् त्यूतु^१ बल् त जोरय् ।

अकिस् चन-मात्रसय् मञ्जु वटुन् सोरुय् ॥

अकिस् सातस् अन्दर् पृथ्वी सपेञ्ज^१ नञ्ज ।

फरागथ् जीव-जाचून्^१ वार सापेञ्ज ॥

स्यदिस् सादस् यिह् दपुहस् तिय् करुनु^१ प्योस् ।

जगथ् सापेनु^१ तिथुय् सोरुय् यिथुय् ओसु ॥ १३०५ ॥

कृष्ण् लीला परिय् वोजुस् ग्वसाञ्ज ।

सुमीरस् दितु^१ बज्यर् दक्काय च्याञ्ज ॥

मनस् अञ्ज वार पक्क् संसार-ठाञ्ज ।

जानुकु^१ खन् दिह् ब्वज्ज-सरतलि साञ्ज ॥ ६८ ॥

समानवृत्तयः सर्वे-एव भविष्यन्ति ततः संसृति कः कं (समानयिष्यति
सेव्यसेवकभावेन) ।

अत्यन्ततया पतिताः-स्मः (शरणं) स्मो-वयं चेतनां अलं कुरुत अलम् ॥

कुरुत-च जीवानामेव जीवनस्य उपायमात्रम् ।

जगतः परिपालनस्य निष्कासयत (आविष्कुरुत) प्रत्यक्षां वैष्णवीं
(व्यापकरूपां) मायाम् ॥

(इत्थं) विज्ञप्तिं (तेषां) श्रुत्वा अमरनाथेन हसितं आरब्धम् ।

तथैव (तत्कालमेव) आकाशात् मेघजालेन अवतरितुं (अदर्शन-
भावाय) आरब्धम् ॥ १३०० ॥

कथितं-तेन वायुदेवाय-लोकपालाय अंशमात्रेण अंशमात्रेण ।

वेष्टयितुं (गोलाकारतया संपादयितुं) आरभस्व स्वर्णमयहिमस्य
हिमानीः ॥

वेष्टयित्वा सर्वमेव विधाय निधेहि राशिरूपं एकस्मिन्देशे ।

भविष्यत्यस्य सुमेरुपर्वतरूपं किं-नाम अस्ति भयम् ॥

कथयित्वा इदमेव तस्मै विष्टष्टुं-तेन तावन्मात्रं बलं वीर्यम् च ।

(यथा) एकस्य क्षणमात्रकालस्यैव मध्ये वेष्टयित्वा-स्थापितं-तेन सर्वमेव ॥

एकस्य क्षणमात्रस्य अन्तरकाले पृथिवी संपन्ना प्रकटा (निर्लपा) ।

निश्चिन्तता जीवजातीनां सुष्ठु संपन्ना (यथा) ॥

ऋजुस्वभावाय साधवे यत्किञ्चित् कथितं-तैस्तस्मै तदेव कर्तव्यं आपतितं-तस्य ।

जगत् संपन्नं तादृगेव सर्वमेव यादृगेव आसीत् (पूर्वम्) ॥ १३०५ ॥

(ग्रन्थकृतः स्वमुपदर्शोक्तिः) कृष्णाख्यः कीर्तिस्तुतीः पठिष्यति-तव शृणु-तस्य
यतीन्द्र ।

सुमेरुपर्वतस्य विष्टष्टुं औन्नत्यं (उत्कृष्टत्वं च) इच्छया तव ॥

मनसः समानीता सुष्ठु प्रतीतिः सांसारिकमायाजालविशेषेण ।

ज्ञानरूपं सुवर्णं देहि (कुरु) बुद्ध्यात्मरीतिरूपधातुविकारस्य अस्म-
संबन्धिनः* ॥ ६८ ॥

* योगिन एव जटात औषधिं निष्कास्य रीतिधातोः स्वर्णसंपादनसामर्थ्यम् इति
गम्यते । तस्य सर्वं तद्वृत्तं लोकानुरूपमासीत् । वास्तवतः सोऽक्षरोऽच्युतः कूटस्थश्चिदा-
नन्दस्वभावो विगतमायाप्रपञ्चा वरीवर्ति ।

69. THE AUTHOR PRAISES ŚIVA THE OMNIPOTENT.

यक्कि च्याञ्ज दाञ्ज दाञ्ज वच्य खन-शौन-माञ्ज ।

हा ग्वसाञ्ज साञ्ज सरत्तलि कर्त खन् ॥ १३०८ ॥

नंग कुस् लङ्गुमत्तु मङ्ग प्यववञ्ज शाञ्ज

जंग क्खम् न क्यथ-पाठि पक मङ्गिलस् ।

अंगहौनिस् म्य आन् करनाव् गंगवाञ्ज

हा ग्वसाञ्ज साञ्ज सरत्तलि कर्त खन् ॥

न्यग्ब्बद्दु करुन्स् मायाय-हङ्ग ठाञ्ज

फक-फोत गङ्गुम् द्वक-रुद्रस् ।

म्वक्त कुम्-बासान् जगतच्च सेलाञ्ज

हा ग्वसाञ्ज साञ्ज सरत्तलि कर्त खन् ॥ १३१० ॥

संकल्प-चूर् मङ्ग मच्च न्यैर्दर्थ म्याञ्ज

अञ्ज वासना ह्यथ् कुह् सञ्ज जागन् ।

गंड थव् च्यथ् दन मङ्ग मन ह्मिथाञ्ज

हा ग्वसाञ्ज साञ्ज सरत्तलि कर्त खन् ॥

बावक्कि पोग् आसि पक्कि-हङ्ग पूशाञ्ज

राग-देश-राज्य वति लूट-नौनस् ।

राजयोग-राज् आय् मङ्ग अदाल् चू च्याञ्ज

हा ग्वसाञ्ज साञ्ज सरत्तलि कर्त खन् ॥

हश्चा त ममता मौलिथ् मान्माञ्ज

माज्य-कोर्थ मेज्यम् खानदारस् ।

सर्वसामर्थ्यं शिवं प्रति ग्रन्थकृत् स्तौति ॥ ६६ ॥

इच्छया त्वदीयया अंशं अंशं* वेष्टिताः स्वर्णहिमान्यः

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य आरकूटस्य (अज्ञानरूपस्य) कुम्भ-नाम सुवर्णं
(स्वात्मज्ञानप्रकाशरूपम्) ॥ १३०८ ॥

नग्नः अस्मि संलग्नः मध्ये पतन्त्याः हिममिश्रमहाजलवृष्टिः

जङ्घे स्तो-मम नैव केन-प्रकारेण गमिष्यामि गन्तव्यप्रयाणकम् ।

अङ्गहीनस्य मे स्नानं विधापय गङ्गाजलेन

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य० ॥

विगतबुद्धिः कृतस्तेनाहं मायात्मिकाविद्यायाः वागुराविशेषेण

रिक्त-काचमुक्ता† संकलिता-मया पूर्णप्रबालस्य ।

‘सन्ति-हि-मुक्ताफलान्यमूनि’ (इत्थं) भासते-मे जगद्रूपस्य सृन्मय-

तुच्छप्रायमुक्त्वारूपस्य-वस्तुनः

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य० ॥ १३१० ॥

संकल्पात्मा-चौरः मध्ये गाढायाः निद्रायाः मदीयायाः

अन्धां वासनां सह-कृत्वा अस्ति स्तियार्थं जागरुकः ।

ग्रथितं निधेहि चैतन्यरूपं धनं मध्ये मनोरूपे रूपकनिधाने‡

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य० ॥

भक्त्यात्मकानि पुष्पाणि आसन् श्रद्धात्मिकायाः पौष्पिकाः

(यानि) रागद्वेषात्मिकया-राज्ञया मार्गं (एव) विलुण्ठ्य-

नीतानि-तया-तस्याः ।

हे-राजयोगेण-देदीप्यमान आगता-वयं मध्ये न्यायालयस्य तव

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य० ॥

तृष्णा ममता च संयुज्य अन्योन्यस्पर्धया

मातृकन्ये संगते(मिलिते)-मे गृहस्थधर्मिणे-मह्यम् ।

* षड्भ्रामितं मानं दाञ् ॥

† रिक्तकृन्मिशिलाद्रवोद्भूतसूक्ष्ममुक्ताप्रतिबिम्बजातम् एतदस्तीति ।

‡ ‘थैली’ इति नाम्नि रूपकादिनिधानकर्षटमयबन्धनविशेषे ।

संतोशुकु खन् न्यूहम् दाञ्ज दाञ्ज

हा ग्वसाञ्ज साञ्ज सर्तलि कर्त खन् ॥

गंड् कुह् सुमीर-सूत्य् जाञ्ज-मालाय साञ्ज

सुमीर् कुख् च्य् तय् मालि-फलि किह् देव् ।

अमि सुमरञ्ज-फिरञ्ज सौव् च्याञ्ज माञ्ज

हा ग्वसाञ्ज साञ्ज सर्तलि कर्त खन् ॥

कृष्णस् आन् शिव-शख्चू-हन्दि प्रयम-पाञ्ज

माज्य-भवाञ्ज-हन्दि पास करनाव् ।

तमि पाञ्ज पपि तस् परमानन्द-दाञ्ज

हा ग्वसाञ्ज साञ्ज सर्तलि कर्त खन् ॥ १३१५ ॥ ६८

70. HIMĀLAYA'S JOY AND GRATITUDE TO VIṢṆU FOR BEING
ŚIVA'S BEST MAN.

ब्रह् कयाह् वन तति लूकन् हाल् कियु गव् ।

बनिय् यति ओसु महाराज् श्री-सदाशिव् ॥ १३१६ ॥

ब्रह् कयाह् वन तति लूकन् कियु सपेनु मन् ।

बन्यो-मंतु ओसु यति भगवान् यज्जमन् ॥

स्यठाह हिमाल् य्यलि खग्-हाल् सापेनु ।

करनि लगु आर्ती नारायणस् कुन् ॥

करम् च्याज्य् दयाय-सूत्य् दयु कार् ।

परय् लीला करय् बावुकु नमस्कार् ॥ ७० ॥

संतोषात्मकं सुवर्णं नीतं-याभ्यां-मत्तः अंशं अंशं (निखिलमेव)

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य० ॥

ग्रन्थिः अस्ति सुमीरनाम्ना-वृद्धेत्फलेन (सुमेरु-पर्वतेन च) ज्ञानात्ममालायाः
अस्मदीयायाः

सुमेरुः असि त्वमेव पुनः मालाफलात्मानः सन्ति देवाः ।

अनया जपमालया (स्मृति-) परिवर्तनया कीर्तनाः-सेवाश्च त्वदीयाः सम्मताः

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य० ॥

(ग्रन्थकर्तुः स्वालापः) कृष्णाख्यं स्नानं शिवशक्त्यात्मसम्बन्धिना प्रेमजलेन

स्वशक्तिभूतमहामायायाः गौरवेण कारय ।

तेन जलेन पक्वं-भविष्यति तस्य परमानन्दावाप्तिरूपं-धान्यम्

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य० ॥ १३१५ ॥ ६९ ॥

अनन्तरं वृत्तोपयोगिव्यवहारं वर्णयति ॥ ७० ॥

अहं किं-नाम कथयिष्यामि (वक्तुं न शक्नोमि) तत्र लोकानां चरित्रं कीदृक्
सम्पन्नम् ।

भूत्वा (तु) यत्र आसीत् महावररूपः श्रीसदाशिवः ॥ १३१६ ॥

अहं किं कथयिष्यामि (वर्णयितुं न शक्नोमि) तत्र लोकानां कीदृक् (आनन्द-
पूर्णं) सम्पन्नं मनः ।

सम्भूतः आसीत् यत्र श्रीविष्णुः यजमानः (वरपक्ष्येषु प्रधानः) ॥

अतिशयेन हिमालयः यदा प्रसन्नावस्थः सम्पन्नः ।

कर्तुं प्रवृत्तः करुणात्मिकां-कीर्तिस्तुतिं नारायणं प्रति ॥

कृतं-मया तवैव दयया ईदृक् कृत्यम् ।

पठिष्यामि-ते स्तुतिं करिष्यामि-ते भक्तियुतं नमस्कार-मात्रम् ॥ ७० ॥

71. HIMĀLAYA PRAISES VIṢṆU FOR HIS MERCY AND FOR HIS
INCARNATIONS, ESPECIALLY THAT OF KṚṢṆA.

गोकुलानन्द गोविन्द गोपालय्

नाद-ब्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥ १ ३ २ ० ॥

मधु-कैटभ् मारवनि द्वद-चूरय्

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् गूर-गूरय् ।

पूतना-गालवनि* त्रिङ्गत्पालय्

नाद-ब्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥

यादव-कलकि माधव रामय्

हे-निर्मल निःकल निःक्रामय् ।

गूरि-बालकन् सूत्य् मारवनि कालय्

नाद-ब्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥

राधाकृष्ण चय् नादाह् लायय्

श्रीधर प्रीम-स्वर मुरली वायय् ।

रोङ् श्याम बोङ् साम-वीदच तालय्

नाद-ब्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥

हृदयस् मङ्ग वसवनि न्यथ लसवनि

असवनि असवनि गरुडस् खसवनि ।

नालमति रटहाथ् मो दिम् डालय्

नाद-ब्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥

हनि हनि मङ्ग आसवनि वासुदेवय्

रासमंडल् खेलवनि कृष्ण-जौवय् ।

इत्थं निराकारतया श्रीनारायणं स्तुत्वा पुनरपि साकारावतार-

कीर्तिगाथाभिः स्तौति हिमालयः ॥ ७१ ॥

हे-गोकुलानन्द (गवां वाचां वानन्दपरिणाम) हे-गोविन्द गोपाल-भोः

हे-नादबिन्दुरूप परमानन्द नन्दनन्दन ॥ १३२० ॥

मधुकैटभात्म-दैत्य-विनाशन दधिहर

मनोरूप-बालोपयोगिदोलाशकटस्य मर्ध्यं कुर्यान्-नाम लालनाम् ।

हे-पूतनाख्यराक्षसीविनाशक त्रिजगत्पालक

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

यादवकुलस्य (तदुद्भूत) हे-माधव राम-भोः

हे-निर्मल निष्कल निष्काम-भोः ।

गोपाल-बालकैः सह प्रवर्तक मुतादिक्रीडानाम्

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

हे-राधया-तदाख्य(स्वशक्त्याभिन्नरूप) कृष्ण त्वद्विषयमेव दूराह्वानं प्रक्षेप्यामि

हे-श्रीधर प्रेमस्वरेण वंशीं वादयेयम् ।

आतिष्ठ श्यामसुन्दर शृणु सामवेदस्य तालाः

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

हृदयस्य मध्ये वास्तव्य-भोः नित्यं जीवनशील

स्मितस्वभाव स्मितस्वभाव गरुडस्य आरोहणशील ।

आलिङ्गनेन गृह्णीयां-नाम-त्वां मा-नाम देहि-मे उपेतृणानि

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

अंशस्य अंशस्य मध्ये वर्तमान हे-वासुदेव

रागात्मरासक्रीडां क्रीडनशील हे-श्रीकृष्ण ।

न्यथ् वासवनि सथ् इमि कलि-काल्य्

नाद-व्यन्द परमानन्द नंदलाल्य् ॥ १३२५ ॥

पंकज तनि वैजयन्ती माल्य्

तर्ज अकि नालि तय् मोज् दुबाल्य् ।

संथ क्खिय् वल्लिय् वसंत-दुगाल्य्

नाद-व्यन्द परमानन्द नंदलाल्य् ॥

केशव शिव-रूप नारायण्य्

वनि दिथ् ननु गोख् बिंद्रावन्य् ।

च्यनु ह्यनु च्योनु प्रथम-मस् प्याल प्याल्य्

नाद-व्यन्द परमानन्द नंदलाल्य् ॥

विदुर-जुवुन्य् गर य्यलि चाख्य्

बावनाय-सूत्य् ख्योथ् सिवुमतु हाख्य् ।

कति गोख् तति कोरवन्-हन्दि साल्य्

नाद-व्यन्द परमानन्द नंदलाल्य् ॥

द्रौपदिय अकि कृष्ण-नाव-सूत्य् श्याम्य्

पैद-गैथ् तस् तीति बसृर् ज्याम्य् ।

यीति कडिस् दुर्योधनन्य् नाल्य्

नाद-व्यन्द परमानन्द नंदलाल्य् ॥

च्यान्न मायाय-सूत्य् मञ्जु द्वारकाय

मथुराय-हज्ज हिश्य लर्य तय् ज्याय ।

पैद-गय अकि दम मञ्जु कमि हाल्य्

नाद-व्यन्द परमानन्द नंदलाल्य् ॥ १३२६ ॥

नित्यं भासमान सत्यरूपेण अस्मिन् कलियुगकाले-भोः

हे-नादबिन्दुरूप० ॥ १३२५ ॥

कमलवद्विकासमानायां तनौ वैजयन्ती-नाम माला

भङ्ग्या एकया उरोलम्बमाना (यया) पुनः शोभा द्विगुणा ।

हे-सोधो सन्जि-ते वसितानि पीतवर्णानि राङ्गववस्वाणि

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

हे-केशव शिवस्वरूप नारायण-भोः

मार्गणानि दत्त्वा (कृत्वा) प्रकटः संपन्नस्त्वं (सद्योगिनां) वृन्दावनस्थाने ।

पातुं आरब्धमस्माभिः त्वदीयस्य प्रेमरसस्य आसवं कंसैः कंसैः

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

विदुराख्यस्य-पाण्डुराजभ्रातुः (स्वभक्तस्य) सद्य यदा प्रविष्टस्त्वम्

भक्तिभावेन (तेनोपनीतं) भुक्तं-त्वया जलमात्रे-ऽर्धपक्वं शाकम् ।

कुतो-नाम गतस्त्वं (न गतः) तत्र कौरवाणां निमन्त्रणे-भोः

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

द्रौपद्याः (पाण्डवराज्याः) एकेन कृष्णेति-नाम-सम्बोधनेन हे-श्याम

समुत्पन्नानि तस्याः तावन्ति वस्त्राणि कुर्पासकानि (च) (उत्तराधर-
वस्त्राणि) ।

यावन्ति निष्कासितानि-तस्याः दुर्योधनेन गलमार्गेण शरीरात्

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

तव मायया (सामर्थ्येन) मध्ये द्वारकायाः

मथुरायाः समानरूपशोभानि गृहाणि पुनः प्रदेशाश्च ।

समुद्भूतानि एकस्य निमेषकालमात्रस्य मध्ये केन (अलौकिकेन) प्रकारेण

हे-नादबिन्दुरूप० ॥ १३३० ॥

अजामिल् द्राव् बडु बाग्यवानय्
 न्यचिविस् ओसु तस् नाव् नारानय् ।
 मरन-विजि फूर् तस् तिय् निष्कालय्
 नाद-व्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥
 श्रीभगवान् कुख् पान प्रय्-शाय
 कुस् वोतु कुस् वाति च्याज् मायाय ।
 म्कलाव् अस्य इमि मुहने जालय्
 नाद-व्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥
 कृष्णस् शिव-रूप दर्शन दित च्य्
 सुय् च्य् च्य् सुय् केवल कुख् न ज्य् ।
 श्याम प्रवात-रूप् हाव् तस् कालय्
 नाद-व्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥ ७१ ॥

72. VIṢṆU IS PLEASED. LED BY NĀRADA, ALL UNITE IN
 PRAISING HIM.

तता बूजिय् स्यठाह् खग गोस् केशव् ।
 सुह् दामोदर सुह् विश्वंभर सुह् माधव् ॥ १ २ ३ ४ ॥
 सपज् स्यद् सार्यनिय् मन-कामनाय ।
 दपान् असिस् इह् कर्ह् च्याज्य दयाय ॥ १ २ ३ ५ ॥
 तिथय् नारद्-जुवन् सेतार वीयुन् ।
 इथय् पाठि नाद-व्यन्दस् नाद् लीयुन् ॥
 पद्म-पादस् स्यदस् सादस् दितुन् नाद् ।
 करम् प्रसाद् च्छ् कुख् सादन्-हन्दुय् साद् ॥ ७२ ॥

अजामिलाख्यः (पापवृत्तो ब्राह्मणः) निर्गतः (सम्पन्नः) महान् भाग्यशाली-एव*

(यस्य) पुत्रस्य आसीत् तस्य नाम नारायण-इति ।

(यस्मात्) मरणकाले मुखात्प्रवृत्तं (अतिप्रेमतया) तस्य तन्नाम (नारायणेति)
हे-निष्काल

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

श्रीभगवान् असि-त्वं स्वयं प्रत्यक्षस्थाने

कश्च पर्याप्तः कश्च पर्याप्स्यति तव मायाम् ।

उन्मोचय अस्मान् अस्मात् मोहस्य जालात्

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

(ग्रन्थकर्तुः स्वालापः) कृष्णाख्याय शिवाभिन्नस्वरूपेण साक्षात्कारदर्शनं देहि-
नाम त्वमेव

स-एव त्वमेव त्वमेव स-एव केवलात्मा असि न द्वयम् ।

हे-श्यामसुन्दर (सायंकाले च) प्रभातरूपं (शुक्लवर्णशिवस्वरूपं) (प्राभातिक-
रूपं च) प्रदर्शय तस्मै ह्यस्तने-दिवस-एव (हे कालात्मन् वा)

हे-नादबिन्दुरूप० ॥ ७१ ॥

मध्यवृत्तवर्णनम् ॥ ७२ ॥

इत्थं-स्तुतिं (हिमालयात्) श्रुत्वा अतिशयेन प्रसन्नः सम्पन्नस्तस्य केशवः ।

सः दामोदरात्मा स-एव विश्वम्भरः स-एव माधवः ॥ १३३४ ॥

सम्पन्नाः सिद्धाः सर्वेषामेव मनसो-ऽभिलाषाः ।

कथयन्तः आसन्-तं इदं (सर्वं) विहितं तवैव दयया ॥ १३३५ ॥

तथैव (तत्काले) नारदर्षिणा वल्लकी वादिता-तेन ।

इत्थमेव प्रकारेण नादबिन्दात्मकस्य (शिवाभिन्नविष्णोः) दूराह्वानं दत्तं-
तेन (प्रवर्तितं-तेन) ॥

कमलचरणस्य सिद्धात्मनः साधोः दत्तं-(कृतं)-तेन सम्बोधनम् ।

कुरु-मे प्रसादं त्वं असि साधूनामपि साधुः (संसेव्यः) ॥ ७२ ॥

73. HIMĀLAYA AGAIN PRAISES NĀRĀYAṆA.

सत्प॒रश॑न्-ह॒न्दि स॒ज्जन॑य्

हे स॒थ्-च॒थ्-आ॒नन्द॑-ग॒नय् ॥ १ २ ३ ८ ॥

नि॒र्ग्व॒नय् नि॒रञ्ज॑नय्

अ॒थ् रू॒पस् ब॒व्ह॒ क॒याह् व॒नय् ।

कु॒ख् च॒थ् सा॒क्षी॑ च॒थ्-चे॒न॒नय्

हे स॒थ्-च॒थ्-आ॒नन्द॑-ग॒नय् ॥

य॒न-प॒थ गो॑स् च॒थ्-नि॒श् छ॒नय्

जौ॒व॒तस् म॒ञ्जु॑ आ॒स॒य् ह्य॒नय् ।

च॒नुल् गो॑स् म॒र॒न॒ ज॒य॒नय्

हे स॒थ्-च॒थ्-आ॒नन्द॑-ग॒नय् ॥ १ २ ४ ० ॥

तो॒ठह॑म् न॒य् अ॒कि॒य् च॒नय्

वा॒स॒ना॒य॒न् म॒ञ्जु॑ क॒ति छ॒नय् ।

यि॒थुय् ओ॒सुस् ति॒थु॒ वि॒य व॒नय्

हे स॒थ्-च॒थ्-आ॒नन्द॑-ग॒नय् ॥

सो॒नु॒ सा॒द॒न् कु॒ह् वि॒नय् त॒ प्र॒नय्

चे॒न॒व॒नि॒ क्खि॑य् च॒थ् म॒ञ्जु॑ म॒नय् ।

सू॒त्य॒ व्य॒चा॒र॒ स॒त्त्व॒-ग॒व॒नय्

हे स॒थ्-च॒थ्-आ॒नन्द॑-ग॒नय् ॥

च॒ शि॒व॒ रू॒पस् ल॒ग॒य् पा॒री

मू॒ल॒-त॒ल॒ कु॒ख् नि॒रा॒का॒री ।

व॒नि॒ यि॒वा॒न् कु॒ख् म॒ञ्जु॑ म॒नय्

हे स॒थ्-च॒थ्-आ॒नन्द॑-ग॒नय् ॥

हिमालयः श्रीनारायणं स्तौति ॥ ७३ ॥

हे-सत्पुरुषाणां (प्रधान) सज्जन

हे सच्चिदानन्दघनात्मन् ॥ १३३८ ॥

हे-निर्गुण निष्कल्मष

अस्य (त्वदीयस्य) रूपस्य अहं किं-नाम वदिष्यामि (वस्तुं न
शक्नोमि कीर्त्यादिकम्) ।

असि त्वमेव सात्तिरूपः चिच्चैतन्यात्मा

हे सच्चिदा० ॥

यत्-कालात् सम्पन्नो-ऽहं त्वत्त-एव प्राप्तभेदः

प्राणिदशायाः मध्ये समागतो-ऽस्मि बन्धनाम् ।

चञ्चलः सम्पन्नो-ऽहं मरणात् जन्मना

हे सच्चिदा० ॥ १३४० ॥

संतुष्टो-भविष्यसि-मम न-चेत् एकस्मिन्नेव क्षणमात्रे

दुर्वासनानां मध्ये कुत्र भिन्नो-भविष्यामि ।

यादृगेव अभवं तादृक् पुनः भविष्यामि

हे सच्चिदा० ॥

अस्माकं साधनं (साधुभ्यश्च) अस्ति विनयः च प्रणयः

हे-चैतन्यस्वभाव स्मः तवैव मध्ये मनसः ।

सहभूतं विचारेण सत्त्वगुणेनैव

हे सच्चिदा० ॥

त्वयि कल्याणस्वरूपे लगिष्यामि-त्वयि स्वात्मोपहारेण

वस्तुतः असि-त्वं निराकार-एव ।

उपलक्षणे आगच्छन् असि मध्यतः मनस-एव

हे सच्चिदा० ॥

स्व॑च्चाव॒तम् पथ॑-कुन् सथ्-च्यथ्
 च्याव॒नाव॒तम् आ॒नन्द-अ॒मृ॒थ ।

तमि च॒नय् च्यथ् हि॒हु वन॑य्
 हे सथ्-च्यथ्-आ॒नन्द-ग॒नय् ॥

त्रि॒य-वा॒निय त्रि॒लोच॑नय्
 वन॑वनय् बू॒जुथ् क॒नय् ।

अ॒द बु॒तरा॑थ् ब॒रूथ् स्व॒नय्
 हे सथ्-च्यथ्-आ॒नन्द-ग॒नय् ॥ १ ३ ४ ५ ॥

च्यथ् वि॒मर्श॑ कु॒ख् ज्यो॒ति-रू॒फ॒थ्
 हृ॒दय॑स् म॒ज्ज प्र॒जलान् दी॒फ॒थ् ।

सू॒र्य प्र॒जल्यो॑व् अ॒मि प्र॒जल॑नय्
 हे सथ्-च्यथ्-आ॒नन्द-ग॒नय् ॥

श॒क्ति॒य सू॒त्य आ॒ख् व्व॒लस॑नय्
 ह॒न-व॑नय् नि॒र॒ज्ज॒नय् ।

ल॒द॒त्त कृ॒ष्णस् सु॒य् द॒य-द॑नय्
 हे सथ्-च्यथ्-आ॒नन्द-ग॒नय् ॥

स॒त॒कु ख॒र् बू॒जि॒थ्य ख॒ग् गो॑स् स॒द्ग॒वर्
 प्र॒श्न बू॒जि॒थ्य व्व॒त्तर् क॑रु॒न्स् ब॒रा॒वर् ॥ ७ ३ ॥

74. ŚIVA GIVES RELIGIOUS INSTRUCTION TO NĀRADA, RECOMMENDING INWARD ASCETICISM WHILE LIVING OUTWARDLY A WORDLY LIFE.

स॒ज्ज॑न् व॒न् म॒न् क॒र् कै॒ला॑स॒य्
 व॑सि॒तिय॑-म॒ज्ज व॑न्वा॒स॒य् रो॒ज्ज ॥ १ ३ ४ ८ ॥

अवशेषय-नाम-से अन्ततः सत्यस्य-चैतन्यं (सच्चिदानन्दात्मकत्वं वा)

पाथय-नाम-मां आनन्दात्मकममृतम् ।

तेन पानेनैव त्वयैव सदृशः अहं-भविष्यामि

हे सच्चिदा० ॥

स्त्रीणां-वाण्या हे-त्रिलोचनाभिन्न

गीतवाणीशब्दैः श्रुतस्त्वया कर्णाभ्याम् ।

ततः भूतधात्री परिपूरिता-त्वया स्वर्णनैव

हे सच्चिदा० ॥ १३४५ ॥

चित्तस्य विमर्शरूपः असि ज्योतिःस्वरूप-एव

हृदयस्य मध्ये जाज्वल्यमानः दीप-इव ।

सूर्यः अदीपिषु अनेन प्रदीपनेनैव (प्रकाशेन)

हे सच्चिदा० ॥

स्वशक्त्या सह आगतस्त्वं उल्लासम्

अकस्मादेव (हंसशब्देन वाण्या च) हे-निरञ्जन ।

प्रेषय-नाम (विसर्जय) कृष्णस्य (ग्रन्थकृतः) तदेव ऐश्वर्यधनं (अभेदात्म-
तयासुविज्ञानात्मकम्)

हे सच्चिदा० ॥

सदात्मानं स्वरं श्रुत्वैव प्रसन्नः सम्पन्नस्तं-प्रति सद्गुरुः ।

प्रश्नं श्रुत्वा उत्तरं कृतं-तेन-तं-प्रति पूर्णरूपम् ॥ ७३ ॥

महादेवस्य नारदं प्रत्युपदेशः ॥ ७४ ॥

सज्जनः भव मनः कुरु कैलासात्मकम्

जनपदप्राय-मध्ये (वसतिषु वर्तमानोऽपि) वनवासीव आतिष्ठ ॥ १३४६ ॥

च्यत्तुकुय्-वस्म मल् वल् अतलास्य

साद-प्रकृच् संन्यास्य रोज् ।

ओं शिव शंभो कर् अभ्यास्य

वसितिय-मज्ज वन्वास्य रोज् ॥ १३५० ॥

विशय-त्यागकु दर माग-मास्य

सत्संगुकुय् व्वपवास्य कर् ।

आत्म-तौर्य मन् नाव् मोह-मस् कास्य

वसितिय-मज्ज वन्वास्य रोज् ॥

पान् पर्जनविथ् पान म आस्य

सर्व-संकल्पन् ग्रास्य कर् ।

तल्-प्यठ् त्रविथ् त्राव् तलवास्य

वसितिय-मज्ज वन्वास्य रोज् ॥

श्री-कृष्ण-महाराजन् ख्यलु रास्य

गोपिय शुराह् सास्य ह्यथ् ।

बाल-ब्रह्मचरिय् तोति नाव् द्रास्य

वसितिय-मज्ज वन्वास्य रोज् ॥

महामाया ह्यथ् रक्कवुनु दास्य

शिवनाथ् हृदया वास्य कुय् ।

तोति तस् नाव् द्राव् साद-संन्यास्य

वसितिय-मज्ज वन्वास्य रोज् ॥

कृष्ण अन्दरिमि त्याग मल् सूर-सास्य

न्यबरिमि राग व्वक्कास्य कर् ।

चैतन्यात्मभस्म परिमलयन् वस्त्व कौशेयवस्त्वविशेषम्

साधुप्रकृत्या संन्यस्तसर्वव्यवहारः समातिष्ठ ।

ओं शिव शम्भो (इति) कुरु अभ्यासं (नित्योच्चारकरणेन)

जनपदप्रायवसतिषु ० ॥ १३५० ॥

सर्वविषयत्यागात्मकस्य अनुतिष्ठ (स्थिरो भव वा) माघमासस्य (व्रतं व्रते वा)

सत्सङ्गरूपमेव उपवासं (अनशनव्रतं) कुरु ।

आत्मान्विघ्नात्मतीर्थं मनः स्नापय मोहात्मकेशान् लुञ्चय

जनपदप्रायवसतिषु ० ॥

स्वात्मानं उपलक्ष्य स्वयं (देहाभिमानितया) मा-नाम भूयाः

सर्वान्संकल्पान् ग्रासरूपान् कुरु (ग्रासीकुरु) ।

अध-ऊर्ध्वरूपं (व्यवहारं) त्यक्त्वा परित्यज मनो-भीतिं (मूर्क्षात्मिकाम्)

जनपदप्रायवसतिषु ० ॥

(यथा) श्रीकृष्णमहाराजेन क्रीडिता रासलीला

गोपीनां षोडश सहस्रं सह-कृत्वा ।

कुमार-ब्रह्मचार्यवेति तथापि नाम ख्यातीभूतं-तस्य (तथैव)

जनपदप्रायवसतिषु ० ॥

महामायां (स्वशक्त्यात्मिकां पार्वतीं) सह-कृत्वा पालयन् दासान्

शिवनाथः हृदये-एव वास्तव्यः अस्ति ।

तथापि तस्य नाम ख्यातं साधु-संन्यासीति

जनपदप्रायवसतिषु ० ॥

कृष्णाख्य आन्तरेण त्यागेन (अन्तःकरणैस्त्यागवान् भूत्वा) परिमलस्व भस्म-
रेणुसमूहमेव

बाह्येन रागेण (बाह्यवृत्त्या रागीभूत्वा) उल्लासं कुरु ।

शुकदेवस् इय् वनिथ् गव् व्यासय्
 बसितिय-मङ्ग वनवासय् रोज् ॥ १३५५ ॥ ७४ ॥

75. THE GUESTS PREPARE TO DEPART. GRATITUDE OF ALL,
 INCLUDING VIṢṆU FOR THIS INSTRUCTION.

करनि लङ्गि नेरनचू सारिय् तयारी ।
 संबालनि लङ्गि पनञ्ज पनञ्ज सवारौ ॥ १३५६ ॥
 विष्णु-जी व्वथु कळ-कथ् ह्यथ् सदाशिव् ।
 स व्वद् कति अन वन तति हाल् कियु गव् ॥
 प्रावाथाह् श्यामरूफ् ह्यथ् कळ-कथ् द्राव् ।
 ज्ञनानौ वनु गटि-मङ्ग गाश् है आव् ॥
 तिकृय् मैनावती वानी वनान् आसू ।
 कनन् अन्दर् गळिय् मुक्ती वनान् आसू ॥ ७५ ॥

76. MĒNAKĀ'S SONG OF GRATITUDE.

सुव्हकि पोशनूल र्तु कुख्-बोलान्
 बोज्ञान् छसय् ताक-दार्य प्पठ् ॥ १३६० ॥
 शिवनाथ कथ च्याञ्ज अमृथ् छह् हारान्
 तिमनय् कथनय् थवुमत्तु च्यथ् ।
 आसू कुम् दोरुमत्तु अमृत-दार्य
 बोज्ञान् छसय् ताक-दार्य प्पठ् ॥
 महाराज सूत्य्-सूत्य् राज-कमार्थ
 तोत ज्ञन् द्राख् वन्-हार्य ह्यथ् ।

शुकदेवाय इदमेव प्रोच्य गतः व्यासः

जनपदप्रायवसतिषु ० ॥ १३५५ ॥ ७४ ॥

अथातः प्रकान्तवृत्तं विवृणोति ॥ ७५ ॥

कर्तुं प्रवृत्ताः निर्गमनस्य सर्व-एव सज्जनाम् ।

सज्जनादिना-संस्कृतं लग्नाः स्वकीयां स्वकीयां अश्वादिवाहनानि ॥ १३५६ ॥

श्रीविष्णुः समुत्थितः अङ्कमध्ये गृहीत्वा श्रीशिवम् ।

तां मतिं कुतः आनयिष्यामि कथयिष्यामि तत्र वृत्तं (अनुत्तरानन्दस्य)
कौटुकं सम्पन्नम् ॥

प्रभातरूपं (अवदातसद्दिकासात्मकं शिवं) सायाह्नात्मश्यामवर्णः (कृष्णः)
गृहीत्वा अङ्कमध्ये निष्क्रान्तः ।

जन्यस्त्रीभिः कथितं तामिस्रमध्ये प्रकाशः अङ्ग समागतः ॥

तादृशीमेव मैनावती वाणीं कथयन्ती आसीत् ।

कर्णयोः अन्तः गत्वा मुक्तिः सम्पद्यमाना आसीत्* ॥ ७५ ॥

मेनकोक्तां तत्कालयोग्यां गौतिवाणीं प्रस्तौति ॥ ७६ ॥

हे-प्रभातकालिक जीवजीवपत्तिन् रुचिरं विरवीषि

शृण्वती अस्मि-त्वत्तः पत्तद्वारस्य (एकतात्मद्वारे च) पृष्ठे (स्थिता) ॥

१३६० ॥

हे-शिवनाथ कथाः त्वदीयाः अमृतं सन्ति प्रस्रवन्त्यः

तास्वेव कथासु निहितं (मया) चित्तम् ।

आस्यं अस्ति-मया सन्निहितं अमृतधारायै

शृण्वती अस्मि-त्वत्तः ० ॥

महावरस्त्वं सहचारिणीं राजकुमारीम्

शुकः इव निष्क्रान्तस्त्वं वनशरिकं धृत्वा ।

* तस्या या वाणी कर्णमध्ये गच्छन्त्यासीत् सा मुक्तिदात्री बभूव इति भावः ॥

कन् यवु कथि च्याञ्ज मन् गव् तार्थ
 बोज्ञान् छसय् ताक-दार्थ प्यठ् ॥
 त्रिवुवन-राज्ञ अमि यज्य कार्य
 सैलस् नेर् चाकवार्य-कथ् ।
 शालमार् वनावुम् मनच वार्थ
 बोज्ञान् छसय् ताक-दार्थ प्यठ् ॥
 अतगत पान च्यय् पत-पत लार्थ
 कृष्ण् संसारस् लायिथ् लथ् ।
 सथ् छस् च्याञ्ज न्यथ् सथ् व्यचारे
 बोज्ञान् छसय् ताक-दार्थ प्यठ् ॥ ७६ ॥

77 THE AUTHOR PRAISES VIṢṆU, WHO STANDS AS FATHER
OF THE BRIDEGROOM.

होश पोशनूल थव् कन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥ १ २ ६ ५ ॥
 राधा-कृष्ण कृष्णजी वन्
 लोल अग्निच-दारि लो-लो ।
 रंग-किनि तसि हिहु वन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥
 गवड कर् मन् बिन्द्रावन्
 अद नेर् बरि त दार्थ लो-लो ।
 ग्राम-रूफ् वुक् हन्-हन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥

कर्णः निहितः कथायां त्वदीयायां मनः संपन्नं-नः आसक्तम्

शृण्वती अस्मि-त्वत्तः० ॥

त्रिभुवनराजरूप अनया अत्युच्चया ग्रीवया (अनुत्तरैश्वर्येण)

संचारार्थं निर्गच्छ नौकाविशेषे* (चतुरवस्थात्म-प्रणवरूपे च) ।

शालमार्-नामकं-काश्मीरोद्यानविशेषः संपादितो-मया मनोरूपायाः वाटिकायाः

शृण्वती अस्मि-त्वत्तः० ॥

आगमगमरूपेण (कन्यादायविशेषेण च) स्वात्मना त्वामेव अन्वनु धाविष्यति

कृष्णाख्यः संसारे प्रक्षिप्य लत्ताघातम् ।

आशा अस्ति-तस्य त्वदीया नित्यं सत्यात्मत्वं विचारयिष्यति

शृण्वती अस्मि-त्वत्तः० ॥ ७६ ॥

सभ्यसत्तमं वरपित्रात्मभूतं विष्णुमभिमुखीकृत्य स्तौति ॥ ७७ ॥

समाधानेन हे-जीवजीवात्मपक्षिरूप (श्रीविष्णो च) निधेहि कर्णौ

वाणीरूपायाः वन्यशारिकायाः (सेनाया इति भावः) अति

हार्दनां ॥ १३६५ ॥

हे-राधा-ऽवियुक्त-कृष्ण श्रीकृष्णेति उच्चरस्व

प्रेम्णा (युक्तया) अस्तुणो-धारया (व्याघ्रमुखः सन्) लोलो-इति-

उत्तरेण-संबोध्य ।

रागेण (वेषेण च) तेनैव सदृशः भव

वाणीरूपायाः० ॥

प्रथमं कुरु मनः वृन्दावनात्मकम्

ततः निर्गच्छ द्वारात् पक्षद्वारात् च लोलो इत्युत्तरं संबोध्य† ।

श्यामसुन्दररूपं पश्य अखिलात्मतया

वाणीरूपायाः० ॥

* यस्यामेकपार्श्वे राजोपयोग्यप्रासादगृहं ततोऽन्यन्नौवाहकार्यमेव स्थानं वर्तते ॥

† अतिहार्दने संबोधनार्थकं लोलो इति पदमस्ति ॥

‡ स्वमनः स्थिरीकृत्य श्रीकृष्णविहारभूष्यात्मकं विधायिन्द्रियद्वारा विषयान्भजेति भावः ॥

च्याव् वौद-कामदौनि थन्

बख्चु-हन्दि चड-वार्य लो-लो ।

च्यथ् वन् आनन्द-गन्

वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥

नित्य वृच-गोपीयन्

करुमत्तु कुह् मन् तारि लो-लो ।

व्यापख् श्रीवासुदेवन्

वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥

प्रौम-सूत्य् कर् मन् रुक्मण्

नाद् लायुस् प्यारि लो-लो ।

वक्ति-बाव-सूत्य् एख् बनि दन्

वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥ १३७० ॥

व्वद्-यगोदा छस् ललवन्

मोह-पूतनाय मारि लो-लो ।

यक्कि बबि द्दद् च्यन् सज्जन्

वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥

वक्तिय-मज्ज वन् अर्जुन्

रथवान् सुय् लारि लो-लो ।

गलि पान कूद-दुर्योधन्

वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥

मन-वाज्य कृष्ण-नाव् खन्

दैर्य-अलमास्-तारि लो-लो ।

धुद्व वेदात्मकामधेनोः स्तनौ (स्तन्यं)

भक्त्यात्मकेन दोहनकलशविशेषेण नाम ।

पीत्वा (तत्) भव आनन्दघनः

वाणीरूपायाः ० ॥

नित्यं वृत्त्यात्मिकानां गोपीनाम्

कृतं (येन) अस्ति मनः निरुद्धावस्थतयात्युत्सुकं नाम ।

सर्वव्यापकेन श्रीवासुदेवेन

वाणीरूपायाः ० ॥

प्रेम्णा कुरु मनः सक्किणीरूपम्

आह्वानं प्रक्षिप-तस्य (कुरु-तस्य) हे-प्रियेति नाम ।

भक्तिभावेन ऐक्यं भविष्यति द्वयोः

वाणीरूपायाः ० ॥ १३७० ॥

(येषां) बुद्धिरूपा-यशोदा अस्ति-तं लालयन्ती

(तेषां) मोहात्मपूतनाराक्षसीं हनिष्यति-सः नाम ।

रागेण स्तनात् पयः पास्यन्ति सज्जनाः

वाणीरूपायाः ० ॥

भक्त्या भव अर्जुनः

रथवाहकः स-एव अनुसारी-भविष्यति नाम ।

विनद्धप्रति स्वयं क्रोधात्मा-दुर्योधनः

वाणीरूपायाः ० ॥

मनोरूपोर्मिकायां कृष्णति-नाम खनस्व

धैर्यात्मवज्रमणिमूलिकया नाम ।

माज्य यिम् राज तस् हिवि ज्यन्

वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥*

खटि खटि कुह् ननु बासन्

अन्दरिमि क्प-कार्य लो-लो ।

च्यथ् वुजमलि गट कासन्

वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥

वृन्दावनुकुय् वन्

मन् म्योनु व्वच्चारि लो-लो ।

सज्ज जन् लगि चरनन्

वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥ १३७५ ॥

दास् यति रास् खेलन्

व्यास् नारदु ति लारि लो-लो ।

बोलनावन् शुक्रदेव् जन्

वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥

योगियौ बूगिथ् बूगन्

वनुहस् ब्रह्मचारि लो-लो ।

* मन-वाज्य कृष्ण-नाव् खन्

दैर्य-अल्मास्-तारि लोलो ।

किमि-प्यट् कुस् गोवर्धन्

वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥

हिंसाय कंसस् मारन्

सूक्ष्म-दार्य तर्-वार्य लोलो ।

माज्य यिम् राज तस् हिवि ज्यन्

वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥ इति पाठान्तरम् ॥

(एतादृशाः) मातुस्तादृश्याः ये (त एव) राजानः तस्य सदृशाः जनिष्यन्ति
वाणीरूपायाः० ॥

(पेषां) गूढं गूढं अस्ति प्रकाशं भासमानम्
अन्तःस्थितेन ससंभ्रमगूढव्यवहारेण नाम ।

चैतन्यात्मिकायाः विद्युतः तामिस्रं अपनयिष्यन्ति
वाणीरूपायाः० ॥

वृन्दावनस्यैव (वृन्दावनरूपं) वनम्
मनः मदीयं उच्चरिष्यति नाम ।

(यत्) हरित्तरुणं इव लगिष्यति चरणयोस्तस्य
वाणीरूपायाः० ॥ १३७५ ॥

भक्ताः यत्र रामलीलां क्रीडिष्यन्ति
व्यासः नारदः अपि अनुधाविष्यति नाम ।

उच्चारयिष्यन्ति (दासास्तान्) शुकदेवः इव*
वाणीरूपायाः० ॥

योगिभिः भुक्ता भोगान् (सांसारिकान्)
कथितस्तैस्तस्य ब्रह्मचार्यैव नाम ।

* शुकदेववत्तान्भक्तान्नित्यकीर्तनरतान्मुक्तिभाजश्च विधत्ते ॥

निर्मल् निष्कल् निर्वन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥
 कृष्णस् तोठ् विष्णुर्षन्
 न-त इति क्याह् लारि लो-लो ।
 ज्ञाञ् मञ्जु तस्-ति सोहम् अन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥ ७७ ॥

78. ANOTHER SONG OF MĒNAKĀ IN PRAISE OF VIṢṆU, DETAILING THE EXPLOITS OF THE YOUTHFUL KṚṢṆA.

बालक-अवस्थाय लगयो ब्वह्
 मन-मङ्गलिस् मञ्जु करय् हो-हो ॥ १ २ ७८ ॥
 बाल-कृष्ण काल मारान् यितमो
 गोपाल नन्द-लाल स्रुत्य नितमो ।
 श्याम प्रीम-द्वद् दाम-दाम च्यतमो
 मन-मङ्गलिस् मञ्जु करय् हो-हो ॥ १ २ ८० ॥
 चिज्जगत्पाल नालमति रटथो
 पूतनाय गालवनि कञ्च ह्यमथो ।
 द्वद-थज्जि-चूर गूर-गूर करयो
 मन-मङ्गलिस् मञ्जु करय् हो-हो ॥
 यशोदानन्द पत-पत थिमथो
 गोपीनाथ आलव् दिमथो ।
 राग् कुम् च्योनुय् ज्ञाग् ह्यमथो
 मन-मङ्गलिस् मञ्जु करय् हो-हो ॥

निर्मलः निष्कलः निर्गुण-इति

वाणीरूपायाः० ॥

(अन्यकर्तुः स्वाभिप्रायोक्तिः) कृष्णाख्याय तुष्टो-भव विष्णुवर्षणं (विष्णु-
प्रौढ्यर्धदानेन)

अन्यथा इह-संसारे किं-वस्तु अनुगतं-भवेत् (सारभूतमस्ति) नाम ।

ज्ञानस्य मध्ये तस्यापि सो-ऽहं-रूपं प्रकटय

वाणीरूपायाः० ॥ ७७ ॥

पुनरपि विष्णवाभिमुख्येन कीर्तिगौतमीः प्रस्तौति ।

मेनाया एव पुनरुक्तिः ॥ ७८ ॥

बालकावस्थायां (तदनुरूपतायां) उपहारीभवेयं-तव अहम्

मनोरूपबाललालनशकटस्य मध्ये कुर्यां-ते वास्तव्यलालनाविशेषम्* ॥
१३७९ ॥

हे-बालकृष्ण भूतानि ददन् (आघ्नन्) आगच्छ-नाम-मम-सान्निध्यम्

हे-गोपाल नन्दनन्दनरत्न सह-कृत्य नय-नाम-माम् ।

हे श्याममूर्ते प्रेमात्मस्तन्यं पायं-पायं पिव-नाम-मत्तः

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥ १३८० ॥

हे-त्रिजगत्पालक आलिङ्गनेन गृह्णीयां-त्वाम्

पूतनाराक्षसाः विनाशक अङ्गे गृह्णीयां-त्वां (तद्वत्) ।

दुग्धनवनीतमूषकानुकारिन् सवत्सलवागुच्चारणं-लालनाविशेषं कुर्यां-ते

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

हे-यशोदाया-आनन्दकर्तः अन्वन् आगच्छेयं-त्वाम्

हे-गोपीस्वामिन् प्रीत्याह्वानानि दास्यामि-ते ।

अनुरागः अस्ति-मे तवैव अवेत्तां धारयिष्यामि-ते

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

भज गोविन्द गोविन्द करयो

असर्वनि गिन्दवनि जिन्द मरयो ।

बडि दय च्याञ्ज बाल-खेल स्वरयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

दय अवतार् ह्यनसय् लगयो

देवकिय निश ज्यनसय् लगयो ।

श्री-कृष्ण नाव् प्यनसय् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

वसुदेवनिस् निनसय् लगयो

गोकुल् ह्यय् यिनसय् लगयो ।

यशोदाय द्वद्-च्यनसय् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥ १ ३ ८ ५ ॥

श्याम-खन्दर वर्नस् लगयो

जमुनाय मङ्गि तरनस् लगयो ।

नाश-रस्ति बाश-करनस् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

पूतनाय दाम्-दिनसय् लगयो

दाम् दिथ् प्रान् ह्यनस् लगयो ।

प्रयमचू थञ्ज ख्यनसय् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

श्याम-रूप ज्याम पैरनस् लगयो

कामदौन रक्कनि नेरनस् लगयो ।

भज गोविन्दं भज-गोविन्दमिति-स्तोत्रेण-स्तुतिं कुर्यान्-ते

हे-स्मितमुख क्रीडनशील जीवदवस्थायामेव मृत-इव-भवेयं-त्वामनु ।

हे-महेश्वर तव बाल-क्रीडाः स्मरिष्यामि-तव*

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

हे-ईश्वर अवताराणां धारणस्यैव उपहारीभवेयं-तव

देवक्याः सकाशात् जन्मग्रहणस्य उपहारीभवेयं-तव ।

श्री-कृष्णेति नाम पतनस्य (नियमस्य) उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

वसुदेवराजस्य (स्वगृहादन्यत्र गोकुले) नयनस्य उपहारीभवेयं-तव

गोकुलं-प्रति गृहीत्वा आगमनस्य उपहारीभवेयं-तव ।

(तत्र) यशोदायाः स्तन्य-पानस्य उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥ १३८५ ॥

श्यामतया-सुन्दरस्य वर्णस्य उपहारीभवेयं-तव

यमुनानद्याः मध्यभागात् तरणस्य उपहारीभवेयं-तव ।

हे-अविनाश बालभाषणानां-करणस्य उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

पूतनाराक्षसाः स्तन्यपानकरणस्य उपहारीभवेयं-तव

स्तन्यपानं कृत्वा प्राणानां आकर्षणस्य उपहारीभवेयं-तव ।

प्रेम्णोपहृतस्य नवनीतस्य भोजने उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

हे-श्यामरूप (दिव्य) उत्तरीयवस्त्राणां वसनस्य उपहारीभवेयं-तव

कोमधेनूनां पालनाय निर्गमनस्य उपहारीभवेयं-तव ।

* बालक्रीडा एव लीलायाः परमानन्ददायिनी इति ज्ञेयम् ॥

गूरि-गूरि ह्यथ फेरनस् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

वैँ सरौ-शब्द चावनस् लगयो

गोपी बोझनावनस् लगयो ।

दय-लोल गङ्गारावनस् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

गूरि-गरि मन मेलनस् लगयो

गेलनस् ठठ-करनस् लगयो ।

रास-मंडुल् खेलनस् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥ १३८० ॥

इन्द्रस् क्रूद्-गालनस् लगयो

अन्त-रस्तु रुद्-वालनस् लगयो ।

गोकुलकि लूख् पालनस् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

गोवर्धन् दारनस् लगयो

कह किस्स-प्यठ खारनस् लगयो ।

राक्षस् त दैत्य मारनस् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

गूरि खटिथ् यवनावनस् लगयो

वक्कि चूरि निवनावनस् लगयो ।

बिथ तिथिथ् बनावनस् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

गोपालबालकान् सह-कृत्वा (तव) संचारस्य उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

वंशकशब्दस्य प्रचारणस्य उपहारीभवेयं-तव

गोपस्त्रियः (तत्) श्रावणस्य उपहारीभवेयं-तव ।

(तासां) ईश्वरभक्तेः उपचयकरणस्य उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

गोपालगृहेषु मनसः संमेलनस्य उपहारीभवेयं-तव

(तत्र गोपीनां) अनुकरणस्य उपहासकरणस्य उपहारीभवेयं-तव ।

रासक्रीडार्थमण्डल-संपादनस्य उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥ १३९० ॥

इन्द्रस्य क्रोधविनष्टीकरणस्य उपहारीभवेयं-तव

निरन्तरतया वर्षणनिपातनस्य उपहारीभवेयं-तव ।

गोकुलवास्तव्यानां लोकानां पालनस्य उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

गोवर्धनपर्वतस्य धारणलीलायां उपहारीभवेयं-तव

तस्य-पर्वतस्य कनिष्ठाङ्गुल्यां आरोपणे उपहारीभवेयं-तव ।

राक्षसानां दैत्यानां च मारणलीलायां उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

गोपबालकानां गूढं निधापने उपहारीभवेयं-तव

वत्सानां चौर्येण नायने (ब्रह्मणो द्वारा) उपहारीभवेयं-तव ।

(प्रतिरूपेण) पुनरपि (तेषां वत्सबालकानां) तादृशानां समुद्भावेन उपहारी-
भवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

ब्रह्मा मन्दक्वावनस् लगयो

गुलि गंडिथ् वदनावनस् लगयो ।

कृष्ण-गीथ् ग्यवनावनस् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

यशोदा पत-लारनस् लगयो

य^१कुराविथ् प्रारनस् लगयो ।

गंडनस् कल दारनस् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥ १३८५ ॥

आँगन^१कि कुलि चावनस् लगयो

देवता बनावनस् लगयो ।

आकाशि बुफनावनस् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

अक्रूर् ग्वत दावनस् लगयो

पाञ्जि-म^१ङ्गि तन् नावनस् लगयो ।

आश्चर् बुक्कनावनस् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

कंसान्तक क्रूद-निश् शमयो

पंपोश-पादन् मी^१ठि दिमयो ।

न्यथ् च्योनु चरनामृ^१थ् च्यमयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

कृष्ण आसू मुचरावनस् लगयो

विष्णु विश्वरू^१फ हावनस् लगयो ।

ब्रह्मणः लज्जापने उपहारीभवेयं-तव

अञ्जलिं बद्ध्वा (प्रकोष्ठद्वयं संबद्धम्) (तस्य) रोदनविधापने उपहारी-
भवेयं-तव ।

परमेशात्मकृष्णकीर्तिस्तुतेः (तद्द्वारा) गापने उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

यशोदायाः अनुधावने उपहारीभवेयं-तव

(तां) आन्तां-विधाय प्रतीक्षणे उपहारीभवेयं-तव ।

(तथा) ग्रथित्वा (स्थापनार्थं) शिरसः (तद्ग्रन्थनार्थं) धारणे (नम्रीकरणे)
उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥ १३९५ ॥

अजिरस्थानीययोः वृक्षयोः पातने उपहारीभवेयं-तव

देवस्वरूपौ (तौ) संपादने उपहारीभवेयं-तव ।

आकाशमार्गेण उड्डापने (तयोः) उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

अक्रूरस्य निमज्जन-दापने उपहारीभवेयं-तव

जलमध्ये तनोः स्नापने उपहारीभवेयं-तव ।

(तत्र) आश्चर्यस्य प्रदर्शने (तस्य) उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

हे-कंसान्तक क्रोधात् शान्तो-भवेयं-तव-नाम

पद्मपादयोः चुम्बनानि दद्यां-तव-नाम ।

नित्यं तव चरणनिर्णजनजलामृतं पिबेयं-तव-नाम

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

हे-कृष्ण (ग्रन्थकृत् च) मुखस्य उन्मोचने उपहारीभवेयं-तव

हे-विष्णो विश्वरूपस्य (तन्मध्यतः) प्रदर्शने उपहारीभवेयं-तव ।

यशोदा मच॑रावनस् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥ ७८ ॥

79. THE AUTHOR TAKING AS HIS TEXT THE PARTING EMBRACE
BETWEEN VIṢṆU AND ŚIVA, EXPLAINS THAT VIṢṆU AND
ŚIVA ARE ONE.

विश्वम्भर् ह्यथ् विश्वेश्वर् लगु पकानि ।

हलम् ब॑रि ब॑रि लगिस् तुलसी ककानि ॥ १४०० ॥

पकान् निष्कल् कृच्छ्र ह्यथ् द्राव् निर्मल् ।

ककान् आसिस् लयौ-प्य॑ठि ब्यल् त मादल् ॥

हरस् सा॑प॒नु हरिः के॒शव् बन्यो॑व् शिव् ।

अद्वैत-रूप॑ नारायण् प्रखटु॑ गव् ॥ ७९ ॥

80. THE AUTHOR ADDRESSES PRAISES TO ŚIVA AND VIṢṆU AS ONE.

ओं-सच्चिदानन्दगन तोठ्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥ १४०१ ॥

शम-दम तोठ् दम-दम ओं तोठ्

सत्संग॑कि समागम तोठ् ।

सत्प॒रशन्-ह॒न्दि सज्जन तोठ्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥

एक अनेक-मुख अकि चन तोठ्

शिव-शक्ति-रूप॑ द्वय लचन तोठ् ।

त्रय-गुन-स॑स्ति त्रय-लोचन तोठ्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥ १४०५ ॥

(तेन) यशोदायाः उन्मादने (मोहविधाने) उपहारीभवेयं-तव

सनोरुपशकटस्य मध्ये० ॥ ७८ ॥

अङ्गे शिवं कृत्वा विष्णोर्यात्रावर्णनमुखेन तदैक्यं निरूपयति ॥ ७९ ॥

विश्वम्भरः (विष्णु) (अङ्क) गृहीत्वा विश्वेश्वरं (श्रीशिवं) प्रवृत्तः परिक्रमि-
तुम् ।

वस्त्राग्रभागान् (०भागेषु) आपूर्य आपूर्य (पूर्णीकृतानि) लग्नास्तेषु
(सर्वे लोकाः) तुलसीदलानि प्रक्षेपेत् ॥ १४०० ॥

संचरन् (परिक्रामन्) (सः) निष्कलात्मा अङ्के गृहीत्वा निष्क्रान्तः निर्मला-
त्मानम् ।

प्रक्षिपन्तः आसंस्तस्य (लोकाः) सद्मपटलोर्ध्वभागेभ्यः बिल्वपत्राणि
मादलीनामपार्वतीयौषधीम् च ॥

हरस्य संपन्नः हरिः केशवः संपन्नः शिवः* ।

(तत्र) अद्वैतरूपेण नारायणः प्रत्यक्तः संपन्नः† ॥ ७९ ॥

शिवाद्वैतरूपेण नारायणं संबोधनस्तुत्या स्तौति ॥ ८० ॥

हे-प्रणववाच्य सत्यज्ञानानन्दघनरूप तुष्य

हे-सत्यदेव सत्यनारायणरूप तुष्य ॥ १४०३ ॥

शमदमात्मन् तुष्य प्रतिश्वासं प्रणवान्तर्यामिन् तुष्य

सत्सङ्गस्य समागमात्मन् तुष्य ।

सत्पुरुषाणामपि सज्जनरूप तुष्य

हे-सत्यप्रकाशात्मन्० ॥

एक-अनेकभूत एकस्मिन्नेव क्षणे (शीघ्रं) तुष्य

शिवशक्तिरूपेण विभिन्न-लक्षणैः तुष्य ।

गुणत्रयात्मन् त्रिलोचन तुष्य

हे-सत्यदेव० ॥ १४०५ ॥

* एकरूपत्वं तयोः प्रादुर्भूतम् इति भावः ॥

† तादृगङ्गास्नाङ्गिनोरभिघ्नतावस्थायास् इति भावः ॥

निर्वन तोठ् निरञ्जन तोठ्

चैतन्य तोठ् च्यत्कि चैनन तोठ् ।

अकि पोश व्यन च्य् मञ्जु मन तोठ्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥

केशव केशव केशव तोठ्

हे शिव हे शिव हे शिव तोठ् ।

गरुडासन वृषबासन तोठ्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥

न्यथ् च्योनु व्रथ् दर श्रीधर तोठ्

श्याम-स्वन्दर बस्मादर तोठ् ।

सद्दर्शन संकर्षण तोठ्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥

काशीनाथ मञ्जु तपोवन तोठ्

द्वारका-नाथ बिन्दावन तोठ् ।

अयोध्यानाथ रामरादन तोठ्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥

अमरनाथ श्वव-दर्शन तोठ्

शिव-नाथ अमृत-वर्शन तोठ् ।

विश्वनाथ कपाल-मोचन तोठ्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥ १४१० ॥

अनुग्रह-सूतिन् हन-वन तोठ्

पालवनि नैपालकि वन तोठ् ।

हे-गुणातीत तुष्य निरञ्जन तुष्य

चैतन्यात्मन् तुष्य चित्तस्य चेतनात्मन् तुष्य ।

एकेन पुष्पेण व्यनपुष्पपत्रेण (विज्ञप्त्या च) त्वमेव मध्ये मनसः तुष्य

हे-सत्यदेव० ॥

हे-केशव हे-केशव हे-केशव तुष्य

हे कल्याणस्वरूप हे शिव हे शिव तुष्य ।

हे-गण्डासन (विष्णो) हे-वृषभासन (शिव) तुष्य

हे-सत्यदेव० ॥

नित्यं तव व्रतं धारयेयं हे-श्रीधर तुष्य

हे-श्यामसुन्दर हे-भस्मधर तुष्य ।

हे-सत्यदर्शन हे-संकर्षण तुष्य

हे-सत्यदेव० ॥

हे-काशीनाथ मध्ये तपोवनस्य तुष्य

हे-द्वारकाधीश वृन्दावने तुष्य ।

हे-अयोध्यानाथ रामाराधनक्षेत्रे तुष्य

हे-सत्यदेव० ॥

हे-अमरनाथ शुभयुक्तदर्शन तुष्य

हे-शिवनाथ अमृतवृष्टिद तुष्य ।

हे-विश्वनाथ कपालमोचनक्षेत्रे तुष्य

हे-सत्यदेव० ॥ १४१० ॥

अनुग्रहविधानेन अकस्मात् तुष्य

हे-पालनाकर्तः नेपालदेशस्य वने तुष्य ।

वसुत्र-रस्ति वसुत्र-वन तोठ्
 सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥
 गरि-गरि चन-चन चन-चन तोठ्
 आकाश पाताल हेरि ब्वन तोठ् ।
 पूरि पश्चिम्नि ब्वत्तर दचिन तोठ्
 सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥
 श्याम-रूप तोठ् प्रवात-रूप तोठ्
 स्व-प्रकाश-रूप ज्योती-रूप तोठ् ।
 कृष्णस् शिवरात्रि-हन्दि चन तोठ्
 सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥ ८० ॥

81. PRAISE OF THE ANTARYĀMIN NĀRĀYAṆA AS ONE WITH ŚIVA.

नारायणो नारायणो
 परमेश्वर पूरक-पूरनो ॥ १४१४ ॥
 अन्तःकरनन्-हन्दि आवासो
 चैतन्य-ब्रह्मो चिदाकाशो ।
 साक्षी-धरशो च्यथ-चेननो
 नारायणो नारायणो ॥ १४१५ ॥
 जगत्-नाथो जनार्दनो
 हे निर्मल निष्कल निर्व्वनो ।
 निराकारो निरञ्जनो
 नारायणो नारायणो ॥

हे-वस्वरहित (दिगम्बर) वसुत्रवनाख्यक्षेत्रे तुष्य ।

हे-सत्यदेव० ॥

प्रतिनाडीकालं प्रतिक्षणं प्रत्यहं तुष्य

आकाशे पाताले ऊर्ध्व अधः तुष्य ।

पुरस्तात् पश्चात् उत्तरतः दक्षिणतः तुष्य

हे-सत्यदेव० ॥

सायंकालात्मन् (श्यामरूपेति च) तुष्य प्रभातरूप (शुक्लशिव-
रूपेति च) तुष्य

हे-स्वप्रकाशरूप ज्योतिःस्वरूप तुष्य ।

कृष्णाख्यस्य (मम) शिवरात्र्याः दिवसे तुष्य

हे-सत्यदेव० ॥ ८० ॥

शिवाद्वैतरूपेण साचाद्भूतसर्वान्तर्यामिनं नारायणं

संबोधनस्तुत्या स्तौति ॥ ८१ ॥

(दूरात्संबोधनार्थानि सर्वाणि पदानि) नारायण-भोः नारायण-भोः

परमेश्वर अणिमादिसिद्धीनां-पूरण-भोः ॥ १४१४ ॥

अन्तःकरणानां (मनोबुद्धिचित्ताहङ्काराणां) आभासप्रकाशक-भोः

चैतन्यब्रह्मस्वरूप-भोः चिदाकाशात्मन्-भोः ।

साक्षिभूतपुरुषात्मन्-भोः चितेश्च-चैतनात्मन्-भोः

नारायण-भोः नारायण-भोः ॥ १४१५ ॥

जगतां-नाथ-भोः प्रार्थितप्रद-भोः

हे निर्मल निष्कल निर्गुण-भोः ।

निराकार-भोः निरञ्जन-भोः

नारायण-भोः० ॥

वौदान्तन् ग्यवि-मति गोविन्दो

पान् ज्यथ् वन्दयो माधव मुकुन्दो ।

मुह-मद् गालवनि मधुसूदनो

नारायणो नारायणो ॥

ज्ञानकि विज्ञान-द्यानकि द्यानो

योगकि योगो प्रानकि प्रानो ।

मायाय-हन्दु अन्य् च्यानि ज्ञाननो

नारायणो नारायणो ॥

बख्च-हज्जु सीता ब्वज्ज-हन्दि वनो

क्काडान् सूत्य् ह्यथ् सत्तू-ग्वनो ।

राम-आत्म ज्ञान् मन लक्ष्मणो

नारायणो नारायणो ॥

अंतः-अयोध्याय-मज्जु राथ् द्यनो

बावुकु भरथ् कुय् पूजनो ।

सूत्य् ह्यथ् अद्दाय गत्रगनो

नारायणो नारायणो ॥ १४२० ॥

श्वद्-वासनाय-हन्दु विभीषणो

करवुनु पान् ज्यथ् पथ् अर्पनो ।

राघव रघुनाथ रघुनन्दनो

नारायणो नारायणो ॥

द्यानुकु हनूमान् तन-मनो

नाव् च्योन हृदयस् कुय् लेखनो ।

वेदान्तशासनैः संगीतकीर्तं वागधीश्वर-भोः

स्वात्मानं त्वय्येव उपहारीकुर्यां-ते लक्ष्मीनाथ मोक्षप्रद-भोः ।

मोहस्य-मदं नाशनशील मधुसूदन-भोः

नारायण-भोः० ॥

ज्ञानस्य विज्ञानस्य ध्यानस्य ध्येयरूप-भोः

योगस्य योग(प्राप्य)रूप-भोः प्राणस्य प्राणरूप-भोः ।

अविद्यायाः नाशः तव ज्ञानेन-भोः

नारायण-भोः० ॥

भक्तिरूपा सीता बुद्ध्यात्मनि वने-भोः

अन्विष्यन्ती सह कृत्वा सत्त्वात्मगुणं-भोः ।

रामात्मानमात्मस्वरूपं जानीहि हे-मनोरूप लक्ष्मण-भोः

नारायण-भोः० ॥

(यं) अन्तःकरणरूपायोध्यायां रात्रौ दिवसे(च)-भोः

भावनात्मा भरतः अस्ति पूजयन्-भोः ।

सह धृत्वा श्रद्धात्मकं शत्रुघ्नं-भोः

नारायण-भोः० ॥ १४२० ॥

शुद्धवासनात्मकः विभीषणः-भोः

कुर्वन् स्वात्मानं (नः) त्वामेव प्रति समर्पणं-भोः ।

हे-रघुकुलोद्भव रघुनाथ रघुनन्दन-भोः

नारायण-भोः० ॥

ध्यानरूपः हनूमान् तत्त्वा-मनसा(च)-भोः

नाम त्वदीयं हृदयं अस्ति लिखन्-भोः soft®

तमि-सू॒त्य् मुह-लं॑का ज्ञा॒प्तनो

नारा॒यणो नारा॒यणो ॥

गोपी॑नाथो जसो॒दानंदो

गो॒र्यन् सू॒त्य् वू॒गुथ् आ॒नंदो ।

व॑न् दु॒ष्टिन् न॑न् गो॒ख् बि॒न्द्राव॑नो

नारा॒यणो नारा॒यणो ॥

परं-ब्र॒ह्मो पर॑मानन्दो

व॒क्तव्य॑न् ह॒विथ् च॑रनारविन्दो ।

ज्य॑न् तु त मर॑न् छ॑न् च्या॒नि ज्य॑नो

नारा॒यणो नारा॒यणो ॥

दे॒हान्द॑कारकि मोह-दा॒रनो

राक्ष॑स-प्र॒क्ष॑त् ह॒न्दि मार॑नो ।

स्वयं॑-मोक्ष॒ क्विथ् कंस॑-राव॒णो

नारा॒यणो नारा॒यणो ॥ १ ४ २ ५ ॥

नि॒रर्ग॑ल-पा॒ठि नि॒रन्त॑र् मनो

आ॒नन्द॑-अ॒मृथ् च्या॒व् ज्य॑थ्-ग॒नो ।

अ॒ज्ञपा॑-ज्ञ॒प-य॑ज्ञ ज॒प् ज॒पनो

नारा॒यणो नारा॒यणो ॥

नि॒मेश॑ उ॒न्मेश॑ प्रथ् च॒न-च॑नो

स॒म्ब॒ख् रोज्ज॑तम् स॒नात॑नो ।

नि॒वृत्त॑-हृ॒द्भ्य वृ॒त्त प्र॒वृत्त॑ व्य॒न्नो

नारा॒यणो नारा॒यणो ॥

तेनैव (सामर्थ्येन) मोहात्मलङ्कापुरीं दाहयन्-भोः

नारायण-भोः० ॥

हे-गोपीनाथ यशोदानन्दन-भोः

गोपालैः सह भुक्तस्त्वया आनन्दः-भोः ।

मार्गणं-कृत्वा प्रत्यक्षः भूतस्त्वं वृन्दावने-भोः

नारायण-भोः० ॥

हे-परंब्रह्म-भोः परमानन्दस्वरूप-भोः

भक्तानां प्रदर्शिते-त्वया स्वचरणारविन्दे-भोः ।

जन्म पुनः मरणं द्विनीभूतं (अपगतं) तव जन्मना (अवतारेण)-भोः

नारायण-भोः० ॥

देहान्धकारात्मानं मोहं-धारणशीलौ-भोः

राक्षसीभूत-प्रकृत्या (तयोः) मारणशील-भोः ।

(ततः) स्वयं-मुक्तीभूतौ स्तस्तौ कंसरावणाख्यौ-भोः

नारायण-भोः० ॥ १४२५ ॥

निरर्गलप्रकारेण निरन्तरेण मनसा-भोः

आनन्दाभृतं पाययस्व चैतन्यघन-भोः ।

अजपाजपयन्त्रि (योगाभ्यासे) हंसात्मजपस्य जपनशील-भोः

नारायण-भोः० ॥

निमेषे उन्मेषे प्रत्यक्सिन् क्षणे क्षणे-भोः

संमुखः तिष्ठ-नाम-मे हे-सनातनस्वरूप-भोः ।

निवृत्तग्रात्मिकायाः वृत्तेः प्रवृत्तेः भिन्न-भोः

नारायण-भोः० ॥

अन् कालन्-हन्दि ह्यस-फेरनो
 तमि फेरन कुन कुन् नेरनो ।
 शिवरूप द्रुस्तु चोन् अर्द-प्रदचनो
 नारायणो नारायणो ॥
 मायाय मिलु-करनकि तेलनो
 तेलन् तेलन् चानि मेलनो ।
 दासन्-हन्दि रास् खेलनो
 नारायणो नारायणो ॥
 देवन् तप्ति चनिय् ख्यनो
 पचन् थिय् सग् मूलस् दिनो ।
 प्यतरन् आप्या चानि तर्पनो
 नारायणो नारायणो ॥ १४३० ॥
 स्यावर-जंगम् कुख् हन्-हनो
 देह-दृष्टिय कर् व्यसर्जनो ।
 कृष्णस् रूप् हाव् विष्णवर्पनो
 नारायणो नारायणो ॥ ८१ ॥

82. HIMALAYA PRAISES KṚṢṆA.

कर् म्य पद्मपचन् नेचन् मज्ज वास्
 रास् खेलवनि अथ-रठ् चठ् म अथ-वास ॥ १४३२ ॥
 सूर्यरूप माया व्यह् च्याज्जिय् क्वाया
 जिस माया-का भेद किमी-ने न पाया* ।

त्रयाणां कालानां (भूतादीनां जाग्रदादीनां वा) चेतनासंचारण-भोः

तेन संचारेण अस्ति-न कुत्रापि निर्गमनम्-भोः ।

शिवरूपस्य संपूर्णं तव अर्धमेव-प्रदत्तिविधानं-भोः*

नारायण-भोः० ॥

मायायाः संगविधानस्यापि विकासकारिन्-भोः

विकास्य विकास्य तव संयोगसंभव-भोः† ।

दासानां रासक्रीडायाः क्रीडन्-भोः

नारायण-भोः० ॥

देवानां तृप्तिरस्ति तवैव अदनेन-भोः

पत्त्राणां यथा सेकः मूलविषये दानेन-भोः ।

पितृणां स्वधातृप्तिः तव तर्पणेन-भोः

नारायण-भोः० ॥ १४३० ॥

स्यावरात्मजङ्गमात्मनोः असि प्रत्यंशं-भोः

देहात्मबुद्धेः कुरु विसर्जनं (अज्ञानं नाशयेति भावः)-भोः ।

कृष्णस्य (मे) रूपं प्रदर्शय विष्णवर्षणं (धर्मदयानिमित्तं)-भोः

नारायण-भोः० ॥ ८१ ॥

पूज्यं जन्यभूतदेवानां प्रधानयजमानभूतं कृष्णं हिमालयः

स्तौति ॥ ८२ ॥

कुरु मम पद्मपत्तुरुपाणां नेत्राणां मध्ये निवासम्

रासलीलां क्रीडनशील हस्तं गृहाण भिन्वि मा हस्तसंयोगम् ॥

१४३२ ॥

हे-सूर्यरूप माया अस्ति तवैव कृपारूपा

यस्याः मायायाः भेदः केनापि न प्राप्तः ।

* ते शिवरूपस्य साक्षात्कमप्युपासनं संपूर्णसिद्धिप्रदं भवतीति भावः ॥

† तन्मध्ये विकसति चेत्त्वसंयोगेनैव ॥

पान कुख् मायाय मज्जु निर्माया

वह माया देवलोक देखने आया* ।

ब्रह्मा विष्णु रुद्र इन्द्र शुक्रदेव व्यास्

रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥

राधा-कृष्ण रामा श्यामा

अरे नंदलाला अरे निष्कामा* ।

ख्यख्-ना केह् च्यख्-ना अख् दामा

गङ्गारावख्-ना म्यति सुदामा ।

दिथ् विकास् द्वख् म्य कास् ब्वदास् कुस् ब्वह् दास्

रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥

यगोदा बनि बनि कल च्यय् वंद-ना

कर्म-क्य दान-दानि दर्म-ददु मंद-ना ।

हाल् च्यय् गुंद-ना च्यय् सूय् गिंद-ना

त्राविथ् बंदना देवकी-नंदना ।

आसर च्यानि आस् ब्रज-वासिय बास्

रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥ १४२५ ॥

त्रिजगत्याला बाल-गोपाला

देवकी-नंदना दौन-दयाला ।

हटि कुय् कोस्तुब-मन् वन-माला

अरे नंदलाला बैसरौ-वाला* ।

सास-ब्वज् चिय् क्यय् पत मलि-मलि सास्

रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥

स्वयं असि मायायाः मध्ये (वर्तमानोऽपि) निर्मायः

तां मायां देवलोकः दर्शनार्थं आगतः ।

ब्रह्मा विष्णुः रुद्रः इन्द्रः शुकदेवः व्यासः

रासलीलां क्रीडनशील० ॥

हे-राधाऽभिन्नकृष्ण हे-राम हे-श्याम

भोः नन्दनन्दन भोः निष्काम ।

भोक्ष्यसि-न-किं किञ्चित् पायसि-न-किं एकं पानमात्रम्

संकलयस्व-न-किं मामपि सुदामरूपम् ।

दत्त्वा विकासं दुःखं मे अपनय व्यग्रः अस्मि अहं दासः

रासलीलां क्रीडनशील० ॥

यशोदारुपा भूत्वा भूत्वा स्वशिरः त्वय्येव उपहारीकुर्यां-न-किम्

सत्कर्मरूपमन्यन्यां ध्यानात्ममन्यदण्डेन धर्मात्मदुग्धं मग्नीयां-
न-किम् ।

स्वावस्थां त्वय्येव निवेदयेयं-न-किं त्वयैव सह क्रीडेयं-न-किम्

अपहाय वन्धनानि हे-देवकीनन्दन ।

आशया तव आगतो-ऽहं हे-ब्रजवासिन् प्रकटीभव

रासलीलां क्रीडनशील० ॥ १४३५ ॥

हे-त्रिजगत्पालक बाल-गोपाल

हे-देवकीनन्दन दीनदयालो ।

कण्ठे अस्ति-ते कौस्तुभमणिः वनमाला (च)

भोः नन्दनन्दन वंशवादनशील ।

सहस्रशः स्त्रियः सन्ति-ते पश्चाद्भावन्त्यः परिमलयित्वा भस्मरेणुम्

रासलीलां क्रीडनशील० ॥

अच्युत च्युत्तस्य म्यानिस् मञ्जु गन् .

सथ् कर् सत्यभामा मन् रुक्मण् ।

राधा प्रान् म्यानि पानस्-कुन् अन्

वृत्तु गोपियन् तन् हाव् सग्वख् नन् ।

चन-चन क्चन म आस् अख् श्वास् व्वश्वास्

रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥

स्वखियन् स्वख् दिथ् द्वखियन् द्वख् कास्

तन्-स्वख् मन्-स्वख् दिथ् सग्वख् आस् ।

शुराह् कलाय सस्तु च्योनु आवास्

शुराह् सिंगार पूरिथ् व्वक्तास् ।

शुराह् कुख् च्ह् ह्यथ् त्रिय शुराह् सास्

रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥

गोपौनाथ च्यय् पत पत लार-ना

मुरली-शब्द न्यूथ् मन् कन् दार-ना ।

गङ्गखय् क्चन अकि चन पान् मार-ना

श्यामस् ताम् च्यय् श्याम-रूप प्रार-ना ।

काम-दीन ह्यथ् थिख्-न त वन वन्-वास्

रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥

पोग्रनूल-सन्दि पाठि लोल ओलु येर-ना

वन वन कृष्ण-गौथ् वनवनि फेर-ना ।

पौताम्बरकिय् वस्त्र् पैर-ना

वृन्दावनकि वन-किनि नेर-ना ।

अच्युत-भोः चित्तस्य-एव मम मध्ये घनौभव

सत्तां कुरु सत्यभामात्मिकां मनश्च रुक्मिणीम् ।

राधात्मकाः प्राणाः मदीयाः स्व-सांनिध्यं (तान्) आनय

वृत्तगात्मिकानां गोपीनां वपुः प्रदर्शय संमुखः प्रकटौभव ।

प्रतिक्षणं भिन्नः मा भव एकस्मिन् श्वासे उच्छ्वासे (च)

रासलीलां क्रीडनशील० ॥

सुखितेभ्यः सुखं दत्त्वा (आधिक्येन) दुःखितानां दुःखं अपनय

तनु(शरीर)-सुखं मनःसुखं दत्त्वा संमुखः भव ।

घोडशभिः कलाभिः युक्तः तव आभासः

घोडश शृङ्गारान् (विलासान्) धृत्वा वेशः ।

बालक-मात्रं अस्मि त्वं धृत्वा स्त्रीणां घोडश सहस्रम्

रासलीलां क्रीडनशील० ॥

हे-गोपीनाथ तवैव पश्चात् पश्चात् अनुसरेयं-न-किम्

(येन) वंशशब्दमात्रेण नीतं-त्वया मनः कर्णे धियां-न-किम् ।

भवेः-यदि विभिन्नः एकस्मिन् क्षणे स्वात्मानं हन्यां-न-किम्

सायंकालं यावत् त्वामेव हे-श्यामसुन्दर प्रतीक्षेय-न-किम् ।

कामदुघा-धेनूः पृहीत्वा (सह) आगमिष्यसि-चेन्न तर्हि भविष्यामि
वानप्रस्थः

रासलीलां क्रीडनशील० ॥

कोरकपक्षिणः प्रकारेण रागात्मकं कुलायं संतनुयां-न-किम्

वने वने कृष्णगीतिं संगतुं संचरेयं-न-किम् ।

पौतरागरञ्जितानि वस्त्राणि वसित्वालंकुर्यां (-स्ववपुः)-न-किम्

वृन्दावनस्य वनमध्यात् निर्गच्छेयं-न-किम् ।

हिमाल् कुस् ब्वह् दास् ह्यथ सुमीर् कैलास्
 रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥ १४४० ॥
 अकि नर्थ रुक्मण् त बिय नर्थ राधा
 अथ-वास् करिथ् ह्यथ् कर् म्य प्रसादा ।
 बैसरी-वायवनि लायोय् नादा
 हाविथ् पादा गाल् व्वपादा ।
 कृष्णस् प्रत्यख् बास् आस्-पास् आस्
 रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥ ८९ ॥

83. THE WOMEN-FOLK DANCE THE RĀSA DANCE AS GŌPĪS,
 AND PRAISE KṚṢṆA.

समिवि करव् अथव्-वास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥ १४४१ ॥
 श-च्छथ् सांपंज् कुज्जय् राथ्
 गोपौनाथ् नचनि लग् ।
 वहर् दह् गव् त पहर् मास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
 दथ् बाल-पानस् दिमव् कूहाह्
 दथुय् दहाह् कुह् गनौमथ् ।
 सासस् खगस् करव् सास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
 शुर्धन् वाचन् लवि-कनि साविथ्
 वक्कि-तल चाविथ् नेरव-ना ।

हिमालयः अस्मि अहं दासः सहकृत्वा सुमेरुं कैलासं (च)

रासलीलां क्रीडनशील० ॥ १४४० ॥

एकेन बाहुना रुक्मिणीं तु अपरेण बाहुना राधाम्

पाणिग्रहणं कृत्वा स्तस्ते, कुरु मे प्रसादमात्रम् ।

वंशवादनशील दास्यामस्ते आह्वानम्

प्रदर्शय पादमात्रं नाशय दुःखम् ।

कृष्णाख्यस्य (मम) प्रत्यक्षं भासस्व अभितः-समीपे भव

रासलीलां क्रीडनशील० ॥ ८२ ॥

जन्यस्त्रियः समेत्य गोप्यनुरूपेण रासक्रीडामिव कुर्वन्त्यः

कृष्णमुपलक्ष्य गायन्ति ॥ ८३ ॥

संगच्छध्वं करिष्यामः (च) पाणिग्रहणं-परस्परम्

आगच्छत रासलीलां क्रीडयितुम् ॥ १४४२ ॥

प्रणामाः संपन्ना एकैव रात्रिः

(यदा) गोपीनाथः नर्तितुं प्रवृत्तः ।

वर्षकालः दिनमात्रः संपन्नः पुनः प्रहरमात्रः मासः

आगच्छत० ॥

अस्याः स्वबाल्यावस्थायाः दास्यामः उपभोगमात्रम्

ईदृशः दिवसः अस्ति अन्यदा-दुर्लभः ।

सहस्रस्य युगकालस्य* करिष्यामः भस्म

आगच्छत० ॥

अपत्यानि कुटुम्बजनान् प्रान्तेषु शाययित्वा

वत्तस्थलात् परित्यज्य निर्गमिष्यामो-न-किं (अर्थतो निर्गमि-
ष्यामः) ।

* उपलक्षणाज्जन्मार्जितपुण्यपापादिकर्मणाम् ।

सूत्य् सूत्य् ह्यथ् व्यञ्ज प्वप् माज्य मास्
पक्वि रास् गिन्दने ॥ १४४५ ॥

वनिव् कस् कुव कृष्णन् लोल
जुवुकु जुवय् त कम् क्याह् चोलु ।
निववुन् मन दिववुन् विकास्
पक्वि रास् गिन्दने ॥

त्वह्य कति सोन् हिव् बन्योव हाल्
अद कति ज्ञान् त्वहि नंदलाल् ।

नौरिव्-ना पूरिथ् वल्लास्
पक्वि रास् गिन्दने ॥

असि कम् वापथ् करव् त्याग्
अस्य गक्कि आसुन् कृष्ण-राग् ।

सुय् गव् तप् जप् योग् अब्यास्
पक्वि रास् गिन्दने ॥

कथ साञ्ज महामन्थर् ज्ञान्
वुकुन् सोन् मान् वत्तम् द्यान् ।
ख्यन् च्यन् सोन् गव् बहु व्वपवास्
पक्वि रास् गिन्दने ॥

वर् दार्थ वक्क अविथ् नेरव्
वथ् लब् त मस्तान-वथ् फेरव् ।
दय-लोल-रस्तु क्याह् लयि अतलास्
पक्वि रास् गिन्दने ॥ १४५० ॥

सह सह धृत्वा भगिनी पितृस्वसारं मातरं मातृस्वसारम्

आगच्छत० ॥ १४४५ ॥

कथयत कस्य अस्ति-वः कृष्णस्य प्रेम

जीवस्य (प्राणात्मकस्य) (यदि) जीवात्मा (अस्ति) च केन
किं सोढम् ।

(योऽस्ति) अपहरन् मनांसि ददन् विकासम्

आगच्छत० ॥

युष्माभिः कृ-नाम अस्माभिः समानं संभूतं-युष्माभिः अवस्थानं

तर्हि कुत्र ज्ञास्यथ-तं यूयं नन्दनन्दनम् ।

निर्गमिष्यथ-न-किं आभूष्य विलासवेशम्

आगच्छत० ॥

वयं कस्य कृते करिष्यामः त्यागम्

अस्माकं इष्टः भवितव्यः श्रीकृष्णरागः ।

स-एव अस्ति तपः जपः योगः अभ्यासः

आगच्छत० ॥

कथाः आस्माकीनाः महामन्त्राणि जानीहि

दर्शनं अस्माकं मन्यस्व उत्तम-ध्यानम् ।

भोजनं पानं अस्माकं अस्ति महत् उपवासव्रततुल्यं

आगच्छत० ॥

महाद्वाराणि पक्षद्वाराणि चुलिपार्श्वभागान् (च) त्यक्त्वा निर्गमिष्यामः

मार्गः लब्धः उन्मत्तवत् च संचरिष्यामः ।

ईश्वर(कृष्ण)प्रीत्या-रहितं किं मूल्ययुतं-भवेत् कौशेयवस्तम्

आगच्छत० ॥ १४५० ॥

कथ गय न्यंगलिय् अथ रुजिय्
 कन् किन तस् विन् केह् बूजिय् ।
 संकल्पन्-हन्दु कस् संन्यास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
 दूथि हरग् कस् चय् शूकन्
 कति बनि मज्ज लूकालूकन् ।
 इक्कवज्ज अक्करक्क वैकुण्ठ-वास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
 ह्यस् ह्यथ् गव् मुरली वायन्
 दिवच्चून् त गन्दर्व-कन्यायन् ।
 यिम गरि रोज्ज तिम गय व्वदास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
 उर्वेशू वग् कस् नचनन्
 गग् गोस् पुग् प्योस् वचनन् ।
 बुक्कि बुक्कि विगिज्ज गय वन्वास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
 रागन् खरन् सांगन् खर् ज्जीनि
 नाग् आय् बेहोग् बोज्जनि बीन् ।
 गम् वम् कुह् कासन् वम्-ज्जीर तास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥ १४५५ ॥
 तपोय्वर् आय् सूय् ह्यथ् बाल्
 मज्ज अकहारस् मारान् ताल्

कथाः गताः निगरणभावं हस्ताः निरोधम्

कणौ स्तो-न तं विना किञ्चित् अवणशक्तौ ।

सर्वसंकल्पानां कृतो-ऽस्माभिः संन्यासः

आगच्छत० ॥

ईदृशेन हर्षेण कृतः (अस्माकं) नाशः शोकानाम्

कुत्र संभवेत् मध्ये लोकालोकपर्वतानाम्* ।

इच्छन्त्यः (सन्ति) दिव्यस्त्रियः वैकुण्ठवासं (ईदृशम्)†

आगच्छत० ॥

चैतन्यानि गृहीत्वा गतो (ऽयं) वंशीं वादयन्

देवीनां च गन्धर्वाणां-कन्यानां (च) ।

याः गृहे स्थिताः ताः संपन्नाः व्याकुलाः

आगच्छत० ॥

उर्वशी (अप्सराः) वंशे कृता नर्तनेन (तस्यास्त्रसंवन्धिना वा)

मूर्क्षा आगता-तस्याः अपूर्णत्वं समापतितं-तस्याः गौतिवचनानाम् ।

(तत्) दृष्ट्वा दृष्ट्वा वनदेव्यः संपन्नाः वानप्रस्थाः

आगच्छत० ॥

रागेण स्वरेण वंशसामग्र्या सप्तस्वराः जिताः

नागाः आगताः नष्टचेष्टाः श्रोतुं वंशीम् ।

मनस्तापान् वाद्यविशेषः अस्ति अपाकुर्वन् वाद्यविशेषः वाद्यविशेषः

आगच्छत० ॥ १४५५ ॥

तपस्विनः आगताः सह धृत्वा आश्रितगिरिप्रस्थान्

मध्ये नाट्यागारस्य आगन्तः तालान् ।

* सर्वस्मिन्नगति ईदृगघर्षसंभवो नास्तीति भावः ॥

† तासामतिदुर्लभमिति भावः ॥

हिमाल् सुमीर् ह्यथ् कैलास्

पकिव् रास् गिन्दने ॥

सनकाद्यख् सत-ऋषि लूकपाल्

बिय यिम् किह् व्वलङ्गिथ् मायाज्ञाल् ।

गुल् गण्डि गण्डि किस् प्रिक्कान् इतिहास्

पकिव् रास् गिन्दने ॥

काथा दारिथ् कुह् मायातीथ्

यूगकु कुह् स्त्रीमी त वूगकु कुह् द्वीथ् ।

वूगिथ् कुह् निर्मल् त निराबास्

पकिव् रास् गिन्दने ॥

तन्-स्वख् मन-स्वख् ह्यथ् मञ्ज-वाग्

स्वखियन् सूत्य् कुय् ग्यवान् रास् ।

रासिय सूत्य् ह्यथ् दासिय दास्

पकिव् रास् गिन्दने ॥

अपांरि नादाह् यपांरि वादाह्

ज्जपांरि राधा-कृष्ण् कुय् ।

प्रथ्-कैसि सूतिन् करिथ् अथ-वास्

पकिव् रास् गिन्दने ॥ १४६० ॥

यगोदा-माता गुरुस् अह् मंदन्

नंद-गोप-नंदुन् गिंदन् कुस् ।

द्वदस् त यज्ञ कुस् करान् यास्

पकिव् रास् गिन्दने ॥

हिमालयः सुमेरुं सह गृहीत्वा कैलासं (च)

आगच्छत० ॥

सनकादयः सप्त-ऋषयः लोकपालाश्च

पुनः ये (च) सन्ति कृतोल्लङ्घनाः मायाजालस्य ।

हस्तौ बद्ध्वा बद्ध्वा (बद्धाञ्जलयः) सन्ति-अस्य (श्रीकृष्णस्य) पृच्छन्तः
इतिहासान् (पुरावृत्तानि)

आगच्छत० ॥

कायं (शरीरं) धृत्वा (अपि) अस्ति मायातीतः

योगस्य अस्ति (अयं) ईश्वरः पुनः भोगस्य अस्ति कारणमात्रम् ।

भक्तापि (भोगान्) अस्ति निर्लेपः निराभासः च

आगच्छत० ॥

तन्वाः-सुखं मनसः-सुखं (च) गृहीत्वा (धृत्वा) मध्यभागे

सुखितैः सह अस्ति गायन् रासलीलाम् ।

रासाभिज्ञानवतः सह धृत्वा दासीः दासान् (च)

आगच्छत० ॥

पारभागात् नादः अवारभागात् आह्वानवाक्

परित-एव राधायुक्तकृष्णः अस्ति ।

प्रत्येकया-गोप्या सह कृत्वा पाणिग्रहणम्

आगच्छत० ॥ १४६० ॥

यशोदा-माता-तत्रां अस्ति सप्रती

नन्दगोपनन्दनः क्रीडन् अस्ति-तस्याः ।

दुग्धस्य नवनीतस्य च अस्ति-तस्याः कुर्वन् ग्रासम्

आगच्छत० ॥

अथ कुस् क्य-मञ्ज न्यवर् कडन्
 चखि मञ्जि प्रथम् वडन् कुस् ।
 खग्-यिववुनु द्यस् करान् चास्
 पक्वि रास् गिन्दने ॥
 कज्जन् थज्ज गय पलन् पोञ्जु
 नचन् कुह् मञ्ज नारद् ग्वसोञ्जु ।
 ग्रीन जन् मुह् गलु त चल् तल्वास्
 पक्वि रास् गिन्दने ॥
 मग्गिथ् गव् गुपनन् गास-ख्यनु
 वच्चन् त शुय्यन् मट्ठु दाम्-दिनु ।
 सौमावस् हिहु सपेनु अल्मास्
 पक्वि रास् गिन्दने ॥
 रातस् द्वह् गव् त वहरस् राय्
 श्यामस् वुक्कनि आव् प्रवाय् ।
 पानय् सापेनु कालस् ग्रास्
 पक्वि रास् गिन्दने ॥ १४६५ ॥
 युस् अस्य मञ्ज कोचन् प्रारन्
 तस् पत लारन् किय् कारन् ।
 ब्रह्मा रुदर् इन्दर् व्यास्
 पक्वि रास् गिन्दने ॥
 अस्य मञ्जिम्यन्-हन्दु कुस् वडु पास्
 करनावव् असि शुुराह सास् ।

हस्तं अस्ति-तस्याः मन्यनीमध्यात् वह्निः निष्कासयन्

क्रुधः मध्ये-एव प्रेम वर्धमानं अस्ति-तस्याः ।

प्रणयकोपपूर्वकं अस्ति-सा-तस्य कुर्वती भर्त्सनम्

आगच्छत० ॥

शिलानां नवनीतता (अतिक्रीमलता) संपन्ना महाशिलानां जलत्वम्

(यदा) नृत्यन् अस्ति मध्ये नारदर्घिः यतीन्द्रः ।

हिमराशिः इव मोहः नष्टः अपगतं च चित्तभयम्

आगच्छत० ॥

विस्मृतिं गतं गवादिपशूनां तृण-खादनम्

वस्तानां स्तनन्ययानां च विस्मृतं स्तन्यपानम् ।

पारतस्य सदृक्तः संपन्नः वज्रमणिः

आगच्छत० ॥

रात्रिकालस्य दिवसः संपन्नः (अतिप्रकाशमत्त्वात्) वर्षकालस्य च रात्रि-
मात्रकालः

सायंकालं (श्यामसुन्दरं च) द्रष्टुं समागतः प्रभातकालः (श्रीमहा-
देवश्च) ।

स्वयमेव संपन्नः कालस्य (महाकालस्य) ग्रासः

आगच्छत० ॥ १४६५ ॥

यः अस्माकं मध्ये अल्पपदवीनां प्रतीक्षमाणः (भवति)

तं पश्चात् अनुधावन्तः सन्ति ब्रह्मादिकारणदेवाः ।

ब्रह्मा रुद्रः इन्द्रः व्यासः (आदयः)

आगच्छत० ॥

अस्माकं मध्यवर्तिनीनां अस्ति-अस्य महत् गौरवम्

कारयिष्यामः वयं षोडशसहस्रसंख्याकाः ।

कृष्णस् त श्रीकृष्णस् अथ-वास्
पकिव् रास् गिन्दने ॥ ८३ ॥

84. A METAPHORICAL PRAYER TO KṚṢṆA UNDER THE FORM OF
A SONG SUNG AT THE RĀSA DANCE.*

श्याम-स्वन्दर ब्यह्त् । स्वन्दर् ज्याय
वथरय् मन मथु- । राय लो-लो ॥ १४६८ ॥
प्रान-पवन-सूतिन् । मुचरन आय
नव् द्वार् देह-द्वार- । काय लो-लो ।
दृचू गोपिय ज्यय् । वुक्ने द्राय
वथरय् मन मथु- । राय लो-लो ॥
बाल रठ् नालमति । सूत्य् पालनाय
साज् बख्चू-हज्य कु- । ज्ञाय लो-लो ।
निश्काम स्यद् कर् । मन-कामनाय
वथरय् मन मथु- । राय लो-लो ॥ १४७० ॥
टोद्योख् गजेन्द्रस् । कथ् विद्याय
आयरिस् कथ् अ- । दाय लो-लो ।
कमि ओचि खग् साँप- । नुख् श्वराय
वथरय् मन मथु- । राय लो-लो ॥
केवल बख्चू-हन्दु । कर् म्य व्पाय
सूत्य् पननि प्रयम त । माय लो-लो ।
वासुदेव वास् कर् म्य । मज्ज वासनाय
वथरय् मन मथु- । राय लो-लो ॥

* In each line of this song, the passage beginning with the mark • should be read twice.

कृष्णाख्यस्य श्रीकृष्णस्य च हस्तसंयोगम्

आगच्छत० ॥ ८३ ॥

अथ षडाधारेश्वरभूतं श्रीकृष्णं समुपलक्ष्यैव रासलीलावाग्मिरेव
गायति ॥ ८४ ॥

हे-श्यामसुन्दर समुपविश-नाम मनोहरायां भूमौ

आस्तरिष्यामि (आसनपटान्) मनोरूपायां मथुरायां नाम ॥

१४६८ ॥

प्राणवायुना-कारणेन उद्धाटितानि संपन्नानि

नव द्वाराणि (शारीरिकाणि) देहात्मद्वारकायाः नाम ।

वृत्त्यात्मिकाः गोप्यः त्वामेव द्रष्टुं निर्गताः

आस्तरिष्यामि० ॥

हे-बाल (शुद्धचैतन्य) गृहाण आलिङ्गनेन सह पालनार्थम्

आस्माकीनां भक्त्यात्मिकां कुब्जां नाम ।

हे-निष्काम सिद्धां कुरु मनसः-कामनाम्

आस्तरिष्यामि० ॥ १४७० ॥

तुष्टो-भूतस्त्वं गजेन्द्रस्य कस्याः विद्यायाः

शबरस्य (गुह्यस्य) कस्याः श्रद्धायाः नाम ।

केन शोचेन संतुष्टः संपन्नस्त्वं शबर्याः*

आस्तरिष्यामिः० ॥

केवलायाः भक्तेः (त्वदीयायाः) कुरु मम उपायम्

कारणेन स्वकीयेन प्रेम्णा अनुरागेण च नाम ।

हे-वासुदेव निवासं कुरु मम मध्ये वासनायाः

आस्तरिष्यामि० ॥

* स्वात्मार्थानुग्रहप्रार्थनपूर्वकमतिदयालुतासूचनार्थमिदम् ॥

राज्ञ-द्वारस् च्या- ० निस् बिन्नाय

आदीन् कर्म-हीन् ० आय लो-लो ।

चार कर् म्य आर-क्च्य ० खग्रीलाय

वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥

सुदाम् ज्ञानिन् ० कर् म्य व्यपाय

वल्मुमत् कुस् ज्ये- ० ष्ठाय लो-लो ।

क्वचरय् म्योन् पूर् ० सूत्य् पूरनाय

वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥

बान-रस्तु द्रामत् ० कुस् गदाय

वूचुमत् दैव-संप- ० ताय लो-लो ।

बिचुकस् म्य चाव् राज्ञ- ० हंसुन् साय

वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥ १४७५

फल-दायक च्यानि ० खल-किन् आय

अनुग्रह् म्य तोल् हरि ० चाय लो-लो ।

ववुमत् केह् ति कुम् न ० कर्म-बूमिकाय

वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥

श्वज्ञ्राव् संकठ् त ० ग्रह-दशाय

बुल्ट समयस्-प्यठ् ० ज्ञाय लो-लो ।

फिर-थुर् कर् च्ह् साज्ञ ० कर्म-लेखाय

वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥

बाव मुचुकुन्द म्योन् ० पनञ्ज इच्छाय

सोव् मज्ज मोह नि- ० द्राय लो-लो ।

राजद्वारे त्वदीये भित्ताप्रार्थनाय

कातरा निर्भाग्या आगता नाम ।

रक्तोपायं कुरु मम दयाहतायाः सुशीलायाः

आस्तरिष्यामि० ॥

सुदाममिव ज्ञात्वा (मां) कुरु मम उपायम्

समावृतः अस्मि अलक्ष्म्या नाम ।

रिक्तत्वं मदीयं पूरय कारणात्मिकया पूरणया

आस्तरिष्यामि० ॥

पात्ररहितः (भाग्यहीनः) निष्क्रान्तः अस्मि भित्तार्थम्

वज्जितश्च दैव्या-संपदा नाम ।

भित्तुकस्य मम निधेहि (शिरसि) राजहंसस्य क्वायाम्*

आस्तरिष्यामि० ॥ १४७५ ॥

हे-शुभफलदायिन् त्वदीयेन खलप्रदेशेन आगता

अनुग्रहं मयि तोलय अधिकया तुलनारीत्या नाम ।

उप्तं किञ्चित् अपि अस्ति-मया न सत्कर्मात्मक्षेत्रभूमौ

आस्तरिष्यामि० ॥

शोधय (मार्जय) संकटान् दुर्ग्रहदशाः च

विरुद्धे समयविशेषे जाता नाम ।

वैपरीत्यं (दुर्भाग्यस्थाने सङ्गायं) कुरु त्वं आस्माकीनायां कर्मलिपौ

आस्तरिष्यामि० ॥

भावात्मा मुचुकुन्दराजः मम स्वकीयेन इष्टेन

शायितः मध्ये मोहात्मिकायां निद्रायां नाम ।

* यस्य शिरसि राजहंसः स्वकायां विभ्रत्ते स राजा संपद्यते इति प्रसिद्धम् ॥

बु॒ज्जना॒व् म॒ज्ज॒ स्म- । र॒च॒ ग॒व॒काय॑

व॒थर॒य् म॒न म॒थु- । रा॒य लो-लो ॥

पा॒नस् प॒त दो॒रना॒व् । म्या॒ज्ज रा॒य

सू॒र्य-रू॒प ज॒न् प॒तु- । क्का॒य लो-लो ।

ज्जाल् म॒द-का॒लिय॒व- । नस् ति का॒याय॑

व॒थर॒य् म॒न म॒थु- । रा॒य लो-लो ॥

मा॒र्कण्डे॒य ज॒न् । च्या॒ज्ज आ॒ग्राय॑

आ॒यस् म॒ंगने॑ । आ॒यस् लो-लो ।

का॒लस् म॒य ग्रास् क॒र्त । वास् ज्या॒य ज्या॒य

व॒थर॒य् म॒न म॒थु- । रा॒य लो-लो ॥ १४८० ॥

व॒थर॒य् आ॒त्मा॒राम॑ । नि॒वृ॒त्त-ह॒ज्ज रा॒य

सू॒त्य् प॒ख् म॒य ग्रा॒न्य् सी- । ता॒य लो-लो ।

द॒ण्ड् क॒र् प्र॒वृ॒त्त॒ । शूर्प॑न॒खाय॑

व॒थर॒य् म॒न म॒थु- । रा॒य लो-लो ॥

गा॒ल् मो॒ह-रा॒वण॑स् त । कू॒द-से॒नाय॑

ज्जाल् लू॒ब॒ध लं- । क्का॒य लो-लो ।

वि॒वी॒क-म॒न ल॒क्ष्म- । ए॒नि बा॒य

व॒थर॒य् म॒न म॒थु- । रा॒य लो-लो ॥

स॒द्ग॒व॒न-प्र॒वृ॒त्त॒ । को॒स॒ल्याय॑

स्व॒ख् हा॒व् सू॒त्य् द- । या॒य लो-लो ।

रा॒ज्य् क॒र् आ॒न॒न्द । अ॒यो॒ध्याय॑

व॒थर॒य् म॒न म॒थु- । रा॒य लो-लो ॥

उद्धोधय (तं) मध्ये स्मृतिरूपायां गुहायाम्

आस्तरिष्यामि० ॥

स्वात्मनः पश्चात् धावय मम अनुभूतिं (इच्छां वा)

हे-सूर्यरूप इव पश्चाद्वर्तमानां कृपायां नाम ।

दाहय मदात्मनः कालयवनस्य अपि कायम्

आस्तरिष्यामि० ॥

मार्कण्डेयमुनिः इव तव आशया

आगताहं प्रार्थयितुं आयुर्बलं नाम ।

कृतान्तस्य मम ग्रासं कुरु-नाम भासस्व (च) स्थाने स्थाने

आस्तरिष्यामि० ॥ १४८० ॥

आस्तरिष्यामि हे-आत्मनि-क्रीडनशील निवृत्तिः इच्छया

सह संगच्छ मम शान्त्यात्मिकया सीतया नाम ।

दण्डं कुरु प्रवृत्तिरूपायाः शुर्पनखाराक्षसाः

आस्तरिष्यामि० ॥

नाशय मोहात्मरावणं पुनः क्रोधात्मसेनाम्

दाहय लोभात्मिकां लङ्कां नाम ।

विवेकयुक्त-मनोरूपस्य लक्ष्मणस्य हे-भ्रातः

आस्तरिष्यामि० ॥

सत्त्वगुणप्रधानप्रकृत्यात्मिकायाः कौसल्यायाः

मुखं प्रदर्शय कारणात्मिकया दयया नाम ।

राज्यं कुरु परमानन्दरूपायां अयोधायाम्

आस्तरिष्यामि० ॥

ज्ञान ताज् दिथ् । दान-दारनाथ

सूत्य् स्वातन्त्र्य- । ताथ लो-लो ।

च्यथ् तख्तस् व्यह् । ह्यथ् समताथ

वथरथ् मन मथु- । राथ लो-लो ॥

ऊग्रियार् रोज् मज्ज् । योग-निद्राय

ह्यथ् समदृष्टि एक- । ताथ लो-लो ।

तुर्या-रूप मज्ज् । राज-सबाथ

वथरथ् मन मथु- । राथ लो-लो ॥ १४८५ ॥

अज् ताज् कैत्याह् । गैथ् कूति आय

वत-गथ् अथ् या- । चाथ लो-लो ।

एक कुस् वोतु च्याज् । अनेकताथ

वथरथ् मन मथु- । राथ लो-लो ॥

वीर् कर्ि ईर च्याज् । विष्णु-मायाथ

बडि दथ बेप- । वाथ लो-लो ।

यिम् तर्ि त तिम् तर्ि । च्याज् कृपाथ

वथरथ् मन मथु- । राथ लो-लो ॥

म्य ति तार् बव-सर । आवलन-ज्याथ

सूत्य् विवीक-व्व- । पाथ लो-लो ।

यिथ् देह डूंग सो- । हम् हम वाथ

वथरथ् मन मथु- । राथ लो-लो ॥

केशव नाव् जप- । नाव् बावनाथ

अजपा जप-मा- । लाथ लो-लो ।

ज्ञानरूपं मुकुटं दत्त्वा ध्यानधारणया

सह स्वातन्त्र्यतया नाम ।

चैतन्यात्मनि सिंहासने उपविश सह-कृत्वा समताज्जप्तिम्

आस्तरिष्यामि० ॥

जागरूकः तिष्ठ मध्ये योगनिद्रायाः

सह-कृत्वा समदृष्टिं ऐक्यबुद्धिं (च) नाम ।

तुर्यारूपस्य (जाग्रदाद्यवस्थात्रयातीतोत्कृष्टस्थानस्य) मध्ये राजसभायाम्

आस्तरिष्यामि० ॥ १४८५ ॥

अद्य-यावत्कालं अनन्तसंख्याकाः गताः अनन्तसंख्याकाः आगताः

पथिकाः अस्यां संसारयात्रायां नाम ।

हे-एकरूप को-नाम अधिगतवान् तव नानारूपताम्

आस्तरिष्यामि० ॥

वीराश्च कृताः जलस्योर्ध्वमिव-भ्रामिताः तव विष्णुमायया

हे-महेश्वर निर्भय नाम ।

ये (च) तीर्णाः ते च तारिताः तव कृपया

आस्तरिष्यामि० ॥

मां अपि तारय संसारसरसः आवर्त-प्रदेशात्

सह विवेकात्मनोपायेन नाम ।

यथा देहरूपं नौविशेषं सोऽहमात्मना दण्डेन चालयेयम्

आस्तरिष्यामि० ॥

केशवेति नाम स्मारय भावनायोगेन

अजपात्मिकया जपयोग्यमालया नाम ।

मन् नाव आत्म-तौ- ० र्थच जमुनाय
 वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥
 राम-चन्द्र शिव लग- ० हाय् एकताय
 हाविथ् चन्द्रक- ० लाय लो-लो ।
 म्वह-गट कास् म्याञ्ज ० ब्वजू मैनाय
 वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥ १४८ ० ॥
 साविदान् मन् कर् ० यजूमन्-बाय
 खस्म द्राय मज्ज प्र- ० जाय लो-लो ।
 वर्तस् ब्वज्ज वा- ० निय कन्याय
 वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥
 विश्वरूप व्यूग् लूखु ० कर्म-लेखाय
 सूत्य नाना-व- ० नाय लो-लो ।
 शक्ति-पात दृष्टि यव् ० प्यठ् निष्ठाय
 वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥
 करनेश्वरियन्- ० हज्ज गूरि-बाय
 रास् खेलनि नज्ज ० द्राय लो-लो ।
 थफ् कर् कृष्णज्ज ० राग-राधाय
 वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥ ८४ ॥

विमानस् कथ् पकान् आसि ह्यथ् भवानी ।
 स्यदचू आठ् ब्रौठ् ब्रौठ् आसस् दवानी ॥ १४८४ ॥

मनः शोधयिष्यामि आत्मतीर्थात्मिकायां यमुनायाम्

आस्तरिष्यामि० ॥

श्रीरामचन्द्रात्मन् शिव उपहारीभवेयं भवदेकतायाम्

प्रदर्श्य चन्द्रकलां नाम ।

मोहात्मतामिह्यं अपनय मदीयायाः बुद्धिरूपायाः सेनिकायाः

आस्तरिष्यामि० ॥ १४९० ॥

समाहितं मनः कुरु यजमानपत्न्याः

या निष्क्रान्ता मध्ये प्रजायाः (लोकसंघातस्य) नाम ।

वृणीष्व-तस्याः अधुना (मम) वाणीरूपां कन्याम्

आस्तरिष्यामि० ॥

जगद्रूपः (हे विश्वरूपेति वा) वियोगः (चित्रमण्डलं वा) लिखितः
कर्मलेखया

सह-कृत्वा नानातां नाम ।

शक्तिपातरूपया (अनुग्रहरूपया) दृष्ट्वा निधेहि पृष्ठे सद्रूपनिष्ठायाम्

आस्तरिष्यामि० ॥

करणेश्वर्यात्मिकाः गोपालिकाः

रासक्रीडां क्रीडितुं नग्नाः निष्क्रान्ताः नाम ।

(अतः) हस्तावलम्बं कुरु कृष्णाख्यस्य (मम) अनुरागात्मराधायाः

आस्तरिष्यामि० ॥ ८४ ॥

प्रक्रान्तवृत्तं प्रस्तौति ॥ ८५ ॥

विमानस्य मध्ये (स्थितां) परिक्रामन्तः आसन् धृत्वा भवानीम् ।

सिद्धयः अष्टौ अग्रे अग्रे-एव आसन्-तस्य धावन्त्यः ॥ १४९४ ॥

करन् जै-जै जया आसूस् दया ह्यथ् ।

वितस्ता नर्मदा गंगा गया ह्यथ् ॥ १४८५ ॥

त्रिसन्धा रुद्र-सन्धा पवन-सन्धा ।

करान् आसय् दान तसन्दिय् आन् सन्धा ॥

पकान् अमृथ् ककान् अमरावती आसू ।

ग्यवान् गीथ् तस् सरस्वती पान आसू ॥

शयौ तरफौ वनान् तस् भैरवी आसि ।

परान् तस् पान्क् त्वथ् पञ्चस्तवी आसि ॥

खंदर् वानिय खंदरलहरी परान् आसू ।

महामाया महामाया करान् आसू ॥ ८५ ॥

86. PRAISE OF PĀRVATĪ AS ŚĀRIKĀ.

स्मरञ् च्याञ् सारि पाप् हारी

हार-पर्वतच हारीय ॥ १५०० ॥

संकट-कट ह्यथ् हे मुकुट-दारी

तीञ् च्यानि प्रज्ञलन आव् संसार ।

सिंहासनचूय् ह्यथ् सवारी

हार-पर्वतच हारीय ॥

गौरी नावस् लगहाय् पारी

च्याव् प्रथम-दद-चडवारीय

ज्ञाञ्ख् अभिनवगुप्ताचारी

हार-पर्वतच हारीय ॥

कुर्वन्ती जयजयवादं जयाख्या-देवता आसीत्तस्य दयां सह-कृत्वा ।

वितस्तानदी-नर्मदा-गङ्गा-गयां (च) सह-कृत्वा ॥ १४९५ ॥

त्रिसंध्यादेवी (तीर्थविशेषः) रुद्रसंध्या (तीर्थविशेषः) पवनसंध्या
(तीर्थविशेषः) ।

कुर्वन्त्यः आसन् ध्यानेन तस्यैव स्नानं संध्यासेवनं (च) ॥

प्रचरन्ती अमृतं प्रक्षिपन्ती (प्रसिञ्चन्ती) अमरावती आसीत् ।

गायन्ती गीतिवाणीं तस्य सरस्वती स्वयं आसीत् ॥

षड्भिः दिग्भिः कथयन्तः तां भैरवीति आसन् ।

पठन्ति तस्याः पञ्च तत्त्वानि पञ्चस्तवीस्तोत्रं आसन् ॥

रुचिरया वाण्या सुन्दरलहरीनामस्तुतिं पठन्ती आसीत् ।

महामाया-देवता महामायां (अलौकिकचमत्कृतिं) कुर्वन्ती
आसीत् ॥ ८५ ॥

श्रीशारिकारूपां पार्वतीं स्तौति ॥ ८६ ॥

स्मरण्या तव सर्वाण्येव पापानि अपनीतानि

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे श्रीशारिके ॥ १५०० ॥

संकटच्छेदिनी असि हे मुकुटधारिणि

तेजोऽग्नेन त्वदीयेन द्योतमानतां समागतः संसारः ।

सिंहवाहनात्मकं अस्ति-ते वाहनम्

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ॥

गौरीति नाम्नि संगच्छेम-ते उपहारार्थम्

पायय-नः प्रेमात्मदुग्धकुम्भिकाः ।

अभिज्ञाता-त्वं श्रीमदभिनवगुप्ताचार्येण

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे ॥

न॑टि ल॒ङ्गलि॑ आ॒काश॑न् ग॒टन् तारौ

न॑नु नौरि॒थ् व॑नु च्यो॒नु महि॑मा ।

पर॑म-श॒ख्य् मा॒ञ्ज॒ख् शं॑कराचारौ

हार-पर्व॑त॒चू हारौ॑य ॥

शिव॑-श॒क्ति-रू॒प् ज्ञा॑नि॒थ् च॒वापा॑रौ

गु॒लि ग॑ण्डि॒थ् व॑नु॒नय॑ म्य या॒रौ क॑र् ।

ह्य॒थ न॑खस् न॒यन॑स् म॒ञ्जि क॑ष्ट॒वारौ

हार-पर्व॑त॒चू हारौ॑य ॥

न्य॒थ सु॑मी॒रस् ता॒ञ्ज लारि॑ लारौ

कति॑ आ॒सू वा॑त॒नचू॑ श॒ख्य् ओ॒सु स॑व॒थ् ।

पर्व॑त-प्र॒द॒ख्यन् पा॑प् न्य॒वारौ

हार-पर्व॑त॒चू हारौ॑य ॥ १५०५ ॥

शा॒रिका॑ ना॒व् कु॒य् बा॒व् कु॒म् च्यो॒नुय्

न॑वु न॑व॒राव् प्रा॒व् प्रो॒नुय् या॑द् ।

हा॒ल् बा॒व् वा॒ल् पा॑प॒न्-ह॑न्दि बा॒रौ

हार-पर्व॑त॒चू हारौ॑य ॥

आ॒द्य-श॒ख्य् पा॑न क्य॒ख् सर्व॑-आ॒दि॒कारौ

पू॒जा क॑र॒व॒नि सा॑रौ च्य॒य् ।

सा॒द् स॒न्य वैरा॑गि जू॒गि ब्र॑ह्म॒चा॒रौ

हार-पर्व॑त॒चू हारौ॑य ॥

च॒क्रेश्व॑रस॒य् कु॒ह् जै॒-जै॒-का॑र॒य्

सा॒रि॒व॒य् र॑ट् द॒र्बा॒र॒य् सु॒य् ।

कुम्भेन संमार्जन्या आकाशेन पेक्षित्या अर्गलेन

प्रत्यक्षं निर्गत्य कथितः (कथिता) तव महिमा ।

परमा(आद्या)-शक्तिः मता-त्वं शङ्कराचार्येण

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे० ॥

शिवशक्त्यात्मकं-रूपं विज्ञाय सर्वत-एव

अञ्जलिं बद्ध्वा कथितं-तेन मयि दयां कुरु ।

गृहीत्वा (आरोग्य) स्कन्धयोः नौता-तेन-त्वं मध्ये काष्ठवाटदेशे

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे० ॥

नित्यं सुमेरुगिरिं तावत् धावित्वा धावित्वा

कुत्र आसीत्-नः प्राप्तेः शक्तिः आसीत् (तत्) अतिदुष्करम् ।

(यस्य) प्रद्युम्नपीठगिरिप्रदक्षिणं पापानां निवारकमस्ति

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे० ॥ १५०५ ॥

शारिकेति नाम अस्ति-यत्तव भावना अस्ति-मे त्वदीयैव

नवीनव्यवहारं (भक्तिसमावेशादिकं) नूतनं-विधेहि प्रापय प्राचीनं
स्मरणे (जातिस्मृतिशक्तिं विधेहि) ।

स्वस्वरूपं प्रकाशय अवरोपय पापानां भारान्

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे० ॥

आद्या-शक्तिः स्वयं असि सर्वाध्यक्षरूपा

पूजां कुर्वन्तः सर्व-एव (ब्रह्मविष्णवादयः) तवैव ।

साधवः सन्तः वैरागिणः योगिनः ब्रह्मचारिणः

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे० ॥

प्रद्युम्नपीठस्थचक्रेश्वरस्य अस्ति जय-जय-कारः

सर्वैरेव (देवैः चतुर्विधजनैरातीतिभिर्वा) आश्रितः अधिकारि-

कासिथस् संकट् अस्मि संसारौ

हार-पर्वतचू हारौय ॥

चानि-सूत्य् सारि जौव् देव व्यवहारौ

चानि-सूत्य् बलसन आव् संसार ।

चानि-सूत्य् सांज्य् अह् दुनियादारौ

हार-पर्वतचू हारौय ॥

अष्टादश ब्रजवत् सूत्य् पर्वत

ह्यतकार-पुष्प अस् वत बाग्रान् ।

सर्व-व्यापस् अस् सर्व-व्यपकारौ

हार-पर्वतचू हारौय ॥ १५१० ॥

कर्म-लेखा अस् पान परम-शक्तौ

कर्म सानि पनञ्ज्य् बक्तौ लेख् ।

कृत-कर्म-फल अस् दिववञ्ज् सारौ

हार-पर्वतचू हारौय ॥

अज्ञपा गायत्री जपहाथ् अन्दरी

श्री-खंदरौ योग न्यन्दरी-मञ्ज् ।

मन प्रान दान ज्ञान व्यचारी

हार-पर्वतचू हारौय ॥

परमात्म-रूप अस् जगतचू साक्षी

जितेन्द्रिय इन्द्राक्षौ अस् ।

प्रान-शखचू सूत्य् अस् पान व्यवहारौ

हार-पर्वतचू हारौय ॥

अपनीतास्त्वया-तेषां संकटाः आसन् संसारिणः

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे० ॥

त्वत्कारणेन सर्व जीवा देवाः व्यवहारिणः

त्वत्कारणेनैव विकासं समागतः संसारः ।

त्वत्कारणेनैव आस्माकीना अस्ति कुटुम्बपालनादिवृत्तिः

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे० ॥

अष्टादशभिः भुजैरेव साधनेन प्रद्युम्नपीठे

सर्वहितकारार्थं असि भक्तं (भाग्यधनद्रव्यादिकं) विभजमाना

सर्वजीववर्गव्यापिका असि सर्वोपकारकरणशीला

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे० ॥ १५१० ॥

कर्मलेखा (भाग्यलिपिकर्त्री) असि स्वयं हे-परमशक्ति

भाग्ये (भाले) अस्मदीये स्वकीयामेव भक्तिं लिख ।

कृतकर्मणां-फलं असि ददन्ती सर्वम्

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे० ॥

अजपामन्तात्मिकां गायत्रीं जपेस-त्वां अन्तर्मनसि

हे-श्रीसुन्दरि योगात्मिकायां निद्रायाम् ।

मनसः प्राणस्य ध्यानस्य ज्ञानस्य विचारेण

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे० ॥

परमात्मत्वरूपेण असि जगतः साक्षिरूपा

जितेन्द्रिया इन्द्राक्षी असि ।

प्राण-शक्त्या हेतुना असि स्वयं व्यवहारकर्त्री

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे० ॥ Digitized by Microsoft®

पान् व्यख् योगी त पान् जानी
 वानौ-रूप भवानौ व्यख् ।
 ब्वज् सूत्य ह्यस रटनच व्यस्तारी
 हार-पर्वतच हारीय ॥
 चामर् लागहाय पोश् चारि चारी
 चंडी च्य व्यख् चैतन्य-रूप् ।
 ज्यथ-शख्य व्यख् चैनवज् चपारी
 हार-पर्वतच हारीय ॥ १५१५ ॥
 मुह-जाल मज्ज बुफनुकु व्यपायाह
 कर् राज-हंसुनु सायाह चाव् ।
 हंस-नाद-सूत्य तार् इमि हंस-दारी
 हार-पर्वतच हारीय ॥
 हिमालय-पर्वनज् राज-कमारी
 पादन् लगय् पारि-पारीय ।
 कृष्णज् बक्थ् बोज् कन् दारि-दारी
 हार-पर्वतच हारीय ॥ ८६ ॥

87. PRAISE OF PĀRVATĪ AS MAHĀRĀJÑĪ.

सर्व-व्यापख् व्यख् राज्ञी भवानौ
 परम-पदवी व्यह् च्याज्जि ज्ञाज्जुय ॥ १५१८ ॥
 तुलमुलि-नागस् लक्ष्य-बदि लूख्य
 प्रयम-सूत्य परवनि किह् श्रूख्य ।

स्वयं असि योगिनी स्वयं च ज्ञानिनी

वाणीरूपा (अदृष्टवाग्रूपा) भवानी असि ।

बुद्ध्या साधनेन चेतनायाः ग्रहणस्य विस्तारिणी

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे० ॥

चामररूपाणि निवेदयेमहि-ते पुष्पाणि विचित्य विचित्य

चण्डी त्वमेव असि चैतन्यरूपा ।

चिच्छक्तिः असि चेतयन्ती परितः

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे० ॥ १५१५ ॥

मोहजालस्य मध्यात् उड्डयनस्य उपायम्

कुरु राजहंसस्य क्वायां शिरसि-निधेहि ।

हंसेति-मन्त्रनादसिद्ध्या तारय अस्मात् हंसद्वारात्मसंसारान्

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे० ॥

हिमालयपर्वतराजस्य राजकुमारि

पादयोः संगच्छेयं-ते उपहाराय ।

कृष्णाख्यस्य (मम) भक्तिं शृणु कर्णैः समाधाय

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे० ॥ ८६ ॥

श्रीशारिकारूपां पार्वतीं स्तुत्वा श्रीमहाराज्ञीरूपां
स्तौति ॥ ८७ ॥

सर्वभूतव्यापिनी असि-त्वं राज्ञीरूपा भवानी

परमपदवीप्राप्तिः अस्ति तव ज्ञानेन ॥ १५१८ ॥

तुलमुलनामक्षेत्रस्थ-नागे लक्षसंख्याकाः लोकाः (जनाः)

प्रेम्णा पठन्तः सन्ति स्तुतिश्लोकान् ।

अन्पर् कुस् ब्वह् पर तिहङ्ग मान्माज्ञी

परम-पदवी ऋह् च्याञ्जि ज्ञाञ्जय ॥

त्रिकोटी देवता च्याञ्जय् बक्ती

करवन्नि हे महाशक्तिय ।

पात्रन् कारनन् ऋह् दारना च्याञ्जि

परम-पदवी ऋह् च्याञ्जि ज्ञाञ्जय ॥ १५२० ॥

क्षगवय् श्वग् गैय् च्यय्-निग् बूदय्

अह् गलि त अख् कुय् मूजूदय् ।

कलि-श्वगचू महाराज-रानौ

परम-पदवी ऋह् च्याञ्जि ज्ञाञ्जय ॥

लब्ध-बदि रंग कुय् रूपय् चोनुय्

जै-जै-कार् कुय् सोनुय ।

संसार् स्वक्थ् कर्ह् अग्नि नाग-वाञ्जि

परम-पदवी ऋह् च्याञ्जि ज्ञाञ्जय ॥

दूप दीप पूजा करवन्नि त्र्य मारी

गन्दर्व देव् ब्रह्मचारौय ।

साद् सन्ध् वैराग्नि जूग्नि ग्वसाञ्जि

परम-पदवी ऋह् च्याञ्जि ज्ञाञ्जय ॥

थाल् छिय् क्षौर खंड कंद बरि-बरिय

जगदीश्वरिय कर्त आहार ।

अविद्याय वासनाय गज्ज दाञ्ज दाञ्जि

परम-पदवी ऋह् च्याञ्जि ज्ञाञ्जय ॥

अनधीतविद्युः अस्मि अहं पठिष्यामि तेषां स्पर्धया

परमपदवीप्राप्तिः० ॥

त्रिकोटिसंख्या-देवाः तवैव भक्तिम्

कुर्वन्तः (सन्ति) हे महाशक्तिरूपे ।

पञ्चानां कारणानां (ब्रह्मविष्णु रुद्रेश्वरसदाशिवानां) अस्ति धारणा
तवैव

परमपदवीप्राप्तिः० ॥ १५२० ॥

चत्वारि-एव युगानि संपन्नानि त्वत्त-एव उत्पन्नानि

त्रीणि गतानि तु एकः (कलिः) अस्ति अवशिष्ट-एव ।

(तस्य वर्ततः) कलियुगस्य महाराजराजेश्वरि

परमपदवीप्राप्तिः० ॥

लक्ष्मः प्रकारेण अस्ति-ते रूपं तवैव

जयजयकारः अस्ति-ते अस्माकम् ।

सर्वसंसारः मुक्तः कृतः अनेन नागजलेन

परमपदवीप्राप्तिः० ॥

घूपेन (अगुर्वादिनिर्मितेन) रत्नदीपेन पूजां कुर्वन्तः तव सर्व-एव

गन्धर्वाः देवाः ब्रह्मचारिणः ।

साधवः सन्तः वैरागिणः योगिनः यतयः

परमपदवीप्राप्तिः० ॥

पात्राणि सन्ति पायसेन सितया फाणितेन पूर्णानि

हे-जगदीश्वरि कुरु-नाम-तदाहारम् ।

अविद्यायाः वासनायाश्च नष्टं अंशं अंशम्

परमपदवीप्राप्तिः० ॥

सूक्तं यू॒ल ज॒ड चै॒तन्य॑ ह्य॒ख् वासव॑ञ्
 शिव॑-शक्ति॒-रूप॑ ह्य॒ख् आसव॑ञ् च॒य् ।
 सर्व॑-त्याग् करि॒थ् ब॑क्ति च्या॒नि मा॑नी
 परम॑-पद॒वी ह्य॒ह् च्या॒ज्ञि ज॑ज्ञू॒य ॥ १५२५ ॥
 ओं-शब्द॑ गाय॒त्री ह्य॒ख् परम॑-शक्ती
 सिंहा॑सन कर् म्वक्ती॒य ।
 बा॒यि ब॒न्द् ब॒व् मा॑ज् च॒य् ह्य॒ख् सा॑ज्ञी
 परम॑-पद॒वी ह्य॒ह् च्या॒ज्ञि ज॑ज्ञू॒य ॥
 दर्श॑न् हाव् अ॒स्य क्खि॑य् आर॒-कृ॑ति॒य
 श्री॑-भगवती॒य ली॑न् कर् मन् ।
 वी॒द-परि॑नि अ॒स्य अ॒ज्ञान॑-म्य॒च्च क्का॑ज्ञी
 परम॑-पद॒वी ह्य॒ह् च्या॒ज्ञि ज॑ज्ञू॒य ॥
 पाद॑न् च्या॒न्यन् मी॑ठि दि॒थ् द्रा॑य
 लारा॑न् आ॒य यि॒थ् त अ॑ज् क्काल् ।
 अम॑रनाथ॒-गंगा॑य हर॒म्वख॑-पा॒ज्ञी
 परम॑-पद॒वी ह्य॒ह् च्या॒ज्ञि ज॑ज्ञू॒य ॥
 अ॒श्रव॑य् म्वन् ह्य॒थ् अ॒वस्था॑य चो॒रय्
 पान॑ ह्य॒ख् ज्ञपा॑य् महामा॒या ।
 च॒य् र॑स्तु यि॒ह् के॒का॒ह् मा॑न ह्य॒थ् ठा॑ज्ञी
 परम॑-पद॒वी ह्य॒ह् च्या॒ज्ञि ज॑ज्ञू॒य ॥
 संक॑ल्प॒-वु॒तरा॑य ह्य॒म खार॑खस॒चूय्
 दाँ॑द् वा॒य ह्य॒सक्ति॑य॒ वव॑ कर्म॒-ब्यो॑ल

मूढमपदार्थं स्थूले जडे चैतन्ये (च) असि भासमाना

शिवशक्तिरूपेण असि संभवन्ती त्वमेव ।

सर्वत्यागं कृत्वा भक्ताः त्वदीयाः (एव) संमताः (अस्माकम्)

परमपदवीप्राप्तिः ० ॥ १५२५ ॥

प्रणवशब्दमुखा गायत्री असि परमा शक्तिः

सिंहासनेन (तन्निविष्टदर्शनदानेन) कुरु-नः मुक्तिम् ।

भ्रातरः ब्रान्धवाः पिता माता त्वमेव असि अस्माकम्

परमपदवीप्राप्तिः ० ॥

दर्शनं (स्वस्वरूपं) प्रदर्शय अस्माकं स्तो-त्रयं दयार्थं-क्लिष्टाः

हे-श्रीभगवति लीनं (स्वभक्तौ) कुरु-नः मनः ।

वेदरूपतितउना अस्माभिः अज्ञानात्मसृत्तिका उत्पूता

परमपदवीप्राप्तिः ० ॥

पादयोः त्वदीययोः चुम्बनानि दत्त्वा निर्गताः

धावन्तः आगताः आगत्य च आनीता भक्त्या ।

अमरनाथ-गङ्गाया हरमुकुटगङ्गाजलेन (च)

परमपदवीप्राप्तिः ० ॥

त्रीनेव (सत्त्वरजस्तमांसि) गुणान् सह-धृत्वा अवस्थानां (जाग्रदादीनां)

चतुष्टयं (च)

स्वयं असि चतुष्पार्श्वस्था महामाया ।

त्वामेव विना यत् किञ्चित् संश्यामि तत्सर्वमस्ति असत्यमेव

परमपदवीप्राप्तिः ० ॥

संकल्पात्मिका-भूमिः अस्ति-मे कण्ठकगुल्मादिदुष्टा

वृष्टौ आकर्षिष्यामि समाधानरूपौ वप्स्यामि दत्तकर्मवीजम् ।

अव्यचार-मूलस् लाय दर्म-खात्री

परम-पदवी अह् च्यात्रि जात्रय ॥ १५२० ॥

त्याग यवच्य क्रूद-दत फुटराव्य

समदृष्टि जनि-सूत्य थावय् सम ।

द्यान-फालस् कुन योग-अल-वात्री

परम-पदवी अह् च्यात्रि जात्रय ॥

अद्वैत-सग-सूत्य कर्म-ब्योलु ववियय्

नेम-न्यंद दिथ् ह्यस सारौ ह्यथ् ।

वैराग-द्राति लोन वसि हरश् कात्री

परम-पदवी अह् च्यात्रि जात्रय ॥

सथ् कात्रि जात्रि-हन्दि कज्ज मुन कारय्

निर्नय-देगि-मज्ज रन वन स्वक्थ् ।

परम-शक्ति-द्यान् दार ख्यम मान्मात्री

परम-पदवी अह् च्यात्रि जात्रय ॥

मन-किनि प्रथ्-ज्याय ज्यथ् कुस् कारवुनु

कृष्ण कुस् दारनाय दारवुनु द्यान् ।

वर् जया कर् दया पालना म्यात्री

परम-पदवी अह् च्यात्रि जात्रय ॥ ८९ ॥

शख्च-रस्तु शख्य प्राव बख्च-रस्तु संवल

वक्ति-वत्सल च्यानि शक्ति-पात-सूत्य ॥ १५२५ ॥

अविचारात्म-मूलं प्रक्षिप्तगमि (क्वेदनाय) धर्म-खाज्ञ (नामकं अत्यं
हलफालम्)

परमपदवीप्राप्तिः ० ॥ १५३० ॥

त्यागरूपेण लोष्टुभेदनेन* क्रोधात्मलोष्ठानि भेत्स्यामि

समदृष्ट्यात्मना जन्-इति-नामकेन-वृहत्कुदालविशेषेण स्थापयि-
ष्यामि समाप्तां ।

ध्यानात्म-फालेन-सह प्रक्षिप्तगमि योगात्मलाङ्गलदण्डम्

परमपदवीप्राप्तिः ० ॥

अद्वैतज्ञानात्मसेकेन सत्कर्मात्मब्रीजं उज्ज्वा

(तत्र) नियमात्महस्ताकृष्टिविशेषं दत्त्वा समाधानेन सर्वाणीन्द्रि-
याणि गृहीत्वा ।

वैराग्यात्म-दात्रेण लविष्यामि मिलिष्यति हर्षात्मकः फलपूगः

परमपदवीप्राप्तिः ० ॥

तमेव धान्यादिफलपूगं जप्ति-रूपे उलूखले अवहनिष्यामि सुष्ठु

निर्णयात्मस्थाल्यां पद्यामि भविष्यामि मुक्तः ।

परमशक्तिसंबन्धिध्यानं धारयिष्यामि अत्स्यामि अन्योन्यस्पर्धम्

परमपदवीप्राप्तिः ० ॥

मनसा (अन्तःकरणेन) प्रतिस्थाने त्वामेव अस्मि अनुसरन्

कृष्णाख्यः अस्मि-अहं धारण्या धारयन् ध्यानम् ।

वृणीष्व (स्वीकुरु) जयेति (जयकारं मत्तः) कुरु दयां परिपालनां
मदीयाम्

परमपदवीप्राप्तिः ० ॥ ८७ ॥

ग्रन्थकृत् स्वयं शिवं स्तौति ॥ ८८ ॥

शक्तिहीनोऽपि शक्तिं प्राप्स्यामि भक्तिहीनोऽपि संस्कारवान्-भविष्यामि
(दृढीभविष्यामि)

हे-भक्तिवत्सल त्वदीयेन अनुग्रहेण ॥ १५३५ ॥

नायक फल-दायक जन्म-स्वफल

ल्यंवि-मङ्गु फल पंपोशाद्-हिहु ।

कल-दौफ् प्रजल मङ्गु-कल स्वकल

वक्ति-वत्सल च्यानि शक्ति-पात-सूत्य् ॥

कलनाय-रस्तु वन्दहाय् निश्कल कल

कल-माल-दारवनि कलवालो ।

चम प्याल च्यानि अमृत-जल जल थल

वक्ति-वत्सल च्यानि शक्ति-पात-सूत्य् ॥

चन्द्रचूड सूर्य-नित्र कमल कूमल

शौन् जन् गल मेल जलसय् सूत्य् ।

न्यथ च्यथ-बुजमलि मङ्गु जल प्रजल

वक्ति-वत्सल च्यानि शक्ति-पात-सूत्य् ॥

निश्कल् ठहर मङ्गु मन-चंचल-चल

फल-रस्ति कर्म परम-गथ् प्राविथ् ।

चाविथ् नरकस् स्वर्ग-मंडल डल

वक्ति-वत्सल च्यानि शक्ति-पात-सूत्य् ॥

आवन शौन् जन् दान-ज्यंगल गल

पान कुनि रोज न-त ज्ञान कुस् जल् ।

च्यथ-हिहि ज्याम विरक्त केवल वल

वक्ति-वत्सल च्यानि शक्ति-पात-सूत्य् ॥ १५४० ॥

नित्य-कर्म च्यत-किन्नि बस् निर्मल मल

नाव् कुम् रुष्ण हावतम् शिवरूप ।

हे-नियन्तः सुफलदातः जन्मनः-सुफलरूप

पङ्कमध्ये विकसिष्यामि पङ्कजसदृशः ।

कुलप्रदीपः दीप्तिमान्-भविष्यामि संसारमध्यात् मोक्ष्यामि

हे-भक्तिवत्सल० ॥

संकल्पं-विना समर्पयेयं हे-निर्विकल्प शिरः

मुण्डमालाधर आनन्दासवपायिन् ।

पास्यामि कंसान् त्वदीयस्य अमृतजलस्य जले स्थले

हे-भक्तिवत्सल० ॥

हे-चन्द्रचूड सूर्यनेत्र कमल कोमलाङ्ग

हिमं इव गलितो-भविष्यामि संगंस्यामि जलेनैव सह ।

नित्यं चेतनाविद्युता मध्ये जलस्य दीपिष्यामि

हे-भक्तिवत्सल० ॥

अनपेक्षः स्यास्यामि मध्ये मनश्चाञ्जल्यरहितः

फलेष्पारहितेन कर्मणा परमां-गतिं प्राप्य ।

त्यक्त्वा नरकयातनां स्वर्गमण्डलात् उल्लङ्घ्य-यास्यामि

हे-भक्तिवत्सल० ॥

आवणे हिमं इव ध्यानारण्ये लीनो-भविष्यामि

स्वयं कुत्रापि स्यास्यामि नहि ज्ञास्यामि अस्मि जलम् ।

त्वत्सदृशानि वस्त्राणि हे-विरक्तात्मन् हे-केवल वसिष्यामि

हे-भक्तिवत्सल० ॥ १५४० ॥

नित्यदा चित्तेन (अभ्यासेन) भस्म निर्मलं परिमलिष्यामि

नाम अस्ति-मे कृष्ण-इति प्रदर्शय-नाम-मे शिवस्वरूपम् ।

शत्रु-क्षयं हृग-निशं अकिं पत्रं बिलं बलं

वक्ति-वत्सलं चानि शक्ति-पात-सूत्यं ॥ ८८ ॥

89. PRAISE OF VIṢṆU AS ONE WITH ŚIVA.

ह्यथ प्रवाथाह् कक्ष-कथं आव्

श्याम-रूपं चाव् गर सोनु ॥ १५४२ ॥

रंगं अक्षन्-हन्दुं बुद्धिं बुद्धिं चाव्

कृतं तं हृदं नुन्दवोनु ।

गाश-सूतिन् गाशं पर्जनाव्

श्याम-रूपं चाव् गर सोनु ॥

अख-अकिस-निशं प्रथ-अखाह् ज्ञाव्

अस्य कुनु प्वरुगाह् मोनु ।

कुनिसय् किह् लक्ष-बेदि नाव्

श्याम-रूपं चाव् गर सोनु ॥

चैतन्यं ध्यलि चैनन आव्

अद कथाह् गव् नवु तय् प्रोनु ।

ज्ञानवुनु ज्ञानं देह-द्रष्टुं चाव्

श्याम-रूपं चाव् गर सोनु ॥ १५४५ ॥

प्रथं चौजुकु सुय् कुह् स्वभाव्

प्रथ-कुन्युकुय् दय-लोनु ।

रूपुकुय् रूपं वावुकुय् वाव्

श्याम-रूपं चाव् गर सोनु ॥

हे-इन्द्रियादिशत्रो रोगात् एकेन पत्रेण बिल्वस्य* उल्लाघो-भविष्यामि
हे-भक्तिवत्सल० ॥ ८८ ॥

शिवाद्वैतभावेन विष्णुं स्तौति ॥ ८९ ॥

परिमृच्छ प्रभात-(स्वप्रकाश-) रूपं (शिवं) अङ्कुमर्थे समागतः

श्याम-(सायंकाल-) रूपः (विष्णुः) प्रविष्टः गृहं आस्माकीनम् ॥
१५४२ ॥

रागं (अन्यद्विषयं) अतिसंबन्धिनं समीक्ष्य समीक्ष्य (विचार्य विचार्य)
परित्यज

शुक्लवर्णं कृष्णवर्णं च अतिप्रेमास्पदं (स्वात्मानन्दात्मकम्) ।

प्रकाशात्मनैव प्रकाशस्वरूपं उपलक्षय

श्यामरूपः० ॥

एकस्यैकस्य-सकाशात् प्रत्येक-(जीव-)समूहः संजातः

अस्माभिः एकः पुरुषस्वरूपः संमतः ।

यस्य-एकस्यैव सन्ति लक्षणः (अनन्तशः) नामधेयानि

श्यामरूपः० ॥

चैतन्यस्वरूपः यदा (यस्यामवस्थायां) चेतनायां (स्मृतौ) आगतः

ततः किं-नाम संभवति नूतनः च पुरातनः ।

जानन्तं विजानीहि देहे-दृष्टिं (स्वात्मायमिति बुद्धिं) परित्यज

श्यामरूपः० ॥ १५४५ ॥

प्रत्येकस्य वस्तुनः स-एव अस्ति स्वभावसत्तात्मकः

प्रत्येकस्य भागधेयात्मा-दैवरूपः ।

रूपस्यैव (सूर्यादेः) रूपात्मा (तत्प्रभवात्मा) वायोरपि (प्राणादेः)
वायुरूपः (तदुज्जीवकः)

श्यामरूपः० ॥

* श्वित्ररोगहरणं वैकुण्ठधामप्रापणं च बिल्वेन चण्डाल्याः प्रसिद्धम् ॥

प्रान् हिह् तस् टोठु गङ्गुराव्
 ल्वलि मङ्ग-बाग् ललवोन् ।
 ज्यथ् ऐनस् म्वख् पनुनु हाव्
 श्याम-रूप् चाव् गर सोनु ॥
 अख् चैतन्य-ब्रह्म ननु द्राव्
 विष्णु कृष्णान् शिवजौ ज्ञोनु ।
 आत्मस्-प्यठ् कुस् कुनुय् बाव्
 श्याम-रूप् चाव् गर सोनु ॥ ८८ ॥

90. HYMN IN PRAISE OF THE ŚIVA-RĀTRĪ FESTIVAL

श्याम कुय् कव्य सोम-सूर्य-रूप प्रवाथ्
 शिव-रात्रि-हन्दि दह क्यथ् सतराथ् ॥ १५४८ ॥
 तेशस् पुनर्वससथ् कुह् अविज्यथ् साथ्
 सूर्य वातिय् तथ् मङ्गु लगि वहराथ् ।
 अमृत वर्गन फल् दियि बुतराथ्
 शिव-रात्रि-हन्दि दह क्यथ् सतराथ् ॥ १५५० ॥
 कुच प्रकथ् हांगिज् साज् ल्वच ज्ञान्
 बव-सर खदरस् मङ्गु क्यथ् ईरान् ।
 म्वक्त प्रावनाव् चाव् शक्तिपात बसाथ्
 शिव-रात्रि-हन्दि दह क्यथ् सतराथ् ॥
 वटुक भैरव-नाथ कुख् चह् शंभु-नाथ्
 साथी क्यथ् कुख् साथ्य-साथ् ॥

प्राणसमूहं इव तं वस्तलं संकलय

अङ्कुस मध्यभागे लालयिष्यामस्तम् ।

(तस्मात्) चित्तात्मनि मकुरे मुखं स्वकीयं प्रदर्शय

श्यामरूपः ० ॥

(ततः) एकरूपं चैतन्य-ब्रह्म प्रत्यक्षं निर्गतं (निर्गच्छति)

(येन हेतुना) विष्णुः कृष्णाख्येन (ग्रन्थकृता) श्रीशिव-एव
विज्ञातः ।

(यतः) आत्मनि (व्यापकरूपे) अस्ति-तस्य एक-एव भावः (परिज्ञान-
मतिः)

श्यामरूपः ० ॥ ८९ ॥

ग्रन्थकृच्छ्वरात्रौ स्तौति ॥ ६० ॥

हे-श्यामसुन्दर अस्ति-ते अङ्कुस्थितः सोमसूर्यस्वरूपेण-वर्तमानः प्रभातः
(प्रकाशः)

शिवरात्र्याः (फाल्गुनकृष्णचतुर्दश्याः) दिवसे अस्ति-ते द्विरागमन-
मुहूर्ततिथिः ॥ १५४९ ॥

(ततोऽनन्तरं) तिथ्यनन्तरस्य पुनर्वसुनक्षत्रस्य अभिजिन्नाम (विष्णुः च)
मुहूर्त (यदस्ति)

सूर्यः प्राप्स्यति तस्य मध्ये (यदा) संगमिष्यति (आरब्धो भवि-
ष्यति) वर्षावालः ।

(तत्काले) अमृतात्मना वर्षणेन फलानि दास्यति भूतधात्री

शिवरात्र्याः ० ॥ १५५० ॥

फलं प्रकृतिं शुक्तिमिव अस्माकं लब्ध्वौ जानीहि

संसारात्मनः समुद्रस्य मध्ये अस्ति आत्मन्ती ।

मुक्तात्मा मुक्तां प्रापयास्मान् पातय शक्तिपातस्वरूपां वृष्टिम्

शिवरात्र्याः ० ॥

हे-वटुक भैरवनाथाख्य असि त्वं शम्भु-स्वामी

सहचराणि संगृह्य असि नित्यसहावासः (नक्षत्राणि च) ।

पालवनि साल यित पालुवनि द्विह् शिवराथ्
 शिव-राचू-हन्दि द्वह् व्यय् सतराथ् ॥
 बान-रस्तु बान प्रावि सय् गय सतराथ्
 अग्रय्य् शख्य् प्रावि गव् शक्ति-पाथ् ।
 प्रस्तस् त वीरि बनि कल्प-वृक्ष् त पारिजाथ्
 शिव-राचू-हन्दि द्वह् व्यय् सतराथ् ॥
 बाग्यवान् साविदान् अस्य थव् त द्यन्-राथ्
 दर्मस् कर्म-हौनिस् कास् गाथ् ।
 बान-रस्तिस् लद् दय-दन पहराथ्
 शिव-राचू-हन्दि द्वह् व्यय् सतराथ् ॥
 व्यय् रस्तु पारुदु जन् कुस् द्यन् त राथ्
 पानस् कुन् निम् म्य दौनानाथ् ।
 शिव-शक्ति-पद् मान शख्य् दिम् साख्याथ्
 शिव-राचू-हन्दि द्वह् व्यय् सतराथ् ॥ १५४५ ॥
 कृष्णस् नालमति रठ् हे शक्ति-नाथ्
 यख्-ज्याह् मिलनाव् पारस् त दाथ् ।
 सुय् गव् अनुग्रह् सुय् गव् शक्ति-पाथ्
 शिव-राचू-हन्दि द्वह् व्यय् सतराथ् ॥ ८० ॥

बाल कुय् लाल-त्रटि-कनि वासुख् हटि
 हटि मौग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥ १५५७ ॥

हे-जगत्पालक निमन्त्रणेन आमाच्छ-नाम पालपराः स्मः शिवरात्रिम्

शिवरात्र्याः ० ॥

पात्र-हीनः (भाग्यहीनः) पात्रं (भाग्यं) प्राप्स्यति (येन) सैव संभवति
द्विरागमकृतिः

असमर्थश्च सामर्थ्यं प्राप्स्यति संभवति शक्तिपातः (अनुग्रहः) ।

प्रस्ताख्यफलरहितवृत्तस्य वेतसवृत्तस्य च संपत्स्यति कल्पवृत्तता पारिजात-
वृत्तात्मता च

शिवरात्र्याः ० ॥

भाग्यवतः प्रसन्नचित्तान् अस्मान् निधेहि (कुरु) च प्रत्यहोरात्रम्

धर्मार्थं (धर्मगौरवेण) सुकर्मरहितस्य अपनय कलङ्कम् ।

पात्र-रहितस्य (भाग्यरहितस्य) प्रेषय ऐश्वर्यधन(पूर्णं) वृहत्स्थाली-
विशेषं (पौष्परात्रिं च)

शिवरात्र्याः ० ॥

त्वामेव विना (भूतोऽहं) पारतं (चञ्चलं) इव अस्मि-अहं दिवसेषु च
रात्रिषु (च)

स्वात्मानं प्रति नय-मां मां दीननाथ-बन्धो ।

शिवाभिन्नशक्तिज्ञानात्मपदं* संख्यामि शक्तिं देहि-मे साक्षात्करेण

शिवरात्र्याः ० ॥ १५५५ ॥

(ग्रन्थकृतः स्वानुकूलोक्तिः) कृष्णाख्यं परिष्वङ्गेन गृहाण हे शक्तिनाथ

एकत्र संयोजयस्व स्पर्शमणिना च धातुम् ।

स-एव अस्ति अनुग्रहः स-एव अस्ति शक्तिपातः

शिवरात्र्याः ० ॥ ६० ॥

श्रीशिवं स्तौति ॥ ६१ ॥

हे-बालकरूप अस्ति-ते रत्नहारस्थाने वासुकिः कण्ठे

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्ण स्मरणेन तव आपत् ॥ १५५७ ॥

* हे शिव शक्तिरूपां पद्मिनीं मे देहोति च स्तुतः ।

च्यथ्-बुजमलि साज्ज परम-आकाग् खटि

अद कस् चटि राग-द्वेष्टकु वाव् ।

गाग् अनि मज्ज गटि आग् थवि मज्ज चटि

हटि मीग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥

त्रेश-हचि त्वाय पान् स्योनु कोन नटि

यूतु खंम्बुम् तूतु व्वपदुम् लूब् ।

समुद्रस् पोञ्जु-खारुनु गोम् नटि-नटि

हटि मीग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥

निम् पानस्-कुन् थिम् दिम् मटि-मटि

पालना साज्जय् मटि च्यय् अय् ।

असवनि गंगा वसवज्ज् च्य मज्ज जटि

हटि मीग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥ १ ५ ६ ० ॥

मनकिस् वनसय् मज्ज युस् पान् खटि

हर हरम्बख च्यय् पर्जनविथ् ।

पर् त पान् कुनु व्यन्दि कति मोह-स्थन्दि फटि

हटि मीग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥

वीरभद्र चोनु जोर् नय् आसि कति म्वटि

मदुकुय् मद-हस्तु च्यय् वगि तल् ।

नख क्याह् वसि थपि दसि-हन्दि नल्वटि

हटि मीग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥

शस्त्र् व्यनु ज्जन् नेरि मज्ज कुर्कटि

यस् कटि च्यानि लोल नारचू र्यह ।

चिद्विद्युतं अस्माकं परमाकाशं स्थगयिष्यति

ततः कस्य भेत्यति रागद्वेषस्य वायुः ।

प्रकाशं आनयिष्यति मध्ये ध्यान्तस्य आशं स्थापयिष्यति मध्ये वज्रस्य

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्णं ० ॥

अतितर्षवत्या (हतया) तृष्णया आत्मा मम कुतो-न कम्पितो-भवेत्
(कुर्मन् च)

यावत् संभृतं-मया तावत् उत्पन्नं-मे लोलुभत्वम् ।

समुद्रान् जलारोपणं संपन्नं-मे कुम्भैः

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्णं ० ॥

प्रापय-मां स्वात्मानं-प्रति आगच्छ-मां देहि-मे पृष्ठे-हस्तस्पर्शताडनाम्

पालना अस्माकं समर्पिता तव अस्ति ।

हे-स्मितमुख गङ्गा अवरोहन्ती तव जटामध्यात्

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्णं ० ॥ १५६० ॥

मनोरूपस्य वनस्यैव मध्ये यः त्वात्मानं गूहयिष्यति

हे-हर हरमुखाख्ये-गिरिक्षेत्रे त्वामेव उपलक्षयिष्यति ।

परं आत्मानं च एकरूपं मंस्यति कुत्र-नाम मोहात्मसिन्धुनद्यां मग्नी-
भविष्यति-सः

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्णं ० ॥

हे-वीरभद्ररुद्र तव बलं न-चेत् स्यात् कुत्र-नाम आयत्तो-भविष्यति

मदरूपः मत्तहस्ती चैतन्यात्मिकायाः वलायाः अधस्तात् ।

पूर्णतां किं-नाम उत्तीर्णो-भविष्यति अवलम्बेन मृल्लोष्ठमयप्राकारात्मना
उपरिवन्धनपटलेन

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्णं ० ॥

शुद्धशस्त्रधातुः विभिन्नतां इव निर्गमिष्यति मध्यात् शस्त्रमलात्

यस्य प्रज्वला-भविष्यति त्वदीयस्य अनुरागात्मनः अग्नेः ज्वाला ।

दैर्यकि दकरि दब-सृत्य कालस् चटि

हटि मीग-वर्न स्वरन च्यानि आपदा ॥

बेहोश् कर्म्मतु कुस् मोहज्ज लटि

सूरमति थपि वृशवनि लटि-सृत्य ।

इमि बवसर तर अकि न-त अकि लटि

हटि मीग-वर्न स्वरन च्यानि आपदा ॥

अपूर्व-स्वरूपस्* क्याह् वदि क्याह् गटि

क्याह् जेटि क्याह् कूटि य्मि त्थलु पान् ।

रावरावि क्याह् लवि क्याह् चावि क्याह् रटि

हटि मीग-वर्न स्वरन च्यानि आपदा ॥ १ ५ ६ ५

देहकि यावन खटि रंग-सस्ति पटि

स्वल-रस्ति कुय् तावनुनु बाज़ार् ।

बेरंग लयि च्याज्ज लयि स्वक्तच रटि

हटि मीग-वर्न स्वरन च्यानि आपदा ॥

पञ्च-म्वख च्चवापोर् सुय् वाति अकि व्वटि

युस् जपि बीद-रस्तु शडचर नाव् ।

अन् पोरन् फेरि बिहिय्य् मज्ज व्वटि

हटि मीग-वर्न स्वरन च्यानि आपदा ॥

कृष्णस् व्यह् मन-कामन् दामन् वटि

जगतुकु कंडि-काल् न-त चटि तस् ।

विरक्थ् पाद् च्यानि नय् रटि कति वटि

हटि मीग-वर्न स्वरन च्यानि आपदा ॥ ८ १ ॥

(सः) धैर्यात्मनः अयोधनस्य आघातेन कालात्मकालिमानं भेत्यति

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्ण ० ॥

निश्चेष्टः कृतोऽहं अस्मि मोहात्मिकया उन्मादमूर्क्या (अपस्माररोगेण) ।

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग हस्तावलम्बेन स्ववाहनौभूतवृषभस्य पुच्छेन-करणेन

अस्मात् संसारमहासरसः तरिष्यामि एकस्यां नचेत् अपरस्यां वेलायाम्

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्ण ० ॥

(तस्य) अपूर्वस्वरूपस्य (त्वदात्मनः) किं-नाम उपचितं-भविष्यति किं-नाम-
वा अपचितं-भविष्यति

किं-नाम दीर्घ-भविष्यति किं-नाम ह्रस्व-भविष्यति येन तुलितः स्वात्मा ।

विनष्टं-करिष्यति किं-नाम लप्स्यति किं-नाम परित्यज्यति किं-नाम ग्रहीष्यति

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्ण ० ॥ १५६५ ॥

देहस्य यौवनेन असारेण रागेण-सहितेन और्णपट्टेन

हे-अमूल्य (मूल्यरहितेन वा) अस्ति हृषितप्रायः विषण्णव्यवहारः ।

(स पट्टः) हे-रागरहित मूल्यवान्-भविष्यति त्वदीयेन आसक्तत्वेन मुक्ता-
रत्नात्मना तौल्येन

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्ण ० ॥

हे-पञ्चमुख (स्वच्छन्दमूर्ति) चतुर्दिक् स-एव प्राप्स्यति एकेन मुतेन

यः जपिष्यति एकाग्रबुद्ध्या (अभेदबुद्ध्या वा) षडन्तरमन्त्रात्मकं नाम ।

तिष्ठपु पूर्ण (लोकत्रये शरीरत्रये वा) परिक्रमिष्यति आसीन-एव मध्ये
गृहाधस्तनपुरे (प्रथमयोगभूमिकास्य एव)

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्ण ० ॥

(ग्रन्थकर्तुः स्वस्थालापः) कृष्णाख्यस्य अस्ति मनःकामना (तादृशौ) वसनाधो-
भागात्मवासनावृत्तिं वेष्टयिष्यते (निरोत्स्यति)

जगत्संबन्धि कण्टकजालं अन्यथा क्लेश्यति तस्य (तद्वस्त्रभागम्) ।

विरक्तीभूय (हे विरक्त इति वा) चरणौ त्वदीयौ न-चेत् ग्रहीष्यति कुत्र-
नाम फलितो-भविष्यति

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्ण ० ॥ ६१ ॥

92. PRAISE OF VIṢṆU AS ONE WITH ŚIVA.

करुनावतार नाव-निग् युस् न ज्ञाह् डलि

कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥ १५६८ ॥

लवि-कनि रुज्जिथ् लूक-सवि मज्ज रलि

महाराज् ज्याम वलि साद-प्रकृच्छ ।

ब्रम् मानि संसार् ओम् ज्ञानि थलि थलि

कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥ १५७० ॥

देह-प्रय निग् निर्नय नयि-मज्ज चलि

ल्यंबि-मज्ज कलि पंपोशाह्-हिहु ।

फेरि थलि थलि नेरि डूनु कन् मज्ज ग्वलि

कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥

कायाय-मायाय-हन्दि रूग-निग् बलि

बस्म् मलि समताय-हज्जि स्मरच्छ ।

ममता तस् ति गलि पोञ्जु जन् भस्म-गलि

कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥

वैराग-मक-सूत्य् युस् राग-वीरि थलि

निष्कल् मन तथ् करि पैवन्द् ।

हर्द नेरि फल् तस् सोन्त पानय् सुह् कलि

कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥

पुनिमू-हन्दि स्वामियो च्याज्जिय् अठ्कलि

चन्द्रम कन् गलि परिपूरन ।

पुनरपि शिवाद्यभावेन विष्णुं स्तौति ॥ ६२ ॥

(जगत्पालनाद्यर्थं) हे-दयया-स्वीकृतमसृगाद्यवतार नाम्नः (तव) यः न कदापि निवृत्तो-भविष्यति

कुत्र-नाम (सः) निमज्जति मोहात्मकुल्यायां हे-केशवात्मन् ॥ १५६९ ॥

बहिरेव (औदासीन्येन) स्थित्वा लौकिकसभायाः मध्ये संगंस्यते

महावरस्य (इव) वसनानि वसिष्यते आर्जवप्रकृत्या ।

भ्रममात्रं संस्यते संसारं श्रीमात्मकमेव ज्ञास्यति स्थले स्थले (पुरः पश्चात्)

कुत्र-नाम निमज्जति ॥ १५७० ॥

देहप्रियतायाः सकाशात् सद्विचारात्मिकायां अधित्यकायां चलिष्यति

कर्दमविशेषमध्ये विकसितो-भविष्यति पद्मपुष्पसदृशः ।

संचरिष्यति स्थले स्थले निर्गमिष्यति अक्षोटफलं इव मध्यात् त्वचः

कुत्र-नाम निमज्जति० ॥

कायस्य-मायायाः-संबन्धिनः रोगात् उल्लाघीभविष्यति

भस्म परिमलिष्यति समज्ञानात्मिकया जपमालया (संयुक्तः) ।

ममता (देहाद्यहंभावः) तस्य अपि विनज्जति जलं इव भस्मगलु-नाम्नि-
वितस्तादिनदीजलशोषकस्थले (काश्मीरिकवराहमूलाख्यप्रदेशाधस्तनप्रसिद्धे)

कुत्र-नाम निमज्जति० ॥

वैराग्यात्मना-कुठारेण यः संसाररागात्मवेतसवृत्तं किन्नुशाखं-विधास्यति

निरपेक्षेण मनसा (चित्तवृत्तिनिरोधरूपेण) तस्य विधास्यति संस्कार-
विशेषम्* ।

शरत्काले निर्गमिष्यति फलं तस्य (पुरुषस्य) वसन्तकाले स्वयमेव सः विकसिष्यते

कुत्र-नाम निमज्जति० ॥

हे-पूर्णमाग्रास्तियः स्वामिन् (तस्यां पूजनीय) तवैव अनुरागपौनःपुन्येन

चन्द्रमाः इव विनज्जति परिपूर्णो-ऽपि ।

* स्वादिष्टफलोत्पत्तौ यदेकस्य दृक्षस्यान्यदृक्षचर्मादिना संक्रामिकसंस्कारविशेष
क्रियते तत् (पौन्दा इति भाषया) ॥

चन्द्रचूड आश च्याञ्ज स्वप्रकाश-ज्याम वलि

कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥

कृष्णस् आनन्द-अमृत्य् गलि गलि

निष्कल पनञ्जिय् कलि-सूत्य् च्याव् ।

निर्मल ब्वज् प्रकृच्च-हन्दु मल् कलि

कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥ १५७५ ॥ ८९ ॥

93. PRAYER AND PRAISE DIRECTED TO ŚIVA.

यिम् दिम् बव-सर तार्

शिव करुनावतारो वे* ॥ १५७६ ॥

सारिय् पाप् सानि हार्

बाल काल-संहारो वे ।

नाव् कुय् गंगादार्

च्याव् अमृत दारो वे ।

रूप् कुय् लिंगाकार्

अग् सूर्य-प्रकारो वे ।

यिम् दिम् बव-सर तार्

शिव करुनावतारो वे ॥

तसि कुह् सोरुय् आदिकार्

सादि युस् ओंकारो वे ।

सोहम् ज्ञानि सुय् सार्

ब्रम् मानि संसारो वे ।

* वे शब्दो ऽत्र पादपूरणार्थः ॥

हे-चन्द्रचूड आशया तवैव स्वप्रकाशात्मकानि-वसनानि वसिष्यते
कुत्र-नाम निमज्जति० ॥

कृष्णाख्यग्रन्यकृतः आनन्दात्मासृतं सुखपूरं सुखपूरम्

हे-निष्कल स्वकीयेन यन्त्रेण (अनुरागापेक्षया तद्दानेन च) प्रापय ।

(यथा) निर्मलीभूतायाः बुद्धेः प्रकृतेः मालिन्यं मार्क्ष्यति

कुत्र-नाम निमज्जति० ॥ १५७५ ॥ ६२ ॥

पुनरपि स्नेहप्रार्थनपूर्वकं श्रीशिवं स्तौति ॥ ६३ ॥

आगच्छ-मत्समीपे देहि-मे संसारसरसः तारम्

हे-शिव दयाहेतोर्धृतावतार नाम ॥ १५७६ ॥

सर्वार्थैव पापानि अस्माकं हर

हे-बालमूर्ते महाकाल-संहारिन् नाम ।

नाम अस्ति-ते गङ्गाधर-इति

पापयास्मान् अमृतधाराः नाम ।

रूपं अस्ति-ते लिङ्गाकृतिमत्

अङ्गानि सूर्यसमानदीप्तीनि नाम ।

आगच्छ-मत्समीपे देहि-मे संसारसरसः तारम्

हे-शिव दयाहेतोर्धृतावतार नाम ॥

तस्यैव अस्ति सर्वमेव आधिपत्यम्

सात्स्रति यः ओंकारं (प्राणाभ्यासात्मयोगेन) नाम ।

सो-जहमिति-मन्त्रं ज्ञास्यति स-एव सारात्मकम्

भ्रान्तिमात्रमेव मंस्यते संसारं नाम ।

यिम् दिम् बव-सर तार्

शिव करुनावतारो वे ॥

अनुग्रहकिय् अंबार्

निम च्यानि दरबारो वे ।

पाप् षञ् व्यनु व्यनु चार्

सूत्य् दर्म-व्यचारो वे ।

यिम् दिम् बव-सर तार्

शिव करुनावतारो वे ॥

साम-वीदस् म्य व्यस्तार्

दिम् प्रीम-सेतारो वे ।

वानिय म्याञ् कन् दार्

हा बस्मादारो वे ।

यिम् दिम् बव-सर तार्

शिव करुनावतारो वे ॥ १५८० ॥

देव् आमर्ति छिह् लाचार्

कर्तव् व्यञ् चारो वे ।

सूत्य् सूत्य् ह्यथ् च्छ् कमार्

तारक-दैत्य् मारो वे ।

यिम् दिम् बव-सर तार्

शिव करुनावतारो वे ॥

कृष्णस् तप् जप् चार्

व्वडनस् कुह् तयारो वे ।

आगच्छ-मत्समीपे देहि-मे संसारसरसः तारम्

हे-शिव दयाहेतोर्धृतावतार नाम ॥

अनुग्रहस्य (त्वदनुग्रहपूर्वकत्वादिष्टमार्गेण) राशीन्

नयिष्यामि त्वदीयायां पदसंसदि नाम ।

पापकर्म पुण्यकर्म भिन्नं भिन्नं विचिनु

सह-कृत्वा विचारात्मधर्म नाम ।

आगच्छ-मत्समीपे देहि-मे संसारसरसः तारम्

हे-शिव दयाहेतोर्धृतावतार नाम ॥

सामवेदं (तद्गीत्यनुसारभवत्कीर्तिगानसामर्थ्य) मयि विस्तारय

(तदर्थ) देहि-मे रागात्मिकां-वीणां नाम ।

(तत्प्रदानानन्तरं) वाण्याः सदीयायाः कर्णौ निधेहि

अङ्ग (हन्त) भस्मपरिमलिताङ्ग नाम ।

आगच्छ-मत्समीपे देहि-मे संसारसरसः तारम्

हे-शिव दयाहेतोर्धृतावतार नाम ॥ १५८० ॥

देवाः समागताः (संपन्नाः) सन्ति निरुपायाः (उद्देगातिशयम्)

कुरु-नाम-तेष्वां अतःपरं रक्षोपायं नाम ।

सह सहायं धृत्वा त्वं कार्तिकेयम्*

तारकाख्यदैत्यं जहि नाम ।

आगच्छ-मत्समीपे देहि-मे संसारसरसः तारम्

हे-शिव दयाहेतोर्धृतावतार नाम ॥

(ग्रन्थकर्तुः स्वकीयालापः) कृष्णाख्यस्य तपः जपं (च) अकृतमेव-
कृतमिव संकलय

(यतोऽसौ) मज्जने (जन्ममरणादिषु) अस्ति सद्बुद्ध-एव नाम ।

* तन्मारणाय नियतं कार्तिकेयकुमारमुत्पादयेति भावः ॥

सोऽर् रोज्यस् न ल्वकचार्
 कर्तस् वज्ज् चारो वे ।
 यिम् दिम् बव-सर तार्
 शिव करुनावतारो वे ॥ ८३ ॥

94. PRAYER AND PRAISE DIRECTED TO ŚIVA.

न्यथ् च्याञ्ज पूजा शिव शंकर कर
 बस्मादर दर च्योनुय् व्रथ् ॥ १५८३ ॥
 च्यानि अनुग्रह-रस्तु कति उद्गर दर
 ब्वक्क तश्ना द्यम् पत ख्यथ् च्यथ् ।
 संच् च्याञ्ज राथ् दह् हे दिगम्बर वर
 बस्मादर दर च्योनुय् व्रथ् ॥
 स्यकि-आठ् कुम् दया-सागर गर
 जल् कुम् बासान् फल् आस् ज्यथ् ।
 त्रेण-हतु यियु न नागनाथ अमर मर
 बस्मादर दर च्योनुय् व्रथ् ॥ १५८५ ॥
 कास्तम् अमर अजर जर जर
 बास्तम् प्रत्यस् सूर्य-हिहु न्यथ् ।
 ज्ञाञ्ज-गाश् कर्तम् चन्द्रशेखर खर
 बस्मादर दर च्योनुय् व्रथ् ॥
 च्यानि नाव सूतिन् पाप् हरिहर हर
 पान कुख् पालना त संहार् थ्यथ् ।

स्थिरतरं स्थास्यति-तस्य न बाल्यं (कौमारयौवनाद्यवस्थानम्)

कुरु-नाम-तस्य अधुना उपायं नाम ।

आगच्छ-मत्समीपे देहि-मे संसारसरसः तारम्

हे-शिव दयाहेतोर्धृतावतार नाम ॥ ६३ ॥

पुनरपि श्रीशिवं स्तौति ॥ ६४ ॥

नित्यं तव पूजां हे-शिव शङ्कर कुर्याम्

हे-भस्मपरिमलिताङ्गः स्थापयिष्यामि तवैव व्रतम् ॥ १५८३ ॥

त्वदीयेन अनुग्रहेण-विना कुत्र-नाम हे-संसारादुद्धारक स्थिरौभविष्यामि

बुभुक्षा पिपासा अस्ति-मे अनुलगा जग्ध्वा पीत्वा ।

आशया तवैव रात्रीः दिवसानि (च) हे दिगम्बर पूरयेयम्

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥

सैकतिला-भूः अस्ति-मे हे-दयासागर गृहम्

जलरूपं अस्ति-मे भासमानं फलं* आगतो-ऽहं (यतः) जन्मना† ।

पिपासाबाधितः (एव) यथा न हे-नागनाथस्वरूप अमर मरिष्यामि

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥ १५८५ ॥

अपनय-नाम-मे हे-अमर अजर निःशेषतया (ज्वरादिकं च)

भासमानो-भव-नाम प्रत्यक्षं सूर्यवत् नित्यम् ।

ज्ञानात्मप्रकाशं कुरु-नाम-मम हे-चन्द्रशेखर समुद्रतम्

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥

त्वदीयेन नाम्ना कारणेन (त्वत्स्मरणेन) पापं हे-हरिहरात्मन् अपाकुर्याम्

स्वयं असि पालनात्मा संहारात्मा च स्थित्यात्मा (तद्गुणैरिति) ।

* भ्रान्त्यात्मसंसारः सत्यतया नृगदृष्ट्यावद्भासते ॥

† सिकता जन्मनस्त्वयमेव स्वभावः यद्विनाशं त्वं शुष्यति ॥

बक्ति बाव च्यानि मन बागम्बर बर
 बस्मादर दर चोनुय् ब्रथ् ॥
 प्रीम अग्नु कुम् वसान् च्यानि बज्जर ज्जर
 ज्ञन् छम् नेत्रन् मङ्ग-बाग् व्यथ् ।
 बक्ति-श्रूख् च्यानिय् हे परात्पर पर
 बस्मादर दर चोनुय् ब्रथ् ॥
 पूरि पश्चिम दक्षिण वृत्तर तर
 मोह-स्यन्दि व्यचारच नावि-कथ् ।
 कृष्णस् गङ्गत् केशव बव-सर सर
 बस्मादर दर चोनुय् ब्रथ् ॥ ८४ ॥

95. PRAYER AND PRAISE DIRECTED TO ŚIVA.

होश् दिम् लगयो पंपोश्-पादन्
 हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥ १५८० ॥
 योगियन्-हन्दि योग प्रानियन्-हन्दि प्रान
 ज्ञानियन्-हन्दि हा ज्ञानो ।
 च्यानि प्रसाद सूत्य् स्यद् किह् तफ् सादन्
 हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥
 अच्यत च्यानि-सूत्य् च्यत्तुकुय् चेनुनु
 न-त गक्कि मेनुनु क्रङ्गल्यन् पोञ्ज् ।
 प्रीम-जल् कुय् वुज्जान् बाव-नागरादन्
 हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥ ॐ

भक्तिविधानेन भावनया (च) तव मनः हे-वागम्बर पूर्णकुर्याम्

हे-भस्मपरिमलिताङ्गः ॥

प्रेमपूर्णं अश्रु अस्ति-मे निःपतत् तवैव माहात्म्यं प्रवाहवत्

इव अस्ति-मे नेत्रयोः मध्यभागे वितस्तानदी ।

भक्तिपूर्णश्लोकान् तवैव हे परात्पर पठिष्यामि

हे-भस्मपरिमलिताङ्गः ॥

पूर्वस्मात् पश्चिमात् दक्षिणतः उत्तरतः निस्तरयाम्

मोहात्मसिन्धुनद्याः विचारात्मिकायां नौकायामेव ।

(तदर्थं) कृष्णाख्यस्य (मे) संपद्मस्व-नाम हे-केशव भव-सरसि-अस्मिन्
परौत्तितः

हे-भस्मपरिमलिताङ्गः ॥ ६४ ॥

पुनरपि स्नेहप्रार्थनपूर्वकं श्रीशिवं स्तौति ॥ ६५ ॥

चेतनां देहि-मे उपहारीभवेयं-तव पद्मसदृशपादयोः

हन्त साधूनामपि साधो हन्त ॥ १५९० ॥

हे-योगिनामपि योगरूप प्राणिनामपि प्राणरूप

ज्ञानिनामपि हन्त ज्ञानरूप ।

त्वदीयेन प्रसादेन कारणेन सिद्धाः सन्ति तपः साधयन्तः

हन्त साधूनामपि ॥

चित्तरहितं तवैव हेतुना (प्रसादेन) चित्तस्यापि चेतनत्वं (अस्ति)

अन्यथा संपत्स्यति मानमिव काण्डोलेषु जलस्य ।

प्रेमातिशयात्मकं-जलं अस्ति-ते उद्गच्छत् भक्त्यात्माखातेषु

हन्त साधूनामपि ॥

ब्रह्म-जन्मस् यिथ् कुम् न ब्रह्म-स्मरचू
 बुक् म म्याञ्ज राक्षस-प्रक्षू कुन् ।
 च्यानि सूत्य् वक्थ् च्याञ्ज कर्ह् प्रह्लादन्
 हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥
 पूरन-प्ररश्न क्यम् च्याञ्जय् लादन्
 प्रनव-पान् वन्दहाय् पादन् ज्ञन् ।
 नाद-व्यन्द कन् थाव् सान्यन् नादन्
 हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥
 व्यचार-नेत्रन् ज्ञाञ्ज-गाश् अन् किह् अग्नि
 हर हर्म्बख् च्यय् दिमहाय् वनि ।
 निष्कल-मन निष्काम रामरादन्
 हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥ १५८५ ॥
 अनुग्रह् च्योनु गक्कि आमुनु सादन्
 क्याह् कुह् पापन् कमन् ज्यादन् प्यठ् ।
 दय् कुख् त च्य् कर् सान्यन् अपरादन्
 हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥
 कृष्ण् अय् च्याञ्ज कपटञ्ज-तल नेरिहे
 अद कति पैरिहे ज्याम न्वि न्वि ।
 पुश कति प्ययिहेस् होज्ञन् त रादन्
 हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥
 कृपि मञ्ज् अय् तस् कृच्यराह् वनिहे
 अद कति वनिहे जेव्यर् यतु ॥

ब्राह्मणजातिजन्मनि आगत्य अस्मि न ब्रह्मस्मृतौ

ईक्षस्व मा मदीयां राक्षसप्रकृतिं प्रति ।

त्वदीयेन कारणेन (प्रसादेन) भक्तिः त्वदीया कृता प्रह्लादेन

हन्त साधूनामपि० ॥

हे-पूर्णपुरुषात्मन् अस्ति-मयि तवैव अनुकम्पा

हे-प्रणव स्वात्मानं उपहारौकुर्याम-ते पादेषु (वेदात्मकेषु) चतुर्षु ।

हे-नादविन्द्रात्मन् कर्णेन निधेहि आस्माकीनेषु कम्पणाक्रन्देषु

हन्त साधूनामपि० ॥

विचारात्मनेत्रयोः ज्ञानात्मप्रकाशं समानय स्मो (यतः) अन्धाः (वयम्)

हे-हर हरमुखाख्यगिरिल्लेखे तवैव अदास्याम-ते अन्वेष्टणानि ।

निरपेक्षेण-मनसा हे-निष्काम रामरादन्-नाम्नि-ल्लेखे

हन्त साधूनामपि० ॥ १५९५ ॥

अनुग्रहः त्वदीयः भवितव्यः साधूनाम्

किं-नाम अस्ति पापानां अल्पानां ब्रह्मणां (वा) (विचारणां)
प्रति* ।

ईश्वरः असि नाशं च विधेहि अस्माकं अपराधानाम्

हन्त साधूनामपि० ॥

(अन्यकर्तुः स्वालापः) कृष्णाख्यः चेत् तव (वस्त्रादि) भिदात्मपरी-
क्षातः निरगमिष्यत्

तदा कुत्र-नाम अवसिष्यत् वसनानि नूतानि नूतानि ।

(पुनश्च) अपर्याप्तं कुत्र-नाम आपतिष्यत्तस्य वस्त्रपार्श्वभागेषु वस्त्रदैर्घ्य-
भागेषु च

हन्त साधूनामपि० ॥

अप्रत्यक्षभाषणात्मक (मानसव्यवहारस्य) मध्ये यदि तस्य संग्रहात्मकता
(उपायान्तरं) समभविष्यत्

तदा कुत्र-नाम अकथयिष्यत् दैर्घ्यं इयत् ।

* दयालवः सन्तः पापन्यूनाधिक्यं न विचारयन्ति । समानामेव सर्वेषु
दयामाविष्कुर्वन्ति ॥

याद् अथ रोजहस् बुज्ज कुस् आदन्
हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥ ८५ ॥

96 IMPOSSIBILITY OF DESCRIBING ŚIVA.

निरञ्जन वातिथ्यं प्यव् शूज्ज-थानम् ।

निशानाह् कुस् वनय् तस् बे-निशानम् ॥ १५८८ ॥ ८६ ॥

97. PRAISE OF ŚIVA ON HIS DEPARTURE FOR THE FOREST.

रूप-रस्ति कुस् ज्ञानि कमि-सन नयि गोख् ।

दय गोख् शूज्ज-शय द्वाय् विज्ञान् ॥ १६०० ॥

साद-सत्संगकि निर्नय-पय गोख् ।

ज्ञितेन्द्रिय गोख् लय-स्थान् ॥

साद नाद-ब्यन्द वानिय-हन्दि वन गोख् ।

निष्कल मन गोख् निरविमान् ॥

आनन्द् बूगनि आनन्दगन गोख् ।

निरञ्जन गोख् प्यठ् शूज्ज-थान् ॥

अद्वैत अच्यत अन्तर्दान् गोख् ।

सूत्य ज्ञान गोख् ज्ञाज्ज-हज्ज ज्ञान् ॥

केवल पनन्यन् निश बेगान गोख् ।

शिवनाथ पान गोख् शक्तिय-सान् ॥ १६०५ ॥ ८७ ॥

98. THE AUTHOR AND MENĀ PROCLAIM DEVOTION ON ŚIVA'S DEPARTURE.

लत लीयिथ् संसारम्

पत-लारस् लतिय ॥ १६०६ ॥

स्मृतिगतः चेत् तिष्ठेयास्तस्य अधुनापि अस्ति-तस्य अवकाशः (कथन-
निवृत्तिः)

हन्त साधूनामपि ॥ ६५ ॥

ग्रन्थकृदुक्तिः ॥ ८६ ॥

निरञ्जनः प्राप्यैव समापतितः (द्रुतमेव प्रापत्) गृहादिनिर्मितिरहिते
(ज्योतिः स्वरूपात्म) प्रदेशे
लक्षणादिकं कः वक्ष्यामि (वक्तुं शक्नुयां) तस्य निर्लक्षणास्य ॥
१५६६ ॥ ६६ ॥

यात्रामनु स्तुतिप्रस्तावना ॥ ८७ ॥

हे-रूपरहित कः जानाति कया-स्वित् अधित्यकया गतस्त्वम् ।

हे-ईश्वर गतस्त्वं शून्यप्रदेशे (परमचिदाकाशे) संगृह्य (स्वशक्त्या-
त्मकं) विज्ञानम् ॥ १६०० ॥

साधुसत्सङ्गस्य हे-निर्णयस्य-अभिज्ञान गतश्च-त्वम् ।

जितेन्द्रिय गतस्त्वं (सत्तामात्रात्मकं) लयस्थानम् ॥

हे-साधो नादबिन्दात्मन् वाण्यात्मकेन वनमार्गेण गतस्त्वम् ।

निष्कलेन मनसा (सह) गतस्त्वं निरभिमानपदम् ॥

स्वानन्दं भोक्तुं हे-आनन्दघन गतस्त्वम् ।

हे-निरञ्जन गतस्त्वं शून्यस्थानादप्युपरिस्थानं (चिदाकाश-
लयस्थानम्) ॥

हे-अद्वैतस्वरूप अन्तःकरणाद्यतीत अन्तर्धानं गतस्त्वम् ।

सह-धृत्वा हे-ज्ञान गतस्त्वं ज्ञप्तिरपि ज्ञानरूपम् ॥

हे-केवलात्मन् स्वकीयानां समीपतः पररूपः संपन्नस्त्वम् ।

हे-शिवनाथ स्वयं गतस्त्वं स्वशक्त्या-सह ॥ १६०५ ॥ ६७ ॥

श्रीशिवस्य दूरगतिमधिगत्य तदनुरागातिशयं स्ववैराग्य-

पुरःसरं प्रस्तौति ग्रन्थकृत् सेना च ॥ ८८ ॥

लक्षाघातान् प्रक्षिप्य (तिरस्कृत्य) संसारे

अनुधाविष्यामि-तं हे-नायिके ॥ १६०६ ॥

हंस-नादकिस् ज्ञानवारस्
नालि ज्याम किस् कृतिय ।

बुफि तार्यम् हंसदारस्
पत-लारस् लतिय ॥

सूर कर्त्तुमि अंदकारस्
युस् वरु सूरमतिथ ।

ब्वति दारनाय दान् दारस्
पत-लारस् लतिय ॥

अथ तौज-रूप् आकारस्
फेर ब्रूँठि तय पतिय ।

पाँपुर् जन् गत-मारस्
पत-लारस् लतिय ॥

लोल फंबकिस् अंबारस्
र्यह् म्य दिचू सूरमतिथ ।

सह कुम् बज् कति प्रारस्
पत-लारस् लतिय ॥ १६१० ॥

आरवल् मज्ज लोल-नारस्
दज्ज-मचू क्यह् प्रीम सूतिथ ।

ग्रहज्यारस् क्यह् मज्ज आरस्
पत-लारस् लतिय ॥

न्यथ लगही सञ्चारस्
सथ बासनाव् सतिथ ।

(यस्य) हंसनादात्मनः विहङ्गस्य*

वसितानि वस्त्राणि सन्ति शुक्लानि ।

उड्डयनं तारयिष्यति-मे (उड्डीय लङ्घयिष्यति) हंसद्वाराख्यगिरिम्
अनुधाविष्यामि-तं० ॥

भस्म कृतं (संपादितं) तेन (तदीयस्य) मोहात्मान्धकारस्य
यः वृतः भस्मप्रमत्तेन-तेन ।

(तदर्थं) अहमपि धारणया ध्यानं धारयेयं-तस्य
अनुधाविष्यामि-तं० ॥

अमुष्य तेजोरूपस्य आकारस्य
संचरेयं पुरस्तात् अपि पश्चात् ।

पतङ्गः इव स्वात्मसमर्पणं (स्वात्मारपणगतिम्) कुर्यामस्याहं
अनुधाविष्यामि-तं० ॥

अतिस्नेहात्मनः पिचुनः कूटस्य

अग्निशिखा मदीयस्य दत्ता (उद्धाविता) भस्मपरिमलमत्तेनानेन ।

(परन्तु) आर्द्रत्वं (प्रतिबन्धात्मकं) (पिचुनः) अस्ति-मे अतः-परं कुत्र-
नाम प्रतीक्षिष्ये
अनुधाविष्यामि-तं० ॥ १६१० ॥

पीतवर्णपुष्पविशेषः (इव) मध्ये अनुरागात्मज्वलने
दग्धीभूता अस्ति प्रेम्णा हेतुना ।

शैतलप्रायस्य अस्ति मध्ये नदीरूपाटव्याः
अनुधाविष्यामि-तं० ॥

नित्यं लग्नो-भवेयं-नाम सद्भिचारे

(येन) सत्यात्मत्वं भासमानं-कुम्भे-सति (परमशक्ते) ।

खर् फिहम् च्यत् सेतारम्

पत-लारम् लतिय ॥

वन्दुन् कुम् पान् यारम्

अन्दुन् कुम् इतिय ।

चन्दुन् गोम् देवदारम्

पत-लारम् लतिय ॥

ग्रज् व्वक् स्वन्दर्य-नारम्

इति आसिथ् कुह् ततिय ।

वनवनस्य कन् दारम्

पत-लारम् लतिय ॥

काल मारि मारि ल्वकचारम्

करि म्य पोशन् कृतिय ।

शेरि लागम् जटदारम्

पत-लारम् लतिय ॥ १६१५ ॥

कृष्णन् दफ्त बाल-यारम्

करिहेस् नालमतिय ।

मेलि शस्त्र् त संगि-फारम्

पत-लारम् लतिय ॥ ६८ ॥

99. WHAT MĒNĀ AND THE PEOPLE SAID TO EACH OTHER WHEN
ŚIVA DEPARTED.

हर हरम्बख-वन् गोम्* ह्यत् उमाय ।

च्यत् आनन्द-गन् गोम् ह्यत् मायाय ॥ १६१७ ॥

* अस्मिन् खण्डे “हर हरम्बख-वन् गोम्” इति प्रतिपदान्तार्धभागेष्वनुषङ्गः ॥

स्मृतिरूपं-नादं प्रवर्तय-मे चित्तात्मिकायां वल्लभायाम्

अनुधाविष्यामि-तं० ॥

उपहर्तव्यः अस्ति-मे स्वात्मा स्वात्मरूपाय

(किंतु) समाप्त्यं अस्ति-मे इहैव ।

चन्दनं संपन्नं-मे देवदारुदारुणः*

अनुधाविष्यामि-तं० ॥

उच्चैर्गीतिध्वनिः समुद्रतः स्वन्दरिनार्-नाम्नि-प्रसिद्धे-वनदेवतास्थाने

इहैव भूत्वा अस्ति (सः) तत्रैव ।

(तद्विषयकस्य) कीर्तिगानस्य-कृते कर्णौ निधास्यामि

अनुधाविष्यामि-तं० ॥

भस्मासंचारान् दत्त्वा दत्त्वा बाल्यावस्थायाम्

कृताः मया पुष्पाणां काण्डोलपूरं-निचयाः ।

(तानि) शिरसि संयोजयेयं-तस्य जटामुकुटधारिणः

अनुधाविष्यामि-तं० ॥ १६१५ ॥

कृष्णस्य (संबन्धि विज्ञापनादि) कथय-नाम बालसखणे

(यथा) कुर्यात्-नाम-तस्य आलिङ्गनानि ।

(येन हेतुना) संगतं-भविष्यति शस्त्रं (इव) च (परस्परं) स्पर्शमणिः

अनुधाविष्यामि-तं० ॥ ६८ ॥

लोकोक्तिर्मनया सह निर्याणकाले शिवयोः ॥ ६६ ॥

महादेवः हरमुखाख्यं-वनं गतो-मम गृहीत्वा उमायाम् ।

चित्तं-इव आनन्दघनीभूतं गतं-मम गृहीत्वा मायाम् ॥ १६१७ ॥

* देवार्चने चन्दनार्थं देवदारु निवेद्यते । तच्च क्रमशो क्षिण्यमाणं यथा लीनं भवति

तथा मच्छरीरमपि भवत्विति बोध्यम् ॥

राम रामरादन् गोम् ह्यथ सौताय ।

नर-नारायण् गोम् तपच ज्वाय ॥

अग्निस्य कति ह्यन् गोम् तसञ्ज माय ।

वन क्याह् वर्तन् गोम् अथ शूञ्ज-शाय ॥

अन्दकार् अर्पन् गोम् अहन्ताय ।

निर्वन् दिथ् त ग्वन् गोम् व्पासनाय ॥ १६२० ॥

मिलनाविथ् दन् गोम् दिथ् निष्ठाय ।

दृष्टि-तल सञ्जन् गोम् मञ्ज दारनाय ॥

खफल् प्रदख्यन् गोम् गरि याम् द्राय ।

विश्वरूप् हन्-हन् गोम् कुञ्ज त्राय ॥

दृष्टि-तल त्रिबुवन् गोम् मञ्ज तुर्याय ।

कृष्णस् पत मन् गोम् व्वञ्ज राधाय ॥ ८८ ॥

100. LAMENTATION OF MĒNĀ ON ŚIVA'S DEPARTURE.

अथ विन् कहि द्यन् ह्यक गुञ्जराविथ्

कस् गोख् त्राविथ् हे-शंभो ॥ १६२४ ॥

अज्ञानय् कुम् वथ् रावराविथ्

कोचन् मञ्ज फिरनाविथ् म्य ।

ज्वफेरस् कुन्तम् व्वञ्ज वथ् हाविथ्

कस् गोख् त्राविथ् हे-शंभो ॥ १६२५ ॥

अनु कुस् त पकनस् हत-व्वञ्ज वत ह्यम्

पत ह्यम् लारान् मन-कामना ॥ १७

श्रीरामः रामरादनाख्योपत्यकाक्षेत्रप्रदेशं गतो-मे गृहीत्वा सीताम् ।

नर-नारायणः गतो-मे तपसः स्थाने (बदरिकाश्रमे) ॥

अश्रुणश्च कुत्र-नाम ह्रदः संपन्नो-मे तस्यैव प्रीत्या ।

कथयिष्यामि किं वृत्तं संपन्नं-मे अस्य शून्य-स्थानस्य ॥

अन्धकारमिव समर्पितं संपन्नं-मे अहन्तायाः ।

निर्गुणतां दत्त्वा गुणः च गतो-मे उपासनायाः ॥ १६२० ॥

संगमय्य द्वौ गतो-मे दत्त्वा निष्ठां ।

दृष्टित-एव सज्जनः गतो-मे मध्यं धारणायाः ॥

समुत्पन्नसत्फलं प्रदत्तिणं संपन्नं-मे गृहात् यावत् निर्गताहम् ।

जगद्रूपत्वं प्रत्यंशे संपन्नं-मे एकस्याः अवस्थायाः ॥

दृष्टित-एव त्रिभुवनं गतं-मे मध्ये तुरीयायाः ।

कृष्णस्य (विष्णोः ग्रन्थकर्तुश्च) पश्चात् मनः गतं-मे बुद्ध्यात्मिकायाः
राधिकायाः ॥ ९९ ॥

मेनाया उक्ति ॥ १०० ॥

त्वामेव विना केन-प्रकारेण दिनानि शक्रुयां व्यत्येतुम्

कं गतस्त्वं परित्यज्य हे-कल्याणप्रभव ॥ १६२४ ॥

अज्ञानमेव अस्ति-मम सत्यमार्गं विनाश (विस्मार्थ)

अल्पानां-मार्गविशेषाणां मध्ये परिभ्राम्य मां (स्थितम्) ।

चतुष्पथे निपातय (निदर्शय)-नाम-मे अधुना मार्गं प्रदर्शय

कं गतस्त्वं ० ॥ १६२५ ॥

अन्धः अस्ति तु गमनाय शतशः मार्गाः सन्ति-मे

पश्चात् अस्ति-मे धावन्ती मनसो-वासना ।

शूब्या गकुनु म्य च्य पथर् पाविथ्

कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥

दया च्याज् आय् अज्-ताज् थ्यकान्

यथ् मज्जिलस् लूख् पकान्-गैय् ।

कंबस् प्यठ् कुख् म्य चलान् साविथ्

कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥

जय-सस्ति च्यथ् अथि ओसु दय-लोनुय्

बुज्जिथ् जोनुय् न च्योनु महिमा ।

सत्य-देव कति जोनुख् पर्जनविथ्

कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥

क्रौरि-मज्ज खार् न्योनु व्वडुमत्तु पानय्

भगवान् दयावानय् कुख् ।

यिथु न इथ् नावस् गक्य् मन्दकाविथ्

कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥

कायाय काठिस्-प्यठ् कुस् व्वह् खसिथ्

रोजुनु त वसिथ् प्यनु कुस् कूठु ।

दर्मस् ब्राह्मनस् निम् स्वकलाविथ्

कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥ १६३० ॥

कुस् वोत्तुमत्तु नख ग्रम्शेरि दंद्य

शंगिथ् कुस् मुह न्यंद्य मज्ज ।

च्याज् जेरि रस्तु कुस् ह्यक्यम् बुज्जनाविथ्

कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥

शोभते-तव-किं गमनं मां ते भूमौ निपात्य

कं गतस्त्वं० ॥

दयां (दयालुतां) त्वदीयां आगता-वयं अद्य-पर्यन्तं विकल्पमानाः

यस्मिन् प्रयाणके जनाः अगच्छन् ।

अवटस्य पृष्ठे असि मां चलन् संवेश्य

कं गतस्त्वं० ॥

हे-जयनशील तवैव हस्ते (आयत्तं) आसीत् (नः) कर्मभाग्यम्

श्रुत्वा ज्ञातं न (श्रोतुं न शक्ता वयं) तव माहात्म्यम् ।

हे-सत्यस्वरूपदेव कुत्र-नाम अभिज्ञातस्त्वं उपलक्षितुम्

कं गतस्त्वं० ॥

कृपमध्यात् उद्धारय मदीयं ब्रुडितं आत्मानम्

हे-भगवन् महादयालुः असि-त्वं (यतः) ।

यथा न इदं नामधेयं गच्छीयं हेपयित्वा

कं गतस्त्वं० ॥

कायात्मनि शूलपृष्ठे अस्मि अहं आरुह्य (आरुढः)

आस्थानं च निपात्य पतनं (च) अस्ति-मे कष्टम् ।

धर्मार्थं (धर्मगौरवेण) ब्राह्मणं नय-मां उन्मोच्य

कं गतस्त्वं० ॥ १६३० ॥

अस्मि-अहं संप्राप्तः समीपं असेः धारायाः

सुप्तः अस्मि मोहात्मिकायाः निद्रायाः मध्ये ।

त्वदीयया प्रेरणया विना कः शक्नुयान्मां उद्बोधितुम्

कं गतस्त्वं० ॥

रुग्निथ् म्य च्लुहम् डौग्निथ् बावय्
 न्यथननिसय् ब्रौठ वावय् कुम् ।
 स्यदच-हन्दु ज्यामाह् यवुम् पैराविथ्
 कस् गोख् त्राविथ् हे-शंभो ॥
 नफचञ् बाँदरु छम् तंवलविथ्
 दय-नाव् च्योनु मंशराविथ् म्य ।
 कस् ह्यक पनुनु दय् हाल् वाविथ्
 कस् गोख् त्राविथ् हे-शंभो ॥
 रनु कुस् प्योमतु मञ्जु मैदानस्
 आशावानस् म यूतु प्रारनाव् ।
 अद्दा दिहम् ना अनिय् मननाविथ्
 कस् गोख् त्राविथ् हे-शंभो ॥
 कृष्णस् चय् यूतु दीन् गञ्जराविथ्
 मो कुन् त्राविथ् लूकन् ताञ् ।
 विष्णवर्पन् निन् स्वख् प्रावनाविथ्
 कस् गोख् त्राविथ् हे-शंभो ॥ १६२५ ॥ १०० ॥

101. PRAISE OF AND PRAYER TO HARI-HARA.

कृपा कर्तम् हरिः-हरय्
 ब्वह् क्याह् करय् शोर ॥ १६२६ ॥
 लूसिथ् प्योमतु कुस् बुज्यरय्
 खतुमतु कम् बड् बोरु ।

रुषित्वा मां चलितस्त्वं-मां दृष्ट्वा भावेन

नग्रायस्यैव (मम) पुरस्तात् वायुः अस्ति-मे (मुखवायुर्गन्तुं
निरुणद्धि) ।

सिद्धात्मकं वसनं निधेहि-मयि आभूष्य

कं गतस्त्वं० ॥

उदरपूर्तीच्छात्मा संभ्रमः अस्ति-मे चञ्चलीकृत्य

ईश्वर-नाम त्वदीयं विस्मर्य माम् ।

कसौ शत्रुयां स्वकीयं ईदृक् वृत्तं प्रकटीकर्तुं (अभिप्रायेण)

कं गतस्त्वं० ॥

कुकरः अस्मि पतितः मध्ये दीर्घस्थलप्रायदेशस्य

धृताशं मा इयत् प्रतीक्ष्य (माम्) ।

(तदर्थं) श्रद्धां दास्यसि-मे स्वित् (या) आनयिष्यति-त्वां सान्त्वयित्वा

कं गतस्त्वं० ॥

(ग्रन्थकर्तुः स्वनिवेदनं) कृष्णाख्यं (मां) त्वमेव इयन्तं दीनं संकलय्य

मा-नाम प्रक्षिप परित्यज्य लोकानां आयत्ततायाम् ।

ईश्वरार्थं नय-तं (मां) सुखं प्रापय्य (अनुभाव्य)

कं गतस्त्वं० ॥ १६३५ ॥ १०० ॥

पुनरेकत्वेन वर्त्तमानौ हरिहरौ समुपलक्ष्य

स्वप्रार्थनपूर्वकं स्तौति ॥ १०१ ॥

कृपां कुरु-नाम-मयि हे-हर्यभिन्नहर

(तत्र) अहं किं-नाम करिष्यामि हठम्* ॥ १६३६ ॥

आन्त्वा निपतितः अस्मि स्थाविरेण

आरुढः अस्ति-मयि महान् भारः ।

Digitized by Microsoft®

* सर्वथा असमर्थस्वत्कृपायोग्योऽस्मीति भावः ।

इय् पञ्चालस् कथ-पाठि तरय्

व्वह् क्याह् करय् ज़ोर ॥

आर कुह् वजान् व्वगनि दरय्

वार कुह् करान् शोर ।

कूप कुह् करान् समन्दरय्

व्वह् क्याह् करय् ज़ोर ॥

वनि वनि यच्च गोस् कृचु अन्दरय्

ननन् जन् कुस् चोर ।

कूपि-हन्दु खख् दिम् योगेश्वरय्

व्वह् क्याह् करय् ज़ोर ॥

पख अम् जर्यमच कुम् जरजरय्

वन्योमत्तु कुस् मोर् ।

ह्युनु कुस् खरन्-हन्दि आर्चरय्

व्वह् क्याह् करय् ज़ोर ॥ १६४० ॥

सम्बख् रोज्तम् श्याम-खन्दरय्

प्रवाय् हिवु ज़पोर् ।

पंपोशस् यिथु न दह् लगि दरय्

व्वह् क्याह् करय् ज़ोर ॥

आवास च्यानि-सुत्त्य गाम्ति किह् खरय्

अन्तःकरन् चोर ।

म्य बास् प्रकाश-रूप् ईश्वरय्

व्वह् क्याह् करय् ज़ोर ॥

ईदृशस्य (ससारात्मनः) पञ्चालगिरेः केन-प्रकारेण निस्तीर्णो-भवेयम्
अहं किं-नाम० ॥

(ईदृशावस्थायां) गिरिसरित् अस्ति प्रवाहध्वनिं-कुर्वन्ती उत्तानेन
सुष्ठु अस्ति कुर्वन्ती महाकोलाहलम् ।
मार्गगति-विशेषेण

मौनं अस्ति कुर्वन् (कुर्वन्ती वा) समुद्रः (समुद्रं प्राप्य वा)
अहं किं-नाम० ॥

उक्ता उक्ता अतिशयेन संपन्नो-ऽहं निःसारः अन्तरेव
ख्यातीभवन् इव अस्ति अतिमूढः ।

मौनविधानस्य सौख्यं देहि-मे हे-योगेश्वर
अहं किं-नाम० ॥

पक्षाः (इन्द्रियोल्लासाः) सन्ति-मे स्वर्णोट्टङ्किताः (इव), अस्ति-मे
संभूतः अस्ति मयूरः ।
भीतिहतत्वम्

कुरूपः अस्ति पादसंबन्धिना अर्तिहतत्वेन
अहं किं-नाम० ॥ १६४० ॥

प्रत्यक्षीभूतः तिष्ठ-नाम-मे हे-श्यामसुन्दर
प्रभातकालः इव परितः ।

पद्मपुष्पस्यैव यथा न दिवसः संयुक्तो-भवेत् निरोधे
अहं किं-नाम० ॥

आभासेन त्वदीयेन समागतानि सन्ति विकासस्यैर्यम्
अन्तःकरणानि चत्वारि (मनोबुद्बुद्गहंकारचित्तानि) ।

मम अनुभवगोचरो-भव-प्रत्यक्षं प्रकाशज्योतिः-स्वरूपः हे-ईश्वर
अहं किं-नाम० ॥

अ-ग्वन् व्वलंगिथ् कुख् शंकरय्
 शक्तिथ् च्याज् कुस् लोस् ।
 अगुनिस् द्वग्नाव् कुनिय् वरय्
 व्वह् क्थाह् करय् जोर् ॥
 च्वरगुं जन् म फिर् गर गरय्
 इह् बाजिगार् क्वा सोस् ।
 दुबार म डाल् प्थठ् खाल्-दरय्
 व्वह् क्थाह् करय् जोर् ॥
 अन्दर् चानिथ् ज्ञान गरय्
 हावुम् चूर्युम् पोर् ।
 तथ् मज्ज् रुजिथ् आनन्द वरय्
 व्वह् क्थाह् करय् जोर् ॥ १६४५ ॥
 कृष्णस् मुचराव् बावकि वरय्
 कुनिय् वरय् तोस् ।
 इथ् लर्य् ह्यथ् च्यथ् बसि अमरय्
 व्वह् क्थाह् करय् जोर् ॥ १०१ ॥

सग्वख् यित द्यान नित म्योनु मन्
 गुहिर्युज्जु* वनि काचबोटाह् जन् ॥ १६४७ ॥
 जय-सस्तु वय मग्ग्रावि हन्-हन्
 प्रावनावि रूप् च्योनु सनातन् ।

* गुहिर्युज्जु नाम कौटविशेषः कृष्णवर्णः सोऽस्ति यो गोमयेन गुलिकां विधाय
 देशात्मसङ्गं परयितमिच्छतीत्याख्यायिका ॥

त्रीन्गुणान् अतीत्य असि-वर्तमानः हे-कल्याणकर

शक्तिः तव अस्मि संलग्नः ।

(सूत्रमिव) एकगुणं-सांसारिकगुणकं द्विगुणं-कुरु-मां (मोक्षसौख्यगुणकं
कुरु) एकेनैव वेष्टुनेन (वरप्रदानेन)

अहं किं-नाम० ॥

शारिमात्रं (गोट) इव मा संचालय मेहे मेहे

अयं कृद्गकरणशीलः अस्ति-किं दृढः ।

पुनर्वारं मा प्रक्षिप पृष्ठे प्रथमकल्यादिमगृहे (जनुरर्थे उदरे)

अहं किं-नाम० ॥

अन्तरेव प्रवेश्य ज्ञानात्मनि गृहे

प्रदर्शय चतुर्थीं पुरम्* ।

तस्य मध्ये स्थित्वा (स्थिरतया) परमानन्दं अधिगमिष्यामि

अहं किं-नाम० ॥ १६४५ ॥

कृष्णाख्यस्य (मम) उद्घाटय भक्तिरूपस्य द्वारस्य

एकेनैव आवर्तनं (वरप्रदानेन) अर्गलम् ।

अस्मिन् सद्गनि सह-धृत्वा त्वामेव निवासं-करिष्यति हे-अमर

अहं किं-नाम० ॥ १०१ ॥

पुनरपि प्रार्थयति ॥ १०२ ॥

साम्मुख्यभावे आगच्छ-नाम स्वस्थानेन नय (वशीकुरु) सदीयं मनः

कौटविशेषः (भूमावप्यसमर्थगतिमान्) संपत्स्यति पुत्तिका (पत्ति-
विशेषः) (अतिशीघ्रगतिमर्थः) इव ॥ १६४७ ॥

जयमेव-फलयन् भयं विस्तारयिष्यति अंशमंशम्

प्रापयिष्यति रूपं त्वदीयं सनातनात्मकम् ।

* अष्टापदचतुर्थकल्यां प्रापय । जाग्रदाद्यवस्थान्यामिष्यात् तुरीयपदं प्रापय ॥

अथ ब्वद् मन् प्रान् करनावि अर्पन्

गुहिर्युञ्जु बनि काचबोटाह् जन् ॥

आविश पनञ् म्याञ् राय् मञ्जु गन्

म्यानि म्बख पनञ् रोचि कर् वतन् ।

उन्मत्त-ब्वद् म्याञ् होशस् अन्

गुहिर्युञ्जु बनि काचबोटाह् जन् ॥

कखु त अद् रु रोज्या य्यलि दजि वन्

र्यहि मञ्जु क्खा चौजाह् वासन् ।

सूर्यस् निश क्खा गट ठहरन्

गुहिर्युञ्जु बनि काचबोटाह् जन् ॥ १६५० ॥

ननिसय् वल् वर्-दिनुकु वर्दन्

नंगरन् कुह् ताले प्थठ् संगरन् ।

सौत रोज्या कुलु हर्मुतु-पन्

गुहिर्युञ्जु बनि काचबोटाह् जन् ॥

अद् क्याजि कुख् दय-गथ् हावन्

य्यलि नारद् कुय् बोजनावन् ।

तिथि ग्वन खनरस् स्वकलावन्

गुहिर्युञ्जु बनि काचबोटाह् जन् ॥

दथा च्याञ् पाफ् घञ् क्खा गञ्जरन्

पथ्-कालि प्थठ् आय् थकनावन् ।

कृष्णस् अथ् प्रश्नस् व्वत्तर् वन्

गुहिर्युञ्जु बनि काचबोटाह् जन् ॥ १०२ ॥

चितं बुद्धिं मनः प्राणं (च) कारयिष्यति स्वसमर्पितम्
कीटविशेषः० ॥

समावेशेन स्वकीयेन मदीयस्य अनुभवस्य मध्ये घनीभव
मदीयया द्वारा स्वकीयायां रुचौ कुरु प्रवृत्तिं (वर्तनम्) ।
उन्मत्तभूतां-बुद्धिं मदीयां स्मृतिं (समाधानं) आनय
कीटविशेषः० ॥

शुष्कः च आर्द्रः अवशेच्यति-किं यदा दग्धं-भविष्यति वनम्
ज्वालायाः मध्ये अस्ति-किं वस्तुमात्रं भासमानम्* ।
सूर्यस्य समीपे अस्ति-किं तमिष्वं स्थिरौभवन्
कीटविशेषः० ॥ १६५० ॥

नग्नस्य आच्छादय वरप्रदानात्मकं वसनम्
(यतः) नग्नानां (विरागिणां) अस्ति भाग्यं पृष्ठे पर्वतानाम् ।
वसन्तकाले स्थास्यति-किं वृत्तः जीर्णपतितपर्णः
कीटविशेषः० ॥

तर्हि कुतः असि स्वैश्वर्यं प्रदर्शयन्
यदा-नाम नारदर्षिः अस्ति-त्वां आवयन् (विज्ञापितवानिति
प्रसिद्धम्) ।
(येन) तादृशेन-गुणेन (युक्तस्य) स्वर्णकारस्य मुक्तिं-कुर्वनसि
कीटविशेषः० ॥

दयालुता त्वदीया पापं पुण्यं (च) अस्ति-किं संकलयन्ती
(इत्यमेव) पूर्वतनकालात् प्रभृति आगताः (पुराविदः) स्नाद्य-
मानाः (प्रशंसन्तः) ।
कृष्णाख्यस्य (मम) अस्य प्रश्नस्य उत्तरं कथय
कीटविशेषः० ॥ १०२ ॥

103. EXHORTATION BY THE AUTHOR TO ATTAIN SALVATION BY MEANS
OF YŌGA PRACTICES.

सतच्च वति पख् सय् बूमिकाय ज्ञान्
 ब्रह्मरन्ध्र-गगनस् खस् साविदान् ।
 मिलविय् ज्ञान् चय् चन्द्रम सूर्य प्रान्
 प्रावनाविय् योग् परमानन्द-स्थान् ॥ १ ६ ५ ४ ॥
 दशमोद्धार-किन्नि वार कङ् अर्मान्
 सुषुम्ण-मार्गकि स्फार सान् ।
 वासनिय् वासना व्वपासना मान्
 प्रावनाविय् योग् परमानन्द-स्थान् ॥ १ ६ ५ ५ ॥
 ललीश्वरिय सोदु योगाह् ज्यान्
 द्वादशान्त मंडलस् वातनोवु प्रान् ।
 अनाहत-शब्द बुक्कु प्रनव् सनिदान्
 प्रावनाविय् योग् परमानन्द-स्थान् ॥
 शब्द-प्रकाश-दिप्य् आसूस् प्रजलान्
 खठ्कय्-खत निर्मल् बासान् ।
 निष्कल् शशि-कलि अमृथ् चवान्
 प्रावनाविय् योग् परमानन्द-स्थान् ॥
 पनुदश कलाय कल्पना गलान्
 शोडश-कला आचु स्वचान् ।
 पूर्न् अमावस्य ऊत-शेश् ज्ञन् रोज्ञान्
 प्रावनाविय् योग् परमानन्द-स्थान् ॥

ग्रन्थकृत्-उक्तिः ॥ १०३ ॥

सत्यस्य मार्गं संचरस्व सप्त भूमिकाः जानीहि*

ब्रह्मरन्ध्राख्ये-चिदाकाशे आरुह्य समाहितो-भूत्वा ।

संगमय्य जानीहि चित्तं चन्द्रमसं सूर्यं प्राणान्

(तादृशः) प्रापयिष्यति-त्वां योगः परमानन्दस्थानम् ॥ १६५४ ॥

दशमोद्गारक्रमेण सुषु निष्कासय अत्यौत्सुक्यं (फलितोत्सुकफलो भव)

सुषुम्णाख्यनाडीमार्गस्य विस्तारेण (विकासेन) सह ।

(यत्र) भासमाना-भवेत्ते वासना (तामेव) उपासनं मानय

प्रापयिष्यति-त्वां योगः० ॥ १६५५ ॥

ललीश्वरीनाम्न्या-प्रसिद्धया (अपि) साधितः योगः शोभनः

द्वादशान्त-नाम्नि मण्डले (ब्रह्मरन्ध्रे) संप्रापितः प्राणः ।

अनाहतशब्देन (शब्दरूपो वा) समीक्षितः प्रणवः संनिधानः

प्रापयिष्यति-त्वां योगः० ॥

(हंसति) शब्दस्य-प्रकाशरूपा दीप्तिः आसीत्तस्याः प्रज्वलन्ती

स्फटिकरत्नादपि निर्मला भासमाना ।

निष्कलतया (निर्गलतया) शशिकलया (भालदेशस्थया योग-
प्रसिद्धया) अमृतं पिबन्त्या

प्रापयिष्यति-त्वां योगः० ॥

पञ्चदशकलयाच्चा नेन कल्पना (वासनात्मिका) नश्यन्ती (यस्याः)

षोडशी-कलात्मिका केवलं अवशिष्यती ।

पूर्णीभूय अमावस्यायां हुतशेषः इव तिष्ठन्ती

प्रापयिष्यति-त्वां योगः० ॥

* सप्तभूमिका नाम ज्ञानस्य शुभेच्छाविचारणानुमानमासत्त्वापत्तिरसंज्ञिः
पदार्थभाविनी, तुर्यगाख्याः ॥ Digitized by Microsoft ®

इ॒ज्ज्य् गव् परम॑श॒ख् चू॑-दे॒विथ-ह॑न्दु द्यान्
परम-दाम् अपूर्व॑ परम-स्थान् ।

अप॑र् परा॒प॒र् पर॑पद् प्र॒दान्
प्राव॑नावि॒थ् योग् पर॑मानन्द-स्थान् ॥

ग्य॑व् गव् ज्ञान् तथ् सु॒श॒ख् गव् वि॒ज्ञान्
शब्द-प्र॒काश॑स् कु॒ह् च्यम॑कावान् ।

न॑नु॒ वास॑नाव् कृ॒ष्णस् इ॒थु नि॒र्वान्
प्राव॑नावि॒थ् योग् पर॑मानन्द-स्थान् ॥ १६६० ॥ १०३ ॥

104. THE WOMEN, AS GŌPIS, SING KṚṢṆA'S PRAISES.

कृ॒ष्णस् क्का॑रान् अ॒सि ग॑य म॒च॒य्
न्यस॑फ् श॒बन् न्य॑न्द॒रि-ह॑च॒य् ॥ १६६१ ॥

न॒च॒न् न॒च॒न् वन॑न् छ॒ह् व॒च॒न्
अ॒न्दस् त म॒ज्ज॑स् पा॒नथ् कु॒ह् न॒च॒न् ।

श्या॑मस् क्का॑रान् अ॒क्कि ग॑य छ॒च॒य्
कृ॒ष्णस् क्का॑रान् अ॒सि ग॑य म॒च॒य् ॥

ता॒रा-म॑ण्ड॒ल् ज॑न् आ॒स शू॑बन्
मु॒नीश्व॑रन् म॒न् ओ॒सु लू॑बन् ।

ज॒ह् ज॒ज्ज॑ ह्य॒थ् च॑लु त अ॒सि आ॑स क॒च॒य्
कृ॒ष्णस् क्का॑रान् अ॒सि ग॑य म॒च॒य् ॥

ति॒म ज॒ज्ज॑ ज॑न् आ॒स सू॒र्य-च॑न्द्रम्
पा॒नस् सू॒तिन् क॑रु॒नख॑ सं॒गम् ।

इदमेव संभवति परमशक्तिः-श्रीदेव्याः-परसंविदः (उत्पद्यमानं) ध्यानम्

परमस्थानं अपूर्वं (लोकातीतं) परमानन्द(ब्रह्मा)स्थानम् ।

अपरात्मकं परापरात्मकं परपदं प्रधानम्

प्रापयिष्यति-त्वां योगः ० ॥

धृतं (तद्रूपं) अस्ति ज्ञानं पुनः गन्धः अस्ति विज्ञानम्

शब्द-प्रकाशावस्थां अस्ति प्रकाशयन् ।

(तदेव) प्रत्यक्षं प्रकाशय कृष्णाख्यग्रन्थकर्त्रे ईदृशं-एव निर्वाणम्

प्रापयिष्यति-त्वां योगः ० ॥ १६६० ॥ १०३ ॥

स्मिन् गोपौत्वमारोप्य पुनः कृष्णमुपलक्ष्य

जन्यस्त्रियो गायन्ति ॥ १०४ ॥

कृष्णं अन्विष्यन्त्यः वयं संपन्नाः उन्मत्ताः

अर्धकाले रात्रिः निद्रया-हताः ॥ १६६१ ॥

नर्तित्वा नर्तित्वा कथयन्त्यः स्मः वचनानि

अन्तभागात् मध्यभागे च स्वयमेव अस्ति नृत्यन् ।

मायन्तनकाले अन्विष्यन्तीनां-नः अक्षिणी संपन्ने शुक्लवर्णं (अति-
प्रतीक्षाश्रान्त्या)

कृष्णं अन्विष्यन्त्यः वयं संपन्नाः उन्मत्ताः ॥

.तारकानां-मण्डलं इव आस्म-वयं शोभमानाः

(यद्दर्शनेन) मुनीश्वराणां मनः आसीत् लोलुभम् ।

द्वे-एव गोप्यौ सह-कृत्वा पलायितः तु वयं आस्म ब्रह्मः

कृष्णं अन्विष्यन्त्यः ० ॥

ते-द्वे स्त्रियो इव आस्तां सूर्याचन्द्रमसौ

(यतः) स्वेन सह कृतस्तेन-तयोः संयोगः ।

पाताल् वक् किन आकाश् खचय्

कृष्णस् क़ारान् अ॒सि गय मचय् ॥

तिहन्त्यन् कर्मन् कुह् जै-जै-कारय्

इधु प्योख् नाज़न् खरीदारय् ।

नखस् ह्यचन् त ज़ाज़न् ल्वचय्

कृष्णस् क़ारान् अ॒सि गय मचय् ॥ १ ६ ६ ५ ॥

प॒कितव् हन्-हन् व॒नि दिथ् चावव्

कदम् त॒मि-स॒न्दि कुनि प॒र्जनावव् ।

प्रयम हचय् क्यह् मच गा॒मचय्

कृष्णस् क़ारान् अ॒सि गय मचय् ॥

दय् दा॒ज़्राविथ् क़ारनि द्राय

राधा-कृष्णस् ह्यय् ति॒म आय ।

पूर्न् सा॒पज़ अ॒सिथ् कूचय्

कृष्णस् क़ारान् अ॒सि गय मचय् ॥

इथय्-पा॒ठिन् कृष्णस् म्वख् हाव्

वि॒ष्णव॒र्पन् म्याज़ व्यन॑चु कन् थाव् ।

राधा ब॒निथ् म॒ञ्ज-बाग् नचय्

कृष्णस् क़ारान् अ॒सि गय मचय् ॥ १ ० ४ ॥

कृष्ण् कु॒ख् म॒ञ्ज ह॒नि-ह॒नि लो-लो

व॒नि यि॒त मन रु॒क्मणि लो-लो ॥ १ ६ ६ ६ ॥

पाताललोकं अवतीर्णं किं-वा आकाशं आरुढे

कृष्णं अन्विष्यन्त्यः० ॥

तसंबन्धिनां सत्कर्मणां-भाग्यानां अस्ति जय-जय-कार-एव

(यासां) ईदृशः समापन्नस्तयोः ललितानां ग्राहकः-सः ।

स्तन्ययोः (पृष्ठे) संगृहीतास्तेन पुनः ज्ञातास्तेन लब्ध-एव

कृष्णं अन्विष्यन्त्यः० ॥ १६६५ ॥

समागच्छत प्रतिदेशांशं मार्गणानि दत्त्वा त्यज्यामः

पादचिह्नानि तस्य कुत्रापि उपलक्षिष्यामः ।

प्रिष्णा संव्याप्ताः स्मः उन्मत्ताः संपन्ना-वयम्

कृष्णं अन्विष्यन्त्यः० ॥

इत्यमेव आध्याय अन्विषणाय निर्गताः

राधाऽभिन्नकृष्णं गृहीत्वा ताः आगताः ।

परिपूर्णाः संपन्नास्ताः भूत्वापि निस्साराः

कृष्णं अन्विष्यन्त्यः० ॥

इत्थं प्रकारेणैव कृष्णाख्यस्य (मम) मुखं प्रदर्शय

परमेश्वरार्थं मम विज्ञप्तौ कर्णौ निधेहि ।

राधास्वरूपः भूत्वा मध्यभागे नर्तिष्यामि

कृष्णं अन्विष्यन्त्यः० ॥ १०४ ॥

पुनरपि कृष्णमुपलक्ष्य प्रार्थनस्तुतिः ॥ १०५ ॥

कृष्ण-एव असि मध्ये (अन्तरात्मा) प्रत्यंशं (सर्वस्मिन्नगति) नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम मनोरूपायाः रुक्मिण्याः नाम ॥ १६६६ ॥

सोऽयं ब्रह्म-जन्मुक् मङ्गिमुयोर्

पासाह् प्ययिथ् यिथ् त न-त क्वा म्य ङोर ।

व्यचार पुक् च्च सूत्य् अनि लो-लो

वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥ १६७० ॥

योगकिस् बांसस्-प्यठ् म्य खारनाव्

दह् तार मङ्ग रुदि म्य मो प्रारनाव् ।

म्वख् हाव् तन् लाग् तनि लो-लो

वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥

राक्कि किम् च्चय् निष् वातनस् कूति

ङोर निम् लडिथ् ह्यथ् पानस् सूत्य् ।

च्यथ् रस्तु न-त क्वाह् म्य वनि लो-लो

वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥

शरनागत-वत्सल् कुय् नाव्

दर्मस् दथ् नावस् म मंदकाव् ।

वीर-दर्मय् च्योनु ननि लो-लो

वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥

काम-क्रूद-लूब-मुङ्गनु शिशुपाल्

जेननि आव् म्य कस् वन हाल् ।

ङोर निम् यिम् ओर-कनि लो-लो

वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥

वक्त-वत्सल कुख् बडु वल-वीर्

म्वकलाविथ् निम् कुरुहम् गौर ।

प्रेषयिष्यामि ब्राह्मणजन्मत्वमेव (ब्राह्मणं) मध्यवर्तिसंदेशहरम्

माननेच्छा समापतेच्चैतव आगमिष्यसि तु अन्यथा अस्ति-किं मम
सामर्थ्यम् ।

विचारस्य कृते त्वां सह आनयिष्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥ १६७० ॥

योगात्मनि गृहोर्ध्वपुरपटले मां आरोपय

दिवसानां त्रितयमात्रं मध्ये अवशिष्टं मम मा प्रतीक्ष्य ।

मुखं प्रदर्शय तनूं संगमय तत्त्वां नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥

रक्तकाः (निरोधकाः) सन्ति-मे तवैव समीपे प्रापणार्थं कियन्तः (ब्रह्मवः)

आग्रहेण नय-मां हठेन गृहीत्वा स्विन सह ।

त्वामेव विना अन्यथा किं मम संपत्स्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥

शरणागतवत्सल-इति अस्ति-तव नामधेयम्

धर्मार्थं ईदृशं नामधेयं मा लज्जय ।

वैरधर्म-एव (सामर्थ्यं) तव प्रकटीभविष्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥

कामात्मा क्रोधात्मा लोभात्मा मोहात्मा शिशुपालराजः

जेतुं (स्वयंवरे) आगतः मां कस्मै निवेदयिष्यामि वृत्तम् ।

हठात्प्रगृह्य नय-मां आगच्छ-मां प्रत्यक्षप्रदेशात् नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥

हे-भक्तवत्सल असि महान् बलिष्ठवैरः

उन्मोच्य नय-मां कृत-एतैर्मै निरोधः (समावरणम्) ।

आर्चर् म्योनु कुस् च्य वनि लो-लो
 वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥ १६७५ ॥
 अकि लोसम् च्य बुक्कि बुक्कि यिम्
 दर्शन् दिम् त सूत्य पानस् निम् ।
 यिथु न ज्ञाह् अय-वास् छनि लो-लो
 वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥
 दान-ज्ञाम्बवन्तस् म्य कास् हान्
 वासनाय ज्ञाम्बवन्तीय सान् ।
 मन-मन् नित दाजि-कनि लो-लो
 वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥
 म्यानि संसार-यगुकुय् माजू-मोलु
 त्पथ् कर् जुवराव् म्वक्तु कु ब्योलु ।
 वक्ति-कुल्यनय् म्वक्त छनि लो-लो
 वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥
 तन्-स्वख मन-स्वख बाव् प्रावनाव्
 स्वख-म्वख कृष्णस् कृष्ण-म्वख् हाव् ।
 अख् स्त्रिखियाह् अख् वनि लो-लो
 वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥ १०५ ॥

बाल क्काडथ् हरम्बख-बाल शंभो
 दिथ् हरनञ्ज काल लोल डाल शंभो ॥ १६८० ॥

मनोदुःखं मदीयं को-नाम त्वां निवेदयिष्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥ १६७५ ॥

अक्षिणी विश्रान्ते-मे त्वामेव दृष्ट्वा दृष्ट्वा आगच्छ-माम्

दर्शनं देहि-मे पुनः सह स्वेन नय-माम् ।

यथा न जातु पाणिग्रहणं (संयोग आवयोः) किञ्च-भविष्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥

ध्यानात्मकस्य-जाम्बवदृक्षास्य मम अपनय निन्दासु

वासनात्मिकायाः जाम्बवत्याः सह ।

मनःस्वरूपं-स्यमन्तकमणिं नय दायार्थं नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥

मदीयस्य संसारयशसः (प्रार्थिनौ) मातापितरौ*

परिवृष्टौ कुरु उत्पादय मुक्तिरूपं (मुक्ताफलात्मकं वा) बीजम् ।

संदृढीभूतभक्तिरूपवृक्षाणां मुक्ताफलात्ममुक्तिफलं निपतिष्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥

तनुमुखात्मक(भोग)मनःमुखात्म(मोक्ष)भावं प्रापय नः

अकस्मादेव कृष्णाख्यस्य (मम) कृष्णरूपमुखदर्शनं प्रदर्शय ।

एकः (प्रधानः) सुखीरूपः केवलः संपत्स्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥ १०५ ॥

शिवान्वेषणानुसारिणीस्तुतिः ॥ १०६ ॥

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां हरमुखाख्यगिरौ हे-कल्याणप्रभव

दत्त्वा हरिणस्य (इव) मृतानि प्रेम्णा लीलागतिविशेषान्

हे-शम्भो ॥ १६८० ॥

Digitized by Microsoft

* संसारे पितरौ पुत्रस्य यशः कामयतः ॥

* भोगेभ्यो लीला इति भावः ॥

निर्नय-नयि नुनरच दिमहाय वनि

बाव-वठि-वठि बेरि-बेरि सनि त व्वगनि ।

सोहम् हरम्बख पनुल शंभो

बाल क्काडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

शहर गाम क्कय् सैर्-करनस् कस्स तारु

खसि वसि क्कय् प्रान्-अपान क्कटवारु ।

फेर् व्वन्दच स्यन्दि-हन्दि नाल शंभो

बाल क्काडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

यार-बल् क्कय् सूत्य् बक्की-वाव् शंभो

शक्ति-पातच डूंग तय् नाव शंभो ।

वायनस् क्किह् यय् भैरव्-विताल शंभो

बाल क्काडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

बाल प्रारान् प्पठ् गंग-आरन् क्कस्

लार्-तरफस् क्कय् पत लारन् क्कस् ।

गंग-बल फ्रज्ज म्म संगर्-माल शंभो

बाल क्काडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

तीज्ज-रूपुकु च्यान्युकु कुस् पन-पाँपुर

ज्योति-रूप लोल-नार च्यानि सूर् मल पूर् ।

देह-अन्दकार-त्वय् च्य-पय् जाल शंभो

बाल क्काडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥ १६८५ ॥

लोल-नार च्यानि देज्ज-मेच्च क्कस् आरवल

बम्मादार वार वार वसत यार-बल् ।

निर्णयात्मविपिने नुनर्-नामग्रामप्रदेशस्य दद्यां-ते मार्गणानि

भावनात्मकूलेषु-कूलेषु प्रति-क्षेत्रसीमारोधसि (यत्र) निम्नप्राया-
देशाः उन्नतप्रायाश्च ।

सोऽहं (इत्येव) हरमुखाख्यं पार्वतीयस्थले हे-शम्भो

हे-बालरूप-अन्विषिष्यामि-त्वां हरमुखाख्यगिरौ हे-शम्भो ॥

प्रतिनगरं प्रतिग्रामं अस्ति-ते संचारकरणस्य को-नाम विलम्बः

आरोढुं अवरोढुं अस्ति-ते प्राणापानरूपा अल्पनौका* ।

संचरस्व चित्तात्मिकायां सिन्धुनद्याः कुल्यायां हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥

सनिःश्रेणिकनदीस्नानादिस्थानं सन्ति-ते (नावः) संगताः भक्तिश्चभावना
(च) हे-कल्याणप्रभव

(यत्र) शक्तिपातात्मिकाः (अनुग्रहात्मिकाः) महानौकाः पुनः नौकाः
हे-शम्भो ।

नाविकाः (च) सन्ति यस्मिन् भैरव-समूहाः वेतालाः हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥

बालरूपाहमपि प्रतीक्षमाना पृष्ठेषु मुकुटगङ्गाटवौनां अस्मि

लार् (लहर) पुरगणप्रान्ते त्वामेव अनु धावन्ती अस्मि ।

(येन तथानुधावनेन) गङ्गातीर्थं विकसिताः मे गिरिमालाः† हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥

तेजोमयस्वरूपस्य त्वदीयस्य अस्मि पतङ्गः

हे-ज्योतिःस्वरूप प्रेमात्माग्निना त्वदीयेन भस्म परिमलिष्यामि
पूर्णतया‡ ।

देहात्मबुद्ध्यन्धकाररूपं तत्त्वं त्वामनु दाहयिष्यामि हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥ १६८५ ॥

प्रेमात्माग्निना त्वदीयेन दग्धीभूता अस्म्यहं आरवल्-नामपुष्पविशेषात्मिका

हे-भस्ममलिताङ्ग शनैः शनैः अवतर-नाम नदीस्नानोपयोगस्थानम् ।

* या महानदीषु महावायुसंभवेऽपि चालयितुं शक्यते ॥

† गिरिमालास्वरूपादयः सपन्न इति भावः ॥

‡ स्फूर्-फाह, मल-पूर, इति ग्रामौ प्रसिद्धौ ॥

हार आर-हिय् फ़ाज़् कँडि-ज़ाल शंभो

बाल क़ाडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

ह्यस हंस पखि खार् हरम्बख् बालस्

यार् हिहु कर् वन्दस् त क़त-कालस् ।

यारिथ् बुर्ज़-ज्याम जोरि-शाल शंभो

बाल क़ाडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

दश-भुज् म्य मशि कति च्योनुय् रुयह्

लशय् मिलनावि अग्नस् सूतिन् र्यह् ।

म्वक्थ् प्राव चाव अग्नञ् चाल शंभो

बाल क़ाडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

खर रोज् बन् मन-कनुकुय् कन-दूर

राजयोग-राज् बोज् प्रयम-साज्-सन्तूर ।

अज्ञपा ज़ौर-बमच ताल शंभो

बाल क़ाडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

रोश-रोश व्यह्त् होश पोशनूल-गोशन्

वानिय वनवन्-हारू व्यस् बह् तोशन् ।

लोल पोशन् करय् पोश-माल शंभो

बाल क़ाडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥ १६८० ॥

राग-रस्ति कुय् नाग-न्यंदरि मैल्

कावनस् व्यय् त्याग-बाग-ववर्थ् हैल् ।

काग-खन्दर्थ लाल यित साल शंभो

बाल क़ाडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

आषाढमासे (मेनाख्या हारी च) अष्टवीमालतीरूपा विकसिताहं-किं कण्टक-
जालेषु हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥

समाधानेन हंसाभ्याससिद्ध्यात्मपक्षदानेन (हंससमानपक्षदानेन वा) आरोपय
हरमुखाख्यगिरिचित्रं (प्रतिमुखं च) पर्वते

मित्रं (तन्मैत्रीसंरोचकवृत्तिं) इव कुरु शीतकाले (वन्धात्वे) च
ग्रीष्म(धर्म)काले (ऋतुकाले च) ।

(यथा) स्वीकृत्य भूर्जमयाच्छादनान्येव (भूर्जबहुमूल्यं समाने ज्ञात्वा) बहु-
मूल्यवस्त्राणि हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥

हे-दशभुज (स्वच्छन्दरूप) मम विस्मृतो-भविष्यति कुत्र-नाम त्वदीयः स्नेहः
(मा विस्मृतो भवत्विति)

प्रदीपवत्प्रकाशनधर्मदासखण्डविशेषं संयोजयिष्यति अग्निना सह ज्वाला
(येन स्नेहेन) ।

मुक्तिं (मुक्ताफलं च) प्राप्स्यामि परित्यज्यामि (प्रस्त्रावयिष्यामि) अश्रुणः
धाराः (प्रस्रतिपूरं) हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥

स्मृतिमान् तिष्ठ भव मनोरूपकर्णस्य कर्णभूषाविशेषः

हे-राजयोगेन(राज्ञां-सतां)-राजन् शृणु अनुरागात्म-वीणादिवाद्य-
रुचिरस्वरान् ।

(पुनः) अजपामन्त्रविकासात्मकस्य ज्ञीरवमनाम्र-आनकस्य तालान् हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥

शनैःशनैर्गतिविशेषेण (साशङ्कमिव) आतिष्ठस्व-नाम समाधानेन हे-जीवंजीवा-
त्मन् पुष्पखण्डेषु

वाणींश्च गीतिकृत् वन्यशारिका (मेनात्मिका) अस्ति अहं तुष्यन्ती ।

(तदर्थं) प्रेमात्मकैः पुष्पैः करिष्यामि-ते पुष्पमालाः हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥ १६९० ॥

हे-वीतराग अस्ति-ते सशीतलक्षायाखातपुष्करिणीतटनिद्रायां रुचिः

उपभोगार्थं अस्ति-ते त्यागात्मोद्यान(बब्रू)सुगन्धलतायाः अभ्यासः ।

नित्यावेक्षाशीलसुन्दर्याः (मे) हे-मणिभूत आगच्छ-नाम निमन्त्रणेन हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥

पोशौ-कनि दह् इन्द्रिय् लागय्

दूप-दौप-कनि प्रान् आलविथ् त ज़ागय् ।

शिव-पूजाय च्चय्-शिवाल शंभो

बाल क़ाडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

आश बालवाश्य मज़् बाश-पान् वुफनाव्

अविनाश-नौलक्राश्य हंस-बाश करनाव् ।

डाल दिथ् कड् मुहनि ज़ाल शंभो

बाल क़ाडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

वृत्तिय लंज्य निर्वासन् फस्वसीरू

व्यहनाविथ् युस् ज़ानि सुय् गव् वीर् ।

अन् कालन् वुफि अकि हाल शंभो

बाल क़ाडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

अन् बाग् दिथ् कुख त्रिकबागुकु एख्

चन् हालन् मज़् विज्ञान-विवौख् ।

मज़्-बाग् अन्द् मुह-ज्यंजाल शंभो

बाल क़ाडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥ १ ६ ८ ५ ॥

कस् कुह् साम्रय् सुय् करि च्योनु हिहि कार्

निशकाम् रुज़िथ् करि द्यु व्यवहार् ।

योग-लर्थ लदि वूग बंगाल शंभो

बाल क़ाडय् हरम्बख-बाल शंभो ॥

अमरेश्वर अथि कुय् अवय् त् वर्

विष्णवर्पन कृष्णञ्ज पालना कर ।

पुष्पाणां-स्थाने दश इन्द्रियाणि समर्पयेयं-ते

धूप-दीपयोः-स्थाने प्राणान् ऊर्ध्वतो-भ्रामयित्वा च अवेक्षिष्ये ।

शिवपूजाविधानेन त्रित्ताख्यशिवालये हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥

(स्वसाक्षात्काररूप) आशात्मकस्य जालविशेषस्य मध्यात् श्येनघाति-
पच्यात्मानं (मदीयं) उड्डापय

अविनाशिचापपच्यात्मिकां (स्वमूर्तिं) हंसवत् (हंसेति वा)
भाषणानि कारय ।

अवहेलामिव दत्त्वा निष्कासय मोहरूपात् जालात् हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥

तरलवासनात्मिकायां शाखायां निर्वासनात्मकं फल्गुसौख्य-नामकं-
पक्षिविशेषम्

स्थिरीकर्तुं (उपवेशयितुं) यः जानाति (शक्नुयात्) स-एव
भवति वीरः ।

तिष्ठतु (त्रिषु) अवस्थासु (जाग्रदादिषु) (कालेषु वा) उड्डयिष्यते
एकयैव अवस्थया हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥

त्रयाणां भागं दत्त्वा असि त्रिकभागस्य एकरूपः (मूलकारणम्)*

(यतः) चतसृषु अवस्थासु मध्ये विज्ञानस्य-विवेकात्मा
(त्वमेकरूप एव) ।

(त्वमेव) मध्यस्थितोऽपि बहिरेव (असि) मोहात्माडम्बरे हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥ १६९५ ॥

कस्य अस्ति सामर्थ्यं स-एव करिष्यति तव सदृशानि कार्याणि

निष्कामः स्थित्वा करिष्यति ईदृशं व्यवहारम् ।

योगात्म-सद्धानि आरोपयिष्यति भोगात्मकं प्रासादं हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥

हे-अमरेश्वर हस्तयोः अस्ति-तव अभयः (तन्नाम्नी मुद्रा) च वरश्च

परमेश्वरार्थं (परमेश्वरप्रीतये) कृष्णाख्यस्य (मे) परिपालनां कुरु ।

* ब्रह्मण एकरूपस्य अंशरूपा ब्रह्मविष्णुमहेश्वरा रूपा दृतष्टिस्थितिसंहार-
कलात्मका विभज्यापि स्थिता वस्तुतः एकरूपा एव त्वन्मूलभूता इति भावः । त्रिकबाण
इति प्रसिद्धो ग्रामः यत्र हरमुखं प्रत्यक्षं दृश्यते । गोनसादिसर्पभौतिस्य तत्र
नासौत्यादि द्योत्यते प्रसिद्धवृत्तम् ॥

अजगत्पाल दीन-दयाल शंभो

बाल क़ाड्य् हरम्बख-बाल शंभो ॥ १०६ ॥

107. THE CHORUS OF HIMĀLAYA'S RELATIONS ON THE
DEPARTURE OF ŚIVA.

जै कर् जै कर् हे मृत्युंजय

जै ब्रय्यनय् जै-जै ब्रय्यनय् ॥ १६८ ॥

अथ-तुरगस् चावेयम् हय

द्यव लव च्यानि निर्नयचूय नय् ॥

शय् च्याज् शूज्-स्थानय् अय

कमि स वथ् तय्-करु त कमि लवु पय् ॥ १७०० ॥

तमि लवु पय् यमि रटि इन्द्रिय

जै ब्रय्यनय् जै-जै ब्रय्यनय् ॥ १०७ ॥

108. WARNING GIVEN BY THE AUTHOR. HE PRAISES THE KALI-YUGA.

प्रबाय् हो आव् अक्कि मुचराव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥ १७०१ ॥

कुह् च्यमकान् आत्म-सूर्यकु गाग्

न्यवर् अन्दर् इह् चिदाकाग् ।

मुचर् अक्कि-दार्य मो च्चप्राव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

अतनि ह्यतिनय् च्य क्हनि कौग्

च्ह् चेनान् कोन क्ख्व् न्वपदीग् ।

हे-त्रिजगत्पालक दीनदयाकरणशील हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥ १०६ ॥

हिमालयसंबन्धिनां श्रीमहादेवं प्रति निर्गमनजयस्तुतिः ॥ १०७ ॥

जयं कुरु-नः जयं कुरु हे मृत्युञ्जयमहादेव

जयः भूयात्तव जयजयकारः भूयात्तव ॥ १६६८ ॥

चित्त(अन्तःकरणात्मनः)-अश्वस्थ शिथिलीकृता-मया (दूरगमनाय
श्रीमगमनाय वा) शिविका

स्वित् लप्स्यामि तव निर्णयस्यैव सीमारूपोपत्यकाम् ॥

प्रदेशस्थितिः तव शून्य (परमाकाशस्थाने) अस्ति

केन-नाम सा पदवी पर्याप्तीकृता पुनः केन-नाम लब्धः पर्यन्तः ॥
१७०० ॥

तेनैव लब्धः पर्यन्तः येन निगृहीतानि इन्द्रियाणि

जयकारः भूयात्तव जयजयकारः भूयात्तवेति-शम्भ ॥ १०७ ॥

ग्रन्थकृत उपदेशोक्तिः ॥ १०८ ॥

प्रभातकालः अङ्ग समागतः अक्षिणी उद्घाटय

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज निद्रां मा परित्यज* ॥ १७०२ ॥

अस्ति देदीप्यमानः आत्मसूर्यस्य प्रकाशः

ब्रह्मिः अन्तः अयं चिदेवाकाशो-यस्य-तादृशः ।

उद्घाटय अक्षिणी-पक्षद्वाराणि मा निसन्धि

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

शुक्तीभवितुं प्रवृत्ताः तव कृपाः केशाः

त्वं चेतयमानः कुतो-न असि उपदेशम् ।

* त्यागोऽत्र करणार्थः । अक्षिणी उन्मील्य निद्रां कुरु (व्युत्थयापि समाहितो भवेति भावः) ॥

समय् गव् रंग् वदलियथ् आव्
न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

समय् ज्ञन् षाँड-ज्यग्नाह् ज्ञान्
गच्छस् यिथु तिथु गंडुनु सामान् ।
नवुय् नवु पाथराह् ह्यथ् चाव्
न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥ १ ७ ० ५ ॥

ज्ञानुकु दीप् प्रज्ञलवुनु ज्ञान्
व्यचार-निचौ वुक् शिव-द्यान् ।

वुज्ञिय् यिथु न खयालुकु वाव्
न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

संगर्-मालन् व्यचर् साँपुन
ज्ञगथ् सोरुय् ह्यतुन् नाँपुन ।

चह् स्वख् अद्वैत ऐनस् हाव्
न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

व्वद्योगाह् कर्त स्त्रीमौ स्वर
स्यदथ् पानथ् दिदियथ् ईश्वर् ।

सुह् करिय् यिथु चह् करहास् बाव्
न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

म कर् चेर फेर होशस् कुन्
व्वद्योग-ज्याम नालिय् चह् कुन् ।

च्यतस् वुज्ञनाव् आलकु साव्
न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

कालः व्यतीतः अवस्था विपरिणामं समायाता

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

समयं नट-नाट्यव्यवहारमिव जानीहि

योग्यमस्ति-तस्य यादृक् तादृक् बद्धं साधनम् ।

नवीन-एव नवीनं रूपकं गृहीत्वा प्रविष्टुः (प्रविशति)

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥ ११०५ ॥

ज्ञानरूपं दीपं जाज्वल्यमानं जानीहि

विचारात्मनेवाभ्यां पश्य शिवध्यानम् ।

उद्धोधितः (तव वहमानः)-भवेत् यथा न संकल्पात्मा वायुः

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

(देहसंधीनां च) गिरिपृष्ठमालानां शौक्यं संपन्नम्

जगत् सर्वमेव प्रवृत्तं प्रद्योतितुम् ।

त्वं मुखं (स्वं) अद्वैतात्मके आदर्शे प्रदर्शय (प्रतिबिम्बितं कुरु)

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

उद्योगं कुरु-नाम स्वामिनं स्मर

सिद्धिं स्वयमेव दास्यति-ते ईश्वरः ।

सः करिष्यति-ते (अनुग्रहं) यादृशं त्वं करिष्यसि-तस्य आदरम्

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

मा कुरु विलम्बं (चिरकालं) परिवृत्तो-भव स्मृतिं प्रति

उद्योगरूपाणि-वसनानि कण्ठादारभ्य त्वं प्रक्षिप (वस्त्राणु-
द्योगात्मकानि वस्त्र) ।

चित्तं उद्धोधय आलस्यं शायय

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

गकुनु ऊस्यार् बडु गथ् क्यय्

कस्म ज्य लागञ् लागथ् क्यय् ।

निराशन् पानय् गाश् हो आव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥ १७१० ॥

कर्म-खाव् दर्म-पादन् पाव्

गक् आत्म-तीर्थ तन् मन् नाव् ।

बखच-सर प्रीम-पोड़ाह् काव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

खगन् चन् मञ्ज् कुह् चूर्युम ज्ञान्

खय् चय् गकान्-कुह् खश् भगवान् ।

पतिमू-पहरस् कुह् दय् खबाव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

खगन् चन् गक्कि करुनु व्वपवास्

ग्रहस्त् त्यागुनु वनुनु वन्-वास् ।

कुह् वुञ्ज-क्यन् वस् कुनुय् दय-नाव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

खग-राज्ञस् कुह् जै-जै-कार्

दऊय् कुह् स्यद्-दिनुकु म्खत्तार् ।

चह् बूगन् बूग् मोचय् प्राव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

गनौमथ् ज्ञान् अस्मि-सन्दु राज्य्

कलस प्ठ थव व्यचारुक ताज् ।

गमनं (जागरणं) जागरं महती गतिः अस्ति-ते

किं-नाम तव संयोजनीयं मूलधनं अस्ति ।

निराशानां स्वयमेव प्रकाशः अङ्ग समायातः

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥ १७१० ॥

सत्कर्मसत्कामपादकां धर्मसत्कामपादयोः धारय

गच्छ आत्मात्मतीर्थं तनुं मनः स्वपय ।

भक्तिरूप-सरसः अनुरागात्मपानीयं उपभुङ्क्ष्व

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

(सत्यादीनां) युगानां चतुर्णां मध्ये अस्ति चतुर्थः प्रशस्तः

(यत्र) भुक्त्वा पीत्वा संपद्यते प्रसन्नः श्रीभगवान्* ।

पाश्चात्यरात्रिप्रहरस्य अस्ति ईदृक् स्वभावः

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

युगेषु त्रिषु (सत्यत्रेताद्वापरेषु) योग्यमस्ति कर्तव्यं उपवासव्रतम्

गृहस्थाश्रमः त्याज्यः भवितव्यं वानप्रस्थाश्रमित्वम् ।

अस्ति-हि संप्रति (कलियुगे) पर्याप्तं एकमेव ईश्वरनाम(-स्मरणम्)

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

(अस्य) युगराजस्य अस्ति (अस्तु) जय-जय-कारः

अयमेव अस्ति सिद्धिदानस्य (विषये) स्वतन्त्रः (समर्थः) ।

त्वं भोगान् भुङ्क्ष्व (भुञ्जन्नपि) मोक्षमेव प्राप्नुहि

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

मुलभं (कृतकृत्यापादि) जानौहि अस्य राज्यम्

शिरसः पृष्ठे निधेहि विचारात्मकं किरीटम् ।

* कच्छचान्द्रायणमुख्यानशतप्रतान्वितपिल्लूपासनया परमेश्वरः प्रसौदति कलियुगे इति ॥

कमान् तुलत निशानाह पाव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥ १७१५ ॥

दयस् निश व्यलि चनवय चाय्

दिचून् प्यठ-कनि अमिसय् ज्ञाय् ।

असन्दु पानय् वज्यर् गज्जराव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

व्यगन्-हन्दु अनुयज्जकुय् अन्

तप-अग्ग पाकवन् गैय् ज्ञन् ।

यिवान् कुस् दथि व्यगस् मज्ज काव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

अंगुनु कुय् खग्ग यिवान् वुज्ज-क्यन्

स्यदय् कुय् दय् दिवान् वुज्ज-क्यन्

दथिस् वेलस् सुह् मो मग्ग्राव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

यिवान् किय् वुक्कनि कम् कम् दौव्

ह्यसस् कुस् आसि वुज्ज-क्यन् जीव् ।

स्यदच्च-हन्दि यार-बल क्यस् नाव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

अल्लय् लज्ज बावक्यन् पोशन्

मुवारख् साहिवि-होशन् ।

इथिस् वेलस् करज्ज ह्यन् काव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥ १७२० ॥

धनुर्ज्यां उत्थापय (च) लक्ष्यं पातय

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥ १७१५ ॥

ईश्वरस्य निकटे यदा चत्वारि (युगानि) प्रविष्टानि

वितौर्ण-तेन आदित-एव (सभायाः) अस्मै-एव (कलये)
आसनस्थानम् ।

अस्य स्वयमेव महत्त्वं संकलय

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

युगानामनुरूपं अनुग्रहात्मकं अन्नम्

तपोरूपाग्निना पाचयन्तः अतीताः जनाः ।

संपद्यमानः अस्ति-अस्मिन् अस्मिन्नेव युगे पाकपरिणामः

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

शयनं अस्ति-ते मनोहरं आगच्छत् संप्रति-काले

सिद्धिं अस्ति ईश्वरः ददन् साम्प्रतिके-काले ।

ईदृशायां वेलायां तं मा-भोः विस्मर

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

आगच्छन्तः सन्ति निरीक्षितुं के के देवाः (अचिन्त्यवृत्ता महान्तः)

स्मृतिमान् कः स्यात् अधुना जीवः (इति) ।

सिद्धिरूपे नदीक्षेत्रस्थाने अस्ति (त्वदर्थं) नौका

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

विकासः प्रवृत्तः भावात्मकानां पुष्पाणाम्

धन्यवादः (दिष्ट्या) चेतनावतां-पुरुषाणाम् ।

ईदृशे सुवेले कर्तुं प्रवृत्ता-भविष्यन्ति फलसंचयम्

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥ १७२० ॥

करञ् ह्यन् वूलि ज्ञानावार्
 कृष्ण कर् पोशनूलनि कार् ।
 प्रयम-सूत्य कृष्ण-गौयाह गाव्
 न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥ १०८ ॥

109. THE AUTHOR PRAISES ŚIVA, USING THE WORDS OF SARASVATĪ.

सरे-ग्रामय् गरे द्रायस्
 त्र्य कुन् आयस् हरे-ग्रंभो ।
 दधिस् सायस् तलय् चायस्
 पयस् पायस् वरे ग्रंभुः ॥ १०९ ॥
 कुह् सायम्-काल् गालन् काल्
 पालन् अस्य-हिवि-कंकाल् ।
 दधिस् कालस् खरे युस् तस्
 कलिकालस् वरे-ग्रंभुः ।
 सरे-ग्रामय् गरे द्रायस्
 त्र्य कुन् आयस् हरे-ग्रंभो ॥
 प्रदूशय् दूश् कुय् कासन्
 सदाशिव् दीव् ह्यय् आसन् ।
 कुह् आनन्दुकु बच्याह् बासन्
 नचान् प्यठ् डाँवर्य ग्रंभुः ।
 सरे-ग्रामय् गरे द्रायस्
 त्र्य कुन् आयस् हरे-ग्रंभो ॥

कर्तुं प्रवृत्ता-भविष्यन्ति भाषणानि पत्तिणः

(ग्रन्थकृतः स्वसंबोधनं) कृष्णाख्य कुम्भ जीवन्जीवपत्तिणः कृत्यम्* ।

प्रेम्णा (अनुरागेण) कृष्ण-कृष्णति-गौतिं गायन्-भव

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज ० ॥ १०८ ॥

सरस्वतीद्वारा ग्रन्थकृत् स्तौति ॥ १०९ ॥

सायाक्षारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्साम्मुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ।

ईदृशस्य शोभनच्छायस्य तले प्रविष्टा

आपतिताहं स्मरणे (येन) वरीष्यति कल्याणप्रभवः ॥ ११२२ ॥

अस्ति सायाक्षकालः (तत्कालस्मरणादि) विनाशयन् महाकालम्

पालयति अस्मत्सदृशदरिद्रान् (संसृतिभयात्) ।

ईदृशे समये स्मरिष्यति (स्मरति) यः तं-शिवम्

(अस्मिन्वर्तति) कलिकाले (ईदृक्कालं) वरीष्यति शम्भुः इति ।

सायाक्षारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्साम्मुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

प्रदोषकालः (तत्काले पूजितः) दोषान् अस्ति अपनयन्

शिवः देवान् सह-कृत्वा वर्तमानः ।

(यस्मिन्काले) अस्ति आनन्दरूपः नर्तकः भासमानः

नृत्यन् पृष्ठे (गृहीत्वा) डमरुवाद्यं शम्भुः ।

सायाक्षारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्साम्मुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

* श्रीकृष्णगीपियां इति तद्भुतसमानरूपाणि ॥

† सायंकान्तिकपूजास्मरणादिना मर्त्या अमरत्वमुपयान्ति ॥

नचान् कुय् कौश् मुचराविथ्
विशीशय् ज्याम पैराविथ् ।

कुह् कमि-ताम् हरश्-किन्नि चाविथ्
दुपटाह् ष्ठि नर्यं शंभुः ।

सरे-शामय् गरे द्रायस्
च्य कुन् आयस् हरे-शंभो ॥ १ ७ २ ५ ॥

अह् स्मरन् च्यथ्-स्वनच सादन्
स्वरस् द्यानाह् ज्यस् पादन् ।

थविथ् कन् लोलक्यन् नादन्
अपरादन् हरे शंभुः ।

सरे-शामय् गरे द्रायस्
च्य कुन् आयस् हरे-शंभो ॥

अह् ब्रह्माण्डच थर्य्य फ्रजमच
रंगारंग् अस् फ्रलय् लजमच ।

बह् लागस् अस् करञ्ज तजमच
वरे म्य दथ् थर्यं शंभुः ।

सरे-शामय् गरे द्रायस्
च्य कुन् आयस् हरे-शंभो ॥

महामाया अह् मन् मुहन्
प्रपञ्चस् कारनन् देवन् ।

करान् कुय् थामि च्यथ् बद् मन्
दध्य-हिश्य स्वन्दर्यं शंभुः ।

नृत्यन् अस्ति जटाः उन्मोच्य

विशिष्टाणि वसनानि (व्याघ्रकृत्तगादेः) संभूष्य ।

अस्ति (च) केनापि (अवाङ्मनसगोचरेण) हर्षेण प्रसार्य

प्रच्छदपटं पृष्ठभागात् भुजस्य शम्भुः ।

सायास्नारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्साम्मुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

१७२५ ॥

अस्ति (हि) स्मरणं (तस्य) चित्तात्मस्वर्णस्य सादन् (नाम द्रवी-
करणद्रव्यम्)

(तदर्थं) स्मर-तस्य ध्यानं उदुङ्कय-तस्य पादयोः ।

(सः) निधास्यति-तव कर्णौ प्रेम्णातिशयकृतेषु आक्रन्देषु

अपराधान् हरिष्यति शम्भुः ।

सायास्नारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्साम्मुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

(अयं सर्गः) अस्ति (हि) ब्रह्माण्डात्मिका लता विकसिता

नानातया अस्ति-तत्र पुष्पविकासः प्रवृत्तः ।

अहं निवेदयिष्यामि-तस्य अस्ति-तस्य कर्तुं तज्ज्ञतया-ज्ञाता

वरिष्यति मम इमां (तां) लतां शम्भुः ।

सायास्नारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्साम्मुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

(तस्य) महामायात्मिका (शक्तिः) अस्ति मनः मोहयन्ती

प्रपञ्चस्य (सर्गस्य) कारणीभूतानां देवानां (ब्रह्मादीनाम्) ।

कुर्वन् अस्ति निस्तब्धाः चित्तं बुद्धिं मनश्च

ईदृशीं सुन्दरीं (पार्वत्यात्मनावतीर्णां) शम्भुः ।

सरे-ग्रामय् गरे द्रायस्

च्य कुन् आयस् हरे-शंभो ॥

वज्ञान् थालज्य त गंटा ह्यथ्

वसूलाह् ह्यथ् करान् जै जै ।

लबिथ् पय् सूत्य् शब्दस् लथ्

करिथ् अकिंसय् गरे शंभुः ।

सरे-ग्रामय् गरे द्रायस्

च्य कुन् आयस् हरे-शंभो ॥

कुह् मोदय्-दात इथ् ज्ञानन्

अमिस् क्थिथ् देवता मानन् ।

सुह् ह्यथ् कुय् हरशक्यन् थानन्

म्य निग् वैसाह् वरे शंभुः ।

सरे-ग्रामय् गरे द्रायस्

च्य कुन् आयस् हरे-शंभो ॥ १७२० ॥

ग्यवान् कुय् ग्राम-स्वन्दर् ताल्

स्वर् सापेनु मनुकु मन्द्यर् ।

इथिस् नगमस् अन्दर् कृष्णस्

कटात्ताह् अख् करे शंभुः ।

सरे-ग्रामय् गरे द्रायस्

च्य कुन् आयस् हरे-शंभो ॥ १०८ ॥

सायाह्वारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्साम्मुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

(यत्र) वाद्यमानाः (शब्दायन्त्यः) शालीवाद्यानि घण्टाः (वाद्य-
विशेषाः) च सन्ति

आनकवाद्यं सहकृत्वा कुर्वन्तः (सन्ति) (तद्वादकाः) जय जयेति ।

(किं नाम) लब्ध्वा सञ्जां सह शब्देन लयम्

करिष्यति एकेनैव नाडीकालेन शम्भुः ।

सायाह्वारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्साम्मुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

अस्ति (हि) मोक्षस्य-दाता* इत्यं (अस्य सायंकालस्य) जानीयां-तम्

अमुमेव सन्ति देवताः आसनन्त्यः ।

तं सह-कृत्वा अस्ति हर्षाणां स्थानेषु

मम समीपे आयुष्यकालं व्यतिकरोतु-नाम शम्भुः ।

सायाह्वारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्साम्मुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

१७३० ॥

(तस्मिन्नवसरे) गायन् अस्ति श्यामसुन्दरः (श्रीविष्णुः) तालोपेतं

(यत्र) अञ्जनरूपं संपन्नं (चूर्णीभवति) मनोरूपं मन्दिरम् ।

इदृशस्य नाट्यव्यवहारस्य अन्तरे कृष्णि (ग्रन्थकर्तुः स्वाभिधानम्)

कटाक्षमात्रं (दयायाः) एकं करिष्यति शम्भुः ।

सायाह्वारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्साम्मुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

१०६ ॥

110. PRAISE OF ONE WHO HAS TAKEN REFUGE WITH ŚIVA.

वय-र॑स्तु याव॑तम् ज॒य-सानो
 दय॑ र॑टुमय॑ च्योनु॑ दामानो ॥ १७३२ ॥
 ताप-म॑ङ्गि क॑तु ग॒क्क अ॒न॒ज्ञान॑य॒
 ब्रौ॑ठ कुम् ज्यू॑ठु स्थकि॑-मैदान॑य॒ ।
 न्यथ॑न॒नि-स॑न्दि सायवानो
 दय॑ र॑टुमय॑ च्योनु॑ दामानो ॥
 म॒ञ्जु क॑ङ्कन॑य॒ प्योस् कम्-जो॑रय॒
 पत॑-कनि ह्य॑म् कुस् नन॑-वोरुय॒ ।
 अ॒र्जुन॑-दे॒वनि॑ रथवानो
 दय॑ र॑टुमय॑ च्योनु॑ दामानो ॥
 साद् स॒न्य गै॑य॒ पथ॑-कुन् म्य चा॒विथ्
 ह॑स-प॒खव॑य॒ पान् बु॒फ्फना॑विथ् ।
 अ॒नु त र॑नु॒ कुस् क॑रान् मान्-मानो
 दय॑ र॑टुमय॑ च्योनु॑ दामानो ॥ १७३५ ॥
 नाश॑-र॒स्ति क्य॑म् च्या॒ज्ञि॒य आ॒शा
 अ॒निस॑य॒ अन् ग॑टि-म॒ञ्जु गा॒शा ।
 र॒निस॑य॒ कितु॑ ल॒ह॒त वि॒मानो
 दय॑ र॑टुमय॑ च्योनु॑ दामानो ॥
 मत॑ बु॒क्त्त म्या॑निस् क॒र्मस् कुन्
 द॒र्मस् ब्रा॑ह्म॒नस् कु॑य॒ द॒ह् दि॒नु पु॒नु ।
 स्व॒कला॑विथ् निम् भगवानो
 दय॑ र॑टुमय॑ च्योनु॑ दामानो ॥ १७३८ ॥

शरणागतस्तुतिं पुनरपि प्रस्तौति ॥ ११० ॥

भय-रहितं स्थापय-नाम-मां जय-सहितं (च)

हे-ईश्वर गृहीतो-मया-ते त्वदीयः वस्त्राधोभागः (त्वामेव शरणं
समुपागतोऽस्मि) ॥ १७३२ ॥

प्रचण्डसंतापमर्थेन कुत्र-नाम गमिष्यामि अजानन्नेव

पुरस्तात् अस्ति-मे दीर्घं सैकतिलं-महास्यण्डिलस्थानम् ।

नग्नप्रायस्य (मम) हे-आतपवारणवितानात्मन्

हे-ईश्वर गृहीतो-मया-ते० ॥

मध्यभागे कण्टकानां पतितो-ऽहं अल्पसामर्थ्य-एव

पाश्चात्यभागे गृहाण-मां (यतोऽहं) अस्मि नग्नपाद-एव* ।

(हे) अर्जुनदेवस्य (पाण्डुसूनोः) रथवाहक

हे-ईश्वर गृहीतो-मया-ते० ॥

साधवः सन्तश्च गताः अवशेषभूतं मां परित्यज्य

हंसपक्षाभ्यामेव स्वात्मानं उड्डाप्य ।

अन्यः कुकरः च अस्मि कुर्वन् स्पर्धां

हे-ईश्वर गृहीतो-मया-ते० ॥ १७३५ ॥

हे-नाशरहित अस्ति-मे तवैव आशा

अन्यस्यैव (मे) आनय तमोमध्ये प्रकाशम् ।

कुकरस्य (हस्तपादादिरहितस्य मे) कृते प्रेषय-नाम विमानं (सद्गतये)

हे-ईश्वर गृहीतो-मया-ते० ॥

मा-नाम पश्य मदीयं (दुः) कर्म प्रति

धर्मार्थं ब्राह्मणाय अस्ति-ते इदं दानं पुण्यकारि ।

उन्मोच्य नय-मां हे-भगवन्

हे-ईश्वर गृहीतो-मया-ते० ॥

* संसारसंतापतप्तसैकतिलभुवि सेचलितुमशक्तोऽस्मि इति भावः ।

दर्म-दान-र^१स्तु कुस् कर्म-ह्युनुय्
 ब्रह्मज्ञा^१न्-र^१स्तु दूशलद् ह्युनुय् ।
 इथि म्वन कुस् ज्य वर् मंगानो
 दय र^१टुमय् चोनु दामानो ॥
 आदीनन् अवतार् दारिथ्
 तार्थ-गामत्यन् बव-सर तारिथ् ।
 कृष्णस्-ति तार् हा दयावानो
 दय र^१टुमय् चोनु दामानो ॥ ११० ॥

111. PRAYER AND PRAISE BY THE SAME.

निष्काम निष्कल निर्मल शंभो
 वर् म्य शरनागत-वत्सल शंभो ॥ १७४० ॥
 गडु दिमयो अशकि जल शंभो
 अशकि जल नित्र-कमल शंभो ।
 नित्र-कमल पंकज-डल शंभो
 पंकज-डल मङ्ग जल यल शंभो ।
 मङ्ग जल यल दान-यारबल शंभो
 वर् म्य शरनागत-वत्सल शंभो ॥
 पान् वन्दयो श्वद् कायाय शंभो
 श्वद्-कायाय निर्मायाय शंभो ।
 निर्मायाय शांथ्-प्रतिमाय शंभो
 शांथ्-प्रतिमाय श्वत् तौज-काय शंभो ।

धर्मज्ञान-रहितः अस्मि कर्महीन-एव

ब्रह्मज्ञान-रहितश्च दोषहतः क्षीणश्चास्मि ।

ईदृशेन गुणेन (युक्तोऽपि) अस्मि त्वत्तः वरं प्रार्थयन्

हे-ईश्वर गृहीतो-मया-ते० ॥

परवशानां (कृते) अवतारं धृत्वा

विलम्बितफलांश्च भवात्मसरसः उत्तार्य ।

कृष्णमपि तारय हन्त हे-महादयालो

हे-ईश्वर गृहीतो-मया-ते० ॥ ११० ॥

शरणाक्रन्दनस्तुतिरियं प्रस्तूयते ॥ १११ ॥

हे-निष्काम निष्कल निर्मल कल्याणप्रभव

वृणीष्व मां शरणागतवत्सल शम्भो ॥ ११४० ॥

स्नानीयजलधारां प्रक्षिपेयं-त्वयि (दद्यां-त्वयि) अस्तुणः जलेन शम्भो

अस्तुणः जलेन नेत्रकमलहैतुकेन शम्भो ।

नेत्रकमलेन (च) पङ्कजदलोपेतेन शम्भो

पङ्कजदलेन (च) मध्यस्थेन जलस्य स्थलस्य (च) शम्भो ।

मध्यभागेन (च) जलस्य स्थलस्य ध्यानात्मस्नानोपयोगनदीक्षेत्रभूतेन शम्भो

वृणीष्व मां शरणागत० ॥

स्वात्मानं उपहारीकुर्यां-ते शुद्धे स्वरूपे शम्भो

शुद्धस्वरूपं (च) निर्मायहैतुकम् शम्भो ।

निर्मायस्वरूपं (च) शान्तप्रतिमाहैतुकं शम्भो

शान्तप्रतिमायाश्च (उद्भवः) अस्याः तेजोरूपकायायाः शम्भो ।

तौज-काय् खस्स योग-बुज्जमल ग्रंभो

वर् म्य शरनागत-वत्सल ग्रंभो ॥

निचन् मज्झ करयो ज्याय् ग्रंभो

करयो ज्याय् छम् च्याज् माय् ग्रंभो ।

छम् च्याज् माय् सतच्चय् राय् ग्रंभो

सतच्चय् राय् कर् म्य व्वपाय् ग्रंभो ।

कर् म्य व्वपाय् यियु न ज्ञाह् डल ग्रंभो

वर् म्य शरनागत-वत्सल ग्रंभो ॥

इन्द्रिय-पोश् फ़लि मन-बाग ग्रंभो

फ़लु मन-बाग् पूजि च्यय् लाग ग्रंभो ।

पूजि च्यय् लाग सूत्य् सर्व-त्याग ग्रंभो

सूत्य् सर्व-त्याग तौत्र वैराग ग्रंभो ।

तौत्र वैराग वन्दयो कल ग्रंभो

वर् म्य शरनागत-वत्सल ग्रंभो ॥

च्याज् आशाय च्यय्-कुन् आस् ग्रंभो

च्यय्-कुन् आस् प्ययिनय् पास् ग्रंभो ।

प्ययिनय् पास् कुस् च्योनु दास् ग्रंभो

कुस् च्योनु दास् संकठ् कास् ग्रंभो ।

संकठ् म्य कास् सर्व-मंगल ग्रंभो

वर् म्य शरनागत-वत्सल ग्रंभो ॥ १४५ ॥

हाविथ् पाद् गाल् म्य व्वपाद् ग्रंभो

गाल् म्य व्वपाद् ज़ाल् अपराद् ग्रंभो ।

तेजोमयकाया (च) या योगविद्युद्रूपास्ति शम्भो

तृणीष्व मां शरणागत० ॥

नेत्रयोः (स्वयोः) मध्ये कुर्यां-ते स्थितिं (स्थानं त्वदीयं) शम्भो

कुर्यां-ते (च) स्थानं (यतः) अस्ति-मे तव अनुरागः शम्भो ।

अस्ति-मे त्वदीया प्रीतिः सत्यस्यैव संमतिः शम्भो

सत्यस्यैव संमतिः (यतोऽस्ति) कुरु मम रक्तोपायं शम्भो ।

(तथा) कुरु मम रक्तोपायं यथा न जातु चञ्चलीभवेयं (अंशिष्यामि)

शम्भो

तृणीष्व मां शरणागत० ॥

इन्द्रियरूपपुष्पाणि विकसितानि मनोरूपोद्याने शम्भो

विकसितं मनोरूपोद्यानं पूजार्थं त्वय्येव समर्पयेयं शम्भो ।

पूजार्थं त्वय्येव समर्पयेयं सह-कृत्वा सर्वत्यागेन शम्भो

संयुक्तः सर्वत्यागः तीव्रवैराग्येण (यत्र स्यात्) शम्भो ।

तीव्रेण वैराग्येण उपहारीकुर्यां-त्वयि स्वशिरः शम्भो

तृणीष्व मां शरणागत० ॥

तव आशया त्वदीय-एव-सामीप्ये आगतो-ऽहं शम्भो

त्वत्सामीप्यं (यतः) आगतो-ऽहं आपततु-ते दयागौरवं शम्भो ।

आपततु-तव दयागौरवं अस्मि (यतः) तव दासः शम्भो

अस्मि (यतः) तव दासः संकटं (संसारदुःखजालं) अपनय शम्भो ।

संकटं मम अपनय हे-सर्वमङ्गलरूप (यतः सर्वमङ्गलरूपोऽसि) शम्भो

तृणीष्व मां शरणागत० ॥ १७४५ ॥

प्रदर्शय स्वचरणं विनाशय मे उपाधिं (आधिं व्याधिं) शम्भो

विनाशय मे आधिव्याधी दाहय अपराधान् शम्भो ।

ज्ञाल् अपराद् कर् म्य प्रसाद् शंभो

कर् म्य प्रसाद् लायच् नाद् शंभो ।

लायच् नाद् व्वल केवल शंभो

वर् म्य शरनागत-वत्सल शंभो ॥

तोर् मुचराव् अद्याय वर शंभो

अद्याय वर विज्ञान-गर शंभो ।

विज्ञान-गर योग-मंदिर शंभो

योग-मंदिर शंखच-हन्दि वर शंभो ।

शंखच-हन्दि वर खंखच-हन्दि कूल शंभो

वर् म्य शरनागत-वत्सल शंभो ॥

ब्रह्म-जन्मुक् कुम् नव-साल् शंभो

साल् कुम् त शक्ति-पात वर् म्य थाल् शंभो ।

थाल् वर् म्य वुक् श्रव-फल-फाल् शंभो

फाल् वुक् हाल् दिम् स्वक्तहाल् शंभो ।

स्वक्तहाल् दिम् अनुग्रह-खल शंभो

वर् म्य शरनागत-वत्सल शंभो ॥

तिथु करनाव् यथ न आसि करनुय् कैह्

तिथु परनाव् यथ न आसि परनुय् कैह् ।

तिथु दरनाव् यथ न आसि दरनुय् कैह्

तिथु खरनाव् यथ न आसि खरनुय् कैह् ।

मङ्ग राग-नगर त्याग-ज्यंगल शंभो

वर् म्य शरनागत-वत्सल शंभो ॥

दाहय अपराधान् कुरु मे प्रसादं शम्भो

कुरु मे प्रसादं दास्यामि-ते आह्वानं शम्भो ।

दास्यामि-ते (च) नादं आगच्छ भोः-केवलस्वरूप शम्भो-इति

वृणीष्व मां शरणागत० ॥

अर्गलं उद्घाटय श्रद्धात्मनः द्वारस्य शम्भो

श्रद्धात्म-द्वारस्य (तस्य) विज्ञानगृहरूपस्य (यत् विज्ञानगृह-
मस्तीति) शम्भो ।

विज्ञानगृहस्य (च) (विज्ञानगृहं च तत्) योगात्ममन्दिरस्य (यत्
योगमन्दिरमस्तीति) शम्भो

योगमन्दिरस्य (योगमन्दिरं च तत्) परमशक्तेः (यत्र परम-
शक्तिर्दत्तेः परमशिवोऽस्ति) वरात्मनः शम्भो ।

(हे तथाभूत) परमशक्तेः वर युक्तिरूपेण (तद्दानेन) कृतेन (केन-
चिद्यन्त्रविशेषेण) शम्भो

वृणीष्व मां शरणागत० ॥

ब्राह्मणजन्मनः (तदात्मना) अस्ति-मे नवीनाद्गुणभुक्तिकालनिमन्त्रणं*
(नववर्षारंभश्च) शम्भो

निमन्त्रणं अस्ति-मे च स्वानुग्रहेण पूरय मम स्थालीं शम्भो ।

स्थालीं पूरय मे द्रव्यामि शुभफलात्मकं निमित्तं शम्भो

निमित्तं द्रव्यामि अधुनैव देहि-मे मुक्तात्मकं† शम्भो ।

तत्-मुक्तात्मस्वक्तहाल्-धान्यान्नं देहि-मे अनुग्रहात्मनः खलात् शम्भो

वृणीष्व मां शरणागत० ॥

तादृक् (कर्म) कारय-नः (यज्ञादिकं) यत् न स्यात् कर्तव्यमेव (प्रयास-
साध्यत्वादिकं) किञ्चिदपि

तादृक् पाठय-नः (वेदादिकं) यत् न स्यात् पठनीयमेव (अस्-
लेशेनापि) किञ्चित् ।

तादृक् नियमय-नः (व्रतादिकं) यत् न स्यात् नियमनीयं (प्रयासादिना)
किञ्चित् (अनशनादिकम्)

तादृक् स्मारय-नः (मन्त्रादिकं) यत् न स्यात् स्मरणीयमेव
(धारणादिना) किञ्चित् ।

मध्यत-एव विषयरागात्मनगरस्य परित्यागात्मारण्यात् शम्भो

वृणीष्व मां शरणागत० ॥

* श्वशुरगेहे नवीनाद्गुणभुक्तिकाले प्रथमं तदर्थं जामाता निमन्त्र्यते इति संप्रदायः ॥

† स्वक्तहाल् नामकधान्यविशेषाद्गन्धम् ॥

कृष्णस् तार् इमि बव-सर शंभो

इमि बव-सर कास् अरसर शंभो ।

कास् अर-सर फिरतन् स्वर शंभो

फिरतन् स्वर पान् करि सर शंभो ।

सर करि च्याञ्ज राय चाय तल शंभो

वर् म्य शरनागत-वत्सल शंभो ॥ १ ७ ५ ० ॥ १ १ १ ॥

112. PRAYER FOR GUIDANCE AND PRAISE OF THE
MYSTIC SYLLABLE ŌṂ.

सारिन् समव् त पायस् प्यमव्

शमव् त शान्तिन्-कुन्य लमव् ।

अवीद् अनाथ् अतीथ् वनव्

व्यचार करव् स्वरव् प्रनव् ॥ १ ७ ५ १ ॥

इथ् मोह-गुहलिस् ब्वद् अन् तरन्

अथ् ज्ञानवारस् पख् अह् हरन् ।

नठ् वक्त्रम्-राज-हंसन् अह् परन्

मन् कुन ठौकान् दान् कुन दरन् ।

अद् किन् पन्नि अन्तःकरन्

अव्यक्त्य् वरुन् गङ्गु कुन वरन् ।

यिथु पङ्क्ति तिथु कुन निशान मरन्

शरन् साँपनि श्री-सद्ग्वरन् ।

तम् कङ्कु त ओं रटु ब्वञ्ज क्याङ्गि अन्व

व्यचार करव् स्वरव् प्रनव् ॥

(ग्रन्थकर्तुः स्वाभिप्रायकथनं) कृष्णाख्याय (मे) उत्तारयस्व अस्मात्
संसारसरसः शम्भो

अस्मात् संसारसरसः अपनय किंकर्तव्यमौढ्यं शम्भो ।

अपनय (तथा) किंकर्तव्यतामूढतां परिवर्तय-नाम-तं स्मृतिविधाने
शम्भो

परिवर्तय-नाम-तं स्मरणे स्वात्मानं करिष्यति उपलक्षितं
(परीक्षितं) शम्भो ।

उपलक्षितं (परीक्षितं) करिष्यति त्वदीयायाः संमत्याः आसक्तैः
सकाशात् शम्भो

वृणोष्व मां शरणागत ॥ ११५० ॥ १११ ॥

स्वविधेयविषयवरप्रार्थनास्तुतिं प्रक्रामति ॥ १११ ॥

सर्व-एव (वयं) समेता-भवेम पुनः चेतनायां पतिष्यामः

शान्ता-भविष्यामः शान्तिसांमुख्यमेव च प्रचरिष्यामः ।

अभेदज्ञानाः अनायाः (इव) अकिञ्चनाः भविष्यामः

सद्बिचारं करिष्यामः स्मरिष्यामः प्रणवं (योगाङ्गभूत-
तदभ्यासासक्ता भविष्यामः) ॥ ११५१ ॥

अस्मिन् मोहात्मनिकुञ्जं बुद्धिः अस्ति-न (अस्माकं) तरन्ती

चित्तात्मनः खगस्थ पक्षाः सन्ति विनाशमुपयान्तः ।

कम्पः समुद्भूतः राजहंसानां अस्ति पादानाम्

मनः अस्ति-न (नः) स्थिरीभवन् ध्यानं अस्ति-न (नः)
दृढीभवन् ।

शुद्धाः सन्ति-न स्वकीयानि अन्तःकरणानि

अव्यक्तं वरणीयतां इच्छाम, अस्ति-न वृण्वन् ।

यथा योग्यं-भवति तथा अस्ति-न लक्ष्यं लक्ष्यीभवत्

शरणागताः संपन्नाः श्रीसद्गुरुणाम् ।

आयासः (श्रमः) निष्कासितः (अस्माभिः) पुनः प्रणवः सृष्टीतः

(आश्रितः) अतः कुतो-नाम किन्ना-भविष्यामः

सद्बिचारं करिष्यामः स्मरिष्यामः प्रणवम् ॥

संतोषं वृत्तं गच्छि प्राप्त्वं सदाहन्
 ग्राहं गच्छि बूजिथ वलुन् त खारुन् ।
 देहकु अविमानय् गच्छि मारुन्
 संकल्पन् पत गच्छि नो लारुन् ।
 वैराग् दारुन् गच्छि संसारुन्
 गंवौर-पानस् क्लृप्त्वा हारुन् ।
 सहज-पान् गच्छि पानय् तारुन्
 तारुन् गव् तिय् ओं वच्चारुन् ।
 इय् वन् वीदौ त इय् सज्जनौ
 व्यचार् करव् स्वरव् प्रनव् ॥
 बडु लूट्राह् यिय् देहकु ब्रम् प्यव्
 लूटनि लंगु वन क्याह् कियु गम् प्यव् ।
 इच्छ दबि-दबि-मज्जु शम् प्यव् त दम् प्यव्
 स्यज्जर् त पज्जर् क्रिया त क्रम् प्यव् ।
 ब्राह्मन्-जन्मुकु माहायम् प्यव्
 अथि मज्जु यिय् दर्मराजाह् ओम् प्यव् ।
 विवीख् ह्यथ् डूठु ब्रमन् त कांयव्
 तल् गव् त तस् प्यट् निरालम् प्यव् ।
 दय-दन अथि आव् खजान खनव्
 व्यचार् करव् स्वरव् प्रनव् ॥
 संसार-समुद्राह् कुह् सनुय्
 तश्चा-जलाह् कुस् फेरवुनुय् ।

संतोषात्मिकया वृत्तग योग्यमस्ति प्राणानां संजीवनम्

श्वासः योग्यो-ऽस्ति समाधाय अवरोहणीयः आरोहणीयः च ।

देहात्मबुद्धेः अभिमान-एव योग्यो-ऽस्ति ग्राह्यत्वः

संकल्पान् अनु योग्यं नास्ति धावनम् ।

वीतरागता धारणीयास्ति योग्या संसारस्य

गम्भीरभूतस्वात्मनः तुच्छत्वं अपहर्तव्यम् ।

सहजस्वात्मा योग्यो-ऽस्ति स्वयमेव निस्तारणीयः

निस्तारः अस्ति तदेव ओमिति उच्चारणं (निरन्तरम्) ।

इदमेव कथितं वेदैः इदमेव च सज्जनैः

सद्भिचारं करिष्यामः स्मरिष्यामः प्रणवम् ॥

महान् परिलुण्ठकः आगत्य देहस्य भ्रमात्मा आपतितः

लुण्ठितुं प्रवृत्तः, कथयेयं किं-नाम कौटुशः संतापः आपतितः ।

इदृशे मल्लामल्लियुद्धे (माध्यस्थ्ये) शमः आपतितः दमः च आपतितः

आर्जवं सत्यता च क्रिया क्रमः च आपतितः ।

ब्राह्मणत्व-जन्मनः माहात्म्यं (महास्तम्भश्च) आपतितम् (०तः)

अथैव मध्ये आगत्य न्यायकर्ता प्रणवः आपतितः ।

विवेकं (सचिवं) संगृह्य दृष्टुः पूर्वोक्तभ्रमेण तु कम्पितं (तेन)

अधस्तात् गतं तस्य च पृष्ठं अनालम्भात्मा-प्रपातः पतितः ।

(अधुना च) ऐश्वर्य-धनं हस्ते समायातं निधयिष्ये (तत्प्राप्तये) खनिष्यामः

सद्भिचारं करिष्यामः स्मरिष्यामः प्रणवम् ॥

संसाररूपः-समुद्रः अस्ति (हि) अतिगम्भीर-एव

(यत्र) तृष्णात्मक-जलं अस्ति-तस्मिन् परिभ्राम्यत् ।

राग-देश-कृम् मक् क्स् ब्यन् ब्यनुय्
 फाटनावबुनु कुस् मुह आवलुनुय् ।
 आशाय-बैठि क्स् स्वन वनबुनुय्
 हाँगिञ्ज वफ् स्यकि जल् बासबुनुय् ।
 वांति कति लग क्वाँटि-कितु कुस् रनुय्
 केशव-रूप् कुम् ओम् तारबुनुय् ।
 इथु नाव् मञ्ज अनुबवस् अनव्
 व्यच्चार करव् स्वरव् प्रनव् ॥ १७५५ ॥
 शार्थर् पनुनु कुय् कुनिसय् जह् हावन्
 दुगोशु दुच्यत्तु कुय् दग्नावन् ।
 कुख् रातम्वगुल् मञ्ज-बाग् कावन्
 अञ्जर पननिय् दह् रावरावन् ।
 पत्युमु शत्रुथ् न च्यतस् थावन्
 ब्रौँठ्-कुन्-ति नवुय् नवु नवुरावन् ।
 बर्मन्दिञ्जन् पानस् अप दावन्
 सूर्यस् तामय् हान् वातनावन् ।
 ओं शब्द-प्रकाश् वुक् पूरनो
 व्यच्चार करव् स्वरव् प्रनव् ॥
 अरूपस् कुस् सरूप् वनिय्
 स्वरन् त्रिविध् अच्यत्तु वनिय् ।
 यिह् आसि तिह् बासि तति काँह् न कुनिय्
 तुर्यातौथाह् निर्लेफ् ननिय् ।

(यत्र) राग-द्वेषात्मानः-कूर्माः मत्स्याः सन्ति-तस्मिन् भिन्नं भिन्नमेव
(नानाविधाः)

निमज्जयन्स्वान् अस्ति-तस्मिन् मोहात्मा जलध्रमः ।

आशात्मकानि-कूलानि सन्ति-तस्य स्वप्नः संभवन्

(यत्र) शुक्तिकायां रजतं सिकतायां जलं भासमानं-भवति ।

उत्ताने कुत्र-नाम संगंस्यामि बाहुतरणार्थं अस्मि कुण्डरेव

केशवेतिपदोपेतं (श्रीविष्णुनाम) अस्ति-मे ओं-इति तारकमेव ।

ईदृक् नाम मध्ये अनुभवस्य आनयिष्यामः

सद्विचारं करिष्यामः स्मरिष्यामः प्रणवम् ॥ १७५५ ॥

वलिरत्वं स्वकीयं अस्ति-ते एकस्यैव द्वित्वं प्रदर्शयन्

द्विर्भासनं दिग्भ्रमं अस्ति-ते द्विगुणीकुर्वन् ।

असि (च) पेचकपत्ती (इव) (शून्यात्मा च) मध्यभागे काकानाम्
(इन्द्रियाणां च)

आन्ध्यं स्वकीयेनैव दिनानि विनष्टीकुर्वन् (क्षिपन्) ।

पाश्चात्यं शत्रुत्वं नहि स्मरणे स्थापयन्

पुरस्तादपि नवीनमेव नवं नवीकुर्वन् ।

मध्याह्नकाले (अपि) स्वात्मानं निगूढत्वानि दापयन्

सूर्यस्य यावत् (तद्वेतुना) हानिं संप्रापयन् (आरोपयन्) ।

(तस्मात्) ओमिति शब्दस्य-प्रकाशत्वं पश्य भो-पूर्णस्वरूप

सद्विचारं करिष्यामः स्मरिष्यामः प्रणवम् ॥

रूपरहितस्य कः सरूपत्वं कथयिष्यति

स्मृतिं परित्यज्य अचित्तः (सुगधः) भविष्यति ।

यत् (किञ्चित्) स्यात् तदेव भासिष्यते तत्र कश्चिदपि न कुत्रापि

तुर्यावस्थातोऽप्यतीतरूपः निर्लेपः प्रकटीभविष्यति-तव ।

म्वचि नाद-व्यंदाह् मञ्जु हनि हनिय्
 ब्रह्मानंदाह् व्वगनि सनिय् ।
 प्रथ्-कुनि मञ्जु आसिथ् अंदकनिय्
 तथ् कलि यथ् निष्कल् ओं गनिय् ।
 सुय् ज्ञानि यस् बनि अस्ति क्याह् वनव्
 व्यच्चार करव् स्वरव् प्रनव् ॥
 वनुनु कुह् सुलव् त दलव् कुह् पालुनु
 पालुनु गव् सोरुथ् केह् चालुनु ।
 चालुनु गव् सह-र्यह् पान् जालुनु
 जालुनु गव् देह-अविमान् गालुनु ।
 गालुनु गव् मद-निष् पान् वालुनु
 वालुनु गव् वय कासुनु कालुनु ।
 पावुनु अत्यतस् रामचन्द्र-गालुनु
 व्वपाथ् क्काडुनु दमि कलि-कालुनु ।
 न-त क्याह् व्वथु नख बूजि बूजि कनौ
 व्यच्चार करव् स्वरव् प्रनव् ॥
 न्यथ् सर्व-संकल्प-संन्यासी आस्
 निवृत्त-हृद्य वृत्त अयासी आस् ।
 व्यवहारस् मञ्जु व्वदासी आस्
 वस्तिय-मञ्जु-बाग् वन्वासी आस् ।
 अबिलागौ रस्तु व्वक्तासी आस्
 आसिथ् न आमिथ् विकासी आस् ।

अवशिष्टं-भविष्यति नादबिन्दुस्वरूपमेव मध्ये अंशस्य अंशस्य (प्रत्यंशम्)
 ब्रह्मानन्दमात्रमेव उत्ताने (हे उत्तानस्वभावेति वा) गभीरी-
 भविष्यति-ते ।

प्रत्येकव्यवहारस्य मध्यस्थितोऽपि भूत्वा बहिःस्थित-एव (उदासीन-
 वदासीनः)

तस्यां वासनायां (स्थितः) यस्यां निष्कलस्वरूपभावेन श्रीमत्य-
 भ्यासः घनीभविष्यति-ते ।

स-एव जानाति यस्य संपत्स्यति (ईदृश्यवस्था), वयं किं-नाम कथयिष्यामः
 सद्दिचारं करिष्यामः स्मरिष्यामः प्रणवम् ॥

प्रकथनं अस्ति (हि) सुलभं (सुकरं) पुनः दुर्लभं (दुष्करं) अस्ति
 परिपालनं (ईदृशमार्गस्य)

परिपालनं-नाम अस्ति सर्वमेव किञ्चित् सोढव्यम् ।

क्षमापरिपालनं-नाम (तदेव) अस्ति (परमेश्वर-) अनुरागात्मवत्ति-
 शिखया स्वात्मा प्रज्वालनीयः

प्रज्वालनं-नाम अस्ति देहात्मबुद्ध्यभिमानः विनाशनीयः ।

विनाशनं-नाम (तदेव) अस्ति मदसकाशात् स्वात्मा अवतारणीयः

अवतारणं-नाम अस्ति भयं अपहर्तव्यं महाकालस्य ।

आपातनीयः (समुद्भावनीयः) चेतनायां (स्मर्तव्यः) रामचन्द्र-
 शृगालयोर्धर्मविषयकसंवादः (रामायणादिषु प्रसिद्धः)

उपायः अन्वेषणीयः अस्य कलिकालस्य ।

अन्यथा किं-नाम समायातं (समाप्तीभवति) समाप्तिं श्रुत्वा श्रुत्वा
 कर्णाभ्याम्

सद्दिचारं करिष्यामः स्मरिष्यामः प्रणवम् ॥

नित्यं सर्वसंकल्प-संन्यासी (संत्यक्तसर्वसंकल्पः) भव

निवृत्तिमार्गस्य वृत्त्या अभ्यासं-कुर्वन् भव ।

व्यवहारस्य मध्ये उदासीनः भव

जनपदवसतिषु (लोकव्यवहारस्य मध्येऽपि) वानप्रस्थाश्रमी-इव
 भव ।

अभिलाषैः रहितः (निःस्पृहः) (भूषादिना) विलासशीलः भव

भूत्वा न भूत्वा (च) नित्यविकासवान् भव ।

चववुनु निरामय-स्वामी आस्
 आत्म-निश्चयकु विश्वासी आस् ।
 वय् हावू गय् प्रावू आनन्द-गनौ
 व्यचार् करव् स्वरव् प्रनव् ॥
 कृति पोश् फ़ल्लि ब्रह्मांडच थय्
 ओं ज़ोनु थिमौ तिम् गैय् वरे ।
 ओं शिव-हरे ओं-शिव-हरे
 त्मि पर्स् सारुय् युस् ओं परे ।
 त्मि कर्स् सोरुय् युस् ओं करे
 त्मि स्वरस् सोरुय् युस् ओं खरे ।
 अद कस् मारन् त अद कुस् मरे
 विज्ञान-रूपय् ओं तस् वरे ।
 कृष्णस् सुह् ओं-कार् मन-वाज्य खनव्
 व्यचार् करव् स्वरव् प्रनव् ॥ १७६० ॥ ११२ ॥

 113. PRAISE OF THE SYLLABLE ŌM.

ओमय् कुय् आत्म-देवय्
 ओमय् कुय् कृष्णजीवय् ।
 ओमय् स्वर कुख् त्वमेवय्
 ओमय् स्वर कुख् न जीवय् ॥ १७६१ ॥
 ओमय् कुय् विष्णु ब्रह्मा
 ओमय् कुय् शिव् त उमा ।

पानशीलः निरामयानन्दासृतकंसानां भव

स्वात्मज्ञप्ति-निश्चयस्य नित्यविश्वासशीलः भव ।

सन्मार्गः प्रदर्शितः गतिः (च) प्राप्ता आनन्दपूर्णसज्जनैः

(तस्मात्) सद्दिचारं करिष्यामः स्मरिष्यामः प्रणवम् ॥

कति-नाम (असंख्यान) पुष्पाणि प्रफुल्लानि ब्रह्माण्डरूपस्य अल्पोद्धानस्य

प्रणवः संज्ञातः यैः त-एव गताः (संगताः) वरे (पूर्णफलावाप्तिम्) ।

ओं शिवाभिन्नहरे ओं शिवाभिन्नहरे (इति प्रोच्य)

तेनैव अधीतं सर्वमेव यः ओं (इति) प्रणवशब्दं अध्येष्यते ।

तेनैव कृतं सर्वमेव यः ओमिति (प्रणवोच्चारं) करिष्यति

तेन स्मृतं सर्वमेव यः ओमितिरूपं (प्रणवं) स्मरिष्यति ।

ततो-नाम कं (न कमपि) मारयिष्यति ततो-नाम च कः (न कश्चिदपि)
स्मरिष्यति

विज्ञानरूप-एव प्रणवः तं वरीष्यते (समबुद्धिः सर्वविषया ततो जायते) ।

कृष्णाख्यं (स्य) अन्यकर्तारं (तुः) सः (तं) ओंकारं मनोरूपाङ्गुलिमुद्रायां
उद्वृज्जयिष्यामः

सद्दिचारं करिष्यामः स्मरिष्यामः प्रणवम् ॥ ११६० ॥ ११२ ॥

ओंकारस्तुतिः ॥ ११२ ॥

प्रणव-एव अस्ति-ते आत्मदेवः (उपासनीयः)

प्रणव-एव अस्ति-ते कृष्णाख्यावतारपरमेश्वरः ।

प्रणवमेव स्मर (नित्याभ्यासेन) असि (यतः) त्वं-पदवाच्यस्तदभिन्नो-जीवात्मा

प्रणवात्म-एव स्वरः (शब्दः) त्वं-असि न (देहाद्यभिमानवान्) जीवः ॥

११६१ ॥

प्रणव-एव अस्ति-ते विष्णुः ब्रह्मा (च)

प्रणव-एव अस्ति-ते शिवः उमाख्यशक्तिश्च च* ।

ओम॑य् का॒सि च॒ ब्र॒मा
 ओम॑य् स्वर॒ कु॒ख् न जी॑व॒य् ॥
 ओम॑य् कु॒य् वी॒द् पुरा॑न्
 ओम॑य् कु॒य् दे॒व् बा॒सान् ।
 कु॒नुय् अ॒क्ष॒र स्वरि॑य् ज्ञा॒न्
 ओम॑य् स्वर॒ कु॒ख् न जी॑व॒य् ॥
 कु॒नुय् अ॒क्ष॒र स्य॑ठाह् ज्ञा॒न्
 कु॒नुय् अ॒क्ष॒र स्य॑ठाह् मा॒न् ।
 ओम॑य् का॒सि॒य् व॒पाद॑य्
 ओम॑य् स्वर॒ कु॒ख् न जी॑व॒य् ॥
 ओम॑य् कु॒य् यो॒ग् त॒य् ज्ञा॑न्
 ओम॑य् कु॒य् दा॒रना॑ द्या॒न् ।
 ओम॑य् कु॒य् ज्ञा॒न वि॒ज्ञान्
 ओम॑य् स्वर॒ कु॒ख् न जी॑व॒य् ॥ १७६५ ॥
 वना॑न् ब्र॒ह्म॒स् कि॒न् अ॒शब्द॑
 अ॒शब्द॑य् कु॒य् ओ॒मुकु॑ शब्द॒ ।
 द॒च्छा॑ व॒द्यो॒ग् ति प्रा॑रब्द॒
 ओम॑य् स्वर॒ कु॒ख् न जी॑व॒य् ॥
 ओम॑य् कु॒य् स॒थ-च॒य-आ॑नन्द॒
 ओम॑य् कु॒य् आद्य॑ म॒द्य् अ॒न॒द् ।
 ओम॑स् जी॒वु॒य् प॒नु॒न् व॒न॒द्
 ओम॑य् स्वर॒ कु॒ख् न जी॑व॒य् ॥

(अभ्यस्तश्चेत्) प्रणव-एव अपाकरिष्यति तव भ्रमं (अविद्याकृतम्)

प्रणव-एव स्वरः असि० ॥

प्रणव-एव अस्ति-ते वेदरूपः (तत्सारात्मा) पुराणानि (च)

प्रणव-एव अस्ति-ते देवः (प्रत्यक्षं) भासमानः ।

एकमेव (तं) अक्षरं (प्रणवात्मानं) स्मृत्वा जानीहि (पुनःपुनर्जानीहि)

प्रणव-एव स्वरः असि० ॥

एकमेव अक्षरं (प्रणवात्मकं) अनन्ततरं जानीहि

एकमेव तमक्षरं अनन्तं मानयस्व ।

प्रणव-एव अपनयिष्यति-तव उपाधिं (आधिव्याधात्मकम्)

प्रणव-एव स्वरः असि० ॥

प्रणव-एव अस्ति-ते योगः पुनः ज्ञानम्

प्रणव-एव अस्ति-ते धारणात्मा ध्यानं (च) ।

प्रणव-एव अस्ति (स्वात्म) ज्ञानं विज्ञानं (च)

प्रणव-एव स्वरः असि० ॥ १७६५ ॥

कथयन्तः ब्रह्म सन्ति अशब्दरूपम्

(तत्) अशब्दमिति अस्ति-ते प्रणवस्य शब्दं (तन्मात्रवाच्यम्) ।

(तच्च) इच्छात्मकं उद्योगात्मकं (क्रियात्मकं) च प्रारब्धात्मकं (च)

प्रणव-एव स्वरः असि० ॥

प्रणव-एव अस्ति-ते सच्चिदानन्दात्मा

प्रणव-एव अस्ति-ते आदिरूपः मध्यरूपः अन्तरूपश्च ।

प्रणवात्मनि जीवनं स्वकीयं उपहारौकुरु

प्रणव-एव स्वरः असि० ॥

ओमस् क्वि॑य् चो॒र् पाद॑य्

ओम॑य् ख॒र् दि॒य् समा॑द॒य् ।

कु॒नुय् अ॒च॒र् कु॒ह् प्र॑दान्

ओम॑य् ख॒र् कु॒ख् न जी॑व॒य् ॥

ओम॑य् कु॒य् स॒त्स॒मा॒ग॒म्

ओम॑य् बा॒सि॒य् च॒ सो॒ह॒म् ।

ओम॑य् का॒सि॒य् दे॒ङ्ग॒कु॒ ब्र॒म्

ओम॑य् ख॒र् कु॒ख् न जी॑व॒य् ॥

ब्र॒ह्म-नि॑ष्ठा ओम॑य् कु॒य्

ख॒रु॒नु ह्य॑त॒ कु॒स् ग॒म॑य् कु॒य् ।

य॒कि॒य् ह्य॒नि॒य् त॒म॑य् कु॒य्

ओम॑य् ख॒र् कु॒ख् न जी॑व॒य् ॥ १ ७ ७ ० ॥

ना॒रा॒य॒ण॒ कु॒य् न॒र॒न् म॒ञ्ज्

अ॒का॒र् कु॒य् अ॒च॒र॒न् म॒ञ्ज् ।

स॒त॒कु॒ ख॒र् कु॒य् ख॒र॒न् म॒ञ्ज्

ओम॑य् ख॒र् कु॒ख् न जी॑व॒य् ॥

का॒का॒जि॒य॒न् ओम॑य् ख॒र्

सु॒ह् पा॒न॒य् आ॒त्म॑दे॒व॒न् व॒र् ।

स॒ह॒ज॒ पा॒न् त॑मि॒ सर॑-क॒र्

ओम॑य् ख॒र् कु॒ख् न जी॑व॒य् ॥

म॒हा॒पु॒रु॒षो॒ ओम॑य् मो॒नु

ल॒लो॒श्च॒रि॒य ओम॑य् जो॒नु ।

प्रणवस्य सन्ति-एव चत्वारः पादाः

प्रणव-एव स्वरूपः इत्था समाधिमस्ति* ।

(यः) एक-एव अक्षररूपः अस्ति प्रधानम्

(तद्रूप) प्रणव-एव स्वरः असि० ॥

प्रणव-एव अस्ति-ते सत्समागमरूपः

प्रणव-एव (अभ्यस्तश्चेत्) प्रकटीभविय्यति तव सोऽहमिति-मन्त्रः
(तद्वाच्यस्तल्लक्ष्यस्तन्नित्याभ्यासवानात्मा वा) ।

प्रणव-एव अपनयिष्यति-ते देहाभिमानित्वस्य भ्रमम्

प्रणव-एव स्वरः असि० ॥

ब्रह्मनिष्ठानामावस्थानं प्रणव-एव अस्ति

स्मरणे (तमेव) आरभस्व-नाम को भयावसरः अस्ति-ते (तदा) ।

अमं-प्राप्य खेदं-प्राप्य विश्रान्तिस्थानं अस्ति-ते (सः)

प्रणव-एव स्वरः असि० ॥ १११० ॥

(यथा तद्रूपो वा) नारायणः अस्ति नराणां मध्ये

अकारश्च अस्ति अक्षराणां मध्ये ।

सद्रूपस्य स्वरः अस्ति स्वराणां मध्ये (सः)

प्रणव-एव स्वरः असि० ॥

भुमुण्डकाकेन (काकपदवाच्यसद्भिश्च) प्रणव-एव स्मृतः (अभ्यस्तः)

सः (ते वा) स्वयमेव स्वात्मदेवेन (ईश्वरेण) वृतः (वृता वा)
(साक्षात्कारदानेन) ।

(येन) सहजः (स्वाभाविकः) स्वात्मा तेन उपलब्धः (सः)

प्रणव-एव स्वरः असि० ॥

महापुरुषैः (सद्भिः) प्रणव-एव संमतः

ललादेव्या-योगीश्वर्या प्रणव-एव सुज्ञातः ।

* जीवस्य यो नित्यमसाधिरस्ति स प्रणवस्तौ न त्वेनेवेति भावः ।

कृष्ण कुय् आत्मा चोनु

ओमेय् स्वर कुख् न जीवय् ॥ ११२ ॥

114. PRAISE OF THE GOOD WAY

प्रक-डोनाह् गव् मज्जु जल खरय्

वुक् सागरय्-निश क्वा सुह् दूर् ॥ १७७४ ॥

प्रक-डूनु जल मूलु च्लु जर्जरय्

व्यनु व्यनु रोज्या शमाह् त नूर् ।

मीलिथ् गव् सूर्यस् सूर्य जरय्

वुक् सागरय्-निश क्वा सुह् दूर् ॥ १७७५ ॥

पथ् ब्रौठ् क्खस् लाब् दात कुह् हरय्

अरय् हिहु आस् म बन् ढरू ।

व्यचार दार लद् यूगुकु गरय्

वुक् सागरय्-निश क्वा सुह् दूर् ॥

चमत्कार् तुलनाव् अमरय्

चह् बन् शमाह् त बह् पाँपूर* ।

दिह् दर् थवत्तम् रूफाह् खरय्

वुक् सागरय्-निश क्वा सुह् दूर् ॥

मुहनि सह्लाब-सूर्य बव-सरय्

घत्त-कारन् वसि-पय सूर ।

संगीन् कर् म्योनु काकज् गरय्

वुक् सागरय्-निश क्वा सुह् दूर् ॥

Digitized by Microsoft

* अत्र दीर्घोपधोच्चारणं मूर्धना पूर्व्ययम् ।

हे-कृष्णाख्य अस्ति-ते आत्माजीवस्वरूपः तव

प्रणव-एव स्वरः अस्ति० ॥ ११३ ॥

जीवस्य सत्ताद्योतनपूर्वकं सद्दिचारमार्गं प्रस्तौति ॥ ११४ ॥

बुद्बुदमात्रं (जीवरूपं) संपन्नं मध्यात् जलस्य प्रकटम्

पश्य सागरात् (ब्रह्मरूपात्) अस्ति-किं तत् दूरम् ॥ ११७४ ॥

बुद्बुदः जले (यदा) मिलितः अपगतः भौतिकेशः (यथा)

भिन्नः भिन्नः स्यास्यति-किं महाप्रदीपः प्रकाशः च ।

संयोगं गतः (इव) सूर्येण सह दीप्तयः

पश्य सागरात्० ॥ ११७५ ॥

पश्चात् पुरस्तात् प्रक्षिप (परोपकृति धनादिकं वितर) लाभदिकं दाता
अस्ति श्रीमहादेवः

क्रकचः इव भूयाः मा भूयाः वासीरूपः* ।

विचारात्मना दारुणा निर्मापय योगात्मकं गृहमेव

पश्य सागरात्० ॥

स्वोत्थासचमत्कारं उत्पापय (उपभोजय) (नः) हे-अमर

त्वं भव महाप्रदीपः अहं तु श्लभः† ।

देहं अतिदृढं स्थापय-नाम-मे भवद्रूपं स्मरेयम्

पश्य सागरात्० ॥

मोहात्मना जलपूरेण-हेतुना भवात्मसरसि

परिपक्वकार्याणां (च) निपतिष्यति भस्म (इव) ।

(तस्मात् स्वदयया) अतिदृढं कुरु मदीयं काकलपत्रात्मकमिव गृहम्

पश्य सागरात्० ॥

* क्रकचो हि दारुभेदनकाले तच्चूर्णं पुरः पश्चात्प्रक्षिपति । वासी तु दारुचूर्णं स्वपार्श्वभाग एव नयति ॥

† यथा श्लभः स्वदेहं ज्योतिषि लायति, तथाहमपि परप्रकाशरूपं त्वयि लौनो भवेयम् ॥

न्यवर् वज्रान् कुचु अन्दरय्
 बन्योमतु कुस् जन् सन्तूर् ।
 वायवनि वाय्तम् पननिय् स्वरय्
 वुक् सागरय्-निश क्वा सुह् दूर् ॥
 कृष्णस् वायनाव् गंगादरय्
 सोहम् हम ह्यथ व्यचार खूर् ।
 देह डूंगस्-क्यथ् तरि बव-सरय्
 वुक् सागरय्-निश क्वा सुह् दूर् ॥ १ ७८० ॥ १ १ ४ ॥

115. THE SAME, UNITED WITH PRAISE TO RĀMA.

राम-जुव् श्याम-रूप् हावे
 परम-गथ् प्रावनावे ॥ १ ७८१ ॥
 योग शोग ह्यथ् च्यथ् हार्य
 अचि मञ्जु शान्ति-वार्य ।
 ब्रह्मानन्द-पोश् कावे
 परम-गथ् प्रावनावे ॥
 करि सत्संग वोल्-बाश
 चटि मुह वालवाश ।
 हंस पखवथ् वुफनावे
 परम-गथ् प्रावनावे ॥
 बक्ति-ओल् येरनावे
 शक्ति-सूत्य् बसनावे ॥

ब्रह्मिर्भागे शब्दायन् (वस्तुतः) निःसारः अन्तरेव

संपन्नप्रायः अस्मि इव वीणाविशेषः ।

हे-शब्दसत्ताप्रदायिन् शब्दवन्तं-कुरु-नाम-मां स्वकीयेनैव शब्देन

पश्य सागरात् ० ॥

कृष्णाख्यं (मां) नौचालनां-विधापय हे-गङ्गाधर

सोऽहमित्यजपामन्त्रात्मना नौकादण्डेन गृहीत्वा विचारात्मकं
केनिपातम् ।

(यथा) देहात्मनि महानौकाविशेषे तरिष्यति संसारात्मसरसः

पश्य सागरात् ० ॥ १७८० ॥ ११४ ॥

मनोरामात्मकं रामं प्रति प्रार्थनापूर्वं स्तौति ॥ ११५ ॥

श्रीरामजीवः श्यामरूपं (सन्ध्यात्मनि तमसि वा रूपं) प्रदर्शयिष्यति

परमां-गतिं प्रापयिष्यति (च) ॥ १७८१ ॥

योगात्मकः शुक्रः गृहीत्वा चिदात्मिकां शारिकां (देवीं च)

प्रवेक्ष्यति मध्यं शान्त्यात्मिकायाः-वाटिकायाः (लघुपुष्पोद्यानस्य) ।

ब्रह्मानन्दात्मपुष्पाणि उपभोक्ष्यति

परमां-गतिं प्रापयिष्यति ॥

करिष्यति सत्सङ्गात्मकान् पक्षिविरावान्

कृत्स्यति मोहात्मकं जालविशेषं (वागुराम्) ।

हंसेति-मन्त्रसिद्ध्यात्महंसस्य पक्षाभ्यां उड्डापयिष्यति

परमां-गतिं प्रापयिष्यति ॥

भक्तात्मककुलायं संतानयिष्यति

संविच्छृङ्ग सह निवासयिष्यति ।

अमृत^१कि-फल^२ ख्यावे

परम-गथ् प्रावनावे ॥

पोश^३नूल^४ जन् ग^५ज्जरावे

कृष्ण-गीथ् ग्यवनावे ।

नाम-स्मर^६ज्-संस्तु^७ थावे

परम-गथ् प्रावनावे ॥ १ ७ ८ ५ ॥

रूठु^८मंतु^९ जन् मननावे

आत्म-तीर्थ^{१०} मन^{११} नावे ।

निष्काम-जल^{१२}-दाम् च्यावे

परम-गथ् प्रावनावे ॥

दय-नाव् कति मन्दकावे

दय-गथ् न^{१३}ज् हावे ।

कृष्णस् वैकुण्ठ^{१४} दावे

परम-गथ् प्रावनावे ॥ १ १ ५ ॥

116. POET EXPLAINS THE SOURCE OF HIS OWN POWER.

अमर-पानो ब्रम् संसार^१ कुय्

आदिदेव^२ वननुकु^३ ज्यय् आदिकार्^४ कुय् ।

हारौ रस्तुय्^५ वव-सर^६ तार्^७ कुय्

सथ्-व्यचार^८ सथ् व्यचार^९ ॥ १ ७ ८ ८ ॥

आदि-अन्त-शब्दन्^{१०} मज्ज् ओं-कार^{११} कुय्

जपनय^{१२} मज्ज् अजपा^{१३} जफ् सार्^{१४} कुय् ।

अमृतात्म(मोक्ष)-फलानि खादयिष्यति

परमां-गतिं प्रापयिष्यति ॥

जीवजीवपक्षिणं इव संभोत्स्यति

कृष्णेति-(कृष्णकीर्ति-) गौतिं प्रापयिष्यति ।

स्वनामसंस्मरणे-पुक्तं (मां) स्थापयिष्यति

परमां-गतिं प्रापयिष्यति ॥ १७८५ ॥

अवमानितं इव सान्त्वयिष्यति

आत्मात्मतीर्थं मनः संस्थापयिष्यति ।

निष्कामसत्कर्मजलपानं पाययिष्यति

परमां-गतिं प्रापयिष्यति ॥

ईश्वर-नामधेयं क्व(कुत्रापि न) हृषयिष्यति

स्वैश्वर्यगतिं प्रत्यक्षां प्रदर्शयिष्यति ।

कृष्णाख्यस्य (मम) वैकुण्ठगतिं दापयिष्यति

परमां-गतिं प्रापयिष्यति ॥ ११५ ॥

स्वात्मानमुपलक्ष्य स्वसामर्थ्यकथनपुरःसरमुपदिशति ॥ ११६ ॥

हे-अमरात्मस्वात्मन् असमात्रं संसारः अस्ति

देवानामाद्यः भवितुं तवैव अधिकारः (सामर्थ्य) अस्ति ।

द्रव्यं विनैव संसारसरसः तरणोपायः अस्ति

सद्वस्तुविचारं सत्यं विचारय ॥ १७८८ ॥

आदावन्ते-(च)-शब्दानां मध्ये ओंकारः (प्रणवः) अस्ति

जपानां (च) मध्ये अजपामन्त्रस्य जपः सारभूतः अस्ति ।

द्यान मङ्ग आत्मकु द्यान् शूबिदार् कुय्

दारनाय-दार् दारनाय दार् ।

अमर-पानो ब्रम् संसार कुय्

सथ्-व्यचार सथ् व्यचार ॥

ब्रूँठि थिथ् प्रारब्दकु व्यवहार कुय्

पथ् ब्रूँठ् नेरनस् फेरनस् वार् कुय् ।

बाँथि बन्द् बब् त माँजू कुस् च्च दरकार कुय्

च्चथ् कर् चार् च्चथ् कर् चार् ।

अमर-पानो ब्रम् संसार कुय्

सथ्-व्यचार सथ् व्यचार ॥ १ ७६० ॥

परादौन् मुख-बँज् ल्वकचार कुय्

यावनस् मङ्ग कामुकु अन्दकार कुय् ।

बुज्यरस् न-ह्यकुनु संकल्प-बार कुय्

कर् घ्ररग-कार् कर् घ्ररग-कार् ।

अमर-पानो ब्रम् संसार कुय्

सथ्-व्यचार सथ् व्यचार ॥

ग्वड् अवनय् बोजुनु दरकार कुय्

तव पत अद मननुकु आदिकार् कुय् ।

निदिद्यासन् जेन् तोर तयार् कुय्

साचात्कार् साचात्कार् ।

अमर-पानो ब्रम् संसार कुय्

सथ्-व्यचार सथ् व्यचार ॥

ध्यानस्य मध्ये स्वात्मनः ध्यानं शोभमानं अस्ति

(तं) धारणायुक्तं धारणया धारय ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्वस्तुविचारं सत्यं विचारय ॥

पुरः आगत्य प्रारब्धस्य व्यवहारः अस्ति

पश्चात् पुरः निर्गन्तुं परिवर्तितुं सुकरत्वं अस्ति ।

आतुरः बन्धवः पिता माता च को-नाम तव साक्षकृत् अस्ति

चित्तं (अन्तःकरणानि च) कदा मित्राणि चैतन्यं कुरु मित्रम् ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्वस्तुविचारं सत्यं विचारय ॥ १७९० ॥

पराधीनमेव मूर्खबुद्धिकं कौमारं अस्ति

यौवनस्य मर्ध्य कामस्य अन्धकारः अस्ति ।

वृद्धावस्थायां असामर्थ्यं संकल्पभारश्च अस्ति

कदा-नाम (कदापि न उक्तावस्थासु) पौरुषमस्ति कुरु पुरुषत्वं
(पौरुषं) (उद्योगेन स्वीकुरु) ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्वस्तुविचारं सत्यं विचारय ॥

प्रथमतः कथाश्रवणस्य श्रवणं योग्यं अस्ति

ततः पश्चात् च मननस्य अधिकारः अस्ति ।

निदिध्यासनं जय तत्स्थानात् सज्जः अस्ति

(परमेश्वरः) साक्षात्कारः प्रत्यक्षम् ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्वस्तुविचारं सत्यं विचारय ॥ Microsoft®

मुह-स्यन्दि सुमि-कनि इन्द्रिय-द्वार् किय्
 यिम् पार् गैय् तिम् दह् औतार् किय् ।
 दह् शम्राव् दह् खदमयगार् किय्
 कर् दशहार् कर् दशहार् ।
 अमर-पानो ब्रम् संसार कुय्
 सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥
 पानस् नालि कुननुकु यक्तियार् कुय्
 अथि आमत्तु वक्ति-हन्दु स्वक्तहार् कुय् ।
 कुस् मनाह् कुय् करान् कसन्दु आंकार् कुय्
 कुख् च्ह् स्वक्तार् कुख् च्ह् स्वक्तार् ।
 अमर-पानो ब्रम् संसार कुय्
 सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥
 हार्-वर् लारिय् न सूत्य् अय् ज्य खार् व्यय्
 आसू वहारविथ् नफचञ्ज खार् व्यय् ।
 प्रारब्द-फल वूगिथ् पत लार् व्यय्
 यट-अन्वार् यट अन् वार् ।
 अमर-पानो ब्रम् संसार कुय्
 सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥ १७८ ५ ॥
 कमिस् कारुवार् कुय् त कुस् बेकार् कुय्
 नाहक देह-दृष्टि-हन्दु अन्दकार् कुय् ।
 मन् जेन् वौदचि ज्यवि यकरार् कुय्
 साह्यबकार साह्यब कार ।

मोहात्मसिन्धुनद्याः सेतुभूतानि इन्द्रियद्वाराणि सन्ति

ये (तु) तत्सारं गताः ते दश अवताराः (इव) सन्ति ।

(तानौन्द्रियाणि) दश शमय दश (दिक्पालाः) सेवकाः सन्ति

कुसु दशेन्द्रियविषयावृत्तिमेव कुसु दशहरयोगसंगतिम् ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्वस्तुविचारं सत्यं विचारय ॥

स्वस्य गलावलम्बे पातनाय स्वातन्त्र्यं अस्ति

हस्ति समागतः भक्तिरूप-मुक्ताहारः अस्ति ।

(तत्र) को-नाम निरोधं अस्ति कुर्वन् कस्य-नाम अङ्गीकारः अस्ति

असि त्वं स्वतन्त्रः असि त्वं मुख्यतारकः ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्वस्तुविचारं सत्यं विचारय ॥

काकिणीमितं उपयोगि-भवेत्-तव न संगतं हि तव खारीकं (महा-
भारः) अस्ति

मुखं उद्घाटय (प्रसार्य) कुत्तिरूपा खार्-नाग्री (पेघणीयन्तस्योपरि
या स्थाप्यते) अस्ति-ते ।

प्रारब्ध-फलं भुक्त्वा पश्चादेव अपयानावस्था अस्ति

जलयन्तस्यपेघणीयन्तस्यानानुवारः (इव) पेघणीयन्तात्मदेहं
समानय सत्फलावस्थासु ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्वस्तुविचारं सत्यं विचारय ॥ १७८५ ॥

कस्य-नाम कार्यव्यवहारः अस्ति कः च अकार्यः अस्ति

निरर्थमेव देहात्मबुद्धिरूपं ग्रान्धं अस्ति ।

मनः जय वेदस्य जिह्वया(वाचा) स्वीकारः अस्ति

स्वतन्त्राधिकारः (इति) (मनोजयी) ईश्वर-एव कार्यरूपोऽप्यस्ति ।

अमर-पानो ब्रम् संसारं कुय्
 सथ्-व्यचारं सथ् व्यचारं ॥
 तीव्र-वैराग्यं खासं सबङ्गारं कुय्
 शिव-शिव बोलुनु पान आब-शारं कुय् ।
 बह्व्यं राग-रस्तु बुक्कनस् वारं कुय्
 शान्त् शालमारं शान्त् शाल मारं ।
 अमर-पानो ब्रम् संसारं कुय्
 सथ्-व्यचारं सथ् व्यचारं ॥
 शक्तिपातकिं शहरं सुबदारं कुय्
 दर्मं अर्थं कामं मोक्षं दिनु यक्तियारं कुय् ।
 दय्युं सरकारं कुय् दय्युं सरकारं कुय्
 करं च्छं दरबारं करं च्छं दरबारं ।
 अमर-पानो ब्रम् संसारं कुय्
 सथ्-व्यचारं सथ् व्यचारं ॥
 कृष्णं नाव् प्योमंतु दुनिघाह-दारं कुय्
 लूकन्-हन्दु हिहु च्छ-ति व्यवहारं कुय् ।
 दिवबुनु पानयं त्रिबुवन-सारं कुय्
 सर्वं आदिकारं सर्व-आदिकारं ।
 अमर-पानो ब्रम् संसारं कुय्
 सथ्-व्यचारं सथ् व्यचारं ॥ ११६ ॥

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्वस्तुविचारं सत्यं विचारय ॥

तीव्रवैराग्यात्मकं शोभनं हरित्तृणास्तरणं अस्ति

शिव-शिवेति भाषमाणः स्वयं जलप्रपातविशेषः अस्ति ।

निवेशं-करिष्यसि-चेत् रागरहितः दर्शनस्य सौष्ठवं अस्ति

शान्त्यात्मकं शालमाराख्योद्यानं शान्तिमेव हे-मृगधूर्त मारय (जय) ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्वस्तुविचारं सत्यं विचारय ॥

अनुग्रहपदात्मकस्य पुरस्य अधिकारी अस्ति

(तस्य) धर्मः अर्थः कामः मोक्षः दातुं सामर्थ्यं अस्ति ।

ईदृशं प्रधानकार्यं अस्ति ईदृशः राजा अस्ति

कुरु त्वं उपासनामेव कुरु त्वं राजसभास्थितिम् ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्वस्तुविचारं सत्यं विचारय ॥

(स्वात्मानं प्रति ग्रन्थकृदुक्तिः) कृष्णेति नाम आपतितं कुटुम्ब-भरणं
अस्ति-ते

लोकानां सदृशं तवापि व्यवहारः अस्ति ।

दाता स्वयमेव त्रिभुवनसारभूतः (शिवः परमेश्वरः) अस्ति

सर्वं सामर्थ्यं सर्वाधिकारम् ।

हे-अमरात्मन् स्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्वस्तुविचारं सत्यं विचारय ॥ ११६ ॥

117. EXHORTATION AS TO THE UNREALITY OF THE WORLD.

सर कर् संसार नदरुय द्राव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥ १८०० ॥

बन्द् कर् लूब-संकल्लुकु वाव्

पानय् पकि प्रारब्धू नाव् ।

कर् पूर्व-कर्मक्यन् पंवच्चन् क्राव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

संसारस्-मज्झ रोज् निर्मल्

बुक्त्त ख्यलवथरस् लारि मा जल् ।

पाज्जिस्-मज्झ आसिथ् चाव-चाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

मायाय-मज्झ निर्माया रोज्

खर रोज् वैराग-राग-खर् बोज् ।

सत्संगक्यन् वंगनय् कन् धाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

मायाय-हिलि खोक् पत च्यस् खाजू

समदृष्टि कट्वार्य पकनाव् तीज् ।

दर्म-व्वद्योग कर्म-खोरि वायनाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

सोहम् हम वाय् मोहनि-गाठि

जाज् नाव् पकनाव् स्यज्जि वति-पाठि ।

पुनरपि सांसारिकावस्थाप्रदर्शनपूर्वकमुपदिशति ॥ ११७ ॥

परीक्षाविषयः कृतः संसारः निःसारः (मृणालमेव) निर्गतः (ज्ञातः)

(तस्मात्) चलितो-भव मा चेतनातः (विमर्शात्) चैतन्य-
(स्मरण)रूपाणि पद्मपुष्पाणि उपभुङ्क्ते ॥ १८०० ॥

निरुद्धं कुरु लोभविषयसंकल्पात्मकं वायुम्

स्वयमेव संचरिष्यति प्रारब्धभोगरूपा नौका ।

कुरु पूर्वकर्मानुरूपाणां पद्मबीजानां उपभोगम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

संसारस्य-मध्यवर्त्यपि तिष्ठ निर्लेपः

पश्य-नाम पद्मपत्रस्य संगंस्थते मा-नाम जलम् ।

जलस्यैव-मध्ये भूत्वा परिपूर्णजलः

चलितो-भव मा चेतनातः ॥

मायायां-मध्ये-वर्तमानो-ऽपि गतमायः तिष्ठ

समाहितः तिष्ठ वैराग्यरागयुक्तस्वरं शृणु ।

सत्सङ्गसंबन्धिषु क्रुद्धः(वृत्त)विशेषेषु कर्णैर्निधेहि

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

मायारूपाया-जलनील्याः भीतो-भव अनुवर्तमाना अस्ति-यस्याः स्निग्ध-
मलकलुषता

समदृष्टिरूपं लघुनौविशेषं चालय त्वरितम् ।

धर्मात्मनोद्योगेन सत्कर्मरिन्ने प्रवाहय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

सोऽहमित्यभ्यासात्मना दण्डेन संचालय मोहात्मसैकतिलद्वीपमार्गेण

त्रिभिरूपां नौकां प्रवाहय ऋजुना मार्गप्रकारेण ।

सहस्र-दल डल पद्मासन् प्राव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥ १८०५ ॥

अन्द्रि वैर-क्ख् रोज् नरकि-पाठि

सह-बहुत्तय् पख् सज्जन गाठि ।

लाव् प्राव् प्यच्च-हिहु कूचरय् म हाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

पर्द-तलि क्रिय् कर् बुक् क्यवि जूजि

अन्द्रि प्राव् गोर् जन् ज्ञानचू गूजि ।

न्यवरि देह-अदकार् कंडु फुटराव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

अत-गत कुकिलि-पोटु जन् यज् म येर्

जुवरकि-पाठि कसंग-मज्झवाग नेर् ।

म्वक्त कुय् सज्जन-बाज्झक्कु बाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

मन-क्यनब्रव् दय-लोल लाव् वर

मेलिय् सद्ग्वर सोदागर् ।

बाव-वाव होश-बुमिपोश् फलनाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

संसार-बोर् ल्वचराव् चाव् फ्रख्

गिलि-हन्दि-पाठि डल-जल-प्यठि पख् ।

राज्जहंस-पानस् अज्जु म गज्जराव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥ १८१० ॥

सहस्रपत्रपद्मस्थानरूपे सरःस्थाने (ब्रह्मरन्ध्रे) पद्मासनं प्राप्नुहि

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥ १८०५ ॥

अन्तःकरणेन निर्वैरः (सर्वभूतेषु) तिष्ठ न डवत् (अन्तःशून्यः बहिर्दृढः)

सोहपूर्णः गच्छ सज्जनात्मना क्षेत्रस्थानेन ।

(ततः) उपलब्धिं प्राप्नुहि असारतृणविशेषसदृशं स्वरिक्तत्वं मा प्रदर्शय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

पटलाधस्तात् क्रियां (नेत्रनिर्निमेषाभ्यासेन संचयं) कुरु पश्य तृण-
मूलकस्यैव आस्तरणपटलसु

अन्तः प्राप्नुहि शृङ्गाटफलं इव ज्ञानात्मकं फलसारम् ।

बहिः देहान्धकारात्मकं कण्टकजालं भञ्जय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

जन्मस्वागमागमेन तृणतन्तुविशेषं इव वितानं मा वितनु

जलफलविशेषवत् निन्द्यसङ्गमध्यभागात् निर्गच्छ ।

मुक्ताफलस्यैव अस्ति-ते सज्जनात्मपण्यवीथेः मूल्यादरः

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

मनसा-नीलोत्पलफलवत् ईश्वरप्रेमात्मकं लाभं तृण

संमिलिष्यति-तव सद्गुर्वात्मा व्यवहारकः ।

भक्तगात्रवायुना चैतन्यात्मनीलोत्पलं विकासय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

संसारभारं लघ्वीकुरु परित्यज भीतिश्वासम्

पक्षिविशेषवत् सरोजलपृष्ठात् प्रचर ।

राजहंसात्मस्वात्मानं पक्षिविशेषं मा कलय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥ १८१० ॥

श्वद-वासनाय ग्रम् रटनय् कम

शम दम बुफ् चाव् दिह् म किस्मि दम् ।

यदि होशकि गोश पान् बुफनाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

जविकुकि-सन्दि-पाठि थद् म तुल् फूदि

बूद् रोज् सूद् कुय् आत्म-बूदि ।

पोशनूल-सन्दि-पाठि कृष्ण-गीथ् गाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

जगतच ताप-हच्य बुडरू-निशं चल्

साय कर् सज्जन कुलिसय् तल् ।

जल् चय् फल् ख्यथ् लाग् डल्काव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

ग्वर-ग्रब्द कुकिलु जन् बोल् ग्रंभू

कर् म ककर-सन्दि-पाठि ककरूकू ।

अंग-दूश संग-दूश देह् म रावराव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

वासनाय-गाद्य लूव व्वठ् मो दाव्

मनचूय् तश्चा कन-किन्नि चाव् ।

व्वजू-ब्रग् संतोश-ताज् दिथ् थाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥ १८१५ ॥

जीव-दथाय-हन्दु कर् व्यवहार

अविद्याय हारवच्य बीद-न्याय् हार ।

शुद्धवासनया शान्तो-भव ग्रहीष्यन्ति-(न)-त्वां के-नाम (कामक्रोधादयः)

शमेन दमेन आकाशगतिं त्यज (कुरु) देहि मा जलपत्तिवत्
निमज्जोन्मज्जनानि ।

प्रोच्चेन चैतन्यात्मना प्रकाशदर्शनस्थानेन स्वात्मानं उद्घापय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

पत्तिविशेषवत् उच्चैः मा उत्थापय शिरःपत्तिविस्तारम्

सुबोधः तिष्ठ फलं अस्ति-तव आत्मबोधेन ।

जीवंजीवपत्तिविशेषवत् कृष्णस्य-गीतिं गायस्व

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

जगद्द्रूपायाः आतपतप्रायाः मरुभूमेः दूरे-भव

क्वायाविश्रान्तिं कुरु सज्जनात्मनः क्वायावृत्तस्य अधः ।

जलं पीत्वा फलं भुक्त्वा अनुकुरु मूढप्रायजनम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

गुरुक्तानुसारेण कोकिलः इव भाषमाणो-भव हे-शम्भो-इति

कुरु मा कुक्कुटपत्तिवत् शब्दविशेषं-निरर्थम् ।

अङ्गानां-दोषेण कुसङ्गदोषेण (च) देहं मा विनष्टं-कुरु

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

वासनात्मकं-मीनं लोभेन प्रोड्डयनं मा दापय

मनःस्थां तृष्णां कर्णाभ्यां परित्यज ।

बुद्ध्यात्मकं-ब्रकं संतोषात्ममुकुटं दत्त्वा निधेहि

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥ १८१५ ॥

सर्वभूतदयात्मकं कुरु व्यवहारम्

अविद्यात्मकस्य पत्तिविशेषस्यैव परस्परभेदनायं अपाकुरु

अविनाश-नीलक्राश्व बाश करनाव्

डल् म होश चत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

व्वदरकि लूवकि कम् तय् मक्

शम्रिथ् संतोशच्च ग्वफि अक् ।

कामनाय सौमिज्ज बारव् म दाव्

डल् म होश चत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

रज्जि कुय् सर्प-त्रम् न-ज्जि कुय् नाश्

पज्जि पज्जि वुक्त्त कुख् चिदाकाश् ।

दज्जिथ् रज्जि-हिवु बन् त्यज्जिथ् नटि-बाव्

डल् म होश चत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

वीर कुवीर् कुख् किय् न दन द्यार्

समयकि खख दख वीरुथ् म हार् ।

वीर् च्याज्ज दैर-बोज्ज-निश वीर्य-माव्

डल् म होश चत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

खप्रकाश व्वज्ज स्वन-लौकि वथराव्

व्यचार नेचौ नज्जराह् चाव् ।

रंग-रंग बेरंग् वुक्त्त कियु द्राव्

डल् म होश चत्तकिय् पंपोश् काव् ॥ १८२० ॥

शान्ति-शालमारु कुय् शिव-अनुग्रह्

अन्दरिमि त्याग न्यव्वरिमि राग व्यह् ।

संन्यास-वृत्तु अतलास् पैराव्

डल् म होश चत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

अविनाशरूपस्य-पक्षिविशेषस्य भाषणानि कारय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

उदरनिमित्तस्य लोभस्य (रूपान्) कूर्मान् पुनः मत्स्यान्

शमित्वा संतोषात्मिकायां गुहायां प्रविश ।

कामनात्मिकां सिंहीं आक्रोशनानि मा दापय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

रज्ज्वामिव अस्ति-तव सर्पभ्रमः नापि (वस्तुतः) अस्ति-ते नाशः

सत्येन सत्येन पश्य-नाम असि चिदाकाशस्वरूपः ।

दग्ध्वा रज्जुसदृशः भव त्यक्त्वा घटभावम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

हे-वीर कुवेरः (इव) असि, सन्ति-ते नहि धनानि द्रव्याणि

समयानुसृतेन सुखेन दुःखेन शौर्य मा त्यज ।

वीराः त्वदीयात् धैर्यात्मच्छायावृत्तात् अत्यवेतसवृत्तलतात्मानः

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

स्वप्रकाशरूपायां बुद्धावेव डल-सरोमध्यगतविशिष्टभूमौ आसृणु

विचारात्मभ्यां नेत्राभ्यां दूरदृष्टिं प्रक्षिप ।

नानारूपेण नीरूपः (सन् परमात्मा) पश्य-नाम कीदृशः निर्गतो-ऽस्ति
(विकासमागतः)

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥ १८२० ॥

शान्त्यात्मोद्धानविशेषे अस्ति-ते शिवानुग्रह-एव (कारणम्)

अन्तर्गतेन त्यागेन बहिर्गतेन रागेण आस्व ।

संन्यासवृत्तात्मकं कौशेयवासोविशेषं आच्छादय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

राज्ञ-च्छि^१पि नगर-मञ्जु आस् वन्वास

निष्काम् रोज् चिय आसिथ् दास् ।

जनख्-राज्ञ राजसिय मञ्जु याद् पाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

शक्तिपात-निशात शिव-मंडल् प्राव्

कावुन् बख्च^२ य्वख्च^३ शख्च^४ हन्दु डल् ।

आत्मस् परमानन्द-मस् च्याव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

निष्कल-रूपुकुय् प्वलावाह् ख्यह्

निर्मायाय-हञ्जु च्याह्वाह् च्यह् ।

मोह-वति थकनुकु रोजिय् न ताव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

च्यत् तकिय दिथ् प्यठ् सथ्-फर्गस्

व्वज्ञ-बार्या आत्मा-प्परशस् ।

योग-बालादर्थ प्यठ् लरि साव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥ १८२५ ॥

विवौक-वय्-सर मञ्जु कर् आन्

अद्वैत पाञ्जि नाव् मन् तय् प्रान् ।

तुर्या-बाग योग-निद्रा चाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

हंसनाद-स्वर कर् शाह् त्वलि त्वलि

मांडक-शब्द मिञ्ज-खंडख् बूलि ।

हे-राजभूत-ऋषिरूप नगरमध्ये-ऽपि भव वनवासौव

निष्काम-एव तिष्ठ स्त्रियाः भूत्वा दासः ।

जनकराजविशेषं राज्याधिकारस्य मध्ये स्मृतौ समानय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

शक्तिपात(अनुग्रह)रूपोद्याने शिवमण्डलं (सायुज्यम्) प्राप्नुहि

उपभुङ्क्ष्व-तत् भक्तिरूपं युक्तिरूपं ऐश्वर्यरूपं डलसरः ।

आत्मानं परमानन्दस्वरूपमुधां पायय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

निष्कलरूपसारूप्यात्मकं भोज्यविशेषं खादस्व

निर्मायत्वरूपं चव्यौषधिपानं पिब ।

मोहात्ममार्गस्य गमनश्रमस्य अवशिष्टो-भवेत् न संतापः

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

चिदात्मकं उपधानं दत्त्वा पृष्ठे सत्यात्मशय्यायाः

बुद्ध्यात्मभार्यां आत्मरूपपुरुषाय ।

योगात्महर्म्यस्य पृष्ठे पार्श्वतः स्थापय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥ १८२५ ॥

विवेकात्मसरोविशेषस्य मध्ये कुरु स्नानम्

अद्वैतबोधात्मना पानीयेन स्थापय मनः पुनः प्राणान् ।

तुरीयावस्थोद्याने योगनिद्रां कुरु

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

हंसिति-नादस्वरेण (हंसपक्षिशब्देन वा) कुरु श्वासं उन्माय उन्माय

प्राणशब्देन (माण्डकः प्राणश्चोच्यते) मण्डूकसंज्ञि भाषणम् ।

पवनस् त गगनस् सूत्य मिलनाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

अन् जल बूगनि गट जन् फेर

कर्म-फल-कल-तल ओटु-हिवु नेर् ।

यख् दिथि लख्-त्रख् च्याज् अख् पाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

स्यजरकि ख्यि पख् सतसय् सूत्य

अज् ताज् वत-गथ् आय् गैघ् कूति ।

त्याग-खोरन् लाग् वैराग-खाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

बव-सर सैरकु कड् अमान्

मोह-गत्-कदलस् नौरिथ् ज्ञान् ।

कर्म-स्यज् ब्वज्-नाव् स्यज् पकनाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥ १८३० ॥

यख्-ज्याह् मिलविथ् पानुवय् त्वथ्

देह-अग्न-बोटाह् सूत्य आख् ह्यथ् ।

राज् नेर् सैरस् कुस् कुय् वाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

पर्जनविथ् अमर-पान् आस्

ख्यथ् च्यथ् ह्यथ् दिथ् वाग्यवान् आस् ।

सूत्य-वाज्यन्-हज्ज् थविज्जि न गाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

प्राणवायुना हृदाकाशेन च सह संयोजय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

अन्नानि जलानि भोक्तुं पेयणी इव वर्तस्व

कर्मफलात्मकलयन्तात् पिष्टु-सदृशः निर्गच्छ (भव) ।

परिपाकं दास्यति लक्षसंख्यद्रोणमानं त्वदीयं एकं पादसेटम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

आर्जवेन सेतुना चरस्व सत्येनैव सह

अद्य यावत् पान्याः आगताः गताः कियन्तः (असंख्याः) ।

त्यागात्मपादयोः संयोजय वैराग्यात्मपादुकाम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

भवसरसः संचारस्य उपभुङ्क्ष्व ईप्सितम्

मोहात्ममहाप्रवाहसेतुविशेषात् निर्गमनं जानीहि ।

कर्मसिद्धयः बुद्ध्यात्मनौकां ऋज्वीं गमय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥ १८३० ॥

युगपत् संयोजय पञ्चैव तत्त्वानि (पृथ्व्यग्निजोवाय्वाकाशानि)

देहात्माग्नियन्तोपेतनौकां सह आगतस्त्वं गृहीत्वा ।

राजेव निर्गच्छ संचाराय कः अस्ति-ते मरुत् (नैःस्वं वा)

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

उपलब्ध अमरात्मस्वात्मानं आस्व

भुक्त्वा पीत्वा गृहीत्वा दत्त्वा भाग्यशाली भव ।

सहचारिवर्गस्य-संबन्धिनीं निधेहि न उपालम्भम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

राजयोग-अव्यास मन-डूंग रठ्

हठ-कर्म इन्द्रिय-वगव्यन् म चठ् ।

फटनकि खोफ गाल् वासनाय वाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

दोर्थ-फिरि स्वकलख् बुक्क् वाव-माल्

बाल-पान आलविथ् बाल् रठ् बाल् ।

पूरु पख् दूरु कुय् नख-पूरु चाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

मन् जेन् खख् प्राव् स्यद् गक्कि योग्

इन्द्रिय् खुल चाव् बूगन् बूग् ।

निर्मल् आस् कास् देह-ब्रम-बाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥ १८३५ ॥

साद-प्रक्कच् शाह्जाद गरि नेर्

राद-राद सैराह् करिथ् पथ् फेर् ।

सूत्य् आख् ह्यथ् यिह् ख्यथ् तिह् आनन्द् प्राव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

पक्कि-वक्कि सूत्य् प्राव् ज्ञान-गूरि-बाव्

च्यथ्-चडि मज्ज आत्म-द्वद् पर्जनाव् ।

न्यर्नय खर् ख्याव् च्याव् वौद-गाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥

कर्म-क्य दान-दानि दर्म-द्वद् मन्द्

ओशद् नेरि तथ् यशोदानन्द् ॥

राजयोगस्याभ्यासेन मनोनौकां गृह्णीष्व

हठयोगकर्मणा इन्द्रियात्म-कटान् मा क्किन्दु ।

निमज्जनस्य भयेन नाशय वासनात्मकं वायुम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

नदीभ्रममार्गसंचारात् मोक्ष्यसि निरौत्तस्व वायुगतिम्

बाल्यावस्थया परिवर्त्य कूलं-प्रति ब्रधान बालां (वासनां) ।

पूर्णतया गच्छ दूरं अस्ति शनैः प्रक्रान्तिं त्यज (कुरु)

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

मनः जयस्व सुखं प्राप्नुहि सिद्धः गमिष्यति (भविष्यति) योगः

इन्द्रियाणि स्वतन्त्राणि (उन्मुक्तानि) कुरु भोगान् भुङ्क्ष्व ।

निर्मलः भव अपनय देहभ्रान्तिभावम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥ १८३५ ॥

साधु-प्रकृत्या राजपुत्र (इव) गृहात् निर्गच्छ

तृणपूर्णाधःशून्यजलक्षेत्रेषु संचारं कृत्वा पश्चात् वर्तस्व ।

(प्रार्थ्यं) सह आगतस्त्वं गृहीत्वा यत् भुङ्क्ता तत् आनन्दं प्राप्नुहि

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

अतिथिभूतवत्सकेन सहैव प्राप्नुहि ज्ञानात्मगोपालभावम्

चिदात्मदोहनपात्रागः मध्ये आत्मरूपदुग्धं उपलक्षस्व ।

निर्णयात्मकं जलतृणविशेषं भोजय दुग्धि वेदात्मगाम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

सत्कर्मात्ममन्यन्यां धानात्ममन्यानेन धर्मात्मदुग्धं मय

श्रौषधं निर्गमिष्यति तस्मात् यशोदानन्दनात्मा (श्रीकृष्णोति

स्वरूपसाक्षात्कारात्मकम्) ।

तस् कुह् बूग् बूगिथ् ब्रह्मचारि नाव्
 डल् म होग् ज्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥
 इक्कि प्रकुचू मोच-दायख् नाम्
 व्यवहारस् मज्जु रुदु निष्काम् ।
 ल्यंवि मज्जु यियु सुह् पंपोशाह् द्राव्
 डल् म होग् ज्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥
 मोह-स्यन्दि तारिथ् करुनावतार्
 कृष्ण बटु खारिथ् गंगादार् ।
 बव-सर आवलन केशव नाव्
 डल् म होग् ज्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥ १८४० ॥ ११७ ॥

118. THE POET DESCRIBES HIS OWN CONDITION.

योग-बल सहस्र-दल डल दितु म्य दम् हरे
 ज्यत्त-नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥ १८४१ ॥
 निष्कल शशि-कलि वुजु म्य जंजम् हरे
 ज्यत्त नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥
 बाल-पान आम् चोनु खयम् प्रयम् हरे
 पानि-पान सह-र्यहि व्वथु म्य ज्यंज्यम् हरे ।
 तिथु गोम् प्रयम् चोनु पथ् ह्ययि यम् हरे
 ज्यत्त-नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥
 तेलि सुय् स्वरूपस् यस् चलि ब्रम् हरे
 न-त क्का चेलि-कर्म तीश-शालि शम् हरे ।

तस्य-हि अस्ति भोगान् भुक्त्वा ब्रह्मचारीति नाम (अभिख्या)

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

ईदृश्या प्रकृत्या (स्वभावेन) मोक्षदायक (इति) नामधेयं

व्यवहारस्य मध्ये-ऽपि स्थितः निष्कासः ।

कर्दमराशेः मध्यात् यथा सः पद्मपुष्पमिव निर्गतः

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

मोहात्मसिन्धुनद्याः तारयिष्यति-त्वां स दयावतारः

(रे) कृष्णाख्य तटं (सः) उद्गारिष्यति-त्वां गङ्गाधरैकस्वरूपः ।

भवात्मसरसः आवर्तात् केशवेति तन्नामधेयम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥ १८४० ॥ ११७ ॥

स्वावस्थां निरूपयति ॥ ११८ ॥

योगबलेन सहस्रदलपद्मयुते सरसि (ब्रह्मरन्ध्रे) दत्तं मया निमज्जनं हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः गृहीतो मया अग्रभागः (यत्र) सोऽहमिति नौकादण्डः
हे-हरे ॥ १८४१ ॥

निष्कलरूपया शशिकलया (तदवाप्त्या) उद्भूतं मम अतिशैत्यं (शुद्धसत्त्वं च)
हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः गृहीतो० ॥

(यतः) बाल्यावस्थायामेव समागतं-मे त्वदीयं स्वभावतः प्रेम हे-हरे

स्वयमात्मनैव स्नेहरूपाया-ज्वालायाः उद्गतं मम अत्यन्तोच्चाऽर्चिस्त्वं
हे-हरे ।

तथा समागतं-मे प्रेम तव (यथा) निवृत्तिं ग्रहीष्यति यमः हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः गृहीतो० ॥

प्रकाशं-करिष्यति स-एव स्वस्वरूपं यस्य अपयास्यति अमः हे-हरे

अन्यथा अस्ति-किं त्रिविधं (पुण्यपापमिश्र) कर्मणा तेजःस्वभावस्य शमः
हे-हरे ।

मेलि मस् च्यनु कस् गेलि आलम् हरे

च्यत्त नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥

दोरुम् द्यान् ह्यस खोरुम् दम् हरे

तोरुम् पान् व्वच्चोरुम् ओं हरे ।

चोरुम् त तोरुम् स्वक्तस् त्रम् हरे

च्यत्त-नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥ १८४५ ॥

आश्चर्य-थानस् किह् आश्चर्य थम् हरे

आश्चर्य बसवुनु कुस् निरालम्बु हरे ।

आश्चर्य ज्ञानान् किस् व्वत्तम् हरे

च्यत्त-नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥

फक-रस्तु शेख् कुय् करान् ओं-ओं हरे

ठिञ्ज-रक्ख गंटाय खर् किह् कम्-कम् हरे ।

जेर्य-रस्तु बोज् अजपा जौर-वम् हरे

च्यत्त-नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥

सांख्य-योग् सोन्य् आम् ह्यथ्-समागम् हरे

हर्श-रस वामुन् द्राम् च्लु म्य गम् हरे ।

हौश-पोश-थर्य् प्योम् शान्ति-शब्बन्म् हरे

च्यत्त-नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥

सकाम-कर्म-बारिच् तुल् म्य कम् हरे

निश्काम-कोच चावनाव् रटु कदम् हरे ।

निर्वासन आसन कड तम् हरे

च्यत्त-नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥

मिलिष्यति आसवः पातुं कस्य (यस्य) उपहसिष्यति जगत् हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः गृहीतो० ॥

धृतं-मया ध्यानं समाधानेन आरोपितो-मया प्राणवायुः (श्वासो वा) हे-हरे

उत्तारितो-मे स्वात्मा उच्चारितो-मया प्रणवः हे-हरे ।

(आदौ) विचितो-मया पुनः तारितं-मया (विहितं-मया) मुक्तासमूहस्य किद्रं
हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः गृहीतो० ॥ १८४५ ॥

आश्चर्यकारिस्थानस्य (शरीररूपस्य) सन्ति आश्चर्यदाः (इन्द्रियरूपाः) स्तम्भाः
हे-हरे

(तत्र) आश्चर्येण वास्तव्यः अस्ति-तस्य निराश्रयरूपः हे-हरे ।

आश्चर्यरूपं जानन्तः सन्ति-तस्य उत्तमपुरुषाः हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः गृहीतो० ॥

(यत्र) आध्मानं विनैव शङ्कुः अस्ति कुर्वन् ओम्-ओमित्युच्चारं हे-हरे

(तत्रैव) आहतिरहितायाः घण्टायाः स्वराः सन्ति अनन्ताः (अलौ-
किकाः) हे-हरे ।

(तत्रैव) आहननं विनैव शृणु अजपात्मकं वाद्यविशेषशब्दं हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः गृहीतो० ॥

साङ्ख्ययोगात्मा वसन्तकालः समागतो-मम हित(गृहीत्वा वा)-समागमं हे-हरे

हर्षात्परसेन अङ्कुरः निर्गतो-मे अपगतं (च) मम (संसृत्यात्म) भयं
हे-हरे ।

सञ्चतनारूप-पुष्पलतायाः आपतितो-मे शान्त्यात्मचन्द्रमण्डलोद्भूतसुधारससेकः
हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः गृहीतो० ॥

कृतसकामकर्मरूपभारस्य उत्थापय मम अङ्कसंग्रहं हे-हरे

निष्कामकर्मात्ममार्गविशेषेण चालयस्व साधु पद्मतिं हे-हरे ।

(यथा) निर्वासत्वरूपेण आसनेन निष्कासयिष्यामि आन्तिं हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः गृहीतो० ॥

स्व-स्वयम् वासुदेव् कुह् सर्वस्व-यम् हरे

श्वद-च्यत्त-बूद-मय् कुह् शब्द-ब्रह्म हरे ।

आत्म-तत्त्व ज्ञाग् त्याग् अनात्म् हरे

च्यत्त-नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥ १८५० ॥

सूरयः किह् तत्पद चावान् त्वम् हरे

वर् जया सय् प्रिया च्याज्ञूय् ह्यम् हरे ।

कर् दया बुक् म कृष्णस् क्रिया क्रम् हरे

च्यत्त-नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥ ११८ ॥

119. HE ELOQUENTLY PRAISES ŚIVA FOR HIS GIFT OF KNOWLEDGE OF
THE MEANS OF SALVATION.

कृष्ण च्यानिस् होशस् लगे

यिह् च्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥ १८५१ ॥

च्यानि ह्यस-सूत्य् च्यय् बुक्कि मञ्जु जगे

वव-सर सूक्ष्म स्थूलचू यल् ।

समदृष्टि सगय्-सूतिन् सगे

यिह् च्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥

सह् कुस् दमन् मञ्जु कँडि-जालस्

कठिनिस् बालस् खसुन् कुस् ।

च्यय् तुरंगु रटनावत्तन् योग-वगे

यिह् च्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥

ज्ञानचू संजीवनी अन्तस्

अज्ञानरूग् वन्तस् वैद्यः ॥

स्वप्रकाशरूपः वामुदेवः अस्ति सर्वस्वस्तम्भः हे-हरे

शुद्धचिज्ज्ञानमयः अस्ति शब्दब्रह्मरूपः हे-हरे ।

आत्मनः तत्त्वेन जागृहि त्यज अनात्मत्वं हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः गृहीतो ॥ १८५० ॥

पण्डिताः (प्राप्तबोधाः) सन्ति तत्पदेन (अपरोक्षबोधेन) त्यजन्तः
प्रत्यक्षदृश्यमानपदार्थं हे-हरे

वृणीष्व जयकारं सैव प्रीतिः त्वदीयैव अस्ति-मे हे-हरे ।

कुरु दयां पश्य मा कृष्णाख्यस्य (मम) क्रियां क्रमं हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः गृहीतो ॥ ११८ ॥

ससच्चेतनतया स्तौति ॥ ११६ ॥

कृष्णाख्यः (अहं) तव चित्स्वरूपे उपहारीभविष्यति

यत् तवैव सुशिक्षितं (मुञ्जातं) तत् सुशिक्षितं (सामर्थ्यं) कस्य ॥
१८५२ ॥

त्वत्संबन्धिना मुञ्जानेन त्वामेव द्रक्ष्यति मध्ये जगतः

संसारसरसः सूक्ष्मां स्थूलरूपां स्थलीम् ।

समञ्जानात्मना संकेनैव आसेक्ष्यति

यत् तवैव सुशिक्षितं ॥

(लोभात्मा) सिंहः अस्ति-तस्य (कृष्णस्य) धमन् मध्ये कण्टकजालस्य

अतिदुर्गमस्य पर्वतस्य (अनन्तजन्मव्यत्ययात्मनः) आरोहणं अस्ति-तस्य ।

चित्तात्मकस्य तुरङ्गमस्य ग्राह्य-नाम-तं योगात्मरज्जुं (जानुद्वययोगात्मनाश्वस्य)

यत् तवैव सुशिक्षितं ॥

ज्ञानरूपां संजीवनौषधिं प्रापय-नाम-तस्य

अज्ञानरूपस्य रोगस्य भव-नाम-तस्य वैद्यः ।

ग्रहज्यार् फिर्तस् दादिस् दगे

यिह् च्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥ १८५५ ॥

मुहनिस् म्बडिस् मख् ह्यय् यितस्

दितस् पान् पर्-माननुकु पर् ।

देहाबिमानस् दुप जन् दगे

यिह् च्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥

चिदानन्दुक् रस् सूत्य् प्रानन्

पनन्यन् थानन् ह्यस च्यावनाव् ।

राज्ञ-योग सबाय मज्ज तगि-तगे

यिह् च्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥

सहज-व्यचार रस्तु केह् न स्वरन्

अन्तःकरन ह्यय् तन्मयता ।

प्रकाशस् सूत्य् विमर्श लगे

यिह् च्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥

अक्कि अबलख् सूत्य् निवृत्त-नवार

गंडिथ् च्ह् तस् वार करनाव् सैर् ।

समदृष्टि-सडकि ब्रह्मनिष्ठ-बग्य

यिह् च्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥

प्रवृत्त मज्ज यच्च क्विवेमच्च वृत्त

सूत्त-कुन् यिन् त मुजराह् दिन् ।

कुकिल-फोज् जन् च्याज् अकि व्यगे

यिह् च्यय् तगुय् तिह् तगे कस् ॥ १८६० ॥

आरोग्यशीतलत्वं प्रवर्तय-नाम-तस्य पौडायाः कष्टस्य

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥ १८५५ ॥

मोहात्मनः स्थाणोः कुठारं गृहीत्वा आगच्छ-नाम-तस्य

देहि-नाम-तस्य स्वात्मानं परमेश्वर-मननात्मकं (परं स्वात्मरूप-
मेव यथा संस्यति तादृगिति वा) काष्ठमयकूटम् ।

देहाभिमानं धूपं इव आहनिष्यति

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥

चिदानन्दात्मकं रसं सह प्राणैः

स्वकीयेषु स्थानेषु (इन्द्रियेषु) समाधानेन पायय* ।

राजयोगात्मिकायाः सभायाः मध्ये पङ्क्तिक्रमस्थित्या

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥

सहज(स्वाभाविक)विचारेण विना किञ्चित् न स्मरन्

अन्तःकरणानि गृहीत्वा तन्मयताम् ।

प्रकाशात्मना सह विमर्शः युक्तो-भवेत्

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥

नेत्रात्मकं शोभनाश्रयुगं सह (निमित्तेन) निवृत्त्यात्मदृढरज्ज्वा

बद्ध्वा त्वं तं सुष्ठु कारय संचारम् ।

समदृष्ट्यात्मघण्टापथे ब्रह्मनिष्ठतारथे

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥

प्रवृत्तेः मध्ये अतिशयेन मत्तौभूताः वृत्तयः

स्मृतिं अनु आगमिष्यन्ति तु फलितत्वं दास्यन्ति ।

कोकिलसमूहः इव त्वदीयेन एकेन समावेशचालनेन

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥ १८६० ॥

* जलन्क्रौडन्नममाणः स्त्रीभिर्वा यानैर्वा नोपजनं स्मरन्निदं शरीरमिति श्रुति-
पादितजीवन्मक्तावस्थं विधेहीति भावः ॥

सार्य्य वत च्याज्ज अमृथ् अह् ककान्
 थप् कर्त अ॒नि-पा॑ठि पकान् कुय् ।
 कमि-ताम् मार्गं मार्गस्य मगे
 यिह् च्यय् त॑गुय् तिह् तगे कस् ॥
 सेर् अय् करहान् पननिय् डेरय्
 सेरय् बापथ् क॑तु फेरे ।
 अद क्वाजि व्वपर-गरन् लगे
 यिह् च्यय् त॑गुय् तिह् तगे कस् ॥
 निरामयुकु मय् च्यावनाव्तन्
 पय् दिथ् न्याव्तन् लथ-स्यान् ।
 मय् ज॒न् फि॒रना॑व्तन् रगि रगि
 यिह् च्यय् त॑गुय् तिह् तगे कस् ॥ ११८ ॥

120. THE AUTHOR'S DEVOTION.

लगयो परम ग॑च्य
 ब्रह्माकार वृ॑च्य ॥ १८६४ ॥
 सद्ग्वन प्रकृ॑च्य
 बौद-र॑स्ति वौद-अ॒च्य ।
 योग-ज्ञान-स॑च्य
 ब्रह्माकार वृ॑च्य ॥ १८६५ ॥
 तुर्या जागरय्य
 अ॒न म्व॑च॒राव॑ न्यथय् ।

सर्वा-एव पदव्यः त्वदीयाः अमृतं सन्ति क्षरन्त्यः

हस्तावलम्बं कुरु-नाम अन्यवत् गच्छन् अस्ति ।

केनापि (अलौकिकेन) मार्गेण मार्गमासस्य मधोपलक्ष्यामावस्यातिथौ*

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥

तृप्तं-चेत् अकरिष्यस्तं स्वकीयेन अनुग्रहात्मपुञ्जेन

सेटकमितान्नस्य कृते कुत्र प्रचरिष्यति ।

ततः कुतो-नाम परकीय-गृहेषु अनुगतो-भवेत्

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥

निरामयात्मकं आसवरसं पायय-नाम-तम्

संकेतं (आजीवनसेकं वा) दत्त्वा नायय-नाम-तं लयस्थानं
(मायुज्यम्) ।

रसं (संक्रान्तिगुणं च) इव परिवर्तय-नाम-तं नाड्यां नाड्याम्

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥ ११९ ॥

स्वात्मसमर्पणास्तुतिं प्रस्तौति ॥ १२० ॥

उपहारीभवेयं-ते परस्यां गतौ

ब्रह्माकारायां वृत्तौ† ॥ १८६४ ॥

सत्त्वगुणात्मिकायां प्रकृतौ

हे-भेदरहित वेदश्रुतिप्रतिपादितायाम् ।

योगज्ञानसत्ताभूतायाम्

ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥ १८६५ ॥

तुर्या-जाग्रदवस्थामेव (जाग्रत्यपि तुरीयावस्थायुत्तमोच्यते)

तिसृषु (जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यात्मावस्थासु) अवशेषय नित्यमेव ।

* सा हि प्रसिद्धोत्तमा शिवतिथिरूपोषिता समाधानेनार्चितशिवा चेन्मोक्षदात्रीत्याम्नायः । तल्लक्षणपद्यं चैतत् ।

यत्र सो ऽस्तमयमेति विवक्षांश्चन्द्रमःप्रभृतिभिः सह सर्वैः ।

कापि सा विजयते शिवरात्रिः स्वप्नभाप्रसरभास्वररूपा ॥ इति ।

† या ब्रह्माकारवृत्त्यात्मिका तव परमा गतिरस्ति तस्यामित्यन्वयः ॥

ऊ॒ग्रि॒यार् न्य॑न्द॒रि-ह॑च॒य्

ब्र॒ह्मा॒कार वृ॑च॒य् ॥

आ॒ग्रि॒य् शू॒ज्ज-म॑कान्

वे॒ग मी॑ग-खोत प॒कान् ।

कड॑यो च॒य आ॒ल॒च॒य्

ब्र॒ह्मा॒कार वृ॑च॒य् ॥

श॒ब्द-प्र॑काश॒ ल॒वु॒य्

ग॒ग॒रा॒य-खो॑त ग्व॒वु॒य् ।

वु॒ज्ज॒म॒लि-खो॑त ल्व॒च॒य्

ब्र॒ह्मा॒कार वृ॑च॒य् ॥

अ॒ग्न॒ ग॒ग॒न॒ प॒व॒न॒ वु॒त॒रा॒च॒

स॒ल॒लि॒य॒ ज॒न् सु॒ल॒ब् वा॒च॒ ।

य॒स्स॒ ह॒न् व्य॑ह् म॒ज्ज॒म॒च॒य्

ब्र॒ह्मा॒कार वृ॑च॒य् ॥

नि॒श॒क॒ल॒ प॒व॒न॒ फि॒र् क॒ल्

ज॒ल् ज॒न् ब॒नि शी॑त॒ल् ।

ब॒व-स॒न्ता॒प त॑च॒य्

ब्र॒ह्मा॒कार वृ॑च॒य् ॥ १८७० ॥

रु॒द्र-तु॒ल आ॒स॒ कथ॑य्

द॒म् दि॒य॒ स्व॒क्त ह्य॑थ॒य् ।

शि॒व-अ॒र्न॒व ख॑च॒य्

ब्र॒ह्मा॒कार वृ॑च॒य् ॥

जागरुको-भूत्वा (पुरुषः) (तस्यावस्था यत्र) निद्राहतप्राया (स्यात्)

ब्रह्माकारायां (तादृश्यां) वृत्तौ ॥

आश्रित्य शून्यप्रायस्थानम्

वेगेन मेघादप्यधिकं चलन् ।

समावर्तयेयं तव नीराजनामेव

ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥

(यया) शब्दप्रकाशः लब्धः

मेघगर्जित-सकाशादपि गुरुतरः ।

(या च) तडितः-सकाशादपि लघुतरा

(तस्यां) ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥

अग्नेः आकाशात् पवनात् भूतधात्र्याः

सलिलादपि इव सुलभत्वेन प्राप्ता-या ।

या मात्रा अस्ति मथिता

(तस्यां) ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥

निष्कलेन प्राणवायुना वर्तयस्व यन्त्रम्

जलं इव भविष्यति शीतलप्राया ।

संसारसंतापेन तप्तभूता

ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥ १८७० ॥

विद्रुममाना आसीत् कथा

निमज्जनं दत्त्वा मुक्ताफलं गृहीत्वा ।

शिवरूप-समुद्रात् आरुढा

ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥

ब्वज्ज त्थ तार् कच्चय्
 वर च्यानि सूक्ष्म खच्चय् ।
 ज्ञानि किस् बाल् कच्चय्
 ब्रह्माकार वृच्चय् ॥
 सहज-पानच् चह् थव् पक्
 मूर्खन् किच् इह् क्य प्रक् ।
 तस् प्रिनि यस् इह् व्यच्चय्
 ब्रह्माकार वृच्चय् ॥
 दसितौ च्यानि मसितौ
 वसिय्य् कुह् नग खसिय्य् ।
 मस्-मच्य नच् ब्वह् न च्य
 ब्रह्माकार वृच्चय् ॥
 कृष्णस् हाव् तिथ् रास्
 धिय् अख् गज्जरि हथ्-सास् ।
 नच्चि नच्चि पाव् प्रच्चय्
 ब्रह्माकार वृच्चय् ॥ १८७५ ॥ १२० ॥

 121. PRAYER FOR INCREASE IN KNOWLEDGE OF GOD.

बूल-बाल बालकन् सूत्य् खेलनावत्तम्

बालक-अवस्था प्रावनावत्तम् ।

बुद्धिरूपया कर्तनशिल्पिकत्रयां तन्तुः कर्तिता

वरात्मवेष्टुनेन त्वदीयेन सूक्ष्मा आरूढा ।

क्षमिरूपकाण्डोल्यां सन्ति-यस्य बालाः अनेकाः

ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥

सहज-स्वात्मनः त्वं आस्थापय प्रतीतिम्

मूर्खानां कृते इयं अस्ति पृच्छा ।

तस्य गुणदं-भविष्यति यस्य इयं संमता-भवेत्

ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥

शीघ्रमेव (द्वारेण) त्वदीयेन मत्तता

अवरोह्य अस्ति मोदः आरूढप्रायः ।

आसवमहाघटस्य रन्ध्रबन्धिनी अहं न त्वमेव

ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥

कृष्णाख्यस्य (मम) प्रदर्शय तादृशीं रासलीलां

यथा एकरूपमेव संकलयेत् शतसहस्रं (असंख्यभूतसमूहम्) ।

नर्तित्वा नर्तित्वा संघातय चेतनात्मवेष्टुनाधारवस्तुनि

ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥ १८७५ ॥ १२० ॥

स्वाभिमतप्रार्थनस्तुतिं प्रक्रामति ॥ १२१ ॥

हे-सदार्जवस्वभाव बालकैः सह क्रीडय-नाम-माम्

बालकसदृशीमवस्थां प्रापय (च) -नाम-माम् ।

ज्ञान् करनाविथ् पान् पर्जनावत्तम्

खदि वाञ्जिनि पाठि हावत्तम् रूप् ॥ १८७६ ॥

कठिनि बव-सर क्वाँठ् वायनावत्तम्

मोह-पोज्जु वोतुम् हटिसय् ताज्ज ।

लटिसय् वृशवस् थप् करनावत्तम्

खदि-वाञ्जिनि पाठि हावत्तम् रूप् ॥

थज्जरय्-प्यठ अख् नज्जराह् चावत्तम्

शिश्निरम्-नाग म्य थावत्तम् नेव् ।

वनि थिथ् अज्जरकि सज्जरय् म रावत्तम्

खदि-वाञ्जिनि पाठि हावत्तम् रूप् ॥

ब्राह्मन-जन्म दिथ् मत मंदक्कावत्तम्

नव-प्यठ व्वन् मत दावत्तम् दव् ।

अमरनाथो अमर् वनावत्तम्

खदि-वाञ्जिनि पाठि हावत्तम् रूप् ॥

दासन्-हन्दु दासाह् गज्जरावत्तम्

मत मग्गिरावत्तम् पनज्ज ज्ञान् ।

यति कुख् पानय् तंतु वातनावत्तम्

खदि-वाञ्जिनि पाठि हावत्तम् रूप् ॥ १८८० ॥

अज्जपा-जप यज्ज ज्योथ् प्रज्जलावत्तम्

ऊत-शेष् जन् स्वच्चावत्तम् म्य ।

हे महेश् दीश दीश मत द्दश्रावत्तम्

खदि-वाञ्जिनि पाठि हावत्तम् रूप् ॥

उपलब्धिपरिचयं कारयित्वा स्वात्मानं प्रत्यापय

सुदर्शनाख्यवणिजः प्रकारेण प्रदर्शय-नाम-मे स्वरूपम्* ॥ १८७६ ॥

अतिदुर्गमे संसारसरसि ब्राह्मत्तरणं संचालय-नाम-माम्

मोहात्मजलं प्राप्तं-मे कण्ठदेशं यावत् ।

पुच्छं स्ववाहनभूतवृषभस्य अवलम्बं कारय-नाम-मे

सुदर्शनाख्यवणिजः प्रकारेण ० ॥

उच्चप्रदेश-पृष्ठात् एकां दृष्टिं वितर-नाम-मयि

शिशिरं-नागक्षेत्रात् (०क्षेत्रे वा) सम निधेहि-नाम-मे संकेतम् ।

उपलक्षणे आगत्य आन्ध्ररूपे गभीरस्थाने मो नष्टो-भव-मे

सुदर्शनाख्यवणिजः प्रकारेण ० ॥

ब्राह्मणवर्णवज्जन्म दत्त्वा मा-नाम लज्जापय-नाम-माम्

आकाशात् (ऊर्ध्वस्थानात्) अधः मा-नाम दापय-नाम-मे
निपाताघातम् ।

हे-अमरनाथ अमरं (अजरामरणं) संपादय-नाम-माम्

सुदर्शनाख्यवणिजः प्रकारेण ० ॥

स्वदासानां एकं-दासं संकलय-नाम-माम्

मा-नाम विस्मारय-नाम-मां स्वकीयां क्षप्तिम् ।

यत्र (स्थाने) असि स्वयमेव तत्र प्रापय-नाम-माम्

सुदर्शनाख्यवणिजः प्रकारेण ० ॥ १८८० ॥

अजपामन्तस्य-जपेन यज्ञेन ज्योतिः (स्वात्मगतं) प्रज्वालय-नाम-मयि

हुताच्छेषभूतं इव अवशेषय-नाम-मां माम् ।

हे महेश्वर देशे देशे मा-नाम कलङ्कितं-कुरु-नाम-माम्

सुदर्शनाख्यवणिजः प्रकारेण ० ॥

* अत्रेयमाख्यायिका— सुदर्शनाभिधः कश्चिद्वणिगभूत् । स तु काले काले क्रीडद्भ्यो बालकेभ्यः फलानि मिष्टानादिकं च विभज्यादात् । तैर्बालकैः सह क्रीडनार्थं बालकरूपं धृत्वा त्रीशिवः समगमत् । फलदानकाले उक्तवणिजो दृग्गोचरमनागतं शिवं बालका अस्मै किं न दीयते इति व्याजद्भुः । स तु कंचिदनालक्ष्य शङ्कितचेता भूत्वा तान्बालकानेव तत्पददर्शनाय शरणं जगास । ते च तत्प्राथनचोदनाभिस्तं प्रति प्रसन्नोक्त्य साक्षादर्शनं दापयामासुरिति ॥ cf. verse 240.

सथ्-च्यथ्-आनन्द अमृथ् च्यावत्तम्

न्यथ् वासनावत्तम् सो-ऽहं-सो ।

ओं शिव शंभो शब्द शम्भ्रावत्तम्

खदि-वाञ्जिनि पाठि हावत्तम् रूफ् ॥

मन-नागस् प्रथम-पोऽनु वुज्जनावत्तम्

सुलि वुज्जनावत्तम् त हावत्तम् रूफ् ।

मज्झ प्रवातस् सातस् म सावत्तम्

खदि-वाञ्जिनि पाठि हावत्तम् रूफ् ॥

मोह-मायाय सूत्य् मत तंबलावत्तम्

सतच्य कथ् पावनावत्तम् याद् ।

चत्तुकुय् चेनु न्यथ् चैननावत्तम्

खदि वाञ्जिनि पाठि हावत्तम् रूफ् ॥

सतकि निर्नय पय पकनावत्तम्

दय पनञ्जिय् नयि हावत्तम् वथ् ।

नाव् कुम् कृष्ण् शिव-बाव् बड्रावत्तम्

खदि वाञ्जिनि पाठि हावत्तम् रूफ् ॥ १८८५ ॥ १२१ ॥

122. PRAYER FOR ACCEPTANCE, AS ABHINAVAGUPTA WAS ACCEPTED.

सारिय् ह्यथ् निम् सर्व-व्यपकारी

अभिनवगुप्ताचारौ ज्ञन् ॥ १८८६ ॥

बाह् शथ् चाट ह्यथ् सुह् बाल-ब्रह्मचारौ

सारिय् ह्यथ् गव् शिव-लूकस् ।

सदात्म-चिदात्म-आनन्दात्मकं अमृतं पायय-नाम-माम्

नित्यं अनुभावय-नाम-मां सो-ऽहं स (इति) ।

ओं शिव शम्भो (इति) शब्देन शान्तिभाजं-कुरु-नाम-माम्

सुदर्शनाख्यवणिजः प्रकारेण० ॥

मनोरूपनागे स्वप्नेमात्मजलं प्रोद्धावय-नाम-माम्

सुवेले (ब्राह्मे मुहूर्ते) उद्धोधय-नाम-मां तु प्रदर्शय-नाम-मे रूपम् ।

मध्ये प्रभातकालस्य (बाल्ये च) क्षणमात्रं मा स्वापय-नाम-माम्

सुदर्शनाख्यवणिजः प्रकारेण० ॥

मोह-मायया कारणेन मा-नाम चपलय-नाम-माम्

सत्यस्यैव कथां समापातय-नाम-मे स्मरणे ।

चित्तस्यैव चेतनत्वं नित्यं चेतय-नाम-माम्

सुदर्शनाख्यवणिजः प्रकारेण० ॥

सद्वस्तुनः निर्णयात्मना अनुसरणेन गमय-नाम-माम्

हे-ईश्वर स्वकीयायामेव उपत्यकायां प्रदर्शय-नाम-मे मार्गम् ।

नाम अस्ति-मे कृष्ण (इति) शिवभावनां वर्धय-नाम-मे

सुदर्शनाख्यवणिजः प्रकारेण० ॥ १८८५ ॥ १२१ ॥

पुनरपि स्नेष्टप्रार्थनस्तुतिं निरूपयति ॥ १२२ ॥

सर्वानेव (बन्धादिसहचारिवर्गं) गृहीत्वा नय-मां (स्वसमीपं) हे-सर्वोपकार-
करणशील

अभिनवगुप्ताचार्य इव ॥ १८८६ ॥

(यथा) द्वादश-शतं शिष्यान् सह-कृत्वा सः (अभिनवगुप्ताचार्यः) बाल्याच्चरित-
ब्रह्मचर्यः

सर्वानेव गृहीत्वा गतः शिवलोकम् ।

दति दिह् ह्यथ् गव् कुस् दिह-दारी

अभिनवगुप्ताचारी जन् ॥

वक्ति च्यानि कति महाकालन् मारी

लगयो-पारी शिव-रूपस् ।

पालना करवनि काल-संहारी

अभिनवगुप्ताचारी जन् ॥

हरम्बख दृष्टि अस्य सर्व-पाफ् हारी

याज् आय् नुनरकि नारी-किनि ।

स्यन्दि-आन शिव-द्यान शाफ् न्यवारी

अभिनवगुप्ताचारी जन् ॥

रामरादन खति भरत-बाल सारी

बाल च्यथ् सूत्य् गय पारीजान् ।

वरज्-बल मुचरिथ् प्रयम-वरज् तारी

अभिनवगुप्ताचारी जन् ॥ १८८० ॥

नादब्द-हंसनाद कुख् च्चवा-पारी

नाडौ-चक्र-सूत्य् गय ब्रह्म-जान् ।

ब्रह्म-सर सर गोख् तरि हंस-दारी

अभिनवगुप्ताचारी जन् ॥

स्वख-स्वख प्रयमुक् अशु गव् ज्यारी

न्यथननि सनि-व्वगनि वनि तति आख

शिव-लोल कोलसर सर्व-पाफ् हारी

अभिनवगुप्ताचारी जन् ॥

इहृत्यं देहं गृहीत्वा गतः कः देहधारी

अभिनवगुप्ताचार्यः इव* ॥

भक्ताः तव कृ-नाम (न कुत्रापि) यमेन हताः

उपहारीभविष्यामि-ते (तादृशं) शिवरूपम् ।

(हे) जगत्पालनां करुणशील कालसंहारिन्

अभिनवगुप्ताचार्यः इव ॥

हरमुखाख्यगिरिस्थानात् (यावद्भूतसमृद्धैकाग्र्य वा) दर्शनेन अस्माकं सर्वपापानि
हृतानि

यावत् आगता-वयं नुनर्-ग्रामस्य (सुपुत्राख्येन वा) नाडीमार्गेण ।

(तत्र वहत्) सिन्धुनद्याः (सङ्गमात्मनद्या वा) स्नानेन शिवध्यानेन (च)
शापाश्च निवारिताः

अभिनवगुप्ताचार्यः इव ॥

रामराधनाख्यक्षेत्रे (रामाराधनरूपे) आरूढाः भरताख्यगिरिं सर्व-एव

हे-वत्सल त्वयैव सह संपन्ना उपलब्धिः ।

ब्रह्मबलाख्यस्थाने (प्राणमणिपूरात्मनि) उद्घाट्य प्रेमात्मद्वारस्य अर्गलानि

अभिनवगुप्ताचार्यः इव ॥ १८९० ॥

नादबिन्दाश्रितहंसनादेन असि चतुष्पार्श्वतः (परितः)

(यत्र) नाडीचक्राभ्यासेन संपन्नं-नः ब्रह्मज्ञानम् ।

ब्रह्मसरःस्थानरूपे (ब्रह्मरन्ध्रे) उपलब्धः संपन्नस्त्वं तीर्णा-वयं हंसद्वाराख्यगिरितः

अभिनवगुप्ताचार्यः इव ॥

अकस्मादेव प्रेम्णः अश्रु संपन्नं-नः प्रवहत्

हे-दिगम्बर निम्नोन्नते उपलक्षणं तत्र आगतस्त्वम् ।

शिवरागात्मनि कौलसरो-नाम्नि-सरसि सर्वपापानि परित्यक्तानि (अस्माभिः)

अभिनवगुप्ताचार्येणैव ॥

* केवलं स एव गुह्यं प्रविश्य सदादशशतशिष्यवर्गः अनेनैव देहेन गतः शिव-
लोकम् । तत्प्रवेशगुहा च बीर-पुरगणे प्रसिद्धा वर्तते ॥

कोफुर-रंग कुस् च्ह गंगादारौ

अस्य ष्ठ गंग-जट जारौ चाव् ।

बख्ति नन अद् वन सर्वादिकारौ

अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥

भैरव-नाथ पत पत लारि-लारिय्

बौरू ष्ठ निम् लारिय्-किन् ।

ग्वफि-मज्ज अमृथ् दिम् दारि-दारिय्

अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥

गज्ज म्य द्वर्गथ् त च्ज म्य खारौ

लज्ज म्य वथ् थजिवारौ-किन् ।

ग्वफि-मज्ज गजिगाह् करथ् जट-दारौ

अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥ १८८५ ॥

जे जे कुय् च्य जै शिव ओंकारौ

यित दर्शन् दित नित कृष्णम् ।

चावनाविथ् सर्व-संकल्प-बारौ

अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥ १८८६ ॥

123. PRAYER FOR THE THREE GREAT BLESSINGS:

सदाशिव स्वामियो कर् म्योनु चारय् ।

इह ब्राह्मन-जन्म मा मेत्यम् दुबारय् ॥ १८८७ ॥

दया-दर्मय् व्यचारय्-सूत्य् वारय् ।

सहा रोज्तम् त बोज्तम् कथा तारय् ॥

कर्पूरमलिताङ्गुतया (तत्समानवर्णः) अस्मि त्वं हे-गङ्गाधर

अस्मान् प्रति जटागङ्गां प्रवहन्तीं प्रक्षिप ।

भक्तः प्रकटो-भवेयं ततः भविष्यामि सर्वाधिकारयुक्तः

अभिनवगुप्ताचार्यः इव ॥

हे-भैरवनाथ अनु अनु अतिशयेन धावित्वा

भीरुपुरगणस्थानं प्रति नयस्व-मां लहरपुरगणमार्गद्वारा ।

(तत्र) गुह्यामध्ये अमृतं देहि-मे धारासंपातपूर्वकं-प्रक्षिप्य

अभिनवगुप्ताचार्यस्त्वैव* ॥

गलिता मे दुर्गतिः च नष्टा (च) मम क्लिष्टता

संमलिता मम पदवी यज्जिवोरु-नाम्नो-ग्रामप्रदेशात् (परमोत्कृष्टपदात्) ।

(तत्र) गुह्यामध्ये चामरवीजनां (त्वदर्चाव्यवहृतिं) कुर्यां-ते हे-उपलक्ष्यमाण-
जटाधारिन्

अभिनवगुप्ताचार्यः इव ॥ १८९५ ॥

जय-जयैतिकारः अस्ति-ते ते जय शिव ओंकार(प्रणव)स्वरूप

आगच्छ-नाम दर्शनं देहि-नाम नय-नाम (स्वस्वमीपं) कृष्णाख्यं (माम्) ।

त्याजयित्वा सर्वसंकल्पभारान्

अभिनवगुप्ताचार्य इव ॥ १२२ ॥

पुनरपि स्वाभिमतानुरूपं प्रार्थयति ॥ १२३ ॥

सदाशिव स्वामिन् कुरु मदीयं उपायम् ।

इदं (वर्तमानं) ब्राह्मण-जन्म मा-नाम मिलिष्यति-मे पुनर्वाप्नुम् ॥ १८९७ ॥

स्वदयायाः-धर्मेण (स्वभावेन) विचारेण सुष्ठुव ।

साक्ष्यकृत् तिष्ठ-नाम-मे तु शृणु-नाम-मे कथानां (विज्ञप्तीनां) त्रयम् ॥

* अकस्मादेव सर्वव्यवहारमध्यगमपि विषयभोगद्वारैव ब्रह्मविदं संपादय माम्
इति भावः ॥

अह् अस् कथ् दह् वनेज् गकुम् पनेज् ज्ञान् ।

दमिथ् जन्मय् गकुम् नेरुन् दह् अर्मान् ॥

सथय् बासुन् त कासुन् गकु म्य अज्ञान् ।

मरुन् गकुस् न पशु-हिवु मूर्ख् नादान् ॥ १८०० ॥

मरन-विजि खरुन् गकुस् शिव-द्यान् ।

अचिथ् पथ्-कुन् स्वचिथ् चावुन् गकुस् प्रान् ॥

दहय् कथ् नज् अह् कज् अय् संगिफारस् ।

चन्दुन् कुय् हट् वुक्तस् त शीतज्यारस् ॥

स कज् यथ् लज् त तथ् चीजस् वन्योव् खन् ।

स हट् यथ् लज् त तथ् तोरुन् पनुन् ग्वन् ॥

हच्य तथ् कज् यलि इयु आसि खवाव् ।

व्वह् क्वाह् वन आसि किथु अद शिव-सन्दु नाव् ॥

कुह् अस्त्वथ् म्य न्यथय् शिव-व्रथय् दह् ।

कुह् अस्त्वथ् म्य दहय् शिव शिव कर् ॥ १८०५ ॥

कुह् अस्त्वथ् म्य दहय् ओसु शिव-सन्दु लोल् ।

कुह् अस्त्वथ् म्य शिवय् जोनु माजि तय् मोलु ॥

तता च्याज् म्य दक् पज् या अपज् वज् ।

इक्काय च्याज् कड् वानी म्य-निग् नज् ॥ १८३ ॥

पथ्-कुन् अमृथ् कुह् प्योमतु यार्थ

बेखवरिय-मज् सवज् सापज् ।

अस्ति एका कथा (तत्र) इयं कथनीया अभीष्टा-मे स्वस्य (स्वात्मनः) ज्ञप्तिः ।

अस्मिन्नेव जन्मनि अभीष्टितं-मम निर्गमनीयः (सफलीभावः) अयं इष्टः ॥

सद्वस्त्विव भासतां अपगच्छतां च इष्टं मे अज्ञानम् ।

मरणं (मर्तुं) इच्छामि (इष्यते-मया) न पशुजाति-सादृश्येन मूर्खः
निर्बोधः ॥ १९०० ॥

मरणवेलायां स्मरेयं इच्छामि श्रीशिव-ध्यानम् ।

समाविश्य (स्वरूपे) अन्ततः अवशिष्य (देहमात्रेण) त्यजेयं इच्छामि
प्राणान् ॥

इयमेव कथा प्रसिद्धा अस्ति शिला अस्ति स्पर्शमणिः ।

चन्दनं अस्ति काष्ठं पश्य-नाम-तस्य तु शीतलत्वम् ॥

सा शिला येन संगता तस्य तु वस्तुनः संपन्नं स्वर्णम् ।

तत् काष्ठं येन संगच्छते तस्य तु संक्रामितस्तेन स्वकीयः गुणः ॥

काष्ठस्य च शिलायाः यदा ईदृशः भवेत् स्वभावः (गुणः) ।

अहं किं वदिष्यामि भवेत् कीदृशं तर्हि श्रीशिवस्य नाम (तत्स्मरणं) ॥

अस्ति धन्यत्वं मम (यतः) नित्यमेव शिवसंबन्धि-व्रतं धृतम् ।

अस्ति धन्यत्वं मम (यतः) प्रत्यहं शिव शिवेति कृतं (कीर्तितं मया) ॥ १९०५ ॥

अस्ति धन्यत्वं मम (यतः) सदैव आसीत् श्रीशिवस्य अनुरागः ।

अस्ति धन्यत्वं मम (यतः) शिव-एव ज्ञातः (मया) माता पिता च ॥

स्तुतिकीर्तिः त्वदीयैव मया ईदृशी समीचीना वा असमीचीना कथिता (मया) ।

इच्छ्या (दयया) त्वदीयया प्रादुष्कृता वाणी मत्सकाशात् प्रत्यक्षा ॥ १२३ ॥

अथ शिवनामस्मरणोत्कृष्टताफलनिरूपणपूर्वकं ग्रन्थसमाप्तिं पथकुन्

इति समाप्तिवाचकार्यान्तरपदेन निर्दिशति ॥ १२४ ॥

पुरा-हि अमृतं अस्ति पतितं वन्यवृत्तविशेषे

अज्ञातप्रायमध्ये (स वृत्तः) सदा-हरित्पर्णः संपन्नः ।

अ॒ढ यु॒स् शि॒व-ना॒व् ज्य॒वि-ष्य॑ठ् खारे

तस् क॒ति मा॒रे यम् तय् काल् ॥ १८०८ ॥

स॒मया॑ह् वा॒तिथ् पा॒न दे॒ह् त्रा॒वे

ज्य॒त्स्वरू॑प् तस् ति द्यान् पा॒वे या॒द् ।

ब्र॒ह्मा॑ण्डस् प्य॒ठ् प्रा॒न् तस् खारे

तस् क॒ति मा॒रे यम् तय् काल् ॥

यु॒स् द॒ति लो॒ल-अ॒शु त्रा॒वि दारि॑-दारे

वै॒तर॑न् नदी॒ क्वाह् करि॑ तस् ।

अ॒कि शि॒व-ना॒व-सू॒त्य् ज॒गतस् तारे

तस् क॒ति मा॒रे यम् तय् काल् ॥ १८१० ॥

यु॒स् शि॒वना॑थस् अ॒न॒ज्ञान् माने

तस् कु॒स् चा॒ने यम॑-द्वारस् ।

दर्म॑-रा॒ज् ब्रौ॑ठ तस् मी॒ठि दि॒नि ला॒रे

तस् क॒ति मा॒रे यम् तय् काल् ॥

अ॒ख् शि॒व-ना॒व् ल॒ब्ध-व॑दि पा॒प् गाले

चि॒त्रग॒वप्य् कु॒स् कल॑म् डाले तस् ।

कु॒स् पा॒प-द॑ण्ड तस् ब॒हि॒य-प्य॑ठ् चारे

तस् क॒ति मा॒रे यम् तय् काल् ॥

यु॒स् शि॒व-पू॒जाय॑ कि॒ति पो॒श॒ चारे

तस् करि॑ दे॒वलू॒ख् पो॒श-व॑र्णन् ।

सु॒य॒ ख॒सि वि॒मान॑च स॒वार्य

तस् क॒ति मा॒रे यम् तय् काल् ॥

तर्हि यः शिवस्य-नाम जिह्वाग्रे आरोपयिष्यति

तं क्व हनिष्यति यमः कालश्च ॥ १९०८ ॥

समयं प्राप्य स्वयं देहं त्यज्यति

चित्स्वरूपः (शिवः) तं अपि ध्यानं पातयिष्यति स्मृतौ ।

ब्रह्मरन्ध्रस्य पृष्ठे प्राणं तं आरोपयिष्यति

तं क्व हनिष्यति० ॥

यः इह अनुरागाश्रु त्यज्यति धारासंपातम्

वैतरणी नदी किं करिष्यति तस्य ।

एकेन शिवनामस्मरणेन जगतीं तारयिष्यति

तं क्व हनिष्यति० ॥ १९१० ॥

यः श्रीशिवं अज्ञानेनापि मानं-विधास्यति

तं कः प्रवेशयिष्यति यम-द्वारम् ।

यमराजः पुरस्तात् तस्य चुम्बनानि दातुं धाविष्यति

तं क्व हनिष्यति० ॥

एकं शिव-नाम लक्षशःसंख्याकानि पापानि नाशयिष्यति

चित्रगुप्तः कां लेखनीं वर्तयिष्यति तस्य ।

किं-नाम पापदण्डं तस्य लेख्यपत्र-पृष्ठे बध्नीयात्

तं क्व हनिष्यति० ॥

यः श्रीशिवपूजायाः कृते पुष्पाणि विचेष्यति

तस्य करिष्यन्ति देवलोकाः पुष्पवर्षणम्* ।

स-एव आरोह्यति विमानस्य वाहनम्

तं क्व हनिष्यति० ॥

संसारस् थिनु कुह् ग्रट-अन्वारे
 प्रारब्ध् कुय् फल् स्वार्थ-मज्ज ।
 फल् सोरि कल् ब्यहि कुस् कस् प्रारे
 तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥
 कृष्णस् सुय् शिव शिव करनावे
 च्यावनावे तस् प्रथम-अमृत् ।
 सुय् नाव् ज्ञान-योग् तस् पारे
 तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥ १८१५ ॥ १२४ ॥

॥ इति शिवम् ॥

॥ इति शिवपरिणये स्वात्मानुरागात्तशिवनामस्मरणफलानुक्त्यनं
समाप्तम् ॥

॥ उत्तरार्धं च संपूर्णतां गतम् ॥

॥ ग्रन्थश्चायं समग्रः समाप्तः श्रीशिवार्पणं पाठकश्रोत्रादिसत्फल-
मोदाय च भूयात् ॥

संसारमार्गं आगन्तुं अस्ति पेक्षणीयन्तानुवारेण

प्रारब्धं अस्ति फलं उपरिस्थकाण्डोल्याम् ।

फलं अवसितं-(यदा)-भवेत् क्लयन्तं निविष्टं-भवेत् (तदा) कः कं
अनुधाविष्यति

तं क्व हनिष्यति० ॥

कृष्णाख्यं (मां) स-एव (तन्नाम) शिव-शिवेति (स्मरणं) कारयिष्यति

पाययिष्यति तं (मां) स्वप्तिमात्माभृतम् ।

तदेव नाम ज्ञान-योगं तस्य पारयिष्यति

तं क्व-नाम हनिष्यति यमः कालश्च ॥ १९१५ ॥ १२४ ॥

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PK	Krsna . Rajanaka
7035	Sivaparinayah
K74S5	
1913	

